

ครุศาสตร์วิจัย 2559
National Academic Conference on Education NACE 2016

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
(Conference Proceedings)
ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2: 2559

(National Academic Conference on Education: NACE 2016)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

"45 ปี คณะครุศาสตร์ สร้างคุณประโยชน์ทางการศึกษา เพิ่มคุณค่าทางวิชาการ พัฒนาผลงานวิจัย สู่การใช้นวัตกรรม"

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (Conference Proceedings)

ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2: 2559

(National Academic Conference on Education: NACE 2016)

คำนำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีความภูมิใจและยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการสรรค์สร้างสังคมให้เป็นสังคมอุดมปัญญา ด้วยการจัดโครงการ "การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย 2559" ในครั้งนี้ อันถือเป็นการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยครั้งที่สองของคณะครุศาสตร์ และเป็นการจัดงานในระดับชาติเป็นครั้งแรก ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากบุคลากรทางการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังปรากฏเป็นผลงานวิจัยในเล่มที่ท่านถืออยู่ขณะนี้

การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จมิได้ หากปราศจากความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งในส่วนผู้จัดและผู้เข้าร่วมงาน ที่ได้เสียสละกำลังกาย กำลังใจ ความคิด เวลา และทรัพยากรต่างๆ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของชาติ ด้วยความตระหนักในความสำคัญของการวิจัย และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสรรค์สร้างสังคมให้เป็นสังคมอุดมปัญญา อันเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ทุกภาคส่วนต่างมุ่งหวัง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประมวลบทความวิจัยที่สืบเนื่องจากการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย 2559 เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความก้าวหน้าในองค์ความรู้ทางการศึกษา รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่การศึกษาของผู้ที่สนใจและสังคมส่วนรวมได้ตามสมควรสืบไป

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

การศึกษาเป็นหัวใจของชาติ เป็นการสร้างและพัฒนาคนเพื่ออนาคตของประเทศ คำกล่าวข้างต้นสะท้อนถึงความสำคัญของการศึกษาต่อการพัฒนาชาติ แต่ในปัจจุบันภาพรวมของการศึกษาไทยยังเป็นปัญหามาก เมื่อพิจารณาจากภาพสะท้อนคุณภาพของเด็กไทย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วน ที่ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างยั่งยืน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนมากที่สุดคือ ครู ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ครูต้องพัฒนา คือ ปรับและพัฒนานวัตกรรมด้านวิธีการสอนของตนให้มีคุณภาพ ยึดการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก และใช้เวลาในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและเกิดคุณภาพต่อตัวผู้เรียน

การที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ร่วมกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และคณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ ร่วมกันจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2 ในระหว่างวันที่ 29-30 กรกฎาคม 2559 โดยมีจุดเน้นในส่วนของการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ทางการศึกษา และมีการเรียนเชิญวิทยากรจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) มาร่วมแบ่งปันแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาโครงการวิจัยจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับชาติ นับเป็นเรื่องที่ดีมีคุณค่าต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของท้องถิ่นและสังคมเป็นอย่างยิ่ง

การจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติในครั้งนี้ จะเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ และงานสร้างสรรค์ของบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาในท้องถิ่น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกท่านที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม จะร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ดีไปใช้ในการพัฒนางานด้านการศึกษาและก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาระหว่างนักวิชาการในมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ สายธนู)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นผลิตและพัฒนาครูมืออาชีพ สร้างสรรค์งานวิจัยและพัฒนาบริการวิชาการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีพันธกิจด้านการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและการใช้ประโยชน์ของท้องถิ่น โดยการบูรณาการงานวิจัยเข้ากับการเรียนการสอนและ/หรือการบริการวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านงานวิจัย และงานวิชาการ

คณะครุศาสตร์ได้ก่อตั้งมาพร้อมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางมาจนถึงบัดนี้เป็นเวลา 45 ปี ซึ่งได้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและครูมืออาชีพให้แก่ท้องถิ่นและสังคมมาตลอดระยะเวลาดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นการนำเสนอและเผยแพร่ผลงานของคณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นเครือข่ายการผลิตและพัฒนาครูในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ร่วมกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และคณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จึงได้จัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2 ในระหว่างวันที่ 29-30 กรกฎาคม 2559เพื่อให้เป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ และงานสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความร่วมมือทางด้านการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น

การจัดประชุมในครั้งนี้จะช่วยกระตุ้นในครูและนักศึกษาครูในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงเกิดแรงบันดาลใจ เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ตระหนักและเห็นความสำคัญในการผลิตและเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ หรือผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในอนาคต ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ วิชาชีพ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา และยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างงดงาม

"45 ปี คณะครุศาสตร์ สร้างคุณประโยชน์ทางการศึกษา เพิ่มคุณค่าทางวิชาการ พัฒนาผลงานวิจัย สู่การใช้นวัตกรรม"

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิยดา เหล่มตระกูล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2: 2559

ระหว่างวันที่ 29-30 กรกฎาคม 2559

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ สายธนู	อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพนันท์ สุขสมบูรณ์	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ ชัยเสนา	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำลอง คำบุญชู	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริเยศ สิทธิสรวง	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิยดา เหล่มตระกูล คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์
2. ศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญานุวัฒน์
3. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข
5. รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิยดา เหล่มตระกูล
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงจันทร์ เดี่ยววิไล
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย สุขจิตต์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมเรศ เนตาสิทธิ์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟิสิกส์ ฌอณ บัวกนก
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนีย์ เอี่ยมอดุลย์
13. อาจารย์ ดร.ปรารถนา โกวิทยางกูร
14. อาจารย์ ดร.ณัฏฐ์ รัตนศิริณิชกุล
15. อาจารย์ ดร.ณัฐพล แจ้งอักษร

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

1. นางสาวอัญชนา ศรีวรรณบุตร
2. นางสาวพวงรัตน์ คมคง

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
119 หมู่ 9 ถ.ลำปาง-แม่ทะ ต.ชมพู อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง 52100
โทรศัพท์ 054-241303 มือถือ 083-5807665 โทรสาร 054-316748
อีเมล: edulpru@gmail.com เว็บไซต์ www.edulpru.com

หมายเหตุ

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ละคน

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (Peer Reviewers)

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2: 2559

1. ศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์
2. ศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญานุวัฒน์
3. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข
5. รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์
8. รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากูล
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา ด่านพาณิชย์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ วัฒนชัย
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ วัฒนาธร
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิรินารถ วัฒนกุล
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนากร สังเขป
14. อาจารย์ ดร.สุรพล บัวพิมพ์
15. อาจารย์ ดร.อภิดา รุณวาทย์
16. อาจารย์ ดร.ธวัชชัย สหพงษ์
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิยดา เหล่มตระกูล
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงจันทร์ เดี่ยววิไล
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย สุขจิตต์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ พรหมขันธ์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมเรศ เนตาสิทธิ์
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟิสิกส์ ฌอณ บัวกนก
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนีย์ เอี่ยมอดุลย์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิรินารถ วัฒนกุล
26. ผู้ช่วยศาสตาจารย์มณฑา เขียวสอาด
27. อาจารย์ ดร.ดุษฎี สีตลวรางค์
28. อาจารย์ ดร.เจือจันทร์ วงศ์พลกานันท์
29. อาจารย์ ดร.สมชาย บุญศิริเภสัช
30. อาจารย์ ดร.ปรารถนา โกวิทยางกูร
31. อาจารย์ ดร.สุธิดา พลชำนิ
32. อาจารย์ ดร.สุธิษณา โตธนายานนท์
33. อาจารย์ ดร.ณัฏฐ์ รัตนศิริณิชกุล
34. อาจารย์ ดร.ดวงพร อุ่นจิตต์

35. อาจารย์ ดร.ปริญญภาษ สีทอง
36. อาจารย์ ดร.ณัฐพล แจ้งอักษร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2: 2559

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์ แก้วอุไร
4. รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากูล
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ วัฒนชัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย สุขจิตต์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงจันทร์ เดี่ยววิไล
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ พรหมขันธ์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมเรศ เนตาสิทธิ์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟิสิกส์ ฌอณ บัวกนก
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนีย์ เอี่ยมอดุลย์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนากร สังเขป
14. อาจารย์ ดร.สุรพล บัวพิมพ์
15. อาจารย์ ดร.อภิดา รุณวาทย์
16. อาจารย์ ดร.ปรารถนา โกวิทยางกูร
17. อาจารย์ ดร.ดุษฎี สีตลวรางค์
18. อาจารย์ ดร.เจือจันทร์ วงศ์พลกานันท์
19. อาจารย์ ดร.สมชาย บุญศิริเภสัช
20. อาจารย์ ดร.สุธิดา พลชำนิ
21. อาจารย์ ดร.ณัฏฐ์ รัตนศิริณิชกุล
22. อาจารย์ ดร.ดวงพร อุ่นจิตต์
23. อาจารย์ ดร.ปริญญภาษ สีทอง
24. อาจารย์ ดร.ณัฐพล แจ้งอักษร

สารบัญ

คำนำ 3
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 5
สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 6
ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 2: 2559 7
คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (Peer Reviewers) 9
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย 10

การบริหารการศึกษา

- **การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**
  โดย กัญจน์รัตน์ สินธุรัตน์ 19
- **การบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3**
  โดย กิตติภณ สุพรรณกลาง และคณะ 30
- **การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี**
  โดย ณัฐนภา ทองเอีย 41
- **การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย**
  โดย นฤมล สายะบุตร และคณะ 53
- **แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร**
  โดย นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ 63
- **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42**
  โดย ปภัสรา โพธิ์อ่อง 77
- **การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**
  โดย เพชรประภาร์ ชุมสาย 89
- **การดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3**
  โดย วสันต์ ทองเงิน 99

- **การศึกษาความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**
  โดย ศิริพรรณ กาจกำแหง และคณะ 111
- **แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร**
  โดย เอกพันธุ์ ทิพย์นาวา 120

การศึกษาปฐมวัย

- **การพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**
  โดย ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู 131

เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา

- **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่** 1 **ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 3
  โดย กานต์ทิตา ทิพยศ และคณะ 147
- **การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการแปรงฟันอย่างถูกวิธี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**
  โดย คณิศร จี้กระโทก และคณะ 160
- **การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 4
  โดย คณิศร จี้กระโทก และคณะ 167
- **ผลการพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรมแกรม** Microsoft excel **เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 6
  โดย จักรพันธ์ นาทองไชย 175
- **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**
  โดย ธนากร แสนคำมา และคณะ 187
- **ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยการใช้การเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพและการแสดงบทบาทสมมุติ ภายใต้โครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 6 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง**
  โดย ธรัช พุทธรักษ์ และคณะ 199

- **ผลการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นความจำควบคู่ไปกับใช้สื่อผสม เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่** 6
  โดย ธริช พุทธรักษ์.....216
- **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**
  โดย นฤมล ปูปินตา และคณะ.....233
- **การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน**
  โดย นิพล สังสุทธิ และคณะ.....250
- **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม** ProShow Gold **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**
  โดย ปรัชญา จินาวงค์ และคณะ.....259
- **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (**Brain-Based Learning: BBL**) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**
  โดย มานะ โสภา และคณะ.....275
- **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่** 4
  โดย มานะ โสภา และคณะ.....286
- **การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**
  โดย ศุภพันธุ์ สุพรม และคณะ.....296
- **การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์**
  โดย วรพงศ์ มาลัยวงษ์ และคณะ.....311
- **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา** (PhotoScape) **ชั้นประถมศึกษาปีที่** 4
  โดย สุริฉาย เป็นเอก และคณะ.....318
- **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล** 4 **(บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง**
  โดย อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว และคณะ.....333

ภาษาไทย

- **การวิเคราะห์ชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน**
  โดย จักรกฤษณ์ อู่ตุ้ม และคณะ 349
- **ภาพสะท้อนสังคมผ่านเฟซบุ๊คแฟนเพจบนพื้นที่เสมือนจริง**
  โดย จุฑามาศ ทองแก้ว และคณะ 360
- **วิถีชีวิตกับสายน้ำในประเพณี "ส่งเภา"**
  โดย จุรีรัตน์ บัวแก้ว 370
- **กระแสสุขภาพดีในสถานบริการออกกำลังกาย**
  โดย ศิริมาศ ทองลิ้นจี่ และคณะ 382

วัดผลและประเมินผลทางการศึกษา

- **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย**
  โดย คชานนท์ พงษ์ธัญการ 393
- **ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย**
  โดย ณิชลกานต์ นิทะโน 406
- **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย**
  โดย นิชลา ศรีสุราษฎร์ 417
- **การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**
  โดย นัฐตยา พงษ์เสือ 431
- **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต4**
  โดย พงศกร กากูล 444
- **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2**
  โดย โย ใจวงค์ 460
- **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน**
  โดย รันฎา เผ่ากันทะ 475

- **การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.**2554-2558) **ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต** 2
  โดย วีราภรณ์ กาใจ 487
- **การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย**
  โดย ศรัญญา ทะรินทร์.....503
- **การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย**
  โดย สรรเพชญ สุขรัตน์.....516

หลักสูตรและการสอน

- **การศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน**
  โดย XIAN ZHANG.....531
- **ผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทน ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**
  โดย กิตติยาภรณ์ นามวงศ์พรหม.....540
- **การพัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์**
  โดย ฐิติกานต์ แก้ววิเศษ และคณะ.....551
- **การใช้สื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา**
  โดย ธนาพันธุ์ ณ เชียงใหม่ และคณะ 562
- **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ในศตวรรษที่ 21ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษา**
  โดย ธัญมา หลายพัฒน์ และคณะ 569
- **การพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์**
  โดย พรพิมล อ่อนศรี และคณะ 578
- **การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง** Happy Vacation **โดยใช้รูปแบบซิปปา (**CIPPA MODEL**) สำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์**
  โดย ภัทราพร ใจใหญ่ 590

- **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียน เรื่องอาหารและสารเสพติด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**
  โดย เยาวลักษณ์ เกษรเกศรา 600
- **ผลการศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาร่วมกับกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่** 2
  โดย วิสารดา ฉิมน้อย 613
- **การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5**
  โดย ศิราวัลย์ อินทามระ และคณะ 620
- **การสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง** On Holidays **โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง จังหวัดอุตรดิตถ์**
  โดย ศิรินภา อยู่เจริญ 638
- **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**
  โดย สมเกียรติ อินทสิงห์ 649

การบริหารการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กัญจน์รัตน์ สินธุรัตน์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 2) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำนวน 307 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ประชาคมอาเซียน

[1]สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
e-mail: sopa.goy@hotmail.com

Asean Community-Oriented Management Of Public Schools Under The Office Of Secondary Educational Service Area 17

Kuncharat Sinthurat[1]

Abstract

The purposes of this research were 1) to study Asean Community-oriented management of public schools as the administrators and teachers' opinion under The Office of Secondary Educational Service Area 17 and 2) to compare Asean Community-oriented management of public schools as the administrators and teachers' opinion under The Office of Secondary Educational Service Area 17 classified by position working experience and school size. The research sample totally included 307 school administrators and teachers under The Office of Secondary Educational Service Area 17. The instrument for data collection was a set of five-rating scale questionnaire. The data were analyzed using percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance.

The research findings revealed that 1) the overall Asean Community-oriented management of public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17 was ranked at the high level. 2) The overall Asean Community-oriented management of public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17, classified by position, was statistically different at.01 significant level. 3) There was no significant difference level statistically if the overall Asean Community-oriented management of public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17 was classified by working experience. 4) The overall Asean Community-oriented management of public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17, classified by school size, was statistically different at.01 significant level.

Keywords: ASEAN community, School administration

[1]Educational Administration Faculty of Education Rambhai Barni Rajabhat University
e-mail: sopa.goy@hotmail.com

1. บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียนโดยเป็นกลไกหนึ่งในการปลูกฝังค่านิยม แนวความคิด ความเข้าใจร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก ทั้งนี้ แผนงานการจัดตั้งประชาคมและวัฒนธรรมอาเซียน ได้กำหนดให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกในการเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีของประชากรในภูมิภาคด้วยการให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสทางการศึกษา การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554: 7) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ระบุว่า "การจัดการศึกษาต้องเป็นไปสำหรับพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข" ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทยที่มีความมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับพัฒนาคนไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

รัฐบาลไทยได้ร่วมมือกับอาเซียนในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มประเทศอาเซียน โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ จากการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ไทยได้ให้การรับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน นับตั้งแต่การก่อตั้งอาเซียน ถือได้ว่าประสบความสำเร็จ จนเป็นที่ยอมรับจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ประเทศไทยได้รับประโยชน์อย่างมากจากความร่วมมือต่างๆ ของอาเซียนไม่ว่าจะเป็นประโยชน์จากการที่ภูมิภาคมีเสถียรภาพและสันติภาพอันเป็นผลมาจากกรอบความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งถ้าหากไม่มีความร่วมมือเหล่านี้แล้ว เป็นการยากที่ประเทศไทยจะพัฒนาประเทศได้โดยลำพัง (กรมอาเซียนศึกษา. 2552: 3) การที่จะดำเนินการเป็นประชาคมอาเซียนได้สำเร็จ ประเทศสมาชิกอาเซียนจำเป็นต้องหาวิธีการที่จะทำให้ประชาชนในแต่ละประเทศสมาชิกเข้าใจและพร้อมที่จะเข้าร่วมเป็นภูมิภาคเดียวกันกับประเทศต่างๆ กล่าวคือ การสนับสนุนการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนหรือเน้น "ประชาชนเป็นศูนย์กลาง" เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนอาเซียนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแห่งประชาคมอาเซียน รวมทั้งความเป็นเอกภาพในหมู่ชาติสมาชิกและประชาชนอาเซียนโดยการเร่งสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน สังคมที่เอื้ออาทร และแบ่งปันที่ครอบคลุมไปถึงความอยู่ดีกินดี และสวัสดิการของประชาชนที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันในการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2552 ได้พิจารณาและปรับปรุงความร่วมมือ ด้านการศึกษา เพื่อบรรลุการเป็นประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันรวมทั้งการพัฒนาแผนปฏิบัติการเรื่องการศึกษา 5 ปี ของอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาอย่างเข้มแข็งภายในอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 5)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่รับผิดชอบดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท จึงมีภารกิจสำคัญในการจัดเตรียมยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษา โดยเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมให้มีการแข่งขันทางการศึกษาตามกลไกตลาด และสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การมุ่งเน้นให้การศึกษาตอบสนองเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสามารถพัฒนาเด็กและ

เยาวชนให้รู้จักวัฒนธรรมทางสังคม ความเป็นอยู่ของเพื่อนบ้านอีก 9 ประเทศ สำหรับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักและได้มีการระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้สามารถเตรียมพร้อมสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน โดยการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน รวมทั้งมีการวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนของอาเซียนศึกษา และกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและยืนหยัดอยู่ในประชาคมอาเซียน (ฟาฏินา วงศ์เลขา. 2553: 7)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรีและตราด ได้เร่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีการตื่นตัวในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษาให้มีความพร้อมในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งช่วยส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,519 คน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 320 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 515 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 376 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 308 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. 2558)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้น 307 คน โดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970: 607-610) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิไม่เป็นสัดส่วน (Disproportionate Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ ซึ่งสัดส่วนของผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 70 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด นอกนั้นที่เหลือเป็นสัดส่วนของครูผู้สอน

ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 68 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 105 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 75 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 59 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ในช่วงระหว่าง .80-1.00
3. ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผ่านการพิจารณาจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง.36-.95
4. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.97
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งให้แก่สถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยอธิบายจุดประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามจนครบ 307 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. ทำการลงรหัสข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป

3. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการหาค่าร้อยละและนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ

5. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานโดยการทดสอบค่าที (t-test)

6. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 307 คน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 81.40) ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก (ร้อยละ 61.90) และอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 34.20)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวม

ลำดับ	รายการประเมิน	Mean	SD	ระดับคุณภาพ
1	ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.88	1.04	มาก
2	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.74	1.07	มาก
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.92	0.73	มาก
4	ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.89	0.71	มาก
	รวม	3.86	0.73	มาก

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$=3.92) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\overline{X}$=3.89) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\overline{X}$=3.88) และด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\overline{X}$=3.74)

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนด้านการบริหาร งานวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหาร งานงบประมาณ และด้านการบริหาร งานทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05

5. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ยกเว้นด้านการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า จำแนกตามด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการวางรากฐานในด้านต่างๆ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียน การจัดสรรเงินสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและภาษาอาเซียน การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาต่างประเทศ การเปิดโอกาสให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมอาเซียนศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลียว เถื่อนเภา (2554) พบว่า การดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จารุวรรณี แพร่ศรีสกุล (2556) พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

2. การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่หลักในการกำหนดทิศทางองค์กร นโยบาย แผนงาน รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางครั้งนโยบายของผู้บริหารก็ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง หรือแนวทางการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจน ทำให้ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน ประกอบกับทรัพยากรที่จะใช้ในการเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนก็ไม่เพียงพอที่จะผลักดันให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงมีความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลียว เถื่อนเภา (2554) พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ชัยสำราญ พิมณาคุณ (2555) พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ผู้บริหารหรือครูผู้สอนไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากน้อยเพียงใดก็ตามจำเป็นต้องร่วมมือกันในการปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรศ ทิวารัศชัย (2555) พบว่า การเตรียมความพร้อมของการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสัตหีบเขตฐานทัพเรือและเขตกองเรือยุทธการ สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เอกชัย กออำไพร (2555) พบว่า ความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษมีโครงสร้างการแบ่งสายงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ชัดเจน ระดับชั้นในการบังคับบัญชามากเกินไป ประกอบกับครูผู้สอนก็รับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเองตามความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทำให้การติดต่อประสานงานหรือการขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องดำเนินการอย่างเป็นทางการ มีขั้นตอนยุ่งยาก และใช้ระยะเวลานาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำงานในสถานศึกษาหรือองค์การขนาดใหญ่ ในขณะที่บริบทของสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมักประสบกับปัญหาด้านการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น อุปกรณ์สื่อและเทคโนโลยีไม่ทันสมัย สภาพห้องเรียนอยู่ในสภาพทรุดโทรม ฯลฯ ทำให้สถานศึกษามีการปรับตัวตามสถานการณ์และบริหารงานอย่างรอบคอบโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้สถานศึกษาสามารถอยู่รอดและแข่งขันกับประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียนได้ ด้วยเหตุนี้ สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมมีผลต่อการบริหารงานเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรบูรณ์ บุญอาจ (2555) พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่า งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ในกิจกรรมอาเซียน รวมทั้งการจัดสรรงบพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาสำหรับผู้เรียนและบุคคลทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สถานศึกษาควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาเพิ่มเติม ตลอดจนเปิดโอกาสให้เครือข่ายชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาสำหรับผู้เรียนและบุคคลทั่วไป

2. สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาในกลุ่มอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ โดยจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรครูและนักเรียนเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีเครือข่ายการศึกษาอาเซียน รวมทั้งการจัดหาทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศสมาชิกอาเซียน

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาไม่ได้รับความสนใจมากเท่าที่ควร ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการบูรณาการเนื้อหาอาเซียนศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยมอบหมายให้ครูทุกกลุ่มสาระจัดการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนเข้าไปในหลักสูตร รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ดังนั้น ควรศึกษาการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของหน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานศึกษาเอกชนว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

3. การบริหารสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องนับเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงควรที่จะศึกษาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งนับเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาในการต่อสู้แข่งขันกับประเทศอื่นบนเวทีโลก

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาและให้คำแนะนำเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.ธนิก คุณเมธีกุล ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ติดตาม ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดเวลา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ แนะนำ แก้ไขแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ดร.นริศ สวัสดี อาจารย์ประจำภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ดร.ดำรงค์ ศรีอร่าม ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม นางสุริศา ริมคีรี ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 นายแกล้วกล้า ศรีหนารถ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และนางสุวิมล บัวบาน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคิชฌกูฏวิทยา ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์ทั้งฉบับ รวมทั้งขอบพระคุณนายอุกฤษฏ์ จรูญชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนคิชฌกูฏวิทยา นางจันทรา รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร นางสาวเยาวลักษณ์ กระจ่างศรี นางปัญชลีย์ แพทย์ชัยวงษ์ นางสาวเพชรประภาร์ ชุมสาย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามและขอขอบคุณคณะครูในโรงเรียนคิชฌกูฏวิทยา จังหวัดจันทบุรี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ตลอดเวลา

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศให้ ครู อาจารย์ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

7. เอกสารอ้างอิง

กรมอาเซียนศึกษา. (2552). **บันทึกการเดินทางอาเซียน.** กรุงเทพฯ: วิธิตาแอนิเมชั่น.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **การศึกษา: การขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จารุวรรณี แพร่ศรีสกุล. (2556). **สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).

เฉลียว เถื่อนเภา. (2554). **การดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง)

ชัยสำราญ พิมณาคุณ. (2555). **สภาพความพร้อมการบริหารสถานศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

พรศ ทิวารัศชัย. (2555). **การเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสัตหีบ เขตฐานทัพเรือและเขตกองเรือยุทธการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สู่ประชาคมอาเซียน.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)

ไพรบูรณ์ บุญอาจ. (2555). **การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษา สู่การเป็นประชาคมอาเซียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร). ฟาฏินา วงศ์เลขา. (2553). ทิศทางการศึกษาไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน, *เดลินิวส์.* 15 (3), 1-10.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. (2558). **ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2558**. กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แนวทางการดำเนินงาน เรียนฟรีเรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ปีงบประมาณ 2554**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

เอกชัย กออำไพร. (2555). **สภาพความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (January 1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Educational and Psychological Measurement**. 30 (3): 607-610.

การบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

กิตติภณ สุพรรณกลาง และ เมืองอินทร์ ชรสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะ การบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินผลและรายงานผลอยู่ในระดับมาก และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ปัญหา คือ ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ไม่มีแผนการนิเทศที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ไม่มีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง และผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะ คือ ควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดทำแผนการนิเทศที่ชัดเจน ให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง และควรให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผลการประเมิน

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน, การบริหาร, สถานศึกษา

Collegial Supervision Administration in Schools under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3

Kittipon Supannaklang and Muangin Chornsuwan

Abstract

The purposes of this research were to study the conditions of problems and to propose the recommendations concerning the collegial supervision administration in schools under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. The population of the research included 155 directors in schools under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. The instrument used in this research was a questionnaire. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Summary and Discussion

The research results showed that the collegial supervision administration in schools under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3 were overall at a high level. Regarding the consideration by each aspect arranging on average from high to low, it was found that as follows: as regards the planning and the alternative determination were at a high level; as regards the supervision performance was at a high level; as regards the studying of the current conditions, problems and needs were at a high level; as regards the evaluation and report the results were at a high level; and as regards the media construction and internal supervision tools were at a high level; respectively.

The problems were as follows: the teachers as the performers lacked of participation in the analysis of practical problems, there was not the supervision planning clearly, the teachers did not take part in the construction of media and the supervision tools, there was not the encouragement the teachers to supervise one another, and the teachers did not participate in the assessment and analysis of the assessment results.

The recommendations were to support the teachers as the performers in participation concerning the analysis of the problem conditions, providing the supervision planning clearly, taking part in the construction of media and the supervision tools, encouraging teachers to supervise one another, and participating in the assessment and analysis of the assessment results.

Keyword: administration, Collegial Supervision, Schools

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนามนุษย์กับการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ต้องทำคู่กันไปซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 มาตรา 22 คือการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 8) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้มีความเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 4) เนื่องจากปัจจุบันงานด้านการศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปมาก มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านหลักสูตร ความรู้ในสาขาวิชาการต่างๆรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู จำเป็นต้องพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น สิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้มีการพัฒนาก็คือการนิเทศทางการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับสถานศึกษาซึ่งตั้งอยู่บนหลักการทางด้านวิชาการ มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งการให้ขวัญ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพัฒนาสูงขึ้นเป็นลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความต้องการของหลักสูตร ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย การนิเทศภายใน สถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูที่ได้รับมอบหมาย เป็น ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้นๆให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาชาติ ในอันที่จะปรับปรุง แก้ไขพัฒนาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพ เพิ่มสูงขึ้นอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง (อดิศักดิ์ สมบูรณ์กุล,2553: 2) สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า มีโรงเรียนก็ต้องมีการสอนและมีการสอนก็ต้องมีการนิเทศภายใน ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความรู้ความสามารถทางวิชาการและความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นิเทศการศึกษา การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนกระทำได้หลายรูปแบบ การที่ผู้บริหารจะเลือกใช้รูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนและความสามารถของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 179-180)

การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดของ Glickman (2004,p.11) ซึ่งประกอบด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) การพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Staff Development) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครูรวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้า ในวิชาชีพและที่สำคัญคือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีคุณภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีโรงเรียน ที่มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาต้อนต้น ในเขต 5 อำเภอได้แก่ อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาวและอำเภอเวียงแหง รวมทั้งสิ้น 155 โรงเรียน มีรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการศึกษายังไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร สถานศึกษายังไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ในด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศและด้านการประเมินผลและรายงานผล รวมทั้งขาดความต่อเนื่องในการนิเทศ จึงได้ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการนิเทศภายในโดยใช้วิธีการนิเทศในหลายรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศภายในของสถานศึกษาจะเป็นมาตรการในการเร่งรัดคุณภาพของการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 (2557: 48) เพื่อให้สถานศึกษานำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง แผนงานกำกับ ติดตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน รวมถึงแนวทางการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา อันจะส่งผลถึงคุณภาพ การศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนิเทศภายใน มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยในฐานะเป็นศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เพื่อที่จะนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ปีการศึกษา 2558จำนวน 155 คน

เนื้อหาที่ศึกษา

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
2. ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายใน
3. ด้านการใช้สื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน
5. ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศภายใน

แบบสอบถามประมาณ 5 ระดับ

ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

การบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินผลและรายงานผลอยู่ในระดับมาก และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ปัญหาแต่ละด้านมีดังนี้

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ คือ การประชุมปรึกษาหารือก่อนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
2. ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายใน คือ ไม่มีการวางแผนนิเทศที่ชัดเจน
3. ด้านการใช้สื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน คือ ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน คือ ไม่มีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง
5. ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศภายใน คือ ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะแต่ละด้านมีดังนี้

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ คือ ควรส่งเสริมการประชุมปรึกษาหารือก่อนการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
2. ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายใน คือ ควรจัดทำแผนการนิเทศที่ชัดเจน
3. ด้านการสร้างสื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน คือ ควรให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน คือ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง
5. ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศภายใน คือ ควรให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผลการประเมิน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะอภิปรายผล

การบริหารงานนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการอยู่ใน ด้านการประเมินผลและรายงานผล และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ เป็นเพราะว่า มีทีมงานร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการกำหนดโครงการเพื่อปรับปรุงส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศตามสภาพปัญหาการใช้หลักการนิเทศและหลักมนุษยสัมพันธ์เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติและการสรุปและรายงานผลการประเมินการนิเทศภายในให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุระชัย ประดาศรี (2550: 104-105) เรื่อง ความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากในทุกด้านโดยมีความเห็นด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาอันดับหนึ่งรองลงมาเป็นด้านการปฏิบัติตามแผนนิเทศภายในการปรับปรุงการนิเทศภายในสถานศึกษาและการตรวจสอบและประเมินการนิเทศภายใน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงเยาว์สังข์มาลา (2552: 109) เรื่อง การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านได้แก่ด้านการวางแผนการนิเทศด้านการปฏิบัติการนิเทศด้านการประเมินผลการนิเทศด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการและด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพล บัวทองบุญ (2550: 95-96) เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านการวางแผนด้านการประเมินผลการนิเทศอยู่ในระดับมากส่วนด้านการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เห็นสภาพปัจจุบันปัญหา มีการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดลำดับความสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ ชุมสาย ณ อยุธยา (2554: 99-102) เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการได้มีการประชุมและแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานนิเทศภายในได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายใน

ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการกำหนดโครงการเพื่อปรับปรุงส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีการส่งเสริมบุคลากรทำความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบ การมีวิธีแก้ปัญหาที่มีความเป็นไปได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ ชุมสาย ณ อยุธยา (2554: 99-102) เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่ พบว่าการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายในได้กำหนดเกณฑ์การดำเนินงานนิเทศภายในกำหนด

จุดมุ่งหมายและรูปแบบในการดำเนินงานนิเทศภายในกำหนดบทบาทผู้นิเทศภายในและกำหนดบทบาทผู้รับการนิเทศภายใน

ด้านการใช้สื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศตามสภาพปัญหามีการส่งเสริมการคิดค้นวิธีการนิเทศใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการทำงานการส่งเสริมให้มีการทดลองใช้สื่อ/เครื่องมือสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจวรรณ แพงมา (2553: 111-112) เรื่อง การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลขอนแก่นอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีการพัฒนาระบบโดยใช้กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการและการกำกับติดตามการจัดทำคู่มือการปฏิบัติการพัฒนาระบบการนิเทศภายในการสร้างเครื่องมือการพัฒนาวิธีการการปฏิบัติการนิเทศการประเมินผลและการรายงานผล

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการใช้หลักการนิเทศและหลักมนุษยสัมพันธ์เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ มีการดำเนินการนิเทศตามแผนที่กำหนดไว้ มีการกำกับติดตามเพื่อให้การนิเทศดำเนินไปตามแผน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีลาวรรณ บัวชุม (2555: 181) เรื่อง การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนน้ำโสมประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนได้สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอมพล พวงประโคน (2555: 111) เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนชางหนองทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ผู้รับการนิเทศยอมรับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนเดียวกัน และมีการสร้างบรรยากาศที่ดีในขณะการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากเป็นเพราะว่า มีการสรุปและรายงานผลการประเมินการนิเทศภายในให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ดำเนินการประเมินผล ก่อนดำเนินการระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ การประเมินวิธีการทำงานของคณะกรรมการเพื่อปรับปรุงแก้ไขสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอมพล พวงประโคน (2555: 111) เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนชางหนองทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า มีการสรุปผล บันทึกผล และเสนอแนะ ผลการนิเทศภายในที่เป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งให้ครูทราบ

ปัญหาแต่ละด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ คือ ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา เป็นเพราะว่า ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนจะเป็นผู้ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหาและกำหนดความต้องการการนิเทศภายใน (มาจากไหน) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ ชุมสาย ณ อยุธยา (2554: 99-102) เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่พบว่า ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ การสอบถามความต้องการการนิเทศจากครูผู้สอนการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการนิเทศและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูผู้สอนในเรื่องการดำเนินงานนิเทศภายใน

ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายใน คือ ไม่มีแผนการวางนิเทศที่ชัดเจน เป็นเพราะว่า โรงเรียนไม่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการนิเทศภายในไว้เป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงเยาว์สังข์มาลา (2552: 109) เรื่อง การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายใน

ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า การวางแผนการนิเทศภายในไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในปฏิทิน

ด้านการใช้สื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน คือ ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารจะมอบหมายให้คณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อินทิรา จันทรคณา (2552: 102-103) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลเชียงราย พบว่า ผู้บริหารไม่ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน คือ ไม่มีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง เป็นเพราะว่า การนิเทศภายในจะดำเนินการโดยผู้บริหารหรือหัวหน้าวิชาการที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ชุมสาย ณ อยุธยา (2554: 99-102) เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่พบว่าส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคือการดำเนินงานนิเทศระหว่างครูผู้สอนด้วยกันเองการประชุมชี้แจงก่อนปฏิบัติการนิเทศและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่

ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศภายใน คือ ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผลการประเมิน เป็นเพราะว่า หลังจากการปฏิบัติการนิเทศภายใน ผู้บริหารและคณะทำงานจะมีการประชุมเพื่อประมวลปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ชุมสาย ณ อยุธยา (2554: 99-102) เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนาพณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่พบว่า ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคือการระดมความคิดจากครูผู้สอนทุกคนในการประเมินผลการดำเนินการทุกครั้งการกำหนดแนวทางในการประเมินผลร่วมกันและวิเคราะห์ผลการประเมินร่วมกัน

ข้อเสนอแนะแต่ละด้านสามารถอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ คือ ควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นเพราะว่า การแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อที่จะได้ทราบสภาพจริงของโรงเรียนและความต้องการที่แท้จริงของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สินโท ปินะภา (2549: 99-101) เรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่า มีข้อเสนอแนะคือ ควรให้ผู้รับผิดชอบตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงเยาว์ สังข์มาลา (2552: 109) เรื่อง การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า ควรสำรวจสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนเพื่อค้นหาความต้องการของบุคลากรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายใน คือ ควรจัดทำแผนการนิเทศที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นเพราะว่า การมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนจะทำให้การนิเทศภายใน บรรลุวัตถุประสงค์ และมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับแผนการนิเทศ ทำให้การนิเทศภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อินทิรา จันทรคณา (2552: 102-103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลเชียงราย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงเยาว์ สังข์มาลา (2552: 109)

เรื่อง การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า ควรปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน

ด้านการสร้างสื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน คือ ควรให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการเป็นเพราะว่า ครูเป็นผู้รับการนิเทศโดยตรง ย่อมจะทราบปัญหาและความต้องการในการจัดทำสื่อและเครื่องมือในการนิเทศภายในให้เป็นไปตามสภาพปัญหาและความต้องการอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อินทิรา จันทรคณา (2552: 102-103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลเชียงราย พบว่า ควรให้คณะครูมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน คือ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้รับการนิเทศ เป็นเพราะว่า หากผู้นิเทศมีมนุษย์สัมพันธ์และสร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศ จะทำให้ผู้รับการนิเทศรู้สึกผ่อนคลาย ไม่รู้สึกเกร็งหรือประหม่า ทำให้แสดงศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะทำให้การนิเทศภายในเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอมพล พวงประโคน (2555: 111) เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนชางหนองทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ผู้รับการนิเทศยอมรับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนเดียวกัน และมีการสร้างบรรยากาศที่ดีในขณะการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศภายใน คือ ควรให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผลการประเมินเป็นเพราะว่า การสรุปและรายงานผลการประเมินการนิเทศภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบนั้น เป็นการประมวลปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม และเป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สินโท ปินะภา (2549: 99-101) เรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา0สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่า ต้องนำผลการประเมินจากการนิเทศภายในไปใช้ประโยชน์และให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายใน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศการใช้สื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน การส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง มีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผล ไปสู่การปฏิบัติ

ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมนำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศการใช้สื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน การส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัตินิเทศกันเอง มีส่วนร่วมในการประเมินและวิเคราะห์ผล ไปสู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. ควรวิจัยเรื่อง การใช้สื่อเครื่องมือและการพัฒนาวิธีการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. ควรวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการนิเทศ ประเมิน และ วิเคราะห์ผลการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จอมพล พวงประโคน. (2555). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนชางหนองทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ** เอกสารเผยแพร่บทความการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี. ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2557, จากwww.rtu.ac.th/RatchathaniUniversity.

จีลาวรรณ บัวชุม. (2555). **การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนน้ำโสมประชาสรรค์ (ถิรธัมโมอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4.** เอกสารเผยแพร่บทความการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ค้นเมื่อ15พฤศจิกายน 2557, จาก www.rtu.ac.th/RatchathaniUniversity.

นงเยาว์ สังข์มาลา. (2552). **การจัดระบบกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1**. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

เบญจวรรณ แพงมา. (2553). **การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลขอนแก่นอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริรัตน์ ชุมสายณอยุธยา. (2554). **การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนศรีธนา-พณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่**.สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

สมถวิล ศรีจันทรวิโรจน์. (2552). **สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3. (2557). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2557.** เชียงใหม่:กลุ่มนโยบายและแผน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารและผู้บริหารสถานศึกษา.**กรุงเทพฯ.

สินโท ปินะภา. (2549). **การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2**. การค้นคว้าอิสระคุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุระชัย ประดาศรี. (2550). **ความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการนิเทศภายใน**. การค้นคว้าอิสระคุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สุรพล บัวทองบุญ. (2550). **การดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2**. การค้นคว้าอิสระคุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

อดิศักดิ์ สมบูรณ์กุล. (2553). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของอำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อินทิรา จันทรคณา. (2552). **สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลเชียงราย**. การค้นคว้าอิสระคุรุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Glickman, Carl D (2004). **Supervision and Instructional Leadership.** Boston: Allyn and Bacon, Inc

การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

ณัฐนภา ทองเอีย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี และ 2) เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา สถานภาพในการปฏิบัติงาน ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และสังกัดสำนักงานเขตที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ในปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.812 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ภายหลัง โดยใช้สูตรของฟิชเชอร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการระบุเหตุการณ์ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการติดตามประเมินผล ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง และ 2) เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา สถานภาพในการปฏิบัติงาน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง, ทัศนะของผู้บริหารและครู, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

Risk management by the opinion of administrators and teachers of school under Saraburi Primary Educational Service Area Office.

Natnapa Thongear

Abstract

The purpose of this research were 1) to study risk management by the opinion of administrators and teachers of school in Saraburi Primary Educational Service Area Office 2) to compare the risk management by opinion of the administrators and teachers of school in Saraburi Primary Educational Service Area Office when classified by gender, working experience, education, status, school size, and Educational Service Area Office Zone. The sample of this research were 349 administrators and teachers in school under Saraburi primary Educational Service Area Office, academic year 2015. The instrument was the questionnaire that was constructed by the researcher with the reliability of 0. 812, The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA. and Fisher's Least-Significant Difference: LSD. The results of the study were as follows: 1) Risk management by the opinion of administrators and teachers of school under Saraburi Primary Educational Service Area Office in total was at a high level and each aspect from the highest to the lowest were objective setting, event identification, information and communication, control activities, internal environment, monitoring, risk assessment,, and risk response respectively. and 2) The comparison of the risk management by the opinion of administrators and teachers of school under Saraburi Primary Educational Service Area Office when classified by school size is different by statistical significant.05 and divided by gender, working experience, education, status, and school size, and Educational Service Area Office Zone there were no statistically significant different.

Keyword: Risk management, opinion of administrators and teachers, under Saraburi primary Educational Service Area Office

1. บทนำ

ความเสี่ยงนั้นสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ ในทุกที่ ทุกเวลา และเกิดได้กับทุกคน ความเสี่ยงนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหาย ซึ่งสามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานในทุกองค์กรก็เป็นเช่นเดียวกัน ที่ย่อมจะแฝงไปด้วยความเสี่ยงอันจะเป็นอุปสรรคขัดขวางการทำงาน ทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ นอกจากความเสี่ยงที่จะเป็นอุปสรรคต่อการทำงานแล้ว ความเสี่ยงในสถานศึกษาก็ถือว่ามีความสำคัญไม่น้อย เนื่องจากอุบัติเหตุในเด็กที่เกิดขึ้น ส่วนมากมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ที่โรงเรียน ตลอดจนชุมชนและสถานที่สาธารณะต่างๆ ในการสูญเสียแต่ละครั้งไม่สามารถประเมินค่าหรือตีราคาได้ แต่ก็สามารถช่วยลดความเสี่ยงในจุดต่างๆ ได้ การบริหารความเสี่ยงจึงไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับทางด้านการศึกษาแต่เป็นกิจกรรมซึ่งมีการดำเนินงานอยู่แล้วหลายเรื่อง เช่น ความปลอดภัยของครูและนักเรียน การควบคุมภาวะโภชนาการ การป้องกันอัคคีภัย การรักษาความปลอดภัย ระบบประกันคุณภาพ เป็นต้น เพียงแต่สถานศึกษายังมิได้นำมาจัดระบบเชื่อมโยงประสานกิจกรรม และจากการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์หลายๆ ฉบับเรื่องเสี่ยง บาดเจ็บ เสียชีวิต ชีวิตลูกในรั้วโรงเรียน กรณีบุกไล่แทงนักเรียน เด็กตกอาคารเรียน หรือแม่แต่เด็กจมน้ำเสียชีวิตในสระว่ายน้ำของโรงเรียน ลูกโลกทับเด็กเสียชีวิตในโรงเรียน ประตูโรงเรียนล้มทับเด็ก เด็กถูกไฟฟ้าดูดเสียชีวิตในขณะกดน้ำดื่มในโรงเรียน และอีกมากมายที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนและเยาวชน เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนสร้างความเศร้าสลดให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และบุคคลในสังคมเป็นอย่างมาก (ปราชญา กล้าผจัญ, 2551, น. 15-16)

จากเหตุการณ์ดังกล่าว กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย กระทรวงมหาดไทย ได้เตือนผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาในการเพิ่มความระมัดระวังอุบัติเหตุที่มักเกิดขึ้นกับเด็กและร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมให้สถานศึกษาให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น หมั่นตรวจสอบเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น โต๊ะเก้าอี้ให้อยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย กระทรวง มหาดไทย, 2551, น. 1) จากปัญหาดังกล่าวกระทรวง ศึกษาธิการได้มีนโยบายแจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติการจัดการบริหารความเสี่ยงอาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งพระราบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งหนึ่งในห้าแนวทางตามมาตราดังกล่าว คือ การตรวจราชการแบบการบริหารความเสี่ยง รวมไปถึงระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ต่างก็ตระหนักในเรื่องราวของความเสี่ยงทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากระทรวง ศึกษาธิการจะมีนโยบายแจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติการจัดการบริหารความเสี่ยงแล้วก็ตาม แต่การบริหารจัดการในปัจจุบันก็ยังพบว่ามีการบริหารความเสี่ยงเพียงบางส่วน บางสถานศึกษาไม่ได้จัดทำการบริหารความเสี่ยงและบางสถานศึกษามีการจัดทำแต่ไม่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษาทั้งหมด เช่น บริหารความเสี่ยงเฉพาะด้านงบประมาณ โดยพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องของการทุจริตของเจ้าหน้าที่การเงิน การเรียกเก็บเงินไม่เป็นไปตามระเบียบของสถานศึกษา การจ่ายเงินโดยไม่ได้รับวัสดุ การจ่ายเงินซ้ำในรายการเดียวกัน การรับเงินโดยไม่บันทึกลงบัญชีหรือการนำเงินสดไปจ่ายก่อนและขาดการตรวจสอบการรับจ่ายเงิน เป็นต้น (หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4, 2552, น.1)

จากการสัมภาษณ์ครูประนอม ธนูศร ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ กล่าวว่า บุคลากรที่ทำหน้าที่ทางการเงินไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานการเงินและบัญชีของโรงเรียน และที่ผ่านมาพบว่าการบริหารด้านการเงินและการบัญชีได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้รับผิดชอบทั้งด้านการเงินและการบัญชีในคนเดียวกัน

นอกจากนั้นชั่วโมงสอนของครูผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินมาก ทำให้ครูผู้นั้นทำหน้าที่ในงานการเงินได้ไม่เต็มที่และถูกต้อง การดำเนินงานพัสดุและครุภัณฑ์บางส่วนยังไม่ถูกต้องตามระเบียบทางราชการที่ว่าด้วยพัสดุ ไม่มีการตรวจสอบการรับ-การจ่ายพัสดุหรือตรวจนับในวันสิ้นงวด บุคลากรที่รับผิดชอบขาดความชำนาญและความชัดเจนในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น การจัดทำเอกสารล้างหนี้ยังมีการจัดทำได้ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและบางครั้งเสร็จไม่ทันตามกำหนดเวลาเนื่องจากมีปัญหา เช่น ขาดใบเสร็จรับเงินที่ไม่มีเลขประจำตัวผู้เสียภาษี ขาดใบส่งของและเอกสารประกอบการล้างหนี้อื่นๆ ซึ่งผลตามมาก็คือ การไปจ่ายค่าภาษีอากรที่ช้าเกินกำหนดทำให้ต้องถูกปรับ นอกจากนั้นการทำเอกสารล้างหนี้บางโครงการหรือกิจกรรมซึ่งโรงเรียนมอบให้ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นคนดำเนินการล้างหนี้ แล้วนำส่งเอกสารไปให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งก็พบปัญหา ก็คือเอกสารล้างหนี้มีการดำเนินการไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้ต้องกลับไปแก้ไข ดังนั้น ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานย่อมมีมากขึ้น จากการสัมภาษณ์นางวัชรี สุนทรนนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมทับกวางสงเคราะห์ 2 พบว่า ในด้านวิชาการ พบว่า ปีการศึกษา 2556 นักเรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ซึ่งผู้บริหารได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านวิชาการโดยการเปิดการเรียนการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา โดยการทำข้อสอบเสมือนจริง มีการทำข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้านงบประมาณเนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ได้รับเงินสนับสนุนจากเขตในจำนวนที่จำกัด โรงเรียนจึงต้องการการวางแผนการใช้งบประมาณให้รัดกุม นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องขอรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน เช่น โรงไฟฟ้า ปูนซิเมนต์นครหลวง และในด้านอาคารสถานที่มีการปรับปรุงอาคารสถานที่อยู่เสมอ (วัชรี สุนทรนนท์, 2558) และนางสาวพรรณวดี ปามุทา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสะอาด พบว่า ด้านวิชาการมีปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งโรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม ทำข้อสอบเสมือนจริงก่อนและหลังเรียน ในด้านอาคารสถานที่ เนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่จำกัด จึงมีการปรับปรุงอาคารอยู่อยู่เสมอ โดยขอความร่วมมือจากภาคเอกชน และจัดทำผ้าป่าการศึกษา เพื่อหางบประมาณมาซ่อมแซมอาคารเรียน ปัญหาด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรของโรงเรียนเป็นครูที่บรรจุใหม่ มีประสบการณ์ในการสอนน้อย ไม่สามารถควบคุมเด็กได้ เทคนิคการสอนยังไม่ดีพอ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการต้องเข้าไปนิเทศครูใหม่ในห้องเรียนทุกเดือน ด้านงบประมาณใช้เงินงบประมาณตามแผนที่ได้รับมา ส่วนการจัดการสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ในโรงเรียน ซึ่งแต่ละเดือนไม่สามารถควบคุมได้ว่าจะเสียเท่ากันทุกเดือน หากจำนวนเงินที่ได้รับสนับสนุนจากเขตไม่เพียงพอ โรงเรียนต้องนำเงินจากส่วนเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ เช่น กองทุนที่ได้รับสนับสนุนจากเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ (พรรณวดี ปามุทา, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรของสถานศึกษา เห็นว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี อาจเกิดความเสี่ยงในการบริหารงานได้ แต่เป็นความเสี่ยงที่ป้องกันได้ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเงิน ด้านความปลอดภัยในตัวบุคคลและทรัพย์สิน เพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพปัจจุบันและวางนโยบายด้านการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานให้เกิดผลเป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา สถานภาพในการปฏิบัติงาน ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และสังกัดสำนักงานเขตที่ปฏิบัติงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 348 คน ทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสังกัดสำนักงานเขตที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ (1) สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ (2) การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี แบบสอบถามมีค่าความสอดคล้องของเนื้อหำของแบบสอบถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) 1.00 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.812วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของฟิชเชอร์

4. ผลการวิจัย

1. การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการระบุเหตุการณ์ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการติดตามประเมินผล ด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง

2. เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา สถานภาพในการปฏิบัติงาน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1. การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

1.1 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม ตลอดจนการจัดโครงสร้างการบริหารของ

โรงเรียนที่ชัดเจนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรินทร์ อนุชิราชีวะ (2554, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการบ่งชี้เหตุการณ์ ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก

1.2 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเป็นลายลักษณ์อักษร และบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบที่ได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโนเรีย บินหะยีนิยิ (2555, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ผลการศึกษาพบว่า 1คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์มีการบริหารความเสี่ยงโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการระบุเป้าประสงค์และกำหนดวัตถุประสงค์โดยให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านการดำเนินงานและด้านกลยุทธ์ ในระดับมาก

1.3 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการระบุเหตุการณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคแล้วนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน ตลอดจนการศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของโรงเรียนเพื่อเน้นจุดแข็ง สร้างความได้เปรียบและขจัดจุดอ่อน ลดความเสียเปรียบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพรวัลย์ คุณาสถิตย์ชัย (2553, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารความเสี่ยงของงานด้านการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนพบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก”

1.4 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการประเมินความเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูต่างร่วมกันวิเคราะห์เหตุการณ์ความเสี่ยงและผลที่อาจจะเกิดขึ้น โดยมีการเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อการแก้ไขก่อนและหลัง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมนา เสือเอก (2553, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร สำคัญมากที่สุดโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมาหาน้อยที่สุด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการบ่งชี้เหตุการณ์หรือการระบุเหตุการณ์ ด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการติดตามประเมินผลหรือการรายงาน ด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง ส่วนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง

1.5 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดวิธีการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ความเสี่ยง และศึกษาวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการกับความเสี่ยง ตลอดจนมีการขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นใน

การจัดการกับความเสี่ยง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมนา เสือเอก (2553, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร สำคัญมากที่สุดโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมาหาน้อยที่สุด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการบ่งชี้เหตุการณ์หรือการระบุเหตุการณ์ ด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการติดตามประเมินผลหรือการรายงาน ด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง ส่วนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินความเสี่ยง

1.6 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านกิจกรรมการควบคุม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาใช้หลักการของการบริหารตามวัตถุประสงค์ เน้นการควบคุมที่การแก้ไข และมีการประชาสัมพันธ์การควบคุมให้เป็นที่เข้าใจของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรินทร์ อนุชิราชีวะ (2554, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการบ่งชี้เหตุการณ์ ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก

1.7 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการพัฒนาระบบสารสนเทศที่จำเป็นให้เป็นปัจจุบันทันเหตุการณ์ มีการกำหนดวิธีปฏิบัติในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานอย่างมีประสิทธิผล เช่น การประชุมทุกเดือน หนังสือเวียน และมีการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน ผู้ปกครอง สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภายใน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญส่ง นาแสวง (2554, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามทัศนะของบุคลากรมหาวิทยาลัย การศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกระบวนการบริหารความเสี่ยงในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านการมีกรรมการ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการค้นหาความเสี่ยง ด้านการทบทวนความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยงตามแผนงาน ด้านการรายงานผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามลำดับชั้น ด้านแผนหรือแนวทางการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ด้านการติดตามประเมินผลความเสี่ยง ด้านการจัดทำคู่มือบริหารความเสี่ยง ด้านการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินผลลัพธ์ของแผนบริหารความเสี่ยงประจำปี อยู่ในระดับมาก

1.8 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านการติดตามประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดการรายงานผลการปฏิบัติงาน การควบคุมภายในแต่ละช่วงเวลา และการรายงานผลการบริหารความเสี่ยงโดยมีการจัดตั้งผู้รับผิดชอบบริหารความเสี่ยงให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญส่ง นาแสวง (2554, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามทัศนะของบุคลากรมหาวิทยาลัย การศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกระบวนการบริหารความเสี่ยงในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านการมีกรรมการ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการค้นหาความเสี่ยง ด้านการทบทวนความเสี่ยง ด้านการบริหารความเสี่ยง

ตามแผนงาน ด้านการรายงานผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามลำดับชั้น ด้านแผนหรือแนวทางการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ด้านการติดตามประเมินผลความเสี่ยง ด้านการจัดทำคู่มือบริหารความเสี่ยง ด้านการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินผลลัพธ์ของแผนบริหารความเสี่ยงประจำปี อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

2.1 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับครูชายและครูหญิงเท่าเทียมกัน นับตั้งแต่การพิจารณาบุคคลเข้ามาทำหน้าที่เป็นครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนการพัฒนาความรู้ ความสามารถของครูระหว่างปฏิบัติหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นครูชายและครูหญิงจึงมีความเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรินทร์ อนุชิราชีวะ (2554, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงต่ำกว่าผู้บริหารหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ต่างก็นำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาช่วยเสริมร่วมกับการทำงานจะช่วยให้ภาระงานที่ปฏิบัติการอยู่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อป้องกันโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปัญหาที่จะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน จึงมีความเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมนา เสือเอก (2553, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากมีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ทุกด้าน

2.3 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นฐานการศึกษา ความรู้ ความคิดของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งการบริหารความเสี่ยงเป็นความรู้ใหม่ที่มีการพัฒนาความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากที่เข้ามาปฏิบัติงานในสถานศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤมล บินหะยีอาวัง (2553, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.4 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันผู้บริหารและครูมองว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นเหมือนอีกภาระงานหนึ่งที่ต้องดำเนินการ หากไม่มีปรับเปลี่ยนทัศนคติแล้วอาจส่งผลให้การดำเนินการบริหารความเสี่ยงไม่ประสบความสำเร็จได้ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมาให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานบริหารความเสี่ยง ทำให้

ผู้บริหารครูมีความเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของโนเรีย บินหะยีนิยิ (2555, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.5 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในภาพรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางมีการบริหารความเสี่ยงไม่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษาทั้งหมด เช่น บริหารความเสี่ยงเฉพาะด้านงบประมาณ การรับเงินโดยไม่บันทึกลงบัญชีหรือการนำเงินสดไปจ่ายก่อนและขาดการตรวจสอบการรับจ่ายเงิน เป็นต้น ทำให้ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมชิต บรรทิต (2557, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ที่มีขนาดต่างกัน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.6 การบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปฏิบัติงาน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่ตั้งต่างสำนักงานเขตพื้นที่ต่างให้ความสำคัญและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจความสำคัญในคุณค่าของการบริหารความเสี่ยง โดยเริ่มจากการปรับทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ไม่ให้คิดว่าการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยง คือ ภาระงานที่เพิ่มขึ้น แต่อยากให้คิดว่าเป็นเสมือนงานประจำที่ต้องปฏิบัติในการทำงาน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตนเอง ทำให้ผู้บริหารครูมีความเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานและไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย (2553, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ มีการแสดงทัศนะต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การนำระบบการบริหารความเสี่ยงเข้ามาใช้งาน ดังนั้น สถานศึกษาควรนำระบบการบริหารความเสี่ยงเข้ามาใช้งานในสถานอย่างจริงจัง โดยผู้บริหารเป็นผู้สนับสนุนให้ความรู้และส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา

1.2 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของกระบวนการบริหารความเสี่ยง ดังนั้น สถานศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ของกระบวนการบริหารความเสี่ยง ในการดำเนินงานในแต่ละระดับเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ครบถ้วน

1.3 ด้านการระบุเหตุการณ์ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกันในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพสังคม หรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

1.4 ด้านการประเมินความเสี่ยง ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารเป็นกระบวนการส่งข่าวสารข้อมูลจากผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสาร หากผู้รับสารและผู้ส่งสารสื่อสารกับผอดพลาด ข่าวสารที่ได้รับก็จะเกิดการคลาดเคลื่อนหรือผิดเพี้ยนไป ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร เพื่อลดความผิดพลาดในการสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

1.5 ด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการพิจารณาเลือกวิธีการที่ควรกระทำเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดเพื่อลดผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

1.6 ด้านกิจกรรมการควบคุม ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การควบคุมเฉพาะจุดที่สำคัญๆ ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความเสี่ยงในทุกจุด โดยเน้นจุดที่สำคัญๆ โดยแจ้งให้บุคลากรทราบรายละเอียดขั้นตอนให้ชัดเจนและทั่วถึง พร้อมทั้งมีมาตรการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติ อย่างจริงจัง เคร่งครัด

1.7 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ กระบวนการสอบทานความเข้าใจของบุคลากรเพื่อวัดประสิทธิภาพในการสื่อสาร ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรสามารถตอบสนองแต่เหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1.8 ด้านการติดตามประเมินผล ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การประเมินผลวิธีการจัดการความเสี่ยง ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยติดตามประเมินผลแผนกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง ซึ่งจะทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง เพื่อนำไปปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในในการปฏิบัติงานการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า และ ดร.วสัน ปุ่นผล ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อคิดต่างๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.อภิสรรค์ ภาชนะวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ทรงวุฒิทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ดร.อภิสรรค์ ภาชนะวรรณ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ดร.ภูวดล จุนสุคนธ์ ดร. เสริมทรัพย์ วรปัญญา และ ดร. วสัน ปุ่นผล ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นสักการะบูชาพระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ ตลอดจนเจ้าของตำรา เอกสาร งานวิจัยทุกเล่มที่ได้นำมาอ้างอิง

ขอขอบพระคุณนางวัชรี สุนทรนนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนนิคมทับกวางสงเคราะห์ 1 นางศรีนวน เมยขุนทด ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมทับกวางสงเคราะห์ 2 คณะผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และเขต 2 ที่ให้การสนับสนุนด้านข้อมูล

7. เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย กระทวงมหาดไทย. (2551). **ข่าวประชาสัมพันธ์: ปภ.แนะผู้บริหารสถานศึกษาร่วมสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้ปลอดภัย**. สืบค้น 2557, สิงหาคม 17, จาก: www.mewswit.com/new/2007-10-26/0704a9b82f47ed0bc9888e7f73c888ef53.

นฤมล บินหะยีอาวัง. (2553). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

โนเรีย บินหะยีนิยิ. (2555). **การบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญส่ง เจริญศรี. (2550). **การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ปราชญา กล้าผจัญ. (2551). **การบริหารความเสี่ยง**. กรุงเทพฯ: ปราชญา พับลิชชิ่ง.

ปิยะรัตน์ เสนีย์ชัย. (2554). **การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.

พรรณวดี ปามุทา. (2558). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสะอาด. สัมภาษณ์. ไพรวัลย์ คุณาสถิตชัย. (2553). **การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วัชรี สุนทรนนท์. (2558). ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมทับกวางสงเคราะห์ 2. สัมภาษณ์. สมชิต บรรทิต. (2557). **การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

สุมนา เสือเอก. (2553). **การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สุรินทร์ อนุชิราชีวะ. (2554). **การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสจักรในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (2552). **การบริหารความเสี่ยง**. สืบค้น 2557, สิงหาคม 17, จาก: www.chiengrayedu.go.th/50/news/lisk.doc.

การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

นฤมล สายะบุตร และ นพดล ยะมะละ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 291 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่และและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการใช้อาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก และด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ปัญหา คือ ขาดพื้นที่การจัดสร้าง ขาดงบประมาณและบุคลากร อาคารมีการสร้างมานานไม่ได้มาตรฐานและมีสภาพทรุดโทรมและการก่อสร้างไม่เป็นไปตามแผนงาน การขาดจิตสำนึกในการใช้อาคาร ขาดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และไม่มีป้ายบอกอาคารเรียน อาคารประกอบขาดการดูแลตรวจสอบระบบเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง มีความล่าช้าในการซ่อมบำรุง และนักเรียนไม่ช่วยดูแลรักษาอาคารสถานที่ ไม่มีมาตรการควบคุมที่ชัดเจน ผู้ใช้อาคารขาดความรับผิดชอบ และขาดการตรวจสอบอย่างละเอียด ไม่มีการประเมินการใช้อาคาร ขาดการติดตามตรวจสอบอย่างเป็นปัจจุบัน และขาดการประเมินการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมตามแผนงาน

ข้อเสนอแนะ คือ ควรวางผังแม่บทเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ควรซักซ้อมความเข้าใจการป้องกันอัคคีภัยแก่ผู้เกี่ยวข้อง ควรจัดทำแผนบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ควรจัดให้มีระบบสัญญาณแจ้งภัย และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ควรประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม, โรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่, มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

Building and the Environment Administration of the Private School in Chiang Mai Under the Foundation of the Church of Christ in Thailand

Narumon Sayabutra and Noppadon Yamala

Abstract

The aims of this research were to study the overview state, problems and suggestions of the buildings and the environment administration of private schools in Chiang Mai under the foundation the Christ Church in Thailand.Sample are teachers from the foundation of the Church of Christ in Thailand total 291 persons. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that building and the environment administration of the private school in Chiang Mai under the foundation the Church of Christ in Thailand is high. When considered each topic, we follow that all topics were at high level list from high to low as the construction of the building, next is to control and maintenance the building. Evaluation of the building. In terms of facilities.

The suggestions are as follows: The master plan about the building and the environment should be prepared. Should be train fire protection to the teachers, students and staff involved. Should be fix the building and the environment according to the needs of the user. Should be provide a safety alarm system and inform for those involved. Should be evaluate the use of the building and participatory environment. The results should be used to plan operations in the next academic year.

Keyword: Building and the Environment Administration, The Private School in Chiang Mai, Foundation of the Church of Christ in Thailand

1. บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาไทยทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มีหลักการและกรอบแนวคิดวิสัยทัศน์เป้าหมายบนฐานของหลักการแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะเป้าหมายกำหนดไว้ว่าภายในปี พ.ศ. 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลักสามประการคือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย พัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาแหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อมหลักสูตรและเนื้อหาพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่าด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและการจัดการศึกษาโดยเพิ่มบทบาทผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษาด้วยทั้งนี้กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้เสนอแนวทางปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอนโดยกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนสี่ประการหลักคือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการแบบใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 14-22)

การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาไทยทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) นั้น ต้องมาจากการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนที่ร่วมมือกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา จัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อตอบสนองกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้เรียนมีการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมย่อมทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดีขึ้น ครูมีแรงจูงใจที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนต้องระดมทรัพยากร งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินงาน แต่ทั้งนี้ศักยภาพของแต่ละโรงเรียนเอกชนมีความแตกต่างกันงบประมาณและการบริหารจัดการอาจแตกต่างกัน ดังนั้นโรงเรียนเอกชนจำนวนมากจึงมีสภาพของอาคารเรียน อาคารประกอบการที่ไม่เอื้อต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ หรือความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษา ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้างานอาคารสถานที่จึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางาน และพัฒนา

การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 1,190 คน ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน มีความเชื่อมั่นที่ 0.5 มีกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม คือ 1) ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ 2) ด้านการใช้อาคารสถานที่ 3) ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ 4) ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และ 5) ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือการควบคุมการก่อสร้างอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้มั่นคงปลอดภัย และถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของสภาคริสตจักรในประเทศไทย การจัดการสิ่งปฏิกูลภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างเป็นระบบถูกสุขลักษณะ การจัดให้มีถังขยะ เพื่อความสะอาด มีจำนวนเหมาะสม มีจุดวางถังขยะโดยทั่วภายในโรงเรียน และการวางผังแม่บทเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นไปอย่างเหมาะสม

ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก คือการจัดเวรยามดูแล รักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ การจัดการให้คณะครูนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามปลอดภัย มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ให้สวยงามปลอดภัย การจัดให้มีระบบสัญญาณแจ้งภัย และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบในการปฏิบัติให้ถูกต้องเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก คือการส่งเสริมผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบุคลากรรับผิดชอบงานบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในแต่ละฝ่ายอย่างเหมาะสม มีการจัดหางบประมาณมาใช้ในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม

ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก คือการจัดทำแบบสรุปการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทุกปีการศึกษา การจัดให้มีการนำเสนอผลการประเมิน การใช้อาคารสถานที่และสภาพต่อหัวหน้างาน ผู้บริหาร และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยหัวหน้างาน ผู้บริหารและผู้ใช้บริการ และการนำผลการประเมินอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มาใช้ในการวางแผนในการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

ด้านการใช้อาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก คือการจัดบุคลากรดูแลรับผิดชอบอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดให้คณะครู นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีการจัดทำแผนผังอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม ของโรงเรียน และการซ้อมความเข้าใจการป้องกันอัคคีภัยแก่คณะครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

สรุปปัญหาที่มีค่าความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่คือ พื้นที่การจัดสร้าง งบประมาณและบุคลากร ด้านการใช้อาคารสถานที่คือ การขาดจิตสำนึกในการใช้อาคาร ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่คือ เจ้าหน้าที่ไม่พอเพียงและขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ ไม่มีมาตรการควบคุมที่ชัดเจน ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่คือ ไม่มีการประเมินการใช้อาคาร

สรุปข้อเสนอแนะมีค่าความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่คือควรทำแผนจัดการอาคารสถานที่ระยะยาว ด้านการใช้อาคารสถานที่คือควรปลูกจิตสำนึกในการใช้อาคารอย่างคุ้มค่า ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่คือควรจัดเป็นโครงการระยะยาว และมีผู้ดูแลอย่างต่อเนื่อง ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือควรมีมาตรการควบคุมที่ชัดเจน ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่คือ ควรประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทุกปี

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยโดยรวม อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่ามีการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ที่นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ได้ มีการจัดบุคลากร ดูแล รับผิดชอบอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมรักษาความสะอาดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รวมถึงการจัดการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามปลอดภัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภัสสร กิตติมโนรม (2553: 5) พบว่าอาคารและสถานที่จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสถานศึกษาที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหากผู้บริหารสถาบันการศึกษารวมทั้งผู้เรียนมุ่งหวังให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดอาคาร

สถานที่ของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดีมีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดห้องคอมพิวเตอร์ ห้องประชุมหรือแม้กระทั่งห้องอาหารก็ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างพอเพียง เช่น บันไดขึ้นลง โต๊ะเก้าอี้ ห้องส้วม ระบบป้องกันเพลิงไหม้ และสัญญาณเตือนภัยต่างๆ รวมไปถึงสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ทางเดินระหว่างตึก ที่นั่งรอระหว่างเรียน เป็นต้น เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุดอาคารและสถานที่ของสถาบันการศึกษามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้ใช้งานเป็นอย่างมากการวางแผนด้านการจัดการอาคารและสถานที่จึงที่เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานได้โดยสะดวก ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่องานด้านนี้ไม่น้อยไปกว่าด้านอื่นๆภายในสถานศึกษาเพราะเป็นแหล่งที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูผู้สอน ให้เป็นแหล่งถ่ายทอดวิทยาการของชุมชนงานบริหารอาคารสถานที่จึงเป็นงานที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องพิจารณาพินิจวิเคราะห์ และบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล เล็กกระจ่าง (2553: 7) เรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 พบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นการบริหารอาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบและห้องพิเศษ บริเวณโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ การจัดโรงเรียนให้มีความสะดวกสบายต่างๆ จะช่วยส่งเสริมความเจริญและพัฒนาการของนักเรียน จัดสถานที่ให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต ตลอดจนถึงการคำนึงถึงความปลอดภัยปราศจากอุบัติเหตุและอันตรายต่างๆ เพื่อให้ผลดีต่อนักเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล ประเสริฐสังข์ (2553: 5) เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ของโรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ สำนักงานเขตธนบุรีสังกัดกรุงเทพมหานคร การบริหารจัดการอาคารการควบคุมดูแล และปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน และเป็นศูนย์กลางของแหล่งเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่นได้สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้สภาพแวดล้อมนั้นคือสิ่งที่อยู่รอบตัวเราทั้งคนสัตว์สิ่งของเช่นครูห้องเรียนสนามเด็กเล่น อุทยานการศึกษา และสื่อการสอนเป็นต้น

ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่า มีการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ที่นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล พลภูมี (2551: 105) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นการบริหารอาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบและห้องพิเศษ บริเวณโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ต้องได้รับการสนับสนุน ระดมทรัพยากร จัดงบประมาณการดำเนินงานให้โรงเรียนมีความสะดวกสบาย ส่งเสริมความเจริญและพัฒนาการของนักเรียน จัดสถานที่ให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ส่งเสริมสุขภาพจิต ตลอดจนถึงการคำนึงถึงความปลอดภัยปราศจากอุบัติเหตุและอันตรายต่างๆ เพื่อให้ผลดีต่อนักเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน

ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่ามีการจัดการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามปลอดภัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรรศนีย์ วราห์คำ (2554: 25) เรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่อื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียน อย่างเป็นระบบ เช่น การวางแผนพัฒนางานที่เกิดจากร่วมมือร่วมใจของบุคลากร การบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ภาวะ

ผู้นำของผู้บริหารโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้บุคลากรทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบ ดูแลอาคารสถานที่ร่วมกัน

ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมรักษาความสะอาดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงกมล กิ่งจำปา (2555: 79) พบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมสำหรับนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีน่าสนใจ จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีเสมอ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน

ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า มีการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมตามแผนงาน และโครงการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร ผิวงาม (2550: 10) เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกำหนดแผนงานนี้จะต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการหรือแผนปฏิบัติ (action plan) ที่มีขั้นตอนกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปได้

ด้านการใช้อาคารสถานที่ อยู่ในระดับ มาก เป็นเพราะว่า มีการจัดบุคลากร ดูแล รับผิดชอบอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภัสสร กิตติมโนรม (2553: 25) พบว่า ผู้บริหารมีการวางแผนอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นงานหนึ่งในการบริหาร เพราะสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถส่งเสริมผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ ความพึงพอใจ รู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในสถานศึกษา

ปัญหาด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ คือขาดการจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการในการก่อสร้างอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล เล็กกระจ่าง (2553: 7) เรื่องการศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางพัฒนาการบริหารงานอาคาร สถานที่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นการบริหารอาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบและห้องพิเศษ บริเวณโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอการจัดโรงเรียนให้มีความสะดวกสบาย จัดสถานที่ให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ตลอดจนถึงการคำนึงถึงความปลอดภัยปราศจากอุบัติเหตุและอันตรายต่างๆ เพื่อให้ผลดีต่อนักเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน

ปัญหาด้านการใช้อาคารสถานที่ คือผู้ที่เกี่ยวข้องในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของทรรศนีย์ วราห์คำ (2554: 25) พบว่าการจัดการสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เกิดจากร่วมมือร่วมใจของบุคลากร มีการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ มีการทำงานเป็นทีม

ปัญหาด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ คืองานบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในแต่ละฝ่ายขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของโศรดา อัมพิลาศรัย (2555: 6) พบว่า สภาพแวดล้อมที่ดีจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีเสมอ ทั้งนี้ต้องอาศัยระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเป็นการติดตาม ตรวจสอบ การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา

ปัญหาด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือขาดการจัดทำระเบียบข้อบังคับ การใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้แก่คณะครูนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของทรรศนีย์ วราห์คำ (2554: 25) พบว่าการจัดการสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียนต้องเป็นไปอย่างมีระบบ มีการร่วมมือร่วมใจกันดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเดียวกัน

ปัญหาด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ คือขาดการจัดทำแบบสรุปการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมซึ่งผลการวิจัยของสุภาพร ผิวงาม (2550: 10) กล่าวว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการหรือแผนปฏิบัติ (action plan) ที่มีขั้นตอนกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปตามเป้าหมาย และต้องสรุปผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ คือควรมีการวางผังแม่บทเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ให้เหมาะสม ซึ่งจากผลการวิจัยของ มงคล เล็กกระจ่าง (2553: 7) พบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นการบริหารอาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบและห้องพิเศษ บริเวณโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และกำหนดนโยบายด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะด้านการใช้อาคารสถานที่ คือควรซักซ้อมหรือทำความเข้าใจแก่คณะครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้ถูกต้อง ถูกวิธี และปลอดภัยในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑารัตน์ ทองทิพย์ (2549: 9) พบว่า การจัดอาณาบริเวณสถานศึกษาอาคารเรียนห้องเรียน อุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องสุขภัณฑ์ ลิฟท์ บันได เครื่องปรับอากาศให้อยู่ในสภาพใช้การได้ และได้รับการซ่อมแซมเมื่อได้รับการแจ้งซ้อมได้ทันท่วงที

ข้อเสนอแนะด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ คือควรจัดทำแผนการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยของดวงกมล กิ่งจำปา (2555: 79) พบว่า ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานบริหารอาคารสถานที่ต้องให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมโดยกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือควรจัดให้มีระบบสัญญาณแจ้งภัย และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบในการปฏิบัติให้ถูกต้องเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน มีการจัดการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการควบคุม ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล ประเสริฐสังข์ (2553: 5) พบว่าการบริหารจัดการอาคารการควบคุมดูแล และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นศูนย์กลางของแหล่งเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการตั้งติดระบบสัญญาณแจ้งภัย และประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้รับทราบเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

ข้อเสนอแนะด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ คือ ควรมีการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยหัวหน้างาน ผู้บริหาร และการนำผลการประเมินอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มาใช้ในการวางแผน ในการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพร ผิวงาม (2550: 10) พบว่า การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อม จะต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการหรือแผนปฏิบัติ (action plan) ที่มีขั้นตอนกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินการได้ตามเป้าหมายและสามารถสรุป ประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและจัดทำแผนงานเกี่ยวกับ งบประมาณการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบภูมิทัศน์ของโรงเรียน ระบบการดูแลติดตามตรวจสอบ มาตรการควบคุมการใช้อาคารสถานที่ ระบบการประเมินการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษา

ควรวิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านการดูแลติดตามตรวจสอบ และมาตรการควบคุมการใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา

ควรวิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านการประเมินการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

จุฑารัตน์ ทองทิพย์. (2549). **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชาลิสา เพ็งดำและธีร หฤทัยธนสันต์. (2557). **การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฐิติยา เนตรวงษ์. (2551). **การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้อาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). **บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษา**. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2.

ทรรศนีย์ วราห์คำ. (2554). **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่อื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น**.

บุญตา กิจหว่าง. (2554). **การบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และยานพาหนะหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์**. กรุงเทพ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประภัสสร กิตติมโนรม. (2553). **ความพึงพอใจต่อการใช้อาคารและสถานที่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์**. กรุงเทพ: วิทยาลัยราชพฤกษ์.

พัชรี เหลืองอุดม. (2553). **การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มงคล เล็กกระจ่าง. (2553). **การศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางพัฒนาการบริหารงานอาคารสถานที่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2.** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มงคล ประเสริฐสังข์. (2553). **การจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ของโรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณสำนักงานเขตธนบุรีสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มงคล พลภูมี. (2551). **สภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). **การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

โศรดา อัมพิลาศรัย. (2555). **การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ที่รองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

สุภาพร ผิวงาม. (2550). **การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สกานต์ ลอมศรี. (2551). **การรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนพัฒนวิทย์ศึกษาอำเภอสันป่าตองจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น

สุทิน พรมมา. (2553). **งานอาคารสถานที่.** [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].

โสภา คุ้มทรัพย์. (2553). **การบริหารงานอาคารสถานที่ในโรงเรียนวัดประยูรวงศ์ เขตธนบุรี**. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.]

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรและ 3) หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 16 คน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อมูลในระเบียนสะสมมีมากเกินไป 2. ด้านการคัดกรอง พบว่า ผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา พบว่า นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม 4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข พบว่า ครูไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน 5. ด้านการส่งต่อ พบว่า ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนวทางพัฒนา ดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรกำหนดปฏิทินและกรอบการปฏิบัติงานให้ชัดเจน 2. ด้านการคัดกรอง โรงเรียนควรจัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครูและผู้ปกครองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โรงเรียนควรอบรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม 4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข โรงเรียนควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับครูและผู้ปกครองนักเรียน 5. ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, แนวทางพัฒนา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

[1]สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
e-mail: nisakorn_jib@hotmail.com

The Development Guidelines for Implementation of Student Support and Care System in Ban Bunglom School, Khlonglan DistricI, Kamphaengphet Province

Nisakorn Laoketkit

Abstract

The purposes of this research was 1) to study the state of the implementation of student support and care system in Ban Bunglom school, Khlonglan district, Kamphaeng Phet province, 2) to study the problem of the implementation of student support and care system in Ban Bunglom school, Khlonglan district, Kamphaeng Phet province and 3) to find the development guidelines for the implementation of student support and care system is Ban Bunglom school, Khlonglan district, Kamphaeng Phet province. The respondents consisted of 2 school administrations, 16 teachers and 18 agents of the student's parents network. The research instruments was questionnairs, focus group and interview. The data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows:

1. The state of the implementation of student support and care system in Ban Bunglom school, Khlonglan district, Kamphaeng Phet province, according to all opinion was at the middle level.

2. The problem of the implementation of student support and care system in Ban Bunglom school, Khlonglan district, Kamphaeng Phet province, according to the opinion was 1) Knowing individual students part found that data in the cumulative record was too much, 2) Screening part found that the parents did not accept the results of the screening, 3) Encouragement and develop part found that students are not interested in joining the Home Room activity, 4) Prevent to help and solve part found that teachers are not trained to provide knowledge about the prevention and resolve and student counseling, 5) Transfer to student part found that the parents do not cooperate in transfer students to external unit.

3. The development guidelines for the implementation of student support and care system in Ban Bunglom school, Khlonglan district, Kamphaeng Phet province, according to the expert's opinion that provided the guidelines as follows: 1) Knowing individual students part, the school should define the calendar and framework clearly. 2) Screening part, the school should have meeting and plan proactive working for teachers and parents. 3) Encouragement and develop part, the school should train the student to appreciate of the Home Room activity. 4) Prevent to help and solve part, the school should train and give knowledge about the process of prevent to help and solve to

teachers and parents. 5) Transfer to student part, the school should explain parents to understand and appreciate of the student transferring to external unit.

Keywords: development guidelines**,** implementation**,** student support and care system
Educational Administration Branch, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University**.** nisakorn_jib@hotmail.com

1. บทนำ

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 "เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุกๆ ด้าน รองลงมาจากบิดา มารดา" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดสรร การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา (มาตรา 24) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 หน้า 2) ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาป้องกัน แก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้วยนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว โรงเรียนบ้านบึงหล่มเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน แตกแยก นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับตา ยาย ปู่ ย่า ทำให้นักขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดี และต้องออกไปหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้กับตนเอง นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำ ไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนออกกลางคันและมีภาวะทุพโภชนาการ (โรงเรียนบ้านบึงหล่ม, 2556, หน้า 2) ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูที่ปรึกษา/ ครูประจำชั้นยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน ครูยังขาดความตระหนักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ขาดการประสานงาน ติดตาม ดูแลผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร เพื่อจะได้แนวทางมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลการช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามประเด็น ดังนี้

1.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 16 คน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 18 คน ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 36 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตด้านเนื้อหา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และกำหนดให้เลือกตอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประกอบด้วย

4.1 รศ.ดร.สมชัย วงษ์นายะ ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชายุทธศาสตรการบริหารและการพัฒนา

4.2 รศ.ดร.พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข ที่ปรึกษาอธิการบดี

4.3 ดร.ชยุต วิจิตรสุนทร อาจารย์ประจำวิชา สาขาการบริหารการศึกษา

4.4 ดร.วรมน วีตะเสวีระ ครูโรงเรียนปางศิลาทองศึกษา

4.5 ดร.ประจักษ์พงศ์ วรรณโชติ ผู้อำนวยการโรงเรียนลืออำนาจวิทยาคม

ตอนที่ 5ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index Of Item Objective Congruence: IOC) และพิจารณเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป การวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือวิจัยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

ตอนที่ 6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

ตอนที่ 7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficent) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82

ตอนที่ 8 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วขอรับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ตอนที่ 9 ผู้วิจัยจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากประสานงานบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 36 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

1.3.3 ผู้วิจัยติดตาม รวบรวมแบบสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1.4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

1.4.2 ข้อมูลสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การให้คะแนนผู้วิจัยได้กำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง การปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4 หมายถึงมี การปฏิบัติในระดับมาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2 หมายถึงมี การปฏิบัติในระดับน้อย
1 หมายถึงมี การปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

แปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

1.4.3 ข้อมูลปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีการสำรวจความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่ม มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 7 คน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 7 คน ในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 16 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรในการสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นสนทนากลุ่ม 5 ประเด็น คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน

การสนทนากลุ่มเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบคำถามปลายเปิด

2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยติดตาม รวบรวมแบบสอบถามในขั้นตอนแรก มาตรวจสอบความถูกต้องและความเรียบร้อย เพื่อนำมาสรุปและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสร้างข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) เป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูล และให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการ (Moderator) และมีผู้ช่วย โดยผู้ดำเนินรายการเสนอประเด็นการตรวจสอบและยืนยันข้อมูล ใน 2 ประเด็น คือ สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร นำมาวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็นวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสนทนา มาจำแนก จัดกลุ่ม และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ก่อนที่จะนำไปสู่การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ในขั้นต่อไป

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยการสัมภาษณ์มีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 เป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำข้อมูลในขั้นตอนที่ 1.1 กำหนดเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถามโดยนำข้อที่มีการปฏิบัติน้อย มีปัญหามากมากำหนดเป็นกรอบในการทำแบบสัมภาษณ์

เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา พิจารณาความถูกต้อง

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อดำเนินการในลำดับขั้นต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยนำข้อมูลสภาพและปัญหาในขั้นตอนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ไว้ล่วงหน้า

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนที่ผู้วิจัยจะไปสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบแนวคำถามและเตรียมการตอบคำถาม

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ และจดบันทึกด้วยตนเอง และบันทึกเทป

3.4 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ครบทุกคนตามจำนวนที่ต้องการเพื่อเตรียมไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอผลในรูปตาราง เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

4. ผลการวิจัย

4.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

4.2 การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อมูลในระเบียนสะสมมีมากเกินไป ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า ครูไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก

4.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรเน้นกระบวนการอย่างทำงานอย่างมีขั้นตอนและกำหนดเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครู และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โรงเรียนควรอบรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข โรงเรียนควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับครูและผู้ปกครองนักเรียน ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ผลจากการศึกษาพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤติต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ วีรพงษ์ เจริญไชย (2552, หน้า 106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

5.1.2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ข้อมูลในระเบียนสะสมมีมากเกินไป ไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องทำงานหลายด้าน เอกสารที่ครูต้องรับผิดชอบทำในแต่ละงานนั้นจึงเป็นข้อมูลที่มีความซ้ำซ้อนกันทำให้ครูต้องทำข้อมูลเดิมซ้ำๆ กันหลายเรื่อง จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการกรอกข้อมูลเดิมๆ จึงทำให้ระเบียนสะสมไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง (2555, หน้า 107) พบว่า ครูมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาพอที่จะทำความรู้จักกับนักเรียน ทำให้ได้ข้อมูลของนักเรียนที่ไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้การบันทึกข้อมูลของนักเรียนของครูไม่เป็นปัจจุบัน

ด้านการคัดกรอง พบว่า ผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองกลัวการถูกตำหนิติเตียนจากสังคมรอบข้างเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรหลาน และกลัวว่าบุตรหลานของตนจะมีปมด้อย ไม่เหมือนเพื่อนปกติทั่วไป เมื่อครูแจ้งผลการคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบจึงไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ รัตนมาลี (2547, หน้า 112) พบว่า ผู้ปกครองไม่ยอมรับผลการคัดกรองนักเรียน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา พบว่า นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดการมีส่วนร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการประสานงานกับชุมชนน้อยและไม่ทั่วถึง มีรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนและชุมชนไม่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ รัตนมาลี (2547, หน้า 112) พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมโฮมรูมน้อย จึงทำให้ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม

ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข พบว่า ครูไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มุ่งเน้นทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหลัก จึงให้ความสำคัญกับการจัดอบรมทางด้านวิชาการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหลัก ครูจึงต้องปฏิบัติตามนโยบายทำให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้นเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ รัตนมาลี (2547, หน้า 113) พบว่า ครูไม่มีความเข้าใจในกระบวนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทั้งนี้เป็นเพราะครูไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาและการให้คำปรึกษานักเรียน

ด้านการส่งต่อ พบว่า ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขาดการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี ขาดการประชาสัมพันธ์ ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และการให้ความรู้จากหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ รัตนมาลี (2547, หน้า 113) พบว่า ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

5.1.3 ผลจากการหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏผล ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ เน้นกระบวนการอย่างมีขั้นตอน และกำหนดเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน

ด้านการคัดกรอง แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ จัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครู และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ สร้างวินัยเชิงบวกในห้องเรียนเพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบของสังคม

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กับครู และผู้ปกครองนักเรียน

ด้านการส่งต่อนักเรียน แนวทางที่มีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ สร้างความศรัทธา เชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองในการร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างจริงจังร่วมกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.2.1.1 ผลการวิจัยด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เน้นกระบวนการอย่างมีขั้นตอน และกำหนดเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยการกำหนดปฏิทินและกรอบการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เป็นระบบ นิเทศกำกับ ติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ

5.2.1.2 ผลการวิจัยด้านการคัดกรอง ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ จัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครู และผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยการจัดประชุมคณะครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็นแนวทางเดียวกัน

5.2.1.3 ผลการวิจัยด้านการส่งเสริมและพัฒนา ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ โรงเรียนควรอบรมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมรูม ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยการจัดประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการ

5.2.1.4 ผลการวิจัยด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กับครู และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กับครู และผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารควรเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้กับครูผู้ปกครองในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

5.2.1.5 ผลการวิจัยด้านการส่งต่อ ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ โรงเรียนควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานภายนอก ซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานให้เพียงพอ และแต่งตั้งผู้ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการร่วมมือเพื่อส่งต่อนักเรียนและติดตามผลการช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัย

5.2.2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง จาก ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคล ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำการศึกษาอิสระครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ปรากฏนามในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. สมชัย วงษ์นายะ รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข ดร.ชยุต วิจิตรสุนทร ดร.วรมน วีตะเสวีระ และดร.ประจักษ์ วรรณโชติ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนบ้านบึงหล่ม ตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาให้สัมภาษณ์ ขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาในพระคุณของบิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระจนประสบความสำเร็จ

7. เอกสารอ้างอิง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการ. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).

การศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง. **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

จารุวรรณ รัตนมาลี. **สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัด สพฐ. เขตพื้นที่การสินธุ์ เขต 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บ้านบึงหล่ม, โรงเรียน. (2546**). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2556**. กำแพงเพชร: โรงเรียนบ้านบึงหล่ม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

วีระพงษ์ เจริญไชย. (2552). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ปภัสรา โพธิ์อ่อง[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 5 ด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ โรงเรียนควรจัด ประชุมชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และหาช่องทางการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียนในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้ผู้ปกครองให้ข้อมูลของนักเรียนโดยไม่ปิดบัง ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ ควรการทำแผนปฏิบัติการดำเนินงาน จัดทำคู่มือ มีการจัดประชุมครู นักเรียน และผู้ปกครอง การนำเสนอผลการดำเนินงานให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะๆ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ได้แก่ ควรจัดให้มีกิจกรรมชุมนุมตามความถนัดและความสามารถของนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้แก่ โรงเรียนควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ โดยจัดทำรายงานตามระบบฐานข้อมูลในการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนทุกครั้งอย่างเป็นปัจจุบัน และนิเทศ ติดตาม ผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: โรงเรียนขนาดเล็ก, งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
e-mail: papatsara5179@gmail.com

Guidelines for Student Assistance System of Small Schools in Nakhon Sawan Under the Secondary Office of Educational Service Area 42

Papatsara Poeong[1]

Abstract

The purposes of this research were to study conditions and guidelines for student assistance system of small schools in Nakhon Sawan, under the Secondary Office of Educational Service Area 42. The research was conducted in two phases: Phase 1 was to study conditions and implementation of students assistance system of small schools in Nakhon Sawan. The population were 200 school administrators, guidance teachers and adviser teachers in Nakhon Sawan. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a reliability coefficient of.96. The data were statistically analyzed by percentage, mean and standard deviation. Phase 2 was to propose the guidelines for students assistance system of small schools by using group discussion and content analysis techniques.

The findings of this reseach were as follows:

First, the conditions of student assistance system of small schools in Nakhon Sawan, under the Secondary Office of Educational Service Area 42, cover 5 aspects: getting to know individual students, screening students, supporting and developing students, preventing and solving problems, and transferring students were found at a high level.

Second, the findings for guidelines of students assistance system were: 1) In the aspect of getting to know individual students the school should arrange the meeting, inform students' parents about the advantages of getting to know students and make a good relationship with them to get much information as well. 2) In the aspect of screening students, the guidance team should make a guidance plan and handbook, arrange the meeting between the teachers, students and parents and inform the information to the stakeholders. 3) In the aspect of supporting and developing students the school should provide various club activities which respond to students' skills and abilities. 4) In the aspect of preventing and solving problems the school should arrange the guidance workshop training for guidance teachers to develop their guidance skills. 5) In the aspect of transferring students the school should develop and update their students' database as well as monitor and report the database continuously.

Keyword: Small School, Student Asistance System

[1]Master of Education Program in Education Administration Nakhon Sawan Rajabhat University
e-mail: papatsara5179@gmail.com

1. บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวด เร็วต่อสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในทางที่ไม่ดีหลายประการทำให้คนไทยโดย เฉพาะเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วรุนแรงและเต็มไปด้วยปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของของสังคมและวัฒนธรรมซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และเกิดความล้มเหลวทั้งด้านการเรียนความไม่มั่นคงในอนาคต (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, น. 2) เด็กและเยาวชนในปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้มีพฤติกรรมที่แตกต่าง ไปจากเด็กและเยาวชนในอดีตซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจะต้องให้ความร่วมมือในการดูแล ป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและให้การเยียวยากับปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (มาตรา 6) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 22) ที่ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 24) สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ข้อ1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และข้อ 4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และ (มาตรา27) ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนสังคม และประเทศชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนิน งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น. 2) ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานคือ 1) ปรับเปลี่ยนบทบาท และเจตคติของผู้บริหาร และครูให้ส่งเสริมดูแลพัฒนานักเรียนทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์และสังคม 2) วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอาจารย์อย่างน้อยหนึ่งคน ที่จะคอยดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง 3) สนับสนุนให้ครูอาจารย์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้านโรงเรียนและชุมชนเชื่อมประสานและรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชุมชนและผู้ชำนาญในสาขาต่างๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไขส่งเสริมพัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบ สหวิทยาการ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, คำนำ)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา กระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเริ่ม

ตั้งแต่การวางแผนการดำเนิน งาน กำหนดเป้าหมาย ลำดับความสำคัญกำหนดกิจกรรม/โครงการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมอบหมายหน้าที่การดำเนินการตามแผน ได้แก่ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมพัฒนาการป้องกันแก้ไขช่วยเหลือและ การส่งต่อ การนิเทศกำกับติดตามและการประเมินผลสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤตสังคม จึงควรนำกระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้ และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบท ของตนเองโดยมุ่งหวังให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนร่วมมือกันดำเนินงาน และที่สำคัญที่สุดคือบทบาทของผู้บริหารและครูที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจอย่างกัลยาณมิตร ทั้งนี้เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งในเชิงสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การป้องกันมิให้เกิดปัญหา การส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น.14)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 17 โรงเรียน โรงเรียนมีภารกิจการบริการและจัดการศึกษา โดยมีจุดเน้นที่ 1 ด้านการพัฒนาผู้เรียน สนองกลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ประเด็นที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพประจำปีการศึกษา 2558 พบว่า มีจำนวนนักเรียนด้อยโอกาสทั้งหมด 3, 856 คน แยกเป็น เด็กที่ ถูกทอดทิ้ง 28 คน ได้รับผลกระทบจากเอดส์ 1 คน เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ 4 คน เด็กยากจน 3, 678 คน เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด 1 คน เด็กกำพร้า 62 คน เด็กที่ต้องทำงานรับผิดชอบตนเองและครอบครัว 13 คน และด้อยโอกาสประเภทอื่นๆ 68 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42, 2558, ออนไลน์)

จากสภาพปัญหา จึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ว่ามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามองค์ประกอบ 5 ด้านของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา วางแผนปรับปรุงระบบ การดูแลช่วย เหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ตลอดจนยังเป็นแนวทางที่จะช่วยบิดามารดา ครู-อาจารย์ ตลอดจนหน่วยงานของทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับนักเรียนได้รับรู้ปัญหามีความเข้าใจและร่วมมือกันเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีความรู้ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 มีดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมดประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 17 คน และครูที่ปรึกษา จำนวน 166 คน ในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 17 แห่ง รวมทั้งสิ้น 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามองค์ประกอบ 5 ด้าน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ด้าน
2. กำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ครอบคลุมและให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหา เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
4. นำแบบสอบสอบถามที่สร้างขึ้น ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุง
5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเนื้อหา ในข้อคำถามแต่ละข้อกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

6. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00

7. นำแบบสอบที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษานักเรียน เพื่อตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น.96

8. นำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอรับความเห็นชอบก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจัดส่งไปยังโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์

3. ติดตามขอรับแบบสอบถามกลับคืนมาและได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามของตอนที่ 1 โดยใช้ค่าความถี่ (f) และ ค่าร้อยละ (%)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษานักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1) ค่าความถี่ (f)
2) ค่าร้อยละ (%)
3) ค่าเฉลี่ย (μ)
4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำระดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์ต่ำสุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้าน ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน คือ1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

2. นำระดับสภาพ ต่ำสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้านมาร่างเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์

3. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ

4. นำร่างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เพื่อจัดการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

5. นำข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผู้วิจัยได้ผลสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้านจากสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ มีดังนี้

ตาราง แสดงสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

ข้อ	รายการ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
		μ	σ	แปลผล	อันดับ
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.90	0.65	มาก	4
2	การคัดกรองนักเรียน	4.05	0.70	มาก	1
3	การส่งเสริมนักเรียน	3.94	0.71	มาก	3
4	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.00	0.64	มาก	2
5	การส่งต่อนักเรียน	3.86	0.72	มาก	5
	เฉลี่ยทุกด้าน	**3.95**	**0.68**	**มาก**	

จากตาราง พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานสูงที่สุด คือ การคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก การส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรจัดตั้งคณะทำงานในการดำเนินกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน มีการกำหนดนโยบายของโครงการในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม มีการ

จัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย สะดวกในการกรอกข้อมูล และครอบคลุมกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ มีการจัดประชุมชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และหาช่องทางการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียนในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้ผู้ปกครองให้ข้อมูลของนักเรียนโดยไม่ปิดบังมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยและสะดวกต่อการใช้ข้อมูล

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน มีการทำแผนปฏิบัติการดำเนินงาน จัดทำคู่มือ มีการจัดประชุมครู นักเรียนและผู้ปกครองให้มีความเข้าใจตรงกันมีระบบการจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองอย่างถูกต้อง มีการนำเสนอผลการดำเนินงานให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะๆ

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้บุคลากรทราบ มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น และจัดให้มีกิจกรรมชุมนุมตามความถนัดและความสามารถของนักเรียนจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างละเอียด มีการคัดเลือกกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียนที่เด่นๆ เพื่อมอบรางวัลหรือยกย่องเชิดชูเกียรติ และมีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้ชัดเจนมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีหรือกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาด้านต่างๆ โดยติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา มีการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ และมีการนิเทศ ติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน จัดทำระบบฐานข้อมูลและตารางนัดหมายผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ให้กับนักเรียนได้จัดให้มีการอบรม ประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งเพื่อให้ทราบการดำเนินงานเป็นระยะๆ และมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ โดยจัดทำรายงานตามระบบฐานข้อมูลในการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนทุกครั้งอย่างเป็นปัจจุบันมีการทำข้อตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อนักเรียน และมีการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 นี้อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่สภาพการดำเนินการที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ โรงเรียนจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษาอาจไม่ได้รับความสะดวกในการเยี่ยมบ้าน ครูมีภาระงานที่มาก ทำให้ไม่มีเวลาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรันดร ปาละมา (2555) ได้ศึกษา สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน มีปฏิทินการปฏิบัติงาน และอำนวยความสะดวกให้ครูในการคออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่สภาพการดำเนินการที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือการมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียนจากผู้ปกครองทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งในการแบ่งกลุ่มนักเรียนว่าอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสียง กลุ่มมีปัญหา จะดำเนินการคัดกรองโดยครูที่ปรึกษามาโดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554) พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ครูมีการเก็บรักษาความลับของนักเรียน มีการใช้เกณฑ์เดียวกันในการคัดกรองนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแบ่งกลุ่มนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่สภาพการดำเนินการที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ ความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านต่างๆ แต่การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนนั้นมีข้อจำกัดคือ โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนได้ครบทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราพร มิทะลา (2553) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ ความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับความต้องการของนักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่สภาพการดำเนินการที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือการมีทักษะในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นในขั้นแรกครูที่ปรึกษาจะ ต้องมีเวลา มีทักษะ ในการให้คำปรึกษากับนักเรียนทุกครั้งที่นักเรียนมีปัญหา มีเวลาจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554) พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ โรงเรียนมีมาตรการให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไขนักเรียนโดยที่เน้นการปฏิบัติจริง มีเทคนิคในการให้คำปรึกษากับนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่สภาพการดำเนินการที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ดังนั้นในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ สภาพด้านจิตใจ สภาพของปัญหา ของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งครูที่ปรึกษาคิดว่าเมื่อส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แล้วก็เป็นการหมดภาระในการรับผิดชอบนักเรียนอีกต่อไปจนกระทั่งมีการส่งนักเรียนกลับจึงทำให้การติดตามผลการส่งต่อนักเรียนของครูที่ปรึกษาไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัย ของ เสาวนีย์ ทาอุปรงค์ (2554) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อคน

พิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ ปัญหาการประสานงานและการบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน จากการดำเนินการสนทนากลุ่ม พบว่า

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโรงเรียนควรจัดตั้งคณะทำงานในการดำเนินกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ทั้งนี้เพราะ ในการดำเนินกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน จะต้องมีคณะทำงาน มีการจัดประชุมชี้แจงหรือประชา สัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและหาช่องทางการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชัน ธิมา (2556) พบว่า ควรกำหนดเป็นโครงการของโรงเรียนให้ครูออกเยี่ยมบ้านร้อยเปอร์เซ็นต์ ให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ใช้และผู้ตอบแบบประเมิน

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถปฏิบัติหน้าที่การคัดกรองนักเรียนให้สอดคล้องกับเกณฑ์การแบ่งกลุ่มทั้งนี้เพราะในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การแบ่งกลุ่มนักเรียนมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราพร มิทะลา (2553) พบว่าควรมีการจัดทำข้อมูลผลการคัดกรองนักเรียนไว้อย่างเป็นระบบ ใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้บุคลากรทราบ ทั้งนี้เพราะในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ จำเป็นต้องมีแผน/โครงการ/กิจกรรม ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปรึกษามีความพร้อมและให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรม โฮมรูม เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตดา วิชาพร (2557) พบว่า โรงเรียนควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้บุคลากรทราบ มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนและความถนัดของครู/วิทยากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถตามความต้องการของนักเรียนและมีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้เพราะ การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร จะเป็นกรอบหรือแนวทางที่จะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะ เทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และมีการนิเทศ ติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบัญชา วัดเข้าหลาม (2553) พบว่า โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนศึกษาสภาพวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของโรงเรียน และสร้างภาวะผู้นำแต่งตั้งบุคคลกำหนดบทบาทหน้าที่คอยกำกับติดตามการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอประชุมชี้แจงการจัดทำกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้เพราะ เมื่อมีส่งต่อนักเรียนไปพบผู้เชี่ยวชาญ ครูที่ปรึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาภรณ์ นาคประวัติ (2553)

พบว่า โรงเรียนต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา และมีการติดตามประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 จากการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน โรงเรียนควรจัดเวลาและอำนวยความสะดวกให้ครูที่ปรึกษาในการออกเยี่ยมบ้าน มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย สะดวก และครอบคลุมกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน

1.2 โรงเรียนควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเช่น นำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ และส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่น หรือโรงเรียนอื่นในกรณีที่นักเรียนมีการย้าย หรือจบการศึกษา เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

6. เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ จุลมณฑล. (2554). **การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี.

จุฑาภรณ์ นาคประวัติ. (2553). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขต อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 2**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี.

นราพร มิทะลา. (2553). **ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี.

นิรันดร ปาละมา. (2555). **สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35**. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.

บัญชา วัดเข้าหลาม. (2552). **สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ กาฬสินธุ์.

ประชัน ธิมา. (2556). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

วิรัตดา วิชาพร. (2557). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ นครสวรรค์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. (2558). **ระบบจัดเจ็บข้อมูลรายบุคคล (Data Management Center 2558).** สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2558, จาก https://portal.bopp-obec.info/obec58/

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. (หน้า 14) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **ระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางในการดำเนินงาน เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการก้าวอย่างอย่างยั่งยืนปี 2552**. (หน้า 2) กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

เสาวนีย์ ทาอุปรงค์. (2554). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

เพชรประภาร์ ชุมสาย[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำนวน 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามเพศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, เศรษฐกิจพอเพียง, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

[1]สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
e-mail: chumsai_999@hotmail.com

Educational Administration as Sufficiency Economy Philosophy in Public Schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17

Petprapha Chumsai[1]

Abstract

The purposes of this research were to study and compare educational administration as sufficiency economy philosophy in public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17 classified by gender, working experience and school size. The research sample totally included 304 teachers under The Office of Secondary Educational Service Area 17. The instrument for data collection was a set of five-rating scale questionnaire. The data were analyzed using percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance.

The research findings revealed that 1) The overall educational administration as sufficiency economy philosophy in public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17 was reached at the high level. 2) The overall educational administration, classified by gender, as sufficiency economy philosophy in public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17 was different at.05 significant level statistically. 3) The overall educational administration, classified by school size, as sufficiency economy philosophy in public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17 was different at.05 significant level statistically. 4) There was no significant difference level statistically if the overall educational administration as sufficiency economy philosophy in public schools under The Office of Secondary Educational Service Area 17 was classified by working experience.

Keyword: Educational administration, Self-sufficiency, Sufficiency economy philosophy

[1]Educational Administration Faculty of Education Rambhai Barni Rajabhat University
e-mail: chumsai_999@hotmail.com

1. บทนำ

การจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมุ่งเน้นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเล็งเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องสอดแทรกสาระความรู้ทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตร รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้ การที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ครูผู้สอนนับว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังหลักคิดต่างๆ ให้แก่เด็ก โดยครูต้องเข้าใจหลักการอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงของตนเองและครอบครัว มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการดำเนินชีวิต (ปรียานุช พิบูลสราวุธ 2550: 80-82) แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การจัดระบบบริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550-2554) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

ในอดีตที่ผ่านมาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ และมูลนิธิกัมมาจล ได้จัดการประกวดให้รางวัลแก่สถานศึกษาที่ดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนเกิด "สถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง" และบางแห่งยกระดับสู่ "ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา" ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จากการสัมมนาวิชาการประจำปี พ.ศ. 2556 ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการสัมมนาระดมความคิดเห็นเวทีเด็กและเยาวชน พบว่า การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นสำคัญ โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีระดับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน บางแห่งมีการดำเนินงานอย่างผิวเผินเพื่อหวังผลประโยชน์ด้านรางวัลมากกว่าเห็นคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง (สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2556: 130-131)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้น 1,437 คน แบ่งออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 297 คน โรงเรียนขนาดกลาง 485 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 357 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 298 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้น 304 คน โดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970: 607-610) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 63 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 103 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 75 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 63 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การจัดระบบบริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง 0.6-1.0

3. ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำแบบสอบถามเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้น นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ซึ่งได้ค่าอยู่ในช่วงระหว่าง.35-.94

4. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าเท่ากับ.98

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งให้แก่สถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จนครบ 304 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. ทำการลงรหัสข้อมูลในคอมพิวเตอร์ และหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการหาค่าร้อยละและนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในภาพรวมและรายด้านโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้น จึงนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย

5. เปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

6. เปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ่

4. ผลการวิจัย

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน (ร้อยละ 63.82) ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ใน การปฏิบัติงานมาก (ร้อยละ 51.97) และอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 33.88)

2. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้าน

ลำดับ	รายการประเมิน	Mean	SD	ระดับคุณภาพ
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.43	.64	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.11	.53	มาก
3	ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	3.91	.54	มาก
4	ด้านการจัดระบบบริหารสถานศึกษา	3.61	.48	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	3.45	.78	ปานกลาง
6	ด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	3.98	.45	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		**3.91**	**.35**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่าการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\overline{X}$ =4.43) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =4.11) ด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ($\overline{X}$ =3.98) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ($\overline{X}$ =3.91) ด้านการจัดระบบบริหารสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.61) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ =3.45)

3. ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการเปรียบเทียบ การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งรัดในการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นรูปธรรมโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประกอบกับมีการประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยจัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน รวมทั้งมีการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกระดับชั้นซึ่งตอบสนองต่อนโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรีที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนโดยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อสร้างคนไทย สังคมไทยให้เข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2558: 14-15) สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมดี พวงภักดี (2550: 91) พบว่า สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ รัชดา ทองสุข (2552: 112-113) พบว่า การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1 และเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในสังคมไทยโดยเฉพาะข้าราชการครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อีกทั้งเพศหญิงเป็นบุคคลที่มีจิตใจอ่อนโยน ละเอียดรอบคอบ มัธยัสถ์ รับผิดชอบคอยดูแลเอาใจใส่ผู้อื่นเป็นอย่างดีเหมาะสมกับอาชีพครูและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนไทย ขณะที่เพศชายชอบความสนุกสนาน มีการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงบ่อยครั้ง นิยมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย (สุวิทย์ เมษินทรีย์. 2549: 10) ทำให้ผู้บริหารมีความไว้วางใจในครูผู้หญิงมากกว่าผู้ชายและมอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูผู้หญิงเพื่อนำมาใช้ในสถานศึกษาโดยตรง ทำให้ครูผู้หญิงทราบกระบวนการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษามากกว่าเพศชาย (วิชัย ตันศิริ. 2549: 10) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มงคล อินทรโชติ (2552: 191) พบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยจำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยต่างก็มุ่งมั่นในการพัฒนาสถานศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดความความมั่นคงในชีวิตแก่ตนเองและครอบครัว อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้สถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามบรรลุวัตประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างราบรื่นด้วยเหตุนี้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงให้ความร่วมมือและตั้งใจแน่วแน่ที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องทุ่มเท เสียสละ อดทน

มุ่งมั่นให้กับการทำงานจึงจะทำให้การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งในด้านของการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การจัดระบบบริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2549: 4) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มงคล อินทรโชติ (2552: 191-192) พบว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของ ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554: 79-80) พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน

4. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนบุคลากรและนักเรียนน้อย ทำให้ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างและรูปแบบการทำงานได้คล่องตัวสูง กอปรกับสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และสามารถประยุกต์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี (สุวิทย์ ยอดสละ. 2558: 8) นอกจากนั้น สถานศึกษาขนาดเล็กยังได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี มีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเป็นแหล่งเรียนรู้และบ่มเพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักพึ่งตนเองซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ส่วนมากตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองและมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การที่จะพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเพียงการประยุกต์ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งในทางปฏิบัติกระทำได้ค่อนข้างยากและมีความซับซ้อน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมดี พวงภักดี (2550: 94) พบว่า สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554: 76-77) พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันเสนอข้อคิดเห็นในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตรควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์จริง

2. สถานศึกษาควรส่งเสริมครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้เข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งมีการนำผลการพัฒนาผู้เรียนมาใช้ ในการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์การซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น จึงควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย

2. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น หลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ฯลฯ ดังนั้น จึงควรศึกษาว่าปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการเสริมพลังให้แก่ชุมชนต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับปานกลางโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและให้คำแนะนำเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.ธนิก คุณเมธีกุล ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ติดตาม ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ตลอดเวลา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ แนะนำ แก้ไขแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ดร.นริศ สวัสดี อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ดร.ดำรงค์ ศรีอร่าม ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม นางกชกร มิ่มกระโทก ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศรียานุสรณ์ นางสุวิมล บัวบาน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคิชฌกูฏวิทยา และนางบังอร ควรประสงค์ ศึกษานิเทศ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลฯ ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขวิทยานิพนธ์ทั้งฉบับ รวมทั้งขอบคุณ นายอุกฤษฎ์ จรูญชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนคิชฌกูฏวิทยา นายกมล ชลายนวัฒน์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนคิชฌกูฏวิทยา นางกัญจน์รัตน์ สินธุรัตน์ และนางสาวเยาวลักษณ์ กระจ่างศรี ครูโรงเรียนคิชฌกูฏวิทยา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนขอขอบพระคุณครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขออุทิศให้แก่ ครู อาจารย์ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา.** กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2549). **นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.

ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2550). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

มงคล อินทรโชติ. (2552). **การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาการศึกษา. คณะครุศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ประเทศไทย

รัชดา ทองสุข. (2552). **การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย.

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). **การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีปทุมธานี ประเทศไทย.

วิชัย ตันศิริ. (2549). **อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพ ฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). **คู่มือกลางเกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม.** กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สมดี พวงภักดี. (2550). **สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานีประเทศไทย

สุวิทย์ ยอดสละ. (กันยายน-ธันวาคม 2558). **"การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กแนวใหม่: ทางรอดหรือทางเลือก" การบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 3 (3) : 10.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2549). **จุดเปลี่ยนประเทศไทยเศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์.** กรุงเทพฯ: สยาม เอ็ม แอนด์ บี พลับบลิชชิ่ง.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (January 1970). **"Determining Sample Size for Research Activities, " Educational and Psychological Measurement**. 30 (3) : 607-610.

การดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

วสันต์ ทองเงิน[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และ (2) เสนอแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ประชากรคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 152 โรง กลุ่มตัวอย่างได้แก่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 109 โรง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครูฝ่ายแผนงาน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) โรงเรียนมีการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การกำหนดทิศทาง การกำหนดกลยุทธ์ และการศึกษาสถานภาพตามลำดับ ในส่วนของปัญหาการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อยทุกขั้นตอน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การศึกษาสถานภาพ การกำหนดทิศทางและการกำหนดกลยุทธ์ตามลำดับ (2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ ควรนำข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล คณะทำงาน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และควรมีการตรวจสอบ ปรับปรุงแผนกลยุทธ์ให้ทันต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, แผนกลยุทธ์, โรงเรียนประถมศึกษา

[1]สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The Operation Process of Strategic Planning of Schools Attached to the office of Chiang Mai Primary Education at Service Area 3

Wasan Thongngoen[1]

Abstract

The objectives of this study were to (1) study states and problems of the operation process of strategic planning of schools attached to the office of Chiang mai primary education at service area 3. (2 to recommend the development guidelines for the operation process of strategic planning of schools attached to the office of Chiang mai primary education at service area 3.

The population were 152 schools attached to the office of Chiang mai primary education at service area 3. The sample consisted of 109 schools attached to the office of Chiang Mai Primary Education at Service Area 3, the sample size is determined by the square of the finished Krejcie & Morgan at 95% confidence level, obtained by drawing lots sampling, The informant were the administrators, teachers and the chairman of the education of the school, total 327 persons. The tool were a questionnaire and interview. Collected data were than analyzed through applications of frequency percentage mean standard deviation and content analysis.

Research findings were as follows: (1) The schools had taken on the strategic plan at the high level overview of all aspects. By sont decending average, they were aspects of school direction determination, school strategy determination, school status study respectively. Overall strategy planning problem processing showed at low level in every aspect. By sont decending average, they were aspects of school status study, school direction determination, school strategy determination respectively. (2) The development guidelines for the strategy planning processing: should be prepared the database of information, administrators teachers and stakeholders must be participate in the strategy planning processing and monitoring update the strategic plan by changing situations.

Keyword: Operation, strategic plan, Primary school

[1]Branch of Education Administration Faculty of Education Sukhothai Thammathirat Open University

1. บทนำ

สภาพสังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเทศที่ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมย่อมมีความได้เปรียบสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ประเทศไทยจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่พัฒนาให้คนไทยมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในวัฒนธรรม ประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล ให้สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง ระบบเศรษฐกิจสามารถพึ่งตนเองได้และสามารถแข่งขันในเวทีโลก อยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป.: 10) ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นกลเฟืองที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนให้ประเทศมีการพัฒนาก้าวหน้าให้เท่าเทียมกับนานาประเทศ และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ดังนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างยั่งยืนและเข้มแข็ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา โดยให้จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาของชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 122) และต้องให้โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน และมุ่งเน้น การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม คือ โรงเรียนต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่ยึดสภาพปัญหา ความต้องการและให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ต้องมีการระดมสมองในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียน เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาและให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวางแผนยุทธศาสตร์มีความสำคัญต่อโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ การวางแผนกลยุทธ์เป็นแนวทางหรือรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ๆ ให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและทำให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่ง ธวัชชัย บำรุงยศ (2549: 1) ได้กล่าวถึงการวางแผนกลยุทธ์ว่าเป็นเรื่องของความวาดผันในอนาคตที่ต้องการให้เกิด ต้องใช้กระบวนการตัดสินใจในปัจจุบันเป็นฐานสำคัญ ซึ่งจะต้องทำอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจนและเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียน ดังนั้นทุกองค์กรทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นทั้งภาคส่วนราชการและภาคส่วนเอกชนจึงต้องมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวน ปรับปรุง แก้ไข กลยุทธ์การบริหารจัดการขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และถ้าหากองค์กรมีกระบวนการการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ดี ครอบคลุมปัจจัยทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กรย่อมทำให้องค์กรได้เปรียบคู่แข่งขัน สามารถดำเนินภารกิจขององค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 5 อำเภอทางทิศเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ คือ

อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาโดยจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 122)

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีความซับซ้อน เนื่องจากมีเขตพื้นที่รับผิดชอบกว้างขวาง ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา สถานศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร และอยู่ห่างไกล ผู้รับบริการมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติและมีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และเป็นผู้อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาขายแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการให้บริการการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความยุ่งยากและซับซ้อน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2557: 2) สถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ กล่าวคือ บุคลากรภายนอกสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนอย่างจริงจัง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ และที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในสังกัดว่ามีกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ถูกต้องครบถ้วนกระบวนการการจัดทำแผนกลยุทธ์หรือไม่ และครอบคลุมตัวแปรหรือปัจจัยในแต่ละด้านหรือไม่ (จันวีนา สุวรรณ์, สัมภาษณ์ 9 ธันวาคม 2558) นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าระดับมาตรฐานของประเทศในทุกกลุ่มสาระวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2558: 1) ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนกลยุทธ์และสนใจที่จะศึกษาวิธีการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2.2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประกอบด้วยโรงเรียนในเขตอำเภอฝาง จำนวน 47 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอแม่อาย จำนวน 37 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอไชยปราการ จำนวน 20 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงดาว จำนวน 39 โรง และโรงเรียนในเขตอำเภอเวียงแหง จำนวน 9 โรง รวมทั้งสิ้นจำนวน 152 โรง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยโรงเรียนในเขตอำเภอฝาง จำนวน 33 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอแม่อาย จำนวน 27 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอไชยปราการ จำนวน 14 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงดาว จำนวน 28 โรง และโรงเรียนในเขตอำเภอเวียงแหง จำนวน 7 โรง รวมทั้งสิ้นจำนวน 109 โรง และในส่วนของผู้ให้ข้อมูล

ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายแผนงาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 327 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่าการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์และปัญหาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ซึ่งมีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานแผนงาน

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์และคำถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการศึกษาสถานภาพสถานศึกษา ขั้นตอนการกำหนดทิศทางสถานศึกษา ขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีข้อคำถาม 45 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามแบบตรวจสอบรายการและคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

3.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 109 โรง ประกอบด้วยโรงเรียนในเขตอำเภอฝาง จำนวน 33 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอแม่อาย จำนวน 27 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอไชยปราการ จำนวน 14 โรง โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงดาว จำนวน 28 โรงและโรงเรียนในเขตอำเภอเวียงแหง จำนวน 7 โรง ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. รวบรวมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับคืนจำนวน 327 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน และศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์และปัญหาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

4. ผลการวิจัย

4.1 การดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขั้นตอนการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา โดยเรียงลำดับด้านที่มีการดำเนินงานจัดทำมากไปหาด้านที่มีการดำเนินงานจัดทำน้อยดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการกำหนดภารกิจและด้านการกำหนดเป้าประสงค์และผลผลิต รองลงมาคือขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยเรียงลำดับด้านที่มีการดำเนินงานจัดทำมากไปหาด้านที่มีการดำเนินงานจัดทำน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการวางแผน สรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพลงในตารางวิเคราะห์ค่าคะแนนและด้านการจับคู่ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าขั้นตอนอื่นๆ คือ ด้านการศึกษาสถานภาพของสถานศึกษา โดยเรียงลำดับด้านที่มีการดำเนินงานจัดทำมากไปหาด้านที่มีการดำเนินงานจัดทำน้อยดังนี้ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษา ด้านการประเมินสถานภาพสถานศึกษาและด้านการวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต

4.2 ปัญหาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ขั้นตอนที่มีปัญหามากกว่าขั้นตอนอื่นๆ คือ ขั้นตอนการศึกษาสถานภาพสถานศึกษา โดยเรียงลำดับด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์มากไปหาด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์น้อยดังนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษาและด้านการประเมินสถานภาพสถานศึกษา และด้านการวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต รองลงมาคือ ขั้นตอนการกำหนดทิศทางสถานศึกษา โดยเรียงลำดับด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์มากไปหาด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์น้อยดังนี้ ด้านการกำหนดเป้าประสงค์และผลผลิต ด้านการกำหนดภารกิจและด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ และขั้นตอนที่มีการจัดทำน้อยกว่าขั้นตอนอื่นๆ คือ ขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา โดยเรียงลำดับด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์มากไปหาด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์น้อยดังนี้ ด้านการนำความสัมพันธ์มาเขียนเป็นกลยุทธ์และจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ ด้านการนำข้อมูลจากตารางเรียงลำดับค่าคะแนนมาสร้างตารางสัมพันธ์และด้านการจับคู่ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก และด้านการนำเทคนิคมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์

4.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยจำแนกเป็น 3 ขั้นตอน ได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ขั้นตอนการศึกษาสถานภาพของสถานศึกษา สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ

1.1 โรงเรียนควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานในเรื่องการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

1.2 โรงเรียนควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกและจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลของโรงเรียน

1.3 คณะทำงานจัดทำแผนกลยุทธ์นำผลการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ทั้งด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค นำมาจับคู่กันในรูปของตาราง เพื่อจัดทำตารางการวิเคราะห์โรงเรียน (TOWS Matrix)

1.4 คณะทำงานจัดทำแผนกลยุทธ์วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและภายนอก สรุปผลการวิเคราะห์ให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่าปัจจัยใดบ้างที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียน

2. ขั้นตอนการกำหนดทิศทางของโรงเรียน สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

2.1 ควรให้คณะทำงานจัดทำแผนกลยุทธ์นำแนวทางมาหลอมรวมหรือตัดทอน ทบทวนถึงความเป็นไปได้และเขียนเป็นพันธกิจของโรงเรียน

2.2 ควรให้คณะทำงานจัดทำแผนกลยุทธ์ บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนส่วนเสียร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

2.3 ควรให้คณะทำงานจัดทำแผนกลยุทธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนเขียนแนวทางการดำเนินงานที่จะให้บรรลุวิสัยทัศน์

3. ขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ดังนี้คือ

3.1 ควรให้คณะทำงานการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนโดยกำหนดพันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเป็นเหตุเป็นผลกัน โดยนำรูปแบบการประเมินแบบสมดุลมาใช้ โดยมองทั้งปัจจัยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ด้านทรัพยากรและงบประมาณ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และด้านผู้เรียน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังนี้

5.1.1 การดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าไปหาขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าดังนี้ ขั้นตอนการกำหนดทิศทางของโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และขั้นตอนการศึกษาสถานภาพของโรงเรียน ทั้งนี้อาจมีเหตุผลเนื่องมาจากผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามองเห็นถึงปัญหา อุปสรรคหรือผลสำเร็จในอดีตของโรงเรียนนำมากำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกัน และนำมาเป็นพันธกิจของโรงเรียนตามเป้าประสงค์และผลผลิตของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีความเป็นไปได้เที่ยงตรงและครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวัช กงเติม (2553: 159) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนกลยุทธ์แบบบูรณาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการศึกษาพบว่าสภาพการดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการดำเนินการในระดับที่มากทุกๆด้านและด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษามีดำเนินการเป็นลำดับแรก

1) การดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ขั้นตอนการศึกษาสถานภาพของโรงเรียน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการดำเนินงานจัดทำเป็นอันดับแรกคือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและ

บุคลากรทางการศึกษาได้มีการประชุม วางแผน ระดมความคิดเห็น ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและภายนอกโรงเรียนครบถ้วน ครอบคลุมทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพและสะท้อนจากสภาพความเป็นจริง ใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT มาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ที่คล้ายกันมาเรียบเรียงหรือสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ บุญส่ง รัดสีสม (2553: 79) ได้ศึกษาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการศึกษาสถานภาพของสถานศึกษามากที่สุด และเมื่อพิจารณาด้านการศึกษาสถานภาพสถานศึกษาพบว่าขั้นของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมีการดำเนินงานมากที่สุดเช่นกัน

2) การดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดทิศทางสถานศึกษา พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการดำเนินงานเป็นอันดับแรก คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการมองภาพในอดีตของโรงเรียนว่ามีปัญหา อุปสรรคหรือผลสำเร็จอะไรที่ได้ดำเนินการแล้ว รวมทั้งวิเคราะห์บทบาทในปัจจุบันและนำผลการประเมินสถานภาพมาสรุปเป็นด้าน กำหนดภาพในอนาคตและนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ จากประเด็นการค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์โดยผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี เนื่องมาจากวิสัยทัศน์เป็นการบอกถึงสิ่งที่อยากเป็นในอนาคต ภาพความใฝ่ฝันหรือจินตนาการของทุกๆ คนหรือความคาดหวังของบุคลากรในโรงเรียนที่จะดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ วิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ (2544: 5) ได้กล่าวว่า วิสัยทัศน์ที่ดี ควรมีขอบเขตของการปฏิบัติงาน เป็นภาพความคาดหวังในเชิงบวกที่ทุกคนในองค์กรมุ่งมั่นศรัทธาสะท้อนถึงความเป็นเลิศขององค์กร มีความสอดคล้องกับค่านิยมและแนวโน้มในอนาคตขององค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของณรงค์ เศรษฐยะ (2547: 32) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า สภาพการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นอันดับแรกในขั้นตอนการกำหนดทิศทางสถานศึกษา

3) การดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์ พบว่า มีการดำเนินการกำหนดกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าโรงเรียนได้ดำเนินการวางแผน สรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพมาเขียนในตารางวิเคราะห์ค่าคะแนน นำเทคนิคมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ นำกลยุทธ์ที่คล้ายกันมาจัดกลุ่มเป็นกลยุทธ์ระดับแผนงานและระดับโครงการ กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับสถานภาพและภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหาร ครู บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตระหนักถึงความสำคัญของแผนกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และขับเคลื่อนให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จหรือบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน จะเห็นได้ว่าการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่จะต้องร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน โรงเรียนมีจุดแข็ง จุดอ่อนอะไรบ้าง มีโอกาสที่เอื้อต่อการดำเนินงานของโรงเรียนหรือมีอุปสรรคอะไรที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการของโรงเรียนและพิจารณาร่วมกันว่าโรงเรียนอยู่ตรงจุด

ไหนควรที่จะพัฒนาไปในทางทิศทางใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประยงค์ เนาวบุตร (2556: 14) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) บุคลากร ซึ่งบุคลากรต้องมีคุณสมบัติในด้านความรู้ความสามารถในเชิงริเริ่มเป็นผู้ประเมิน จูงใจ ตัดสินในเชิงสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์และเป็นนักวางแผนที่ดี วิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ทุกกระบวนการโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ข้อมูลสารสนเทศและเวลา

5.1.2 ปัญหาในการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยทุกขั้นตอน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากกว่าไปหาน้อยกว่า ดังนี้ การศึกษาสภาพภาพสถานศึกษา การกำหนดทิศทางสถานศึกษา การกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญ ตระหนักและมีส่วนร่วมในการสรุปผลการวิเคราะห์สถานภาพของโรงเรียนแล้วนำมาเขียนในตารางวิเคราะห์ค่าคะแนน มีการนำเทคนิคตารางสัมพันธ์ (MATRIX) มาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ นำกลยุทธ์ที่คล้ายกันมาจัดกลุ่มเป็นกลยุทธ์ระดับแผนงานและระดับโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของธวัชชัย บำรุงยศ (2549: 78) ได้ทำการศึกษาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษาสถานภาพของสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา และด้านการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา

1) ปัญหาในการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ขั้นตอนการศึกษาสถานภาพสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือ การวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครบถ้วน เป็นปัจจุบันและเพียงพอ มีการนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิตของโรงเรียน ประชุม วางแผน เรียงลำดับภารกิจสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ วิเคราะห์ภารกิจและผลผลิตในด้านปริมาณและคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีที่บุคลากรได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของภารกิจและผลผลิตของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งต้องมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 10 ที่ได้กำหนดหน้าที่ของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลไร้ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

2) ปัญหาในการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดทิศทางสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานในระดับน้อย โดยด้านที่มีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการ

สถานศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคหรือผลสำเร็จของโรงเรียนว่าสิ่งใดควรดำเนินการหรือปรับปรุงแก้ไข วิเคราะห์บทบาทในปัจจุบันนำผลการประเมินสถานภาพมาสรุป และวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน นโยบาย กลยุทธ์และความต้องการของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บุคลากรมีอิสระและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ หยดฟ้า ราชมณี (2556: 71) ได้ทำการศึกษาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ได้ดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ครบ 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพของโรงเรียน ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการประเมินสถานภาพของโรงเรียน ด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียน ด้านการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และด้านการยกร่างและการตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์ ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในภาคใต้ตอนล่างมีปัญหามากกว่าภาคใต้ตอนบนในด้านการประเมินสถานภาพ การจัดวางทิศทางและการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ คือ อายุของผู้อำนวยการโรงเรียนและจำนวนครูในโรงเรียน ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์ควรจัดทำระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องสภาพของโรงเรียน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น และให้ผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนกลยุทธ์มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

3) ปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์ พบว่า ภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานในระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา มีทักษะ ความรู้และประสบการณ์ในการกำหนดกลยุทธ์ นำเทคนิคตารางสัมพันธ์ (MATRIX) มาใช้ในการกำหนดเป็นกลยุทธ์ของโรงเรียน นำกลยุทธ์ที่คล้ายกันมาจัดกลุ่มเป็นกลยุทธ์ระดับแผนงานและระดับโครงการ และผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการกำหนดกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณา สุภาพุฒ (2553: 68) ก็ได้ทำการศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการศึกษาสถานภาพของสถานศึกษา และด้านการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ประสงค์จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

(1) จากข้อค้นพบว่าการดำเนินงานการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือกันของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้บริหารควรที่จะมุ่งเน้นการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดทำแผน กลยุทธ์ของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพและนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

(2) จากข้อค้นพบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต้องวิเคราะห์ให้ครอบคลุมปัจจัยทุกๆด้าน จึงเสนอแนะว่าผู้บริหารควรมีการตรวจสอบ ปรับปรุง แผนกลยุทธ์อยู่เสมอ เพื่อให้แผนกลยุทธ์มีความ

ทันสมัยต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและสามารถนำแผนกลยุทธ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(1) จากข้อค้นพบว่าการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์ต้องดำเนินงานตามขั้นตอน จึงเสนอแนะว่าควรกำหนดแนวปฏิบัติ คู่มือการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้แผนกลยุทธ์ของโรงเรียนตอบสนองนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

(2) จากข้อค้นพบว่าการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์ต้องอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT เทคนิคตารางสัมพันธ์ (MATRIX) จึงเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ทบทวนเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อให้ผู้บริหาร บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ให้มากยิ่งขึ้นและสามารถจัดทำแผนกลยุทธ์ได้อย่างถูกต้อง หรืออาจมีนโยบายให้มีกลุ่มเครือข่ายแกนนำทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อให้บุคลากรแกนนำสามารถช่วยพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์

5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2) ควรศึกษาวิจัยถึงการพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3) ควรศึกษาวิจัยประสิทธิภาพของแผนกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6. เอกสารอ้างอิง

จันวีนา สุวรรณ์. (2558, 9 ธันวาคม). ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 [บทสัมภาษณ์].

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (2544). **มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdle กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่**. กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ เศรษฐยะ. (2547). **สภาพและปัญหาในการจัดทำแผนโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2.** (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) การศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธวัช กงเติม. (2553). **การพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนกลยุทธ์แบบบูรณาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.** (ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาดุษฎีบัณฑิต) สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธวัชชัย บำรุงยศ. (2550). **การจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สบเมยวิทยาคม.** การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญส่ง รัดสีสม. (2553). **การศึกษาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3.** วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

ประยงค์ เนาวบุตร. (2556). **การจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** ใน เอกสารการสอนชุดวิชานโยบายการวางแผนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 7 หน้า 11 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนากาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546) กรุงเทพมหานคร.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2557). **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2557.** เชียงใหม่ กลุ่มนโยบายและแผน.

วรรณา สุภาพุฒ. (2553.) **การศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด.** วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

หยดฟ้า ราชมณี. (2554). **การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

การศึกษาความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ศิริพรรณ กาจกำแหง, เจือจันทร์ วงศ์พลกานันท์,
อิสสริยภรณ์ วานิชพิพัฒน์, ศิริลักษณ์ พิลัยหล้า และ เอราวัณ อินทะรังสี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ เพื่อศึกษาความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาพิการทั้ง จดทะเบียนคนพิการและไม่จดทะเบียนคนพิการและกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ปีการศึกษา 2558 จำนวน 38 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ ได้แก่ จำนวนบุคลากรที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาพิการจึงไม่สามารถให้บริการแก่นักศึกษาได้อย่างทั่วถึงและตรงต่อความต้องการ อาจารย์ขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพิการจึงเกิดปัญหาในด้านการเรียนรู้และเข้าใจกันระหว่างนักศึกษาพิการ มีปัญหาและอุปสรรคของการเดินทางและการใช้บริการห้องน้ำ ความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ 1) ด้านการบริการนักศึกษาพิการมากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่คอยให้คำปรึกษาแนะแนวทางการศึกษา บริการติดต่อประสานงานทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ จัดผู้ช่วยนักศึกษาพิการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ต้องการปรับเนื้อหา/รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษาพิการแต่ละประเภท ปรับการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับนักศึกษาพิการแต่ละประเภท ให้อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพิการแต่ละประเภท 3) ด้านความต้องการ ด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่มากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ต้องการให้มีทางเชื่อมระหว่างอาคาร ทางเดินนอกอาคาร ทางเข้าสู่อาคารสำหรับคนพิการ ให้มีห้องน้ำสำหรับคนพิการในอาคารหรือสถานที่ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยและมีที่จอดรถสำหรับคนพิการ และ4) ด้านสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา มากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่บริการคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล สื่อ วีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอน และการฝึกอบรมการใช้สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา

นักศึกษาพิการให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ นักศึกษาต้องการล่ามภาษามือเพราะมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่ล่ามภาษามือให้นักศึกษาพิการทางการได้ยิน ต้องการผู้ช่วยจดคำบรรยายเพื่อให้นำเนื้อหาการเรียนมาสอนเสริมนอกเวลาเรียน ต้องการไฟล์เอกสารประกอบการเรียนล่วงหน้าจากอาจารย์เพื่อนำมาอ่านทบทวนก่อนเรียนและหลังเรียนและต้องการให้อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อความพิการและยืดหยุ่นเวลาในการสอบ ต้องการทางเท้าที่เรียบ ไม่ขรุขระ ทางลาดและให้มีห้องน้ำสำหรับคนพิการ

คำสำคัญ: ความต้องการ, งานบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ

A Study of Needs for Academic Support Services of Students with Disabilities at Lampang Rajabhat University

Siriphan Katkamheang, Juajan Wongpolganan,
Isariyaporn Wanitpiput, Siriluk Pilaila and Arawan Intarungsee

Abstract

The research aimed at studying needs for academic support services of students with disabilities at Lampang Rajabhat University. The sample consisted of 38 students with disabilities who were both registered and non-registered as disabled persons enrolled to study at the university in the 2nd semester of the 2015 academic year. Data were collected by means of questionnaires. Descriptive and percentage statistics were used to analyze the data. The open-ended questionnaires were analyzed by content analysis.

The results were as in the followings:

Holistically, problems in getting educational services faced by students with disabilities was that the number of officials at a disabled student support services (DSS) was inadequate to meet the needs of students with disabilities. Lecturers lacked better understanding about learning management for disabled students. Thus, there were the problems of misunderstanding between students and lecturers. There were also problems of students' difficulties in commuting to and from the university and also access to bathroom services.

When putting the needs to obtain educational services for students with disabilities at Lampang Rajabhat University into consideration, the followings aspects were concluded:

1. For educational services, the first three aspects needed the most by them consisted of: 1.1). services provided by officials who helped them in terms of educational counseling and guidance; 1.2) educational co-operative services for disabled students; and 1.3) providing them with buddies.

2. For learning management, the first three aspects needed the most by them consisted of: 2.1) contents and lecturers' styles of teaching should be adapted to suit each type of students' disabilities; 2.2) the assessment and evaluation of disabled students' learning should be adjusted to suit each type of students' disabilities; and 2.3) lecturers should have better understanding about providing learning management which was suitable for students with different types of disabilities.

3. For physical environment, the first three aspects needed the most by them consisted of: 3.1) connecting passages between buildings; both outdoor and indoor walkways for disabled people; 3.2) bathrooms for disabled people both in the buildings and at various locations on campus; and 3.3) parking lots for the disabled.

4. For instructional media and technology, the first three aspects needed the most by them consisted of: 4.1) computer services for educational information for people with disabilities ; 4.2) media and videotapes used to supplement teaching and learning; and 4.3) training courses on how to use media, technology and educational facilities.

The researcher compiled suggestions made by the physically disabled students. These suggestions are summarized as follows: they needed sign language interpreters for students with hearing problems; they needed note-takers who brought course contents to be reviewed in extra time provided for them after classes; they needed to have supplementary files in advance from lecturers so that they could review their lessons both before and after classes; and they needed lecturers who had positive attitudes towards student's disabilities and they should be flexible with time used by disabled students when sitting for exams; they needed smooth rather than rough walkways; handicap ramps; and bathrooms for the disabled.

Keyword: Need, Disability Support Services

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการและข้อมูลการส่งเสริมและพัฒนาระบบบริการในสถาบันอุดมศึกษาประจำปีการศึกษา 2556 มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้แจ้งตอบข้อมูลดังกล่าว จำนวน 138 สถาบันจากทั้งหมด 170 สถาบัน พบว่า มีนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการทั้งสิ้น 2, 695 คนและปีการศึกษา 2557 มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้แจ้งตอบข้อมูลดังกล่าว จำนวน 149 สถาบันจากทั้งหมด 172 สถาบัน พบว่า มีนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการทั้งสิ้น 2, 854 คน ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาพิการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางการศึกษาและส่งผลให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือให้เข้าถึงการศึกษาในทุกระดับได้อย่างสะดวกขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2555: 8 ; 2557ก: 2 ; 2558: 2) ทั้งนี้ปีการศึกษา 2557 สถาบันส่วนใหญ่ยังไม่ได้ระบุมาตรการการรับนักศึกษาพิการที่ชัดเจนโดยจะรับนักศึกษาพิการเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป จำนวน 126 สถาบัน คิด เป็นร้อยละ 67 นอกจากนี้สถาบันการศึกษา จำนวน 74 สถาบันคิดเป็นร้อยละ 51 ไม่มีแนวทางในการจัดบริการเพื่อรองรับนักศึกษาพิการระดับอุดมศึกษา การจัดบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักศึกษาพิการส่วนใหญ่ให้บริการในบางเรื่อง เช่น จัดบริการเครื่อง คอมพิวเตอร์และNote Book พร้อมเครื่องปริ้นเตอร์ มากที่สุดจำนวน 39 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาคือเครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องจดบันทึกอักษรเบรลล์ จำนวน 35 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 16.9 และมีการจัดสถานที่สำหรับคนพิการ เช่น ลิฟท์ ทางลาด ราวจับ ห้องน้ำฯลฯ จำนวน 31 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 15 ของสถาบันการศึกษาทั้งหมดการจัดบริการสื่อหนังสืออักษรเบรลล์ ห้องสมุดเบรลล์มากที่สุด จำนวน 26 สถาบันคิดเป็นร้อยละ 35 น้อยที่สุดคือการจัดทำข้อสอบอักษรเบรลล์ จำนวน 3 สถาบันคิดเป็นร้อยละ 4 การจัดบริการสอนเสริมและอาจารย์ที่ปรึกษา นักแนะแนวเพื่อการแนะแนวให้คำปรึกษา จำนวน 21 สถาบันคิดเป็นร้อยละ 21 น้อยที่สุดคือระบบขนส่ง ห้องพัก กายภาพ จำนวน 2 สถาบันคิดเป็นร้อยละ 2 และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ส่วนใหญ่การจัดหาอาสาสมัครช่วยเหลือมากที่สุด จำนวน 25 สถาบันคิดเป็นร้อยละ 32 น้อยที่สุดคือจัดที่พัก จำนวน 2 สถาบัน คิดเป็นร้อยละ 3 (สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา. 2558: 1-10) จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีแก่นักศึกษาพิการเท่าที่ควร

สภาพที่เป็นจริงปัจจุบันแนวโน้มของจำนวนนักศึกษาพิการที่เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา มีแนวโน้มสูงขึ้นซึ่งผลจากการสนองต่อนโยบายด้านกฎหมายที่เอื้อต่อคนพิการให้มีสิทธิได้รับการศึกษาที่มีความเท่าเทียมกับคนปกติ สิทธิที่พึงได้รับและคำนึงถึงหน้าที่ของสถาบันที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 (คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. 2552: 15-16) และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องแนวทาง การส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553: 1-2) ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างเต็มที่และเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดโอกาสให้คนพิการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาและมีศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS) ให้บริการดูแลและช่วยเหลือทางการศึกษาแก่นักศึกษาพิการ โดยปัจจุบันปีการศึกษา 2558 มีนักศึกษาพิการทั้งสิ้น 38 คน จำแนกตามประเภท คือ

บกพร่องทางการเห็น จำนวน 7 คน ทางการได้ยิน จำนวน 8 คน ทางสติปัญญา จำนวน 1 คน ทางร่างกายหรือสุขภาพหรือการเคลื่อนไหว จำนวน 15 คน ทางการพูดและภาษา จำนวน 2 คน ทางการเรียนรู้ จำนวน 1 คน ทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ จำนวน 3 คนและพิการซ้อน จำนวน 1 คน จากการดำเนินงานที่ผ่านมามักพบปัญหาและอุปสรรคใน การดำเนินงานด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการผลิตสื่อเอกสารประกอบการเรียน ด้านสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัญหาส่วนตัว เป็นต้น ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาพิการตลอดจนข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมกับนักศึกษาปกติ พบว่า หลักสูตรและกิจกรรมการเรียน การสอนยังเน้นเนื้อหาวิชาการ ไม่ยืดหยุ่น การวัดผลประเมินผลยังใช้เกณฑ์เช่นเดียวกับนักศึกษาปกติ ด้านบุคลากรยังขาดอัตรากำลังและผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและอาจารย์ผู้สอนยังขาดประสบการณ์ใน การสอนนักศึกษาพิการ การผลิตสื่อเอกสารยังเป็นปัญหาเดิมๆ ที่ไม่เอื้อต่อการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนของนักศึกษาพิการ

ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรได้รับการช่วยเหลือจากทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาพิการทางการศึกษาและเพื่อรองรับนักศึกษาพิการที่กำลังจะเข้ามาศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในอนาคต เพื่อให้เป็นไปตาม 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542: 7-8) ได้บัญญัติเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มาตรา 10 บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง 2) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (2551: 3-5) มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้นและได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล และมาตรา 8 วรรคสาม วรรคสี่และวรรคหกให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อมระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับหรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

จากสภาพการณ์ดังกล่าวผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับควรให้ความร่วมมือหาแนวทางช่วยเหลือในการกำหนด การบริการสำหรับนักศึกษาพิการเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับนักศึกษาปกติ บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา เป็นกำลังสำคัญและมีคุณค่าของชาติในอนาคต

คณะผู้วิจัยในฐานะที่ทำงานในสถาบันอุดมศึกษาและเกี่ยวข้องกับงานบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา การจัดบริการนักศึกษาพิการ ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทาง การให้บริการนักศึกษาพิการในศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ
2. กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย
3. สร้างเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เรื่องความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
4. ส่งเครื่องมือการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC และนำผลที่ได้มาปรับ แก้ไขตามคำแนะนำ
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปสัมภาษณ์กับนักศึกษาพิการ
6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล

4. ผลการวิจัย

ความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการ ด้านการบริการนักศึกษาพิการมากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ 1) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่คอยให้คำปรึกษาแนะแนวทางการศึกษา บริการติดต่อประสานงานทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ จัดผู้ช่วยนักศึกษาพิการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ต้องการปรับเนื้อหา/รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษาพิการแต่ละประเภท ปรับการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับนักศึกษาพิการแต่ละประเภท ให้อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพิการแต่ละประเภท 3) ด้านความต้องการด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่มากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่ ต้องการให้มีทางเชื่อมระหว่างอาคาร ทางเดินนอกอาคาร ทางเข้าสู่อาคารสำหรับ คนพิการ ให้มีห้องน้ำสำหรับคนพิการในอาคารหรือสถานที่ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยและมีที่จอดรถสำหรับคนพิการ และ 4) ด้านสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา มากที่สุดสามลำดับแรกได้แก่บริการคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล สื่อ วีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอน และการฝึกอบรมการใช้สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา

สภาพปัญหาขอรับบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริการนักศึกษาพิการ การให้บริการแก่นักศึกษาพิการยังขาดความคล่องตัวในการบริการเนื่องจากจำนวนบุคลากรที่ให้บริการแก่นักศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาพิการ จึงไม่สามารถให้บริการแก่นักศึกษาได้อย่างทั่วถึงและตรงต่อความต้องการเพราะในศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS) เจ้าหน้าที่ให้บริการเพียง 3 คนต่อจำนวนนักศึกษาพิการ 38 คน อีกทั้งล่ามภาษามือมีเพียง 1 คน ไม่สามารถล่ามภาษา

มือพร้อมกันในเวลาเดียวกันได้ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนบางท่านยังไม่มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพิการจึงเกิดปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารและการสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างนักศึกษาพิการ 3) ด้านสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่มีปัญหาและอุปสรรคการเดินทางของนักศึกษาพิการทั้งทางการเห็นและร่างกายฯ เนื่องจากอาคารตั้งอยู่ห่างไกลทำให้เกิดข้อจำกัดเรื่องต่างๆ เช่น ทางเท้าไม่มีเบรลล์บล็อค ราวจับ ถนนเป็นหลุมบ่อ ไม่มีจัดแลนด์มาร์คจึงเกิดความยากลำบากและไม่มีความปลอดภัยด้านการใช้ถนนภายในมหาวิทยาลัย 4) ด้านสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยี ปัญหาการใช้บริการห้องน้ำแต่ละอาคารเนื่องจากไม่ได้รับความสะดวกและไม่เอื้อต่อการเข้าถึงในการใช้ประโยชน์

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

นักศึกษาต้องการล่ามภาษามือเพราะมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการทำหน้าที่ล่ามภาษามือให้นักศึกษาพิการทางการได้ยิน ต้องการผู้ช่วยจดคำบรรยายเพื่อให้นำเนื้อหาการเรียนมาสอนเสริมนอกเวลาเรียน ต้องการไฟล์เอกสารประกอบการเรียนล่วงหน้าจากอาจารย์เพื่อนำมาอ่านทบทวนก่อนเรียนและหลังเรียน และต้องการให้อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อความพิการและยืดหยุ่นเวลาในการสอบ ต้องการทางเท้าที่เรียบ ไม่ขรุขระ ทางลาดและให้มีห้องน้ำสำหรับคนพิการ

จากผลการศึกษาวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของนักศึกษาพิการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางนั้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ (1970: pp35-47) ว่ามนุษย์มีความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านความปลอดภัย ด้านสังคม การยกย่องในสังคมและการได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดในฝันและสอดคล้องกับทฤษฎีของแบนดูรา (1977: pp191-215) ได้เสนอทฤษฎีความต้องการต่อการตัดสินใจพฤติกรรมนั้นๆ สองประเด็นคือความคาดหวังเกี่ยวกับการกระทำว่าสู่การกระทำใดและ ความคาดคะเนพฤติกรรมที่จะนำไป สู่ การกระทำที่คาดหวัง ผลการวิจัยนี้ยังมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของศรีสุข สุจิระกุล (2551: บทคัดย่อ) เรื่องระดับความต้องการพื้นฐานที่เอื้อต่อการศึกษาของนักศึกษาพิการมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ว่าปัจจัยพื้นฐาน ที่เอื้อต่อการศึกษาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสื่อ ด้านบริการและด้านความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ผลการวิจัยนี้ยังมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของวิไลวรรณ คงเหลือ (2552: บทคัดย่อ) เรื่อง ความต้องการบริการสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกายในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และเข้ม ชอบเลื่อ (2553:บทคัดย่อ) เรื่องศึกษาความต้องการบริการสนับสนุนการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมภายในหอพักสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาพิการมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมในการเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น ทางลาด ราวจับ ทางเดินเท้า เป็นต้น นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hadjikakou, K. and Hartes, D. (2007: 103-119) ที่ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาพิการมีเพิ่มมากขึ้นซึ่งได้รับการบริการสนับสนุนให้เข้าถึงสื่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวกจากสถาบันที่เข้าไปเรียน

6. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง"การศึกษาความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง" ฉบับนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัย เพื่อนำสิ่งที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ไปพัฒนาต่อยอดทางด้านการศึกษาพิเศษให้กับมหาวิทยาลัย ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.อัมเรศ เนตาสิทธิ์ อาจารย์ ดร.สมชาย บุญศิริเภสัช อาจารย์ ดร.เกศรินทร์ ศรีธนะ อาจารย์เอื้องทิพย์ ไตรบำรุงและอาจารย์นิภารัตน์ ฟักเจริญ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบให้ข้อแนะนำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขอขอบพระคุณนักศึกษาพิการ เครือข่ายศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (DSS: Disability Support Services) ทั้ง 33 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยเรื่อง"การศึกษาความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง" นี้จะเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ให้แพร่หลายและเกิดประโยชน์ทางด้านการศึกษาพิเศษระดับอุดมศึกษามากยิ่งขึ้นต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

เข้ม ชอบเลื่อ. (2553). **ศึกษาความต้องการบริการสนับสนุนการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมภายในหอพักสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. ราชกิจจานุเบกษา. **ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552.** (6 ตุลาคม 2552). เล่ม 126 ตอนพิเศษ 163ง (9 พฤศจิกายน 2552) หน้า 15-16.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (14 สิงหาคม 2542). **ราชกิจจานุเบกษา.** ฉบับกฤษฎีกา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) หน้า 4.

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (27 มกราคม 2551). **ราชกิจจานุเบกษา.** ฉบับกฤษฎีกา.เล่ม125 ตอนที่ 28ก (5 กุมภาพันธ์ 2551) หน้า 4.

วิไลวรรณ คงเหลือ. (2552). **ความต้องการบริการสนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกายในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศรีสุข สุจิระกุล. (2551). **ระดับความต้องการพื้นฐานที่เอื้อต่อการศึกษาของนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. กองกิจการนักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (13 มกราคม 2553ข). **ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). **คู่มือหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). **รายงานผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบบริการเพื่อรองรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการ ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2557**. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมการเรียนรู้ประสบการณ์กับชุมชน

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. **Psychological Review**. 84, 191-215.

Hadjikakou, K. and Hartes, D. (2007). **Higher education provision for students with disabilities in Cyprus**. Higher Education, Vol. 55 (1). 103-119.

Maslow, A.H. (1970). **Motivation and Personality**. 2 nd ed. New York: Haper & Row, Publisher

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

เอกพันธุ์ ทิพย์นาวา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน และครูผู้สอน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 งาน และปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศการศึกษามีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติต่ำที่สุด 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ที่พบมากในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 งาน คือ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 3) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ในด้านการนิเทศการศึกษา การตั้งคณะกรรมการการนิเทศ และกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศ เพื่อนิเทศคณะครู มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยการพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้แก่ ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องวิจัยและจัดทำวิจัยทั้งด้านการบริหารจัดการและวิชาการให้มากขึ้นทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, งานวิชาการ, โรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

Guideines to Develop Academic Adminustration of Khlonglan Wittayal School Kamphaeng Phet Province

Eakkaphan Tipnawa

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the conditions problems and the guidance to develop of academic administration of Khlonglan Wittaya school Kamphaeng Phet province. The samples used in this study were 4 directors, 85 teachers. The research instruments drawn for this study were a questionnaire of the operation of 17 sections of the academic administration and the problems of the administration of Khlonglan Wittaya school Kamphaeng Phet province. The instruments used in this study were used in this study were questionnaire check list and type rating scale 5 levels. The data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The result of the study were as follows ;

1) to study the conditions develop academic administration of Khlonglan Wittaya school Kamphaeng Phet province was done in general at the high level. When considered in each aspect, it appeared that the educational supervision was done at the lowest level

2) to study the problems of academic administration of Khlonglan Wittaya school Kamphaeng Phet province was done at the high level. The problem found was educational supervision, development curriculum. Research to improve the quality of education in schools.

3) the guidelines to develop of academic administration of Khlonglan Wittaya school Kamphaeng Phet province was at the high level on educational supervision.

Keyword: Guidelines development, Academic Administration, Khlonglan Wittaya school Kamphaeng Phet province

1. บทนำ

สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษา เป็นสถาบันที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการ การดำเนินงานเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่างๆ แก่ผู้เรียน ให้เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐเป็นไปตามหลักการจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรได้กำหนดไว้และเป็นไปตามสภาพความต้องการของสังคม การวางแผนการใช้ทรัพยากรต่างๆ ภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด ดังนี้ นโยบายและกระบวนการดำเนินงานวิชาการจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ด้วยเหตุนี้ งานวิชาการจึงมีความสำคัญยิ่งในการนำโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ดังที่ จิรัฐติกาล บุญสนอง (2552, หน้า 2) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการว่า การบริหารงานถือว่างานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะเป้าหมายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีคุณภาพ

งานวิชาการเป็นงานหลักและเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษามักจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน หลักแนวคิดในการบริหารงานวิชาการประการที่หนึ่ง การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้านเมื่อเติบโตจะได้เป็นพลเมืองดีของสังคม ประการที่สอง การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ประการที่สามงานวิชาการในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (ปรียาพร วงศ์อนุวัตรโรจน์, 2546, หน้า 2)

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน ซึ่งจากการประเมินผลจากมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับ พอใช้ ในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีผลประเมินอยู่ในระดับพอใช้ (โรงเรียนคลองลานวิทยาสารสนเทศ ปีการศึกษา 2557, หน้า 105) จากการประเมินจะเห็นได้ว่า สถานศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

โรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชรยังได้สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT ของสถานศึกษาส่วนใหญ่พบว่า เป็นหน่วยสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายนักเรียนในเขตพื้นที่บริการและนอกเขตพื้นที่บริการซึ่งสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตที่บริการชุมชนที่เป็นพื้นที่บริการชุมชนเป็นชาวเขาเผ่าต่างๆ อยู่ในพื้นที่ภูเขาห่างไกล ทุรกันดารสภาพแวดล้อมและศักยภาพมีความพร้อมน้อย การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมค่อนข้างยากลำบาก ครูผู้สอนต้องทำงานหนัก ต้องการขวัญและกำลังใจเป็นอย่างมากในการปฏิบัติงานในพื้นที่ มีปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ขาดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อเทคโนโลยีการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน และความไม่เพียงพอของห้องปฏิบัติการและห้องกิจกรรมต่างๆ สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนการสอนและยังขาดความต่อเนื่องในด้านการนิเทศภายใน ควรมีการนิเทศกำกับ ติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด (โรงเรียนคลองลานวิทยา แผนปฏิบัติการประจำปี 2557, หน้า 10)

จากผลการจัดการศึกษาดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้งานวิชาการไม่ประสบผลสำเร็จ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งในโรงเรียนคลองลานวิทยา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเป็นข้อมูลที่จะสามารถนำเสนอในการพิจารณากำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาต่างๆ ได้ ตลอดถึงการใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปใช้พัฒนาตนเอง เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการบริหารงานวิชาการที่จะช่วยให้เกิดผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

2.3 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียนคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 85 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 89 คนผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด (โรงเรียนคลองลานวิทยา สารสนเทศ ปีการศึกษา 2557, หน้า 5)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 1 ชุด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพ ปัญหา ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร สอบถามใน 17 ด้าน โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด อาศัยแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร สอบถามใน 17 ด้าน เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple choice question) โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) เป็นตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 คน ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยมีผู้เชียวชาญมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นศึกษานิเทศก์ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ
2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ
3. เป็นอาจารย์ผู้สอนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการสถานสถานศึกษามัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ

4. ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชรโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมผู้ปกครองและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา รองลงมา คือ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น อย่างต่อเนื่อง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ดำเนินการนิเทศงานการศึกษาในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมเรียงอันดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย 3 อันดับได้แก่ การนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าร้อยละมากที่สุด ได้แก่ การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ข้อที่มีค่าร้อยละมากที่สุด ได้แก่ ผู้จัดทำหลักสูตรไม่เข้าใจกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่าร้อยละมากที่สุด ได้แก่การนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาในสถานศึกษายังมีน้อย

3. การหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา การตั้งคณะกรรมการการนิเทศ และกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศ มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยการพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาควรส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องวิจัยและจัดทำวิจัยทั้งด้านการบริหารจัดการและวิชาการให้มากขึ้นทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยาจังหวัดกำแพงเพชรโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กึกก้อง ด้วงชนะ (2551, หน้า 59) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ทั้งโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดปฏิทินการนิเทศการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาและดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงศักดิ์ วรรณพันธ์ (2551, หน้า 59) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบางไก่เถื่อน (ตันติวิสิษฐ์ ประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท พบว่า บุคลากรไม่ได้มีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ขาดการส่งเสริมให้เป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศ พร้อมทั้งการวางแผนร่วมกันในการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยาจังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมมีการดำเนินงานด้านวิชาการโดยเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่

2.1 ด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดการนำวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ คณะกรรมการนิเทศมีภาระงานสอนมากจึงไม่มีเวลานิเทศ บุคลากรขาดความรู้และเทคนิคใหม่ๆ ในการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชัย จันทพรม (2551, หน้า 136) ได้ศึกษาการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าโรงเรียนขาดการสร้างเครือข่ายนิเทศการศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเขตพื้นที่การศึกษา บุคลากรโรงเรียนขาดความรู้และเทคนิคใหม่ๆ ในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนขาดการนำวิธีการนิเทศที่หลากหลายมาใช้ในการนิเทศการศึกษา

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สถานศึกษาขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชัย จันทพรม (2551, หน้า 131) ได้ศึกษา การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าโรงเรียนขาดการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง โรงเรียนขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ขาดการนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และโรงเรียนขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีภาระงานสอนมากไม่มีเวลาในการวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้กับชุมชนรับทราบมีน้อย ครูขาดความรู้เรื่องการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราภรณ์ อริยธนพล (2551, หน้า 173) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยน้อย ขาดการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. ผลการวิจัยแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 3 ด้าน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 ด้านการนิเทศการศึกษา จัดให้มีการตั้งคณะกรรมการการนิเทศ และกำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการนิเทศ เพื่อนิเทศคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฑัณฑิมา พงษ์พรม (2558, 76) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 พบว่าควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ และมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง

3.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา โดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยการพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์วรรณ โอสา (2551, หน้า 123) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานงานเขตพื้นทีการศึกษากำแพงเพชรเขต 1 พบว่าแนวทางพัฒนาความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างถ่องแท้เพื่อสามารถที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ มีการนิเทศ ติดตาม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา แล้วนำผลการสรุปไปเป็นข้อมูลในการปฏิบัติการนิเทศติดตามการพัฒนาและประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการแลเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องวิจัยและจัดทำวิจัยทั้งด้านการบริหารจัดการและวิชาการให้มากขึ้นทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรีย์พร จำนองกาญจนะ (2549, หน้า 110) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 พบว่าการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถานศึกษาอื่นในด้านการวิจัยและนำผลวิจัยตอดจนแนวทาง ข้อเสนอแนะไปปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการประชุมปฏิบัติการและเชิญวิทยากรมาฝึกการวิจัย หรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการสร้างศูนย์เครือข่ายการนิเทศการศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายใน เพื่อให้มีการนิเทศเป็นไปอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ปรับปรุงพัฒนาด้านหลักสูตร

3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรจัดหาวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านการวิจัยมาอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูเพื่อให้มีความรู้ที่ถูกต้องและสามารถจัดทำวิจัยที่มีคุณภาพได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

2. ควรทำการวิจัยการติดตามผลการนำแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

3. ควรทำการวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร

6. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดร. ชัยรัตน์ บุมี คณบดีคณะครุศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ตลอดจนคณาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรทุกท่าน ที่ให้ความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาในการตรวจคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อชี้แนะในการการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ดังรายนามที่ปรากฏในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ประกอบด้วย ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส ดร.ภูมพิพัฒน์ รักพรมงคล ดร.พฤฒิพล พฤฒิกุล ดร.สมชาย อังสุโชติเมธี ผู้บริหารสถานศึกษา นางสาวลำดวน ไชยสะอาด หัวหน้างานวิชาการและคณะครูผู้สอนของโรงเรียน คลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชรที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่มีส่วนในการช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังมาโดยตลอด และสุดท้ายขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมรุ่นครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือจนทำการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีความดีทั้งปวงอันเกิดขึ้น และประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าอิสระนี้ ขอมอบให้แด่ บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

7. เอกสารอ้างอิง

กึกก้อง ด้วงชนะ. (2550). **สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี.

เกรียงศักดิ์ วรรณพันธ์. (2552). **สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบางไก่เถื่อน (ตันติวิสิษฐ์ประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท.** สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

จิรัฐติกาล บุญสนอง. (2552). **แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่สาว อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่.** สาขาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ฑัณฑิมา พงษ์พรม. (2558). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.** สาขาการบริหารการศึกษา ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทิพย์วรรณ โอสา. (2551). **แนวทางการพัฒนาความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการ จัดการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานงานเขตพื้นทีการศึกษากำแพงเพชรเขต 1**. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุรีวิทยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุวัตรโรจน์. (2546). **การบริหารวิชาการ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมการพิมพ์.

โรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร. (2557). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41.

โรงเรียนคลองลานวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร. (2557). **สารสนเทศ ปีการศึกษา 2557**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41.

วราภรณ์ อริยธนพล. (2552). **การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา**. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วิชัย จันทพรม. (2552). **การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ครุศาตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันนครราชสีมา.

สุรีย์พร จำนองกาญจนะ. (2549). **สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2**. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

การศึกษาปฐมวัย

การพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู[1]

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 35 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย (Multiple Choice) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และใช้แบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบบันทึกการนิเทศ โดยมาจัดกระทำข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล หาข้อมูลเชิงปริมาณร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งเก็บข้อมูลการสอนจากแบบสังเกตการณ์สอนและแบบบันทึกการนิเทศ โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 24 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน/สัปดาห์ ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งหมด 8 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและความต้องการในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย นักศึกษายังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยนักศึกษายังขาดทักษะที่นำไปสู่การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ได้แก่ ทักษะการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ขาดประสบการณ์ และไม่รู้เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ที่จะนำมาบูรณาการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งทำให้การเขียนแผนจัดประสบการณ์ไม่สอดคล้องตรงตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงทำให้นักศึกษาขาดทักษะความรู้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย และนักศึกษาต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถด้านจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา แนะนำ เพิ่มพูนประสบการณ์ให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยการศึกษาดูงาน เพื่อสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจ ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้มีความถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย นักศึกษาที่ได้รับการสอนในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนแบบบูรณาการในห้องเรียน และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนแบบ

[1]สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย e-mail: chatwilaitukta@gmail.com

บูรณาการในสถานที่จริง มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย, การพัฒนาทักษะ, นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยบูรณาการ, วิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

The Experience Skill Development Integrated of Early Childhood Education Students Loei Rajabhat University

Chatwilai Surinchompoo[1]

Abstract

This research aimed 1) to study and want to experience the integrated 2) to compare the skills, experience, integrated pre-and post-event in the course of the learning experience for children. Students of the Department of Early Childhood Education Loei Rajabhat University

Samples used in this research are the field of early childhood education students at 4 year Bachelor of Education has 35 samples from the selected model. Students who are enrolled in the academic learning experience for young children first semester of academic year 2558 were used in this study consists of a test before and after learning about the development of an integrated experience. Students of the Department of Early Childhood Education Loei Rajabhat University A multiple-choice quiz (Multiple Choice) four kinds of options and the number 30 used to observe, interview, evaluate lesson plans. And the supervisory Organized by the qualitative data. Analyzed For quantitative data, percentage and standard deviation. The data collected from observational teaching, teaching and supervisory records. The period of data 24 times for 3 days/week, Monday, Wednesday and Friday a total duration of 8 weeks,

The aims of this research found. 1) and needs to be integrated experience. Students of the Department of Early Childhood Education Loei Rajabhat University Students also have a better understanding of the integrated experience. The students also lack the skills that lead to the experience of integrated plans include writing skills, experience, integrated in line with the unit. Inexperienced And do tricks How the experience will be integrated to suit current conditions. This makes the experience of writing the plan does not comply by the year 2546, the early childhood curriculum, and students lack knowledge of the experience for the young children. And students need to develop their own knowledge. The ability to provide an integrated learning experience. To provide expert advice and practical experience clearly tangible. The study visit to understand the confidence to write plans, integrated experience to be accurate. And more powerful 2) to compare the skills, experience, integrated pre-and post-event in the course of the learning experience for young children. Students of the Department of Early Childhood Education Loei Rajabhat University Students are taught in the course of

[1]Branch of Early Childhood Faculty of Education Loei Rajabhat University e-mail chatwilaitukta@gmail.com

a learning experience for early childhood education, job training. The practice plan experience. Workshop instructors planned integrated in the classroom. And practice teaching plan integrated in the school university's knowledge, understanding and skills, experience, integrated in the course of the learning experience for children than before have been organizing events. Course experience learning for young children the level of statistical significance. 01.

Keyword: The learning experience for Early Childhood, Skill Development, Early Childhood Education Students, Integrated, The academic learning experience for children

1. บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่าง และหลากหลายไปจากการศึกษาระดับอื่น โดยมีรูปแบบ และจุดมุ่งหมายที่จัดแตกต่างกันไปตามสภาพความต้องการ นโยบาย หรือหลักปรัชญาการศึกษาของแต่ละหน่วยงานที่จัด แต่อย่างไรก็ดีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสม ควรมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ควรเน้นการพัฒนาเด็กทุกๆ ด้าน (Whole Child) ซึ่งการให้การศึกษาอบรม และเลี้ยงดูเด็กระดับปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมจะมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะถ้าเด็กในวัยนี้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลดีและเป็นรากฐานต่อพัฒนาการและการศึกษาระดับอื่น ซึ่งวงการศึกษาต่างยอมรับว่าชีวิตในช่วงวัยเด็กตอนนี้ หรือระยะปฐมวัยเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต ประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเริ่มเข้าชั้นประถมศึกษาทั้งจากทางบ้านและสถานพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือโรงเรียนอนุบาล ควรจะเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ นอกเหนือจากสิ่งที่ได้รับจากบ้าน โดยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญา ไปพร้อมๆ กันด้วย จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัยจึงไม่ใช่เพียงการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเป็นการช่วยเด็กให้มีชีวิตสมบูรณ์แบบตามที่เด็กปฐมวัยพึงจะมี เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมที่จะเรียนรู้ ครูและผู้เกี่ยวข้อง ต้องมีเทคนิควิธีสอนให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กดำรงชีวิตในวัยเริ่มต้นด้วยความสุข และมีพัฒนาการด้านต่างๆ ไปได้อย่างเต็มที่ (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542) ในส่วนของการจัดการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการ และเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (กรมวิชาการ, 2545) การจัดการเรียนการสอนแบบหน่วยบูรณาการ หรือที่เรียกว่า Thematic Approach ได้ถูกนำกลับมาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง ซึ่งวิธีนี้ไม่ใช่สิ่งที่เพิ่งจะเกิดขึ้น แต่เป็นเรื่องที่มีแนวความคิดมานานแล้ว ปัจจุบันแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีการนี้ชัดเจนกว้างขวางมากยิ่งขึ้นและได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ได้ผลอย่างเต็มที่จริงจัง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดองค์ความรู้ความคิด สามารถเชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ไม่ใช่การเรียนแยกส่วนหรือเรียนเฉพาะเรื่อง ความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนที่ไม่ใช่การศึกษาที่แท้จริง (เพราพรรณ โกมลมาลย์, 2541) การจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การที่เขาได้เรียนในสิ่งที่เขาอยากรู้ อยากเรียน อยากได้ อยากเป็น โดยเรียนรู้จากประสบการณ์จริงๆ ในลักษณะของการบูรณาการ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ใกล้ตัวกับชีวิตประจำวันย่อมทำให้ผู้เรียนมีความสุข และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้เกิดผลมากที่สุดจะต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศนคติของครู โดยใช้วิธีการฝึกอบรมพัฒนาครู เพื่อให้เห็นความสำคัญตามจุดมุ่งหมายและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมีองค์รวม มีความสามารถทางสติปัญญาหรือไอคิว และความสามารถในการพัฒนาทางอารมณ์ หรืออีคิวได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม โดยครูจะต้องเห็นความสำคัญของสมองผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ และในการวิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ เพื่อนำมาบูรณาการและออกแบบเป็นกิจกรรม จัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งๆ ขึ้นไป หลักการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมด้วยเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพโดยกำหนดหลักการ ได้แก่ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และ

วิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ, 2546)

จากการสำรวจสภาพและความต้องการการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่านักศึกษายังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยนักศึกษายังขาดทักษะที่นำไปสู่การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ อันได้แก่ ทักษะการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ขาดประสบการณ์ และไม่รู้เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ที่จะนำมาบูรณาการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งทำให้ไม่ทราบจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน และไม่สามารถบูรณาการแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไม่สามารถกำหนดชื่อเรื่องได้ ไม่สามารถกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพราะไม่ได้ศึกษาจุดประสงค์วิชาหลักและวิชารอง ไม่มีการกำหนดเนื้อหาย่อยสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีความรู้ความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ไม่มีการประเมินการจัดประสบการณ์เพื่อปรับปรุงและพัฒนา จึงทำให้นักศึกษาขาดทักษะความรู้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยและเกิดความสับสนไม่ชัดเจนในงานของตนเอง และนักศึกษาต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา แนะนำชี้แนะ เพิ่มพูนประสบการณ์ให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยการศึกษาดูงาน เพื่อสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้มีความถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จากสภาพและความต้องการข้างต้น นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยซึ่งจะเป็นครูปฐมวัยในอนาคตนั้นควรได้รับการพัฒนาและปูพื้นฐานทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนานักศึกษาผู้ที่จะดูแลเด็กปฐมวัยในอนาคตให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งการพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่จะนำไปสู่ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการทดลองโดยการจัดการเรียนการสอนในคาบเรียน จัดอบรมเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาดูงานโรงเรียนเทศบาล 4 ภูบ่อบิด โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในการวางแผนรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการในรายวิชา และทดลองฝึกปฏิบัติจริง ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. สัมภาษณ์สภาพและความต้องการของนักศึกษา
3. การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน
4. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
5. การกำหนดเนื้อหาย่อย
6. การวางแผนการสอน
7. ประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
8. การปฏิบัติการสอน
9. ศึกษาดูงาน
10. การนิเทศประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน
11. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

พร้อมทั้งจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วันๆ ละ 3 ชั่วโมง (จันทร์ พุธ ศุกร์) รวม 24 ครั้ง ในการนำรูปแบบการฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีขั้นตอนดังตารางต่อไปนี้

วัน/เวลา	กิจกรรมการเรียนการสอน	หมายเหตุ
สัปดาห์ที่ 1 จันทร์ที่ 17 ส.ค. 58	1. การจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1.1 แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 1.2 รูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก และธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	
พุธที่ 19 ส.ค. 58	2. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2.1 หลักสูตรและแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย	วิทยากรบรรยายพิเศษ ผศ.ดร.วัชรีย์ร่วมคิด
ศุกร์ที่ 21 ส.ค. 59	3. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 3.1 หลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก	วิทยากรบรรยายพิเศษ ผศ.ดร.วัชรีย์ร่วมคิด
สัปดาห์ที่ 2 จันทร์ที่ 24 ส.ค. 58	4. การจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 4.1 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	
พุธที่ 26 ส.ค. 58	5. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 5.1 เทคนิคการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนระดับปฐมวัยและการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	
ศุกร์ที่ 28 ส.ค. 58	6. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 6.1 การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนการสอน ในชั้นเรียนครั้งที่ 1	วิทยากรบรรยายพิเศษ ผศ.ดร.วัชรีย์ร่วมคิด
สัปดาห์ที่ 3 จันทร์ที่ 31 ส.ค. 58	7. การจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 7.1 การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผน ในชั้นเรียนครั้งที่ 2	วิทยากรบรรยายพิเศษ ผศ.ดร.วัชรีย์ร่วมคิด
พุธที่ 2 ก.ย. 58	8. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 8.1 การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผน ในชั้นเรียนครั้งที่ 3	

วัน/เวลา	กิจกรรมการเรียนการสอน	หมายเหตุ
ศุกร์ที่ 4 ก.ย. 58	9. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 9.1 การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผน ในชั้นเรียนครั้งที่ 4	
สัปดาห์ที่ 4 จันทร์ที่ 7 ก.ย. 58	10. ศึกษาดูงานที่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ระดับชั้นบริบาล จำนวน 2 ห้องเรียน	
พุธที่ 9 ก.ย. 58	11. ศึกษาดูงานที่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ระดับชั้นอนุบาล 1-3 จำนวน 6 ห้องเรียน	
ศุกร์ที่ 11 ก.ย. 58	12. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 12.1 อภิปราย สรุปการศึกษาดูงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
สัปดาห์ที่ 5 จันทร์ที่ 14 ก.ย. 58	13. ศึกษาดูงานที่ โรงเรียนเทศบาล 4 ภูบ่อบิด ระดับชั้นบริบาล จำนวน 4 ห้องเรียน	
พุธที่ 16 ก.ย. 58	14. ศึกษาดูงานที่ โรงเรียนเทศบาล 4 ภูบ่อบิด ระดับชั้นอนุบาล 1-2 จำนวน 6 ห้องเรียน	
ศุกร์ที่ 18 ก.ย. 58	15. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 15.1 อภิปราย สรุปการศึกษาดูงานของโรงเรียนเทศบาล 4 ภูบ่อบิด	
สัปดาห์ที่ 6 จันทร์ที่ 21 ก.ย. 58	16. การจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 16.1 การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผน ในชั้นเรียนครั้งที่ 1	
พุธที่ 23 ก.ย. 58	17. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 17.1 การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผน ในชั้นเรียนครั้งที่ 2	
ศุกร์ที่ 25 ก.ย. 58	18. การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 18.1 การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และฝึกปฏิบัติการสอนตามแผน ในชั้นเรียนครั้งที่ 3	

วัน/เวลา	กิจกรรมการเรียนการสอน	หมายเหตุ
สัปดาห์ที่ 7 จันทร์ที่ 21 ก.ย. 58	19. การทดลองสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
พุธที่ 30 ก.ย. 58	20. การทดลองสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
สัปดาห์ที่ 8 จันทร์ที่ 5 ต.ค. 58	22. การทดลองสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
พุธที่ 7 ต.ค. 58	23. การทดลองสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
ศุกร์ที่ 9 ต.ค. 58	24. การทดลองสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
จันทร์ที่ 12 ต.ค.58	25. การจัดการเรียนการสอนในคาบเรียนรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 25.1 แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	การทดสอบหลังเรียน อยู่หลังช่วงระยะเวลาการทำวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว 24 ครั้ง

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 35 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งแบบทดสอบนั้นเป็นแบบทดสอบปรนัย (Multiple Choice) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบบันทึกการนิเทศ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Mean or Arithmetic Mean: $\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D. or S) และสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา ได้ผลสรุปดังนี้

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 97.13) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 2.87) เป็นเพศชาย

สภาพและความต้องการในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา แนะนำชี้แนะ จำนวน 10 คน ต้องการศึกษาดูงาน จำนวน 15 คน ต้องการฝึกปฏิบัติทดลองเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนลงไปทดลองสอนจริง จำนวน 5 คน และต้องการฝึกปฏิบัติทดลองเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนก่อนลงไปทดลองสอนจริง จำนวน 5 คน

ผลคะแนนก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

พบว่า นักศึกษามีคะแนนก่อนเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ (13.83 คะแนน) และหลังการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นักศึกษามีคะแนนหลังเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ (27.49 คะแนน)

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผู้วิจัยมีข้ออภิปรายผล ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพและความต้องการในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย นักศึกษายังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยนักศึกษายังขาดทักษะที่นำไปสู่การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ได้แก่ ทักษะการเขียนแผนจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ขาดประสบการณ์ และไม่รู้เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ที่จะนำมาบูรณาการให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งทำให้การเขียนแผนจัดประสบการณ์ไม่สอดคล้องตรงตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงทำให้นักศึกษาขาดทักษะความรู้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย และนักศึกษาต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำ เพิ่มพูนประสบการณ์ให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยการศึกษาดูงาน เพื่อสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการให้มีความถูกต้อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย นักศึกษาที่ได้รับการสอนในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนแบบบูรณาการในห้องเรียนและฝึกปฏิบัติการสอนตามแผนแบบบูรณาการในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมในรายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ควรนำไปใช้กับบุคลากรในสถานศึกษาอื่นไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชนและหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก

ปฐมวัยไม่ว่าจะเป็นเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ควรมีการเผยแพร่ความรู้และเทคนิควิธีการ การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยไปยังสถานศึกษาอื่น หรือหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างเป็นเครือข่าย และเพื่อการปฏิรูปการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและรูปแบบการศึกษาค้นคว้านี้ ไปศึกษากับบุคลากรในระดับอื่นๆ หรือนักเรียนในระดับอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบบูรณาการให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

6. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (อายุ 3-6 ปี).** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2546. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545. **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก 3-5 ปี).** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอดิสัน เพรชโปรดักส์ จำกัด.

_____. 2551. **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เบรน-เบส บุ๊ค.

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543. **การปฏิรูปการเรียนผู้เรียนสำคัญที่สุด**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์.

ดวงกมล สินเพ็ง. 2551. **การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. 2545. **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธากา รพิมพ์.

นริศรา ชมจูมจัง. 2550. **การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเด่นราษฎร์ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นภเนตร ธรรมบวร. 2544. **การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย**.กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภัสสร ประทุมตา. 2550. **การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. 2555. **สอนเขียนแผนบูรณาการบนฐานเด็กเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสมัย สระคูพันธุ์. 2547. **การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หน่วยธรรมชาติรอบตัว ชั้นอนุบาลปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรนาท รักกุลไทย. 2554**. สุดยอดเทคนิคการจัดการเรียนรู้ แบบครูมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แฮปปี้ เลิร์นนิ่ง.

วรนุช เวชรัชต์พิมล. 2547. **การพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนวรนุชวิทยา อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2553. **การวัดและประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย (ปรับปรุงแก้ไข).** กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้าวิชาการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549. **มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

หรรษา นิลวิเชียร. 2535. **ปฐมวัยศึกษา แนวทางและการปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ โอ.เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

อนุสรณ์ ไทยเดชา. 2548. **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก 3-5 ปี).** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อัครพงษ์ สัจจวาทิต. 2546. **ปรัชญาการศึกษาแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท แอล.ที.เพรส จำกัด.

อัญญมณี บุญซื้อ. 2553. **การบูรณาการนิทานสู่การสอนสาระที่ควรรู้สำหรับครูปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทแปลน พริ้นท์ติ้ง จำกัด.

เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กานต์ทิตา ทิพยศ[1] มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์[2] ปรมินทร์ วงษ์คำสิงห์[3]

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์1) สร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) จำนวน 35 คน ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและt-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพเท่ากับ 4.65 และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.71/85.28 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

[1]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
e-mail: bk.2014.beer@gmail.com
[2]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
[3]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Development of Computer Assisted Instruction Unite 1: Surrounding Data of Mathayomsuksa 3

Kantita Thipyote[1] Mayuree Phitthayasenee[2] Paramin Wongkhamsing[3]

Abstract

The objectives of this research were 1) created and searched the efficiency of Computer Assisted Instruction Unite 1 to pass the preset criteria 80/80 2) compared the results of study before and after using CAI and 3) studied the satisfaction of the target group. The target group was composed 35 students in Mathayomsuksa 3/1, second semesters, Bandorn School in academic year 2015. The research tools were lesson plan of CAI, Testing and Questionnaire. The data was analyzed by means, percents, standard deviation and t-test.

The results of research found that the efficiency of the CAI quality criteria 4.65 and efficiency passed preset of 86.71/85.28. The result of post-test was higher than pre-test 0.5 significantly and the average of satisfaction of CAI 2.80.

Keyword: Computer Assisted Instruction, Efficiency, Testing Results

[1]Branch Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University
e-mail bk.2014.beer@gmail.com
[2]Branch Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University
[3]Branch Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University

1.บทนำ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่พยายามจะเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายมาเป็นคณะครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Pedagogy) ให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะผ่านเทคโนโลยีให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน ซึ่งเรียกกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ว่า Active Learning ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน ครูช่วยแนะนำและ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูนั้นจึงไม่สามารถสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว โดยไม่ใช้สื่อการเรียนประกอบ ซึ่งทักษะจำเป็นที่ผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ควรจะต้องเป็นผู้หมั่นค้นคว้าและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (วิจารณ์ พานิช, 2555)

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน “Computer Aided instruction” เป็นสื่อการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์รูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 อีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบ ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟิก แผนภูมิ กราฟ วิดีทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ซึ่งในบทเรียนจะประกอบไปด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ คำแนะนำการใช้งานโปรแกรม สถานการณ์ปัญหา ภารกิจให้ทำ ฐานความช่วยเหลือ แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม และแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนหรือองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุดโดยมีเป้าหมายที่สำคัญก็คือ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์หรือการโต้ตอบพร้อมทั้งการได้รับผลป้อนกลับ (Feedback) นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนได้เป็นอย่างดีรวมทั้งสามารถที่จะประเมิน และตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้ตลอดเวลา คุณสมบัติที่ดีของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อนำมาประกอบกับการจัดเตรียมห้องเรียนหรือศูนย์ค้นคว้าที่ถูกออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ก็จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพในอันที่จะพัฒนาตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ให้บรรลุได้ในเวลาอันรวดเร็วยิ่งขึ้นไป (นันทนา หนูช่วย, 2554) นอกจากนี้ ขวัญชนก บัวทรัพย์ (2558) ยังได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา (สมัครพลผดุง) พบว่า ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการใช้โปรแกรมการพิมพ์ จากการประเมินคุณภาพมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์เท่ากับ 83.00/88.83 ซึ่งเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการใช้โปรแกรมการพิมพ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าส่วนเบนมาตรฐานเท่ากับ.43 โดยแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้นการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนและยังทำให้การเรียนไม่น่าเบื่ออีกต่อไป

จากการที่ได้ไปสังเกตการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ของโรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบปัญหาว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถและทักษะในการเรียนรู้ที่ต่างกันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์มีเนื้อหาในการเรียนรู้มาก และเรียนตามตำราทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยสนใจที่จะเรียนและเน้นการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ และผู้เรียนยังขาดแรงจูงใจในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะสามารถแก้ปัญหาจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยโดยใช้กลุ่มประชาการ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) ทั้งหมด 6 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 205 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) จำนวน 35 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย 17 คน และนักเรียนหญิง 18 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก

2. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest- Posttest Design (กาญจนา วัฒยุ, 2548)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว จำนวน 3 แผน

3.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องข้อมูลรอบตัว จำนวน 20 ข้อ

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ

4. การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่1 ข้อมูลรอบตัว จำนวน 3 แผน โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1.1 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551

4.1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน

4.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยมีคะแนนระดับความคิดเห็น ดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ1 หมายถึง น้อยที่สุด โดยผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70

4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียน

4.2 นวัตกรรมและขั้นตอนการสร้างนวัตกรรม

นวัตกรรมที่ใช้ ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว 3 เรื่อง โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้และโมเดลสำหรับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ ADDIE Model ในการออกแบบ ดังนี้

4.2.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis)

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว

3) ศึกษาวิธีการสร้างสตอรี่บอร์ดและบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4) ศึกษาวิธีใช้งานโปรแกรม Construc2 ในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว จากหนังสือและเว็บไซต์ต่างๆ

5) ศึกษาวิธีการหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 ขั้นตอนการออกแบบ (Design)

1) ออกแบบผังความคิดรวบยอด เพื่อให้มาซึ่งส่วนประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2) ออกแบบผังการดำเนินงาน Flowchart

3) ออกแบบสตอรี่บอร์ด จำนวน 30 เฟรม

4) สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว

4.2.3 ขั้นตอนการพัฒนา (Development)

1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะโดยมี

คะแนนระดับความคิดเห็น ดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด โดยผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65

2) นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ครั้ง ดังนี้ การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง การทดลองแบบกลุ่มเล็ก และการทดลองแบบภาคสนาม

4.2.4 ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implement)

นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว ที่มีประสิทธิภาพแล้ว ไปใช้งานกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน เป็นเวลา 3 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการใช้ ดังนี้

1) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว จำนวน 20 ข้อ

2) ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา ในหน่วยการเรียนรู้ ข้อมูลรอบตัว

3) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว จำนวน 20 ข้อ

4) ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ

5) นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2.5 ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation)

เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว ที่พัฒนาขึ้นว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการใช้งานจริงมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อดูความก้าวหน้าของการเรียน และนำผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว อยู่ในระดับใด

4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.3.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.3.2 วิเคราะห์ตัวบ่งชี้และมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นปะถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนและหลังเรียน

4.3.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ตัวบ่งชี้ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกคำถาม โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป โดยผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง.67-1.00

4.4 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบความพึงพอใจของนักเรียน

4.4.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 3 คือ มาก 2 คือ ปานกลาง และ 1 คือ น้อย

4.4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกคำถาม โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าอยู่ระหว่าง.67-1.00 4.4.4 นำแบบผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์

5. การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

5.1 คัดเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัย ครูชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายสิ่งที่กำลังจะดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

5.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนการทำกิจกรรม โดยใช้เวลา 30 นาที แล้วนำมาตรวจให้คะแนน บันทึกผลเพื่อใช้เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pretest)

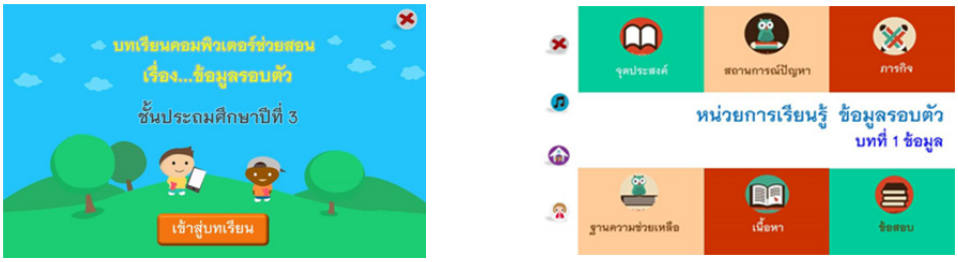
5.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนที่ได้สร้างขึ้น จำนวน 3 เรื่อง เรื่องละ 1 ชั่วโมง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1 ครั้งต่อ 1 สัปดาห์ รวมเป็น 3 สัปดาห์

5.4 เมื่อดำเนินกิจกรรมจนครบเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดเดิมอีกครั้ง โดยใช้เวลา 30 นาที แล้วนำมาตรวจให้คะแนนด้วยวิธีเดียวกับการทดสอบครั้งแรกและบันทึกผลเพื่อใช้เป็นคะแนนหลังเรียน (Posttest)

5.5 นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมไปวิเคราะห์และแปลผล ในรูปแบบตารางและการบรรยายและสรุปผล

4. ผลการวิจัย

4.1 ระยะที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม ซึ่งนำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ
	A	Σx	E_1	B	Σy	E_2	E_1/E_2
3	60	144	80	20	52	81.67	80/81.67
9	60	468	86.67	20	150	83.33	86.67/83.33
35	60	1821	86.71	20	597	85.28	86.71/85.28

จากตารางที่ 1 พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองใช้ 3 ครั้ง ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม เท่ากับ 80/81.67 86.67/83.33 และ 86.71/85.28 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดทุกครั้ง

4.2 ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนำเสนอดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 จากการนำไปใช้จริงกับนักเรียนโรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน

คะแนนสอบ	จำนวน นักเรียน (N)	คะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ผลต่างคะแนน (D)	t-test
ก่อนเรียน	35	6.29	2.64	3.60	10.86
หลังเรียน	35	16	2.14		

t (.05, 34=2.0322) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่1 ข้อมูลรอบตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

4.3 ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนำเสนอดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว จากการนำไปใช้จริงกับนักเรียนโรงเรียนบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร) จำนวน 35 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	N=35		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1.	เนื้อหาอ่านแล้วเข้าใจง่าย	2.80	.41	มาก
2.	จัดรูปแบบเนื้อหาสวยงาม น่าสนใจ	2.89	.32	มาก
3.	ตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน	2.89	.32	มาก
4.	ภาพประกอบสวยงาม	2.80	.41	มาก
5.	บทเรียนมีสีสันสวยงาม	2.86	.43	มาก
6.	สัญลักษณ์/เครื่องหมายชัดเจน	2.69	.47	มาก
7.	เนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียน	2.86	.36	มาก
8.	การนำเสนอต่อเนื่อง	2.71	.52	มาก
9.	คำอธิบายการใช้งานโปรแกรมชัดเจน	2.83	.45	มาก
10.	ทบทวนเนื้อหาบทเรียนได้เอง	2.80	.47	มาก
11.	ความยากง่ายของข้อสอบ	2.80	.41	มาก
12.	เสียงประกอบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	2.66	.59	มาก
13.	จำนวนข้อสอบมีความเหมาะสม	2.89	.40	มาก
14.	ควบคุมสื่อได้ด้วยตนเอง	2.83	.38	มาก
15.	ออกจากบทเรียนได้สะดวก	2.71	.57	มาก
รวมเฉลี่ยทุกรายการ		2.80	.43	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ลำดับแรกที่มีค่าเท่ากัน คือ จัดรูปแบบเนื้อหาสวยงามน่าสนใจ ตัวอักษรอ่านง่ายชัดเจน จำนวนข้อสอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ เสียงประกอบมีความเหมาะสมกับผู้เรียนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 เนื่องจากกระบวนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การออกแบบวางแผนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเอกสารต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนการสร้างอย่างชัดเจนและสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนพื้นฐานหลักการทฤษฎีและกรอบแนวคิดของนักการศึกษา คือ ถนอมพร (ตันพิพัฒน์) เลาหจรัสแสง (2547) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีองค์ประกอบ มีการนำเข้าสู่บทเรียน การเสนอเนื้อหา การใช้คำถามและคำตอบตรวจคำตอบและการปิดบทเรียนเมื่อได้เรียนจบบทเรียนนั้นๆ แล้วทำการประเมินผลการเรียนของตนทันทีและได้นำทฤษฎีสตรัคติวิสต์มาประยุกต์ใช้ในออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ 1) ไม่นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่เหมือนการรับข้อมูลจากบทเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ควรออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น นำเสนอสถานการณ์ปัญหา แล้วให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหา 2) บทเรียนที่ออกแบบตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ควรเป็นการบูรณาการความรู้เดิมในศาสตร์ด้านต่างๆ ที่ผู้เรียนเคยศึกษามาใช้ร่วมกันในการสร้างความรู้ใหม่ เช่น การตั้งโจทย์ปัญหาให้ผู้เรียน 3) สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการออกแบบบทเรียนที่สามารถเชื่อมโยงการทำงานของผู้เรียนแต่ละคนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จึงทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพงศ์ ชูเสือหึง (2557) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5" ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดี จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็กและแบบกลุ่มภาคสนาม มีค่าเท่ากับ 80/81.67 86.67/83.33 และ 86.71/85.28 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการ รวมทั้ง

สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการออกแบบและการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอนและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะซึ่งทำให้ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีรัตน์ ชัยฤทธิ์ (2551) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง เลขฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6"

ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องเลขฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.00/80.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก บัวทรัพย์ (2558) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง"การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา (สมัครพลผดุง) "ผลการศึกษาพบว่าผลการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการใช้โปรแกรมการพิมพ์จากการประเมินคุณภาพมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ เท่ากับ 83.00/88.83 ซึ่งเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80

5.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ที่1 ข้อมูลรอบตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ผ่านการดำเนินการอย่างเป็นระบบหลายขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ สมเด็จ (2555) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3" ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ จะชนรัมย์ (2558) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศน่ารู้ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.3 การความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ข้อมูลรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 สาเหตุที่ทำให้นักเรียนพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีกระบวนการสร้างและการพัฒนาที่ดีถูกต้องตามระบบขั้นตอนและมีคุณภาพ มีการกำหนดเนื้อหาออกเป็นหลายๆ เรื่องมีคำแนะนำชัดเจน เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน สามารถทำแบบฝึกหัดอย่างสบายใจ มีความสุขและกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้ได้รับความรู้ และทักษะในการทำงาน ส่งผลให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงเกิดความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของช่อเพชร พิธานเกื้อกูล (2559) ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

เรื่องคอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยรวมของความพึงพอใจ อยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้กับผู้เรียน ผู้วิจัยควรฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ก่อน ซึ่งผู้เรียนจะต้องทราบขั้นตอนและวิธีการเรียนให้ถูกต้อง เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นสำหรับการทดลอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในรูปแบบอื่นๆ ที่แตกต่างออกไป เช่น รูปแบบเกม การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เพื่อได้รูปแบบที่หลากหลายและสามารถตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคล

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจควรตั้งคำถามให้เหมาะสมกับระดับชั้น จากที่นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้ผู้เรียนยังไม่เข้าใจคำถามบางข้อ

6.เอกสารอ้างอิง

กาญจนา วัฒายุ. (2548). **การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ธนพรการพิมพ์.

ขวัญชนก บัวทรัพย์. (2558). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา (สมัครพลผดุง)** สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2558, จาก http://www.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/viewFile/28892/30072

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2558, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=6&RecId=705&obj_id=4955&showmenu=no 0

จุฑาทิพย์ สมเด็จ. (2555). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3** สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559, จาก file:///C:/Users/idea_com/Downloads/Jutatip-Somdej-ab.pdf

ช่อเพชร พิธานเกื้อกูล. (2559). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4** สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559, จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=132117

ถนอมพร (ตันพิพัฒน์) เลาหจรัสแสง. (2547). **คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หลักการออกแบบและสร้างคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.** กรุงเทพมหานคร.

ทิพวรรณ จะชนรัมย์. (2558). **การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศน่ารู้.** สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559, จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=124768

นันทนา หนูช่วย. (2554). **คอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการศึกษา.**สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2558, จาก http://www.ranod.ac.th/image/CAI%20com.pdf

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์.** กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.

วุฒิพงศ์ ชูเสือหึง**.** (2557). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2559, จากhttp://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=135694

สุรีรัตน์ ชัยฤทธิ์. (2551). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาคอมพิวเตอร์เรื่องเลขฐาน**

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการแปรงฟันอย่างถูกวิธี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คณิศร จี้กระโทก[1] สรญา หอมทุมมา[2] กนกวรร ณ โหศิลา[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 8 ห้อง รวมทั้งสิ้น 348 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียเรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี มีประสิทธิภาพ 81.90/86.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: สื่อมัลติมีเดีย, การแปรงฟันอย่างถูกวิธี

DEVELOPMENT OF MULTIMEDIA ON THE TOPIC OF BRUSHING PROPERLY FOR PROTHOMSUKSA 3

Kanisorn Jeekratok[1] Sroraya Homthoomma[2] Kanokvan Hosila[3]

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop the learning media on the topic of Brushing properly 2) achievement compare on before and after students learning media on the topic of Brushing properly. The sample of this research were Grade 3 students BanMokkhaeng School Udonthani on semester 2/2558 total 348 students. The sample of this research were total 35 students. This is obtained by sampling. Equipment's for this research are 1) media on the topic of Brushing properly for Grade 3 students 2) an achievement test. The research statistics were used mean standard deviation and t-test. Results of the research were as follows: 1) The efficiency of the learning media on the topic of Brushing properly was 81.90/86.86, 2) The score after user pass our media on the topic of Brushing properly is higher. The Level of Significance is.05

Keyword: Multimedia, Brushing Properly

1. บทนำ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เผยเด็กไทยต้องรักษาฟันถึง 1.2 ล้านซี่ หรือเฉลี่ย 1.5 ซี่ต่อคน สาเหตุจากชอบกินขนมกรุบกรอบ น้ำอัดลม เตือนพ่อแม่ ผู้ปกครอง เลือกอาหารที่มีประโยชน์ และดูแลสุขภาพช่องปากให้เด็กอย่างเหมาะสม กรมอนามัยเปิดเผยว่า จากข้อมูลระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพ ปี 2556 พบว่า เด็กประถมศึกษา ร้อยละ 51.2 เคยมีฟันผุ โดยมีรอยโรคฟันผุในช่องปากประมาณ 1.5 ซี่ต่อคน ทำให้มีเด็กไทยทั่วประเทศมีฟันที่ต้องได้รับการดูแลรักษามากถึง 1.2 ล้านซี่ สาเหตุของการเกิดโรคฟันผุส่วนใหญ่ คือ การชอบกินขนมกรุบกรอบ น้ำอัดลม ลูกอม ขนมหวาน รวมทั้งมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากที่ไม่เหมาะสม อาจจะเลยการแปรงฟันหรือแปรงฟันไม่ทั่วถึงทุกซี่และไม่ถูกวิธี โดยเฉพาะในช่วงปิดเทอมที่เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่บ้าน พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่พฤติกรรมการบริโภคของบุตรหลานเป็นพิเศษ โดยไม่กักตุนน้ำอัดลม ลูกอม และขนมกรุบกรอบที่ไม่มีประโยชน์ไว้ในบ้าน เพื่อเป็นการสร้างค่านิยมและตัวอย่างที่ดีในการเลือกบริโภคอาหารอย่างฉลาด (สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2556) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 4 ได้กล่าวถึงในเรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ซึ่งอยู่ในสาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถนะ และการป้องกันโรคคือ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ ซึ่งมีสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่เกี่ยวกับ การแปรงฟันให้สะอาดอย่างถูกวิธี ครอบคลุมบริเวณขอบเหงือกและคอฟัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 163)

เนื่องด้วยการพัฒนาสื่อนวัตกรรมทางการศึกษา ในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาไม่ค่อยมีผู้พัฒนา ผู้ศึกษาจึงได้พัฒนาเป็นสื่อนวัตกรรมทางการศึกษา สื่อมัลติมีเดียเรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี เป็นสื่อการเรียนการสอนให้เด็กสามารถศึกษาและปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง และในโรงเรียนบางแห่งมีความต้องการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา ในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพล ศึกษาเพราะขาดแคลนสื่อในการจัดการเรียนการสอน และสำนัก ทันตสาธารณสุข กรมอนามัย ได้จัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี โดยโรงเรียนระดับประถมศึกษาภาครัฐทั่วประเทศ จัดกิจกรรมให้เด็กนักเรียนแปรงฟันในช่วงหลังอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของหน่วยงานที่ดูแลด้านสุขภาพช่องปากและช่วยผลักดันให้เด็กแปรงฟันอย่างถูกต้องจริงจังในโรงเรียน (สุดาดวง กฤษฎาพงษ์. 2558)

ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในวงการศึกษา จึงได้มีการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์มาเป็นสื่อในการเรียนการสอน ซึ่งโปรแกรม Flash สามารถถ่ายทอดเนื้อหาต่างๆ ได้ใกล้เคียงกับการเรียนในห้องเรียน ขณะเดียวกันมีโปรแกรมที่สามารถทำงานในด้านมัลติมีเดียด้านแอนนิเมชันต่างๆ ทั้งเว็บแอนนิเมชัน การ์ตูนแอนนิเมชัน งานแบนเนอร์ ภาพเคลื่อนไหวแบบอินเตอร์แอคทีฟที่โต้ตอบกับผู้ใช้งานได้ (ปฐมพร อุทุมพิรัตน์ และวันเฉลิม ภิรมย์ราช. 2557: 1) การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์จึงมีบทบาทเป็นสื่อที่ใช้ประกอบกับครูผู้สอนที่นักเรียนมีแนวโน้มในการแปรงฟันอย่างถูกวิธีมากขึ้น เมื่อเทียบกับครูสอนโดยไม่มีสื่อการเรียนการสอนในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงนำโปรแกรม Adobe Flash ซึ่งเป็นโปรแกรม Flash เป็นซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการสร้างสื่อมัลติมีเดีย, ภาพเคลื่อนไหว (Animation) , ภาพกราฟิกที่มีความคมชัด เนื่องจากเป็นกราฟิกแบบเว็คเตอร์ (Vector) , สามารถเล่นเสียงและวีดิโอ แบบสเตริโอได้, สามารถสร้างงานให้โต้ตอบกับผู้ใช้ (Interactive Multimedia) มีฟังก์ชั่นสาหรับการเขียนโปรแกรม (Action Script) มาใช้ในการพัฒนาเป็นสื่อนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และตื่นเต้นกับการเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (นงคราญ ห่อไธสง. 2553)

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 8 ห้อง ทั้งหมด 348 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกลุ่มจำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 35 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1. ตัวแปรต้น คือ วิธีการแปรงฟันอย่างถูกวิธี

3.2.2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี

3.3 เครื่องมือการวิจัย

3.3.1 สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.3.2 การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีระหว่าง 0.50-1.00

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เรื่องการแปรงฟันอย่างถูกวิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาได้นำหลักการของ ADDIE MODEL มาเป็นหลักการเพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย

3.4.2 ประเมินผลความเหมาะสมของสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้สอนจำนวน 3 ท่าน โดยมีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67-1.00

3.4.3 สร้างแบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินผลบทเรียนซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3.4.4 ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.5 เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล

3.4.6 ทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4.7 สรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมาตรฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย

4.1.1 ตัวอย่างสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี

ภาพที่ 1 ตัวอย่างหน้าเข้าสู่บทเรียน

ภาพที่ 2 ตัวอย่างมัลติมีเดีย "โทษของการกินขนมหวาน" ก่อนเข้าสู่บทเรียน

4.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี จากการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี จากการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ลำดับ	ระหว่างเรียน			รวม	หลังเรียน
1	1 (5)	2 (5)	3 (5)	(15)	(10)
รวม	136	154	140	430	304
ค่าเฉลี่ย	3.89	4.40	4.00	12.29	8.68
S.D.	0.87	0.60	0.87	1.54	0.90
ร้อยละ	77.71	88.00	80.00	81.90	86.86
ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1)=81.90					ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)=86.86

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี มีประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.90 และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 86.86 นั่นคือ ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี มีประสิทธิภาพของ E_1/E_2 เท่ากับ 81.90/86.86 แสดงว่าสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

4.3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี

การทดสอบ	N	ค่าเฉลี่ย	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	7.20	0.68	34	9.60	0.00 *
หลังเรียน	35	8.69	0.90			

* P <.05

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

5.1.1 ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.90/86.86 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร ฝายสระน้อย และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยอาศัยเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือรูปแบบทีมแข่งขันแนวใหม่ ตามทฤษฎีของบลูม ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.05/82.50 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ในขั้นต้น เนื่องจากสื่อช่วยในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ทำให้ช่วยลดความความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ และนักเรียนยังสามารถควบคุมวิธีการเรียนได้ด้วยตนเอง

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการแปรงฟันอย่างถูกวิธี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติรส สุวรรณพรหม และคณะ (2558) ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมสูงกว่าก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 1.37 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เนื่องจากสื่อที่พัฒนาช่วยทำให้นักเรียนที่เรียนไม่เบื่อหน่าย เพราะสื่อมีความสวยงามและมีเสียงประกอบอธิบายทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

5.2.1 ในการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรงฟันอย่างถูกวิธี ควรเตรียมสมรรถนะเครื่องตามคู่มือ เพื่อให้การใช้งานสื่อมัลติมีเดีย ใช้งานได้ตามต้องการ

5.2.2 ตรวจสอบทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนคนใดยังใช้คอมพิวเตอร์ยังไม่คล่อง ควรให้ฝึกใช้คอมพิวเตอร์ให้คล่อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเรียนด้วนสื่อมัลติมีเดีย

5.2.3 ในการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียควรให้ผู้เรียนใช้หูฟัง เพื่อไม่ให้มีเสียงรบกวนจากเพื่อนๆ ในห้อง และจะทำให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียนมากยิ่งขึ้น

5.2.4 การเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดีย นักเรียนควรมีอิสระโดยไม่จำกัดเวลาในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถนำไปศึกษาที่บ้านได้

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาครั้งต่อไป

5.3.1 ควรทำการทดลองเปรียบเทียบวิธีการเรียนรู้ หรือทดลองกับผู้เรียนหลายกลุ่ม จะทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

5.3.2 การวิจัยในครั้งต่อไป อาจเพิ่มเกมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในสื่อการเรียนการสอนเข้าไปในสื่อการเรียนการสอนด้วย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะครู นักเรียน และท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมากแข้ง ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีในการสนับสนุนทุนการวิจัยสำหรับการพัฒนาโครงงานวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษาครั้งนี้

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คณิศร จี้กระโทก, พัชรี กีตา และ รัชนีวรรณ วงษ์น้อย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารเรื่อง สนทนาพาเพลิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารเรื่อง สนทนาพาเพลิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ3) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 36 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 82.78/92.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารที่พัฒนาขึ้นมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญที่.05 และ3) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.73 คิดเป็นร้อยละ 73

คำสำคัญ: สื่อมัลติมีเดีย, สนทนาพาเพลิน, ทักษะในการสื่อสาร

DEVELOPMENT OF MULTIMEDIA IN COMMUNICTAION SKILLS ON THE TOPIC ENJOY CONVERSE FOR PROTHOMSUKSA 4

Kanisorn Jeekratok Patcharee keeta and Ratchaneewan Wongnoi

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop the learning multimedia in communication skills on the topic enjoy converse for prothmsuksa 4 2) achievement compare on before and after students learning the multimedia for development communication skills on the topic enjoy converse for prothmsuksa 4 3) The index for the effectiveness of student learning at prothmsuksa 4. The sample of this research were prothmsuksa 4 students BanMokkhaeng School Udon Thani on semester 2/2558 total 36 students, this is obtained by sampling. Results of the research were as follows: 1) The efficiency of the learning multimedia for development communication skills on the topic enjoy converse was 82.78/92.36, 2) The score after user pass our multimedia for development communication skills on the topic enjoy converse higher. The Level of Significance is.05 3) The index of the effectiveness of student learning at prothmsuksa 4 is equal to 0.73 cent 73.

Keyword: Multimedia, Enjoy converse, Communication skills

1. บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารประมาณร้อยละ 5 ของประชากรโลก ซึ่งนักการศึกษาของไทยได้มองเห็นความสำคัญและคุณประโยชน์ของภาษาอังกฤษได้บรรจุภาษาอังกฤษเข้าไว้ในหลักสูตรของการศึกษามาโดยตลอด (จุฑารัตน์ เจริญสินธุ์, 2541) และจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (วารุณี จันทานุวัฒน์, 2539:122) ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทางด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก โดดมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 11) การศึกษาในประเทศไทยนั้น ถือว่าให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก แต่การที่จะให้นักเรียนเข้าใจและสามารถพูดภาษาอังกฤษได้คล่องเหมือนเจ้าของภาษาก็ยังเป็นเรื่องที่ยาก เพราะเด็กไทยมีค่านิยมที่ว่า "ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาบ้านเกิด เรียนไปก็ไม่ได้ใช้" จึงทำให้นักเรียนไทยไม่สามารถที่จะเรียนรู้หลักการใช้ภาษาและไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ โดยไม่กล้าที่จะพูดคุยกับชาวต่างชาติ หรือแม้กระทั่งในชั่วโมงของการเรียนการสอน พบว่านักเรียนยังมีความอาย และไม่กล้าที่จะออกเสียง ซึ่งอาจมีปัจจัยอย่างอื่นที่มีส่วนร่วมด้วย อย่างเช่น ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนนั้นไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษมาโดยตรงจึงไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ดี เหมือนครูที่เป็นเจ้าของภาษา หรือครูที่จบการศึกษามาจากสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ ดังนั้นการที่จะให้นักเรียนเก่งภาษาอังกฤษนั้นเราควรที่จะปลูกฝังค่านิยมใหม่ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษให้กับเด็กไทยตั้งแต่ยังเยาว์ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สื่อที่ใช้ควรมีเนื้อหาที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย ครูผู้สอนควรที่จะมีวิธีการสอนที่ใหม่ๆ เช่น การใช้นวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่มีความทันสมัย (กรมวิชาการ, 2544)

นวัตกรรม คือ วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ ที่แปลกไปจากเดิมโดยอาจได้มาจากการคิดค้นวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการทดลอง พัฒนาจนเป็นที่เชื่อถือได้แล้วว่าได้ผลดีในทางปฏิบัติ ทำให้ระบบก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

จากความสำคัญและประโยชน์ของการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการพัฒนาสื่อทางการเรียนการสอนผู้จัดทำเห็นด้วยที่จะนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารในภาษาอังกฤษ โดยการจัดทำสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีเนื้อหาเป็นการสนทนาในชีวิตประจำวัน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมากแข้ง ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ชี้แจงให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 2 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำนวน 36 คน ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษา พร้อมทั้งแนะนำวิธีการใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนลงในกระดาษคำตอบ จำนวน 20 ข้อระยะเวลา 30 นาที

3.1.3 ให้กลุ่มตัวอย่างได้เรียนเนื้อหาจากสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เวลาเรียน สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 55 นาที เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 3 คาบเรียน

3.1.4 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ ระยะเวลา 30 นาที

3.1.5 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ และสรุปผลต่อไป

4. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมัลติมีเดีย เพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีเนื้อหาตัวอย่าง การทดลองแสดงโดยภาพดังนี้

4.1 ตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมัลติมีเดีย เรื่อง สนทนาพาเพลิน

ภาพที่ 1 หน้าเข้าสู่บทเรียน

ภาพที่ 2 หน้าแบบทดสอบ

โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนชั้นระถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 4.1 การหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร

ลำดับ	ก่อนเรียน (20)	ระหว่างเรียน			รวม (15)	หลังเรียน (20)
		1 (5)	2 (5)	3 (5)		
รวม	518	165	148	134	447	665
ค่าเฉลี่ย	14.39	4.58	4.11	3.72	12.42	18.47
S.D.	1.63	0.5	0.71	0.57	1.0	1.13
ร้อยละ	71.94	91.67	82.22	74.44	82.78	92.36
ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) =82.78						
ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_2) =92.36						

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าการทดลองหาการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คนหลังจากเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 82.78 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 92.36 ซึ่งมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.78/92.36 แสดงให้เห็นว่าสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารที่ผลิต สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ได้

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 4.2การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	**ค่าเฉลี่ย**	**S.D.**	**t**	**Sig**
ทดสอบก่อนเรียน	14.39	1.63	21.199	0.00*
ทดสอบหลังเรียน	18.47	1.13		

* P <.05

จากตารางที่4.2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารเรื่อง สนทนาพาเพลินมีสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

ตอนที่ 3 การหาดัชนีประสิทธิผลของสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 4.3 การหาดัชนีประสิทธิผลของสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร

N	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		E.I.
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
36	20	518	665	0.73

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.73 คิดเป็นร้อยละ 73

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารเรื่อง สนทนาพาเพลิน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

5.1.1 ประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพร อุทุมพิรัตน์ และวันเฉลิม ภิรมย์ราช (2557) ได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง ตารางธาตุ ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิคของพาฟลอฟ ผลการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง ตารางธาตุ ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิคของพาฟลอฟมีประสิทธิภาพ 80.83/85.78

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารเรื่อง สนทนาพาเพลินสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวรินทร์ สำเริงรัมย์ (2556) การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางก่อนเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.1.3 ค่าดัชนีประสิทธิผลมีเท่ากับ 0.73 แสดงว่าสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.73 คิดเป็นร้อยละ 73 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจบ โนนพิลา (2555) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จานวน 53 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ผลการศึกษาพบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์จำลอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7042 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7042 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.42

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

5.2.1 ในการนำไปใช้ในการเรียนการสอนควรให้นักเรียนที่มีพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ถ้านักเรียนไม่มีความความรู้ด้านคอมพิวเตอร์มาก่อนควรควรสอนทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้นก่อน

5.2.2 ควรมีคอมพิวเตอร์ครบตามจำนวนของนักเรียน นักเรียน 1 คน ควรประจำเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง และคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้

5.2.3 ควรเรียนและศึกษาเนื้อไปตามลำดับ ไม่ควรข้ามบทเรียนเพื่อความเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน

5.2.4 ควรมีอุปกรณ์เสริม หูฟังใช้ในการเรียนเพื่อไม่รบกวนผู้อื่น

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาครั้งต่อไป

5.3.1 ในการศึกษาครั้งต่อไปเราจะปรับปรุงให้มีเกมสอดแทรกในบทเรียน เพื่อความสนุกสนานในการเรียน

5.3.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนหรือครูผู้สอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อทำการวัดความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เรื่อง สนทนาพาเพลิน กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ชวนชม คนขยัน อาจารย์กุลวดี อนันตโสภณ และ อาจารย์รุชนี โหน่งเวียง ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการทำการศึกษาในครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมากแข้ง ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีในการสนับสนุนทุนการวิจัยสำหรับการพัฒนาโครงงานวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

จุฑารัตน์ เจริญสินธุ์. (2541). **การใช้แบบฝึกทักษะการฟังภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วารุณี จันทรานุวัฒน์. (2539). **ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

กรมวิชาการ. (2544). คู่**มือการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ.

ปฐมพร อุทุมพิรัตน์ และ วันเฉลิม ภิรมย์ราช. (2557). **การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียด้วย**

เทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง ตารางธาตุ ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิคของพาฟลอฟ; วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พรวรินทร์ สำเริงรัมย์. (2556). **การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-Plus ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**; วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสารคาม.

บรรจบ โนนพิลา. (2555). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถานการณ์จำลอง**; วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ผลการพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรมแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จักรพันธ์ นาทองไชย[1]

บทคัดย่อ

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2557 โรงเรียนจินดาสินธวานนท์ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 32 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 1) บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งสิ้น 6 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 การแก้สมการกับการดำเนินการด้วยการบวก ชุดที่ 2 การแก้สมการกับการดำเนินการด้วยการลบ ชุดที่ 3 การแก้สมการกับการดำเนินการด้วยการคูณ ชุดที่ 4 การแก้สมการกับการดำเนินการด้วยการหาร ชุดที่ 5 การแก้สมการกับการดำเนินการด้วยการคูณ การหารและการบวก และ ชุดที่ 6 การแก้สมการกับการดำเนินการด้วยการคูณ การหารและการลบ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 3) แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ด้วยค่าสถิติพื้นฐานและค่าสถิติ t-test

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) 86.20/85.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การแก้สมการ, excel, Microsoft excel

[1]ครูโรงเรียนจินดาสินธวานนท์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

Effects of development Microsoft excel Lesson on math equations for Prathomsuksa six student.

Jukkapun Nathongchai[1]

Abstract

The objective of this study were 1) to develop Microsoft excel group learning about math equations at grade 6 efficiency standards 80/80 2) to compare the achievement of students. before and after the lessons Microsoft excel group learning mathematics equations to grade 6, and 3) the satisfaction of the students to learn the lessons Microsoft excel group learning mathematics. the equation of the sixth grade population in this study include first year students who are studying in the school year 2557 Jinda Sindhvananda. Nong Kung Si district Kalasin Office of Primary Education Bachelor's one of 32 people selected by specific (Purposive Sampling) used in the study: 1) the lessons Microsoft excel group learning mathematics equations Grade 6. a total of six set contains the first to solve the equation with the implementation of a set of two equations with the operation by removing a series of three equations with the implementation of the multiplier set at four. solving equations with the implementation of the division series to five to solve the equation with the operation of multiplication. Division and the positive and the sixth solving equations with the implementation of the multiplier. Division and subtraction 2) test achievement on equations Grade 6 as a test multiple choice type, choose four options, 30 items have convinced both the 0.91 3) Scale. satisfaction with lessons to learn Microsoft excel group learning about math equations at grade five level rating scale is one of 20 items.

In analyzing the data to find effective means of averaging. And educational achievement and persistence in learning the basic statistics and the statistical t-test.

The study finds

1. Lesson Tutorial Program Microsoft excel group lessons learning about math equations at grade one performance is (E_1/E_2) 86.20/85.42, which was higher than the specified performance criteria is 80/80

2. achievement of students. one year of lessons learned by Lesson Tutorial Program Microsoft excel group learning mathematics equations after higher than the previous level of statistical significance. 01.

3. satisfaction of students who have to learn a lesson tutorial Program Microsoft excel group learning mathematics equations to first grade with an average of 4.54, which is at the highest level.

Keywords: equations, excel, Microsoft excel.

[1]Teacher at jindasintawanon school. Primary kalasin Education office area 2

1. บทนำ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดกิจกรรมที่นำเอาความรู้จากวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาเชื่อมโยงกันตั้งแต่สองวิชาขึ้นไป โดยผสมผสานกันทั้งเนื้อหา และกิจกรรม ซึ่งสามารถสะท้อนให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ และเชื่อมโยงสาระของความเป็นจริงในธรรมชาติ ความเป็นจริงของสังคม และการดำเนินชีวิตประจำวัน เกิดความรู้แบบองค์รวม สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตอย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจ และนำไปใช้แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างสมดุล การบูรณาการโดยผู้สอนคนเดียวเป็นหนึ่งในสี่ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดแทรกเนื้อหาวิชาอื่นๆ เข้าไปในวิชาที่จัดการเรียนรู้ ครูวางแผน และดำเนินการจัดการเรียนรู้เพียงคนเดียวตลอดจนสามารถจัดการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงสาระวิชาต่างๆ กับหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริง หรือสาระที่กำหนดขึ้นมา เช่นเรื่อง การวัด พื้นที่ผิวและปริมาตร น้ำ ดิน พืช สัตว์ สิ่งแวดล้อม ผู้จัดการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงสาระ และกระบวนการการเรียนรู้ของกลุ่มสาระอื่นๆ เกี่ยวกับการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้ความจริงจากหัวข้อเรื่องที่กำหนด และยังเป็นเนื้อหาที่ใช้ออกข้อสอบมากที่สุดในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประเทศ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นรูป รูปทรง ต้องใช้การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการวัด การประมาณ การเปรียบเทียบสัดส่วน การเปลี่ยนหน่วย และการตวง โดยใช้สื่อประสม และ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และนักเรียนส่วนใหญ่อ่านโจทย์ไม่เข้าใจ นึกภาพไม่ออก สร้างรูปจากโจทย์ไม่เป็น มองรูปไม่ออก แทนค่าสูตรไม่ถูก ไม่สามารถคิดคำนวณหาค่าได้เทียบสัดส่วน และเปลี่ยนหน่วยไม่ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 21)

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าคณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากศาสตร์ หนึ่งเมื่อพิจารณาถึงจุดประสงค์ของวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า วิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยม ศึกษาตอนต้นมุ่งเน้นกระบวนการด้านความคิด และกระบวนการปฏิบัติ โดยให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น และ แก้ปัญหาเป็น จากสภาพปัจจุบันปัญหาการเรียนคณิตศาสตร์ใน ปีการศึกษา 2554 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 โรงเรียนจินดาสินธวานนท์ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจและจากรายงานผลการสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 มีคะแนนเฉลี่ย 36.58 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2: 2556) และในปีการศึกษา 2556 มีคะแนน เฉลี่ย 33.52 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2: 2557) จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาใน ฐานะผู้สอนคณิตศาสตร์ได้ตระหนักในปัญหาและเชื่อว่าปัญหาน่าจะมาจากนักเรียนขาดทักษะทางคณิตศาสตร์จาก การเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะนำบทเรียนในรูปแบบบทเรียน Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาใช้ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเป็นกระบวนการที่ฝึกทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนเพื่อถ่ายโยงความรู้และนำไปสัมพันธ์กันได้ในการเรียนระดับสูงขึ้น สามารถวัดผลประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง ซึ่งผู้ศึกษาเชื่อมั่นว่าบทเรียนช่วยสอน Microsoft excel เป็นนวัตกรรมที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมเกี่ยวกับบทเรียน Microsoft excel ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจินดาสินธวานนท์ ดังนี้

1. ประชากร
2. ระยะเวลาที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. วิธีการทดลองและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2557 โรงเรียนจินดาสินธวานนท์ อ.หนองกุงศรี จ.กาฬสินธุ์ สังกัดกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองกุงศรี 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 32 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะเวลาดำเนินการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาในปีการศึกษา 2557 โดยสอน จำนวน 13 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน 2557 ถึง 20 ธันวาคม 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 มีทั้งสิ้น 6 ชุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอน เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างบทเรียนช่วยสอน หลักสูตร คู่มือ แบบเรียน พฤติกรรม ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำเนื้อหาและสร้างบทเรียนช่วยสอน

2. กำหนดแนวคิดและโครงสร้างของบทเรียนโดยแบ่งเนื้อหาแต่ละตอนออกเป็นหน่วยย่อยๆ ซึ่งเรียกว่ากรอบ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก กำหนดเนื้อหาของแต่ละกรอบตั้งแต่กรอบเริ่มต้นจนถึงกรอบสุดท้าย ให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้

3. วิเคราะห์เนื้อหาสำหรับสร้างบทเรียนช่วยสอน เรื่อง การแก้สมการ จำนวน 6 ชุด ใช้เวลาในการสอน 13 ชั่วโมง โดยแบ่งเนื้อหาสาระ กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในบทเรียนช่วยสอน

4. นำบทเรียนช่วยสอนทั้ง 6 ชุด เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องของบทเรียนช่วยสอน จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและการใช้ภาษา

5. นำบทเรียนช่วยสอนที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจให้คะแนน มาหาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ตัดสินระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-5.00 เป็นเกณฑ์ตัดสิน ผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าบทเรียนช่วยสอน มีคะแนนเฉลี่ยด้านเทคนิคการผลิตสื่อ มีค่าเท่ากับ 4.32 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านเนื้อหามีค่าเท่ากับ 4.60 ซึ่งความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

6. ปรับปรุงแก้ไขบทเรียนช่วยสอน คือการเพิ่มความคมชัดและขนาดของภาพ การอธิบายภาพบางภาพไม่ชัดเจน และปรับปรุงการใช้ภาษาพูดให้เป็นภาษาทางราชการ

7. นำบทเรียนช่วยสอน ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7.1 ทดลองใช้ครั้งที่หนึ่ง แบบหนึ่งต่อหนึ่ง โรงเรียนนามูลสมบูรณ์วิทย์ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้นักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน จำนวน 3 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเหมาะสมของบทเรียนช่วยสอน

7.2 ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มย่อยเพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำบทเรียนช่วยสอนที่ผ่านการแก้ไขหลังจากทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งไปทดลองใช้กับนักเรียน 9 คน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.55/83.70 โดยเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง จำนวน 3 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง จำนวน 3 คนและนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน จำนวน 3 คน ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและฝึกปฏิบัติงานจากบทเรียนช่วยสอน ซึ่งผ่านการปรับปรุงมาแล้ว โดยใช้เวลาศึกษาตามกำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อทำการศึกษาแล้วแต่ละคน ก็จะได้ทำแบบทดสอบหลังเรียนในทันที ผลการทดลอง พบว่านักเรียนบางคนไม่เข้าใจคำชี้แจง ครูต้องอธิบายเพิ่มเติม ผู้รายงานได้ปรับปรุงคำชี้แจง การใช้ภาษาในการอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมให้ชัดเจน หลังจากนั้นได้นำแบบทดสอบไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนช่วยสอนแล้วนำข้อบกพร่องของบทเรียนช่วยสอนไปแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

7.3 การทดลองภาคสนาม (Field Testing) นำบทเรียนช่วยสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจินดาสินธวานนท์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ก่อนที่จะมีการทดลอง ในขั้นนี้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หลังจากนั้นให้

นักเรียนเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอน เมื่อเรียนจบเนื้อหาแล้ว ให้ทำการทดสอบหลังเรียนทันที แล้วนำผลที่ได้ไปหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ปรากฏว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประสิทธิภาพ 86.20/85.42

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ จำนวน 60 ข้อ ต้องการจริงจำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีขั้นตอน การสร้างและ หาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดี การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) การหาค่าความยากง่าย (p) การหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6

2.3 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้สามารถออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหา และวัดผลในหลายด้าน ทั้งความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ ข้อสอบเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องด้านเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตามวิธีของโรวิเนลลีและ แฮมเบิลตัน (Rorinelli and Hambleton)

2.6 วิเคราะห์ข้อสอบและเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ผลการวิเคราะห์ พบว่าแบบทดสอบมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อจากจำนวน 30 ข้อ

2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 3 ใน 5 ท่าน ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยปรับปรุงการใช้ภาษาในข้อสอบให้กระชับ เป็นทางการและสื่อความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

2.8 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน

2.9 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบเสร็จแล้วมาตรวจให้คะแนนโดยข้อถูกให้ 1 คะแนน ข้อผิดหรือไม่ได้ทำให้ 0 คะแนน

2.10 นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ของ แบบทดสอบโดยใช้เทคนิค 27% ของจุง- เตห์ ฟาน (Jung The- Fan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 155) และค่าอำนาจจำแนก (r) และทำการเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.21 ถึง 0.79 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.93 โดยคัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ และนำแบบทดสอบ ที่คัดเลือกไปหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR_{20} (บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 228) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

3. การสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ

3.2 ศึกษาทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ

3.3 สร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert)

3.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อความที่ใช้ในแบบวัดความพึงพอใจ โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยพิจารณาค่าดัชนี (IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงในการวัดตามลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดิม

3.5 นำแบบวัดความพึงพอใจไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน

3.6 นำผลการทำแบบวัดความพึงพอใจด้านความรู้สึกต่อการเรียน โดยใช้บทเรียนช่วยสอน มาตรวจให้คะแนน

3.7 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความพึงพอใจรายข้อ คัดข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.669 ขึ้นไปไว้ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

3.8 นำข้อคำถามที่เข้าเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจ โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Cocfficicnt)

วิธีการทดลองและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบแผนการทดลองเป็นการทดลองแบบ the one group pre-test post-test design ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538: 216)

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ขั้นตอนในการดำเนินการ

ผู้ศึกษาได้จัดขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ไปทดสอบกับนักเรียน รวบรวมคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

2.2 ผู้ศึกษาดำเนินการสอนโดยใช้บทเรียนช่วยสอน ดังนี้

2.2.1 ครูชี้แจงและอธิบายวิธีการศึกษาจากบทเรียนช่วยสอน ด้วยโปรแกรม Microsoft excel ช่วยสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจพร้อมที่จะศึกษา

2.2.2 แจกบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel ให้นักเรียนทุกคนศึกษา

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน รวบรวมคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายในกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนช่วยสอน Microsoft excel เรื่องการแก้สมการตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1 และ E_2
2. วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยค่า t-test
3. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6โดยนำผลมาหาค่าเฉลี่ย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย $\overline{X}$
2. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยค่าสถิติ t-test

4. ผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

1. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) 86. 20/85.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดคือ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) 86. 20/85.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ 80/80หมายความว่า บทเรียนช่วยสอน เรื่อง การแก้สมการ มีกระบวนการที่ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเรียนสูงขึ้น เกิดทักษะการคิดจากกิจกรรมการเรียนการสอนและทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้โดยเฉลี่ยร้อยละ 86. 20 นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เฉลี่ยร้อยละ 85.42 แสดงว่าบทเรียน ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 1 เพราะมีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีการทดลอง มีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีการปรับปรุงทดลองใช้ก่อนทดลองภาคสนาม มีการเรียบเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก และสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้อง อัจฉรา มาลัยเถาว์ (2552: 71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดลาน

บุญ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เท่ากับ 85.40/89.60 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 85/85 ที่กำหนดไว้ นพรัตน์ คำสุโพธิ์ (2553: 97-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ กล่าวคือ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.04/85.42 วนิดา เที่ยงสงค์ (2553: 110-111) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพดีพอใช้ได้ (84.29/82.87) ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) และ บังอร บัวบุญ (2554: 37) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง วิธีเรียงสับเปลี่ยน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยรวมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ดีพอใช้ (86.34/83.11)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ซึ่งแสดงว่า การที่นักเรียนได้เรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการจะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะกระบวนการคิด เพราะบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel ผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีขั้นตอน ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ และเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้อง ศิริพร ดวงทองพล (2552: 86-87) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 วนิดา เที่ยงสงค์ (2553: 110-111) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05 ประกายเพชร บังอร บัวบุญ (2554: 37) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง วิธีเรียงสับเปลี่ยน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสงัด แสนเสนา (2554: 110) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ชนิดของประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3 ซึ่งแสดงว่าบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ มีความน่าสนใจ และทำให้นักเรียนอยากศึกษาและอยากติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับ วนิดา เที่ยงสงค์ (2553: 110-111) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, SD = 0.49$) บังอร บัวบุญ (2554: 37) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง วิธีเรียงสับเปลี่ยน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีความพึงพอใจต่อ การเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยรวมอยู่ในระมากที่สุด $\bar{x} = 4.56$ และนพรัตน์ คำสุโพธิ์ (2553: 97-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการศึกษาดังกล่าวมาแล้วนั้น ทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจในทักษะการแก้สมการเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ที่สร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบและวิธีการที่เหมาะสม คือ ศึกษาหลักสูตร เนื้อหา เทคนิควิธีการที่เป็นแนวทางต่อการสร้างคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ที่สร้างขึ้น ได้มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นชุดๆ จากง่ายไปหายาก นักเรียนสามารถศึกษาได้เอง อย่างอิสระ มีการฝึกทำแบบฝึกทักษะได้อย่างอิสระและสามารถตรวจสอบคำตอบได้ตามคำแนะนำ เมื่อตอบถูกก็จะมีแรงเสริมโดยการชมเพื่อเป็นกำลังใจ หรือถ้าตอบผิดก็จะมีคำอธิบายบอกเหตุผลว่าผิดเพราะอะไรเพื่อนักเรียนจะได้ปรับปรุงแก้ไข

3. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ที่สร้างขึ้น มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนเนื้อหาในแต่ละตอนมีความยาวไม่มากเกินไป มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ได้เองและเกิดความคิดใหม่ๆ ขึ้นได้เอง นอกจากนี้แต่ละชุดยังมีรูปภาพ สีสันประกอบที่ดึงดูดความสนใจให้นักเรียนอยากอ่านและติดตาม

4. การใช้สำนวนภาษาในบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการเป็นภาษาที่นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ซึ่งทำให้นักเรียนอ่านแล้วเพลิดเพลินสนุกสนาน นอกจากนี้นักเรียนยังนำบทเรียนช่วยสอน เรื่อง การแก้สมการไปศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลา หรือที่บ้านได้อีกด้วย

5. บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อ การแก้สมการที่พัฒนาขึ้น ก่อนจะนำไปทดลองใช้สอนจริงได้ผ่านกระบวนการทดลองหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และกลุ่มเล็ก ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และผลจากการประเมินการหาประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยที่ดีมาก

จากเหตุผลดังกล่าวบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในการพัฒนาทักษะการแก้สมการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้นำบทเรียนช่วยสอนไปใช้กับนักเรียน

1.1 คอมพิวเตอร์ต้องมีโปรแกรม Microsoft office excel 2003 หรือสูงกว่านี้

1.2 ควรศึกษาเนื้อหาในบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เข้าใจในบทเรียนและลักษณะการทำงานของปุ่มต่างๆ ในบทเรียน เพื่อที่จะสามารถแนะนำนักเรียนได้และเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาจะได้สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้

1.3 ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถนำบทเรียนกลับไปศึกษาที่บ้านได้เพื่อตอบสนองความสามารถในการเรียนรู้รายบุคคล

1.4 ควรทดลองใช้บทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel ก่อนนำไปใช้จริง

1.5 ควรมีการจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้พร้อมสำหรับการทดลองและการวางแผนในการแก้ปัญหาหากเกิดปัญหา เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ชำรุดในระหว่างการใช้งาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลในการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการศึกษาพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel ในเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกันทั้งในระหว่างชั้นปีที่เรียนหรือในระดับชั้นเดียวกัน

4.2 ควรมีการผลิตและพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel ในเนื้อหาวิชาต่างๆ เพื่อให้ได้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4.3 ควรมีการนำบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel ไปทดลองใช้ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมต่อเครือข่ายในห้อง (Lan) เพื่อประหยัดเวลาในการนำบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel ไปบรรจุในคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องหรือช่วยประหยัดงบประมาณในการบรรจุบทเรียนช่วยสอน ลงในแผ่นซีดีรอม (CD-ROM)

6. กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการพัฒนาบทเรียนช่วยสอนด้วยโปรแกรม Microsoft excel เรื่อง การแก้สมการ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก นายสังเวช ศรีหริ่ง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจินดาสินธวานนท์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่กรุณาให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ 1) ว่าที่ร้อยตรีบรรจง วสุอนันต์กุล อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย การศึกษา ค.ม. คณิตศาสตร์ศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2) นางอนุรักษ์ วสุอนันต์กุล อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย การศึกษา ค.ม. คณิตศาสตร์ศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3) นางสาวศิริวิไล อุดมศักดิ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร่องคำ การศึกษา กศ.ม. เทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างของนวัตกรรม 4) นางสาวนัยนา บุญสมร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร่องคำ การศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาวิจัยทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล และ 5) นางรจนา เชื้อสูง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนจินดาสินธวานนท์ การศึกษา กศ.ม. หลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างหลักสูตรและการใช้ภาษา ที่กรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา ให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา ผู้รายงานขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนจินดาสินธวานนท์ โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง และโรงเรียนนามูลสมบูรณ์วิทย์ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ เก็บข้อมูลและการรายงานผลการศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551**. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุครุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) , 2551.

นพรัตน์ คำสุโพธิ์. **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2553.

บังอร บัวบุญ. **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เรียงสับเปลี่ยน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. คอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554.

บุญชม ศรีสะอาด. **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพ ฯ: สุวีริยาสาสน์. 2547.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพ, ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2538.

วนิดา เที่ยงสงค์. **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. คอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.

ศิริพร ดวงทองพล. **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เซต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. คอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552.

สงัด แสนเสนา. **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ชนิดของประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. คอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. **รายงานผลการทดสอบระดับชาติ o- net ประจำปี 2556**. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2557.

_____. **รายงานผลการทดสอบระดับชาติ o- net ประจำปี 2555**. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2556.

อัจฉรา มาลัยเถาว์. **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2552.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ธนากร แสนคำมา[1] มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์[2] ชนัญกาญจน์ สุวรรณเรือง[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม จังหวัดลำปาง จำนวน 20 คน ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระยะที่ 2เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระยะที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจ เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แผนจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพเท่ากับ 4.55 และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.51/80.26 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

คำสำคัญ: ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์, บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

[1]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
e-mail: korn2736.16@hotmail.com
[2]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
[3]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Development of Computer Assisted Instruction on Internet Network Unit 2: Introduction of Networking by Using Constructivism, Mathayomsuksa 2

Tanakorn Saenkhamma[1] Mayuree Phittayasanee[2] Chanankarn Suwanreang[3]

Abstract

The objects of this research were 1) created and searched the efficiency of Computer Assisted Instruction on Internet Network Unite 2 Introduction of Networking by Using Constructivism to pass the preset criteria 80/80 2) compared the results of study before and after using CAI on Internet and 3) studied the satisfaction of the sample group. The target group was composed 20 students in Mathayomsuksa 2/1, Ban Koh Kha School, Lampang Province. The research tools were lesson plan of CAI, Testing and Questionnaire. The data was analyzed by means, percents, standard deviation and t-test.

The results of research found that the efficiency of the CAI quality criteria 4.55 and efficiency passed preset of 80.51/80.26. The result of post-test was higher than pre-test 0.5 significantly and the average of satisfaction of CAI 4.20.

Keywords: Constructivism, Computer Assisted Instruction on Internet Network, Efficiency, Testing Results

[1]Branch Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University
e-mail korn2736.16@hotmail.com
[2]Branch Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University
[3]Branch Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกก้าวผ่านจากศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ส่งผลกระทบทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมืองของทุกประเทศโดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วเป็นโลกไร้พรมแดน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ, 2557) การจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 จะเกิดขึ้นจาก "ครูต้องไม่สอนแต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก"ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูช่วยแนะนำและให้ความช่วยเหลือการเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า PBL (Project-Based Learning) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบนี้เป็นการแบ่งปันกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติพร้อมเรียนทฤษฎีไปพร้อมๆ กันไม่ใช่แยกส่วนกันเรียนห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 ควรเปลี่ยนจากห้องเรียนธรรมดา (Class Room) เป็นสตูดิโอ (Studio) เป็นที่ทำงานเป็นกลุ่มๆ ซึ่งหมายความว่าการเรียนจะเปลี่ยนจาก Lecture Based เป็น Project Based เป็นการเปลี่ยนผู้เรียนจาก"กรรม"เป็น"ประธาน" และเป็น "กริยา" ด้วยพร้อมกัน คือเป็นผู้ลงมือทำโครงงาน (project) (วิจารณ์ พานิช, 2555)

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction: CAI) สามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าบทเรียนต่างๆ เพิ่มเติม ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สาระการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สามารถทบทวนบทเรียนต่างๆ ที่เรียนไปแล้ว และเป็นการเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้ให้ความหมายของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรมหรือวิธีเรียนที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้ามีทั้งระบบภาพเสียง ตัวอักษร ที่เป็นสื่อประสมหรือมัลติมีเดีย (multimedia) สามารถมีปฏิสัมพันธ์หรือตอบโต้กับผู้เรียนได้ทันทีสะดวกในการแก้ไขข้อผิดพลาดของการเรียนแต่ละครั้งและเปรียบเทียบผลกับเกณฑ์มาตรฐานได้ ซึ่งการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาความรู้ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และผู้สอนสามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ มาพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดเรื่องเวลา สถานที่ หรือระยะทาง ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรินทร อุ่มไกร (2553) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้การ์ตูนมัลติมีเดีย 2 มิติโดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้การ์ตูนมัลติมีเดีย 2 มิติ ในรายวิชาคอมพิวเตอร์ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 93.70/89.22 และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้การ์ตูนมัลติมีเดีย 2 มิติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากการสอบถามข้อมูลจากครูผู้สอน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และยังขาดสื่อในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ขาดความสนใจและไม่ชอบเรียนรายวิชาเทคโนโลยีสาระสนเทศและการสื่อสาร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองมากกว่าเป็นผู้รับโดยการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ ซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังช่วยให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ได้ตามความต้องการตามความช้าเร็วของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกันได้ และการที่ผู้เรียนสามารถควบคุมความช้าเร็วได้ตามความพอใจนั้นจะไม่ทำให้เกิดความเครียดในการเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอนได้ดีขึ้น และครูผู้สอนยังสามารถเก็บผลการศึกษาของนักเรียนได้และนักเรียนจะเกิดทักษะการเรียนอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความรวดเร็วในการเรียนการสอนและเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนอินเทอร์เน็ตแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนและนำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ หลังจากนั้นจึงนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนอินเทอร์เน็ตไปใช้งานจริงเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปางให้สูงขึ้นได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 2 ห้องเรียนทั้งหมด 36 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายและใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทำการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากนั้นนำมาวิเคราะห์เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน และนำแผนการจัดการเรียนรู้ ให้

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยมีการประเมินความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

ขั้นตอนที่ 2 สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการออกแบบ ADDIE model ในการออกแบบนวัตกรรม และทฤษฎีการเรียนรู้ 3 ทฤษฎีเข้ามาช่วยในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีปัญญานิยม และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนี้

1. การนำเข้าสู่บทเรียน ประกอบด้วย หน้าจอยินดีต้อนรับ หน้าจอลงทะเบียนเรียน (ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม)
2. เมนูหลัก (ทฤษฎีปัญญานิยม)
3. วัตถุประสงค์การเรียนรู้ (ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม)
4. ประลองปัญญา (สถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ) (ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์)
5. รายละเอียดเนื้อหาบทเรียน (ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม)
6. เกมประกอบการเรียน (ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม)
7. แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม (ทฤษฎีปัญญานิยม)
8. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน-หลังเรียน (ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม)

จากส่วนประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ที่ได้ออกแบบ โดยนำทฤษฎีการเรียนรู้ข้างต้นเข้ามาช่วยในการออกแบบจะเห็นว่าเป็นส่วนประกอบของบทเรียนที่ได้รับการผสมผสานจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประเภทต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเลือกที่จะทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลายอย่างที่ตอบสนองความแตกต่างและความสนใจของผู้เรียนตามคุณลักษณะสำคัญของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้เรียนจะเลือกเข้าไปศึกษาในเมนูใดก่อนก็ได้และในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยได้เน้นทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยการสร้างสถานการณ์ปัญหาให้กับผู้เรียน จากนั้นมอบหมายภารกิจให้นักเรียน เมื่อนักเรียนไม่สามารถทำภารกิจได้ให้มีฐานความช่วยเหลือ ซึ่งในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จากนั้นนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยมีการประเมินความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

ภาพที่ 1 ตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยได้หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีจำนวน 16 คน ดังนี้

1. ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง สุ่มเลือกนักเรียน กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน จำนวน 3 คนเพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา ความเข้าใจของนักเรียนและหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

2. ทดลองแบบกลุ่มเล็ก โดยทำการเลือกนักเรียนจำนวน 13 คน โดยได้ปรับปรุงมาจากการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา ความเข้าใจของนักเรียน จากนั้นนำมาหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

3. นำมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้สมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1จำนวน 20 คน โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปหาประสิทธิภาพซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผลการหาประสิทธิภาพทั้งแบบหนึ่งต่อหนึ่งและกลุ่มเล็กเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกและทำการสร้างแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อเพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากนั้นนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตัวบ่งชี้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

ขั้นตอนที่ 4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจโดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับจุดประสงค์ของแบบสอบถาม ผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ พิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 0.96

ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ โดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 6 บทเรียน โดยใช้ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีปัญญานิยม และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ประกอบกับแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบของแต่ละบทเรียนเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ของแต่ละบทเรียน

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดความรู้หลังเรียนของนักเรียน จากนั้นนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการใช้งานจริงมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ระยะที่ 3 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากนั้นทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเพื่อตรวจสอบความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 สร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1. ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	N=3		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
1.	ด้านเนื้อหา			
	รวมเฉลี่ย	4.67	0.58	มากที่สุด
2.	ด้านเทคนิคการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย			
	รวมเฉลี่ย	4.64	0.40	มากที่สุด
3	การวัดและประเมินผล			
	รวมเฉลี่ย	4.33	0.79	มาก
	รวมเฉลี่ยทุกรายการ	4.55	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

2. ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มีประสิทธิภาพ แบบหนึ่งต่อหนึ่ง เท่ากับ 80.56/81.11 และแบบกลุ่มเล็ก เท่ากับ 80.51/80.26 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสอน บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แบบหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 3 คน และแบบกลุ่มเล็ก จำนวน 13 คน

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
	A	$\sum X$	E_1	B	$\sum Y$	E_2	
3	55	131	80.56	30	73	81.11	80.56/81.11
13	55	569	80.51	30	313	80.26	80.51/80.26

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก เท่ากับ 80.56/81.11, 80.51/80.26 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3: แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการนำไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคมจำนวน 20 คน

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ผลต่างคะแนน (D)	t-test
ก่อนเรียน	20	11.3	2.94	12.95	16.68
หลังเรียน	20	24.25	1.45		

t (.05, 19=2.093) * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคมที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น จากค่าวิกฤตของ t จากการเปิดตารางค่าวิกฤต t df=19 ที่ระดับนัยสำคัญ.05เท่ากับ 2.093 ค่า t ที่คำนวณได้คือ 16.68 มีค่ามากกว่าค่า t วิกฤตของ t ดังกล่าว สรุปได้ว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งแสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

ระยะที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

หลังจากที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม จำนวน 20 คน เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ และนำมาวิเคราะห์ความพึงพอใจ ดังตารางที่ 4

ตาราที่ 4: แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม จำนวน 20 คน

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ด้านเนื้อหา			
	รวมเฉลี่ย	4.24	.59	มาก
2	ด้านเทคนิคการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย			
	รวมเฉลี่ย	4.31	.59	มาก
3	การวัดและประเมินผล			
	รวมเฉลี่ย	4.06	.79	มาก
	รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.20	.66	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม จำนวน 20 คน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 1 ผลจากการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มีจำนวน 6 บทเรียนมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นมีองค์ประกอบต่างๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้อย่างครบถ้วน มีขั้นตอนการสร้างอย่างชัดเจนสร้างบนพื้นฐานหลักการทฤษฎีของนักวิชาการซึ่งสอดคล้องกับ กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว (2556) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนของ ADDIE Model ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ (Analysis: A) 2) การออกแบบ (Design: D) 3) การพัฒนา (Development: D) 4) การทดลองใช้ (Implementation: I) 5) การประเมินผล (Evaluation: E) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพร ตันติรังสี (2554) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้หลักการของ ADDIE Model วิชาการใช้โปรแกรมกราฟิก พบว่าการประเมินและหาคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$=4.25 และ S.D.=0.68) และผลจากการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผู้วิจัยได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปทดลองใช้กับนักเรียน แบบหนึ่งต่อหนึ่ง เท่ากับ 80.56/81.11 และแบบกลุ่มเล็ก เท่ากับ 80.51/80.26 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองมากกว่าเป็นผู้รับโดยการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่โดยการสร้างสถานการณ์ปัญหาให้กับนักเรียน จากนั้นมอบหมายภารกิจให้นักเรียน เมื่อนักเรียนไม่สามารถทำภารกิจได้ให้มีฐานความช่วยเหลือ สามารถนำเสนอได้ทั้งข้อความภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และยังสามารถถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจและทำให้อยากเรียนมากยิ่งขึ้น โดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการ รวมทั้งการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการออกแบบและดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอน และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทวีศักดิ์ อารยะเดโช (2552) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บร่วมกับการเรียนรู้ร่วมกันแบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหลักการเขียนโปรแกรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.17/81.50 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบ ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนและดำเนินการสอนตามแผนประกอบกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จำนวน 6 บทเรียนหลังจากจัดกิจกรรมเสร็จแล้ว จึงให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ได้ผ่านการดำเนินการอย่างเป็นระบบหลายขั้นตอน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด และเป็นสื่อการสอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลยา ถนัดทาง (2554) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บ เรื่องคอมพิวเตอร์รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช พบว่าคะแนนที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าการทำแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ระยะที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาจเนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นมีกระบวนการสร้างและการพัฒนาที่ดีถูกต้องตามระบบขั้นตอนและมีคุณภาพ มีการกำหนดเนื้อหาออกเป็นหลายๆ บทเรียน มีคำแนะนำชัดเจน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอนมีความสุขและกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้ได้รับความรู้ และทักษะในการทำงาน จึงเกิดความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร ตันติรังสี (2554) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้หลักการของ ADDIE Model วิชา การใช้โปรแกรมกราฟิก พบว่าการประเมินความพึงพอใจโดยนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้สอนควรตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตก่อนการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำการใช้งานแก่ผู้เรียนก่อนทุกครั้งเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่ดีในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2. ควรมีการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบอื่นๆ ที่แตกต่างออกไป เช่น รูปแบบเกม การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อได้รูปแบบที่หลากหลายและสามารถตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของนักเรียนแต่ละบุคคล

6. เอกสารอ้างอิง

กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว. (2556). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์. (เอกสารอัดสำเนา).** ลำปาง: ปร.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

จตุพร ตันติรังสี. (2554). **การพัฒนานาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้หลักการของ ADDIE Model วิชา การใช้โปรแกรมกราฟิก**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

จรินทร อุ่มไกร. (2553). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้การ์ตูนมัลติมีเดีย 2 มิติในรายวิชาคอมพิวเตอร์ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). **เทคโนโลยีการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

ทวีศักดิ์ อารยะเดโช. (2552). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บร่วมกับการเรียนรู้ร่วมกันแบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาหลักการเขียนโปรแกรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคเหนือ, กรุงเทพฯ.

วิจารย์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). **สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้.** ปทุมธานี: สกายบุ๊คส์.

วัลยา ถนัดทาง. (2554). **บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บ เรื่องคอมพิวเตอร์รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช**.วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และ กระทรวงศึกษาธิการ.**บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21**. [ออนไลน์] 2557.

ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยการใช้การเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพและการแสดงบทบาทสมมุติ ภายใต้โครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 6 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

ธรัช พุทธรักษ์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักเรียนโดยการใช้การเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพ (2) เพื่อส่งเสริมความจำให้กับความรู้ที่นักเรียนได้จากการจดจำจากรูปภาพให้มีความคงทนมากขึ้นโดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และ (3) เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ผ่านระบบ Social Media เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง จำนวน 296 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบย่อยจำนวน 4 ครั้ง แบบทดสอบหลังเรียนและแบบสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติคือ แบบประเมินการเขียนและแบบประเมินการพูด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าร้อยละ ข้อมูลจากกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบออนไลน์แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบประเมินด้านเนื้อหาและด้านการนำเสนอ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ผลการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนเห็นด้วยที่รูปภาพมีผลต่อความจำเพราะรูปภาพเป็นเสมือนการสรุปข้อมูลหรือความรู้รูปแบบหนึ่ง เมื่อนักเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ต้องจำเข้ากับรูปภาพได้ ดังนั้นเมื่อนักเรียนเห็นรูปภาพ สัญลักษณ์ หรือการกระทำใดๆ ที่คล้ายคลึงกับรูปภาพที่จำเหล่านั้น ข้อมูลที่จดจำก็สามารถระลึกกลับมาได้ทันที

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจการใช้ประโยคต่างๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายได้อย่างถูกต้อง และการแสดงบทบาทสมมุติยังช่วยส่งเสริมความจำให้ความรู้ที่ศึกษามีความคงทนมากขึ้น

สรุปผลกิจกรรมการพัฒนาพบว่า กลุ่มเป้าหมายเผยแพร่เนื้อหาอยู่ในระดับ "ดีเยี่ยม" และ "ดีมาก" และการนำเสนอผ่านตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ร้อยละ 80.40 และกลุ่มเป้าหมายที่ "ปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 80%" อยู่ที่ร้อยละ 8.45

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพ, การเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ

[1]โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย e-mail: thong_corrs@hotmail.com

The Effects of English-in-Daily-Life Speaking Skill Development Through the Use of Memorization Learning Strategies from Pictures and Role-Playing under My Local Community Project for Matthayom Six Students, Buyawat Witthayalai School, Lampang

Tharach Puttarak[1]

Abstract

The purposes of this educational research were (1) to develop the students' English-in-daily-life speaking skills through the use of memorization learning strategies from pictures, (2) to reinforce the knowledge gained from the memorization learning strategies and pictures through use of the experiential instruction technique: role-playing, and (3) to have the students participate in disseminating the knowledge they have learned on social media. The subjects of this study were 296 students studying in *matthayom* six, academic year 2015, Bunyawat Witthayalai School, Lampang. The instruments used to deliver the memorization learning strategies from pictures included pretests, four formative tests, posttests, and interview forms. The tools employed to gather the data from the role-playing activities were the evaluation forms for writing and speaking. Percentages were used to analyze the data. However, the data from the knowledge disseminating activity were collected from two parts, which were the content used and presentation.

Through an analysis of the findings, it was found that, out of 296 students, there were 213 who achieved the 75 percent criteria from the posttests. The results from the interview also revealed that learning by remembering from pictures could affect their learning achievements, since the students said pictures acted as a summary of information. Once they could relate the information they needed to remember to the pictures, whenever they saw similar pictures, signs, or any activities, the information they remembered could be recalled immediately.

After analyzing the data, role-playing was also found to enable the students to understand how to use each sentence correctly in various situations and allowed the memorized information to remain in their memories longer.

In the knowledge disseminating activity, the students most gained "Excellent" and "Very Good" in their content evaluation. In their presentations, 80.40% of the students received "Fulfilled All Requirements" and 8.45% of the students received "Fulfilled Most Requirements," therefore passing the criteria.

Keywords: Memorization learning strategies from pictures and role-playing

[1]Bunyawat Witthayalai School e-mail: thong_corrs@hotmail.com

1. บทนำ

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ได้จัดสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานและภาษาอังกฤษเพิ่มเติม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักไวยากรณ์ การเขียน และการอ่าน และเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัยยังได้จัดสอนวิชา ภาษาอังกฤษฟัง- พูด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการพูดและการฟังเป็นหลัก ไม่เน้นหนักไปที่การใช้หลักทางภาษาศาสตร์ อย่างไรก็ตามเมื่อผู้ศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษฟัง- พูด (อ33211) และให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ผลการทดสอบพบว่ามีนักเรียนเพียง 56 คนจากนักเรียนทั้งหมด 296 คนที่ผ่านการทดสอบ และปัญหาที่พบหลังจากการตรวจแบบทดสอบดังกล่าวคือ ผู้เรียนให้คำตอบที่ไม่ตรงตามบริบทที่คำถามถาม สร้างหรือใช้ประโยคที่ไม่สมเหตุสมผล ใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้อง และใช้ไม่ถูกหลักการใช้ไวยากรณ์โดยสิ้นเชิง

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการเน้นความจำและการใช้ความจำจากรูปภาพสามารถส่งผลและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการสร้างนวัตกรรมโดยใช้ กระบวนการจำ เข้ามาเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยจะเน้นการจำจาก รูปภาพ และจะให้นักเรียนจำในระดับ "ประโยค" ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการสร้างประโยคที่ไม่สมเหตุสมผลหรือผิดหลักไวยากรณ์ รวมไปจนถึงการใช้คำศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง และเพื่อส่งเสริมให้ความรู้ที่นักเรียนได้จากการจดจำด้วยรูปภาพให้มีความคงทนมากขึ้น ผู้ศึกษาต้องการศึกษาอีกด้วยว่าหากผู้ศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยการใช้บทบาทสมมุติเข้ามาเป็นกิจกรรมเสริม จะทำให้ความรู้ที่ผู้เรียนได้จากการจดจำมีความคงทนมากขึ้น ที่สำคัญเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ต่อ ผู้ศึกษาจะให้นักเรียนทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบ Social Media ซึ่งจะเป็นโปรแกรมใดๆ ก็ได้เช่น Facebook, Twitter และ IG เป็นต้น เพื่อให้ความรู้ดังกล่าวมีส่วนช่วยพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (จังหวัดลำปาง) อีกทั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการใช้ภาษาอังกฤษของชุมชนต่อการเปิดรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้การเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพ

2.2 เพื่อส่งเสริมความจำให้กับความรู้ที่นักเรียนได้จากการจดจำจากรูปภาพให้มีความคงทนมากขึ้นโดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์โดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ

2.3 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองผ่านระบบ Social Media

3. กลุ่มเป้าหมาย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 9- 15 จำนวน 296 คน ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง

3.2 ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายนี้มีผลการทดสอบก่อนเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากผลการทดสอบก่อนเรียนพบว่า ผู้เรียนเกือบทั้งหมดมีผลสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมในหัวข้อ 4.2.1) ปัญหาที่พบจากการตรวจบททดสอบของนักเรียนกลุ่มนี้คือ นักเรียนให้คำตอบที่ไม่ตรงตามบริบทที่คำถามถาม สร้างหรือใช้ประโยคที่ไม่สมเหตุสมผล ใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้อง และใช้ไม่ถูกหลักการใช้ไวยากรณ์โดยสิ้นเชิง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 กระบวนการพัฒนานวัตกรรม (โดยการใช้ ADDIE Model)

4.1.1 การเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพ

ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)

ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพ (Frances A. Yates, 2509; Dominic O'Brien, 2537; Harry Lorayne, 2543; Bruzzese D & Davino C., 2551; Regina G. Richards, 2551; Andi Bell, 2552; Jon Knapp, 2552; Larry Sanger, 2553; Sung Ryu, 2554; Academic Skills Center; 2555; Lewis Smile, 2555; Hollowell, Karen, 2558) จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าในการฝึกให้นักเรียนใช้ความจำจากรูปภาพ นักเรียนต้องทำความเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาต้องจำก่อน เมื่อนักเรียนเข้าใจในเนื้อหาแล้ว นักเรียนก็จะสามารถที่จะเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องจำเข้าหารูปภาพได้ หรือสร้างภาพขึ้นมาเองให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหานั้นๆ แล้วจึงพัฒนาให้กลายเป็นความจำระยะยาว

จากนั้นผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ รวมถึงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดขอบเขต วัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนได้ศึกษา ซึ่งคือ การสื่อสารภาษาอังกฤษภายใต้ความหลากหลายของสถานการณ์ และกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ผลการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเลือกมาคือ

- ผลการเรียนรู้ 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ
- ผลการเรียนรู้ 2.1 ม.6/1 เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับระดับของบุคคล โอกาส และสถานที่ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

ขั้นการออกแบบ (Designing)

ผู้วิจัยจัดทำนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการที่พบในกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบไปด้วย แผนและเอกสารประกอบการเรียนรู้ Unit 3 English in Daily Conversation แบบทดสอบก่อนเรียน (pretest) แบบทดสอบย่อย (formative tests) จำนวน 4 ชุด ย่อย แบบทดสอบหลังเรียน (posttest) และเครื่องมือวัดประเมินผลการทดสอบ

ขั้นการพัฒนา (Development)

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือทั้งหมดเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญคือ ครูพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน ครูผู้สอนในระดับชั้นเดียวกันจำนวน 1 คน และหัวหน้าระดับชั้นจำนวน 1 คนเพื่อตรวจสอบหาค่า IOC หลังจากที่ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และ

เครื่องมือ พบว่าค่า IOC มีค่าที่ "1" ดังนั้น วัตถุประสงค์ แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำครั้งนี้ถือว่า "สอดคล้องกัน" และสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

ขั้นการนำไปใช้ (Implement)

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการเรียนรู้ ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าความยากง่าย ผลการวิเคราะห์ ผลพบว่า "ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ" จากข้อสอบทั้งหมด จึงนำไปใช้ได้

ขั้นการประเมินผล (Evaluation)

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการเรียนรู้ ไปสอนกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม ผู้วิจัยบันทึกผล ระบุสภาพปัญหาที่พบ และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข

4.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)

ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติเพื่อศึกษาขั้นตอนและรูปแบบการจัดกิจกรรม (วารี ถิรจิตร, 2534; เสริมศรี ลักษณศิริ, 2540; อินทิรา บุณยาทร, 2542; ทิศนา แขมมณี, 2550; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550; คณะกรรมการสวัสดิการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2555; สิน นุ่มพรม, 2556; Dianna Podmoroff, 2557) ว่ามีรูปแบบและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรบ้าง จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าพบว่า ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นการให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในบทบาทที่ไม่ใช่ตนเอง เมื่อผู้เรียนสามารถเข้าใจบทบาทนั้นๆ ได้แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในสถานการณ์จริงหรือในชีวิตประจำวัน

ขั้นการออกแบบ (Designing)

ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ รวมถึงเอกสารประกอบการเรียนรู้ และกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติที่นักเรียนต้องทำ รวมถึงเครื่องมือวัดประเมินผลการเขียนและการพูดประกอบการทำกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นการพัฒนา (Development)

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตามหัวข้อ 4.1.1 Development เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงระหว่างวัตถุประสงค์ โดยผลการตรวจสอบพบว่าค่า IOC มีค่าที่ "1" ดังนั้น วัตถุประสงค์ และเครื่องมือที่ใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนโดยการใช้บทบาทสมมุติ ครั้งนี้ถือว่า "สอดคล้องกัน" และสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

ขั้นการนำไปใช้และขั้นการประเมินผล (Implement + Evaluation)

ผู้วิจัยนำไปเครื่องมือไปใช้ทำกิจกรรมกับกลุ่มประชากร หลังจากจบการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำ บันทึกผล ระบุสภาพปัญหาที่พบ และประเมินผลการจัดกิจกรรม จากนั้นบันทึกผลการประเมินเพื่อนำไปใช้หรือแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4.1.3 กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบ Social Media ภายใต้โครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ภาษาอังกฤษ

ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)

ผู้วิจัยศึกษาศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย และการจัดการเรียนการสอนอาเซียน เพื่อเลือกผลการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ โดยเน้นไปที่ กรอบที่ 5 เรื่อง "การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน" ผลการเรียนรู้ที่ 5 "ประเทศต่างๆ สามารถส่งเสริมให้ทุกคนในประเทศสื่อสารและทำงานร่วมกันโดยไม่มีอุปสรรคทางภาษา"

ขั้นการออกแบบ (Designing)

ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาท้องถิ่น โดยเน้นให้ผู้เรียนเลือกประโยคภาษาอังกฤษที่ตนเองสนใจและต้องการเผยแพร่ (รายละเอียดการทำกิจกรรมสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ในข้อ 4.2.3)

ขั้นการพัฒนา (Development)

ผู้วิจัยนำรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตามหัวข้อ 4.1.1 Development เพื่อหาความเที่ยงตรงระหว่างวัตถุประสงค์ โดยผลการตรวจสอบพบว่าค่า IOC มีค่าที่ "1" ดังนั้น วัตถุประสงค์และกิจกรรมดังกล่าวถือว่า "สอดคล้องกัน" และสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

ขั้นการนำไปใช้และขั้นการประเมินผล (Implement + Evaluation)

ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปใช้ทำกิจกรรมกับกลุ่มประชากร หลังจากจบการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำและการแสดงบทบาทสมมุติ ผู้วิจัยบันทึกผล ระบุสภาพปัญหาที่พบ และประเมินผล จากนั้นนำผลการประเมินมาเพื่อใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.1 การเรียนการสอนแบบเน้นความจำด้วยรูปภาพ: การทดสอบก่อนเรียน ทดสอบย่อย ทดสอบหลังเรียน

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนซึ่งเป็นข้อสอบที่ให้นักเรียนเขียนประโยคภาษาอังกฤษที่ถอดความมาจากประโยคภาษาไทยที่ให้ไว้ โดยมีเกณฑ์การประเมิน (ตามเกณฑ์การประเมิน: นโยบายการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โรงเรียนบุญวาทย์ฯ) คือ นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ต้องมีผลการทดสอบก่อนเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่า 75% หรือ 15 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน เกณฑ์การประเมินก่อนเรียนมีช่วงคะแนนและการแปลค่าคะแนนดังนี้

คะแนน 0- 4 คะแนน	**คะแนน 5- 9 คะแนน**	**คะแนน 10- 14 คะแนน**	**คะแนน 15- 20 คะแนน**
ต่ำ	พอใช้	ปานกลาง	**ผ่าน**

2. ผู้วิจัยสอนตามแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน English in Daily Conversation โดยเน้นไปที่กิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้ความจำและการใช้รูปภาพเพื่อเสริมความจำ

3. ผู้วิจัยนัดหมายกับนักเรียนวันและเวลาที่ต้องทำแบบทดสอบย่อยทั้ง 4 ครั้ง โดยแต่ละครั้งมีคะแนนเต็มครั้งละ 15 คะแนน ผู้ศึกษาตรวจคำตอบเหล่านั้นและบันทึกคะแนนไว้ เกณฑ์การประเมินการสอบย่อยมีช่วงคะแนนและการแปลค่าคะแนนดังนี้

คะแนน 0- 5 คะแนน	**คะแนน 6- 10 คะแนน**	**คะแนน 11- 15 คะแนน**
ต่ำ	ปานกลาง	**ผ่าน**

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (หลังจากเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมบทบาทสมมุติแล้ว) ซึ่งเป็นคำถามชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน ผู้วิจัยตรวจคำตอบเหล่านั้น บันทึกคะแนนและจัดทำเป็นสถิติร้อยละไว้ โดยนักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 ของจำนวนทั้งหมด ต้องมีผลการทดสอบหลังเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่า 75% หรือ 15 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน (ตามเกณฑ์การประเมิน: นโยบายการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โรงเรียนบุญวาทย์ฯ) เกณฑ์การประเมินหลังเรียนมีช่วงคะแนนและการแปลค่าคะแนนดังนี้

คะแนน 0- 4 คะแนน	**คะแนน 5- 9 คะแนน**	**คะแนน 10- 14 คะแนน**	**คะแนน 15- 20 คะแนน**
ต่ำ	พอใช้	ปานกลาง	**ผ่าน**

4.2.2 การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่และทำกิจกรรมบทบาทสมมุติ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ออกแบบบทสนทนาเอง (บทพูด) และจะมีการประเมินผลอยู่ 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 (First Drat) และการประเมินครั้งที่ 2 (Final Draft) เกณฑ์ในการประเมินการออกแบบบทสนทนา (บทพูด) มีดังนี้

0	1	2	3	4	5
แย่	ต้องปรับปรุง	พอใช้	**ดี**	**ดีมาก**	**ดีเยี่ยม**

โดยการประเมินในครั้งแรก (First Draft) และ การประเมินครั้งที่สอง (Final Draft) นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 จากนักเรียนทั้งหมดควรที่จะสามารถแต่งบทสนทนาที่เป็นไปตามสถานการณ์และเงื่อนไขที่ผู้สอนกำหนดไว้ได้ ในระดับที่ "3" หรือในระดับ "ดี" ขึ้นไป

2. หลังจากที่ตรวจสอบความถูกต้องของบทสนทนาแล้ว จึงให้นักเรียนทำกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ (การพูด) เกณฑ์ในการประเมินการแสดงบทบาทสมมุติ มีดังนี้

0	1	2	3	4	5
แย่	ต้องปรับปรุง	พอใช้	**ดี**	**ดีมาก**	**ดีเยี่ยม**

โดยนักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 จากนักเรียนทั้งหมดต้องสามารถพูดและแสดงบทบาทที่เป็นไปตามบทสนทนาของตนเองได้ ในระดับที่ "3" หรือในระดับ "ดี" ขึ้นไป และจะมีการประเมินผลเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

เกณฑ์การประเมิน (Rubric) ทั้งทักษะการเขียนและทักษะการพูด นำมาจากเกณฑ์การประเมินในรายวิชา Oral Communication I (001-111) และวิชา Written Expression I (001-221) จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2555

4.2.3 กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบออนไลน์ภายใต้โครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นโดยให้นักเรียนเลือกประโยคหรือข้อความภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวันจากเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจและต้องการให้ผู้อื่นได้ศึกษาต่อ หรือประโยคอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในเนื้อหาหรือบทเรียนแต่อยู่ในความสนใจของนักเรียน คนละ 10 ประโยค แล้วจึงโพสต์หรือแชร์ข้อความเหล่านั้นผ่านระบบ Social Media ใดๆ ก็ได้วันละ 2 ประโยคจนครบ 5 วัน

การประเมินการเผยแพร่ความรู้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่หนึ่งคือ 1) ข้อมูลด้านจำนวนนักเรียนที่เผยแพร่ความรู้ในระบบ Social Media และ 2) ประเด็นที่ใช้ในการประเมินการเผยแพร่ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 หัวใหญ่คือ 2.1) ด้านเนื้อหา และ 2.2) ด้านการนำเสนอ โดยในแต่ละด้านมีหัวข้อการประเมินดังนี้

1) ด้านจำนวนนักเรียนที่เผยแพร่ความรู้ในระบบ Social Media คือ มีนักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 80 จากนักเรียนทั้งหมดทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ในระบบ Social Media

2.1) ด้านเนื้อหา

- ความถูกต้องของเนื้อหา
- ความสมบูรณ์ของเนื้อหา
- เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
- ตัวสะกดและไวยากรณ์

และเกณฑ์ในการประเมินด้านเนื้อหามีดังนี้

0	1	2	3	4	5
แย่	ปรับปรุง	พอใช้	ปานกลาง	**ดี**	**ดีมาก**

2.2) ด้านการนำเสนอ

- เห็นหน้าผู้เผยแพร่ชัดเจน
- เนื้อหามองเห็นได้ชัดเจน
- เผยแพร่ครบตามจำนวนและวันที่กำหนด
- มีจำนวนผู้เข้ามาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 คน

เกณฑ์ในการประเมินการการนำเสนอมีดังนี้
5 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบทุกวัน (100%)
4 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 4 วัน (80%)
3 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 3 วัน (60%)
2 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 2 วัน (40%)
1 นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 1 วัน (20%)
0 นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมินในส่วนที่ 2 คือ นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 80 มีผลประเมินทั้งทางด้านเนื้อหาและด้านการนำเสนอในระดับที่ "4" ขึ้นไป

4.2.4 การสัมภาษณ์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะได้มาจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ถูกเลือกจากการสุ่มมาทั้งหมดจำนวน 140 คนจากทุกๆ ห้องซึ่งเป็นการสุ่มมาจากระดับคะแนนที่ได้รับ ดังนี้

คะแนน 0- 4 คะแนน	คะแนน 5- 9 คะแนน	คะแนน 10- 14 คะแนน	คะแนน 15- 20 คะแนน
จำนวน 35 คน	จำนวน 35 คน	จำนวน 35 คน	จำนวน 35 คน
**หมายเหตุ กลุ่มละ 5 คนจากทุกช่วงคะแนนและทุกห้อง			

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 3 คำถามดังนี้
- รูปภาพมีผลต่อการจดจำข้อมูลหรือไม่
- เพราะเหตุผลอะไรที่ทำให้นักเรียนได้คะแนนในระดับที่ตนเองได้ และ
- นักเรียนได้ใช้เทคนิคในการช่วยจำอื่นๆ หรือไม่ ถ้าใช้ นักเรียนได้ใช้เทคนิคอะไร

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการจัดการเรียนการสอน

5.1.1 การเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพ

ผลการทดสอบก่อนเรียนก่อนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพพบว่า จากนักเรียนทั้งหมด 296 คนมีนักเรียนเพียง 56 คนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 75% ในขณะที่นักเรียนส่วนมากมีผลการทดสอบก่อนเรียนในระดับ "ต่ำ" จำนวน 107 คน ระดับ "พอใช้" จำนวน 81 และ "ปานกลาง" จำนวน 52 คน

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ศึกษาได้แจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ และได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้กับนักเรียนได้ใช้เทคนิคการจำด้วยรูปภาพเข้ามาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ทำแบบทดสอบย่อยจำนวน 4 ครั้ง (พร้อมกับทำกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ) แล้วจึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ผลการทดสอบหลังเรียนหลังการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพ พบว่าจากนักเรียนทั้งหมด 296 คน มีนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 213 คนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 75% ในขณะที่จำนวนนักเรียนที่มีผลการทดสอบในระดับ "ต่ำ" ลดเหลือ 30 คน ระดับ "พอใช้" 20 คน และ "ปานกลาง" 33 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนผู้เรียนที่มีผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้			
ผลการทดสอบ ก่อนเรียน (จาก 296 คน)		**ผลการทดสอบ หลังเรียน (จาก 296 คน)**	
จำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์	56 คน	จำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์	213 คน
ร้อยละ	18.92	ร้อยละ	71.96
หมายเหตุ: รายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมในหัวข้อ 4.2.1			

5.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ

การประเมินด้านการเขียนหรือบทพูดของบทบาทสมมุติในครั้งแรกของนักเรียนสรุปได้ว่า "ไม่ผ่านเกณฑ์" เนื่องจากมีนักเรียนเพียงร้อยละ 39.52 ที่สามารถแต่งบทสนทนาบทบาทสมมุติได้ผ่านเกณฑ์ 70% หรือได้คะแนนในระดับที่ "3" หรือ "ดี" ขึ้นไป

ในการประเมินการเขียนครั้งสุดอย่างไรก็ตาม สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนสามารถแก้ไขและแต่งบทบาทสมมุติได้ "ผ่านเกณฑ์" ตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีนักเรียนจำนวนถึงร้อยละ 93.92 ที่ได้คะแนนในระดับที่ "3" หรือ "ดี" ขึ้นไป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนผู้เรียนที่มีผลการประเมินทักษะการเขียนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้			
ผลการประเมินทักษะการเขียนครั้งที่ 1 (จาก 296 คน)		**ผลการประเมินทักษะการเขียนครั้งที่ 2 (จาก 296 คน)**	
จำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์	117 คน	จำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์	278 คน
ร้อยละ	39.52	ร้อยละ	93.92
หมายเหตุ: รายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมในหัวข้อ 4.2.2			

การประเมินด้านการพูดหรือการแสดงบทบาทสมมุติสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนร้อยละ 93.92 สามารถพูดและแสดงบทบาทสมมุติได้ "ผ่านเกณฑ์" ตามที่กำหนดไว้คือ นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70% สามารถสามารถพูดและแสดงบทบาทที่เป็นไปตามบทสนทนาของตนเองได้ ในระดับที่ "3" หรือในระดับ "ดี" ขึ้นไป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนผู้เรียนที่มีผลการประเมินทักษะการพูดผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	
ผลการประเมินทักษะการพูด (จาก 296 คน)	
จำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์	278 คน
ร้อยละ	93.92
หมายเหตุ: รายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมในหัวข้อ 4.2.2	

ดังนั้นจากการประเมินทั้งสองส่วนจึงสรุปได้ว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งด้านการเขียนและการพูด

5.1.3 กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบ Social Media ภายใต้โครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ภาษาอังกฤษ

สรุปจำนวนนักเรียนที่ส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ในระบบ Social Media ผ่านระบบ Facebook Twitter หรือ IG มีทั้งหมดรวม 278 คน (93.92%) จากนักเรียนทั้งหมด 296 คน ส่วนนักเรียนที่เหลือจำนวน 18 คน (6.08%) ไม่ส่งงานตามกำหนดจึงไม่สามารถทำการประเมินผลได้ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนนักเรียนดังกล่าวจึงถือว่า "ผ่านเกณฑ์" ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การประเมินทางด้านเนื้อหาสรุปได้ว่า เนื้อหาที่นักเรียนใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลอยู่ในระดับ "ดีเยี่ยม" (87.5%) และ "ดีมาก" (6.42%)

ส่วนการประเมินทางด้านการนำเสนอสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่ "ปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบทุกวัน" อยู่ที่ร้อยละ 80.40 และนักเรียนที่ "ปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 80%" อยู่ที่ร้อยละ 8.45 และมีผู้เข้ามาศึกษาต่อมากกว่า 15 คนต่อทุกการเผยแพร่ จึงถือว่า "ผ่านตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้"

จากการประเมินดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินในการเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบออนไลน์ทั้งจำนวนของนักเรียน และเนื้อหาและการนำเสนอ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

5.2 ผลการสัมภาษณ์

5.2.1 การเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพ

ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนนักเรียนที่ต้องการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและเก็บข้อมูลไว้ทั้งหมดจำนวน 140 คน (ข้อมูลตาม 4.2.4) อย่างไรก็ตามหลังจากเสร็จสิ้นการทดสอบย่อยแล้ว ผลการทดสอบพบว่าไม่สามารถเก็บข้อมูลจากจำนวนที่กำหนดไว้ได้ เนื่องจากจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนสอบย่อยในช่วง 0-4 คะแนน, 5-9 คะแนน, และ 10-14 คะแนนมีจำนวนผู้เรียนที่ไม่เป็นไปตามจำนวนที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตามที่กำหนดไว้ได้ แต่ผู้วิจัยยังคงสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในแต่ละช่วงคะแนนนั้น

ผลการสัมภาษณ์หากรูปภาพมีผลต่อการจดจำของนักเรียนหรือไม่พบว่า จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 112 คนมีนักเรียน 10 คน (66.67%) ที่มีคะแนนอยู่ในช่วง 0-4 คะแนนกล่าวว่ารูปภาพไม่มีผลต่อการจดจำใดๆ ทั้งสิ้นเลย ในขณะที่นักเรียนจำนวน 5 คน (33.33%) จากช่วงคะแนนเดียวกันกล่าวว่ารูปภาพมีผลต่อการจำอยู่บ้าง ในช่วงคะแนน 5-9 มีนักเรียนจำนวน 12 (42.86%) คนให้คำตอบว่า รูปภาพมีผลต่อการจำอยู่บ้าง ส่วนนักเรียนที่เหลือในช่วงคะแนนเดียวกันจำนวน 16 (57.14%) คนกล่าวว่า รูปภาพมีผลต่อการจดจำ อย่างไรก็ตามนักเรียนจำนวนที่เหลืออีก 69 คนจากช่วงคะแนน 10-14 และ 15-20 เห็นด้วยว่ารูปภาพมีส่วนช่วยในการจดจำ

6. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 อภิปรายผล

6.1.1 การเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพ

จากผลการทดสอบหลังเรียนและผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพมีผลต่อทักษะการใช้ความจำของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้ที่นำไปใช้ในการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยสามารถระลึกเนื้อหาความรู้และสามารถให้คำตอบในแบบทดสอบหลังเรียนได้อย่างถูกต้องทั้งตามบริบท การสะกดคำ และหลักไวยากรณ์ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียนดีขึ้นมากเมื่อเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน การที่รูปภาพมีผลต่อความจำเนื่องจากนักเรียนได้ให้ความเห็นไว้ว่า รูปภาพเป็นเสมือนการสรุปข้อมูลหรือความรู้ เมื่อนักเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับรูปภาพได้ การจดจำข้อมูลเหล่านั้นก็จะง่ายต่อการเข้าใจมากขึ้นและส่งผลให้ระลึกข้อมูลกลับมาได้เมื่อเห็นรูปหรือนึกถึงภาพเหล่านั้น เช่น

เมื่อนักเรียนเห็นสัญลักษณ์ ซึ่งข้อมูลประกอบคือ “Where is the bathroom?”

นักเรียนได้สร้างความสัมพันธ์ของข้อความและสัญลักษณ์นี้โดยการเชื่อมรูปผู้ชายและผู้หญิงที่นักเรียนสามารถเห็นได้อยู่บ่อยครั้งที่หน้า ห้องน้ำ เข้ากับคำว่า bathroom ดังนั้นเมื่อนักเรียนเห็นสัญลักษณ์นี้ แล้วจำได้ว่าต้องพูดประโยคนี้อย่างไร นักเรียนก็จะสามารถระลึกความรู้นี้ออกมาได้

เมื่อนักเรียนเห็นรูปภาพ ซึ่งข้อมูลประกอบคือ “I am home.”

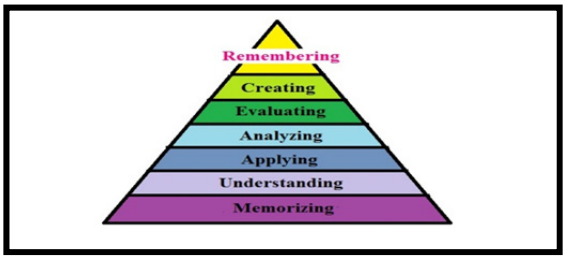
นักเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ของข้อความและรูปภาพนี้โดยการเชื่อมรูป บ้าน และการกระทำที่นักเรียนต้อง กลับบ้าน อยู่แล้วทุกวันเข้ากับคำว่า home ดังนั้นเมื่อใดก็ตามที่นักเรียนเห็นบ้านหรือกลับถึงบ้านแล้วจำได้ว่าต้องพูดประโยคนี้อย่างไร นักเรียนก็จะสามารถระลึกความรู้นี้ออกมาได้

ผลการสัมภาษณ์ นักเรียนยังได้กล่าวอีกว่า เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมใดๆ หากนักเรียนเห็นภาพ สัญลักษณ์ การกระทำจากคนรอบข้าง หรือกิจกรรมที่มีความคล้ายคลึงกับข้อมูลและรูปภาพที่จำจะเปรียบเสมือนเป็นการทบทวนความรู้วิธีหนึ่งเพราะทำให้ระลึกข้อมูลและรูปภาพที่จำไว้ขึ้นมาได้ ซึ่งช่วยเพิ่มความคงทนในการจำให้เพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย นอกจากนั้นแล้วนักเรียนยังกล่าวอีกด้วยว่า ข้อมูลที่นักเรียนต้องจำและรูปภาพประกอบการจำมีความสัมพันธ์กันและมองออกได้ง่าย จึงยิ่งช่วยให้การจดจำได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงข้อมูลที่จดจำเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนคิดว่ามีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการจำเพื่อนำไปใช้

ที่สำคัญนอกจากการจัดการเรียนการสอนโดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความจำและรูปภาพแล้ว ในระหว่างที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน English in Daily Conversation ผู้วิจัยยังได้บูรณการทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของ Anderson และ Krathwohl (2544) ซึ่งนำทฤษฎีทางด้านการสร้างพฤติกรรมทางด้านการใช้สติปัญญาหรือความคิด (Cognitive Domain) ของ B.S. Bloom มาปรับปรุงใหม่ กิจกรรมดังกล่าวพบว่ามีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการใช้ปัญญาหรือระบบความคิดและความจำของ

นักเรียนได้ เพราะกิจกรรมที่นักเรียนต้องทำในเอกสารประกอบการเรียนนั้น ไม่ได้ให้นักเรียนท่องจำแบบ "นกแก้วนกขุนทอง" แต่ได้เน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบผ่านการทำกิจกรรม 1) การประยุกต์ความรู้ (Applying) จากการทำกิจกรรม "Fill in the blanks with any possible phrases/sentences spoken in daily life." ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนระลึกความรู้เดิมที่ตนมีมาประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรม 2) การทำความเข้าใจข้อมูลหรือเนื้อหา (Understanding) จากการทำกิจกรรม "Study the English phrases/sentences given below. Then, match them with the Thai sentences given." เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจโดยให้นักเรียนทำความเข้าใจแปลความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ ทำความเข้าใจโครงสร้างและรูปแบบของประโยคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคขอร้อง และประโยอื่นๆ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzing) จากการทำกิจกรรม "Put the English phrases/sentences given above into the right category." เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และการแบ่งแยกข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่หรือรูปแบบการใช้ของประโยคนั้นๆ และ 4) การสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่ (Creating) จากการทำกิจกรรม "Create sentences/phrases that have similar meaning to the given sentences/phrases." เพื่อส่งเสริมให้เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาและสรุป มาสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเองจากการสร้างประโยคต่างๆ ขึ้นมาเอง โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากกิจกรรมก่อนหน้ามาสร้างให้กลายเป็นความรู้ใหม่แทน จากการทำกิจกรรมทั้งหมดนี้จึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้สติปัญญาในการทำความเข้าใจเนื้อหา คิด วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา และสร้างความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบก่อนที่ต้องจดจำ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการใช้ประโยคต่างๆ เพื่อการสนทนาในชีวิตประจำวันได้ และส่งผลให้นักเรียนจดจำเนื้อหา (Memorizing/Remembering) ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นเมื่อปฏิบัติร่วมกับเทคนิครูปภาพและเทคนิคการจำอื่นๆ ที่นักเรียนใช้ร่วมในการจดจำ หากผู้วิจัยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาทันทีโดยไม่ให้นักเรียนได้ศึกษาหรือทำความเข้าใจกับเนื้อหาเหล่านั้นก่อน นักเรียนก็จะจำ "แบบนกแก้วนกขุนทอง" โดยไม่เกิดความเข้าใจใดๆ ทั้งสิ้น และส่งผลให้ความรู้ที่ได้จากการจำไม่คงทน

ดังนั้นเมื่อจัดการศึกษาตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของ Anderson และ Krathwohl ให้กับนักเรียน นักเรียนจึงไม่ได้แค่เพียงท่องจำ (Memorizing) แต่เพียงอย่างเดียว แต่นักเรียนยังได้ใช้ความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและคิดอย่างเป็นขั้นตอนก่อนการจำเนื้อหาหรือข้อมูล เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะทางปัญญาดังกล่าว เนื้อหาและความรู้ทีนักเรียนต้องการจดจำจึงจำได้รวดเร็วมากขึ้น มีความถาวร และสามารถระลึกกลับมาใช้ใหม่ได้ทุกครั้ง (Remembering) และส่งผลให้ผลคะแนนทดสอบหลังเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ กิจกรรมการฝึกการคิดในการศึกษานี้ สามารถสรุปได้เป็นแผนภาพดังนี้

6.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ

ผู้วิจัยได้ส่งเสริมความคงทนและถาวรให้กับความรู้ที่นักเรียนได้จดจำมากขึ้น โดยจัดกิจกรรมการเรียนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ โดยคำสั่งของกิจกรรมคือ "Pair up and create a dialogue about any situation in daily life. Prepare to do the role-playing. (10 sentences/each)." ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าการแสดงบทบาทสมมุติ มีส่วนช่วยให้ความรู้ที่ได้จากการจดจำมีความคงทนมากขึ้น เนื่องจากนักเรียนต้องนำความรู้ที่ได้จากการท่องจำมาเปลี่ยนให้กลายเป็นบทสนทนา ทำให้นักเรียนต้องนำข้อมูลเหล่านั้นกลับมาใช้อีก เพียงแต่นักเรียนต้องเรียบเรียงข้อมูลเหล่านั้นให้กลายเป็นบทละครไปแทน การทำกิจกรรมนี้จึงถือว่าเป็นเทคนิคการจำรูปแบบหนึ่งซึ่งเรียกว่า "การจดจำแบบผูกเรื่อง" (Dianna Podmoroff, 2557) กิจกรรมนี้จึงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการจำและฝึกระลึกข้อมูลที่ได้เรียนรู้มาแล้วจึงนำความรู้เหล่านั้นมาผูกต่อกัน พร้อมทั้งช่วยเปลี่ยนความรู้ที่เกิดจากการจดจำที่อยู่ในลักษณะของนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ยิ่งไปกว่านั้นแล้ว เพื่อแสดงบทบาทสมมุติให้ผู้วิจัยดู นักเรียนต้องท่องจำบทสนทนาของตนเองบ่อยครั้งจนกว่าจะจำบทพูดของตนเองได้ การทำเช่นนี้จึงช่วยส่งเสริมให้ความรู้จากการท่องจำมีความคงทนมากขึ้น เพราะนักเรียนได้ทบทวนความรู้อยู่เรื่อยๆ และบ่อยครั้ง และยิ่งมีความคงทนเพิ่มขึ้นเมื่อนักเรียนได้ใส่ท่าทางและน้ำเสียงประกอบการแสดง เพราะเปรียบเสมือนว่านักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นจริงๆ ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพและเข้าใจในหน้าที่และบทบาทของตนเองมากขึ้น

จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวจึงสามารสรุปได้ว่า กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติมีส่วนช่วยในการพัฒนาทั้งทางด้านการใช้ความจำ (พุทธิพิสัย) ให้มีความคงทนมากขึ้น ในขณะที่การฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (ทักษะพิสัย) ช่วยให้ความรู้ที่ได้จากการจดจำมีความถาวรมากขึ้น ดังนั้นเมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนผู้เรียนจึงสามารถระลึกความรู้กลับมาและสามารถให้คำตอบได้อย่างถูกต้อง และส่งผลให้ผลคะแนนทดสอบหลังเรียนดีขึ้นมากเมื่อเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

6.1.3 กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบ Social Media ภายใต้โครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ภาษาอังกฤษ

หลังจากที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้หน่วย English in Daily Conversation และการวัดผลหลังเรียน นักเรียนต้องเผยแพร่ความรู้ในระบบ Social Media จากการสรุปผลปรากฏว่ามีนักเรียนทั้งหมดรวม 278 คน (93.92%) จากนักเรียนทั้งหมด 296 คน ที่ร่วมทำกิจกรรมดังกล่าว โดยมีผลการประเมินทั้งทางด้านเนื้อหาและการนำเสนอเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ที่สำคัญกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ในระบบ Social Media เป็นการเตรียมความพร้อมให้บุคคลในโลกออนไลน์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เข้ามาศึกษาต่อ เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นการตอบรับการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการอาเซียนในกรอบที่ 5 เรื่อง "การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (Working Together for a Sustainable Future) " ผลการเรียนรู้ที่ 5 "ประเทศต่างๆ สามารถส่งเสริมให้ทุกคนในประเทศสื่อสารและทำงานร่วมกันโดยไม่มีอุปสรรคทางภาษา" บวกกับมาตรฐานจากหลักสูตรแกนกลางฯ ในสาระที่ 4 มาตรฐาน 4.2 ว่าด้วย "การใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อและเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก" สำหรับช่วงชั้นที่ 3 หรือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4- 6 ในข้อที่ 2 ความว่า "นักเรียนได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่นของตนเองเป็นภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) " ดังนั้นนอกจากนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันแล้ว และยัง

ได้ช่วยให้การใช้ภาษาอังกฤษซึ่งถูกเลือกเป็นภาษาราชการในกลุ่ม ASEAN ในท้องถิ่นของนักเรียนมีความคล่องตัวมากขึ้นต่อการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้อีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.2.1 การเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพ

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อคิดและแนวทางจากผู้เรียนดังนี้

6.2.1.1 แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพในการศึกษานี้จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้พบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไปว่า ผู้วิจัยควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำที่เน้นเฉพาะทางมากขึ้น เช่นการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ Brain-based Learning (BBL) หรือ ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพราะกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบนี้เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการใช้สมอง ความคิด และความจำที่หลากหลายตามความถนัดของตนเอง

6.2.1.2 สำหรับนักเรียน ผู้วิจัยควรแนะนำวิธีการจำให้กับนักเรียนเลย เพื่อให้นักเรียนได้รู้ว่าเทคนิคการจำนั้นมีหลากหลายวิธี และเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เลือกเทคนิคการจำที่เหมาะสมและตรงกับความสนใจของนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยอาจเป็นผู้เลือกศึกษาเทคนิคการจำรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งให้กับนักเรียนเองเลยก็ได้เช่น การจำด้วยการผูกเรื่อง ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าเทคนิคนั้นๆ ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยหรือไม่อย่างไร

6.2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ

6.2.2.1 ในการศึกษานี้แม้พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติมีส่วนช่วยให้ความจำมีความคงทนมากขึ้นซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยต้องการเสนอข้อควรระวังในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติคือ ในการทำกิจกรรมลักษณะผู้วิจัยต้องให้นักเรียนได้เป็นคนคิดบทบาทและเนื้อหาขึ้นมาเองทั้งหมด เพราะการที่นักเรียนได้คิดบทบาทขึ้นมาเองจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการลงมือปฏิบัติจริง (Applying) และมีส่วนช่วยพัฒนาความจำของนักเรียนอีกด้วย หากผู้วิจัยให้นักเรียนใช้บทสนทนาที่ผู้วิจัยเป็นคนแต่งขึ้นมาเอง ผู้เรียนก็จะไม่ได้ใช้กระบวนการคิดใดๆ เลย ซึ่งอาจส่งผลให้ความสามารถในการจำอยู่แค่ในระดับจำได้ (Memorizing) เท่านั้น

6.2.2.2 ที่สำคัญกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ ไม่ควรอนุญาตให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยอนุญาตให้นักเรียนอ่านบทของตนเองได้ในระหว่างการแสดง เพราะนอกจากจะไม่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนฝึกการระลึกความจำในส่วนของเนื้อหาแล้ว ยังส่งผลให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้แสดงท่าทางประกอบหรือเคลื่อนไหวร่างกายซึ่งสามารถส่งเสริมความจำได้อีกด้วย

6.2.3 กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น

6.2.3.1 เพื่อส่งเสริมให้การเผยแพร่ความรู้ที่นักเรียนได้ศึกษามีความกว้างขวางมากขึ้นไม่ใช่แต่เพียงในระบบออนไลน์ ผู้วิจัยควรให้นักเรียนได้เผยแพร่ความรู้เหล่านั้นในรูปแบบการเผยแพร่อื่นๆ ด้วย เช่น การทำแผ่นพับ การทำป้ายติดตามสถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียน หรือบอร์ดในห้องเรียน

6.2.3.2 นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยควรให้นักเรียนได้ศึกษาบทสนทนาในขอบเขตหรือหัวข้ออื่นๆ ที่มีความเฉพาะทางมากขึ้น เช่น โรงแรม สายการบิน การซื้อของ การท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้

นักเรียนได้เผยแพร่ความรู้นั้นๆ ให้กับสถานที่บริการต่างๆ ตามหัวข้อที่สนใจ และเพื่อให้บุคคลที่ทำงานหรือมีส่วนเกี่ยวข้องตามสายงานนั้นมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะทางของตนมากขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยครั้งต่อไป

6.3.1 การเรียนการสอนโดยการใช้ความจำด้วยรูปภาพ

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนในครั้งต่อไปผู้วิจัยควรเน้นไปที่การสื่อสารในหัวข้อหรือขอบเขตของเนื้อหาอื่นๆ ที่มีความเฉพาะทางมากขึ้น เช่น การใช้บริการที่โรงแรม การใช้บริการที่สนามบิน การรับโทรศัพท์ การบอกเส้นทาง การจองตั๋วต่างๆ หรือภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

6.3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ

ในการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ ผู้วิจัยควรจัดสถานที่หรือใช้ฉากที่เหมาะสมต่อหัวข้อหรือบทบาทที่นักเรียนต้องแสดง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมและเพื่อทำให้นักเรียนรู้สึกเหมือนอยู่บรรยากาศที่สมจริง ซึ่งอาจมีส่วนช่วยให้นักเรียนแสดงบทบาทได้สมจริงมากขึ้นอีกด้วย

6.3.3 กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น

กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบ Social Media ควรมีภาษาต่างประเทศอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่นภาษาอังกฤษและภาษาจีน หรือภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น เพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายทางภาษาและเพื่อเป็นการบูรณการความรู้กับกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศอื่นๆ ด้วย

7. เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการสวัสดิการสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2555). **คู่มือเตรียมทดสอบความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพของ คุรุสภา.** ม.ป.ท. ม.ป.พ.

ทิศนา แขมมณี. (2550). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารี ถิระจิตร. (2534). **การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สิน นุ่มพรม. (2558). **การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ**. เข้าถึงจาก https://www.gotoknow.org/posts/506108.

เสริมศรี ลักษณศิริ. (2549). **หลักการสอน**. เข้าถึงจาก http://e-learning.mfu.ac.th/mflu/1001103/chapter6/chapter6_1.htm.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อินทิรา บุณยาทร. (2542). **หลักการสอน.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

Academic Skills Center. (2012). *How we Remember*. California Polytechnic State University, California.

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R.. (2001). **A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives**. New York: Addison Wesley Longman.

Bell, Andi. (2009). **The Link Method: An Image-Based Technique for Memorizing Lists**. Retrieved from http://www.memory-improvement-tips.com/link-method.html#sthash.NcBHx1wl.dpuf.

Bruzzese D, Davino C. (2008). **Visual Mining of Association Rules**. Springer-Verlag Berlin, Ed Forest: The ADDIE Model: Instructional Design, Educational Technology

Hollowell, Karen. (2013). **Memorization Learning Strategies**. *Retrieved from* http://www.ehow.com/way_5766559_memorization-learning-strategies.html.

Knapp, Jon. (2009). **Memory Model- Sequence Of Essential Teaching STEPS**. *Retrieved from* http://teachers-tech.net/modelsofteaching/mnemonics/

Lorayne, Harry. (2000). **Visualization and Association. HarperCollins**. United Kingdom.

O'Brien, Dominic. (1994). **How to Develop a Perfect Memory**. United Kingdom; Headline Book Publishing.

Podmoroff, Dianna. (2014). **The Link and Story Methods**. Retrieved from http://www.mindtools.com/pages/article/newTIM_01.htm.

Richards, Regina G. (2008). **Making It Stick: Memorable Strategies to Enhance Learning**. Retrieved from http://www.ldonline.org/article/5602/.

Ryu, Sung. (2011). **Top 5 Memorization Techniques You Wish You Knew for Exams**. Retrieved from http://blog.oneclass.com/2012/01/25/top-5-memorization-techniques-you-wish-you-knew-for-exams/.

Sanger, Larry. (2010). **Individual Knowledge in The Internet**. Educause Review. n.p.

Smile, Lewis. (2012). **The Memory Palace Learn Anything and Everything**. Retrieved from http://avaxbooks.me/lewis-smile-the-memory-palace-learn-anything-and-everything-english-epub.html.

Yates, Frances A. (1966). **The Art of Memory**. *University of Chicago Press. Chicago.*

ผลการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นความจำควบคู่ไปกับใช้สื่อผสม เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 6

ธริช พุทธรักษ์[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นความจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสม (2) เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสม กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาเป็น นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตะคร้อพิทยา จำนวน 34 คน ที่มีผลการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นความจำ และสื่อผสม เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบทดสอบก่อนเรียนจากการสัมภาษณ์, แบบทดสอบย่อย, แบบทดสอบหลังเรียนจากการสัมภาษณ์ และแบบประเมินการเขียนและแบบประเมินการพูด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ

ผลจากการศึกษาพบว่าการเรียนการสอนแบบเน้นความจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสมพบว่า ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ เพราะจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน มีนักเรียนถึง 25 คน ที่สามารถสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ในการทดสอบข้อเขียน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.53 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ควรมีผลการทดสอบหลังเรียนที่ผ่านเกณฑ์ เช่นเดียวกันผลการทดสอบหลังเรียนมีแตกต่างจากผลการทดสอบก่อนเรียนซึ่งมีเพียงแค่ 7 คนเท่านั้นที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 แต่เกณฑ์โดยรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 กลับได้เป็นร้อยละ 20.59 เท่านั้น ผลการสอบถามหลังการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนเห็นด้วยการสอนแบบเน้นความจำควบคู่กับการใช้สื่อผสมเพราะช่วยพัฒนาทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสมช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้เช่นกัน เพราะจากการทดสอบกิจกรรมในสถานการณ์จำลองนักเรียนสามารถจำจดประโยคที่ใช้ในสถานการณ์ที่ผู้ศึกษากำหนด ซึ่งจากผลการทดสอบก่อนเรียนด้านการพูดมีนักเรียน 2 คน เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 5.88 ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 แต่ตามเกณฑ์ผ่านที่กำหนดไว้คือร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 จึงถือว่าไม่ผ่าน ทั้งนี้จากผลการทดสอบหลังบทเรียนทักษะการพูดของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นจากการใช้สื่อผสมจึงทำให้ นักเรียนถึง 25 คน ผ่านเกณฑ์ 75% คิดเป็นร้อยละ 73.53 จึงถือว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสมช่วยพัฒนาทักษะการพูดของนักเรียน

สรุปผลกิจกรรมการพัฒนาพบว่า นักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 70% ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 25 คนจากทั้งหมดจำนวนนักเรียน 34 คน โดยที่นักเรียนสามารถจดจำและสอบเขียนได้ในคะแนนระดับเกณฑ์ “ผ่าน” รวมทั้งพูดสื่อสารในสถานการณ์จำลองรูปแบบการสัมภาษณ์ อยู่ในระดับทั้ง “ดีเยี่ยม” “ดีมาก” และ “ดี” เนื่องจากนักเรียนสามารถ “ปฏิบัติและผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความจำควบคู่กับการใช้สื่อผสม” อยู่ที่ร้อยละ 73.53% เช่นเดียวกับนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การพูดสื่อสารภาษาอังกฤษใน

สถานการณ์จำลองรูปแบบการสัมภาษณ์ จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสมช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร และการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบเน้นความจำ, การเรียนการสอนที่ใช้สื่อผสมควบคู่กับการเรียนรู้แบบเน้นความจำ

[1]โรงเรียนตะคร้อพิทยา
e-mail: dishy_guy@hotmail.com

The Effects of Using Memorization Learning Strategies and Educational Multimedia Kits Improve English Communication Skills for the Students in Mutthayom Six

Tharich Puttarak[1]

Abstract

The purposes of this study were to (1) improve English communication skills for Takro Pittaya School students, grade 12, along with using "Memorization learning strategy" and "Educational Multimedia kits" and (2) to improve students' English speaking skill by using "Educational Multimedia kits." The objective target of this study was 34 students from Takro Pittaya School who did not achieve the percent criteria fixed at 70% out of 100% from taking pre-test. The tools used in this study were memorizing learning strategy and the instrument used for data collection was pre-written and interview-test, quizzes, post-written and interview-test and writing and speaking evaluation criteria. Percentages were used to analyze the data. Through an analysis of the findings, the study found that the using of memorization learning strategy along with using multimedia kits could indeed improve the objective targets' English communication skills. 25 students out of 34 students achieved the 75 percent criteria from post-written and interview-test which meant 73.53 passing the required percentage at 70%. This, on the contrary, was different from pre-test which there were only 7 students who reached the test's required percentage at 75 which meant only 20.59% who did not achieve the percent criteria fixed at 70% out of 100% from taking pre-test. The study also found that the students agreed that using of memorization learning strategy along with using multimedia kits could improve their English communication skills.

The study also found that using multimedia kits in teaching could improve students' speaking skill. From pre-interviewing test, there were only 2 students or 5.88% who could reach criteria required for interviewing test at 75% and this meant that all target did not achieve the percent criteria fixed at 70% out of 100% from taking pre-test. However, the score lifted up in post-test speaking from using multimedia kits since there were 25 students who reached 75% from taking the test and this meant 73.53% passing the percent criteria fixed at 70% out of 100%. This means teaching along with using multimedia kits can improve students' speaking skill.

In conclusion, it was found that there were 25 students out of 34 who had passed the 75 percent criteria and achieved the expectation "Pass" that students over 70 percent passed the criteria both writing and speaking. The objective target could memorize and could communicate in writing and giving an oral interview in criteria of "Excellent," "Very Good" and "Good." The percentage of students who operated following the using of memorization

leaning strategy along with the using of multimedia kits was at 73.53% and this was the same percentage of the expectation in achieving oral interviewing test. These both showed that the objective target passed the criteria and this means using "Memorization learning strategy" and "Educational Multimedia kits" can successfully improve students' English communication and speaking skill

Keywords: Memorization learning strategies, Multimedia kits, and written and oral interview test

[1]Takro Pittaya School
e-mail: dishy_guy@hotmail.com

1. บทนำ

โรงเรียนตะคร้อพิทยา จังหวัดนครสวรรค์เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่เน้นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ของผู้เรียนจะมาจากทั้งด้านวิชาการ และกิจกรรมต่างๆ นั่นคือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา หรือหลักการ และสามารถนำมาปฏิบัติถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวิชาภาษาอังกฤษถือเป็นหนึ่งในวิชาการศึกษาที่โรงเรียนตะคร้อพิทยาได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งหลักไวยากรณ์ รวมทั้งทักษะอื่นๆ และมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถนำมาปฏิบัติใช้ได้จริง อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาพบว่านักเรียนจำนวนมากที่ผู้ศึกษาสอนประสบกับปัญหาในการสื่อสาร ทั้งด้านการเขียนและการพูด ทั้งการไม่รู้หลักไวยากรณ์ คำศัพท์ และประโยค ทำให้นักเรียนไม่สามารถสื่อสารได้อย่างอย่างแท้จริง

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการใช้ความจำเพราะความจำถือสิ่งแรกที่ควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับผู้ที่ยังไม่มีความถนัดในการใช้ภาษาที่สองนั้น ความจำจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาในระดับต่อไปได้เรื่อยๆ และสิ่งสำคัญก็เพื่อที่จะทำให้ความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาอยู่คงทนได้นานขึ้น ซึ่งสิ่งที่ควบคู่ไปกับการสอนแบบเน้นความจำ เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น สื่อผสมจึงนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน เพราะสื่อผสมเป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้นดังนั้นเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความพร้อมความสามารถในทักษะการสื่อสารทั้งการเขียน และการพูด ต่อการเปิดรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นความจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสมจะพัฒนาผู้เรียนได้มากขึ้นจริงหรือไม่

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 โดยการใช้การเรียนการสอนแบบเน้นความจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสม

2.2 เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 โรงเรียนตะคร้อพิทยา ร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์การทดสอบก่อนเรียนไม่น้อยกว่า 75% จำนวน 34 คน

3.2 รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงกึ่งคุณภาพกึ่งปริมาณ

3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบทดสอบก่อนเรียนจากการสัมภาษณ์

แบบทดสอบย่อย

แบบทดสอบหลังเรียนจากการสัมภาษณ์

แบบประเมินการเขียนและแบบประเมินการพูด

3.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ทักษะการเขียน และทักษะการพูดภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์จำลองการสัมภาษณ์เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ทักษะการพูด หมายถึง การพูดภาษาอังกฤษจากการตอบคำถามภาษาอังกฤษภายใต้สถานการณ์จำลองการสัมภาษณ์เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย

3.5 กระบวนการพัฒนานวัตกรรม (โดยการใช้ ADDIE Model)

3.5.1 การเรียนการสอนแบบเน้นความจำ

Analysis: ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำ (**ทิศนา แขมมณี**, 2545; แขมAcademic Skills Center, 2012; Karen Hollowell, 2013; Jon Knapp, 2009) ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนได้ศึกษา รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเน้นความจำ (Memory Model)

Design: จัดทำแผนและเอกสารประกอบการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบย่อย และแบบทดสอบ หลังเรียน แล้วจึงจัดทำแผนและเอกสารประกอบการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบเน้นความจำ รวมทั้งแบบทดสอบก่อนเรียน และบททดสอบหลังเรียน ทั้งการเขียนและการสัมภาษณ์

Development: นำแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือทั้งหมดเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญคือ ครูพี่เลี้ยงจำนวน 1 คน ครูผู้สอนในกลุ่มสาระฯ เดียวกันจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเพื่อหาค่า IOC ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นปรับให้วัตถุประสงค์ แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกันและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้

Implement: นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน จากนั้นนำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าความยากง่าย โดยผลการวิเคราะห์พบว่า "ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ" จากข้อสอบทั้งหมด จึงนำไปใช้ได้

Evaluation: สุดท้ายนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสอนกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา

3.5.2 การจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อผสม

Analysis: ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อผสม (กิดานันท์ มลิทอง, 2540; ดุสิต ขาวเหลือง, 2549; ธีรธร เลอศิลป์, 2545; เบญจมาศ เหมือนสุทธิวงศ์, 2554; สถาพร สาธุการ, 2548; สุภสิรี เขตนคร, 2553 สิริกาญจน์ ไชยนิธิวุฒิ, 2552) ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารการใช้สื่อผสมในการจัดการเรียนการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อผสม และการจัดการเรียนสอนการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อศึกษาขั้นตอนและรูปแบบการจัดกิจกรรม

Design: จัดทำแผนและเอกสารประกอบการเรียนรู้เรียน

Development: แผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญคือ ครูพี่เลี้ยงจำนวน 1 คน ครูผู้สอนในกลุ่มสาระฯ เดียวกันจำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

Implement: นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน จากนั้นนำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าความยากง่าย โดยผลการวิเคราะห์พบว่า "ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ" จากข้อสอบทั้งหมด จึงนำไปใช้ได้

Evaluation: นำไปใช้ทำกิจกรรมกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษาหลังจากจบการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำ

3.5.3 กิจกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์จำลอง

Analysis: ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน; ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, หลักการในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และความสำคัญ ข้อควรคำนึง และการพัฒนาทักษะการพูด (ประเทือง ใจหาญ, 2546; สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535; สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2535; เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์, 2531; วรรณี โสมประยูร, 2534; Scott, 1981)

Design: ผู้ศึกษาศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนตะคร้อพิทยา

Development: หลังศึกษาหลักสูตรและ ผู้ศึกษาเลือกผลการเรียนรู้มา เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบสำหรับจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในสถานการณ์ที่กำหนด โดยเน้นให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ข้อที่ 3 ด้านการเขียนประโยคและข้อความ ให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบ ต่างๆ โดยใช้ประเทศต่าง เพื่อส่งเสริมการสื่อสาร

Implement + Evaluation: นำไปใช้ทำกิจกรรมกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา กับการเรียนการสอนที่เน้นความจำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนที่ใช้สื่อผสม

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 การเรียนการสอนแบบเน้นความจำควบคู่การใช้สื่อผสม: การทดสอบก่อนเรียน ทดสอบย่อย ทดสอบหลังเรียน

1. ผู้ศึกษาให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นการเขียนตอบ ที่ให้นักเรียนเขียนประโยคภาษาอังกฤษที่ถอดความมาจากประโยคภาษาไทยที่ให้ไว้ จากนั้นใช้คำถามเดิมในการสอบสัมภาษณ์ซึ่งนักเรียนสามารถนำคำตอบที่ตนเองเขียนมาตอบการสัมภาษณ์ได้ ทั้งนี้นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ70% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน ควรมีผลการทดสอบก่อนเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่า 75% หรือคิดเป็น 15 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน เกณฑ์การประเมินก่อนเรียนมีช่วงคะแนนและการแปลค่าคะแนนดังนี้

คะแนน 0- 4 คะแนน	คะแนน 5- 9 คะแนน	คะแนน 10- 14 คะแนน	คะแนน 15- 20 คะแนน
ต่ำ	พอใช้	ปานกลาง	ผ่าน

2. ผู้ศึกษาจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน English for Your Future โดยเน้นไปที่กิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้ความจำ พร้อมทั้งการใช้แรงเสริมจากการใช้สื่อผสมเพื่อสร้างความสนใจต่อบทเรียนให้กับนักเรียน

3. ผู้ศึกษานัดหมายกับนักเรียนเพื่อแบบทดสอบย่อยทั้ง 4 ครั้งของการจบเรียนแต่ละบท ซึ่งแต่ละครั้งมีคะแนนเต็มครั้ง 20 คะแนน ผู้ศึกษาตรวจคำตอบเหล่านั้นและบันทึกคะแนน เกณฑ์การประเมินการสอบย่อยมีช่วงคะแนนและการแปลค่าคะแนนดังนี้

คะแนน 0- 4 คะแนน	**คะแนน 5- 9 คะแนน**	**คะแนน 10- 14 คะแนน**	**คะแนน 15- 20 คะแนน**
ต่ำ	พอใช้	ปานกลาง	ผ่าน

4. ผู้ศึกษาให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นคำถามชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน ผู้ศึกษาตรวจคำตอบเหล่านั้น บันทึกคะแนนและจัดทำเป็นสถิติร้อยละไว้ โดยนักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนทั้งหมด 34 คน ต้องมีผลการทดสอบหลังเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่า 75% หรือ 15 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน เกณฑ์การประเมินหลังเรียนมีช่วงคะแนนและการแปลค่าคะแนนดังนี้

คะแนน 0- 4 คะแนน	**คะแนน 5- 9 คะแนน**	**คะแนน 10- 14 คะแนน**	**คะแนน 15- 20 คะแนน**
ต่ำ	พอใช้	ปานกลาง	ผ่าน

3.6.2 กิจกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์จำลอง

เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งด้านทักษะการเขียน และทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนมากขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้สถานการณ์จำลองเพื่อฝึกให้นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้ความจำ และสื่อผสมมาเชื่องโยงให้เข้ากั

1. ผู้ศึกษาให้นักเรียนจับคู่และสลับกันทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง College Interview โดยให้นักเรียนทำตามขั้นตอนการสัมภาษณ์ทั้งผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งมีการประเมินผลจะมีอยู่ 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 Student with Student Roleplay และการประเมินครั้งที่ 2 Teacher with Student Roleplay เกณฑ์ในการประเมินการสัมภาษณ์ มีดังนี้

0	1	2	3	4	5
แย่	ต้องปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก	ดีเยี่ยม

โดยการประเมินในครั้งที่ 1 (Student with Student Roleplay) และ การประเมินครั้งที่ 2 (Teacher with Student Roleplay) นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จากนักเรียนทั้งหมด 34 คน ควรสามารถที่จะสนทนาตอบโต้ได้ตามเงื่อนไขของการสัมภาษณ์ที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ได้ ในระดับที่ "3" หรือในระดับ "ดี" ขึ้นไป จะถือว่า "ผ่าน"

2. หลังจากที่ตรวจสอบความถูกต้องของการสัมภาษณ์ Student with Student Roleplay แล้ว นักเรียนรายบุคคล จะต้องทำกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบ Teacher with Student Roleplay ซึ่งเกณฑ์ของการสัมภาษณ์ มีดังนี้

0	1	2	3	4	5
แย่	ต้องปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก	ดีเยี่ยม

นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 จากนักเรียนทั้งหมด ต้องสามารถตอบคำถามการสัมภาษณ์ในสถานการณ์จำลองระหว่างครูกับนักเรียนได้ ในระดับที่ "3" หรือในระดับ "ดี" ขึ้นไป จึงถือว่า "ผ่าน"

เกณฑ์การประเมินการสัมภาษณ์ (College Interview)

เกณฑ์การประเมินการสัมภาษณ์จะมาจาก 2 ส่วน โดยส่วนที่หนึ่งคือ "ด้านเนื้อหา" เป็นข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้แบบเน้นความจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสม และส่วนที่สองคือ "ด้านการนำเสนอ" เป็นข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้แบบเน้นความจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสม และจากการทดสอบย่อยเรื่องการออกเสียง และการแสดงออก โดยในแต่ละด้านมีหัวข้อการประเมินดังนี้

ด้านเนื้อหา

- ความถูกต้องของเนื้อหา
- ความสมบูรณ์ของเนื้อหา
- ตัวสะกดและไวยากรณ์
- เนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ด้านการนำเสนอ

- นำเสนอได้ครบเนื้อหา
- น้ำเสียงชัดเจน
- ท่าทาง และการใช้สายตา
- มีความมั่นใจ

เกณฑ์ในการประเมินด้านการนำเสนอมีดังนี้

0	1	2	3	4	5
แย่	ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก	ดีเยี่ยม
-เนื้อหาไม่ถูกต้อง -เนื้อหาไม่สมบูรณ์ -นำเสนอไม่ครบเนื้อหา -น้ำเสียงไม่ชัดเจน ขาดความมั่นใจ	-เนื้อหาถูกต้อง -นำเสนอครบเนื้อหา -น้ำเสียงชัดเจน	-เนื้อหาถูกต้อง -นำเสนอครบเนื้อหา -น้ำเสียงชัดเจน มีความมั่นใจ	-เนื้อหาถูกต้อง -เนื้อหาสมบูรณ์ -นำเสนอครบเนื้อหา -น้ำเสียงชัดเจน ท่าทาง ความมั่นใจ	-เนื้อหาถูกต้อง -เนื้อหาสมบูรณ์ -ครบเนื้อหา ไวยากรณ์ถูกต้อง -น้ำเสียงชัดเจน มีความมั่นใจ	-เนื้อหาถูกต้อง -เนื้อหาสมบูรณ์ -ครบเนื้อหา ไวยากรณถูกต้อง -ใช้ในชีวิตประจำวันได้ -น้ำเสียงชัดเจน มีความมั่นใจ

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ค่าร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

4. ผลการวิจัย

4.1 การเรียนการสอนแบบเน้นความจำ

ผลการทดสอบก่อนเรียนก่อนการสอนโดยเน้นความจำพบว่า จากนักเรียนทั้งหมด 34 คนมีเพียง 7 คนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 75% ในขณะที่นักเรียนจำนวน 27 คน มีผลการทดสอบก่อนเรียนในระดับ "ต่ำ" เช่นเดียวกับผลการทดสอบสัมภาษณ์ที่มีเพียง 2 คนเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่มีถึง 32 คนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ซึ่งถือว่าไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดให้นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อย 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีผลการทดสอบก่อนเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินไม่น้อยกว่า 75% ตามตาราง ดังนี้

จำนวน นักเรียน (คน)	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ การทดสอบก่อนเรียน		นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การ ทดสอบก่อนเรียน		ผลผ่าน เกณฑ์ 70%
	การเขียน	การพูด	การเขียน	การพูด	
	75% หรือ 15 คะแนน	คะแนน 3 หรือ ดี	75% หรือ 15 คะแนน	คะแนน 3 หรือ ดี	
34	7	2	27	32	ไม่ผ่าน
ร้อยละ	20.59	5.88	79.41	94.12	

**ตารางการทดสอบก่อนเรียน

เมื่อผู้ศึกษาได้แจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ และได้จัดกิจกรรมการเรียนสอนโดยเน้นนักเรียนได้ใช้เทคนิคการจำเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมกับทำแบบทดสอบย่อยจำนวน 4 ครั้ง แล้วจึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ผลการทดสอบหลังเรียนหลังจากการสอนโดยการเน้นความจำ พบว่าจากนักเรียนทั้งหมด 34 คน สอบผ่านการเขียนประโยคภาษาอังกฤษที่ถอดความมาจากประโยคภาษาไทย เพิ่มขึ้นเป็น 25 คนที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 75% ในขณะที่จำนวนนักเรียนที่มีผลการทดสอบในระดับ "พอใช้" ลดเหลือ 7 คน ระดับ "ต่ำ" 2 คน ตามตางดังนี้

จำนวนนักเรียน (คน)	นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ การทดสอบก่อนเรียน 75% หรือ 15 คะแนน	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ การทดสอบหลังเรียน 75% หรือ 15 คะแนน	ผลผ่าน เกณฑ์75%
34	27	25	ผ่าน
ร้อยละ	79.41	73.53	

****เกณฑ์ผ่าน นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดสอบผ่านการทดสอบหลังเรียน**

ทั้งนี้ ผลการทดสอบหลังเรียน หลังจากการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นความจำ ยังพบว่ามีนักเรียน 25 คน (73.53) ที่ผ่านเกณฑ์ในระดับที่ 3 หรือ ดี ขึ้นไป สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70 จากนักเรียนทั้งหมด ต้องสามารถตอบคำถามการสัมภาษณ์ในสถานการณ์จำลองระหว่างครูกับนักเรียนได้ ตามตารางดังนี้

จำนวนนักเรียน	0	1	2	3	4	5	รวมร้อยละที่ผ่านเกณฑ์	
	แย่	ต้องปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก	ดีเยี่ยม		
34	1	6	2	5	17	3	73.53	ผ่าน
ร้อยละ	2.94	17.65	5.88	14.71	50	8.82		

****เกณฑ์ผ่าน นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดสอบผ่านการสัมภาษณ์หลังเรียน**

จากผลคะแนนดังกล่าวจำนวนนักเรียน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 ซึ่งผ่านเกณฑ์แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้ความจำส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 การจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อผสม

การประเมินก่อนเรียนด้านการเขียน และการสัมภาษณ์ครั้งแรกของนักเรียนสรุปได้ว่า "ไม่ผ่านเกณฑ์" ตามที่กำหนดไว้คือ นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 (24 คน) มีผลการทดสอบก่อนเรียนด้านการเขียนไม่น้อยกว่า 75% รวมทั้งการสนทนาตอบโต้ ในระดับที่ "3" หรือในระดับ "ดี" ขึ้นไป จะถือว่า "ผ่าน"

ทั้งนี้ ผลจากการทดสอบก่อนเรียนมีนักเรียนเพียงร้อยละ 20.59 หรือ 7 คนเท่านั้น ที่สามารถเขียนตอบคำถาม และนำมาตอบการสัมภาษณ์ได้ (จากเกณฑ์ผ่าน 75% หรือ 15 คะแนน รวมทั้งเกณฑ์ผ่านการพูดสัมภาษณ์ที่ระดับคะแนน "3" หรือ "ดี" ขึ้นไป) ซึ่งมีนักเรียนถึง 27 คน หรือร้อยละ 79.41 ที่ไม่สามารถตอบคำถาม และนำมาตอบการสัมภาษณ์ได้ จากเกณฑ์ผ่านคือ นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์การพูดสัมภาษณ์ที่ระดับคะแนน "3" ขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม ในการประเมินการเขียน และการพูดสัมภาษณ์ครั้งสุดท้ายจากการเรียนรู้แบบเน้นความจำควบคู่กับการใช้สื่อผสม สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนมีการพัฒนาขึ้น เพราะนักเรียนสามารถตอบคำถามเรื่อง College Interview ได้ตรงประเด็น และเนื้อหาครอบคลุมมากขึ้น รวมทั้งเขียนรูปประโยคได้ถูกหลักทางไวยากรณ์ ซึ่งมีนักเรียนที่ "ผ่านเกณฑ์" 75% หรือ 15 คะแนน ถึง 73.53% เป็นจำนวนนักเรียน 25 คนจากทั้งหมด 34 คน ถือว่า"ผ่านเกณฑ์" ตามที่กำหนดไว้คือ นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70% สามารถผ่านการทดสอบหลังเรียน

สำหรับ การประเมินด้านการพูดจากการสอบสัมภาษณ์ที่นักเรียนได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นความจำควบคู่กับการใช้สื่อผสม สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนร้อยละ 73.53% (25 คน) สามารถจดจำและถ่ายถอดออกมาในรูปแบบการสัมภาษณ์ได้อย่างถูกต้อง "ผ่านเกณฑ์" ตามที่กำหนดไว้คือ นักเรียนร้อยละไม่ต่ำกว่า 70% สามารถที่จะสนทนาตอบโต้ได้ตามเงื่อนไขของการสัมภาษณ์ที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ได้ ตามที่กำหนดไว้ในคะแนนระดับที่ "3" หรือ "ดี" ขึ้นไป ได้เป็นจำนวน 5 คน (14.71) และคะแนนที่ระดับ "4" หรือ "ดีมาก" จำนวน 17 คน (50%) และคะแนนที่ระดับ "5" หรือ "ดีเยี่ยม" จำนวน 3 คน (8.82%)

ดังนั้นจากการประเมินทั้งสองส่วนจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นความจำควบคู่กับการใช้สื่อผสมส่งผลให้นักเรียนพัฒนาตนเองได้มากขึ้น เนื่องจากนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งด้านการเขียนและการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์จำลองรูปแบบการสัมภาษณ์

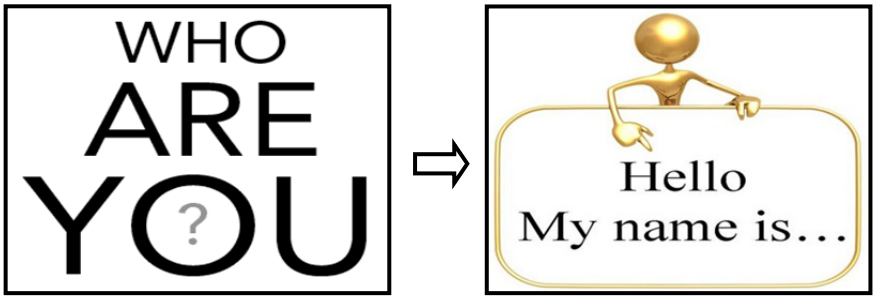
5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

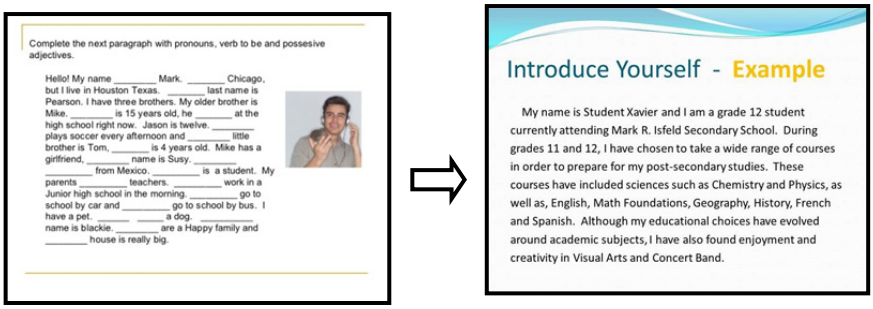
5.1 ผลการเรียนการเรียนรู้โดยการใช้ความจำ

ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดสอบหลังเรียนและการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเน้นความจำควบคู่กับการใช้สื่อผสมมีผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาทักษะให้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิศนา แขมมณี ในด้านรูปแบบการเรียนการสอน ว่าการเน้นความจำ ถือเป็นสิ่งแรกที่ควรให้ความสำคัญ เพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับผู้ที่ยังไม่มีความถนัดในการใช้ภาษาที่สองนั้น ความจำจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาในระดับต่อไปได้เรื่อยๆ (ทิศนา แขมมณี, 2545) เริ่มตั้งแต่ขั้น "ตระหนักรู้" จากการที่บุคคลจะสามารถจดจำสิ่งใดได้ดีขึ้น จะต้องรับรู้สิ่งนั้นอย่างตั้งใจ เช่น free time กับ leisure time ที่มีความหมายเหมือนกัน ผู้เรียนจะเกิดการ "เชื่อมโยง" ความคิดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือที่รู้แล้วในลักษณะที่ความคิดหนึ่งจะไปกระตุ้นให้จำอีกความคิดหนึ่งได้ ยกตัวอย่างเช่น What do you like to do in your free time? กับ What is your hobbies for your leisure time? ผู้เรียนจะเข้าใจจากการจดจำระหว่าง free time และ leisure time ได้ และเมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องหนึ่ง "คำสำคัญ" จะเป็นตัวเชื่อมโยงหรือตัวกระตุ้นให้จำสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวกันได้ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการใช้ความจำนี้จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ได้ดีและได้นานขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้กลวิธีการจำ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้สาระอื่นๆ ได้

5.2 ผลการจัดเรียนการสอนโดยการใช้สื่อผสม

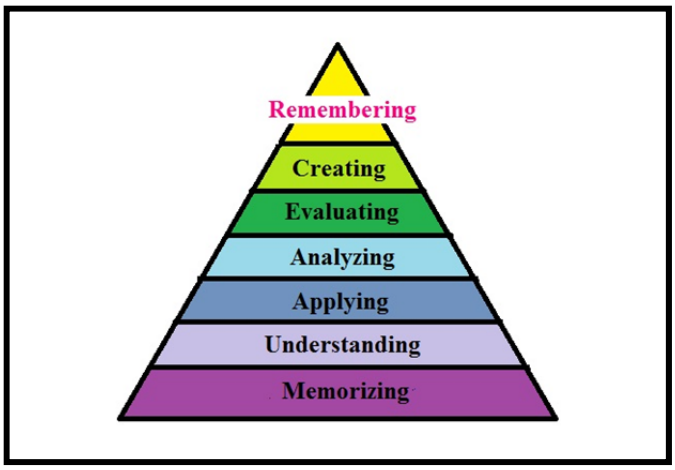
นอกจากการเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนับเป็นสิ่งสำคัญแล้ว การใช้สื่อผสมจะเป็นการเพิ่มความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนมากขึ้น และมีโอกาสหลายๆ ทางที่จะได้เรียนรู้ และนำมาประยุกต์ใช้กับสิ่งที่ตนเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภสิรี เขตนคร ผู้ทำการศึกษาเรื่อง "ผลการพัฒนาชุดการสอนสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษ" การใช้สื่อผสมเข้ากับการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนรู้ด้วยชุดการสอนสื่อผสม และยังทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนมากขึ้น (สุภสิรี เขตนคร, 2553) ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้กับผู้เรียนได้มากและคงทนยิ่งขึ้น การใช้ "สื่อผสม" เช่น ซีดีรอม, สไลด์, เทปเสียง, วีดีทัศน์, ภาพนิ่ง, เอกสารสิ่งพิมพ์ประกอบการสอน, แผ่นโปร่งใส, แผนภูมิ, กราฟ, หนังสือ, ใบงานที่มอบหมาย, ของจริง หรือของจำลอง จึงเป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ (ดุสิตา ขาวเหลือง, 2549) เพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสม หมายถึง การใช้สื่อหลายชนิดเข้ามาร่วมกันเป็น Multimedia kits เพื่อสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และให้เกิดความสะดวกต่อการใช้ในการเรียนการสอน (ดุสิตา ขาวเหลือง, 2549) นอกจากนี้แล้ว สื่อผสมที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเอง ยังสามารถวิเคราะห์ให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชา และหลักสูตร ซึ่งสิ่งที่คำนึงถึง คือ สื่อต่างๆ ในชุดสื่อผสมนั้นจะต้องบูรณาการมีความเกี่ยวโยงและมีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว (กิดานันท์ มลิทอง, 2540)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสองทั้งสองแบบนี้เป็นไปเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา มาสรุป และเชื่อมโยงความรู้จนสร้างเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งการสร้างประโยคต่างๆ ขึ้นมาเอง และประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากกิจกรรมก่อนหน้าที่เน้นความจำ ควบคู่กับการใช้สื่อผสม มาสร้างให้เกิดเป็นความรู้ใหม่แทน ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้สติปัญญาในการทำความเข้าใจเนื้อหา คิด วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา และสร้างความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ จากที่ต้องแค่จดจำแต่ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการใช้ประโยคต่างๆ และส่งผลให้เนื้อหาที่จดจำได้นั้น มาสู่การเชื่อมโยงให้เข้ากับสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นเมื่อจัดการศึกษาตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของ Anderson และ Krathwohl ให้กับนักเรียน นักเรียนจึงไม่ได้แค่เพียงท่องจำ (Memorizing) หรือความจำระยะสั้นแต่เพียงอย่างเดียว แต่นักเรียนยังได้ใช้ความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิด และเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งคิดอย่างเป็นขั้นตอนก่อนการจำเนื้อหาหรือข้อมูล รวมทั้งการใช่สื่อผสมควบคู่กับการสอนทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ได้หลายๆ ทาง จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะทางปัญญาดังกล่าว เนื้อหาและความรู้ทีนักเรียนจดจำจึงปรากฏออกมาได้รวดเร็วมากขึ้น และมีความถาวรสามารถระลึกกลับมาใช้ใหม่ได้ทุกครั้ง (Remembering) และส่งผลให้ผลคะแนนทดสอบหลังเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ กิจกรรมการฝึกการคิด สามารถสรุปได้เป็นแผนภาพดังนี้

Based on B.S. Bloom's (2519) and Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2544)

5.3 ผลการจัดกิจกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์จำลอง การสัมภาษณ์ (College Interview)

จากที่ผู้ศึกษาได้ส่งเสริมและเน้นความรู้ที่นักเรียนได้จากการจดจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสมมากขึ้น การจัดกิจกรรม Student with Student Roleplay และ Teacher with Student Roleplay พบว่าสถานการณ์จำลองนี้ มีส่วนช่วยให้ความรู้ที่ได้จากการจดจำมีความคงทนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชมพูนุท อ้นจันทร์ ที่ผู้ศึกษาใช้การสอนแบบ Story Line เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษ และความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งผู้ศึกษาใช้การสอนดังกล่าว เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนผูกเรื่องแต่ละตอนจากสิ่งที่ผู้เรียนฝึกเขียน และฝึกพูด ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวนำ นักเรียนจะต้องนำสิ่งที่ตนได้รับมาผูกเข้ากับสถานการณ์อื่นๆ ซึ่งนักเรียนจะได้ใช้ความรู้เดิมสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาในเวลาเดียวกัน (ชมพูนุท อ้นจันทร์, 2550) ฉะนั้น จากการใช้สถานการณ์จำลองเข้ากับการที่นักเรียนได้เขียนเรียบเรียงประโยคเองนั้น นักเรียนจะต้องนำความรู้ที่ได้จากการท่องจำมาเปลี่ยนให้กลายเป็นบทพูดในการสัมภาษณ์ ทำให้นักเรียนต้องนำข้อมูลเหล่านั้นกลับมาใช้อีก ซึ่งนักเรียนต้องเรียบเรียงข้อมูลเหล่านั้นให้ถูกต้องต่อสิ่งที่ถูกถาม ตอบได้ตรงประเด็น เนื้อหาครบถ้วน รวมทั้งท่าทางการแสดงออกเพื่อเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์จริง การทำกิจกรรมนี้จึงถือว่าเป็นเทคนิคในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งการเขียน และการพูด อีกแบบหนึ่งเพราะจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้จดจำ และได้เชื่อมโยง ความรู้ที่เกิดจากการจดจำที่อยู่ในลักษณะของนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ดังนั้น จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวจึงสามารสรุปได้ว่า กิจกรรมในการจัดการเรียนสอนที่เน้นความจำควบคู่ไปกับการใช้สื่อผสม มีส่วนช่วยในการพัฒนาทั้งทางด้านการใช้ความจำ (พุทธิพิสัย) ให้มีความคงทนมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (ทักษะพิสัย) ช่วยให้ความรู้ที่ได้จากการจดจำมีความถาวรมากขึ้น และส่งผลให้ผลคะแนนทดสอบหลังเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการจัดการเรียนการสอนโดยการเน้นความจำผู้ศึกษาพบว่า บางครั้งนักเรียนจะไม่มีเทคนิคใดๆ ในการจำ จะต้องให้ครูย้ำหลายๆ ครั้ง หรือน้ำแล้วก็ยังลืม สาเหตุน่าจะเกิดจากการให้นักเรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ศึกษาควรจะต้องหาวิธีการเรียกความสนใจ และใส่ใจของผู้เรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน

ผู้สอนควรจะต้องหาวิธีเชื่อมโยงสถานการณ์ต่างๆ ให้มากขึ้นเพื่อให้ได้ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้อุปสรรคของการศึกษาส่วนหนึ่งมากจากเวลาในการศึกษาที่มีกิจกรรมอื่นๆ เข้ามาแทรก

5.4.2 การเรียนสอนโดยใช้สื่อผสม

จากการเรียนการสอนโดยใช้สื่อผสม ผู้ศึกษาพบว่า บางครั้งสื่อบางชนิด เช่น ข้อสอบ ONET ที่มีความยากเกินไป ผู้เรียนมักจะไม่ให้ความสำคัญเพราะคิดว่ายากเกินกว่าที่จะทำได้ ผู้ศึกษาควรต้องหาเรื่องหรือสื่อที่ง่ายกว่านี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้น

สื่อบางชนิดนักเรียนให้การตอบสนอง หรือร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ผู้ศึกษาคิดว่าควรจะต้องให้มีความยากง่ายมากกว่านี้ เหมาะสมกับระดับชั้นหรือสภาวะ

5.4.3 การใช้สถานการณ์จำลอง

ผู้ศึกษาพบว่า สถานการณ์จำลองนั้นเป็นการฝึกที่ดีที่ให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับคู่ของนักเรียน แล้วจึงสลับคู่มาเป็นผู้สอน แต่ปัญหาที่พบคือนักเรียนจำนวนหนึ่งจะไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง หรือไม่กล้าแสดงออกอย่างจิงจังทำให้ไม่สามารถแสดงความสามารถได้เต็มที่ ควรมีเวลามากกว่านี้เพื่อจะให้ผู้เรียนได้ลองฝึกหลายๆ สถานการณ์ เพื่อนำความรู้มาเชื่อมโยงกันได้

6. เอกสารอ้างอิง

กิดานันท์ มลิทอง. (2540). **เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์. 2543. เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ:อรุณการพิมพ์.

จิตพิสุทธิ์ จันตะคุต. (2555). **ความสำคัญของภาษาอังกฤษ**. เข้าถึงจาก https://sites.google.com/site/krujitpisut/khwam-sakhay-khxng-phasa-xangkvs.

ชมพูนุท อ้นจันทร์. (2550). **การใช้วิธีสตอรี่ไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระดับกำลังพัฒนา**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย. เข้าถึงจากhttps://sites.google.com/site/sinchaismith/tawxyang-ngan-wicay-thi-keiyw-kab-kar-sxn-baeb-story-line-mhawithyalay-cheiynghim.

ดุสิต ขาวเหลือง. (2549). **การบูรณาการใช้สื่อประสมและสื่อหลายมิติเพื่อการสอนและการเรียนรู้ ในวารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือนมิถุนายน- ตุลาคม 2549**. เข้าถึงจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/ojs/index.php/education2/article/view/560.2554

ทิศนา แขมมณี. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธีรธร เลอศิลป์. (2545). **ผลการใช้กิจกรรมสื่อประสมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม (SPE 3601) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่**. เข้าถึงจาก http://www.research.cmru.ac.th/2012/ris/resin/arc/CMRU-4-EDU-12-53-FULL.pdf. 14

ณิชากานต์ เอี่ยมต่อม. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์เน้นการคิด วิเคราะห์ เรื่องสมการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้หนังสืออิเล็กโทรนิกส์เป็นสื่อผสม**. เข้าถึงจาก http://www.kroobannok.com/blog/52691.

เบญจมาศ เหมือนสุทธิวงศ์. (2554). **การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยสื่อประสม เรื่อง "ระบบสารสนเทศและการนำไปใช้" ในรายวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ รหัส 3215- 2004 สำหรับนักศึกษาระดับชั้น ปวส. 1/9 วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีธนาพาณิชยการ เชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554**. วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีธนาพาณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่ ประเทศไทย, 27-45.

ประเทือง ใจหาญ. (2546). **การเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้กิจกรรมการละคร**. มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย, 31-47.

ปุญญพัฒน์ ลับโกษา. (2552). **การพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการพูด ฟัง-อ่าน เขียน เรื่อง "Gifts & Wishes" วิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถามศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดู่อาราง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้สื่อผสม**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร. เข้าถึงจาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=5475.

ลัดดา ศุขปรีดี. (2523). **เทคโนโลยีการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิฆเณศ.

วรรณี โสมประยูร. (2534). **การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา**. คณธศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย. เข้าถึงจาก http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Pratueng_Jaihaan/Full text.pdf

วาสนา ชาวหา. (2522). **เทคโนโลยีทางการศึกษา Educational Technology**. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.

สถาพร สาธุการ. (2548). **MULTIMEDIA หรือสื่อผสมเพื่อการศึกษา**. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย. เข้าถึงจาก http://edu.kru.ac.th/ICT/images/stories/document/new_3.pdf.

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2535). **การสอนทักษะภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภสิรี เขตนคร. (2553). **ผลการพัฒนาชุดการสอนสื่อประสมวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Christmas Celebration สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. เข้าถึงจาก http://www.vcharkarn.com/journal/view/1429.

สมเกียรติ อ่อนวิมล. (2556). **"ภาษาอังกฤษกับอนาคตของไทยในอาเซียน"**. เข้าถึงจาก http://blog.eduzones.com/wigi/81880.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). **วิจัยการสอนภาษาอังกฤษ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย. ม.ป.พ.

สิริกาญจน์ ไชยนิธิวุฒิ. (2552). **พัฒนาสื่อประสม ชุดแบบฝึกทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน**. เข้าถึงจาก http://www.thaigoodview.com/node/20914.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชช์. (2531). **การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย. ม.ป.พ.

Academic Skills Center. (2012). **"How we Remember"**. Memorization. California Polytechnic State University, California. 2. Print.

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R.. (2001). **A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives**. New York: Addison Wesley Longman.

Hollowell, Karen. (2013). **"Memorization Learning Strategies"**. Education & Activities. Retrieved from http://www.ehow.com/way_5766559_memorization-learning-strategies.html

Knapp, Jon. (2209). **"Memory Model- Sequence Of Essential Teaching STEPS"**. Models of Teaching. 2009. Web. 22 March 2015. Retrieved from http://teachers-tech.net/modelsofteaching/mnemonics/

Scott, Roger. (1981). **"Speaking in Keith' Johnson and Keith Morrow."** In communication in the Classroom, 70-71. London: Longman Group Ltd.,

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

นฤมล ปูปินตา[1] ชนันกาญจน์ สุวรรณเรือง[2] ปรมินทร์ วงษ์คำสิงห์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 31 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบถามความพึงพอใจ สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หน่วยคอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าการประเมินเท่ากับ 4.27 มีประสิทธิภาพ 70.16/71.43 ตามลำดับซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

The Development of Learning Achievement by Using Computer Assisted Instruction, Career and Technology Learning under the unit of Computer Lesson for Prathom Suksa 3 Students

Naruemol Poopinta[1] Chanankarn Suwareung[2] Paramin Wongkhamsing[3]

Abstract

The purposes of this research were 1) to create and find the efficiency of the Computer Assisted Instruction, which had 70/70 based on efficiency criteria 2) to compare the achievement between pretest and posttest by using Computer Assisted Instruction about Occupations and Technology and 3) to study the students' satisfaction on the Computer Assisted Instruction lessons. The target group with the simple random sampling of this study were 31 Prathom Suksa 3 students of Anuban Hangchat school in the second semester of the academic year 2015. The research tools used in this study were the unit plan of computer lessons, computer assisted instruction, achievement test and students' satisfaction assessment. The data were analyzed by mean, percentage, standard deviations (S.D) and t-test.

The research found that

1. The computer assisted instruction was at at 4.27 of the quality and the efficiency was at 70.16/71.43.
2. The achievement learning of the students with the computer assisted instruction was higher than before at 80% of the criteria set and that was statistically significant at.05
3. The students' satisfaction was at very good level.

Key words: computer assisted instruction, learning achievement, efficiency of computer assisted instruction

1. บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาทำให้มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาในยุคสารสนเทศ ขณะนี้ คอมพิวเตอร์ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในวงการศึกษากันอย่างแพร่หลายทั้งในรูปการสอนและบริการ ทางการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์นั้นเป็นสื่อที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ทั้งในรูปแบบ ตามลำพังด้วยตนเองและการเรียนเป็นกลุ่ม (ระวีวัตร์ สิริภูบาล,2544) คอมพิวเตอร์ได้มีการ พัฒนาขีดความสามารถเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงเป็นเรื่องที่ครูต้องให้ความสำคัญกับคอมพิวเตอร์มากจนกลายเป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน สาเหตุสำคัญในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการศึกษาจึงมีหลายประการมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและการพัฒนาสังคม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาจึงเป็นเป้าหมายในการเติมเต็มศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของผู้เรียน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ,2545) ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี (สุรศักดิ์ ปาเฮ,2545)

การศึกษาทำให้คนพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคนและนำไปสู่ความเจริญงอกงามในชีวิต ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาของประเทศไทย ได้ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2551 ได้กล่าวไว้ใน หมวด 4 มาตรา 22 มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาพ.ศ.2555-2558 ในด้าน e-Education ไว้ในการที่จะใช้โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนตลอดชีวิตและส่งเสริมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงโดยใช้ระบบการศึกษาที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางต้องให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถพัฒนาสมอง สร้างจินตนาการได้อย่างไม่มีขีดจำกัด (สุชาติ ธาดาธำรงเวช,2555) นอกจากนี้สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถ ด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2555) แสดงให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพสูงขึ้น

การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในลักษณะเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปหรือที่เรียกว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction หรือ CAI) ที่ถือได้ว่าเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนสามารถเรียนไปตามความสามารถของตนเองตามความสามารถในการเรียนรู้ โดยไม่ต้องรอหรือเร่งให้ไปพร้อมๆกันกับเพื่อนในห้องเรียน และผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องมีครู สามารถทบทวนบทเรียนได้เองตลอดเวลา ตลอดจนช่วยลดปัญหาการเรียนการสอนได้ ซึ่งในห้องเรียนมักจะพบปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน มีความเข้าใจในบทเรียนไม่พร้อมกัน ผู้เรียนที่มีความรู้มากว่าจะเข้าใจในบทเรียนได้เร็วแต่ก็ต้องรอเพื่อนๆ ที่ยังเรียนไม่เข้าใจก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายหรือขาดความสนใจ ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะเข้ามาช่วยแก้ปัญหา ความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนให้ดีขึ้นอีกด้วย ดังเช่นวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ สุภัทรา เย็นเศรณี (2549) ราเชนทร์ ไอยราราตน์ (2550) เจรียง รวมเงาะ (2551) ชนิกานต์ ขุนดำ (2553) และไพฑูรย์ ลานขามป้อ (2553) และยังออกแบบนวัตกรรมโดยการใช้ทฤษฎี ADDIE model เพื่อให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพในการสร้างมากขึ้นเนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน มีการใช้สี ภาพลายเส้นที่แลดูคล้ายการเคลื่อนไหว ตลอดจนเสียงดนตรี จะเป็นการเพิ่มความเหมือนจริงและเร้าใจผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้ ทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ความเป็นส่วนตัวแก่ผู้เรียน และเนื่องจากคอมพิวเตอร์ในฐานะเป็นสื่อการเรียนการสอน ในลักษณะของการเรียนรายบุคคลที่ดี

จากสภาพปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์ ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้จัดทำวิจัย พบว่า ปัญหาส่วนมาก คือ ผู้เรียนขาดความรู้ในเรื่องของคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหา หรืออาจจะเรียนไปแล้วลืม และทำให้เด็กเบื่อที่จะเรียนเพราะคิดว่าจะได้ใช้คอมพิวเตอร์คือเป็นเพียงการเล่นเกมเท่านั้น ปัญหานี้หากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเบื่อกับการเรียน จึงเป็นสาเหตุของการศึกษาค้นคว้างานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นการจัดการเรียนการสอนอีกวิธีหนึ่งที่ผู้เรียนอาศัยคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นเทคโนโลยีระดับสูงมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อหรือเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนได้เรียนรู้ของนักเรียนเองและนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ การทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนเพื่อสร้างสรรค์ผลงานตลอดจนพัฒนาทักษะการคิดให้กับนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นไปตามความสามารถของแต่ละคน เป็นการวัดศักยภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล ยังช่วยแก้ปัญหาที่พบในระหว่างเรียนได้ เช่น ช่วยแบ่งเบาภาระการสอนของครูผู้สอนในกรณีที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมากในชั้นเรียน เนื้อหารายละเอียดอาจจะมีมากเกินกว่าจำนวนชั่วโมงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสารสนเทศ หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยังสอดคล้องกับนโยบายของการพัฒนาการศึกษาที่สนับสนุนให้เกิดการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้วิธีใหม่ และได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์70/70

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 3 ของโรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 มีจำนวน 4 ห้อง โดยมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 120 คน จำแนกเป็นนักเรียนชายจำนวน 61 คน นักเรียนหญิงจำนวน 59 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 จำนวน 31 คนจำแนกเป็นนักเรียนชาย 15 คน นักเรียนหญิง 16 คน โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 4 ห้อง

3.2 แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Shot Case Design กลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดผลหลังทดลอง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้คอมพิวเตอร์น่ารู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

แผนที่ 1 ความหมายและความสำคัญของคอมพิวเตอร์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
แผนที่ 2 วิธีการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
แผนที่ 3 การดูแลและรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.3.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ มี 3 เรื่อง ประกอบด้วย

เรื่องที่ 1 ความหมายและความสำคัญของคอมพิวเตอร์
เรื่องที่ 2 วิธีการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น
เรื่องที่ 3 การดูแลและรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

3.3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้คอมพิวเตอร์น่ารู้ จำนวน 10 ข้อ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก

3.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ

3.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้คอมพิวเตอร์น่ารู้ จำนวน 3 แผน โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551 จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ ประสบการณ์สำคัญ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา/สาระการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บันทึกหลังสอน

2) วิเคราะห์เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ เพื่อกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

3) ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจากหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต งานวิจัย ตลอดจนศึกษาจากครูที่มีความสามารถในการสร้างและจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการสร้างสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

4) แบ่งเนื้อหาในบทเรียน หน่วยการเรียนรู้คอมพิวเตอร์น่ารู้ ออกเป็น 3 เรื่อง ได้แก่ ความหมายและความสำคัญของคอมพิวเตอร์ วิธีการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น การดูแลและรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้เวลาเรียนเป็นรายคาบ คาบละ 1 ชั่วโมง คำนวณจากคาบเรียนจริงตามหลักสูตรและคำนวณจากปริมาณและเนื้อหาในเรื่องนั้น

5) กำหนดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาของบทเรียนแล้วนำมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ประกอบด้วย

แผนที่ 1 คือ ความหมายและความสำคัญของคอมพิวเตอร์
แผนที่ 2 คือ วิธีการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น
แผนที่ 3 คือ การดูแลและรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สื่อการเรียนการสอน เป็นสื่อที่นำมาประกอบบทเรียน โดยการค้นหามาจากอินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง แล้วมีการวัดและประเมินผล เป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนมีพัฒนาการและสามารถเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยประเมินจากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียน คะแนนการทำแบบฝึกหัด คะแนนแบบทดสอบท้ายบท และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน แล้วนำไปตรวจสอบรูปแบบการเขียนแผน การใช้ภาษาและความครอบคลุมเนื้อหาวิชา และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมสอดคล้อง เท่ากับ 0.77

7) นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียน

3.4.2 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 เรื่อง โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎี ADDIE model ในการออกแบบ ดังนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎี ADDIE model ในการออกแบบนวัตกรรมดังนี้

1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis)

1.1) ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551 จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ ประสบการณ์สำคัญ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา/สาระการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้บันทึกหลังสอน

1.2) ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3) ศึกษาวิธีการหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4) ศึกษาวิธีการสร้างสตอรี่บอร์ดของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design)

2.1) ออกแบบตัวบทเรียน พิจารณากระบวนการเรียนรู้ว่าจะดำเนินการนำเสนอเนื้อหาและจัดการบทเรียนอย่างไร ถึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2) ออกแบบบทดำเนินเรื่อง (Story board) การแบ่งเนื้อหาออกเป็นเฟรม โดยการร่าง

2.3) การออกแบบหน้าจอภาพ การจัดพื้นที่ของจอภาพให้เป็นสัดส่วนในการนำเสนอเนื้อหา เครื่องมือที่รองรับการแสดงผลของภาพ

2.4) การออกแบบการจัดการบทเรียน การวางแผนการใช้ซอฟท์แวร์จัดการ การเผยแพร่

3) ขั้นตอนการพัฒนา (Development)

3.1) สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การกำหนดสื่อที่ใช้ วัสดุอุปกรณ์ จำนวน 3 กิจกรรม ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง...ความหมายและความสำคัญของคอมพิวเตอร์

กิจกรรมที่ 2 เรื่อง...วิธีการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น

กิจกรรมที่ 3 เรื่อง...การดูแลและรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

3.2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปตรวจสอบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เช่น การใช้ภาษาเนื้อหาวิชา การจัดรูปแบบต่างๆ เป็นต้น แล้วตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยมีคะแนนระดับความคิดเห็น ดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด, 4 หมายถึง มาก, 3 หมายถึง ปานกลาง, 2 หมายถึง น้อย และ 1

หมายถึง น้อยที่สุด มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (พิสุทธา อารีราษร์,2550 อ้างใน อุมาภรณ์ เหล็กดี,2554)

4.51-5.00 หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50 หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50 หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ของตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าการประเมินเท่ากับ 4.27

3.3) ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปหาประสิทธิภาพ ซึ่งการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปหาประสิทธิภาพ ให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 โดยนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 จำนวน 31 คน โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง แล้วนำไปทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และทดลองแบบกลุ่มเล็ก ดังนี้

การทดลองใช้ครั้งที่ 1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง มีนักเรียนจำนวน 3 คน โดยมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ 62.22 / 63.33

การทดลองใช้ครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก มีนักเรียนจำนวน 7 คน โดยมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ 68.57 / 70.00

การทดลองใช้ครั้งที่ 3 การทดลองภาคสนาม มีนักเรียนจำนวน 21 คน โดยมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ 70.16 / 71.43

4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implementation)

นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นำไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 จำนวน 31 คน เป็นเวลา 3 ชั่วโมง

5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation)

เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการใช้งานจริงมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อดูความก้าวหน้าของการเรียน และนำผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.4.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) วิเคราะห์ตัวบ่งชี้และมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ จำนวน 10 ข้อ เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3) วิเคราะห์ตัวบ่งชี้และมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับ แบบทดสอบท้ายบท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ จำนวน 3 บท บทละ 10 ข้อ เพื่อใช้ในการทดสอบท้ายบทเรียน

4) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบมีผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมสอดคล้อง เท่ากับ 0.90

5) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.4.4 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ จำนวน 10 ข้อ

3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านโดยพิจารณาตรวจสอบจากข้อความ ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อให้ความชัดเจนและเหมาะสมกับการศึกษา แล้วตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโดยพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยมีคะแนนระดับความคิดเห็น ดังนี้ 5 หมายถึง มากที่สุด, 4 หมายถึง มาก, 3 หมายถึง ปานกลาง, 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (พิสุทธา อารีราษร์, 2550 อ้างใน อุมาภรณ์ เหล็กดี, 2554)

4.51-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง

1.51-2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

แบบสอบถามความพึงพอใจมีผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ของตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าการประเมินเท่ากับ 3.90

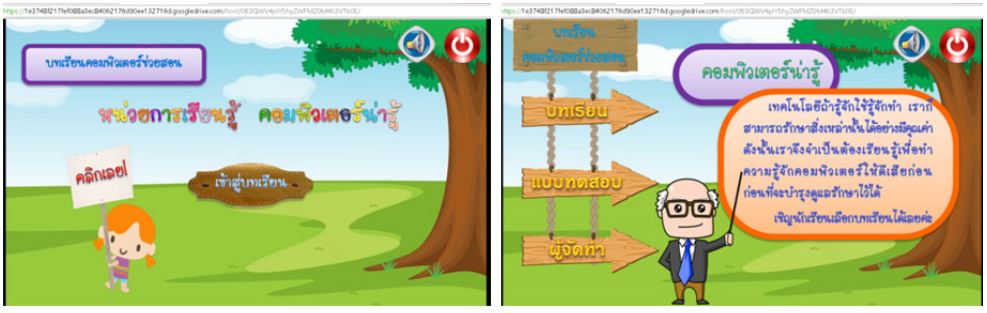
4) นำแบบผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการสร้างและการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านการนำเสนอ ของ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแสดงผลดังตารางที่ 3 และผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 70/70 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ ดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างและการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ของคอมพิวเตอร์น่ารู้

ภาพที่ 2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ของคอมพิวเตอร์น่ารู้

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 70/70 จากการนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียน จำนวน 21 คน (แบบภาคสนาม)

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ
	A	$\sum x$	E_1	*B*	$\sum f$	E_2	E_1/E_2
21	60	884	70.16	10	150	71.43	70.16/71.43

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 ผ่านกระบวนการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการงานการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ นักเรียนทั้งหมด 21 คน ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้ถูกต้อง ร้อยละ 70.16 และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้ถูกต้อง ร้อยละ 71.43 ซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ 70.16/71.43

ระยะที่ 2 หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังกล่าวไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 ซึ่งแสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ จากการนำไปใช้จริงกับนักเรียน โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 จำนวน 31 คน

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน (N)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ผลต่างคะแนน (D)	t-test
ก่อนเรียน	31	5.90	1.62	1.16	3.44*
หลังเรียน	31	7.06	1.57		

$T_{(.05,30)}$=2.0423* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ มีคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ ($\bar{x}$=5.90) คิดเป็นร้อยละ 59.03 และคะแนนหลังเรียนเท่ากับ ($\bar{x}$=7.06) คิดเป็นคะแนนร้อยละ 70.65 เมื่อคำนวณหาค่า t-test พบว่า มีค่าวิกฤตของ t จากการเปิดตารางค่าวิกฤต t มีค่า df=30 ที่ระดับ.05 เท่ากับ 2.04 ค่าวิกฤต t ที่คำนวณได้คือ 3.44 ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่า t ที่ระดับ.05 ในตารางวิกฤต t แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ระยะที่ 3 ผลการทดลองเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 มีความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้คอมพิวเตอร์น่ารู้กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ คอมพิวเตอร์มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีความเหมาะสมต่ำสุดคือนักเรียนมีความสุขในการเรียน ระยะเวลาในการสอนมีความเหมาะสมและครูมีการอธิบายและยกตัวอย่างก่อนการเรียนทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 31 คน

ที่	รายการประเมิน	n=31		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1.	กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าเรียนรู้	4.29	0.64	มาก
2.	บทเรียนมีความดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้	4.19	0.65	มาก
3.	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน	4.26	0.68	มาก
4.	นักเรียนมีความสุขในการเรียน	4.06	0.81	มาก
5.	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนใช้งานได้ง่าย	4.13	0.62	มาก
6.	คอมพิวเตอร์มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียน	4.48	0.51	มาก
7.	ภาพประกอบในบทเรียนมีตรงกับเนื้อหา	4.13	0.67	มาก
8.	ครูมีการอธิบายและยกตัวอย่างก่อนการเรียนทุกครั้ง	4.06	0.81	มาก
9.	ครูมีความยุติธรรมและไม่ลำเอียงกับนักเรียนทุกคน	4.23	0.50	มาก
10.	ระยะเวลาในการสอนมีความเหมาะสม	4.06	0.77	มาก
รวม		**41.90**	**6.67**	**มาก**
เฉลี่ย		**4.19**	**0.67**	**มาก**

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

5.1.1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 70/70

ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 3 เรื่อง มีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 นั้นเป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ มีองค์ประกอบต่างๆของกิจกรรมอย่างครบถ้วน มีขั้นตอนการสร้างอย่างชัดเจนสร้างบนพื้นฐานหลักการ ทฤษฎี ของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น นันทนิตร์ มีพร้อม และคณะ (2550) ได้กล่าวถึง การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการนำเสนอบทเรียนประกอบด้วยตัวอักษร สัญลักษณ์เสียงและรูปภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน โดยจัดเรียงเนื้อหาไว้เป็นลำดับขั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และทบทวนบทเรียนด้วยตนเอง โดยมี ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยให้มีการจัดลำดับการเรียนรู้ของนักเรียนตามการตอบสนอง (Response) ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งทุกคนมีโอกาสเรียนตามความสามารถของตนเอง อาจจะมีกระบวนการเรียนรู้ไม่เหมือนกับผู้อื่นมีการจัดเรียงลำดับข้อความย่อย โดยอาศัยคำตอบของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ และ ไพโรจน์ คชชา (2550) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนสามารถรู้ได้จากการเปรียบเทียบเพราะคอมพิวเตอร์จะสามารถแสดงภาพให้เห็นเหมือนจริง ให้เห็นความแตกต่างกันหรือคล้ายกัน สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากเป็นการผสมผสานของสื่อหลายรูปแบบและใช้เทคนิคมากมาย เช่น รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว มีการเก็บเนื้อหาสาระได้มากมาย สามารถให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ได้ทีละประเด็น หรือจะสืบค้นหาได้อย่างกว้างขวาง มีการตอบโต้กับผู้เรียนระหว่างบทได้ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถบันทึกผลการประเมินการเรียนได้

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ 62.22/63.33, 68.57/70.00, 70.16/71.43 ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 โรงเรียนอนุบาลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2558 จำนวน 31 คน แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม มีการทดลองใช้จำนวน 3 ครั้งได้แก่ ครั้งที่ 1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง มีนักเรียนจำนวน 3 คน โดยมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ 62.22 / 63.33 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดจึงนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและนำไปทดลองใช้ในครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก มีนักเรียนจำนวน 7 คน โดยมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ 68.57 / 70.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และครั้งที่ 3 การทดลองภาคสนาม มีนักเรียนจำนวน 21 คน โดยมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ 70.16 / 71.43 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพเป็นขั้นตอน ตั้งแต่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการ รวมทั้งสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียน การออกแบบและการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอน และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวคนธ์ อุ่นยนต์ (2541) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบมัลติมีเดีย วิชา คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 90.78/86.78 โดยเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 90/90 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัดทั้งหมดในชุดบทเรียนต่ำกว่าเกณฑ์สมมุติฐานที่ตั้งไว้ และงานวิจัยของจารุวรรณ จันทร์ทอง (2551) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อทบทวนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 72.20/76.40 เป็นไปเกณฑ์ที่กำหนด

5.1.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เนื่องจากผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่นอกจากหนังสือตำราและได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 59.03 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 70.65 ทั้งนี้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น เป็นประเภทสอนเนื้อหาใหม่ (instruction) มีการออกแบบและพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนได้มีโอกาสโต้ตอบหรือปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับบทเรียนตลอดเวลาและหลากหลายรูปแบบ ทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นสนับสนุนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งในบทเรียนมีแบบทดสอบให้ผู้เรียนฝึกทำ มีโอกาสทบทวนเนื้อหาได้ตลอดตามความต้องการของตนเองจึงทำให้บทเรียนที่สร้างขึ้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมน คณานิตย์ (2555) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 กนกอร พานอิน (2556) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คอมพิวเตอร์น่ารู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปี ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคอมพิวเตอร์น่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปี ที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.1.3 ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์น่ารู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะคุณค่าและข้อดีของสื่อการเรียนการสอนประเภทบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือ CAI มีการนำเสนอเนื้อหาด้วยสื่อมัลติมีเดียหลายประเภท เช่น การใช้ภาพ เสียง เนื้อหาต่างๆที่มีความกระชับและเข้าใจง่ายและมีการดึงดูดความสนใจทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ มีความ

กระตือรือร้นและพึงพอใจกับการได้เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และยังเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนแบบรายบุคคล โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ควบคุมและโต้ตอบกับบทเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนได้ทราบผลการทำกิจกรรม ได้แก่ แบบทดสอบของบทเรียน ทำให้ผู้เรียนทราบผลการทำกิจกรรมได้ทันที นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาริน แซ่ตู (2553) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องระบบคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และงานวิจัยของ อุมาภรณ์ เหล็กดี (2554) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มี ($\bar{X}$=4.45)

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะต้องคำนึงถึงบริบทและความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีขั้นตอนการพัฒนาหลายขั้นตอนแต่ละขั้นตอนจะต้องดำเนินการอย่างประณีตและอาศัยผู้เชี่ยวชาญหลายๆ ด้าน

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาและองค์ประกอบทั้งรายวิชา คอมพิวเตอร์ ที่มีเนื้อหาค่อนข้างยากและควรมีให้นักเรียนปฏิบัติฝึกทดลองใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือต่างๆ ด้วย หรืออาจทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการเรียนโดยวิธีปกติ เพื่อที่จะสามารถเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือ CAI ให้เข้ากับรายวิชาอื่นได้

6. เอกสารอ้างอิง

กนกอร พานอิน. (2556).**การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คอมพิวเตอร์น่ารู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปี ที่ 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาราชภัฏเทพสตรี.ค้นเมื่อวันที่ 7 กราคม 2559, จาก http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:QICV2lk7fYJ:education.tru.ac.th/

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร: กระทรงศึกษาธิการ.

จารุวรรณ จันทร์ทอง. (2551). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อทบทวนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

เจรียง รวมเงาะ. (2551). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านพยัญชนะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.** สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนิกานต์ ขุนดำ. (2553). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทรายมูล จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). **เทคโนโลยีการศึกษาหลักการและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิชการพิมพ์.

_____. (2545). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์.** พิมพ์ครั้งที่ 9.ภาควิชา เทคโนโลยีและ สื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2541). **คอมพิวเตอร์ช่วยสอน**.กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2551). **คอมพิวเตอร์ช่วยสอน.**กรุงเทพฯ: วงกมลโพรดักชั่น.

ไพฑูรย์ ลานขามป้อ. (2553). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียชุดประวัติศาสตร์ไทย สมัยรัตนโกสินทร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3.** สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).กรุงเทพมหานคร: บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพโรจน์ คชชา. (2550). **คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร.** กรุงเทพฯ: บริษัท เซ็นเตอร์ดิสคัฟเวอรี่ จำกัด.

ระวีวัตร์ สิริภูบาล. (2544). **เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา**: ปัจจัยพัฒนาการศึกษา สังคม. และเศรษฐกิจ.วารสารวิชาการ.

ราเชนทร์ ไอยรารัตน์. (2550). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ด้านความรู้เรื่อง อริยสัจ 4 ระหว่างการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการสอนแบบปกติ และความสนใจต่อการเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วาริน แซ่ตู. (2553). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ระบบคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1 โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม.** ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2545, สิงหาคม. **การนิเทศภายในโรงเรียน.** วารสารวิชาการ, หน้า 25-28.

สุชาติ ธาดาธำรงเวช. (2555). **นโยบายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2555-2558.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุภัทรา เย็นเศรณี. (2549). **การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และเจตคติต่อคอมพิวเตอร์ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์กับการเรียนแบบปกติ ที่เน้นกระบวนการปฏิบัติ เรื่อง การทาโครงงานโดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

สุมน คณานิตย์. (2555). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **แผนปฏิบัติการสานักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2555**.

เสาวคนธ์ อุ่นยนต์. (2541). **การพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดีย วิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น**.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมพระนครเหนือ.

อุมาภรณ์ เหล็กดี. (2554). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุสาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

นิพล สังสุทธิ[1] เกียรติชัย กุลกั้ง[2] สุวิมล จันทรเสนา[3] ปิยสุดา ตันเลิศ[4]

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพ 80/80 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยสื่อการเรียนการเรียนการสอนมัลติมีเดีย (3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย (4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 31 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ (1) สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษาวิจัย (1) สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีประสิทธิภาพ 81.50/84.84 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 (3) สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียมีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6674 ซึ่งหมายความว่า สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เรื่อง ทรัพยากร ธรรมชาติ*ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6674 คิดเป็นร้อยละ 66.75 และ (4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ มีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$=3.81, SD=0.90)

คำสำคัญ: สื่อมัลติมีเดีย, ทรัพยากรธรรมชาติ, การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

[1,4]สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
e-mail: niponsst@gmail.com
[2,3]สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

To development instruction of multimedia subject science topic natural resources on according with Brain Base Learning

Nipon Sungsuthi[1] Kaertichai Kulkang[2] Suwimon Juntharasana[3] Piyasuda tanlert[4]

Abstracts

The study is aimed at: (1) to development of multimedia computer instruction, subject of science topic natural resources according to the curriculum used by the brain-base learning with the efficiency standard criterion at 80/80, (2) compare the achievement of students after the students have been learning with multimedia computer instruction, (3) to study the effectiveness index (E.I.) of multimedia computer instruction, (4) the satisfaction of students on multimedia computer instruction. The sample were 31 grade 6 was studied in the second semester of academic at the school of district 5 Seeharukvitaya. They were chosen by a simple random sampling method. The instruments used in the research were (1) the multimedia computer instruction (2) a learning achievements test and the questionnaire of satisfaction.

Analysis of learning by average, the standard deviation, percentile and t-test

Result of the research were as follows: (1) The multimedia computer instruction had efficiency rate at 81.50/84.84 was consistent with the 80/80 standard criterion. (2) The students learned by using the multimedia computer instruction has scores higher more the 0.5 (3) the multimedia computer instruction had E.I. at 0.6674. (4) The satisfied with the multimedia computer instruction that a high level at ($\bar{x}$=3.81,SD=0.90).

Keyword: Multimedia Computer Instruction, natural resources, Brain Base Learning

[1,4]Computer Science Program, faculty of Science, udonthani rajabhat university
e-mail: niponsst@gmail.com
[2,3]Computer Education Program, faculty of Education, udonthani rajabhat university

1. บทนำ

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่รู้คุณค่าและไม่มีขอบเขตจำกัด ก่อให้เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่างสังคมมนุษย์และธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นเรื่องที่เยาวชนของชาติต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีเพราะพวกเขาคืออนาคตของชาติ การจัดการเรียนการสอนควรพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรักและตระหนักทางสิ่งแวดล้อม พนิดา คำปัน (2551: 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ก็ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดกระบวนการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมไว้หมวด 1 มาตรา 7 ว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในหมวด 4 มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การศึกษาในเรื่องความรู้ทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่อง การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืนและในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) เป็นแนวความคิดของนักประสาทวิทยาและนักการศึกษากลุ่มหนึ่งที่สนใจการทำงานของสมอง นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองไปใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ของแต่ละช่วงวัย กระบวนการเรียนรู้ของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานนั้นเน้นกระตุ้นความสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ จัดหาสถานที่หลากหลายที่มีรูปทรง สี แสง ร่อง รู สื่อการเรียนรู้เน้นของจริง สื่อสามมิติและสื่อสองมิติ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ที่ได้ง่ายมีสีสันกระตุ้นความสนใจ ท้าทายน่าตื่นเต้น สนุกสนาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ในกลุ่มย่อยและเรียนรู้เป็นบุคคล เชื่อมโยงสถานที่เรียนในร่มกับนอกห้อง หาวิธีที่จะใช้ชุมชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ให้มากที่สุดทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มี 6 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นตกลงกระบวนการเรียนรู้ 3) ขั้นเสนอความรู้ใหม่ 4) ขั้นฝึกทักษะ 5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) ขั้นสรุปความรู้ 7) ขั้นกิจกรรมเกม

ปริชมน กาลพัฒน์ (2554) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสมองเป็นฐานเป็นการเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้สมองของคนเกิดการตื่นตัว เกิดการเรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการทำงานของสมองนับเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของสมองได้อย่างเต็มความสามารถ วรางค์ภัทร์ สุขเรือน (2555) ได้ทำการวิจัยการสร้างและใช้สื่อประสมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่องชีวิตสัตว์ วิชาวิทยาศาสตร์ 4 (ว 22102) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสงวนหญิงผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อประสมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.74/83.32 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยสื่อประสมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) ความคงทนของการเรียนรู้ เรื่องชีวิตสัตว์ ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อประสมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่องชีวิตสัตว์ ในระดับมากที่สุด

จากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้เพราะเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนในห้องเรียนกับ

ชีวิตจริง ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนได้ทำจะช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและทักษะที่เกี่ยวกับเนื้อหาไปพร้อมๆ กัน ซึ่งแนวทางดังกล่าวน่าจะมีผลต่อการเรียนรู้และเจตคติของผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา รวมทั้งทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันจะเป็นพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนในการเห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญพิจารณาการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยการสอนตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรักษ์วิทยา

2. วัตถุประสงค์

2.1. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2.2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย

2.3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย

2.4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1. แบบแผนการทดลอง

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) โดยใช้แบบวิจัย The Single Group Pretest-Posttest Design ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการศึกษา The Single Group Pretest-Posttest Design

วัดก่อนการทดลอง	จัดกระทำตามโปรแกรม	วัดหลังทดลอง
T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา
T1 แทน วัดก่อนการทดลอง
X แทน จัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดีย
T2 แทน วัดหลังการทดลอง

3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรักษ์วิทยาเลขที่ 29 ถนนธรรมเจดีย์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 174 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6/3 จำนวน 31 คน

3.3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย

3.4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

(1) ศึกษาหลักสูตรแล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในหน่วยสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยสมองเป็นฐาน จำนวน 3 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 6 ชั่วโมง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ละแผนได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

(2) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ จัดทำขึ้นทั้งหมด 45 ข้อ ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.33-1.00 เลือกข้อสอบที่มีความสอดคล้องที่อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 40 ข้อ แล้วนำไปสอบกับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศรีธาตุพิทยาคม หาค่าความยากง่ายของข้อสอบ แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.2-0.8 จำนวน 30 ข้อ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (4) สร้างแบบวัดความพึงพอใจ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

3.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และทดลองใช้สื่อและหลังจากใช้สื่อแต่ละเรื่อง แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียน (E1) เมื่อทำการทดลองครบทุกเนื้อแล้วทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (E2)

4. ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ

จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนแบบทดสอบย่อยหลังเรียน (E_1)			คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (E_2)		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
31	30	24.45	81.50	30	25.45	84.84

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.50/84.84 แสดงว่าสื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนด้วย สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติตามการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนและก่อนเรียน

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{x}$	S.D.	df	$t_{คำนวณ}$	sig
ก่อนเรียน	31	16.32	4.14	30	9.707*	.000
หลังเรียน	31	25.45	2.59			

*ค่า $T_{ตาราง}$=1.697 ทำให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05, df=30

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียนสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากร ธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย

N	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		E.I.
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
31	30	506	789	0.6674

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6674 ซึ่งหมายความว่าสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.74

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย

รายการ		$\bar{x}$	S.D	ระดับพึงพึงพอใจ
1	คู่มือแนะนำ การใช้และการแจ้งข้อมูลพื้นฐาน ของสื่อมัลติมีเดีย	3.58	0.96	มาก
2	ภาพต่างๆที่ปรากฏในสื่อมัลติมีเดีย	3.90	0.87	มาก
3	เสียงที่ใช้ในสื่อมัลติมีเดีย	4.00	0.96	มาก
4	ลักษณะขนาดและรูปแบบตัวอักษร	4.09	0.87	มาก
5	ลักษณะขนาดและรูปแบบตัวละคร	4.32	0.83	มาก

6	เวลาที่ใช้ในการเล่นสื่อมัลติมีเดีย	3.84	1.09	มาก
7	การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นกับสื่อมัลติมีเดีย	3.77	1.02	มาก
8	การทำภารกิจของสื่อมัลติมีเดีย	4.09	0.79	มาก
9	การรายงานคะแนนที่ได้รับ	4.16	0.93	มาก
10	จำนวนอุปสรรคในสื่อมัลติมีเดีย	3.87	1.05	มาก
11	ความภาคภูมิใจต่อการที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการใช้สื่อ	3.5	0.88	มาก
12	สื่อมัลติมีเดีย ช่วยให้นักเรียนสามารถฝึกทักษะ และทบทวน	3.35	0.87	ปานกลาง
13	นักเรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจมากยิ่งขึ้น	3.35	0.79	ปานกลาง
14	สื่อมัลติมีเดีย ทำให้นักเรียนมีความเข้าเกี่ยวกับเนื้อหาเพิ่มขึ้น	3.55	0.85	มาก
15	นักเรียนมีความสนุกสนานกับการใช้สื่อมัลติมีเดีย	3.74	0.77	มาก
เฉลี่ยโดยรวม		3.81	0.90	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 4 ลำดับแรก คือ ข้อ 5 ลักษณะขนาดและรูปแบบตัวละคร ($\bar{X}$=4.32) ข้อ 9 การรายงานคะแนนที่ได้รับ ($\bar{X}$=4.16) ข้อ 8 การทำภารกิจของสื่อมัลติมีเดีย ($\bar{X}$=4.09) ข้อ 4 ลักษณะขนาดและรูปแบบตัวอักษร ($\bar{X}$=4.09) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากร ธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1.1 สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.50/84.84 หมายความว่า ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ แบบวัดพฤติกรรม ที่ต้องการเน้นและการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนแต่ละครั้งคิดเป็นร้อย 81.50 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินผลงาน/ชิ้นงาน และจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.84 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ของสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรางค์ภัทร์ สุขเรือน (2555) ที่ได้ทำการวิจัยการสร้างและใช้สื่อประสมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่องชีวิตสัตว์ วิชาวิทยาศาสตร์ 4 (ว 22102) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสงวนหญิง ผลการวิจัยพบว่า สื่อประสมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.74/83.32 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเกิดจากสื่อที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีลักษณะคล้ายกับเกมคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินในระหว่างเรียน มีความผ่อนคลาย กระตุ้นความรู้เดิมและเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุคนธ์ทิพย์ ทินาภรณ์ มณฑิรา พันธุ์อ้น สุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์และ ปัทมาภรณ์ ธรรมทัต (2557) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการเรียนบนเว็บตามทฤษฎีการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อทักษะการแก้ปัญหาสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ผลการวิจัยพบว่า พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้การเรียนการสอนบนเว็บที่พัฒนาขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหาที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.1.3 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมด้วยสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ 0.6674 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 66.74 การที่ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมด้วยสื่อการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เช่นนี้แสดงว่าสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อที่ทันสมัย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการและรวดเร็วตามความถนัดของแต่ละบุคคล ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน อีกทั้งสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียที่สร้างโดยยึดเนื้อหาตามหลักสูตรจึงทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง ราษี (2558) ได้ทำการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังกวางผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีผลต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$==4.50) S.D.=0.49 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.47

5.1.4 นักเรียนมีความพึงพอใจสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดีย วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$==3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ การที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน อาจเนื่องมาจาก นักเรียนพอใจที่ได้ทราบคะแนนตนเองหลังจากเรียน ตัวอักษรและรูปภาพ ของสื่อการเรียนมีความชัดเจนน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พานุวัฒน์ ป้องเคน (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะกระบวนการ โดยใช้บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างเกมด้วยโปรแกรม Macromedia Flash 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ นางอัจฉราพร มาตย์นอก นางสาวอริยาภรณ์ อาสนสุวรรณ ครูประจำวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรักษ์วิทยา และนายศรายุทธ วุฒิเสน ครูประจำวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสตรีราชินูทิศ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัยในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนายไทยเจริญ รัตนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 สีหรักษ์วิทยา ที่ได้อนุญาตให้เก็บข้อมูลในโรงเรียน จังหวัดอุดรธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและให้ความร่วมมือดำเนินการทดลองวิจัยจนเสร็จสิ้นลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ให้โอกาสในการทำวิจัยเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนในครั้งนี้

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553**. พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ พ.ส.โรงพิมพ์ ร.

ปริชมน กาลพัฒน์. (2554). **การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน: Brain-based learning.** ดุษฎีบัณฑิต สาขาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ข่าวสารวิชาการประจำเดือนกันยายน 2554. เชียงใหม่: หน่วยทะเบียนและพัฒนาวิชาการ งานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พนิดา คำปัน. (2551). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยการบูรณาการแบบสอดแทรกหน่วยการเรียนรู้ เรื่องสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล บ้านสามเหลี่ยม.** ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พานุวัฒน์ ป้องเคน. (2555). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการโดยใช้บทเรียนมัลติมีเดียเรื่องการสร้างเกมด้วยโปรแกรม Macromedia Flash 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพแทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม หลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วรางค์ภัทร์ สุขเรือง. (2555). **การสร้างและใช้สื่อประสมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ชีวิตสัตว์ วิชาวิทยาศาสตร์4 (ว 22102) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสงวนหญิง.** การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 9.

ศรัญญา หลวงจำนง. (2557). **ผลการใช้บทเรียนมัลติมีเดียบนแท็บเล็ต ตามแนวคิดการเรียนรู้สมองเป็นฐานวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง All about me สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.** วารสารราชพฤกษ์ปีที่: 12. สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สมปอง ราษี. (2558). **การพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังกวาง**. การประชุมสัมมนาวิชาการการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ. มหาวิทยาราชภัฏภาคเหนือ.

สุคนธ์ทิพย์ ทินาภรณ์ มณฑิรา พันธุ์อ้น สุคนธ์ทิพย์ คำจันทร์ และปัมาภรณ์ ธรรมทัต. (2557). **รูปแบบการเรียนบนเว็บตามทฤษฎีการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อทักษะการแก้ปัญหาสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. คณะครุศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ปรัชญา จินาวงค์[1] ปราโมทย์ พรหมขันธ์[2] กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว[3]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม proshow gold ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผมสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา จำนวน 22 คน ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และแบบประเมินความพึงใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และมีประสิทธิภาพ แบบกลุ่มเล็กและแบบภาคสนามเท่ากับ 80.00/80.56 และ 80.20/84.50 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80
3. นักเรียนมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง, บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

---

[1]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
e-mail: tonzapc@gmail.com
[2]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
[3]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The development of the Internet network computer lessons for knowledge construction ability on unit 3 with the ProShow Gold program for MathayomSuksa 4 Students.

Pratchaya Jinawong[1] Pramote Promkun[2] Kanitkan Pankaew[3]

Abstract

The purposes of the study were 1) to create and find the efficiency of the Internet network computer lessons on the ProShow program for knowledge construction ability. 2) to compare the achievement before and after learning with the Internet network computer lessons. 3) to study the knowledge construction ability of Mathayom Suksa 4 Students and 4) to study the students' satisfaction on the computer program.

The target group of this study was 22 Matthayom Suksa 4 students of Ban Mae Ta Wittaya school. The research tools used in this study were the unit lesson plan of unit 3 on ProShow Gold program, achievement test, ability test and students' satisfaction assessment. The data was analyzed by mean, percentage, standard deviations (S.D).

The research found that

1) The Internet network computer lesson for knowledge construction ability on unit 3 with the ProShow Gold program for Mathayom Suksa 4 students had a quality at 4.25 in a good level, efficiency in small group method was 80.00/80.56 and in fieldwork method was 80.20/84.50.

2) The Mathayom suksa 4 students had the scores after learning at 83.65 percent, which was higher than the criterion of 80

3) The students' knowledge construction ability was in a high level.

4) The students' satisfaction on the program was in a high level.

Keyword: knowledge construction ability, Internet network computer lessons

[1]computer major Faculty of Education Lampang Rajabhat University
e-mail tonzapc@gmail.com
[2]computer major Faculty of Education Lampang Rajabhat University
[3]computer major Faculty of Education Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

สังคมโลกในปัจจุบันเป็นสังคมดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของกระบวนการทางดิจิทัล และ มีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา องค์ความรู้และภูมิปัญญาได้เกิดขึ้นมาอย่างมากมาย สร้างคุณประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ส่งผลต่อความเป็นอยู่และการมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การแสวงหาความรู้ การศึกษาเล่าเรียนของปัจเจกบุคคล การเพิ่มทวีปริมาณขององค์ความรู้ในสังคมโลก ทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมอย่างมหาศาล มีการขับเคลื่อนสังคมเข้าสู่ความเป็นดิจิทัลในทุกๆ ด้าน จึงส่งผลต่อการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศโดยการนำเอาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโทรคมนาคม และการแพร่ภาพกระจายเสียง รวมทั้ง การหลอมรวมของเทคโนโลยี ทั้งสามด้านที่เป็นนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ หนึ่งในยุทธศาสตร์ Digital Economy ที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาเนื้อหา/สารัตถะเข้าสู่ระบบดิจิทัล หรือ Digital Content และ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะใหม่ๆ ด้าน ICT รวมทั้งทักษะในการประยุกต์ใช้ ICT ในการจัดการการศึกษา (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2557)

การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการเรียนการสอนในยุคดั้งเดิมมาก เพราะมีการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายมาปรับใช้ในการศึกษา ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต ซึ่งได้รับความนิยมและเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา นักการศึกษาสามารถดึงศักยภาพของเครื่องมืออันทรงพลังเหล่านี้ มาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มทางเลือกในการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ให้มีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและข่าวสาร มีรูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น การแสวงหาความรู้และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้วยตัวผู้เรียนเอง กระบวนการเรียนการสอนเปลี่ยนบทบาทของครูจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้ออกแบบการศึกษา เพื่อพัฒนาคนที่มีศักยภาพแตกต่างกัน การเรียนการสอน ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนและภายในสถาบันการศึกษาอีกต่อไป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญอย่างที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพโดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล" (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) การจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอน เรียกว่า อีเลิร์นนิง ถือเป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถสนับสนุนและเพิ่มช่องทางในการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้สามารถเข้าถึงผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา และยังสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ผู้เรียนสามารถ ควบคุมจังหวะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในระบบ อี-เลิร์นนิง ในขณะเดียวกันได้ทีการนำเอาทฤษฎี หลักการ กรอบแนวคิด และรูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ กับการเรียนรู้ยุคดิจิทัล เช่น การสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสม์ การเรียนรู้ผ่านเกม มาใช้ในการออกแบบและพัฒนา อี-เลิร์นนิง ถือเป็นทางเลือกที่น่าใส่ใจทางหนึ่งในการเรียนรู้ยุคนี้

การจัดการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิง ถืออาจเป็นได้ทั้งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์เพื่อการฝึกอบรม หรือ การเรียนการสอนโดยใช้เว็บเป็นฐานถือเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์และส่งผ่านองค์ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ไปยังผู้เรียน ที่อยู่ในสถานที่ที่แตกต่างกัน ได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ร่วมกันผ่านกระบวนการเรียนรู้ ที่ถูกสร้างขึ้นอย่างเหมาะสม โดยที่ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด และความสามารถของตนเอง อีเลิร์นนิง ถือเป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีปฏิสัมพันธ์กันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ผู้เรียนกับครูผู้สอน หรือ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันเอง จึงทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และทำให้จัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะคล้ายกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ที่มีการปฏิสัมพันธ์กันกับครูผู้สอนและผู้เรียนด้วยกันเอง (ถนอมพร เลาหจรัสแสง, 2545)

การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกในรอบด้านให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวดเร็ว ทุกที่ทุกเวลา ทำให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตัวผู้เรียนอยู่ในระดับที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐพล บัวอุไร (2557) ศึกษาเรื่องบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่บนเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังต้องพัฒนาเพิ่มเติมในรูปแบบอื่นๆ เช่น มีการกำหนดสถานการณ์ปัญหา การจำลองเหตุการณ์ การฝึกปฏิบัติและการทดลองต่างๆ เป็นต้น

จากการสังเกตและการสอบถามนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแม่ทะวิทยา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง พบว่ามีนักเรียนจำนวนมากที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อการเล่นเกม ดูหนัง ฟังเพลง และมีการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Line ในการพบปะพูดคุยกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจจะสงผลให้ไม่มีเวลาทำการบ้านหรือบททวนบทเรียน และเป็นผลให้ผลการเรียนของผู้เรียนตกต่ำ ไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด แต่ถ้าหากตัวผู้เรียนเองสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้งานในทางที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนได้ เช่น การสืบค้นข้อมูลในเรื่องที่จะศึกษา การติดต่อสอบถามครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน แนะนำหรือแชร์แหล่งความรู้จากที่ต่างๆ ที่น่าสนใจ รวมไปถึงการใช้เป็นแหล่งเก็บรวบรวมความรู้จากที่นักเรียนได้ไปศึกษาด้วยตนเองทั้งในและนอกห้องเรียน โดยสรุปใจความสำคัญหรือสรุปเป็นผังความคิดเอาไว้ เพื่อให้เป็นแหล่งทบทวนองค์ความรู้ของตนเองและเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้เข้ามาศึกษาสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของตัวผู้เรียนเอง และจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถปรึกษา แก้ปัญหา สอบถาม หาคำตอบ และตอบดำถามให้เพื่อนด้วยกันได้เป็นอย่างดี ถือเป็นการประยุกต์การใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ในการพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนได้ศึกษาและแสวงหาความรู้ได้อย่างไร้พรหมแดน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนในปัจจุบัน มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการศึกษา เข้ามาใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าต่อยอดความรู้เดิมของตนเอง จากประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับในบทเรียน ให้เกิดประสิทธิภาพสามารถเพิ่มพูนศักยภาพของนักเรียน และการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายรูปแบบจากความรู้ที่ไม่จำกัด ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตัวผู้เรียนเอง สามารถควบคุมการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นข้อได้เปรียบทางการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

ดังนั้นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเหมาะสมกันการเรียนรู้ยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผมสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

2.3 เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อ การเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 22 คน

2. แบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลหลังทดลอง (One Shot Case Design)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ

3.4 แบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน จำนวน 15 ข้อ

3.5 แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 16 ข้อ

4. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

4.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.1.1 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551

4.1.2 วิเคราะห์เนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold

4.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนที่ 1 การแทรกรูปภาพ แผนที่ 2 การแทรกข้อความ แผนที่ 3 การแทรกเสียง แผนที่ 4 การกำหนด Transition แผนที่ 5 การจัดเก็บไฟล์

4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้อง (Rating Scale) ผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 อยู่ในระดับมาก

4.2 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4.2.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis)

- ศึกษาหลักสูตรและเครื่องมือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
- ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- ศึกษาและค้นคว้าเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับบนเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- ศึกษาวิธีการสร้างบนเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- ศึกษาวิธีการหาคุณภาพของบนเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้
- ศึกษาวิธีการสร้างสตอรี่บอร์ด

4.2.2 ขั้นตอนการออกแบบ (Design)

นำเทคนิคการออกแบบการเรียนการสอนของกาเย่ 9 ขั้นตอนมาใช้ ได้แก่ การเร้าความสนใจของผู้เรียน บอกวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาใหม่ ชี้แนวทางการเรียนรู้ กระตุ้นการตอบสนอง ทดสอบความรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การจำและการนำไปใช้ มาใช้ในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) คำชี้แจงในการศึกษาข้อมูลจากบทเรียน 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ตัวอย่างงานสำเร็จ 4) เนื้อหาการเรียนรู้ 5) แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม 6) กิจกรรมฝึกหัด 7) แบบทดสอบหลังเรียน 8) เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน 9) สรุปผลการเรียนรู้

4.2.3 ขั้นตอนการพัฒนา (Develop)

สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ตามที่ได้ออกแบบไว้แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา เทคโนโลยีสารสนเทศและด้านการวัดประเมินผล ทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความ

เหมาะสมสอดคล้อง โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เทคนิคการออกแบบและการวัดประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ผลประเมินความเหมาะสมสอดคล้องในองค์ประกอบต่าง จากนั้นนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม (นักเรียนมีบริบทใกล้เคียงกัน)

4.2.4 ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implement)

บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ที่สร้างขึ้นไปใช้จริงกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา จำนวน 22 คน โดยดำเนินการตามแผนการสอนในแต่ละเรื่อง

4.2.5 ขั้นตอนการประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่3 การทำงานกับโปรแกรมProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้น โดยวัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการใช้จริง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80/80 ตามที่กำหนด จากนั้นให้นักเรียนประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

4.3.2 วิเคราะห์ตัวบ่งชี้และมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.3.3 ศึกษาเอกสารทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.3.4 ศึกษาเนื้อหา วิเคราะห์เนื้อหาบทเรียน

4.3.5 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

4.3.6 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold จำนวน 30 ข้อ

4.3.7 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับตัวบ่งชี้ และปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.3.8 เลือกข้อสอบที่มีค่าความเหมาะสมสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อสอบทั้งสิ้นจำนวน 20 ข้อ เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์

4.4 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แบบ Rating Scale

4.4.2 ศึกษาแนวคิดหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผลการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดทฤษฎี Constructionism

4.4.3 สร้างแบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และงานที่ต้องประเมิน

4.4.4 นำแบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ ผลประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก

4.5 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของ นักเรียน

4.5.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

4.5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold จำนวน 16 ข้อ

4.5.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 อยู่ในระดับมาก

5. การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

5.1 ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายสิ่งที่กำลังดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

5.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูตัวอย่างผลงานสำเร็จเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ จากบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

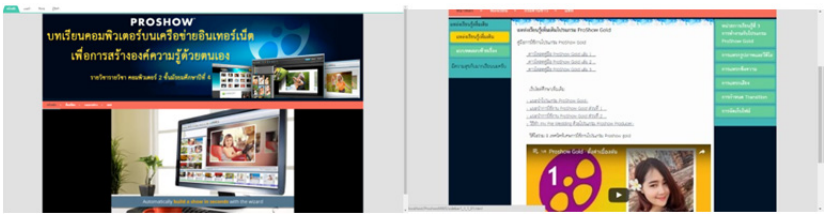
5.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้สร้างขึ้น จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

5.4 วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และให้นักเรียนประเมินการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และประเมินความพึงต่อใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.5 ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ส่วนผลที่ได้จากการประเมินการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการประเมินความพึงต่อใจ แปลผลในรูปแบบตารางและการบรรยายเพื่อสรุปผล

4. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างบทเรียนดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold

จากนั้นผู้วิจัยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสบปราบวิทยาคม จำนวน 3 ครั้ง (แบบหนึ่งต่อหนึ่ง กลุ่มเล็ก และภาคสนาม) ซึ่งนำเสนอผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ตามเกณฑ์ 80/80 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม (แบบหนึ่งต่อหนึ่ง กลุ่มเล็ก และภาคสนาม)

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
	A	$\sum x$	E_1	B	$\sum Y$	E_2	
3	50	112	74.67	20	47	78.33	74.67/78.33
9	50	360	80.00	20	145	80.56	80.00/80.56
25	50	805	80.20	20	338	84.50	80.20/84.50

จากตารางที่ 1 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพหนึ่ง ต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม เท่ากับ 74.67/78.33 80.00/80.56 และ 80.20/84.50 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การเปรียบเทียบผมสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

หลังจากได้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ที่มีประสิทธิภาพแล้ว ผู้วิจัยได้นำบทเรียนไปใช้จริงกับนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนแม่ทะวิทยา จำนวน 22 คน จากนั้นทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งผลนำเสนอดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผมสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 80	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
เกณฑ์ร้อยละ 80	22	20	16	16.73	1.24	83.65
จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 17 คน						77.27

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนชั้นมันธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยาที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold จำนวน 22 คน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.73 คิดเป็นร้อยละ 83.65 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดพบว่านักเรียนร้อยละ 77.27 (จำนวน 17 คน) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ระยะที่ 3 การประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold

ที่	รายการประเมิน	n=22		
		μ	σ	แปลความ
1	ข้าพเจ้ามีความยินดีและเต็มใจทุกครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.68	0.48	มาก
2	ข้าพเจ้ามีแรงจูงใจในการเรียนเมื่อได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.32	0.65	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเองตนเองเสมอ	3.73	0.70	มาก
4	ข้าพเจ้ารู้ดีว่าตนเองสามารถแสวงหาความรู้ที่ต้องการได้จากแหล่งไหน	4.18	0.50	มาก
5	ข้าพเจ้าสามารถเลือกแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้ด้วยตนเอง	3.73	0.63	มาก
6	ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเสมอ	3.27	0.63	ปานกลาง
7	เมื่อครูมอบหมายงานให้ข้าพเจ้ารู้ว่าจะต้องทำอะไรก่อนหลัง	3.50	0.51	ปานกลาง
8	เมื่อข้าพเจ้าพบปัญหาทางการเรียนข้าพเจ้าสามารถตัดสินปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผลเสมอ	3.68	0.45	มาก
9	ข้าพเจ้าสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเรียนกับเพื่อนๆ ได้	3.82	0.50	มาก
10	ข้าพเจ้าสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและของเพื่อนคนอื่นๆ ได้	3.32	0.63	ปานกลาง
11	ข้าพเจ้ารู้จักการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างสม่ำเสมอ	3.50	0.51	ปานกลาง
12	ข้าพเจ้าสามารถสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่ได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.55	0.51	มาก
13	ข้าพเจ้าเรียนรู้ได้จากการได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	3.91	0.29	มาก
14	ข้าพเจ้าสามารถให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่เพื่อนๆ ได้	3.23	0.43	ปานกลาง
15	ข้าพเจ้านำสิ่งที่ได้รับเรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.77	0.60	มาก
	รวมเฉลี่ย	**3.61**	**0.59**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61

ระยะที่ 4 การประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

รายการประเมิน	n=22		
	μ	σ	แปลความ
ด้านเนื้อหา	4.20	0.78	มาก
ด้านเทคนิคและการออกแบบ	4.32	0.73	มาก
ด้านการประเมินผล	4.43	0.55	มาก
ด้านอื่นๆ	4.51	0.59	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.37**	**0.70**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีคุณภาพ เท่ากับ 4.25 อยู่ในระดับมาก นั้นเป็นเพราะการสร้างบนเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ 9 ขั้น และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมา (Constructionism) ในใช้ในการออกแบบบทเรียน ตามที่ ทิศนา แขมมณี (2553) และ ลักขณา สริวัฒน์ (2557) ได้ศึกษาไว้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำเอาหลักการออกแบบ ADDIE model มาใช้ในการออกแบบนวัตกรรมบนเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามขั้นตอนการดำเนินงานของ สิปปนนท์ มั่งอะนะ (2551) ที่ได้ศึกษากระบวนการผลิตบทเรียนอีเลิร์นนิง ที่ได้ตามมาตรฐานการออกแบบการเรียนการสอน โดยมีกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ที่ประกอบไปด้วย 1) การวิเคราะห์บทเรียน 2) การออกแบบบทเรียน 3) การพัฒนาบทเรียน 4) การนำไปใช้ และ 5) การประเมินบทเรียน ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรพรรณ ทองวิจิตร และ จิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนแสวงรู้บนเว็บ รายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้

(Constructivism) ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่าผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ =4.62, S.D.=0.35)

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสบปราบวิทยาคมซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพ แบบหนึ่งต่อหนึ่ง เท่ากับ 74.67/78.33 ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ยังขาดองค์ประกอบในส่วนของรูปภาพประกอบเนื้อหาที่ชัดเจนและยังขาดวิดีโอสาธิตตัวอย่างการใช้โปรแกรมในแต่ละเนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำบทเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองแบบกลุ่มเล็กและภาคสนาม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.00/80.56 และ 80.20/84.50 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 80/80 ทั้งนี้เป็นเพราะสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์นี้ มีการดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการ รวมทั้งการสร้างแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกแบบและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอนและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวัต รัตตะโน (2557) การศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องข้อมูล พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตวิชา คอมพิวเตอร์เรื่องข้อมูล ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 89.77/82.10

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผลการเปรียบเทียบผมสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ของนักเรียนชั้นมันธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทะวิทยา ปีการศึกษา 2558 พบว่านักเรียนทั้งจำนวน 22 คน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.73 คิดเป็นร้อยละ 83.65 โดยมีนักเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 นั้นเป็นเพราะการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยตามแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่ผ่านกระบวนการสร้างแล้วนำไปหาคุณภาพจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก และได้มีการนำเอาบทเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ย เท่ากับ 0.79 จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนา

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า นักศึกษาร้อยละ 90.90 ที่เรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

3. การศึกษาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามหลักการของ ทิศนา แขมมณี (2554) นั้น ได้ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือกระทำโดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนและแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ความรู้ใหม่ๆ มาต่อยอดความรู้ที่มีอยู่เดิมของตนเอง ในการสร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสังเกต สำรวจเพื่อให้เห็นปัญญา เรียนรู้ได้เอง รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ด้วยตนเอง ตัดสินปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผลและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล บัวอุไร (2554) ได้ทำการวิจัย การจัดการเรียนรู้โดยใช้ social media ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการลำลูกกา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความสามารถในการสร้างองค์ความรู้อยู่ในเกณฑ์ดีเป็นจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 83.72 ของนักเรียนทั้งหมด

4. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำงานกับโปรแกรม ProShow Gold มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำใช้ผู้เรียนผู้เรียนรู้สึกสนุกเพลิดเพลิน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่ายขึ้น กระกอบกับกระบวนการสร้างและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความถูกต้องตามขั้นตอน และมีคุณภาพ มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีคำแนะนำการใช้งานชัดเจน และมีความแปลกใหม่ทันสมัยน่าสนใจ นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานณัฐพล บัวอุไร (2556) ได้ทำการวิจัยพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต วิชาการเขียนโปรแกรมขั้นสูง ภาษาซี พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ที่จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีวิชา การเขียนโปรแกรมขั้นสูงสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนต้องศึกษาวิธีการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้เข้าใจเพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 ผู้สอนต้องเตรียมบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

1.3 ผู้สอนต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบริบทของผู้เรียนที่ต้องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อไม่ให้ผลกระทบต่อระยะเวลาและรูปแบบการสอน

2.2 ควรพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรทำการศึกษาโดยนำวิธีสอนในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย มาใช้จัดกิจกรรมควบคู่กับการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2.4 ควรนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปหาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกก่อนนำไปใช้

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2557). **นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม**. ค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559 จากhttp://www.mict.go.th/view/1/Digital%20 Economy.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว. (2554). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น ประเทศไทย.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. ค้นเมื่อ วันที่ 8 มกราคม 2559 จากhttp://library.nhrc.or.th/ulib/dublin.php?ID=1224.

ณัฐพล บัวอุไร. (2554). **การจัดเรียนเรียนรู้โดยใช้ Social Media ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism).** ค้นเมื่อ วันที่ 22 ตุลาคม 2558 จาก www.slideshare.net/jokesparrow/social-media-constructivism.

_____. (2557). **บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.** ค้นเมื่อ วันที่ 22 ตุลาคม 2558 จากhttp://www.slideshare.net/jokesparrow/merged-document-3-36667841.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2545). **ความหมายและลักษณะสำคัญของ E-Learning**. ค้นเมื่อ วันที่ 22 ตุลาคม 2558 จาก http://www.pongkorn.net/menu2-e-learning?showall=1.

ทิศนา แขมมณี. (2553). **ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสานของกาเย (Gagne's eclecticism).** ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 จาก http://2pornwiwat059.blogspot.com/2011/07/24-gagnes-eclecticism.html.

_____. (2554). **ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism).** ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 จากhttp://52e186001ee.blogspot.com/p/constructivism.html

เรวัต รัตตะโน. (2557). **การศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายวิชาคอมพิวเตอร์.** ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 จาก www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=131222&bcat_id=16.

ลักขณา สริวัฒน์. (2557). **หลักการออกแบบการเรียนรู้ 9 ขั้น ของกาเย่.** ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 จากhttp://niramon2244.blogspot.com/2015/07/theory-of-cooperative-or-collaborative.html.

วชิรพรรณ ทองวิจิตร และ จิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์. (2556). **การพัฒนาบทเรียนแสวงรู้บนเว็บ (WebQuest).** ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 จากwww.nctecheด.org/web/NCTechEd06/index.htm.

สิปปนนท์ มั่งอะนะ. (2551). **รูปแบบการออกแบบและพัฒนา อี-เลิร์นนิง.** ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 จากhttp://www.l3nr.org/posts/155758.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning: BBL) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มานะ โสภา[1] จันทร์จิรา สุรันนา[2] นุสบา คัลโส[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น (3) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และ (4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 42 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ (3) แบบทดสอบย่อย จำนวน 3 ชุด รวมทั้งสิ้น 15 ข้อ และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และสถิติทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระจากกัน ผลการวิจัยพบว่า (1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.79/82.14 (2) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีค่าเท่ากับ 0.5754 หรือนักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 57.54 และ (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อยู่ในระดับพอใจมาก ($\bar{X}$ =2.55, S.D.=0.61)

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน, การเจริญเติบโตของร่างกาย

[1]สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
e-mail: manasopa@udru.ac.th
[2]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
[3]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

The development of computer assisted instruction base on brain-based learning (BBL) on topic: Factors affecting the growth of body for Prathomsuksa 3 students

Mana Sopa[1] Chanchira Suranna[2] Nussaba Khanso[3]

Abstract

The purposes of this research were (1) to find efficiency of computer assisted instruction (CAI) based on the Brain-Based Learning (BBL) on topic: factors affecting the growth of body for Prathomsuksa 3 students with criteria 80/80 (2) compare pretest-posttest students learning achievement (3) to find the effectiveness index (E.I.) of developed CAI and (4) to study the satisfaction towards the developed CAI. The sample group was conducted under the purposive sampling technique and consisted of 42 in third section Prathomsuksa 3 students from Ban Makkhaeng School, Meuang, Udon Thani, who were studying in second semester of the academic year 2015. The research tools included: (1) the developed CAI (2) 30 items of learning achievement test (3) 15 items from 3 subchapters test and (4) the satisfaction questionnaire. Statistics used for data analyses were mean, standard deviation, percentage, Index of Item Objective Congruence (IOC), difficulty, discrimination, reliability, efficiency (E_1/E_2), E.I. and t-test dependent samples. The results showed that: (1) the developed CAI had efficiency (E_1/E_2) at 80.79/82.14 (2) The learning achievement had posttest score higher than pretest score at significant level.05 (3) The E.I of developed CAI was 0.5754 or 57.54% and (4) the satisfaction of sample groups also showed at high level ($\overline{X}$ =2.55, S.D.=0.61)

Keyword: Computer Assisted Instruction, Brain-Based Learning (BBL), The growth of body

[1]Department of Computer Science Faculty of Science Udon Thani Rajabhat University.
e-mail: manasopa@udru.ac.th
[2]Department of Computer Education Faculty of Education Udon Thani Rajabhat University.
[3]Department of Computer Education Faculty of Education Udon Thani Rajabhat University.

1. บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และคุณภาพชีวิตของประชาคมโลก สังคมไทยจึงต้องมีการปรับตัวโดยการ "พัฒนาคน" ทั้งด้านคุณภาพและสมรรถนะของบุคคลให้มีพื้นฐานในการคิด เรียนรู้ และทักษะการจัดการและการดำรงชีวิต ที่สามารถเผชิญกับปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาเด็กและเยาวชน จึงต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน โดยเฉพาะด้านสุขภาพซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต หากเด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญาและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีทักษะ สามารถดูแลสุขภาพตนเองและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และมีความพร้อมในการเรียนรู้ ย่อมส่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2558: 1-2) การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในด้านสุขอนามัยจึงถูกกำหนดไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา สาระเรียนรู้ที่ 1 คือ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ และโดยภาพรวมของการจัดการเรียนรู้วิชา สุขศึกษา จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ มีสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการกิน การพักผ่อน การเล่นและออกกำลังกาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-3) ทั้งนี้เนื่องด้วยปัญหาสุขภาพของคนไทยทุกวันนี้ ส่วนมากเกิดจากปัญหาสารพิษในอาหาร การรับประทานอาหารที่ไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ รวมทั้งในเรื่องของการดูแลสุขภาพร่างกายอย่างผิดวิธี

สุขภาพร่างกายจึงเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ควรรู้ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ปัจจุบันนักเรียนในโรงเรียนบ้านหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักวิธีการดูแลสุขภาพร่างกายที่ถูกต้อง จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนบางส่วนมีสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรง (ระเบียบ มาสุข, 2558: สัมภาษณ์) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นหาแนวทางและวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นบทเรียนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนตามเอกัตภาพมีการป้อนกลับทันที มีสีสัน ภาพ และเสียง ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นเต้นไม่เบื่อหน่าย ไม่สามารถแอบพลิกดูคำตอบได้ก่อน จึงเป็นการบังคับผู้เรียนให้เรียนรู้จริงก่อนจึงจะผ่านบทเรียนนั้นไป สามารถทบทวนเนื้อหาหรือบทเรียนที่เคยเรียนในห้องเรียนได้ นักเรียนเรียนได้ดีกว่าและเร็วกว่าการสอนปกติ ลดการสิ้นเปลืองเวลาของผู้เรียน ประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยอัตโนมัติ และผู้เรียนเรียนแบบกระทำด้วยตนเอง (วรวิทย์ นิเทศศิลป์, 2551: 227) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning: BBL) ที่กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้นำมาใช้จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) อุ่นเครื่อง (Warm-up) เป็นการใช้กิจกรรมที่ทำให้สมองตื่นตัว เตรียมพร้อมที่จะเรียน อาจใช้เสียงเพลงและคำกลอนประกอบ เพื่อกระตุ้นและพัฒนาสมองทั้งสองซีก (2) ขั้นนำเสนอความรู้ (Present) เป็นการนำเสนอความรู้ที่น่าสนใจ นำเสนอให้เห็นโดดเด่น (3) ขั้นลงมือเรียนรู้-ฝึกทำ-ฝึกฝน (Learn-Practice) เป็นการลงมือทำและการใช้ความรู้นั้น ด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำกิจกรรมจากใบงานแบบฝึกหัด เป็นต้น โดยฝึกทำซ้ำๆ จนเข้าใจ (4) ขั้นสรุปความรู้ (Summary) เป็นการนำประสบการณ์ทั้งหมดจากการเรียนรู้ มาสรุปรวบยอดเป็นความรู้ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และ (5) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply) เป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ สร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ๆ และแก้ปัญหาต่างๆ (สำนักวิชาการและ

มาตรฐานการศึกษา, 2558: 26-33) โดยผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาออกแบบผสมผสานร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองตามช่วงวัย โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีการบริหารสมอง การกระตุ้นความสนใจด้วยสื่อที่แปลกใหม่ การฝึกให้นักเรียนทำงานซ้ำๆ จนเกิดความเข้าใจ การสรุปความคิดรวบยอดของบทเรียน และทำให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ และทักษะความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อประโยชน์ใน การร่วมพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมอง เป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 8 ห้อง รวมทั้งสิ้น 348 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 42 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ จำนวน 1 ห้องเรียน

3.2 แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) โดยใช้แบบวิจัย The Single Group Pretest-Posttest Design (ประวิต เอราวรรณ์, 2545: 55) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย The Single Group, Pretest-Posttest Design

วัดก่อนการทดลอง	จัดกระทำตามโปรแกรม	วัดหลังการทดลอง
T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

T1 แทน วัดก่อนการทดลอง

X แทน จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

T2 แทน วัดหลังการทดลอง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.21-0.71 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.23-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

3.2.2 แบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 3 ชุด รวมทั้งสิ้น 15 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.36-0.60 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.41-0.66 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.73

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.49-0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82

3.4 วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

สรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น และเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อย่อย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนบทที่ 1 จำนวน 5 ข้อ แบบทดสอบย่อยบทที่ 2 จำนวน 5 ข้อ และแบบทดสอบย่อยบทที่ 3 จำนวน 5 ข้อ

3. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนครบทุกหัวข้อแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และหาค่าดัชนีประสิทธิผล

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นสอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด โดยผู้ศึกษาให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และเมื่อกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการตอบ โดยหากพบว่าไม่ถูกต้องและครบถ้วน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบใหม่อีกครั้ง

5. รวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples)

3. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การวัดความพึงพอใจ ไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546: 22)

ค่าเฉลี่ย	2.51- 3.00	หมายถึง พอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	1.51- 2.50	หมายถึง พอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00- 1.50	หมายถึง พอใจน้อย

3.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 2-4

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ประสิทธิภาพ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของค่าเฉลี่ย
ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1)	42	15	12.12	1.40	80.79
ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)	42	30	24.64	3.14	82.14

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนสอบระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 12.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าเท่ากับ 1.40 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน ร้อยละของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) มีค่าเท่ากับ 80.79 และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนสอบหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 24.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าเท่ากับ 3.14 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ร้อยละของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเท่ากับ 82.14 ดังนั้น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.79/82.14

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples) ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D^2$	$\sum D^2$	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	42	17.38	4.46	305	2393	22.424*	41	.05*
หลังเรียน	42	24.64	3.14					

*ค่าวิกฤตของ t ที่ระดับนัยสำคัญ.05, df=41 มีค่าเท่ากับ 1.6829

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อนำค่าที (t) ที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับตารางค่าวิกฤตของที (Critical Values of t) ที่ df=41 ระดับนัยสำคัญ.05 เป็นการทดสอบแบบหางเดียว (One-tail) ได้ค่าที (t) เท่ากับ 1.6829 ซึ่งค่าที (t) ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 22.424 มากกว่าค่าจากตาราง แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนจริง ดังนั้น นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่พัฒนาขึ้นปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

n	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		ค่าดัชนีประสิทธิพล (E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
42	30	730	1,035	0.5754

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 เท่ากับ 0.5754 หรือคิดเป็นร้อยละ 57.54

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	บทเรียนเข้าใจง่าย	2.57	0.59	พอใจมาก
2	หน้าจอมีสีสัน สวยงาม	2.52	0.71	พอใจมาก
3	ขนาดตัวอักษร ภาพ ชัดเจน	2.57	0.59	พอใจมาก
4	แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เหมาะสม	2.55	0.55	พอใจมาก
5	เสียงดนตรีและเสียงประกอบทำให้บทเรียนน่าสนใจ	2.52	0.67	พอใจมาก
6	นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	2.55	0.63	พอใจมาก
7	นักเรียนชอบใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียน	2.52	0.59	พอใจมาก
8	นักเรียนมีความสนุกสนานกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	2.64	0.53	พอใจมาก
9	จำนวนชั่วโมงที่ใช้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้งาน	2.50	0.67	พอใจปานกลาง
10	นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้นเมื่อเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	2.52	0.59	พอใจมาก
	โดยภาพรวม	2.55	0.61	พอใจมาก

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอใจมาก ($\bar{X}$=2.55, S.D.=0.61) สำหรับผลการประเมินรายข้อ พบว่า ข้อ (8) นักเรียนมีความสนุกสนานกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีผลการประเมินสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใจมาก ($\bar{X}$=2.64, S.D.=0.53) และข้อ (9) จำนวนชั่วโมงที่ใช้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้งาน มีผลการประเมินต่ำกว่าข้ออื่น คือ มีผลการประเมิน อยู่ในระดับพอใจปานกลาง ($\bar{X}$=2.50, S.D.=0.61)

4. สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.79/82.14

2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.5754 หรือนักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 57.54

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับพอใจมาก ($\overline{X}$ =2.55, S.D.=0.61)

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.79/82.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุ หอมสุวรรณ และธัญว์รัชน์ สินธนะกุล (2558: 1009-1020) ที่ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคณิตศาสตร์บนแท็บเล็ต เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกิน 1,000 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน BBL โดยผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.06/82.26 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการนำเสนอเนื้อหาและมีลำดับวิธีการสอนเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ มีการออกแบบและสร้างโปรแกรมบทเรียน โดยอาศัยแนวคิดจากทฤษฎีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง มีการประเมินผลการตอบสนองของผู้เรียน โดยให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมแรงแก่ผู้เรียน ในแต่ละบทเรียนจะมีทั้งข้อความ รูปภาพภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว มีสีสันสวยงามและมีเสียงประกอบ ซึ่งผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนได้ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2542: 68) รวมถึงผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้รายบุคคลและกลุ่มย่อย ก่อนนำมาทดลองภาคสนามจริง จึงส่งผลให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เท่ากับ 0.5754 หรือนักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 57.54 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำเทียน ภัทรโกศล (2557: 296-303) ที่ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐานของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าเท่ากับ 0.6466 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.66 และพัฒนาการด้านทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐานของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐานสูงกว่าก่อนใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ก่อนเรียนและหลังเรียนแสดงให้เห็นว่า การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ดึงดูดความสนใจ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้สมองทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวาเกิดการเรียนรู้อย่างสมดุลและสอดคล้องกับสติปัญญาของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลายอย่างเหมาะสม (เยาวพา เตชะคุปต์, 2548: 36) ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 ขั้นประกอบด้วย ขั้นอุ่นเครื่อง (Warm-up) (2) ขั้นนำเสนอความรู้ (Present) (3) ขั้นลงมือเรียนรู้-ฝึกทำ-ฝึกฝน (Learn-Practice) (4) ขั้นสรุปความรู้ (Summary) และ (5) ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558: 26-33) จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และส่งผลให้มีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่า 0.50

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับพอใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัชรา อวบอ้วน และรัฐกรณ์ คิดการ (2555: 37-42) ที่ได้พัฒนาบทเรียนการ์ตูนแอนิเมชันโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สมองเป็นฐาน วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนการ์ตูนแอนิเมชันที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เหตุที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับพอใจมาก อาจเนื่องมาจากการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีเสียงดนตรีและเสียงประกอบทำให้บทเรียนน่าสนใจ หน้าจอมีสีสันสวยงามและนักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้นเมื่อเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พร้อมทั้งบทเรียนเข้าใจง่ายจึงทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญและอุทิศเวลาให้คำแนะนำข้อคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านหมากแข้งทุกท่านที่อำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านหมากแข้งทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มา ณ ที่นี้

7. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). **การพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและเว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). **นวัตกรรมการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประวิต เอราวรรณ์. (2545). **การวิจัยในชั้นเรียน (ฉบับปรับปรุงใหม่)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ.

ภาณุ หอมสุวรรณ และธัญว์รัชน์ สินธนะกุล. (2558). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคณิตศาสตร์บนแท็บเล็ต เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกิน 1,000 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยเทคนิค KWDL ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน BBL. ใน **การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15**, วันที่ 23 กรกฎาคม 2558, นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. หน้า 1009-1020.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การศึกษาและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. **วารสารการศึกษาปฐมวัย,** 9, 36-48.

ระเบียบ มาสุข. (2558, 22 กันยายน). **ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ**. สัมภาษณ์.

ลำเทียน ภัทรโกศล. (2557). การพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐานของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, ฉบับพิเศษ, 296-303.

วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). **สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้**. ปทุมธานี: พี เอ็น เคแอนด์สกายพริ้นติ้งส์ จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). **การพลิกโฉมโรงเรียน ป.1 อ่านออก เขียนได้ ใน 1 ปี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักส่งเสริมสุขภาพ. (2558). **คู่มือการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ.** *2558.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุภัชรา อวบอ้วน และรัฐกรณ์ คิดการ. (2555). บทเรียนการ์ตูนแอนิเมชันโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สมอง เป็นฐาน วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. **วารสารราชพฤกษ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 10, 37-42.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มานะ โสภา[1] ศุภากรณ์ จันทจร[2] สุจริต แสงสุวรรณ์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเทศบาล 1 โพศรี สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบทดสอบย่อย (4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 และสถิติทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระจากกัน ผลการวิจัยพบว่า (1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.11/84.69 (2) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อยู่ในระดับพอใจมาก ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.71)

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม, ความพึงพอใจ

[1]สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
e-mail: manasopa@udru.ac.th
[2]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
[3]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

The Development of Computer Assisted Instruction Based on Behaviorism Theories on topic: The Principle Operation of Computer for Prathomsuksa 4 Students

Mana Sopa[1] Supakorn Jantajorn[2] Sujarit Saengsuwan[3]

Abstract

The purposes of this research were (1) to find efficiency of Computer Assisted Instruction (CAI) base on behaviorism learning theories on topic: the principle operation of computer for Prathomsuksa 4 students with criteria 80/80 (2) to compare pretest-posttest students learning achievement and (3) to study the satisfaction towards the developed CAI. The sample group was conducted under the purposive sampling technique and consisted of 27 in first section Prathomsuksa 4 students from Tessaban 1 Phosri School, Nakhon Udon Thani Municipality Educational Office, who were studying in second semester of the academic year 2015. The research tools included: (1) the developed CAI (2) learning achievement test (3) subchapters test and (4) the satisfaction questionnaire. Statistics used for data analyses were mean, standard deviation, percentage, efficiency (E_1/E_2) and t-test dependent samples. The results showed that: (1) the developed CAI had efficiency (E_1/E_2) at 81.11/84.69 (2) The learning achievement had posttest score higher than pretest score at significant level.05 and (3) the satisfaction of sample groups also showed at high level ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.71)

Keyword: Computer Assisted Instruction, Behaviorism Theories, Learning Satisfaction

[1]Department of Computer Science Faculty of Science Udon Thani Rajabhat University.
e-mail: manasopa@udru.ac.th
[2]Department of Computer Education Faculty of Education Udon Thani Rajabhat University.
[3]Department of Computer Education Faculty of Education Udon Thani Rajabhat University.

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน เหมือนเป็นสิ่งที่กำหนดให้ผู้สอนต้องคอยติดตามและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ ความเข้าใจในคุณสมบัติของเทคโนโลยีหลักและกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้สามารถปรับการเรียนการสอนในบริบทที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างพอเหมาะ นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถชี้นำทิศทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดทางการเรียนรู้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ถือว่าเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุทิน ทองไสว, 2552: 49) เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไม่เป็นเพียงรูปแบบของบทเรียนแบบโปรแกรมที่ให้เพียงเนื้อหา คำถาม และคำตอบ แต่ได้รับการออกแบบให้เปิดกว้าง เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดค้น สืบค้น รู้จักสร้างและกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของตนเอง ตามศักยภาพ ความต้องการ และความสะดวกของตนเอง (กรมวิชาการ 2546: 3-7; อ้างจาก บุปผชาติ ทัฬหิกรณ์ และคณะ 2544: 3-17) นอกจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังสามารถให้ ผลป้อนกลับแก่ผู้เรียน ให้การเสริมแรงแรงด้วยการตอบสนองทางบวกด้วยรางวัลจากแต้มคะแนน มีการชี้แนะเพื่อการแก้ไขหรือฝึกซ้ำเมื่อผู้เรียนยังไม่สามารถเรียนรู้ได้ถูกต้องตามที่กำหนด รวมทั้งการฝึกซ้ำเพื่อให้ได้ผลของการเรียนรู้ที่ถาวร (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2550: 93)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ควรนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งนับได้ว่าเป็นการตอบสนองนโยบาย "ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ" ได้เป็นอย่างดี คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจึงเป็นสิ่งที่มีผลที่ดีต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในโรงเรียนเทศบาล 1 โพศรี ยังขาดแคลนครูที่จบมาจากสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษาโดยตรง รวมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ยังไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการเรียนของนักเรียน เช่น จอโปรเจคเตอร์ และ ชิ้นส่วนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ยังมีขนาดเล็กหายาก ทำให้ส่วนมากครูผู้สอนจึงทำการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ทำให้นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้ และยังทำให้นักเรียนไม่สนใจในการเรียนและรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อเรียนจบบทเรียนไปแล้วนักเรียนก็ไม่สามารถจำเนื้อหาที่ครูสอนได้ เนื่องจากนักเรียนจะเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เพียงสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เท่านั้น และครูไม่สามารถอธิบายเนื้อหาในบทเรียนซ้ำๆ ให้นักเรียนแต่ละคนเข้าใจพร้อมกันได้ ดังนั้นจึงส่งผลให้การเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ในระดับโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จดังที่คาดหวัง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่สูงตามที่กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาในการเรียนการสอนดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อใช้ในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ในบทเรียนจะประกอบด้วยภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวประกอบเนื้อหาที่สมบูรณ์ ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน มีความสุขในการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 1 โพศรี สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 4 ห้อง รวมทั้งสิ้น 109 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเทศบาล 1 โพศรี สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบศึกษากลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียววัดสองครั้ง (The One-group Pretest-Posttest Design) (มนต์ชัย เทียนทอง, 2545: 298) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการวิจัย The One-group Pretest-Posttest Design

วัดก่อนการทดลอง	จัดกระทำตามโปรแกรม	วัดหลังการทดลอง
O_1	X	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

O_1 แทน วัดก่อนการทดลอง

X แทน จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

O_2 แทน วัดหลังการทดลอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.43-0.77 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.22-0.63 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

2. แบบทดสอบย่อยวัดผลระหว่างเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 3 ชุด รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.20-0.77 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.21-0.50 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.49-0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง

4.2 จัดกิจกรรมการเรียนการรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในขณะระหว่างเรียนจบแต่ละหัวข้อย่อย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบย่อย รวมจำนวน 30 ข้อ

4.3 เมื่อสิ้นสุดการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) แต่สลับข้อคำถาม ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ

4.5 รวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples)

5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การวัดความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง พอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง พอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง พอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง พอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง พอใจน้อยที่สุด

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 จากการทดลองใช้ภาคสนาม ซึ่งดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ประสิทธิภาพ	คะแนน	n	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของค่าเฉลี่ย
ประสิทธิภาพกระบวนการ	30	27	24.33	1.80	81.11
ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)	30	27	25.41	1.60	84.69

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนสอบระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 24.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าเท่ากับ 1.80 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ร้อยละของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) มีค่าเท่ากับ 81.11 และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนสอบหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 25.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าเท่ากับ 1.60 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ร้อยละของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเท่ากับ 84.69 ดังนั้น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.11/84.69

6.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	27	17.70	1.90	208	1678	23.318*	26	.05
หลังเรียน	27	25.41	1.60					

*ค่าวิกฤตของ t ที่ระดับนัยสำคัญ.05 ที่ df=26 มีค่าเท่ากับ 1.7056

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อนำค่าที (t) ที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับตารางค่าวิกฤตของที (Critical Values of t) ที่ df=26 ระดับนัยสำคัญ.05 เป็นการทดสอบแบบหางเดียว (One-tail) ได้ค่าที (t) เท่ากับ 1.7056 ซึ่งค่าที (t) ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 23.318 มากกว่าค่าจากตาราง แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนจริง ดังนั้น นักเรียนที่เรียน

ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

6.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

ที่	รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1	การอธิบายและเรียงลำดับเนื้อหาเข้าใจง่าย	4.44	0.70	พอใจมาก
2	เนื้อหาที่เรียนไม่ยากเกินไป	3.78	0.70	พอใจมาก
3	เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.41	0.64	พอใจมาก
4	ตัวหนังสือมีความชัดเจน	4.44	0.64	พอใจมาก
5	ภาพประกอบสวยงาม เหมาะสม	4.44	0.75	พอใจมาก
6	ภาพและวีดีโอประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน	4.37	0.69	พอใจมาก
7	สื่อการสอนน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.44	0.70	พอใจมาก
8	สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำได้ดียิ่งขึ้น	4.44	0.75	พอใจมาก
9	สามารถทบทวนเนื้อหาบทเรียนได้ตามต้องการ	4.37	0.79	พอใจมาก
10	ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อโดยรวม	4.70	0.47	พอใจมากที่สุด
โดยภาพรวม		4.39	0.71	พอใจมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับพอใจมาก ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.71) สำหรับผลการประเมินรายข้อ พบว่า ข้อ (10) ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อโดยรวม มีผลการประเมินสูงกว่าข้ออื่น คือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.70, S.D.=0.47) และข้อ (2) เนื้อหาที่เรียนไม่ยากเกินไป มีผลการประเมินต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ มีผลการประเมิน อยู่ในระดับพอใจมาก ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.70)

4. สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบตามแนวความคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเป็นบทเรียนที่มีการกระตุ้นความสนใจ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องด้วยมีการตั้งคำถามนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการเสริมแรง หากตอบถูกจะได้รับการตอบสนองในรูปผลป้อนกลับทางบวก หากตอบผิดจะได้รับการตอบสนองในรูปของผลป้อนกลับในทางลบและคำอธิบาย ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.11/84.69

2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับพอใจมาก ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.71)

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการทดลองภาคสนาม พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ ในการนำเสนอเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ในลักษณะของสื่อประสมอันได้แก่ ข้อความ รูปภาพ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เพื่อถ่ายทอดความรู้ในลักษณะใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งได้รับผลป้อนกลับอย่างสม่ำเสมอกับเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ (อดิศักดิ์ สุเฌอ, 2542: 1) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลนาถ ประทุมเทา (2553: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง หลักการทำงานและบทบาทของคอมพิวเตอร์ พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแสดงให้เห็นว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นโปรแกรมประยุกต์ ซึ่งนำมาช่วยในการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการเรียนการสอน ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของรายวิชา สามารถโต้ตอบกับผู้เรียนได้ และสามารถให้ผลป้อนกลับได้ในทันที (น้ำผึ้ง กรอบทอง, 2551: 27) โดยผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของก่อเกียรติ ปรีจำรัส (2553: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พัฒนาการของระบบคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทาการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับพอใจมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ การอธิบายและเรียงลำดับเนื้อหาเข้าใจง่าย, เนื้อหาที่เรียนไม่ยากเกินไป, เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้, ตัวหนังสือมีความชัดเจน, ภาพประกอบสวยงาม เหมาะสม, ภาพและวีดีโอประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน, สื่อการสอนน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้, สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำได้ดียิ่งขึ้น และสามารถทบทวนเนื้อหาบทเรียนได้ตามต้องการ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำไย ผลาพรม (2553: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.73, S.D.=0.47)

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์กำหนดไว้ คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในโรงเรียน ซึ่งบทเรียนสามารถตอบสนองการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญและอุทิศเวลาให้คำแนะนำข้อคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนเทศบาล 1 โพศรี ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1, 4/2, 4/4 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเทศบาล 1 โพศรี ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

7. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). **ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ก่อเกียรติ ปรีจำรัส. (2553). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พัฒนาการของระบบคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กิดานันท์ มลิทอง. (2548). **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.

กุลนาถ ประทุมเทา. (2553). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง หลักการทำงาน และบทบาทของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2550). **วิธีวิทยาการออกแบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำผึ้ง *กรอบ*ทอง. (2551). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง หลักการทำงาน และองค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

มนต์ชัย เทียนทอง. (2545). **การออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ลำไย ผลาพรม. (2553). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วิทัตตา ธุระพันธ์. (2555). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่** *1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อดิศักดิ์ สุเฌอ. (2542). **คอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วย Authorware 3.5. เอกสารประกอบการสอนภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา**. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ศุภพันธุ์ สุพรม[1] กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว[2] ปราโมทย์ พรหมขันธ์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 35 คน ได้มากจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ หลัก การทำงานของคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบถามความพึงพอใจ สถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 คือ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคุณภาพเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับมากและมีประสิทธิภาพ แบบกลุ่มเล็กและภาคสนามเท่ากับ 80.67/80.56 และ 81.10/82.75 ตามลำดับซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนการสอนผ่านเว็บ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ประสิทธิภาพของเว็บ

[1]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
e-mail: suphaphan.kong@gmail.com
[2]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
[3]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Development of Web Based Instruction on The Principle of Computer's Functioning for Mathayomsuksa 1 Students

Suphaphan Suprom[1] Kanitkan Pankaew[2] Pramote Promkun[3]

Abstract

The purposes of this research were: (1) to create and to find the developmental testing of media through the Web Based Instruction on the principle of computer's functioning for Mathayomsuksa 1 students, which had 80/80 based on efficiency criteria (2) to compare the posttest with 80 percent of criterion and (3) to study about the satisfaction of Mathayomsuksa 1 students on the Web Based Instruction. The sample in a simple random was 35 Mathayom 1 students in the second semester of the academic year 2015 at Sobprabpittayakhom School. The instruments were lesson plans, the web based instruction on the principle of computer's functioning, posttest and questionnaires. Subsequently, the data was analyzed by mean, percentage, standard deviations (S.D) , t-test and E_1/E_2.

The findings found that

1. The instructional media through web based instruction on the principle of computer's functioning for Mathayom 1 students had a good quality with 4.31 points, efficiency in small group method was 80.67/80.56 and in fieldwork method was 81.10/82.75.
2. The achievement of posttest was higher than the 80 percent of criterion and it was significant at.05
3. The students' satisfaction of web based instruction was the excellent.

Keyword: Web Based Instruction, Achievement, Web efficiency

[1]Computer Major Education Faculty Lampang Rajabhat University
e-mail: suphaphan.kong@gmail.com
[2]Computer Major Education Faculty Lampang Rajabhat University
[3]Computer Major Education Faculty Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาท ในการพัฒนาในเกือบทุกๆด้าน ไม่ว่าในด้านธุรกิจ ด้านสาธารณสุข ด้านการทหารและความมั่นคง ด้านโทรคมนาคมและการสื่อสาร รวมทั้งด้านการศึกษา ซึ่งในส่วนของการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทที่สำคัญทั้งที่เป็นทั้งเครื่องมือหลัก และเครื่องมือสนับสนุนที่ต้องจัดหา และนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามลักษณะการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การกำหนดทิศทางและนโยบายการจัดการศึกษาไทย จึงต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติและคุณภาพของแรงงานในอนาคต ซึ่งปฏิเสธไม่ได้เลยว่า เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี (Mediathailand, 2554) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตการอาชีพและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข เรียนรู้อะไรในการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มานานนับร้อยปี ส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเรียนการสอนขึ้น กล่าวคือ ผลผลิตทางการศึกษาของเราขาดคุณลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ คือ 1) กล้าและรู้จักแสดงความคิดเห็นต่อชุมชน 2) สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง 3) รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 5) มีความคิดในการพัฒนาและความคิดสร้างสรรค์ และ 6) มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม โดยการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ครูต้องสอนเนื้อหาให้ทันตามหลักสูตรซึ่งเต็มไปด้วยเนื้อหามากมาย ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ไม่มีความจำเป็นหรือสัมพันธ์ต่อชีวิตของนักเรียน แต่ด้วยหน้าที่ ทำให้ครูหลายๆ ท่านต้องพยายามสอนเนื้อหาให้ทัน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, มปป)

จากปัญหานี้ ทำให้ครูต้องรีบเร่งจนไม่มีเวลาที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เมื่อไม่มี การทำงานเป็นกลุ่มทำให้ขาดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และยังขาดความเคารพตนเองและคนอื่นการจัดการเรียนการสอนแบบครูคือผู้ให้เนื้อหาหรือความรู้เพียงฝ่ายเดียว ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญรู้แต่ว่าจะต้องเรียน ผู้เรียนจึงเคยชินกับการรอรับความรู้จากครู เมื่อผู้เรียนคิดเช่นนั้นจึงขาดการฝึกแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการเรียนสิ้นสุดแค่ในชั้นเรียน ในศตวรรษที่ 21 การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงพยายามเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายมาเป็นคณะครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะผ่านเทคโนโลยีเพื่อให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน เรียกกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ว่า Active Learning ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะหมวด 4 มาตราที่ 24 กระบวนการจัดการศึกษา ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

และมีความรอบรู้ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาช่วยในการสนับสนุน ซึ่งสุมาลี ชัยเจริญ กล่าวว่า บทบาทของเทคโนโลยีจะต้องยืดหยุ่น มีความสมบูรณ์เพียบพร้อมที่จะสนับสนุนให้นักเรียนได้นำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองรู้หรือสิ่งที่เรียนรู้และเปลี่ยนบทบาท จากเทคโนโลยีที่เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระแทนครู หรือการเรียนรู้จากเทคโนโลยี มาสู่การเรียนรู้กับเทคโนโลยี สาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงและผู้เรียนสอบไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดมากขึ้น เกิดจากครูไม่เข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนจึงไม่อาจจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม กับผู้เรียนแต่ละแบบ (วัลลภ กันทรัพย์, 2541) ดังที่ สิริวรรณ ตะรุสานนท์ (2542) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ การสอนจะไม่ประสบความสำเร็จหากวิธีสอนที่ครูเลือกใช้ขาดความเหมาะสมกับรูปแบบที่ผู้เรียนชอบ ทั้งนี้เพราะรูปแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน หากครูใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะทำให้เกิดความเข้าใจบทเรียนได้เร็วและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ทั้งนี้การสอนให้บรรลุเป้าหมายต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้หลายๆ รูปแบบ

การเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-Based Instruction) เป็นวิธีสอนรูปแบบหนึ่งที่นำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งถนอมพร เลาจรัสแสง (2544) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการการเรียน การสอนที่ผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และแก้ปัญหาในเรื่องข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา โดยการสอนบนเว็บจะประยุกต์ใช้คุณสมบัติและทรัพยากรของ เวิลด์ ไวด์ เว็บ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนซึ่งการเรียนการสอนที่จัดขึ้นผ่านเว็บนี้อาจเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดของกระบวนการเรียนการสอนก็ได้ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่กระทำผ่านสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้สอนจะนำเสนอข้อมูลความรู้ให้ผู้เรียนได้ทำการศึกษาผ่านเว็บ เป็นบริการสำหรับให้ข่าวสารแก่ผู้ใช้ในระบบอินเทอร์เน็ต โดยใช้คอมพิวเตอร์รับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องแม่ข่ายและเครื่องผู้ใช้ง่ายขึ้นและช่วยให้การแสดงผลที่เกิดบนเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้เป็นแบบมัลติมีเดีย โดยผู้เรียนเองก็สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ศึกษาด้วยการเรียนการสอนผ่านเว็บ ดัง สิริลักษณ์ แสงจันทรา (2554) ได้พัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชา การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชา การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 80/80 และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนผ่านเว็บที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งผลการวิจัยทำให้ได้การเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชาการจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้น จำนวน 6 บทเรียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.80/84.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตราฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 และคุณภาพของบทเรียนสำหรับการเรียนการสอนผ่านเว็บนี้ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทเรียนเท่ากับ 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

โรงเรียนสบปราบพิทยาคมเป็นโรงเรียนขนาดกลางจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลาย ครูเป็นผู้ให้ความรู้เพียงฝ่ายเดียว ทั้งยังขาดสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยกระตุ้นความสนใจ

ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น จึงมีแนวคิดนำเอาสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บมาประยุกต์ใช้ เนื่องจากเนื้อหาในบทเรียนนี้เป็นเนื้อหาพื้นฐานที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นหากผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเว็บ จะส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม มีจำนวน 6 ห้องเรียน จำนวน 171 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม จำนวน 35 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Shot Case Design กลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดผลหลังทดลอง (สมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2554)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผน

3.2 สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ จำนวน 20 ข้อ

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ

4. การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบของADDIE Model ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis)

4.1.1 ศึกษาศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551 จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ ประสบการณ์สำคัญ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา/สาระการเรียนรู้/สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บันทึกหลังเรียน

4.1.2 ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

4.1.3 ศึกษาวิธีการหาคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1.4 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบแบบสอบความพึงพอใจของนักเรียน

4.2 ขั้นออกแบบ (Design)

4.2.1 การสร้างสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1) กำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์ มาใช้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ซึ่งได้เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน (แผนละ 2 ชั่วโมง) โดยแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ประกอบด้วย มาตรฐานสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ กระบวนการวัดผลประเมินผลกิจกรรมเสนอแนะ รวมทั้งแบบประเมินในด้านต่างๆ

3) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มาพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ
หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4) สร้างสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 เรื่อง (เรื่องละ 2 ชั่วโมง) ใช้จัดกิจกรรมประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ ประกอบด้วย 1) คำชี้แจงสำหรับนักเรียน 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สถานการณ์ปัญหา 4) ภารกิจ 5) ฐานความช่วยเหลือ 6) แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม 7) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 8) แบบทดสอบหลังเรียน 9) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และ 10) เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

4.2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นวิเคราะห์มาสร้างแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน เพื่อเตรียมนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องขั้นพัฒนาต่อไป

4.2.3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากหลักการและทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 ข้อ เพื่อเตรียมนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม สอดคล้องในขั้นพัฒนาต่อไป ซึ่งแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.3 ขั้นพัฒนา (Development)

4.3.1 สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ

1) นำสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาให้ข้อคิดเห็นแล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ มีจำนวน 3 ท่าน โดยผลการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ
หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับมาก

2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาให้ข้อคิดเห็น แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ มีจำนวน 3 ท่าน โดย ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด

3) นำสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม จำนวน 44 คน แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อน โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 ครั้ง แบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม

4) ปรับปรุงแก้ไขสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ต่อไป

4.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามและตัวเลือก แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

2) ผู้วิจัยเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ

3) จัดพิมพ์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริง

4.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

1) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและข้อคำถาม (IOC)

2) นำคะแนนที่ได้จากแบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.00

3) จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับจริง ซึ่งมีคำถามจำนวน 15 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4.4 ขั้นนำไปใช้ (Implementation)

เป็นขั้นตอนที่ผู้ศึกษานำเครื่องมือทุกชนิด ประกอบด้วย สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บจำนวน 5 เรื่องประกอบกับแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจ ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 35 คน ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากขั้นนำไปใช้นี้ คือ ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บและในขั้นนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.4.1 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ

4.4.2 ดำเนินการทดสอบหลังจากเรียนแต่ละเรื่องเสร็จแล้ว

4.4.3 เมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้เสร็จแล้วให้นักเรียนทำการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำแบบประเมินความพึงพอใจ

4.5 ขั้นประเมินผล (Evaluation)

เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากใช้สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นมาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยนำคะแนนทดสอบหลังเรียน (แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้) ที่ได้จากการใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม จำนวน 35 คน มาเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 80 เพื่อดูความก้าวหน้าของการเรียน และนำผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บคอมพิวเตอร์มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน ด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับใด

5. การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

5.1 คัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายสิ่งที่กำลังจะดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ ที่ได้สร้างขึ้นจำนวน 5 กิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะใช้เวลา 10 ชั่วโมง (1 กิจกรรม ต่อ 2 ชั่วโมง)

5.3 บันทึกผลหลังการจัดกิจรรม โดยผู้วิจัยเขียนรายงาน และให้คะแนนผลงานของนักเรียนที่ทำขึ้นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.4 เมื่อดำเนินกิจกรรมจนครบเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดเดิมอีกครั้ง โดยใช้เวลา 30 นาที

5.5 นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิเคราะห์และแปลผล ในรูปแบบตารางและการบรรยาย และสรุปผล

4. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผลการสร้างสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ พบว่า สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

นำสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม ซึ่งนำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ตามเกณฑ์ 80/80 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2
	A	ΣX	E_1	B	ΣY	E_2	
3	50	38.33	76.67	20	15.00	75.00	76.67/75.00
9	50	40.33	80.67	20	16.11	80.56	80.67/80.56
32	50	40.55	81.10	20	16.55	82.75	81.10/82.75

จากตารางที่ 1 พบว่าสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม เท่ากับ 76.67/75.00 80.67/80.56 และ 81.10/82.75 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

หลังจากได้สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ที่มีประสิทธิภาพแล้ว ผู้วิจัยได้นำสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บไปใช้จริงกับนักเรียนโรงเรียนสบปราบพิทยาคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 35 คน จากนั้นทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งผลนำเสนอดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1/1

คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	เกณฑ์ร้อยละที่กำหนด (ร้อยละ 80)	t-test
20	35	16.54	.78	16	4.15

$t_{(.05,34)}=2.03$ *มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ที่เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ จำนวน 35 คน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.54 คิดเป็นร้อยละ 82.70 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

หลังจากที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม จำนวน 35 คน เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งได้นำเสนอผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น (n=35)		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.49	.57	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.46	.58	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	4.51	.64	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	**4.49**	**.60**	**มาก**

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสบปราบพิทยาคม มีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และ 4.46 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ผลการสร้างสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีคุณภาพเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับมาก นั่นเป็นเพราะ สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ มีองค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วน และผู้วิจัยได้จัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ ซึ่งมีการออกแบบด้วยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีการกำหนดสถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนและเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ จินตวีร์ คล้ายสังข์ (2554) กล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Learner center) ซึ่งมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ และให้คำแนะนำสนับสนุนการเรียนรู้ (facilitator, coach) โดยผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำแนะนำมากกว่าเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมการเรียนจึงเน้นสถานการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องประยุกต์ใช้ ความรู้ ในการแก้ปัญหา ดังนั้น การประยุกต์ใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เพื่อใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน โดยตั้งคำถามหรือเสนอสถานการณ์ปัญหา ภารกิจ และฐานความช่วยเหลือ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการเรียนการสอนคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการหาคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริภรณ์ โทอ่อน (2556) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบึงสามวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบึงสามวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้มีประสิทธิภาพ 85/85 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดี และงานวิจัยของปริดาภรณ์ ดวงใจดี (2556) ได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีคุณภาพด้านเนื้อหาระดับดี และเทคนิคการผลิตสื่ออยู่ในระดับดี

2. ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม เท่ากับ 76.67/75.00 80.67/80.56 และ 81.10/82.75 ตามลำดับ ซึ่งการหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เพราะว่าเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงในส่วนของเนื้อหาลดลง และสามารถเข้าใจได้ง่ายมากขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็กและภาคสนาม ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เป็นเพราะ

ผู้วิจัยได้ปฏิบัติและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนตามตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาสาระ รูปภาพประกอบ และสื่อวิดีทัศน์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสื่อการเรียนการสอนมีการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างชัดเจน จึงส่งผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างอย่างมีระบบ และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้สะดวกและสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พิสิษฐ์ ทองงาม (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเทคนิคเรียนรู้ร่วมกัน เรื่อง การออกแบบและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทำวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ต (WBI) ด้วยเทคนิคเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together: LT) เรื่องการออกแบบและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียน WBI ด้วยเทคนิค LT ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วยบทเรียน 5 บทเรียน และมีประสิทธิภาพ 82.81/81.98 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไว้คือ 80/80 และงานวิจัยของสิริลักษณ์ แสงจันทรา (2554) ได้พัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชา การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชา การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยทำให้ได้การเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชาการจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้น จำนวน 6 บทเรียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.80/84.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตราฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 29 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ ซึ่งได้แบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 จำนวน 20 ข้อ แล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนั้น สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีการจัดการเนื้อหา องค์ประกอบของสื่ออย่างเหมาะสม และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้เนื้อหาตามความต้องการของตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ที่เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน ดังผลงานวิจัยของอัจจิมา บำรุงนา (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการสอนผ่านเว็บด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และศิริวรรณ สังขพันธุ์ (2556) ได้พัฒนาสื่อการเรียนการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรายวิชาบาสเกตบอล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบาสเกตบอล1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่าย ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต วิชา บาสเกตบอล 1 พบว่ามีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจมากในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เนื่องจากเนื้อหาของบทเรียนมีความน่าสนใจ รูปแบบ ขนาดและสีของตัวอักษร

สวยงาม อ่านง่าย มีความเหมาะสมของระยะเวลาในการนาเสนอบทเรียนที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิษฐ์ ทองงาม (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเทคนิคเรียนรู้ร่วมกัน เรื่อง การออกแบบและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการเรียนด้วยบทเรียนอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวรรณ ขวัญนาค และ จิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์ (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้วยวิธีปัญหาเป็นหลักร่วมกับสื่อการสอนแบบสาธิต เพื่อหาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2/2555 จำนวน 24 พบว่าบทเรียนดังกล่าว มีผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บนี้สามารถใช้งานกับอุปกรณ์ต่างๆ ได้ เช่น Computer Notebook, Tablet, Smartphone, iPad โดยผู้ใช้ควรศึกษาวิธีการเรียนในคู่มือให้ละเอียด

1.2 ก่อนจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บนี้ ผู้สอนควรจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้พร้อมใช้งาน

1.3 ควรมีความยืดหยุ่นในการกำหนดให้ผู้เรียน แต่ควรจะให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ ในเนื้อหาเรื่องอื่นๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการออกแบบสื่อการเรียนการสอนผ่านเว็บ ให้มีรูปแบบที่แตกต่างและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรนำแบบทดสอบไปหาค่า อำนาจจำแนก และความยากง่าย ก่อนนำไปใช้จริงเพื่อทำให้แบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **พระราชบัญญัติการศึกาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2542.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2554). **หลักการออกแบบเว็บไซต์ทางการศึกษา: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สยามพริ้นท์.

จิรวรรณ ขวัญนาคและจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์. (2556). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้วยวิธีปัญหาเป็นหลักร่วมกับสื่อการสอนแบบสาธิต. **วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร,** 72-85.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2544). การสอนบนเว็บ (Web-Based Instruction) นวัตกรรมเพื่อคุณภาพการเรียนการสอน. **ศึกษาศาสตร์.** ปีที่ 28, 87-94.

พิสิษฐ์ ทองงาม. (2557). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเทคนิคเรียนรู้ร่วมกัน เรื่อง การออกแบบและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.**วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ,** ปีที่ 8, 177-190.

ปริดาภรณ์ ดวงใจดี. (2556). การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตในสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี. **วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา,** ปีที่ 5, ฉบับที่ 1, 1-13.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (มปป). **ปัญหาการศึกษาไทยทัศนะ Constructionism กับการเรียนการสอน**. ค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2559. จาก http://www.kmutt.ac.th/organization/Education/Technology/tech_ed/constructionism/constructionism1.html

วัลลภ กันทรัพย์. (2541). **แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ศิริภรณ์ โทอ่อน. (2556). **บทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ระบบสื่อสารข้อมูล สำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รายวิชาเทคโนดลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบึงสามพันวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์.** สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ศิริวรรณ สังขพันธุ์ (2556). การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ตรายวิชา บาสเกตบอล 1.**วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา,** ปีที่ 5, ฉบับที่ 3, 53-64.

สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2554). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรศิลป์.

สิริลักษณ์ แสงจันทรา. (2554). **การพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชา การจัดการฐานข้อมูลเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สิริวรรณ ตะรุสานนท์. (2542). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย หมาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัจจิมา บำรุงนา. (2557). **การพัฒนาการสอนผ่านเว็บด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ประทุมธานี.

Mediathailand. (2554). **บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อการจัดการศึกษาของไทย.** ค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2559. จาก http://mediathailand.blogspot.com/2012/06/blog-post_4877.html

การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์

วรพงศ์ มาลัยวงษ์[1] พสิษฐ์ธน พรมแดง[2] ธีระชัย ใจใส[3] สุทธิกานต์ บ่อจักรพันธ์[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน 2) เพื่อหาคุณภาพของระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 30 คน และครู จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 33 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบประกอบด้วย โปรแกรม Adobe Dreamweaver, Adobe Photoshop, Xampp, ภาษา PHP, HTML5, CSS, JavaScript, SQL เครื่องมือทดสอบระบบได้แก่ แบบประเมินคุณภาพของระบบ และ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อระบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียนโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน 2) คุณภาพของระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียนโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$=4.77) (S.D.=0.29) และ 3) ความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ โดยรวมอยู่ในระดับ ดี ($\overline{X}$=4.18) (S.D.=0.77) สามารถนำไปใช้ได้จริงในระบบบริการนักเรียนของโรงเรียน

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ

[1]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
e-mail: worapong@udru.ac.th
[2, 3]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
[4]สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

The Development Information Systems for Student Services: Case study of Chaelaepittayanusorn school

Worapong Malaiwong[1] Phasitthon Promdaeng[2]
Teerachai Jaisai[3] Sutthikarn Bojukrapan[4]

Abstract

The purposes of this paper were to 1) Development information system for the student service. 2) To determine the quality of information systems for student services, and 3) the satisfaction of the use of information systems for student services. Developing information systems for student services case study of Charlaepittayanusorn school. The purposive sampling group was 30 Mattayomsuksa 1-6 students and 3 Teachers of Charlaepittayanusorn school. Total is 33 people. The tools used in this research consisted of PHP, HTML5, CSS, JavaScript and SQL, to run the program; browser, to develop the system; Photoshop to decorate picture; Xampp, to simulate the computer as the web server; Performance evaluation to test the system; and the satisfaction questionnaire of its users. The data were analyed is used to mean, percentage, standard deviation.

From the results, 1 The information system for students service case study of Chaelaepittayanusorn School was developed in accordance with requirements of users; 2) Quality of system, Overall was at excellent level ($\overline{X}$=4.77) (S.D.=0.29). And 3) satisfaction with the system in good ($\overline{X}$=4.18) (S.D.=0.77). It can be practical.

Keyword: Information system

[1]Computer Education Program Educaction Faculty Udon Thani Rajabhat University
e-mail:worapong@udru.ac.th
[2, 3]Computer Education Program. Education Faculty. Udon Thani Rajabhat University.
[3]Computer Science and Information Technology. Science Faculty. Udon Thani Rajabhat University.

1. บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคของโลกาภิวัตน์ การติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องที่สะดวกรวดเร็วสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก โดยอาศัยสื่อกลางคือ อินเทอร์เน็ต และมีการนำมาใช้ในงานด้านต่างๆ ทั้งทางด้าน คมนาคม อุตสาหกรรม การศึกษา เป็นต้น และปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการศึกษา ในระบบการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง และยังมีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเรียนการสอนอีกด้วย อาทิเช่น ระบบ E-Learning ระบบบริการข้อมูลออนไลน์ ระบบห้องสมุดออนไลน์ ระบบบริการนักเรียนนักศึกษา เป็นต้น

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีบทบาทที่สำคัญต่อวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศได้สร้างการเปลี่ยนแปลงและโอกาสให้แก่องค์การ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจในการใช้งานเทคโนโลยี คือ ทำความเข้าใจต่อบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อองค์กรในปัจจุบัน การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์การจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและบุคลากรมากกว่าการเพิ่มประสิทธิภาพ จึงเป็นเหตุให้หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาลหรือภาคเอกชน นำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ในหน่วยงานอย่างกว้างขวาง ระบบสารสนเทศก่อให้เกิดผลกระทบในหน่วยงานในหลายลักษณะด้วยกัน ผลกระทบที่เห็นได้ชัดคือผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน กล่าวคือ ระบบเดิมของหน่วยงานก่อนที่จะนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้การทำงานต่างๆ ล้วนทำด้วยมือหรือใช้ระบบมือ (Manual System) ซึ่งต้องใช้กำลังคนและเวลาในการทำงานค่อนข้างมาก โอกาสเกิดความผิดพลาดในการทำงานมาก ข้อมูลสารสนเทศที่หน่วยงานมีอยู่ต้องมีคุณภาพ ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ นอกจากนี้ระบบสารสนเทศยังส่งผลให้ระบบสื่อสารมีบทบาทมากขึ้น มีการใช้เครือข่ายเชื่อมโยงการทำงาน ต่างๆ เข้าด้วยกัน เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานภายในองค์กรขยายขอบเขตการทำงาน หรือดำเนินกิจกรรมไปทุกหนแห่ง และตลอดเวลา (แพรววริศา ปานจิ่ง, 2551: 1)

การจัดการเรียนการสอนนับเป็นภารกิจหลักของสถาบันทางการศึกษาทุกแห่งเพราะการที่โรงเรียนจะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายต้องมาจากผลสำรวจของการเรียนในโรงเรียนดังนั้นถ้าผู้บริหารหรือครูสามารถรู้สถานะของนักเรียนอาทิเช่นผลการเรียนโดยรวมของนักเรียนเกรดเฉลี่ยของนักเรียนจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าจะต้องการข้อมูลในการรายงานที่ถูกต้องจะต้อง ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำมาสรุปหาข้อมูลที่ถูกต้องจากนั้นนำข้อมูลไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำรายงานขึ้นใหม่ตามที่ต้องการซึ่งทำให้เสียเวลาในการดำเนินการและสิ้นเปลืองงบประมาณในการดำเนินการยิ่งไปกว่านั้นระหว่างที่สรุปข้อมูลอยู่ข้อมูลอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทำให้ได้ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน (วิชา เลี่ยมสกุล, นิธิกร แทบศรี, 2553)

เนื่องจากในระบบการจัดเรียนการสอนจะต้องมีการเรียนการะสอน และการประเมินผลการเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียนครูจะต้องส่งผลการเรียนของนักเรียนหรือที่เรียกว่า "เกรด" ให้กับฝ่ายวิชาการและแจ้งให้นักเรียนทราบผลการเรียนของตนเอง หรือถ้านักเรียนต้องการทราบผลการเรียน ตารางเรียน ตารางสอบ ของตนเองจะต้องไปติดต่อที่ฝ่ายวิชาการ โดยผ่านขั้นตอนต่างๆ ของโรงเรียน ซึ่งเป็นการยุ่งยากและเพิ่มภาระให้กับครูฝ่ายวิชาการและครูประจำวิชา

ระบบบริการนักเรียนจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะลดภาระของครูฝ่ายวิชาการและครูประจำวิชาในการแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถตรวจสอบผลการเรียนของตนเองผ่านอินเทอร์เน็ต และยังช่วยให้นักเรียนตรวจสอบ ตารางเรียน ตารางสอบ ผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว โดยมีระบบพิสูจน์ตัวตนก่อนเข้าสู่ระบบ

ด้วยปัญหาและเหตุผลดังกล่าวทางผู้จัดทำได้เล็งเห็นความสำคัญของระบบบริการนักเรียนจึงได้พัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียนขึ้นให้กับโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดขนาดเล็กและยังไม่มีระบบบริการนักเรียนที่อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน
2. เพื่อหาคุณภาพของระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบบริการนักเรียน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาและทดลองทางด้านการออกแบบและสร้างระบบสารสนเทศ (Information System) กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ จำนวน 213 คน และครู 27 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ จำนวน 30 คน และครู 3 คน รวม 33 คน

2. ขั้นตอนการพัฒนาระบบ

2.1 วางแผนโครงการ (Project Planning)

2.2 วิเคราะห์ (Analysis)

2.3 ออกแบบ (Design)

2.4 การนำไปใช้ (Implementation)

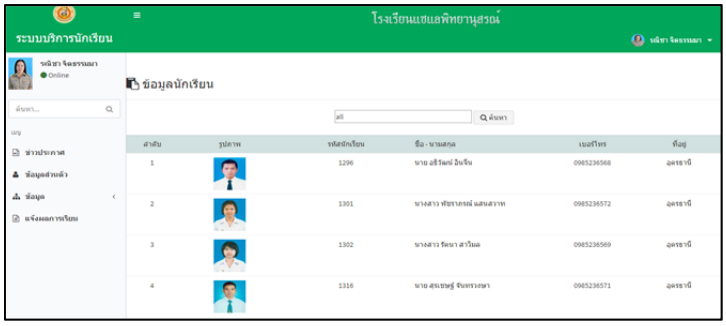
2.5 บำรุงรักษา (Maintenance)

3. ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินคุณภาพ

3.1 สร้างแบบประเมินคุณภาพของระบบจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบบริการนักเรียนโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์

3.2 เครื่องมือที่นำมาใช้ในการหาคุณภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น คือ แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบบริการนักเรียน

3.3 เครื่องมือที่นำมาใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบบริการนักเรียนคือ คือแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

ภาพที่ 1 หน้าจอข้อมูลนักเรียน

ภาพที่ 2 หน้าจอหลักผู้ดูแล

4. ผลการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน

ระบบสารสนเทศ (Information System) คือ ขบวนการประมวลผลข่าวสารที่มีอยู่ ให้อยู่ในรูปของข่าวสารที่ เป็นประโยชน์สูง สุด เพื่อเป็นข้อสรุปที่ใช้สนับสนุนการตัดสินใจของบุคคลระดับบริหาร ขบวนการที่ทำให้เกิดข่าวสารสารสนเทศนี้ เรียกว่า การประมวลผลผลสารสนเทศ (Information Processing) และเรียกวิธีการประมวลผลสารสนเทศด้วยเครื่องมือทางอีเล็กทรอนิกส์ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT)

2. เพื่อหาคุณภาพของระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินคุณภาพระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน โรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ของผู้เชี่ยวชาญ

ด้าน	($\bar{X}$)	SD	แปลความหมาย
Functionalities Test	4.94	0.10	ดีมาก
Performance Test	4.75	0.29	ดีมาก
Usability Test	4.88	0.22	ดีมาก
Security Test	4.50	0.58	ดี
รวม	4.77	0.29	ดีมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณภาพของระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียนโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์จากการตอบแบบประเมินคุณภาพระบบของผู้เชี่ยวชาญด้าน Functionalities Test โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$=4.94) (S.D.=0.10) เมื่อพิจารณาเป็นข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับ ดีมาก, ด้าน Performance Test โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$=4.75) (S.D.=0.29) , ด้าน Usability Test โดยรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X}$=4.88) (S.D.=0.22 และด้าน Security Test โดยรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}$=4.50) (S.D.= 0.58) และคุณภาพของระบบทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$=4.77) (S.D.=0.29)

3. **เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบบริการนักเรียน**

ตารางที่ 2 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน

ด้าน	($\bar{X}$)	SD	แปลความหมาย
ความเร็ว	4.22	0.81	ดี
ด้านคุณภาพ	4.10	0.78	ดี
ด้านความถูกต้อง	4.22	0.72	ดี
รวม	4.18	0.77	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ใช้งานระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน โรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ ด้านความเร็ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับดี ($\bar{X}$=4.22) (S.D.=0.81) ด้านคุณภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}$=4.10) (S.D.=0.78) และด้านความถูกต้องโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับดี ($\bar{X}$=4.22) (S.D.=0.72) และรวมทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X}$=4.18) (S.D.=0.77)

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ ที่ได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนของผู้ดูแลระบบ ส่วนของครู และส่วนของนักเรียน ซึ่งทั้ง 3 ส่วน ต้องมีการติดต่อและตรวจสอบฐานข้อมูลตลอดเวลา ผู้ใช้สามารถใช้ โปรแกรม Web browser ในการติดต่อและตรวจสอบความถูกต้องกับฐานข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลาที่มีอินเทอร์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอรรถพล รัตนบวรชัย (2556) เรื่องการพัฒนาระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์และวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนของระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์ สามารถให้บริการโดยใช้ web browser ผ่าน internet ได้เช่นการลงทะเบียน การตรวจสอบวิชาที่เปิดเรียน ตรวจสอบผลการศึกษา ตรวจสอบนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ตรวจสอบการชำระเงินลงทะเบียนของนักศึกษา พัฒนาขึ้นในรูปแบบของเว็บเบสเทคโนโลยีและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชา เลี่ยมสกุล และ นิธิกร แทบศรี (2553) เรื่อง การพัฒนาระบบลงทะเบียนและรายงานผลการเรียนผ่านอินเตอร์เน็ตและระบบโทรศัพท์กรณีศึกษาโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีโดยนำเอาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ เครือข่ายระบบอินเตอร์เน็ต ระบบโทรศัพท์มาช่วย ในเรื่องการลงทะเบียนและรายงานผลการเรียนผ่านทางเว็บบราวเซอร์ซึ่งระบบสามารถจัดการข้อมูลต่างๆ ได้เช่นการเพิ่มลบ แก้ไขข้อมูล ข้อมูลรายวิชา ข้อมูลกลุ่มสาระการเรียนรู้ การให้คะแนนการตัดเกรดสถิติ การให้เกรดของครู การดูเกรดของนักเรียน การจัดแผนการลงทะเบียน เป็นต้น

ระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์จากที่ได้ศึกษาแล้วได้มีข้อเสนอแนะแก่การจัดการเรียน ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้สำหรับผู้ดูแลระบบ คือควรตรวจเช็คความถูกต้องของข้อมูลก่อนที่จะป้อนเข้าไปในระบบบริการนักเรียนโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ ทุกครั้ง ข้อเสนอแนะสำหรับครู ควรตรวจเช็คความถูกต้องของผลการเรียนก่อนที่จะป้อนเข้าไปในระบบบริการ

นักเรียนโรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ ทุกครั้ง ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน คือ ควรเก็บชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านไม่ให้ผู้อื่นทราบเพื่อความปลอดภัยของข้อมูลของนักเรียนเอง ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป หากต้องการพัฒนาระบบบริการนักเรียนโรงเรียนควรศึกษาความต้องการของผู้ใช้ด้านอื่นๆ เพื่อพัฒนาระบบให้ได้ตามความต้องการของผู้ใช้ ควรมีการวางแผนและวิเคราะห์ฐานข้อมูลให้ดีเพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง และควรมีระบบป้องกันความปลอดภัยที่ ป้องกันการบุกรุกจากผู้ไม่หวังดี

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้คณะครูอาจารย์และนักเรียน โรงเรียนแชแลพิทยานุสรณ์ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้ระบบสารสนเทศสำหรับบริการนักเรียน ขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีที่ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

7. เอกสารอ้างอิง

แพรววริศา ปานจิ่ง. การพัฒนาระบบลงทะเบียนล่วงหน้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551

ยอรรถพล รัตนบวรชัย. การพัฒนาระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์. ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2556

วิชา เลี่ยมสกุล และ นิธิกร แทบศรี. การพัฒนาระบบลงทะเบียนและรายงานผลการเรียน ผ่านอินเตอร์เน็ต และระบบโทรศัพท์. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 2553

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สุริฉาย เป็นเอก[1] กิตติยา ปลอดแก้ว[2] กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ศูนย์การเรียนรวมโรงเรียนบ้านแม่ตา จำนวน 18 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนทดลองและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ แบบภาคสนามเท่ากับ 84.20/85.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเท่ากับ 0.77 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 77.00

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, ประสิทธิภาพของบทเรียน, ดัชนีประสิทธิผล

[1]สาขาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
e-mail: p_l_j0118@hotmail.com
[2]สาขาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
[3]สาขาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Development of Computer Assisted Instruction on Computer Lesson under the unit plan of PhotoScape For Prathomsuksa 4 Students

Surichai Pen-ek[1] Kittiya Plodkaew[2] Kanitkan Pankaew[3]

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop and find performance of the Computer assisted instruction based on the assigned criteria of the efficiency 80/80, 2) to study the effectiveness index of Computer assisted instruction under the unit plan of PhotoScape 3) to compare the pre-test and the post-test after taking Computer assisted instruction and 4) to study the satisfaction of Students on Computer assisted instruction. The target group was 18 Prathomsuksa 4 students in the second semester of the academic year 2015 at Maeta school. The instruments were 1) Computer assisted instruction with 3 lesson plans. 2) the 20 multiple choice tests with four options 3) the students' satisfaction questionnaire. The data was analyzed by mean, percentage, standard deviations (S.D)

The research found that

1. The Computer assisted instruction had the quality at a high level with an average of 3.82 and Computer assisted instruction was effective to in field at 84.20/85.56 respectively, according to the criteria.

2. Effectiveness of Computer assisted instruction index was at 0.77 and 77.00 percent.

3. Prathomsuksa 4 students' achievement after taking the Computer assisted instruction was higher than before learning.

4. Prathomsuksa 4 students' satisfaction was at high level.

Keyword: Computer assisted instruction, Satisfaction, Effectiveness

[1]Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University
e-mail: p_l_j0118@hotmail.com
[2]Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University
[3]Computer Faculty of Education Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถ ใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และในหมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีการศึกษา มาตรา 64 กล่าวว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจ แก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในกลุ่มประชาคมอาเซียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการร่วมแบ่งปันทรัพยากรในการศึกษาระหว่างกัน จึงนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษา ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมพร้อมเด็กในวัยเรียน ให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้เพื่อ ให้ได้วิชาและแนวคิดสำคัญในศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งต้องให้ได้ทั้งสาระวิชาและได้ทักษะ 3 ด้าน คือทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต (วิจารณ์ พาณิช, 2555)

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 และได้รับ การยอมรับโดยทั่วกันว่าสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ จากการศึกษาความหมายของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของสุปรีชา สอนสาระ (2555) กล่าวถึงความหมายของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคือ สื่อการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์แบบหนึ่ง ซึ่งใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอสื่อประสมอันได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟิก แผนภูมิ กราฟ วีดิทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียน หรือองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุดโดยมีเป้าหมายที่สำคัญก็คือ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นตัวอย่างที่ดีของสื่อการศึกษาในลักษณะตัวต่อตัว ซึ่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์หรือการโต้ตอบพร้อมทั้งการได้รับผลป้อนกลับนอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถที่จะประเมินและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้ตลอดเวลา

ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจึงเป็นสื่อทางการศึกษาที่มีประโยชน์ และมีประสิทธิภาพเหมาะสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีผู้วิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ไว้มากมาย เช่น สุวิศิษฎ์ กั้นหยั่นทอง (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง โปรแกรม Microsoft Office PowerPoint 2003 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ประสิทธิภาพ ของบทเรียนเมื่อคิดจากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบย่อยหลังบทเรียนและแบบทดสอบรวมหลังบทเรียน มีประสิทธิภาพ 88.00/82.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และระดับความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับดี และทองชัย ภูตะลุน (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องระบบคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประสิทธิภาพ 85.80/83.91 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ที่ตั้งไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 และดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีค่าเท่ากับ 0.69 คิดเป็นร้อยละ 69.00 ซึ่งสูงกว่าค่าดัชนีประสิทธิผลที่ตั้งไว้คือร้อยละ 60

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนศูนย์การเรียนรวมโรงเรียนบ้านแม่ตา พบว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบเดิมคือการสอนแบบบรรยายโดยสื่อการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน คือหนังสือเรียน และคู่มือการใช้งานที่ผู้สอนได้จัดทำขึ้นตามแนวการสอนของแต่ละคน ผู้เรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามแบบฝึกหัดที่ผู้สอนจัดทำขึ้น และในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการตกแต่งภาพโดยใช้โปรแกรม PhotoScae สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและสาธิตการใช้งานโปรแกรมบางส่วนให้นักเรียนดูและคาดว่าผู้เรียนจะปฏิบัติเองได้แต่ในการปฏิบัติจริงเกิดปัญหาคือผู้เรียนไม่สามารถทำเองได้ทุกคน เนื่องจากในรายวิชานี้เป็นรายวิชาปฏิบัติผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพียงในห้องเรียนเท่านั้นเมื่อไม่มีสื่อที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้นอกเวลาเรียน จึงเป็นเรื่องยากมากที่ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายให้ได้ชั้นเรียน ผู้สอนต้องควบคุมการปฏิบัติเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้สอนไม่สามารถทำได้เพราะผู้เรียนมีจำนวนมากและมีความแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองนอกเวลาเรียนและสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาโดยแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยย่อย และจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ผู้เรียนจะเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถที่มีอยู่ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้โดยการเรียนซ้ำๆ ได้ด้วยตนเอง มีการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยการนำเสนอบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ดึงดูดความสนใจ มีการใส่ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ข้อความและเสียงประกอบบทเรียน ดังนั้นการจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนลดความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ตามความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape)
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย ครั้งนี้เป็นแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนทดลองและหลังการทดลอง One Group Pretest- Posttest Design

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ศูนย์การเรียนรวมโรงเรียนบ้านแม่ตา จำนวน 18 คน ชาย 6 คน หญิง 12 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
   3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) จำนวน 3 แผน
   3.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape)
   3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ
   3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ

4. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
   4.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) จำนวน 3 แผน โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551 จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ ประสบการณ์สำคัญ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา/สาระการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บันทึกหลังเรียน

2) สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ประกอบด้วย แผนที่ 1 เรื่อง แหล่งข้อมูลภาพ, แผนที่ 2 เรื่องเทคนิคการแต่งรูปภาพ1 และ แผนที่ 3 เรื่องเทคนิคการแต่งรูปภาพ2

3) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาให้ข้อคิดเห็น แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 5 คือมากที่สุด 4 คือมาก 3 คือปานกลาง 2 คือน้อย และ 1 คือน้อยที่สุด มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51- 5.00	ระดับคุณภาพมากที่สุด
3.51- 4.50	ระดับคุณภาพมาก
2.51- 3.50	ระดับคุณภาพปานกลาง
1.51- 2.50	ระดับคุณภาพน้อย
1.00- 1.50	ระดับคุณภาพน้อยที่สุด

ซึ่งผลการประเมินมีความเหมาะสมสอดคล้องอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33

4) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนกับผู้เรียน

4.2 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

นวัตกรรมที่ใช้ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) จำนวน 3 เรื่อง โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการเสริมแรงของ สกินเนอร์ โดยการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วมีผลย้อนกลับในทันทีให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีการกระตุ้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น อาจจะทำให้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมีคะแนนที่ดีกว่าก่อนเรียน

ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม ตามแนวความคิดของ บรูเนอร์ โดยมีแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มคอนตรัคติวิสต์ โดยการสร้างสถานการณ์ปัญหา ภารกิจ และฐานความช่วยเหลือ ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยประยุกต์ใช้ ADDIE model ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis)
   - ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรฯ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
   - ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รวมทั้งศึกษาวิธีการหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
   - วิเคราะห์เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา เพื่อนำมาใช้ประกอบบทเรียน
2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design)
   - ออกแบบทำสตอรี่บอร์ด
   - สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) จำนวน 3 เรื่อง ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลภาพ เทคนิคการแต่งรูปภาพ1 และเทคนิคการแต่งรูปภาพ2
3) ขั้นตอนการพัฒนา (Develop)
   - นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาให้ข้อคิดเห็น แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 5 คือมากที่สุด 4 คือมาก 3 คือปานกลาง 2 คือน้อย และ 1 คือน้อยที่สุด มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51- 5.00	ระดับคุณภาพมากที่สุด
3.51- 4.50	ระดับคุณภาพมาก
2.51- 3.50	ระดับคุณภาพปานกลาง
1.51- 2.50	ระดับคุณภาพน้อย
1.00- 1.50	ระดับคุณภาพน้อยที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้อง ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82

- นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีบริบทผู้เรียนใกล้เคียงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 (แบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม) จำนวน 36 คน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อน จากนั้นทำการทดลอง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-One Testing) เป็นการทดลองใช้เพื่อปรับปรุงบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียน จำนวน 3 คน โดยสุ่มเลือกจากนักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และ กลุ่มอ่อน กลุ่มละ 1 คน เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรม ตรวจสอบความชัดเจนของภาษา คำสั่ง เวลาที่ใช้ และความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ 80.00/86.67

ครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) เป็นการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียน จำนวน 6 คน โดยสุ่มเลือกจากนักเรียนจากกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน กลุ่มละ 2 คน ทำการทดลองเพื่อให้แน่ใจว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจและเรียนรู้ได้โดยให้นักเรียนเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ปรับปรุงจากการทดลองครั้งที่ 1 ซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ 78.89/83.33

ครั้งที่ 3 การทดลองแบบภาคสนาม (Field Trial) เป็นการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียน จำนวน 27 คน ซึ่งเป็นนักเรียนจากกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน กลุ่มละ 9 คน ทำการทดลองเพื่อให้แน่ใจว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ โดยให้นักเรียนเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ปรับปรุงจากการทดลอง ครั้งที่ 2 ซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ 84.20/85.56

- ปรับปรุง แก้ไข บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ศูนย์การเรียนรวมโรงเรียนบ้านแม่ตา

4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implement)

- นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ที่ผ่าน การปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ศูนย์การเรียนรวมโรงเรียนบ้านแม่ตา จำนวน 18 คน เป็นเวลา 3 ชั่วโมง

5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluate)

เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ที่พัฒนาขึ้นว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการใช้จริงมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อดูความก้าวหน้าของการเรียน

4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกโดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2) วิเคราะห์ตัวบ่งชี้และมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของ ข้อคำถามและตัวเลือก แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ

4) จัดพิมพ์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

4.4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale) โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบแบบสอบความพึงพอใจของนักเรียน

2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ 3 คือ มาก 2 คือ ปานกลาง 1 คือ น้อย มีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
2.51- 3.00	พึงพอใจมาก
1.51- 2.50	พึงพอใจปานกลาง
1.00- 1.50	พึงพอใจน้อย

3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งได้แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ

4) จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

5. การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

5.1. คัดเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัย ครูชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายสิ่งที่กำลังจะดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

5.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนบันทึกผลเพื่อใช้ เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pretest)

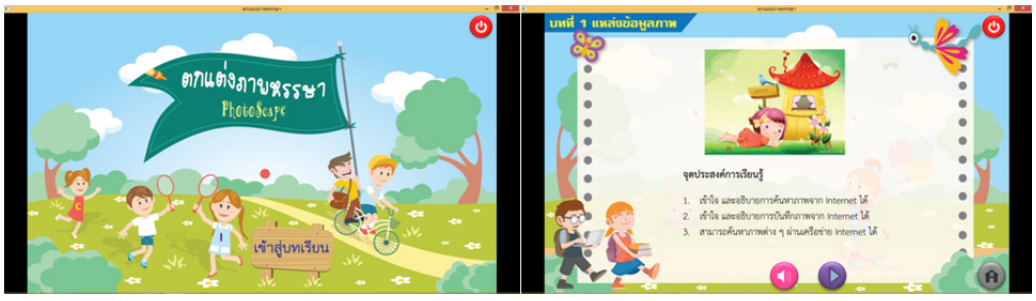
5.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้น ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบเรียงตามลำดับของกิจกรรมให้ครบถ้วน

5.4 เมื่อดำเนินกิจกรรมจนครบเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลเพื่อใช้เป็นคะแนนหลังเรียน (Posttest) จากนั้นให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ

5.5 นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปวิเคราะห์เปรียบเทียบผล การเรียนพร้อมทั้งหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยแปลผลในรูปแบบตารางพร้อมทั้งบรรยายและสรุปผล ส่วนผลที่ได้ จากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้วิจัยแปลผลในรูปแบบตารางและการบรรยายในรูปแบบความเรียง

4. ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ซึ่งแสดงดังภาพที่ 1 และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพแสดงดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape)

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ตามเกณฑ์ 80/80 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม (แบบหนึ่งต่อหนึ่ง, แบบกลุ่มเล็ก, แบบภาคสนาม)

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
	A	$\sum x$	E_1	B	$\sum Y$	E_2	
3	30	72	80.00	10	26	86.67	80.00/86.67
6	30	142	78.89	10	50	83.33	78.89/83.33
27	30	682	84.20	10	231	85.56	84.20/85.56

จากตารางที่ 1 พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็กและแบบภาคสนาม เท่ากับ 80.00/86.67 78.89/83.33 และ 84.20/85.56 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการหาดัชนีประสิทธิผลบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	ค่าผลรวมคะแนนสอบก่อนเรียน	ผลรวมคะแนนสอบหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล (EI)
18	10	43.5	149	0.77

จากตารางที่ 2 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.77 คิดเป็นร้อยละ 77.00 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape)

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ผลต่างคะแนน (D)
ก่อนเรียน	18	2.42	0.79	5.44
หลังเรียน	18	8.28	0.75	

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ศูนย์การเรียนรวมโรงเรียนบ้านแม่ตา ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) มีคะแนน ก่อนเรียนเท่ากับ (μ=2.42) คิดเป็นร้อยละ 24.20 และคะแนนหลังเรียนเท่ากับ (μ=8.28) คิดเป็นคะแนนร้อยละ 82.80 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลความ
1	นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	2.72	0.46	มาก
2	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	2.78	0.43	มาก
3	การจัดลำดับของเนื้อหาง่ายต่อการใช้งาน (การทำงานกลุ่ม โครงงาน นำเสนอ ฯลฯ)	2.67	0.59	มาก
4	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามปัญหา/ข้อสงสัย	2.83	0.38	มาก
5	ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม	2.72	0.46	มาก
6	ความยากง่ายของเนื้อหามีความเหมาะสม	2.61	0.50	มาก
7	เนื้อหามีความชัดเจน เข้าใจง่ายน่าสนใจ	2.89	0.32	มาก
8	การจัดลำดับของเนื้อหาง่ายต่อการใช้งาน	2.61	0.50	มาก
9	บทเรียนมีคำอธิบายการใช้งานชัดเจน	2.72	0.46	มาก
10	บทเรียนมีความสวยงาม น่าสนใจ	2.83	0.38	มาก
11	บทเรียนมีความทันสมัย แปลกใหม่	2.78	0.43	มาก
12	ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ที่ใช้ประกอบบทเรียนมีความเหมาะสม สวยงาม	2.61	0.61	มาก
13	เสียงประกอบบทเรียนมีความไพเราะ เหมาะสม น่าสนใจ	2.83	0.38	มาก
14	จำนวนข้อของข้อสอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	2.78	0.55	มาก
15	ครูประเมินผลคะแนนของผู้เรียนอย่างยุติธรรม	2.83	0.38	มาก
รวมเฉลี่ย		2.75	0.46	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหามีความชัดเจน เข้าใจง่าย น่าสนใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน 3 ข้อ คือ ความยากง่ายของเนื้อหามีความเหมาะสม การจัดลำดับของเนื้อหาง่ายต่อการใช้งาน และภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวที่ใช้ประกอบบทเรียนมีความเหมาะสมสวยงาม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีจำนวน 3 เรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 นั้นเป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีส่วนประกอบต่างๆ ของกิจกรรมอย่างครบถ้วน มีกระบวนการจัดทำที่ถูกต้องเหมาะสม ตามขั้นตอนการดำเนินงานของ สุทิน ทองไสว (2552) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะมีลักษณะการนำเสนอเป็นเรื่องๆ หรือกรอบเรียงลำดับไปเรื่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองและมีปุ่มควบคุมหรือรายการควบคุมการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ได้ เช่น ส่วนที่เป็นบททบทวน แบบฝึกปฏิบัติ หรือแบบทดสอบ สำหรับการตอบสนองต่อการตอบคำถาม ควรมีเสียงหรือคำบรรยายภาพกราฟิกเพื่อสร้างแรงจูงใจในกรณีที่นักเรียนตอบคำถามผิดไม่ควรข้ามเนื้อหาโดยศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) บทนำเรื่อง (Title) 2) คำชี้แจงบทเรียน (Instruction) 3) วัตถุประสงค์ของบทเรียน (Objective) 4) รายการเมนูหลัก (Main Menu) 5) แบบทดสอบ ก่อนเรียน (Pre-test) 6) เนื้อหาบทเรียน (Information) 7) แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) และ 8) บทสรุปและการนำไปใช้ (Summary Application)

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และ แบบภาคสนาม เท่ากับ 80.00/86.67 78.89/83.33 และ 84.20/85.56 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ มีการดำเนินการประเมินประสิทธิภาพอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการรวมทั้งการสร้างแบบสอบถาม วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกแบบและดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ทุกขั้นตอนและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ เสนา (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.86/82.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.77 คิดเป็นร้อยละ 77.00 แสดงว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ยังผ่านการทดลองใช้จากนักเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองชัย ภูตะลุน (2552) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องระบบคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีค่าเท่ากับ 0.69 คิดเป็นร้อยละ 69.00 ซึ่งสูงกว่าค่าดัชนีประสิทธิผลที่ตั้งไว้ คือร้อยละ 60

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจากที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้ผ่านการดำเนินการอย่างเป็นระบบหลายขั้นตอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญาพร สาฆ้อง (2557) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเมื่อเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำพรรัตน์ สุพรรณ์ (2557) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม เรื่อง การใช้งานโปรแกรมMicrosoft Office PowerPoint 2007 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft Office PowerPoint 2007 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape)

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ตกแต่งภาพหรรษา (PhotoScape) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนมีกระบวนการสร้างและพัฒนาที่ถูกต้องตามขั้นตอน และมีคุณภาพ มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีคำแนะนำการใช้งานชัดเจน และมีความแปลกใหม่ทันสมัย น่าสนใจ ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิศิษฎ์ กั้นหยั่นทอง (2552) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องโปรแกรม Microsoft Office Power point 2003 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้จะต้องมีการปรับปรุงหรือประยุกต์รูปแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ต้องมีการปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้นๆ ขั้นตอนต่างๆ สามารถยืดหยุ่นกับเนื้อหาและระยะเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแบบทดสอบไปหาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนก ก่อนนำไปใช้ในครั้งต่อไป

2.2 ควรเพิ่มเสียงบรรยายเนื้อหาในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้ครั้งต่อไป

2.3 ควรมีการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาใช้กับเนื้อหาการเรียนรู้รายวิชาคอมพิวเตอร์ในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm. สืบค้นวันที่ 26 กันยายน 2558

ทองชัย ภูตะลุน. (2552). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องระบบคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

บุญญาพร สาฆ้อง. (2557). **บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=130394&bcat_id=16. สืบค้นวันที่ 08 มีนาคม 2559

ปิยาภรณ์ เสนา. (2550). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลพรเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf. สืบค้นวันที่ 26 กันยายน 2558

สุทิน ทองไสว. (2552). **ลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://kaokaonopporn.blogspot.com/2013/04/cai.html. สืบค้นวันที่ 11 ตุลาคม 2558

สุปรีชา สอนสาระ. (2555). **ความหมายของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://www.gotoknow.org/posts/442153. สืบค้นวันที่ 5 ตุลาคม 2558

สุวิศิษฎ์ กั้นหยั่นทอง. (2552). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โปรแกรม Microsoft Office Power point 2003 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

อำพรรัตน์ สุพรรณ์. (2557). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft Office PowerPoint 2007 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=133276&bcat_id=16. สืบค้นวันที่ 08 มีนาคม 2559

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว[1] กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว[2] กิตติยา ปลอดแก้ว[3]

บทคัดย่อ

การทำวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 ห้อง ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 109 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 30 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารข้อมูล 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และ4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์คือ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีคุณภาพเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพ 81.67/80.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ประสิทธิภาพของบทเรียน

[1]สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
e-mail: nasnew.2@gmail.com
[2]ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
[3]ตำแหน่งอาจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Development of Learning Achievement with Computer assisted instruction by using games for Muthayom Suksa 2 Students at Municipality School 4 (Bangchingrai) Muang Lampang District.

Adisak Kumpangkaew[1] Kanitkan Pankaew[2] Kittiya Plodkaew[3]

Abstract

The purposes of the study were 1) to create and find the efficiency of the Computer Assisted Instruction by using games for Muthayom Suksa 2 Students at Municipality School 4 (Bangchingrai) Muang Lampang District on the afficient of 80/80, 2) to compare the achievement before and after learning with the Computer Assisted Instruction by using games for Muthayom Suksa 2 Students at Municipality School 4 (Bangchingrai) Muang Lampang District, 3) to study the students' satisfaction on the Computer Assisted Instruction by using games for Muthayom Suksa 2 Students at Municipality School 4 (Bangchingrai) Muang Lampang District.

The population consisted of Muthayom Suksa 2 Students 3 room at Municipality School 4 (Bangchingrai) during the second semester of 2015 academic year 109 students. The target group of this study was 30 Matthayom Suksa 2 students of Tesaban 4 school in the second semester of the academic year 2015. The research tools used in this study were the unit plan of data.The sample by Random Sampling. Research Instrument consisted of 1) Data Communications topic in Lesson Plan 2) Computer Assisted Instruction by using games 3) Achievement Test 4) Satisfaction Questionnaire. The data was analyzed by mean, percentage, standard deviations (S.D), t-test.

The research found that

1. The computer assisted instruction by using games for Muthayom Suksa 2 Students at Municipality School 4 (Bangchingrai) Muang Lampang District had the quality at 4.45 and it was effective at 81.67/80.50

2. The achievement of students with the computer assisted instruction by using games for Muthayom Suksa 2 Students at Municipality School 4 (Bangchingrai) Muang Lampang District was higher than before learning the program that was statistically significant at.05

3. The students' satisfaction computer assisted instruction by using games for Muthayom Suksa 2 Students at Municipality School 4 (Bangchingrai) Muang Lampang District was at very good level.

Keyword: Computer Assisted Instruction by using games, Achievement, Effective.

[1]Computer Major Faculty of Education Lampang Rajabhat University
e-mail nasnew.2@gmail.com
[2]Computer Major Faculty of Education Lampang Rajabhat University
[3]Computer Major Faculty of Education Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในแต่ละประเทศจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545) ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้มีทักษะ ในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมวิชาการ, 2545) เทคโนโลยีจึงมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการศึกษา โดยเฉพาะ เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งข้อมูล การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างปัจเจกบุคคลและองค์กร ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับนานาชาติ การนำเอาวิชาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้เยาวชนได้เรียนรู้เร็วขึ้น นับเป็นการส่งเสริมให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

การนำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วหลากหลายและทันสมัยขึ้นช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งจำเป็นสำหรับอนาคตของการเรียนรู้ด้วยตนเองและความต้องการของตลาดแรงงานช่วยให้นักเรียนต้องเรียนรู้ด้วยการกระทำอันจะนำไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนไม่ค่อยประสบความสำเร็จโดยวิธีการสอนแบบเดิม ครูสามารถใช้วิธีการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและกำหนดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนภายในชั้นเรียนได้ (ฉลอง บุญญานันท์, 2547)

การจัดการเรียนการสอนในอดีต โดยครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาวิชา ประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในห้องเรียน ด้วยสื่อการเรียนการสอน ที่ส่วนกลางจัดให้ ไม่ตรงความต้องการ ของครูผู้สอนและผู้เรียน และครูขาดความรู้ในการพัฒนาสื่อ ดังที่บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะ และปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนยังขาดความรู้และทักษะในการผลิตและพัฒนาสื่อ เนื่องจากครูไม่ได้รับการพัฒนาและไม่ได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษาเท่าที่ควร (สมชาย เมืองมูล, 2557)

การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ และสามารถนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คุ้มค่าและมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นหนึ่งในวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) มีในสาระการเรียนรู้ ที่สำคัญในสาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูล มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนก่อนนำความรู้ไปใช้งานจริง ในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนที่ผ่านมา พบปัญหานักเรียนไม่ตั้งใจเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากปัญหาจากการที่นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่แตกต่างกัน ประกอบกับปฏิกิริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีลักษณะผู้สอนเป็นผู้นำ ผู้เรียนเป็นผู้ตาม การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะตามผู้สอนทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ตามความต้องการ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือสอบถามในเรื่องที่กำลังเรียนรู้ นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคอมพิวเตอร์ ซึ่งขัดแย้งกับจุดประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด จึงเป็นสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

จากปัญหาดังกล่าวเกิดจากสาเหตุคือ ผู้เรียนไม่ตั้งใจในการเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ทำให้ไม่บรรลุผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จึงมีบทบาทสำคัญที่สามารถนำมาแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะเป็นสื่อการสอนรายบุคคลที่ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ใหม่และหาความก้าวหน้าด้วยตนเองตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความสะดวกของแต่ละบุคคล มีลักษณะสำคัญที่สามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความสมบูรณ์ในตัวเองและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองจนเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมล และเสกสรร แย้มพินิจ (2546) มีประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนในเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานหรือเนื้อหาวิชาที่มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้ผู้เรียนมีความรู้เพื่อนำไปใช้ในการสร้างทักษะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นตัวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระตามความสามารถของตนเองทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น จากผลงานวิจัยของศิริรัตน์ กระจาดทอง (2554) พบว่าการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมมีผลช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดี มีความสนใจเพิ่มมากขึ้น เพราะนักเรียนสามารถทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง และคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม เป็นแบบหนึ่งของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งต้องการที่จะทำให้ การเรียนเป็นเรื่องสนุก ตามแนวคิดภาษาอังกฤษที่ว่า Learning is Fun โดยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เพลิดเพลินให้เกิดขึ้น เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียนนั่นเอง

ดังนั้นครูผู้สอนควรมีบทบาทสำคัญในการผลิตหรือพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและตรงความต้องการการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในลักษณะเป็นโปรแกรมสำเร็จรูป หรือที่เรียกว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีลักษณะเป็นการเรียนโดยตรงและเป็นการเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ คือสามารถโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับคอมพิวเตอร์ได้เช่นเดียวกับการสอนระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ในตามห้องปกติ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีหลายประเภทตามวัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียนได้เรียน กล่าวคือ ประเภทติวเตอร์ประเภทแบบฝึกหัด ประเภทการจำลอง ประเภทเกม ประเภทแบบทดสอบ ซึ่งในแต่ละประเภทก็มีจุดมุ่งหมายในการให้ความรู้แก่ผู้เรียนแต่วิธีการที่แตกต่างกันออกไป ข้อดีของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนคือช่วยลดความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เช่น ผู้เรียนที่มีผลการเรียนตกต่ำก็สามารถชดเชยด้วยการเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ และสำหรับผู้ที่มีผลการเรียนสูงก็สามารถเรียนเสริมบทเรียนหรือเรียนล่วงหน้าก่อนที่ผู้สอนจะทำการสอนก็ได้ (กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว, 2556)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปางขึ้น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน และเพื่อเป็นแนวทางในการ

พัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำความรู้ไปพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 ห้อง ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 109 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม
2. แบบแผนการทดลอง ใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง (One Group, Pretest-Posttest design) (กาญจนา วัฒายุ, 2548)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารข้อมูล จำนวน 3 แผน

3.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารข้อมูล

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.1.1 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551

4.1.2 วิเคราะห์เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ การสื่อสารข้อมูล เพื่อกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อศึกษาวิธีสอน เพื่อศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องงานวิจัย

4.1.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ประกอบด้วย 1) ความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสารข้อมูล 2) พัฒนาการของการสื่อสารข้อมูล และ 3) รูปแบบการสื่อสารข้อมูล

4.1.4 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญต่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ

4.1.5 นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างข้อรายการกับจุดประสงค์ พบว่า มีความสอดคล้องเท่ากับ 4.51 อยู่ในระดับมากที่สุด

4.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียน

4.2 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม หน่วยการสื่อสารข้อมูล ประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการเรียนรู้ ดังนี้

1) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์ โดยการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วมีผลย้อนกลับในทันทีที่ให้กับผู้เรียนให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีการกระตุ้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น อาจทำให้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมีคะแนนดีกว่าก่อนเรียน

2) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม ตามแนวคิดของบรูเนอร์ โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการค้นพบ

3) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านสถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ และแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

นอกจากนั้นผู้วิจัยจะได้ประยุกต์ใช้ รูปแบบการสอนของ ADDIE MODEL ในการออกแบบนวัตกรรม (สมชาย เมืองมูล, 2557) ดังขั้นตอนต่อไปนี้

4.2.1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) โดยพิจารณาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน วัตถุประสงค์ ความรู้ทักษะ และพฤติกรรมที่คาดหวัง ปริมาณและความลึกของเนื้อหา และแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ ขั้นตอนการ วิเคราะห์ประกอบด้วย

1) ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551

2) ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ การสื่อสารข้อมูล

3) ศึกษาวิธีการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม หน่วยการเรียนรู้ การสื่อสารข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4) ศึกษาวิธีการหาคุณภาพของ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ การสื่อสารข้อมูล จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 ขั้นตอนการออกแบบ (Design)

1) จัดทำต้นแบบหน้าจอ กำหนดหน้าจอบทเรียนคร่าวๆ ว่าบทเรียนจะประกอบไปด้วยส่วนประกอบอะไรบ้าง

2) ออกแบบสตอรี่บอร์ด ในรูปแบบกระดาษที่แสดงรายละเอียดแต่ละหน้าจอตั้งแต่เริ่มบทเรียนจนถึงสิ้นสุดบทเรียน

3) ออกแบบโครงสร้างเกมคอมพิวเตอร์ ให้มีรูปแบบเกมคอมพิวเตอร์จำนวน 3 เกม ในแต่ละเกมจะมีรูปแบบการเล่นที่แตกต่างกัน แต่เกมมีวัตถุประสงค์ในการเล่นเพื่อให้ได้ความรู้เหมือนกัน

4.2.3 ขั้นตอนการพัฒนา (Development)

ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตามแผนการที่ได้วิเคราะห์ขั้นตอนก่อนหน้า โดยใช้ซอฟแวร์คอมพิวเตอร์ในการพัฒนา ประกอบด้วย

1) เตรียมสื่อมัลติมีเดีย

2) เขียนโปรแกรม หลังจากได้เตรียมข้อความ ภาพ เสียง และส่วนอื่น เรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนนี้จะเป็นการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ตามสตอรี่บอร์ดทีละเฟรมๆ จนครบทุกเฟรม เพื่อเปลี่ยนสตอรี่บอร์ดให้กลายเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การกำหนดสื่อที่ใช้ วัสดุอุปกรณ์ จำนวน 3 เรื่องประกอบด้วย 1) ความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสารข้อมูล 2) พัฒนาการของการสื่อสารข้อมูล และ 3) รูปแบบการสื่อสารข้อมูล

3) การสร้างคู่มือการใช้งาน เป็นการสร้างเอกสารประกอบการใช้งานสำหรับผู้สอน ผู้เรียนและผู้ใช้งานทั่วไป เช่น คู่มือการใช้งาน คำแนะนำ การติดตั้งและการบำรุงรักษาเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อชี้แนะให้ผู้เรียนทราบถึงข้อแนะนำต่างๆ รวมถึงวิธีการติดตั้งบทเรียนเข้ากับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

4) เสนอผู้เชี่ยวชาญ เป็นการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ใช้แบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผลการตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมาก

5) การทดลองใช้ เป็นการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการทดลอง เป็น 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-One Testing) โดยให้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 3 คน เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ซึ่งบทเรียนมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 80.28/81.67

ครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 9 คน (ไม่ซ้ำกับนักเรียนที่ทดลองในครั้งที่ 1) เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ซึ่งบทเรียนมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 80.74/83.33

ครั้งที่ 3 การทดลองแบบภาคสนาม (Field Trial) โดยให้ผู้เรียน จำนวน 30 คน (ไม่ซ้ำกับนักเรียนที่ทดลองในครั้งที่ 1และครั้งที่ 2) เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ที่ปรับปรุงจากการทดลองแบบกลุ่มเล็ก ซึ่งบทเรียนมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 80.33/80.50

4.2.4 ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implement)

นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 30 คน โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 3 แผนและใช้เป็นเวลา 6 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสื่อสารข้อมูล จำนวน 20 ข้อ

2) เรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม

3) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

4) ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ

5) นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2.5 ขั้นตอนการประเมินผล (Evalution)

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบการสอน ADDIE Model เพื่อประเมินผลบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้บทเรียนที่มีคุณภาพ ขั้นตอนการประเมินผล ประกอบด้วย

1) นำคะแนนที่ได้จาการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้จริงมาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน

2) นำผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมในระดับใด

4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.3.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.3.2 วิเคราะห์ตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ

4.3.3 สร้างแบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อสอบโดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป ซึ่งได้ข้อสอบ จำนวน 20 ข้อ

4.4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

4.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

4.4.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม หน่วยการเรียนรู้ การสื่อสารข้อมูล จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ

4.4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุง แก้ไขและจัดพิมพ์เพื่อใช้จริงต่อไป

5. การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

5.1 ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนทราบ

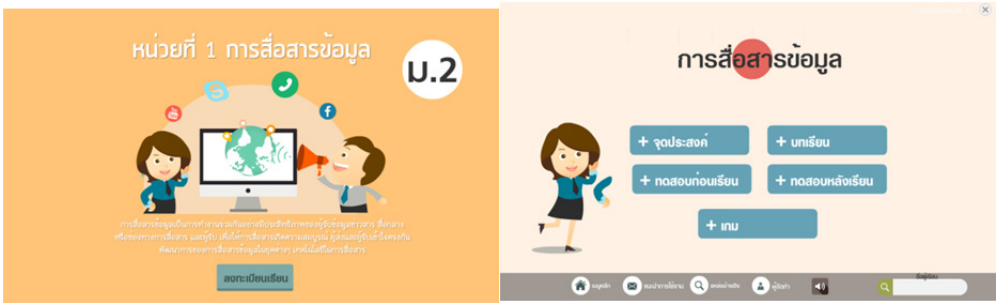
5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

5.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม

5.4 เมื่อดำเนินกิจกรรมจนครบเสร็จสิ้น ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) จำนวน 20 ข้อ จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนโดยนำคะแนนก่อนเรียนมาเปรียบเทียบกับหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test

4. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง ความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสารข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ปรับแก้บทเรียนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสร็จแล้ว ได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 3 ครั้ง ซึ่งพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมมีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็กและแบบภาคสนามเท่ากับ 80.28/81.67 80.74/83.33 80.33/80.50 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ไปหาประสิทธิภาพจากการใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) จำนวน 30 คน ซ้ำอีกครั้ง ซึ่งนำเสนอผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จากการนำไปใช้จริง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
	A	$\sum x$	E_1	B	$\sum Y$	E_2	
30	30	735.00	81.67	20	483.00	80.50	81.67/80.50

จากตารางที่ 1 พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จากการนำไปใช้จริงกับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/80.50

ระยะที่ 2 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ผู้วิจัยนำเสนอผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ดังตารางที่ 2

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ผลต่างคะแนน (D)	t-test
ก่อนเรียน	30	11.83	1.84	4.27	8.09
หลังเรียน	30	16.10	2.51		

$t_{(.05, 29)}$ =0.683* *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) ที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการสร้างบทเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมจำนวน 3 เรื่อง มีความเหมาะสมสอดคล้อง เท่ากับ 4.45 นั่นเป็นเพราะว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม มีองค์ประกอบของกิจกรรมอย่างครบถ้วน มีขั้นตอนการสร้างอย่างชั้นเจนสร้างบนพื้นฐานหลักการทฤษฎี ของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น ทิศนา แขมมณี (2553) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมเชื่อว่าการกระทำต่างๆ ของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

ภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสนใจกับพฤติกรรมมาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด สามารถวัดได้และทดสอบได้

2. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/80.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด นั่นเป็นเพราะว่าทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมนี้ได้หาประสิทธิภาพอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการ รวมทั้งการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงทำให้ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิกร ตุ้ยเต็มวงค์ (2559) ได้ทำการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม เรื่อง ผจญภัยในโลกคอมพิวเตอร์ ตอน การทำงานของคอมพิวเตอร์พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม เรื่อง ผจญภัยในโลกคอมพิวเตอร์ ตอนการทำงานของคอมพิวเตอร์ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.73/82.56 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล ต่อชีพ (2552) ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอน มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.22/80.41 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 หลังจากที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนแตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ผ่านกระบวนการสร้างและหาประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ กระจาดทอง (2555) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้นเรื่องส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนที่เรียนด้วย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น เรื่อง ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรางคณา โกมลผลิน (2550) ได้สร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบเกมการสอน สาระการเรียนรู้พื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 อยู่ในระดับมากที่สุด สาเหตุที่ทำให้นักเรียนพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม ได้ผ่านการดำเนินการอย่างเป็นระบบหลายขั้นตอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมมีปฏิสัมพันธ์หรือการโต้ตอบทั้งการได้รับ ผลป้อนกลับอย่างสม่ำเสมอกับเนื้อหาและกิจกรรม

ต่างๆ ของคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนและสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงเกิดความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทูรย์ วงษ์อามาตย์ (2552) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การวัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอน พบว่าความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การวัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิกร ตุ้ยเต็มวงค์ (2559) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกม เรื่อง ผจญภัยในโลกคอมพิวเตอร์ ตอน การทำงานของคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาในการเรียน และต้องหาวิธีเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจฟังขณะที่ครูกำลังสอน และทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบด้วยตนเอง
2. ผู้สอนต้องพัฒนาเทคนิคการสอนให้เข้าใจง่าย และใช้สื่อในการสอนที่น่าสนใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา หลักการและทฤษฎีในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมให้มากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการทำวิจัยครั้งต่อไป
2. ควรเพิ่มเติม Animationกราฟิกต่างๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ในการพัฒนาสื่อการสอนและพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้เกิดความจำและเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น
3. คิดว่าควรจัดทำสื่อการเรียนวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ให้ครบทุกบทเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา หรือผู้สนใจทั่วไป

6. เอกสารอ้างอิง

กนิษกานต์ ปันแก้ว. (2556). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์**. ลำปาง: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสารสนเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.

กาญจนา วัฒายุ. (2548). **การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ธนพรการพิมพ์.

ฉลอง บุญญานันต์. (2547). **การวางแผนเทคโนโลยีการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ชัชวาล ต่อชีพ. (2552). **บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอน เรื่อง ส่วนประกอบ ของคอมพิวเตอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. เทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น

ทิศนา แขมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, ไพบูลย์เกียรติโกมล และเสกสรร แย้มพินิจ. (2546). **การออกแบบและการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนสำหรับ e-Learning**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

วรวิทย์ บุญมั่นแสนสุข. (2550). **ประเภทของซอฟต์แวร์เกม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://igdgamestudio.is.in.th/?md=content&ma=show&id=10 (20 ตุลาคม 2558).

วิทูรย์ วงษ์อามาตย์. (2552**). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การวัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา

วัชรพล วิบูลยศริน. (2556). **นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชาย เมืองมูล. (2557). **การออกแบบและพัฒนาคอสแวร์.** ลำปาง: สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี

สิทธิกร ตุ้ยเต็มวงศ์. (2559). **บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมเรื่อง ผจญภัยในโลกคอมพิวเตอร์ ตอน การทำงานของคอมพิวเตอร์**. ค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2559, จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=132597

ศิริรัตน์ กระจาดทอง. (2554). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกมวิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น เรื่อง ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. การค้นคว้าอิสระนี้ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

_____. (2555). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น เรื่อง ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีประจันต์ "เมธีประมุข" จังหวัดสุพรรณบุรี. **Veridian E-Journal**, 5, 193-210

ภาษาไทย

การวิเคราะห์ชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

จักรกฤษณ์ อู่ตุ้ม[1] เรืองเดช ฐิติวณิชยา[2] ถลัชนันท์ อิ่นภา[3] กรรณิการ์ กางด้วง[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จำนวนพยางค์ของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่านและเพื่อวิเคราะห์ความหมายและจำแนกความหมายของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้งหมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ใน 3 กลุ่มช่วงอายุ คือช่วงอายุ 1-20 ปี ช่วงอายุ 30-50 ปี และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป รวมทั้งหมด 734 ชื่อ เสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

โครงสร้างจำนวนพยางค์ของชื่อบุคคล พบว่า กลุ่มบุคคลช่วงอายุ 1-20 ปี ชื่อมีจำนวนโครงสร้างสามพยางค์มากที่สุดและมีโครงสร้างของชื่อจำนวนหนึ่งพยางค์น้อยที่สุด กลุ่มบุคคลช่วงอายุ 30-50 ปี ชื่อมีจำนวนโครงสร้างสองพยางค์มากที่สุดและมีโครงสร้างของชื่อจำนวนห้าพยางค์น้อยที่สุด กลุ่มบุคคลช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ชื่อมีจำนวนโครงสร้างสองพยางค์มากที่สุดและมีโครงสร้างของชื่อจำนวนสามพยางค์น้อยที่สุด

ความหมายของชื่อบุคคลและการจำแนกกลุ่มความหมาย พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 1-20 ปี มีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับความเจริญ ชื่อเสียง บุญ มงคล เทพ มากที่สุดและมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์น้อยที่สุด กลุ่มช่วงอายุ 30-50 ปี มีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับอำนาจ ชัยชนะ ความเป็นเลิศความกล้าหาญมากที่สุดและมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน วัน เวลา เดือนน้อยที่สุด กลุ่มช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับความงาม ความบริสุทธิ์มากที่สุดและมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ทางกายภาพ ทรัพย์สินมีค่า และอาการมั่นคงรักษาน้อยที่สุด

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ชื่อ, ชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง, กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

[1]สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
e-mail: dewdy_15017@hotmail.com
[2, 3, 4]สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

The analysis the names of Mong tribe in Rom Klao village, Jarim District, Nan Province

Jukkit Autum[1] Rueangdet Thitiwanichaya[2]
Thalutchanan in-pha[3] Kannika Kangduang[4]

Abstract

The purposes of this research are to analyze the number of syllables of the names of Mong tribe in Rom Klao village, Jarim District, Nan Province ad to analyze and classify the meaning of the names of Mong tribe in Rom Klao village, Jarim District, Nan Province at the 3 ages of 734 name 1-20 years old, 30-50 years old, and more than 60 years old and presented by describing analysis.

The results show that the names of 1-20 years people have 3 syllables found most and 1 syllable found less. The names of 30-50 years people have 2 syllables found most and 5 syllables found less. The names of more than 60 years people have 2 syllables found most and 3 syllables found less.

The meaning and classifying of the name are found that the 1-20 years people are named by the meaning of prosperity, reputation, merit, propitious and deva found most and named by the meaning of animals found less. The 30-50 years people are named by power, victory, excellent and courageous found mast and named by assets, day, time and month found less. More than 60 years people are named by beauty and purity found most and named by geography, assets and stability found less.

Keyword: the analysis the names, names of Mong tribe, Mong tribe in Rom Klao village, Jarim District, Nan Province

[1]Bachelor of Education Program in Thai
e-mail dewdy_15017@hotmail.com
[2, 3, 4]Bachelor of Education Program in Thai

1. บทนำ

ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน มนุษย์จึงหาถ้อยคำหรือสัญลักษณ์ต่างๆ มาใช้ในการสื่อความหมาย ตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 384) ให้ความหมายของคำว่า "ชื่อ" ไว้ว่า "คำที่ตั้งขึ้นสำหรับเรียกคน สัตว์ สถานที่ และสิ่งของโดยทั่วๆ ไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง" การตั้งชื่อจึงเป็นวิธีที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ โดยกำหนดชื่อเรียกแทนบุคคล เป็นสัญลักษณ์แทนบุคคลแต่ละคน อีกทั้งเป็นเครื่องมือใช้จำแนกความเป็นบุคคล บอกความหมายจำเพาะเจาะจง เรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว เพื่อความสะดวกในการสื่อสาร ดังที่ จักรกฤษณ์ อู่ตุ้มและคณะ (2559: 360) กล่าวว่า "ชื่อจริง คือชื่อที่ตั้งให้แก่เด็กตั้งแต่เกิด หรือชื่อที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน เป็นสิ่งที่ใช้เรียกแทนตัวบุคคลหรือสื่อถึงตัวบุคคล และใช้จำแนกลักษณะบุคคล"

การตั้งชื่อจึงมีความสำคัญหลายประการ เป็นสิ่งบ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือสิ่งของ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่บ่งบอกข้อมูลที่แฝงอยู่ อาจจะเป็นนิสัยใจคอของบุคคลหรือคุณลักษณะอื่นๆ และเป็นสิ่งที่สะท้อนค่านิยม ความเชื่อ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของบุคคลในแต่ละสังคม ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นชื่อบุคคล สิ่งของ สถานที่ ต่างก็มีความสำคัญไปตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาและความเป็นมาที่แตกต่างกันไป การตั้งชื่อแต่ละบุคคลจึงมีความสำคัญทั้งสิ้น ในเรื่องของการศึกษาการตั้งชื่อของคนไทยได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น

จรูญศรี มูลสวัสดิ์ (2535) ศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวนาล้านนาในจังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาภาษาที่นำมาใช้ในการตั้งชื่อ ลักษณะโครงสร้างของชื่อและความหมายของชื่อ วรางคณา สว่างตระกูล (2540) ศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของคนไทยในกรุงเทพมหานคร ในเรื่อง จำนวนพยางค์ การสร้างคำ ที่มาของภาษาและความหมายในแง่ของการเปรียบเทียบตามตัวแปรทางสังคมคือ เพศ และอายุ ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ (2541) ศึกษาการตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงโป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาว่าชาวกะเหรี่ยงมีการตั้งชื่อเป็นภาษากะเหรี่ยงหรือภาษาไทย วิธีการตั้งชื่อและศึกษาความหมายของชื่อที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมแนวคิด ความเชื่อ ค่านิยมของคนในสังคมและรุจิเรข บุรวิชเกษตรกร (2555) ได้ศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทดำ หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ ความหมายของชื่อ ลักษณะภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ และเปรียบเทียบลักษณะภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทยดำ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการศึกษาการตั้งชื่อของชาวล้านนา ชาวไทย ชาวกะเหรี่ยงโป และชาวไทดำแต่ยังไม่มีผู้ศึกษาการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าชนกลุ่มใหญ่ในสังคมไทย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบางส่วนนั้นมีสัญชาติไทย มีชื่อเป็นภาษาไทยและมีบัตรประชาชนเหมือนคนไทย และเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนผู้คนมากกว่าชนเผ่าอื่นๆ ในเขตภาคเหนือ คณะผู้วิจัยส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ได้มองเห็นถึงพลวัตทางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ม้งเป็นกลุ่มที่มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเองมาตั้งแต่ดั้งเดิม แต่เมื่อมาอยู่ร่วมกับคนไทยจึงมีการรับเอาวัฒนธรรมการตั้งชื่อของคนไทยเข้าไปในสังคมของตนด้วย จึงมีความสนใจศึกษาการใช้ภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง โดยเลือกกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในหมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน นำรายชื่อมาวิเคราะห์จำนวนพยางค์พร้อมทั้งวิเคราะห์ความหมายและจำแนกความหมายของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เพื่อทราบความแตกต่างของจำนวนพยางค์ในแต่ละช่วงวัย พร้อมกับความหมายที่ปรากฏในชื่อนั้นๆ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ ให้นัก

โบราณคดีหรือนักประวัติศาสตร์นำไปเป็นข้อมูลประกอบเพื่อหาหลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ให้น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์จำนวนพยางค์ของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

2. เพื่อวิเคราะห์ความหมายและจำแนกความหมายของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ในแต่ละช่วงอายุ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิเคราะห์ชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน คณะผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลรายชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ที่เป็นเอกสารข้อมูลรายชื่อตามฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ และดำเนินการวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลรายชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่ที่ 10 บ้านร่มเกล้า ตำบลน้ำพาง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน จากผู้ใหญ่บ้าน คือนายเลาเพียะ แซ่โซ้ง เป็นข้อมูลรายชื่อทะเบียนราษฎร์ปี พ.ศ. 2556 จำนวน 1016 รายชื่อ แบ่งข้อมูลรายชื่อออกเป็น 3 ช่วงอายุ แบ่งช่วงอายุตามเกณฑ์ของ ธนพร ใจปลื้ม (2544: 6) ศึกษาเรื่องวิเคราะห์การใช้คำในการตั้งชื่อบุคคลที่มีช่วงวัยต่างกัน ในตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ช่วงอายุ 1-20 ปี ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 420 รายชื่อ
กลุ่มที่ 2 ช่วงอายุ 30-50 ปี ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 204 รายชื่อ
กลุ่มที่ 3 ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 110 รายชื่อ

3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำรายชื่อที่ได้มาพิมพ์ลงในโปรแกรม Microsoft excel เพื่อแบ่งข้อมูลรายชื่อออกเป็น 3 ช่วงอายุ ได้ทั้งหมด 734 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 72.24 จากจำนวนรายชื่อทั้งหมด จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ด้านต่อไปนี้

3.2.1 วิเคราะห์จำนวนพยางค์ ตั้งแต่จำนวน 1 พยางค์ถึง 6 พยางค์

3.2.2 วิเคราะห์ความหมายและจำแนกความหมายโดยใช้การจัดกลุ่มความหมายของการตั้งชื่อตาม สุภาพรรณ ณ บางช้าง (2527) ดังนี้

ประเภทที่ 1 อำนาจ ชัยชนะ ความเป็นเลิศ ความกล้าหาญ, ประเภทที่ 2 ความงาม ความบริสุทธิ์, ประเภทที่ 3 ความเจริญ ชื่อเสียง บุญ มงคล เทพ, ประเภทที่ 4 ความรู้ ความฉลาด, ประเภทที่ 5 ความรัก ความสุข, ประเภทที่ 6 ดอกไม้ ต้นไม้ ผลไม้, ประเภทที่ 7 ภูมิศาสตร์ทางกายภาพ, ประเภทที่ 8 รูปร่าง ลักษณะ สี, ประเภทที่ 9 เครื่องประดับ เสื้อผ้า ของใช้, ประเภทที่ 10 ทรัพย์สิน วัตถุมีค่า, ประเภทที่ 11 อาการมั่นคง รักษา, ประเภทที่ 12 อาการตกแต่ง ส่งเสริม, ประเภทที่ 13 คุณธรรม ความประพฤติ, ประเภทที่ 14 เครือญาติ, ประเภทที่ 15 เวลา วัน เดือน ปี, ประเภทที่ 16 สัตว์, ประเภทที่ 17 อาการคิด

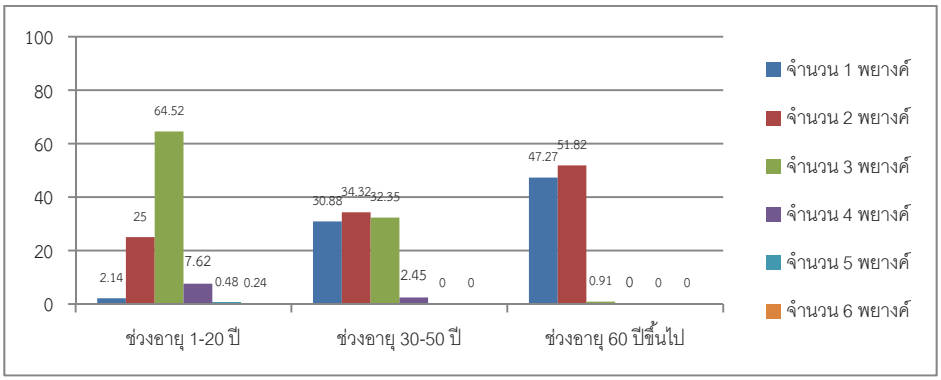
ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้อ้างอิงความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) เป็นเกณฑ์ในการศึกษาความหมายของชื่อ หากชื่อนั้นเป็นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง และมีความกำกวมของจำนวนพยางค์ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการสอบถาม นายเลาเพียะ แซ่โซ้ง พร้อมทั้งนับความถี่ หาอัตราค่าร้อยละของจำนวนพยางค์กำกับ

4. ผลการวิจัย

การศึกษาการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จำนวนพยางค์ของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้งและวิเคราะห์ความหมายและจำแนกกลุ่มความหมายของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์จำนวนพยางค์ที่ใช้ในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน จำนวนทั้งสิ้น 734 คน ในสามช่วงอายุ ปรากฏผลดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบแต่ละช่วงอายุ (แสดงผลเป็นค่าร้อยละ)

1.1 กลุ่มช่วงอายุ 1-20 ปี มีทั้งหมด 420 ชื่อ พบว่ามีการตั้งชื่อตั้งแต่ 1 พยางค์ถึง 6 พยางค์
ชื่อจำนวน 1 พยางค์ เช่น มอ ลี นุ มีทั้งหมด 9 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.14
ชื่อจำนวน 2 พยางค์ เช่น ชัยวัฒน์ วิจิตร มงคล มีทั้งหมด 105 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 25
ชื่อจำนวน 3 พยางค์ เช่น กนกพร กรรณิการ์ วิจิตรา จำนวน 271 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 64.52
ชื่อจำนวน 4 พยางค์ เช่น นภัสกร สุภาวินี อังศุมาลี มีทั้งหมด 32 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 7.62
ชื่อจำนวน 5 พยางค์ เช่น พัชญธิดา สว่างวรชาติ มีทั้งหมด 2 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.48
ชื่อจำนวน 6 พยางค์ คือ ศรีเจริญถิระจิตร มีทั้งหมด 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.24

1.2 กลุ่มช่วงอายุ 30-50 ปี มีทั้งหมด 204 ชื่อ พบว่ามีการตั้งชื่อตั้งแต่ 1 พยางค์ถึง 4 พยางค์
ชื่อจำนวน 1 พยางค์ เช่น ก๋า คม ช่อ มีทั้งหมด 63 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 30.88
ชื่อจำนวน 2 พยางค์ เช่น กมล ชิงชัย นิกร มีทั้งหมด 70 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 34.32
ชื่อจำนวน 3 พยางค์ เช่น กรุณา จาริยา นิตยา มีทั้งหมด 66 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 32.35
ชื่อจำนวน 4 พยางค์ เช่น รัตนากร รัตนชัย ณัฐณิชา มีทั้งหมด 5 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.45

1.3 กลุ่มช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทั้งหมด 110 ชื่อ พบว่ามีการตั้งชื่อตั้งแต่ 1 พยางค์ถึง 3 พยางค์
ชื่อจำนวน 1 พยางค์ เช่น ไม ซอ เก๋อ มีทั้งหมด 52 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 47.27
ชื่อจำนวน 2 พยางค์ เช่น เจอยิ่ง จางยิ่ง เลาสู้ มีทั้งหมด 57 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 51.82
ชื่อจำนวน 3 พยางค์ คือ วุฒิภัทร มี 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.91

2. ผลการวิเคราะห์ความหมายและจำแนกกลุ่มความหมายของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้าอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน จำนวน 734 ชื่อ ในสามช่วงอายุ ปรากฏผลดังนี้

2.1 กลุ่มช่วงอายุ 1-20 ปี มีทั้งหมด 420 ชื่อ ผลการวิเคราะห์ความหมายและจำแนกกลุ่มความหมาย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์รายชื่อกลุ่มช่วงอายุ 1-20 ปี

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างชื่อ	จำนวนทั้งสิ้น (จาก 420)	คิดเป็นร้อยละ (จาก 420)
1. อำนาจ ชัยชนะ ความเป็นเลิศ ความกล้าหาญ	กนกพล กิตติชัย ชัยณรงค์	73	17.38
2. ความงาม ความบริสุทธิ์	กนกพรรณ ผ่องใส ฉวีวรรณ	45	10.70
3. ความเจริญ ชื่อเสียง บุญ มงคล เทพ	ก้องเกียรติ โชติกา ศิวกร	75	17.86
4. ความรู้ ความฉลาด	กรวิชญ์ ญาณี ญาณวรุฒน์	64	15.24
5. ความรัก ความสุข	เขมฤดี เปมิกา พิมพ์ใจ	25	5.95
6. ดอกไม้ ต้นไม้ ผลไม้	กมลรัตน์ บุษบา กรรณิการ์	12	2.86
7. ภูมิศาสตร์ทางกายภาพ	จันทัปปภา ดวงจันทร์ ตะวัน	28	6.67
8. รูปร่าง ลักษณะ สี	เกศฎา ยองใย	3	0.71
9. เครื่องประดับ เสื้อผ้า ของใช้	วราภรณ์ เก็จแก้ว จิราภรณ์	11	2.62
10. ทรัพย์สิน วัตถุมีค่า	ธนากร ธนภัค วรรณรัตน์	9	2.14
11. อาการมั่นคง รักษา	กสิณ สถิตคุณ อภิรักษ์	13	3.10
12. อาการตกแต่ง ส่งเสริม	บรรยาย อนุกร	2	0.48
13. คุณธรรม ความประพฤติ	อารียา ทนุธรรม สุมิตรา	28	6.67
14. เครือญาติ	กานต์ธิดา ปิยนุช	10	2.38
15. เวลา วัน เดือน ปี	ธันวา พรรษา ฤกษ์ชัย	8	1.90
16. สัตว์	กรินทร์ อัสนัย	2	0.48
17. อาการคิด	ณิชดา หนึ่งฤทัย แจ่มใส	12	2.86

2.2 กลุ่มช่วงอายุ 30-50 ปี มีทั้งหมด 204 ชื่อ ผลการวิเคราะห์ความหมายและจำแนกกลุ่มความหมาย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์รายชื่อกลุ่มช่วงอายุ 30-50 ปี

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างชื่อ	จำนวนทั้งสิ้น (จาก 420)	คิดเป็นร้อยละ (จาก 420)
1. อำนาจ ชัยชนะ ความเป็นเลิศ ความกล้าหาญ	เดชา บัญชา เลาสู้ (ชัยชนะการต่อสู้)	43	21.39
2. ความงาม ความบริสุทธิ์	ศิริวรรณ สุดาพร โสภา	23	11.44
3. ความเจริญ ชื่อเสียง บุญ มงคล เทพ	เชิดศักดิ์ ซ่งตั๋ว (ความเจริญในหน้าที่อย่างก้าวกระโดด) นพพร	27	13.43
4. ความรู้ ความฉลาด	ชูวิทย์ ธีรวุฒิ บัณฑิต	14	6.97
5. ความรัก ความสุข	ชนากานต์ ไพบูลย์ วัลลภ	9	4.48
6. ดอกไม้ ต้นไม้ ผลไม้	มาลี ไม้ ดี้ (แตงกวา)	9	4.48
7. ภูมิศาสตร์ทางกายภาพ	พรเพ็ญ ภากร ดาว	6	2.99
8. รูปร่าง ลักษณะ สี	ตั๋ว แยะ (แข็งแกร่งดั่งก้อนหิน)	2	1.00
9. เครื่องประดับ เสื้อผ้า ของใช้	ซอ (เสื้อ) เจียะ (กรรไกร) โท้ง (กะละมัง)	12	5.97
10. ทรัพย์สิน วัตถุมีค่า	รัตนากร ช่อ (สะพาน)	2	1.00
11. อาการมั่นคง รักษา	นิตยา สถาพร สัญญา	6	2.99
12. อาการตกแต่ง ส่งเสริม	ยี ชู	2	1.00
13. คุณธรรม ความประพฤติ	พรพิมล มานะ เสอ (เชื่อฟัง)	10	4.98
14. เครือญาติ	ศิริพงษ์ ชิดพงษ์ ซ้ง (ผู้เป็นเชื้อสายต้นตระกูล	10	4.98
15. เวลา วัน เดือน ปี	รัตติกาล วันเพ็ญ	2	1.00
16. สัตว์	ยอง (เก้ง) เรีย (แมลง) หน่าเจีย (แมลง)	10	4.98
17. อาการคิด	ปริศนา สมคิด สมนึก	14	6.97

2.3 กลุ่มช่วงอายุ **60** ปีขึ้นไป มีทั้งหมด **110** ชื่อ ผลการวิเคราะห์ความหมายและจำแนกกลุ่มความหมาย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์รายชื่อกลุ่มช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป

กลุ่มความหมาย	ตัวอย่างชื่อ	จำนวนทั้งสิ้น (จาก 420)	คิดเป็นร้อยละ (จาก 420)
1. อำนาจ ชัยชนะ ความเป็นเลิศ ความกล้าหาญ	เจอยิ่ง (ความยิ่งใหญ่) ไซเล่า (การคัดเลือกอย่างดียิ่ง) มีชัย	16	14.55
2. ความงาม ความบริสุทธิ์	ยงจัว (ความสวยงาม) ชง (หญิงสาว) มะ (ผู้หญิงที่มีรูปร่างสูง)	18	16.36
3. ความเจริญ ชื่อเสียง บุญ มงคล เทพ	ซัว (ความมีชื่อเสียง) ต้ง (ความโด่งดัง) ย่าลือ (ชื่อเสียง)	18	16.36
4. ความรู้ ความฉลาด	เชาวน์ เก้งซ่า (ฉลาด) เก๋อ (การศึกษา)	5	4.55
5. ความรัก ความสุข	จั๊วย่ะ (ร่าเริง สดใส) จ่าแฉ่ง (ความรัก)	2	1.82
6. ดอกไม้ ต้นไม้ ผลไม้	เย้ง (ดอกฝิ่น) เต้า (ฟักทอง) ป้ายี (ดอกไม้)	10	9.09
7. ภูมิศาสตร์ทางกายภาพ	เย้ (ก้อนหิน)	1	0.91
8. รูปร่าง ลักษณะ สี	ไม่ปรากฏ	0	0
9. เครื่องประดับ เสื้อผ้า ของใช้	เดี๋ย (ช้อน) ดัว (ภาชนะใช้คดข้าว) หม้อ	8	7.27
10. ทรัพย์สิน วัตถุมีค่า	แพง	1	0.91
11. อาการมั่นคง รักษา	เล่าซ่า (ความมั่นคงของอายุ)	1	0.91
12. อาการตกแต่ง ส่งเสริม	ไม่ปรากฏ	0	0
13. คุณธรรม ความประพฤติ	จื่อชง (เที่ยงธรรม) ย่าเช่ง (เชื่อฟัง) มานะ	4	3.64
14. เครือญาติ	ไตลี (ผู้เปรียบเสมือนป้า) มอ (เด็ก ตัวเล็ก) เหย่อ (ผู้เปรียบเสมือนปู่)	10	9.09
15. เวลา วัน เดือน ปี	ไม่ปรากฏ	0	0
16. สัตว์	ก๊า (แมลง) อู (เป็ด) หมี	4	3.64
17. อาการคิด	สมคิด ไส๋ (การเลือกที่ดีที่สุด) จี (ตื่นตัว)	12	10.9

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ช่วยให้คณะผู้วิจัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการตั้งชื่อ ความหมายของชื่อบุคคลทั้งที่เป็นความหมายทางภาษาไทยและความหมายของชื่อตามภาษาม้ง

ผลการศึกษาชื่อบุคคลใน 3 ช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุ 1-20 ปี มีการตั้งชื่อที่มีจำนวนสามพยางค์มากที่สุด รองลงมาเป็นสองพยางค์และสี่พยางค์ ตามลำดับ ช่วงอายุ 30-50 ปี มีการตั้งชื่อจำนวนสองพยางค์มากที่สุด รองลงมาเป็นสามพยางค์และหนึ่งพยางค์ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการตั้งชื่อจำนวนสองพยางค์มากที่สุด รองลงมาเป็นหนึ่งพยางค์และสามพยางค์ ตามลำดับ แนวโน้มการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ในการตั้งชื่อบุคคลในช่วง 3 ระดับอายุ ปรากฏแนวโน้มช่วงอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไปจะมีจำนวนพยางค์น้อยเพียง 1 หรือ 2 พยางค์เท่านั้น ส่วน 3 พยางค์พบเพียง 1 รายชื่อและไม่ปรากฏรายชื่อที่มีจำนวน 4-6 พยางค์ แตกต่างจากช่วงอายุ 1-20 ปี ปรากฏการตั้งชื่อตั้งแต่ 1-6 พยางค์และนิยมตั้งชื่อจำนวน 3 พยางค์เป็นส่วนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ วันยาว (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท ในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทางด้านโครงสร้างทางภาษาของชื่อ ที่มาของคำที่ใช้และความหมาย เพื่อเปรียบเทียบค่านิยม และความเชื่อจากการตั้งชื่อบุคคลในกลุ่มอายุ 4 กลุ่ม แยกเป็นกลุ่มชาย/หญิง ได้แก่กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป กลุ่มอายุ 41-60 ปี กลุ่มอายุ 21-40 ปี และกลุ่มอายุ 1-20 ปี กลุ่มละ 200 คน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ โครงสร้างของคำที่นำมาใช้ในการตั้งชื่อของบุคคลที่มีอายุต่างกลุ่มกัน มีโครงสร้างของคำที่แตกต่างกัน โดยที่คนกลุ่มอายุมากจะมีโครงสร้างของคำที่มีจำนวนน้อยพยางค์ ส่วนคนกลุ่มอายุน้อยหรือคนรุ่นใหม่จะมีโครงสร้างของคำที่นำมาตั้งชื่อจำนวนมากพยางค์

ผลการศึกษาวิเคราะห์ความหมายของชื่อและจำแนกกลุ่มความหมายของชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบว่ากลุ่มช่วงอายุ 1-20 ปี มีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับความเจริญ ชื่อเสียง บุญ มงคล เทพ มากที่สุด และมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับเกี่ยวกับอำนาจ ชัยชนะ ความเป็นเลิศ ความกล้าหาญ รองลงมา และมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับอาการตกแต่ง ส่งเสริมน้อยที่สุด ช่วงอายุ 30-50 ปี มีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับอำนาจ ชัยชนะ ความเป็นเลิศ ความกล้าหาญมากที่สุด และมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับรูร่าง ลักษณะ สี ทรัพย์สิน วัตถุมีค่า เวลา วัน เดือน น้อยที่สุด ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับความงาม ความบริสุทธิ์ ความเจริญ ชื่อเสียงมากที่สุด และมีการตั้งชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ทางกายภาพ ทรัพย์สินมีค่าน้อยที่สุด

มีข้อสังเกตอีกประการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการตั้งชื่อของคนไทย คือบรรพบุรุษกลุ่มชาติพันธุ์ม้งสมัยก่อนไม่ค่อยพิถีพิถันในการตั้งชื่อบุตรหลานเหมือนในปัจจุบัน ในสมัยก่อนนั้นอาจไม่คำนึงถึงความไพเราะความหมายที่ดี เช่นตั้งชื่อว่า ก๊า, เรีย, หน่าเจีย (แมลงชนิดหนึ่ง) อู (เป็ด) ช่อ (สะพาน) เจียะ (กรรไกร) เดี๋ย (ช้อน) เป็นต้น สอดคล้องกับ เสฐียรพงษ์ วรรณปก (มปป: บทนำ) กล่าวว่า คนไทยในสมัยก่อนไม่ค่อยพิถีพิถันในการตั้งชื่อบุตรหลานเท่าใดนัก มักตั้งชื่อตามใจชอบ ส่วนมากตั้งชื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับชื่อพ่อแม่ เช่น พ่อชื่อเขียว ลูกชื่อ ดำ แดง ม่วง เป็นต้น ด้วยพลวัตของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น จึงส่งผลให้คนรุ่นหลังพิถีพิถันในการตั้งชื่อที่มีความหมายดีมากขึ้น เพราะชื่อที่มีความหมายไปในทางที่ดีนั้น เป็นการเสริมพลังทางด้านจิตใจและความสิริมงคลให้กับบุคคลเพิ่มขึ้นอีกด้วย

จากการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง หมู่บ้านร่มเกล้า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน พบข้อมูลที่สามารถยืนยันได้ว่าปัจจุบันการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมในการตั้งชื่อ

ของคนไทยมาใช้ในการตั้งชื่อบุตรหลานมากขึ้นเรื่อยๆ โดยพบว่า ชื่อบุคคลกลุ่มชาติพันธุ์ม้งช่วงอายุ 1-20 ปี มีทั้งหมด 420 ชื่อ เป็นชื่อไทย 415 ชื่อ เป็นชื่อม้ง 5 ชื่อ ช่วงอายุ 30-50 ปี มีทั้งหมด 204 ชื่อ เป็นชื่อไทย 139 ชื่อ เป็นชื่อม้ง 65 ชื่อ และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีทั้งหมด 110 ชื่อ เป็นชื่อไทย 13 ชื่อ เป็นชื่อม้ง 97 ชื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ (2541) ได้ศึกษาเรื่องการตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงโปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาการตั้งชื่อว่าชาวกะเหรี่ยงโป มีการตั้งชื่อเป็นภาษากะเหรี่ยงหรือภาษาไทย วิธีการตั้งชื่อและศึกษาความหมายของชื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม แนวความคิด ความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคม โดยใช้วิธีการศึกษาชื่อของชาวกะเหรี่ยง 3 ช่วงอายุได้แก่ กลุ่มอายุ 41-60 ปี กลุ่มอายุ 21-40 ปี และกลุ่มอายุ 1-20 ปี ทั้งชายและหญิงจำนวน 5 หมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 450 คน ผลการศึกษาพบว่าลักษณะการตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงจะใช้สองภาษาคือ ชื่อที่เป็นภาษากะเหรี่ยงและชื่อที่เป็นภาษาไทย การตั้งชื่อของแต่ละกลุ่มอายุจะมีความแตกต่างกัน กลุ่มอายุ 41-60 ปี และ 21-40 ปี ส่วนใหญ่จะมีชื่อเป็นภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย ส่วนกลุ่มอายุ 1-20 ปี จะมีการตั้งชื่อที่เป็นภาษาไทยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาแหล่งที่มาหรือสาเหตุของการตั้งชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง
2. ควรศึกษาการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งหมู่บ้านอื่นๆ ในจังหวัดน่าน เพื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่าง

6. เอกสารอ้างอิง

จรูญศรี มูลสวัสดิ์. (2535). **การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวนาล้านนาในจังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)**. สาขาภาษาและภาษาศาสตร์เอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม ประเทศไทย.

จักรกฤษณ์ อู่ตุ้มและคณะ. (2559). การวิเคราะห์ชื่อนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์**, 11, 359-368.

ชมพูนุช โพทองคำ. (2541). **การตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงโปตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม ประเทศไทย.

ธนพร ใจปลื้ม. (2544). **วิเคราะห์การใช้คำในการตั้งชื่อบุคคลที่มีช่วงวัยต่างกัน ในตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี** (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา ประเทศไทย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

รุจิเรข บุรวิชเกษตรกร. (2555). **การตั้งชื่อของชาวไทดำ หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น ประเทศไทย.

วรางคณา สว่างตระกูล. (2540). **การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของคนไทยในกรุงเทพมหานคร** (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ ประเทศไทย.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. (2527). **การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (มปป). **ชื่อ...ใครว่าไม่สำคัญ**. กรุงเทพฯ: จตุจักรการพิมพ์.

อมรรัตน์ วันยาว. (2545). **การตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์**. (ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม ประเทศไทย.

ภาพสะท้อนสังคมผ่านเฟซบุ๊คแฟนเพจบนพื้นที่เสมือนจริง

จุฑามาศ ทองแก้ว[1] จุรีรัตน์ บัวแก้ว[2]

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมในปัจจุบันผ่านเฟซบุ๊คแฟนเพจ จำนวน 3 แฟนเพจได้แก่ แฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน แฟนเพจดราม่าแอดดิค และแฟนเพจซีเอศไอแอลเอ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 คนและใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยนำผลการวิจัยมานำเสนอเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า เฟซบุ๊คแฟนเพจเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่เปรียบเสมือนเวทีสาธารณะของผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเข้ามาแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้ใช้งานคนอื่นๆ ซึ่งเฟซบุ๊คแฟนเพจทั้งสามนี้สะท้อนภาพสังคมให้เห็นว่าปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีข่าวสารหรือที่เรียกว่าสังคมก้มหน้า ผู้ใช้งานไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่นหรือวัยทำงานได้เข้ามาสู่เฟซบุ๊คแฟนเพจในการติดตามข่าวสารในชีวิตประจำวันทั้งเข้ามาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อข่าวสารที่ทางแฟนเพจได้นำเสนอ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเนื่องจากแฟนเพจมีการนำเสนอข่าวได้อย่างรวดเร็วและง่ายต่อการเข้าถึงของผู้ใช้งานที่มีเวลาไม่มากพอต่อการเสพข่าวสารจากช่องทางอื่นๆ เฟซบุ๊คแฟนเพจจึงเป็นพื้นที่สะท้อนภาพของสังคมให้เห็นว่าคนในสังคมปัจจุบันต้องการความรวดเร็วในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อไม่ให้ตกกระแสของข่าวที่เกิดขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ใช้งาน อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ในการแสดงตัวตนอีกช่องทางหนึ่งในยุคของเทคโนโลยีข่าวสารจากความทันสมัยของคนในสังคมปัจจุบัน

คำสำคัญ: พื้นที่เสมือนจริง, เฟซบุ๊คแฟนเพจ, ภาพสะท้อนสังคม

[1]สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
e-mail:mario_mini@hotmail.com
[2]ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

Social Reflections through Facebook Fan Pages on the Virtual Space

Juthamas Thongkaew[1] Jureerat Buakaew[2]

Abstract

The purpose of this study was to explore social reflections through Facebook fan pages. The data of this qualitative study were collected through non-participant observations and in-depth interviews with 12 informants and the results were presented using analytical description.

The study found that Facebook fan pages can be compared to public spaces where online social network users express their opinions or exchange their viewpoints. The three Facebook fan pages reflect that it is now an information technology age in which "Phubbing Society" exists. Teen and working-age users visit Facebook fan pages to follow daily life news and exchange their opinions on the news feed to keep up with current happenings because Facebook fan pages presents news rapidly and the pages are easily accessed making it suitable for busy users who do not have enough time to get news via other means. Therefore, Facebook fan pages are social reflections indicating that people nowadays need to receive news and information rapidly to keep up with happenings. This reflects how users' daily life proceeds. In addition, Facebook fan pages are spaces used as another means for users to express their self-identities in the information technology age in technologically modern society.

Keywords: virtual space, Facebook fan pages, Social reflection

[1]Human and Social Development Faculty of Liberal Arts Prince of Songkla University
e-mail mario_mini@hotmail.com
[2]Department of Educational Foundation Faculty of Liberal Arts Prince of Songkla University

1. บทนำ

การสื่อสารในยุคปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่ให้คำจำกัดความว่าโลกไร้พรมแดนนั้น สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้งานเป็นจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยใช้การลงทุนต่ำ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของทุกหน่วยงาน และอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าวได้ ผู้ใช้งานในปัจจุบันทุกคนต้องให้ความสนใจและปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่นี้เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าวอย่างเต็มที่ในสังคมยุคข่าวสารเช่นปัจจุบัน (ฤดีพร ผ่องสุภาพ 2551, หน้า 1) กล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของประชากรทั่วโลก เพราะอินเทอร์เน็ตมีคุณสมบัติที่หลากหลายตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคทั้งในการทำงาน และเพื่อความบันเทิง ส่งผลให้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ทุกเพศทุกวัย อีกทั้งรูปแบบการใช้งานของอินเทอร์เน็ตได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผู้บริโภคเข้ามาใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (พรหมอาสา กัณวเศรษฐ 2557, หน้า 3) เมื่อโลกเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมแบบเทคโนโลยีและข่าวสาร พื้นที่ออนไลน์จึงเป็นพื้นที่ใหม่ของบุคคลที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer) สมาร์ทโฟน (Smart Phone) แท็บเล็ต (Tablet) สามารถเชื่อมต่อตนเองเข้าไปยังเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือพื้นที่ออนไลน์ ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดเป็นเสมือนชุมชนเครือข่ายสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่ง ซึ่งส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกกลุ่มคนและสร้างความสะดวกสบายในวงกว้าง จนกลายเป็นปรากฏการณ์ในมิติของการสร้างระบบเครือข่ายทางสังคมในการสื่อสารของโลกยุคดิจิทัลในปัจจุบัน ซึ่งดูได้จากสังคมไทยในยุคนี้ที่สื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิต เนื่องจากเทคโนโลยีและเครือข่ายที่ให้บริการเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตมีราคาถูกลง ส่งผลให้ผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้นจะเห็นได้จากการรายงานการใช้อินเตอร์เน็ตในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2557) พบว่าปัจจุบันมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่า 30 ล้านคน ในประเทศไทยและในจำนวนนี้เป็นผู้ใช้บริการสังคมออนไลน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟซบุ๊ค (Facebook) มากถึง 88.6 เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่าคนในสังคมปัจจุบันมีการใช้งานสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตประจำวัน

เฟซบุ๊ค (Facebook) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมสำหรับติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเปิดใช้งานเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โดย Mark Zuckerberg นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ในช่วงแรกนั้นเฟซบุ๊คเปิดให้ใช้งานเฉพาะมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ต่อมาได้ขยายตัวออกไปสำหรับมหาวิทยาลัยทั่วสหรัฐอเมริกา และตั้งแต่วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้ขยายมาสำหรับผู้ใช้งานทั่วไปเหมือนในปัจจุบัน (ฤดีพร ผ่องสุภาพ 2551, หน้า 55) ซึ่งเฟซบุ๊คสามารถสร้างพื้นที่หนึ่งเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ที่เรียกว่าแฟนเพจ (Fan Page) เป็นหน้าของผู้ใช้งานเฟซบุ๊คสามารถสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในหลายๆ ด้าน เช่น การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร โฆษณาสินค้า สร้างเพื่อติดตามดารา ทั้งยังสร้างเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม หรือเผยแพร่ข้อมูลจากเว็บไซต์และบริการต่างๆ ในเชิงธุรกิจได้ และยังเข้าถึงกลุ่มบุคคลต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายในการโฆษณาและเป็นอีกช่องทางที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่บนโลกออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้สามารถสื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจ และความคิดเห็นของผู้คนในสังคมออนไลน์ที่มีต่อเหตุการณ์ในสังคมแต่ละช่วงเวลา (พรหมอาสา กัณวเศรษฐ 2557, หน้า 5) จากพัฒนาการของระบบอินเตอร์เน็ตนี้เอง ทำให้เกิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรูปแบบของกระดานสนทนาหรือที่มักนิยมเรียกกันว่า "เว็บบอร์ด" ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการสื่อสารระหว่างกลุ่มคนบนระบบอินเตอร์เน็ต โดยไม่ต้องออนไลน์พร้อมกัน เป็นกระดานสนทนาที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานเข้ามาอ่านข้อมูลข่าวสารต่างๆ และสามารถร่วมตั้งประเด็นเพื่ออภิปรายหรือถ่ายทอดแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยการสื่อสารผ่านกระดานสนทนาเป็นการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) ที่สื่อสารแบบไม่พร้อมกัน (Asynchronous Communication) มีลักษณะเป็นเวทีสาธารณะที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้อินเตอร์เน็ตได้ทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่างๆ รวมทั้งร่วมสนทนาและแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเกี่ยวกับเรื่องราวที่สนใจด้วยการทิ้งข้อความกลับไปกลับมา ซึ่งส่วนใหญ่มีการแบ่งห้องกระดานสนทนาเป็นห้องต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็น และเป็นการจัดแบ่งหมวดหมู่การแสดงความคิดเห็น (ธีรายุทธ ทองสุข 2555, หน้า 2) เช่นเดียวกับเฟซบุ๊คแฟนเพจที่มีการสร้างขึ้นมาเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารและให้ผู้ใช้งานเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับผู้ใช้งานคนอื่นๆ ได้เพื่อให้เห็นมุมมองที่หลากหลายของผู้ใช้งานทั้งนี้เฟซบุ๊คแฟนเพจส่งผลให้เห็นถึงความเป็นไปของสังคมที่เกิดขึ้น จากพื้นที่กรณีศึกษาได้แก่ แฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน แฟนเพจดราม่าแอดดิค และแฟนเพจซีเอสไอแอลเอ โดยทั้ง 3 แฟนเพจนี้มีผู้ติดตามกว่าหนึ่งล้านคนซึ่งเป็นจำนวนที่มากเมื่อเปรียบเทียบกับแฟนเพจคอมมิวนิตี้อื่นๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของคนในสังคมต่อการติดตามข่าวสารบ้านเมืองในยุคปัจจุบัน

ดังนั้นเฟซบุ๊คแฟนเพจไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่กำลังได้รับความสนใจและความนิยมในวงการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และการนำเสนอข่าวสาร แต่เป็นพื้นที่ออนไลน์ที่ทำให้คนในสังคมปัจจุบันเห็นถึงภาพสะท้อนของสังคมที่เกิดขึ้น ที่มีผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์วัยหนุ่มสาวคนทำงานลงไปถึงวัยรุ่นไทยมากมาย ส่งผลให้พื้นที่เฟซบุ๊คแฟนเพจกลายเป็นพื้นที่เป้าหมายใหม่ของสินค้าหรือบริการต่างๆ นอกจากนั้นแล้วยังเป็นการนำเสนอข่าวสารให้แก่บุคคลที่ต้องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับทราบ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาถึงภาพสะท้อนของสังคมในปัจจุบันผ่านเฟซบุ๊คแฟนเพจของผู้ใช้งานที่เข้ามาติดตามข่าวสารบนพื้นที่เสมือนจริง ลักษณะการนำเสนอข่าวสารบนเฟซบุ๊คแฟนเพจ ซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีคนเข้าไปใช้งานเป็นจำนวนมากและเป็นพื้นที่ออนไลน์ที่มีผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้าไปบริโภคข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นประจำวันได้อย่างรวดเร็วและสะดวกในการเข้าถึง จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเกิดข้อคำถามว่า การเข้ามาติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจของผู้ใช้งานมีสาเหตุใดบ้าง มีการแสดงออกทางความคิดบนพื้นที่เสมือนจริงเป็นอย่างไร และเฟซบุ๊คแฟนเพจช่วยสะท้อนภาพสังคมได้อย่างไรในยุคปัจจุบัน และเพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางให้แก่องค์กรภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้สนใจนำความรู้และความเข้าใจสภาพของสังคมผ่านพื้นที่เสมือนจริงเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาภาพสะท้อนของสังคมในปัจจุบันผ่านเฟซบุ๊คแฟนเพจ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือพื้นที่ไซเบอร์สเปซ ได้แก่ แฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน แฟนเพจดราม่าแอดดิค และแฟนเพจซีเอสไอแอลเอ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีผู้ใช้งานเฟซบุ๊คติดตามเป็นจำนวนมากทั้งเจ้าของแฟนเพจมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างสม่ำเสมอและมีเอกลักษณ์ในการนำเสนอตามแบบของตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 คน ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้โดยการสำรวจจากการเข้าไปใช้งานแฟนเพจที่ได้กำหนด และทำการสังเกตจากการโพส (Post) ข้อมูล

ข่าวสารของเจ้าของเพจในเรื่องราวต่างๆ และดูการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้งานที่ติดตามแฟนเพจ (Fanpage) ที่เข้ามาใช้งานเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้การแสดงความคิดเห็นนั้นได้รับความนิยมจากผู้ใช้งานด้วยกัน ดูจากการกดถูกใจ (Like) ของการแสดงความคิดเห็นนั้นในข่าวสารที่ทางแฟนเพจได้นำเสนอ โดยการแบ่งผู้ให้ข้อมูลได้แก่ แฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วนจำนวน 4 คน แฟนเพจดราม่าแอดดิคจำนวน 4 คน และแฟนเพจซีเอสไอแอลเอจำนวน 4 คน ตลอดจนการใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้งาน ทำการศึกษาและสังเกตการแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยในการวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคม นำข้อมูลมาวิเคราะห์จำแนกหมวดหมู่ ตีความ หาข้อสรุป และนำเสนอการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

1. เฟซบุ๊คแฟนเพจ สาเหตุของการเข้ามากับการสะท้อนภาพสังคม

หากกล่าวถึงเฟซบุ๊คแฟนเพจน้อยคนนักที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์จะไม่รู้จักเนื่องจากเป็นพื้นที่สาธารณะหนึ่งที่คนปัจจุบันให้ความสนใจ สำหรับผู้ที่ใช้งานเว็บไซต์เฟซบุ๊คแล้วส่วนมากจะมีการติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจเพื่อติดตามข่าวสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งแต่ละผู้ใช้งานจะมีเฟซบุ๊คแฟนเพจที่ติดตามแตกต่างกันออกไปตามความชอบของผู้ใช้งาน และเฟซบุ๊คแฟนเพจชุมชนออนไลน์ที่คนปัจจุบันให้ความนิยมเป็นอย่างมากได้แก่ แฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน แฟนเพจดราม่าแอดดิค และแฟนเพจซีเอสไอแอลเอ เนื่องจากทั้ง 3 แฟนเพจมีการนำเสนอข่าวสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งแต่ละแฟนเพจก็มีการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไป และสาเหตุของการเข้ามาติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจของผู้ใช้งานสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ลักษณะเด่นในการนำเสนอของเฟซบุ๊คแฟนเพจทั้งสามแฟนเพจ เนื่องจากแฟนเพจทั้งสามมีการนำเสนอข่าวสารในรูปแบบของตนเองกล่าวได้ว่า ปัจจัยจากความชื่นชอบในลักษณะการนำเสนอของเจ้าของแฟนเพจจะเป็นตัวดึงดูดอย่างดีของผู้ใช้งาน จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้งานทั้ง 3 แฟนเพจพบว่าผู้ใช้งานจะชื่นชอบในตัวของเจ้าของแฟนเพจที่มีการนำเสนอในแบบของตนเองทำให้มีความโดดเด่นกว่าแฟนเพจชุมชนออนไลน์อื่นๆ ได้แก่ แฟนเพจซีเอสไอแอลเอมีการนำเสนอข่าวสารที่เป็นคดีความในสังคม มีการติดตามข่าวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทำให้ผู้ที่ต้องการจะติดตามข่าวนั้นๆ เป็นพิเศษจะให้ความสนใจและเข้ามาติดตาม ทั้งนี้แล้วทางแฟนเพจมีการนำเสนอข่าวโดยใช้ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษส่งผลให้ผู้ใช้งานได้ฝึกฝนภาษาอังกฤษไปในตัว [หยก (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 25 ธันวาคม 2558] แฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วนจะนำเสนอโดยการใช้คำที่ไม่สุภาพซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่เป็นที่พูดถึงของผู้ใช้งานทำให้วัยรุ่นเข้ามาพูดแสดงความคิดเห็นเพื่อโต้ตอบกับเจ้าของแฟนเพจ ทั้งนี้แฟนเพจจะตั้งประเด็นเพื่อหาความคิดเห็นจากผู้ใช้งานว่ามีความคิดเห็นกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างไรเพื่อให้ผู้ติดตามเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น [หนึ่ง (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 28 ธันวาคม 2558] และแฟนเพจดราม่าแอดดิค เนื่องจากเจ้าของแฟนเพจมีอาชีพเป็นแพทย์ เมื่อมีข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเจ้าของแฟนเพจจะให้คำแนะนำหรือให้ความรู้กับเรื่องนั้นๆ ให้ผู้ติดตามได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง จะเห็นว่าทั้ง 3 แฟนเพจมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความชื่นชอบของผู้ใช้งานได้หลากหลาย ส่งผลให้แฟนเพจทั้งสามนี้มีผู้ติดตามเป็นจำนวนมากแสดงให้เห็นว่ารูปแบบ ลักษณะการนำเสนอเป็นเหตุผลสำคัญต่อจำนวนผู้เข้ามาติดตาม [แตงโม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2559]

1.2 ความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสารที่น่าเชื่อถือและเข้าถึงได้ง่าย เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้ใช้งานเข้ามาติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจ โดยเมื่อมีข่าวเกิดขึ้นทางแฟนเพจจะมีการกรองข่าวสารว่าเกิดขึ้น

จริงหรือไม่และเมื่อไหร่ จากนั้นจึงนำเสนอข่าวบนเฟซบุ๊คแฟนเพจทันทีส่งผลให้ผู้ใช้งานเฟซบุ๊คแฟนเพจได้รับรู้ข่าวสารระหว่างวันโดยไม่ต้องรอดูข่าวในสถานีโทรทัศน์อย่างที่ผ่านมา เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีข่าวสารความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสารเป็นเหตุหนึ่งที่ตอบโจทย์ของคนในยุคสมัยนี้ โดยการที่ผู้ใช้งานอยู่ในยุคของโลกแห่งเทคโนโลยีข่าวสาร ความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวเป็นสิ่งที่ส่งผลให้ผู้ใช้งานหรือผู้เสพข่าวสารต้องการเป็นอย่างมากเพื่อมาตอบสนองการดำเนินชีวิตประจำวันของคนปัจจุบัน [ป๊อป (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 25 ธันวาคม 2558] และในปัจจุบันการเข้าถึงสังคมออนไลน์หรือพื้นที่เสมือนจริงจะเข้าถึงได้ง่าย การที่เราได้รับรู้ข่าวสารอย่างรวดเร็วทำให้เราสามารถถกเถียงหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นๆ และทันต่อเหตุการณ์ข่าวสารบ้านเมือง [แนน, สัมภาษณ์วันที่ 8 มกราคม 2559]

1.3 เป็นช่องทางหรือเวทีที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีและต่อเนื่อง ก็เป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้มีการเข้ามาติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจของผู้ใช้งาน เนื่องจากเปรียบเสมือนเป็นเวทีสาธารณะของผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาเพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น มุมมอง ในข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับทางแฟนเพจเองหรือผู้ใช้งานคนอื่นๆ [ฝน (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 8 มกราคม 2559] ยกตัวอย่างเช่นข่าวอุ้มบุญของเด็กหญิงคาล์เมนที่มีการนำเสนอมาตั้งแต่ต้นและมีผู้ใช้งานเข้ามาแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมากโดยทางแฟนเพจไม่เพียงนำเสนอข่าวแล้วจบไปแต่ยังคงมีการนำเสนอและมีการติดตามข่าวสารอยู่เรื่อยๆ ทำให้ผู้ใช้งานที่ติดตามรับรู้ข่าวสารได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการที่เจ้าของแฟนเพจนำเสนอข้อมูลข่าวสารแบบที่ตั้งประเด็นคำถาม เพื่อนำไปสู่การต่อยอดในการเกิดข้อคำถามหรือความเห็นต่างของผู้ใช้งานกับข่าวสารที่เกิดขึ้น [จ๊อบ (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 12 มกราคม 2559] การเข้ามาแสดงออกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มุมมองของผู้ใช้งานจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเข้ามาติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจ

เมื่อพิจารณาดูแล้วจะพบว่าปัจจัยจากความชื่นชอบในลักษณะการนำเสนอของเจ้าของแฟนเพจกับการเข้ามาแสดงออกทางความคิดถือเป็นปัจจัยหลักของผู้ใช้งาน ซึ่งบางคนมีทั้งสองลักษณะประกอบกัน กล่าวคือ มีความชื่นชอบในการนำเสนอของเจ้าของแฟนเพจส่งผลให้เข้ามาแสดงออกทางความคิดของผู้ใช้งานเป็นจำนวนมากเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองของเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าคนในยุคปัจจุบันต้องการการสื่อสารที่รวดเร็วเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ข่าวสารบ้านเมืองและแฟนเพจทั้งสามนี้ สามารถสนองตอบต่อความต้องการการเข้าถึงข้อมูลและรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว เกิดการเข้าใช้งานในพื้นที่ออนไลน์หรือพื้นที่เสมือนจริงที่สามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่ทางแฟนเพจได้นำเสนอกับผู้ใช้งานคนอื่นๆ ได้กล่าวได้ว่าเฟซบุ๊คแฟนเพจเป็นพื้นที่หนึ่งที่คนในปัจจุบันต้องการเป็นพื้นที่ในการแสดงออกที่เข้าถึงได้ง่ายในการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน

2. การแสดงออกทางความคิดบนพื้นที่เสมือนจริงในยุคของเทคโนโลยีข่าวสาร

พื้นที่เสมือนจริงเป็นพื้นที่ของไซเบอร์สเปซ คนทุกคนสามารถเข้าถึงได้และมีสิทธิเท่าเทียมกันในการใช้งาน สำหรับแฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน แฟนเพจดราม่าแอดดิค และแฟนเพจซีเอสไอแอลเอ ที่มีผู้ติดตามเป็นจำนวนมากนี้เกิดขึ้นเนื่องจากเจ้าของแฟนเพจอยากมีพื้นที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร และอยากให้ผู้ติดตามเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิด เมื่อกล่าวถึงการเข้ามาในพื้นที่เสมือนจริงเพื่อการแสดงออกทางความคิดในเรื่องราวต่างๆ แล้วนั้นจากการสัมภาษณ์สมาชิกผู้ที่ติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจถึงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อการใช้งานพื้นที่เสมือนจริงทำให้พบว่า ผู้ใช้งานมีมุมมองของความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันบ้างเห็นต่างกันบ้าง กล่าวคือ เป็นเรื่องที่ดีที่มีการเปิดพื้นที่ให้ผู้ใช้งานเข้ามาแสดงออกทางความคิด ถกเถียงกับผู้ใช้งานคนอื่นๆ ในเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม

ด้วย ทั้งนี้ผู้ใช้งานบางคนกล่าวว่ามีผู้ใช้งานอีกส่วนหนึ่งที่เข้ามาก่อกวนหรือเข้ามาพูดเรื่องไร้สาระที่ไม่เกี่ยวข้องกับข่าวสารที่ทางแฟนเพจได้นำเสนอ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการเข้ามาแสดงความคิดเห็นต่อข่าวสารยังคงมีมากกว่าผู้ที่เข้ามาก่อกวน [มิว (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2559]

กล่าวได้ว่าการที่ผู้ใช้งานเฟซบุ๊คมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนมุมมอง หรือเวทีสาธารณะถกเถียงในประเด็นข่าวสารต่างๆ เป็นเรื่องที่ดีซึ่งปัจจุบันนี้การเข้าถึงพื้นที่เสมือนจริงเป็นเรื่องง่ายเนื่องจากเทคโนโลยีมีความก้าวหน้า เพียงมีอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตได้ก็สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ [เนม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 12 มกราคม 2559] และการที่ผู้ใช้งานมีพื้นที่ที่หลายคนเรียกว่าเป็นพื้นที่เสมือนจริงที่ใครก็สามารถเข้าได้ ส่งผลให้สังคมเปิดกว้างมากขึ้นจากการที่ตัวเราเองได้รับรู้ข่าวสารนอกจากจะได้แลกเปลี่ยนความเห็นกับคนรอบข้างแล้ว พื้นที่เฟซบุ๊คแฟนเพจก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ผู้ใช้งานสามารถรับรู้มุมมองและความคิดเห็นของผู้ใช้งานคนอื่นอีกมากมายทำให้เกิดประเด็นที่หลากหลายมากขึ้น [เมย์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม 2559] ถึงแม้ว่าผู้ใช้งานบางคนจะใช้พื้นที่นี้เพื่อเข้ามาพูดในประเด็นที่ไม่ใช่ข่าวสารของทางแฟนเพจได้นำเสนอบ้างแต่ส่วนใหญ่ก็จะเข้ามาแสดงออกทางความคิดที่ทำให้ผู้ใช้งานคนอื่นๆ เกิดการชื่นชอบในทัศนะหรือมุมมอง นำมาสู่การเกิดปฏิสัมพันธ์กันขึ้นในพื้นที่เสมือนจริงและเกิดเป็นมิตรภาพในสังคมหรือชุมชนออนไลน์ [เอม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 17 มกราคม 2559] เฟซบุ๊คแฟนเพจจึงมิได้เป็นเพียงแต่การประชาสัมพันธ์ข่าวสารหรือในเชิงธุรกิจแฝงเพียงอย่างเดียว แต่เป็นพื้นที่หนึ่งในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารมาสู่พื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นหรือเวทีสาธารณะ กระทั่งการสร้างปฏิสัมพันธ์และการเข้ามาแสดงตัวตนด้วย

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่เฟซบุ๊คแฟนเพจเป็นพื้นที่ที่เปิดให้ผู้ติดตามหรือผู้ใช้งานเฟซบุ๊คเข้ามาแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมองของข่าวสารที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเพื่อให้ทราบความเป็นมาของประเด็นข่าวสารที่เกิดขึ้น ทั้งนี้แล้วผู้ใช้งานบางส่วนคิดว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่สามารถเข้ามาแสดงออกถึงตัวตนของตนเอง เนื่องจากผู้ติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้อยากลองพื้นที่นี้จึงเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่กลุ่มวัยรุ่นเข้ามาแสดงตัวตนเพื่อให้เป็นที่รู้จักของผู้ใช้งานคนอื่นๆ และแสดงให้เห็นถึงตัวตนของวัยรุ่นที่ใช้งานในเฟซบุ๊คแฟนเพจเป็นอย่างไร [ออน (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2559] จากการเข้ามาแสดงความคิดเห็นโดยการใช้ภาษาที่เข้าใจกันในหมู่วัยรุ่นหรือผู้ที่ใช้งานเฟซบุ๊คมาเป็นเวลานานจะรู้และเข้าใจในภาษาที่ใช้สื่อสารกัน ทั้งนี้แล้วการเข้ามาในพื้นที่นี้เป็นการเข้ามาเพื่อแสดงความคิดเห็นที่ไม่สามารถทำได้ในชีวิตจริงเนื่องจากไม่มีใครรู้จักตัวตนที่แท้จริงของผู้ใช้งานในพื้นที่ออนไลน์แห่งนี้ได้นอกจากตัวตนที่เราต้องการแสดงให้เห็นเพียงเท่านั้น [แตงโม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2559]

ปัจจุบันเมื่อมนุษย์ได้ก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้นการบริโภคข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น หรือมีการแสดงตัวตนเกิดขึ้นบนโลกเสมือนจริงพื้นที่ออนไลน์จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้เข้ามาอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้ใช้งาน เนื่องจากการพัฒนาของระบบอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดพื้นที่เสมือนจริงเป็นพื้นที่ในระบบอินเทอร์เน็ตที่ทำให้ผู้ใช้งานมีส่วนร่วมในการเข้ามาแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนมุมมอง เปรียบเสมือนพื้นที่ที่สะท้อนภาพของสังคมเทคโนโลยีข่าวสารโดยไม่มีข้อจำกัดของมิติด้านเวลาหรือสถานที่ทางกายภาพเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้ใช้งานเข้ามาใช้งานได้ตลอดเวลาเพียงมีอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ ทั้งนี้สามารถเข้าไปแสดงตัวตนที่เราไม่สามารถเปิดเผยในโลกแห่งความเป็นจริงได้

5. อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การเข้ามาติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจมีหลายสาเหตุด้วยกัน เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นยุคของเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้งยังเป็นยุคของเทคโนโลยีข่าวสาร การเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นสามารถเข้าถึงได้ง่าย คนส่วนใหญ่จะใช้งานเว็บไซต์เฟซบุ๊คเป็นจำนวนมากและการเกิดขึ้นของเฟซบุ๊คแฟนเพจก็มีมากเช่นกัน ทั้งนี้ปัจจัยหลักของผู้ใช้งานที่เข้ามาติดตามแฟนเพจอีเจี๊ยบเลียบด่วน แฟนเพจดราม่าแอดดิค และแฟนเพจซีเอสไอแอลเอ มีหลายสาเหตุคือ มีความชื่นชอบในลักษณะการนำเสนอของเจ้าของแฟนเพจ การเข้ามาแสดงออกทางความคิดกับเรื่องราวต่างๆ ที่เจ้าของแฟนเพจได้นำเสนอลงบนพื้นที่ออนไลน์ แฟนเพจมีการนำเสนอข่าวสารอย่างรวดเร็วและง่ายต่อการเสพข่าว ทั้งการแสดงความคิดบนพื้นที่เสมือนจริงในยุคของเทคโนโลยีข่าวสารของผู้ใช้งานเฟซบุ๊คแฟนเพจ ซึ่งมุมมองของผู้ใช้งานนั้นได้กล่าวว่าเป็นเรื่องที่ดีที่มีพื้นที่ที่สามารถเข้ามาแสดงออกทางความคิดในเรื่องราวต่างๆ ในทิศทางเดียวกันหรือมีความคิดที่แตกต่างกันตามมุมมองของแต่ละคน สอดคล้องกับ อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2549) กล่าวว่า พื้นที่มิได้เป็นเพียงพื้นที่ทางสังคมเท่านั้นแต่เป็นพื้นที่ทางความคิด อุดมการณ์ และวัฒนธรรม เป็นเวทีของการต่อสู้ โต้เถียง ในความหมายหรือเรื่องราวต่างๆ และพื้นที่เฟซบุ๊คแฟนเพจยังกล่าวได้ว่าเป็นเวทีสาธารณะที่ใครก็ได้สามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็น ดังที่ ฮาเบอร์มาส (Habermas) (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ 2543) กล่าวว่า พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ของการติดต่อสื่อสารระหว่างคนกลุ่มต่างๆ ดังนั้นช่องทางแห่งการสื่อสารสาธารณะหรือตัวสื่อสาธารณะที่เปิดกว้างและเป็นอิสระจากการครอบงำจากฝ่ายใดๆ พื้นที่สาธารณะจึงเป็นพื้นที่หนึ่งในพื้นที่สาธารณะสำหรับประชาชนได้เข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องสาธารณะเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เฮย์ม (Heim) (อ้างถึงใน จิรัฏฐ์ ศุภการ 2545, หน้า 36) กล่าวว่า ไซเบอร์สเปซเป็นพื้นที่สาธารณะที่ทุกคนใช้ร่วมกันได้ ไม่มีการกีดกัน ปิดกั้นการเข้าถึงได้ ดังนั้นพื้นที่นี้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทุกคนไม่ว่ามีสถานภาพใดก็ตามสามารถเข้ามาใช้ได้เช่นกัน เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้งานคนอื่นๆ รวมไปถึงพื้นที่เฟซบุ๊คแฟนเพจยังเป็นพื้นที่ในการนำเสนอตัวตนจากการเข้ามาแสดงออกทางความคิดของผู้ใช้งานที่ติดตามเฟซบุ๊คแฟนเพจที่ไม่สามารถแสดงออกได้ในชีวิตจริง ดังผลการศึกษาของ จิรัฏฐ์ ศุภการ (2545, หน้า 4) ที่ได้ศึกษาการอธิบายตัวตนในชุมชนเสมือนจริงบนพื้นที่ไซเบอร์สเปซที่มีชื่อว่าแลมป์ดามู ซึ่งเป็นสถานที่ที่อนุญาตให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างตัวตนใหม่ได้อย่างที่ตนเองต้องการผ่านการบรรยายตัวอักษร ภายใต้ระบบการสร้างสภาพแวดล้อมจำลองและมีปฏิสัมพันธ์กันได้ทุกอย่างเช่นในโลกแห่งความเป็นจริง ทั้งสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของค่านิยมต่างๆ ในโลกแห่งความเป็นจริงผ่านคำอธิบายตัวตนของประชากร

นอกจากนั้นแล้วเฟซบุ๊คแฟนเพจยังเป็นพื้นที่ที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพของสังคมในยุคเทคโนโลยีข่าวสารหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในการก้าวเข้าสู่ความทันสมัยของผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากการพัฒนาของระบบอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดพื้นที่เสมือนจริงที่ทำให้คนในปัจจุบันมีส่วนร่วมในการเข้ามาแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมองเปรียบเสมือนพื้นที่ที่สะท้อนภาพของสังคมในปัจจุบันสอดคล้องกับที่ สเปนเซอร์ (Spencer) (อ้างถึงใน รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ 2548, หน้า 99) กล่าวว่า สังคมมีเอกลักษณ์ไม่คงที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจึงทำให้โครงสร้างของสังคมและวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละสังคมเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่หยุดนิ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นหมายถึงความแตกต่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อวันเวลาเปลี่ยนไปหรือการที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสภาพที่เคยเป็นอยู่ไปสู่สภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมโดยอาศัยองค์ประกอบด้านเวลาเป็นเครื่องกำหนด อีกทั้ง โรเจอร์ (Roger) (1968, หน้า 45) ได้อธิบายความทันสมัยว่า ความทันสมัยที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความทันสมัยในระดับบุคคลโดยเป็นขบวนการที่การดำรงชีวิตของบุคคลได้เปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมเดิมที่เคยเป็นมา

ในอดีต โดยมีการรับเอาเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้ามากขึ้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการดำรงชีวิตในระดับบุคคลที่รวดเร็วขึ้น มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่และเกิดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับเฟซบุ๊คแฟนเพจทั้งสามแฟนเพจที่สะท้อนภาพของสังคมปัจจุบันว่าคนยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตประจำวันความรวดเร็วในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นของผู้ใช้งาน และแฟนเพจทั้งสามสามารถตอบโจทย์การใช้งานของผู้ใช้งาน กล่าวได้ว่ายุคปัจจุบันเป็นยุคของสังคมก้มหน้าการที่ผู้ใช้งานรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็วจะทำให้สามารถสื่อสารกับผู้ใช้งานคนอื่นๆ ในพื้นที่เสมือนจริงหรือพื้นที่ทางสังคมได้อย่างถูกต้อง เฟซบุ๊คแฟนเพจจึงเปรียบเสมือนพื้นที่ที่สามารถสะท้อนภาพสังคมในยุคของความทันสมัยได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมในปัจจุบันของยุคเทคโนโลยีข่าวสารทั้งเป็นแนวทางในการสร้างพื้นที่การแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้ใช้งานบนพื้นที่ทางสังคมรูปแบบใหม่เป็นผลมาจากความสามารถของเทคโนโลยีร่วมสมัย และนำมาซึ่งการรู้เท่าทันสื่ออันจะเป็นประโยชน์ในการเลือกพิจารณาเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้ใช้งานต่อไปในอนาคต
2. ปัจจุบันเกิดการสร้างเฟซบุ๊คแฟนเพจขึ้นเป็นจำนวนมากจนอาจมีหลายช่องทางให้ผู้ใช้งานได้เลือกติดตามผู้วิจัยจึงอยากให้มีการศึกษาถึงการสร้างพื้นที่เสมือนจริงในพื้นที่สาธารณะเพื่อทำความเข้าใจในการเข้ามาเปิดพื้นที่ออนไลน์หรือพื้นที่สาธารณะของคนในยุคเทคโนโลยีข่าวสาร

6. เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2543). **ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรัฏฐ์ ศุภการ. (2545). **การอธิบายตัวตนในชุมชนเสมือนจริง**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

ธีรายุทธ ทองสุข. (2555). **การเมืองในพื้นที่สาธารณะบนระบบอินเทอร์เน็ต**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี ประเทศไทย.

พรหมอาสา กัณวเศรษฐ. (2557). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับข้อมูลการตลาดเชิงกิจกรรมของผู้บริโภคผ่าน Fan Page บน Facebook**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ. (2548). **สังคมและวัฒนธรรมไทย**. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ฤดีพร ผ่องสุภาพ. (2551). **การแสวงหาข่าวสารการประชาสัมพันธ์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **สถิติการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ.** เข้าถึงจาก http://www.nso.go.th/#.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2549). **ทะลุกรอบคิดของทฤษฎี**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

Roger, E.M. (1968). **Diffusion of Innovation**. New York: The Free Press.

บุคลานุกรม

จ๊อบ (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 12 มกราคม 2559
แตงโม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2559
เนม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 12 มกราคม 2559
แนน (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 8 มกราคม 2559
ป๊อป (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 25 ธันวาคม 2558
ฝน (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 8 มกราคม 2559
มิว (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2559
เมย์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม 2559
หนึ่ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 28 ธันวาคม 2558
หยก (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 25 ธันวาคม 2558
ออน (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2559
เอม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 17 มกราคม 2559

วิถีชีวิตกับสายน้ำในประเพณี "ส่งเภา"

จุรีรัตน์ บัวแก้ว[1]

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำของชาวตะเครียะผ่านประเพณีส่งเภาของ ตำบลตะเครียะ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าในอดีตชาวตะเครียะตั้งถิ่นฐานอยู่ติดกับแม่น้ำ ลำคลองและทะเลสาบสงขลา ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมคือ ทำนา และทำการประมง ซึ่งทั้งสองอาชีพต้องพึ่งพาน้ำจากธรรมชาติเป็นหลัก วิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำซึ่งแฝงไว้ด้วยความเชื่อว่าความสำเร็จในการประกอบอาชีพเป็นเพราะมีพระแม่คงคาที่สามารถดลบันดาลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ชาวตะเครียะจึงได้จัดประเพณีส่งเภาเพื่อขอบคุณและขออภัยพระแม่คงคาที่ชาวตะเครียะได้ใช้น้ำอุปโภคบริโภคทำให้น้ำสกปรก อีกทั้งยังเป็นการลอยทุกข์โศกเคราะห์กรรมออกไปจากชีวิต

คำสำคัญ: วิถีชีวิต, สายน้ำ, ส่งเภา

[1]รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
e-mail: jureeratana.k@psu.ac.th

The way of Life and the Stream in the Tradition of "Song Phao"

Jureerat Buakaew[1]

Abstract

This qualitative research aimed to explore the way of life of Takhria locals that is tied up with streams through the tradition of "Song Phao" in Takhria Sub-district, Ranot District, Songkhla Province. It was found that in the past, Takhria locals lived next to rivers, canals, and Songkhla Lake. Thus, agriculture was the main occupation for most people, in particular, rice farming and fishing, the occupations that mainly depended on nature. The way of life was tied up with the stream and with a belief that occupational success depended on the Goddess of Water who could make land fertile. This is the reason why Takhria locals hold the tradition of "Song Phao", to thank and to apologize the Goddess of Water because they use water for consumption which makes water dirty. Moreover, launching a raft is to float away sufferings and misfortune.

Keywords: The way of life, the stream, Song Phao

[1]Associate Professor, Department of Education of Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University. Songkhla, Thailand.
email: jureeratana.k@psu.ac.th

1.บทนำ

การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในอดีตมักนิยมสร้างบ้านเรือนอยู่ตามริมแม่น้ำ ลำคลองหรือทะเลเป็นหลัก เพราะมนุษย์ต้องอาศัยแหล่งน้ำในการอุปโภค บริโภคเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต เมื่อมนุษย์มาอาศัยอยู่รวมกันมากขึ้นจึงต้องมีกฎเกณฑ์มาบังคับใช้กลายเป็นแบบแผนที่คนกลุ่มหนึ่งใช้ร่วมกันหรือยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อๆ กันมา มนุษย์ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัว รุ่งรัตน์ ทองสกุล (2549) มองว่าวิถีชีวิตเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มสังคมต่างๆ อยู่ตลอดเวลา จุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีการแก้ปัญหาที่ประสบในชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในสังคม

สำหรับสังคมไทยนั้นได้ผูกโยงวิถีชีวิตเข้ากับความเชื่อโดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เหนือธรรมชาติ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อความศรัทธานั้น ได้นิยามความหมายของความเชื่อไว้ใกล้เคียงกัน อาทิ เทพ สงวนกิตติพันธุ์ (2545) กล่าวว่า ความเชื่อ หมายถึง ความคิด ความเข้าใจและการยอมรับ นับถือ เชื่อมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่ต้องมีเหตุผลใดมาสนับสนุนหรือพิสูจน์ ทั้งนี้บางอย่างอาจมีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้ นอกจากนี้ความเชื่อ ความนับถือและการแสดงออกต่างๆ ของบุคคลนั้นย่อมเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ค่านิยม ประเพณีและสิ่งแวดล้อมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางด้านจิตใจและปัญญาของแต่ละคน และความมั่นใจต่อสิ่งนั้นๆ ว่าเป็นความจริง

ภาคใต้ของไทยก็ยังคงมีประเพณีต่างๆ ที่สะท้อนความเชื่อของชาวใต้ปรากฏให้เห็นอยู่หลายๆ ประเพณีได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีชักพระ ประเพณีเดือนสิบ ประเพณีส่งเภา เป็นต้น สำหรับประเพณีส่งเภา เป็นพิธีกรรมความเชื่อของชาวตะเครียะ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ที่เชื่อว่า พระแม่คงคาเทพีแห่งสายน้ำ สามารถช่วยเหลือให้พ้นทุกข์จากโรคภัย และความพิบัติต่างๆ เป็นการส่งเคราะห์ร้าย หรือรักษาอาการเจ็บไข้ได้ป่วย

จากตำนานที่เล่าต่อๆ กันมาว่าประเพณีส่งเภาเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้พระคุณ คือ พระแม่คงคา ซึ่งชาวตะเครียะได้อาศัยทำมาหากิน ทั้งบนดินและในน้ำ บางคนเรียกว่า "ส่งเภา" หรือ "ส่งแพ" เป็นการส่งโรคร้ายไข้เจ็บเหล่านั้นให้พ้นไปจากหมู่บ้าน และยังเป็นการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยการส่งเสบียงอาหารให้ จะได้คุ้มครอง ดูแลชาวตะเครียะพ้นจากอันตราย เนื่องจากวิถีชีวิตของชาว ตะเครียะ มีความเกี่ยวข้องผูกพันกับสายน้ำในลำคลองตะเครียะและทะเลสาบสงขลา จึงจัดให้มีพิธีส่งเภา โดยทำกันในช่วงวันว่างจากการทำนา ซึ่งตรงกับวันที่ 1 มกราคม ของทุกปี เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นวันหยุดยาวของเทศกาลปีใหม่ บรรดาลูกหลานและเครือญาติที่แยกย้ายไปทำงานในต่างจังหวัดเดินทางกลับมาเยี่ยมเยียนและร่วมฉลองปีใหม่กับครอบครัว จะได้มีโอกาสทำบุญร่วมกัน ที่วัดวารีป่าโมกข์ หรือวัดปากบางตะเครียะติดต่อกันมาจนเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน (ยงยุทธ อัตบุตร, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558)

ด้วยเหตุนี้การศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตกับสายน้ำในประเพณีส่งเภาของ ตำบลตะเครียะ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของวิถีชีวิตของชุมชนตะเครียะที่ต้องพึ่งพาน้ำจากธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นภาพสังคมตะเครียะที่เชื่อมโยงความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติกับวิถีชีวิตเข้าด้วยกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของโลกาภิวัตน์ที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ชาวตะเครียะรุ่นใหม่

ส่วนใหญ่ออกไปทำงานต่างจังหวัดแทนการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ต้องการพึ่งพาธรรมชาติน้อยลง แต่ทำไมความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติและประเพณีส่งเภา ยังคงอยู่คู่สังคมตะเครียะเรื่อยมา

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตของชาวตะเครียะที่ผูกพันระหว่างความเชื่อกับสายน้ำก่อให้เกิดประเพณีส่งเภาของ ตำบลตะเครียะ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนตะเครียะที่ผูกพันกับสายน้ำในอดีตจนถึงปัจจุบัน ก่อให้เกิดความเชื่อในการบูชาเทพเจ้าแห่งสายน้ำซึ่งเป็นที่มาของประเพณีส่งเภา และนำมาสร้างแนวทางในการสัมภาษณ์ 2 ชุด

3.2 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้รู้ ผู้อาวุโสอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน และกลุ่มวัยทำงานอายุ 25-49 ปี จำนวน 7 คน

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยเลือกฝังตัวในพื้นที่หมู่ 4 เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล จากนั้นจึงเริ่มการสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้าน ผู้วิจัยเลือกที่จะพูดคุยแบบไม่เป็นทางการโดยใช้คำถามปลายเปิดตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว พูดคุยโต้ตอบรับฟังเรื่องเล่า คติคำพูดที่สะท้อนเรื่องราว จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การสังเกตแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยเข้าร่วมงานประเพณีลอยแพสะเดาะเคราะห์ในวันงานโดยเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของผู้ร่วมพิธีกรรม ทำตัวเหมือนผู้เข้าร่วมพิธีกรรมบูชาพระแม่คงคา สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกในลักษณะต่างๆ ของผู้เข้าร่วมงานได้โดยผู้เข้าร่วมพิธีคนอื่นๆ ไม่ได้สังเกต

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คติคำบอกเล่า (Oral history) เรื่องราวเหตุการณ์ ข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและข้อมูลการสัมภาษณ์นำไปจัดหมวดหมู่ แยกประเด็นย่อยตามวัตถุประสงค์ที่ต้องศึกษา หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า คือการตรวจสอบข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนเดิมแต่ต่างเวลา ต่างสถานที่ว่าได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ การเก็บข้อมูลต่างบุคคลในคำถามเดียวกันแล้วนำมาตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเหมือนกันหรือไม่ จากนั้นจึงนำมาถอดรหัส ตีความ วิพากษ์ตามประเด็นที่สำคัญแล้วนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

4.1 วิถีเศรษฐกิจชุมชนตะเครียะ

ชุมชนตะเครียะมีเนื้อที่ประมาณ 20, 508 ไร่ เป็นพื้นที่ราบลุ่มแอ่งกระทะ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอระโนด ประมาณ 12 กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลตะเครียะ, 2558) มีลำคลองสายหลักที่เชื่อมต่อระหว่างชุมชนกับทะเลสาบ เป็นลำคลองที่ผู้คนในชุมชนใช้เป็นเส้นทางการเดินเรือตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมาเป็นเวลาหลายร้อยปี สองฝั่งคลองจะมีบ้านเรือนตั้งอยู่เรียงรายสลับกับต้นไม้น้อยใหญ่ให้เห็นได้ตลอดสาย ในขณะที่นั่งเรือจากทะเลสาบเข้าสู่ลำคลองสายนี้ จะพบเห็นชาวประมงพื้นบ้านกำลังซ่อมเครื่องมือการประมง บางบ้านกำลังซ่อมแซมอาคารบ้านเรือน บางบ้านกำลังนำปลา กุ้ง ที่ได้จากทะเลมาทำความสะอาด แปรรูป เพื่อนำไปขายยังสถานที่รับซื้อซึ่งตั้งอยู่ทั้งในและนอกชุมชน ภายในลำคลองมีเป็ดสาย

พันธุ์พื้นบ้านกำลังออกหากิน และเล่นน้ำ ห่างออกไปจากย่านชุมชนจะเป็นพื้นที่นาของชาวตะเครียะซึ่ง ยังมีการประกอบอาชีพการทำนาเป็นหลัก สภาพที่ดินเป็นดินเหนียวปนทราย มีการทำการเกษตรในชุมชน คือ การปลูกข้าว ทำไร่ มีการปลูกพืชสลับหมุนเวียนกันไปตามฤดูกาล รวมถึงการเลี้ยงสัตว์มีการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง เป็ดพันธุ์พื้นเมือง ปลา วัว แพะ หมู เป็นต้น

การอพยพย้ายถิ่นเข้ามาในช่วงแรกของกลุ่มคนชุมชนตะเครียะ มีการบุกเบิกป่าพรุเพื่อปลูกสร้างบ้านเรือนตามแนวชายฝั่งทะเล และสองฝั่งคลองภายในชุมชนตะเครียะ และกระจายตามพื้นที่ทำกินของตนเอง โดยมีการเข้ามาจับจองพื้นที่ทำกินตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละครัวเรือน (ชูเกียรติ กล้าศึกดา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2558) ภายหลังจากการจับจองพื้นที่ทำกินก็เริ่มมีการบุกพงถางป่าเพื่อทำการเกษตรเพาะปลูกพืชผัก ข้าว และการเลี้ยงสัตว์ตามความจำเป็นในการดำรงชีพ ระยะนี้ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังมีความอุดมสมบูรณ์อันเนื่องมาจากกระบวนการดำเนินชีวิตของผู้คนเป็นไปในระบบของกลไกการผลิตตามลักษณะของธรรมชาติ ไม่มีสารเคมี พึ่งพิงธรรมชาติในการดำรงอยู่ ทั้งปัจจัยด้านอาหารเพื่อการยังชีพ กุ้ง หอย ปู ปลา จากทะเลสาบสงขลา และห้วย หนอง คลองบึง อาจมีบางครั้งที่ต้องเผชิญกับปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตรโดยเฉพาะช่วงฤดูแล้ง และฤดูฝนที่มีระดับน้ำเค็มขึ้นเข้าท่วมที่นาของผู้คนในชุมชน (ลาภ ศรีพิโรจน์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558)

เมื่อมีการขยายตัวของหัวเมืองทางชายฝั่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา ผู้คนได้อพยพย้ายถิ่นหนีความลำบากจากการขาดแคลนทรัพยากรอาหาร การแพร่ระบาดของโรคภัยไข้เจ็บโดยใช้เส้นทางน้ำในการเดินทาง การก่อร่างสร้างตัวของชุมชนในอดีตส่วนใหญ่นิยมปลูกสร้างบ้านเรือนตามชายฝั่งของแม่น้ำลำคลอง ตะเครียะเป็นอีกหนึ่งชุมชนที่ตั้งอยู่ในบริเวณของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาซึ่งเหมาะแก่การคมนาคมทางน้ำ จึงเป็นพื้นที่ทางเลือกของกลุ่มผู้คนที่เข้ามาก่อตั้งชุมชนในช่วงแรก เนื่องด้วยทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาหารสำหรับผู้คนในชุมชน มีแหล่งน้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่เพียงพอสำหรับผู้คนในชุมชน (วาสนา มโนเสา, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2558)

สำหรับอาชีพการทำประมงพื้นบ้าน เกิดจากชุมชนอยู่ติดกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ของมวลหมู่ปลานานาชนิด ประกอบด้วย ปลาช่อน ปลาชะโด ปลาหัวโม่ง ปลาบึก ปลาพรหม ปลากด ปลาดุกทะเล ปลาตะเพียน ปลาโสด เป็นต้น ชาวตะเครียะประกอบอาชีพการประมงพื้นบ้าน ทำการจับปลา กุ้ง และสัตว์น้ำ ในบางช่วงที่ประสบภัยจากลมพายุขณะที่ทำการประมง และนำเรือหลบมรสุมไม่ทันเวลา ก็ต้องเผชิญกับลมพายุดังกล่าว ถ้าโชคดีก็จะปลอดภัย แต่หากโชคร้ายลมพายุจะพัดพาเรือล่มและคร่าเอาชีวิตของชาวประมงจมหายไปในท้องทะเล

จะเห็นได้ว่าการออกเรือเพื่อทำการประมงนั้นย่อมมีความเสี่ยงเกี่ยวกับคลื่นลม ด้วยเหตุนี้ก่อนออกเรือจะมีการบนบานสานกล่าวขอให้แม่ย่านางเรือปกป้องคุ้มครองโพยภัยมิให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตของชาวประมง บ้างก็ไม่ประสบผลสำเร็จเคยมีคนประสบภัยทางธรรมชาติ ครั้นออกเรือแล้วต้องเผชิญกับคลื่นลมแรงพัดพาให้เรือล่มและคร่าชีวิตของผู้คนมาหลายกรณี ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงเป็นที่มาของประเพณีส่งเภา เพราะถือเป็นการขอขมาแม่น้ำ ทะเลสาบสงขลาและเป็นการทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลแก่ผู้ที่ล่วงลับดับหายไปในทะเล (อ้ำ จันทร์คง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2558)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ประเทศไทยมีการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยเรื่อง การพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของคุณภาพชีวิตผู้คนในประเทศไทย มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ถนน ระบบไฟฟ้า สาธารณสุข อีกทั้งยังเป็นช่วงของการเข้ามาของระบบอุตสาหกรรม มีการนำสารเคมีเข้ามาใช้กับการเกษตรทุกประเภท ซึ่งส่งผล

กระทบต่อระบบนิเวศทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนตะเครียะ ผ่านมา 54 ปีบนเส้นทางการพัฒนาตามตัวชี้วัด ได้สร้างผลกระทบต่อระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ดินเริ่มเสื่อมคุณภาพลง การปลูกพืช แล้วได้ผลผลิตลดลง อีกทั้งทรัพยากรสัตว์น้ำเริ่มลดปริมาณลงเช่นกัน เนื่องด้วยผลกระทบจากเคมีภัณฑ์ที่ผู้คนใช้ในการทำการเกษตร รวมถึงการใช้เครื่องมือการประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น การใช้ไฟฟ้าช็อต การวางยา และอวน ซึ่งเกิดจากค่านิยมในการแสวงหาเงินตราในยุคเสรีนิยม คุณค่าและศักดิ์ศรี ในการครอบครองทรัพยากร ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการพัฒนาทรัพยากรทางด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนตะเครียะ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา (มาริกา แก้วดำและ มานิต ขุนเปีย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2558)

ลำคลองที่เคยมีกุ้ง หอย ปู ปลา เป็นจำนวนมาก ดังธนาคารอาหารซึ่งเป็นเกณฑ์ชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศเสื่อมลง แต่ความผูกพันกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่เยาว์วัย จนเข้าสู่วัยแรงงาน โดยสามารถแบ่งการทำการประมงเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย การประมงพื้นบ้านที่มุ่งเน้นการจับกุ้งแม่น้ำเป็นหลัก ซึ่งในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตจากธรรมชาติชาวประมงพื้นบ้านจะมีรายได้จากการจับกุ้งเฉลี่ยต่อคนต่อวันตั้งแต่ 1, 500- 4, 500 บาท กุ้งแม่น้ำมีราคาเริ่มต้นตั้งแต่ กิโลกรัมละ 300- 900 บาท ตามขนานของกุ้ง และมีระยะเวลา 1 ปี สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ 4-5 เดือน (พันธ์ คงจันทร์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2558) นอกจากการจับกุ้งก็จะมีการประมงที่มุ่งเน้นการจับปลาอย่างเดียว ซึ่งปลาที่จับนั้นจะประกอบด้วย ปลาดุกทะเล ปลาหัวโหม่ง โดยมีตลาดรับซื้อทั้งในและนอกชุมชน ชาวประมงมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อคนต่อวันประมาณ 500- 700 บาท ทั้งนี้ได้มีการแปรรูปเพื่อใช้สำหรับการบริโภคภายในครัวเรือน และการขายปลีก นอกเหนือจากการขายปลาสด (ประเสริฐ จันทร์ปาน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2558) รวมถึงการทำประมงน้ำจืดซึ่งเป็นอาชีพเสริม การประมงน้ำจืดชาวบ้านจะนิยมขุดบ่อเลี้ยงปลา ไว้ในทุ่งนาเพื่อใช้กักเก็บน้ำสำหรับทำการเกษตร และนอกเหนือจากนี้จะเป็นปลาจากธรรมชาติที่อาศัยอยู่ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ ตามนาข้าว เป็นต้น

เมื่อสังคมมีความเปลี่ยนแปลงชุมชนซึ่งเป็นฐานการผลิตต้องมีการปรับตัวในการผลิตข้าวจากการผลิตเพื่อบริโภคไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมการค้าข้าว จากเดิมที่เคยทำนาเพียงครั้งเดียวต่อปีกลายเป็นทำนาปีละสองถึงสามครั้ง ในกระบวนตั้งแต่การผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตเริ่มเปลี่ยนไป มีการจ้างแรงงานภายนอกครัวเรือน ใช้เครื่องจักรแทนที่แรงงานคนและแรงงานสัตว์ ใช้สารเคมีแทนปุ๋ยธรรมชาติ จนในที่สุดชาวตะเครียะต้องประสบกับปัญหา กล่าวคือ การเป็นหนี้สินจากการทำนา เพราะการลงทุนในการผลิตข้าวซึ่งมีรายได้ที่ไม่แน่นอน (วิจิตร สุขสันต์, สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2558)
จะเห็นได้ว่าชีวิตของชาวตะเครียะต้องมีความสัมพันธ์กับสายน้ำตลอดทั้งปี ตั้งแต่การเดินทาง การประกอบอาชีพ ทะเลสาบสงขลาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้คนในชุมชนตะเครียะ จนถึงปัจจุบันชาวบ้านตะเครียะก็ยังคงต้องอาศัยทะเลสาบสำหรับการประกอบอาชีพ การทำการประมง และการทำนาต่อไป

จากอาชีพการเกษตรกรรมที่ต้องอาศัยน้ำจากทรัพยากรธรรมชาติ บางครั้งต้องประสบความล้มเหลวในการประกอบอาชีพ จึงต้องหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ ความเชื่อจึงถูกผูกโยงเข้าสู่วิถีชีวิตของชาวตะเครียะโดยเฉพาะความเชื่อในพระแม่คงคาซึ่งเป็นเทพีแห่งสายน้ำที่บรรพบุรุษให้ความเคารพและศรัทธาได้ถูกถ่ายทอดความเชื่อเหล่านี้ต่อๆ กันมา

4.2 ชุมชนตะเครียะภายใต้ความเชื่อในพระแม่คงคา

ทัศนะของชาวตะเครียะเกี่ยวกับพระแม่คงคาที่เล่าต่อๆ กันมา ว่า เป็นพระธิดาของท้าวหิมวัตและพระนางเมนกา ทรงปลาใหญ่หรือจระเข้เป็นพาหนะ เป็นเทพีผู้ให้กำเนิดสายน้ำคงคาซึ่งถือเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ไหลมาจากสวรรค์ น้ำสามารถชำระบาปของมนุษย์ทั้งหลายได้ อีกทั้งยังเป็นผู้ปกป้องดูแลรักษาสายน้ำบนโลกใบนี้

การบูชาพระแม่คงคาเป็นการขอขมาลาโทษที่ชาวตะเครียะได้กระทำสิ่งไม่พึงปรารถนาต่อแม่น้ำ ด้วยฐานคิดนี้ชาวตะเครียะ เชื่อว่าอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นขึ้นอยู่กับความเชื่อส่วนบุคคล ไม่สามารถจับต้องได้อย่างเป็นรูปธรรมไม่สามารถอธิบายได้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แต่มีความหมายและคุณค่าทางจิตใจที่บรรพบุรุษได้มีการดำเนินการกันมาจนถึงเป็นจุบัน ถือเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นจารีตวิถี ภูมิปัญญาชาวบ้าน มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่เปรียบเสมือนอู่ข้าวอู่น้ำของชาวตะเครียะ (ประพันธ์ ยมเทศ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558)

นอกจากนี้ชาวตะเครียะยังเชื่อว่าพระแม่คงคาคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านนั้นจะช่วยให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้น ทั้งหน้าที่การงาน การเงิน และคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้ทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์ของชุมชนนั้นเป็นผลมาจากอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยดูแล ปกปักรักษาดลบันดาลให้คนในชุมชนได้มีผลผลิตเพื่อการอุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี ดังนั้นการประกอบพิธีกรรมการส่งเภาในแต่ละปี เป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูบูชาพระแม่คงคาสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่ชุมชนที่คอยอำนายความสะดวกสบายแก่ชาวตะเครียะ ซึ่งเป็นที่มาของประเพณีลอยแพสะเดาะเคราะห์ (ศรีศักดิ์ สุขอนันต์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2558)

4.3 ประเพณีส่งเภา

ชาวตะเครียะมีระบบคิดที่แสดงออกถึงความเชื่อว่า พระแม่คงคาเทพีแห่งสายน้ำ สามารถช่วยเหลือให้พ้นทุกข์จากโรคภัย และความพิบัติต่างๆ เป็นการส่งเคราะห์ร้าย หรือรักษาอาการเจ็บไข้ได้ป่วย จากเรื่องเล่าต่อๆ กันมาว่าเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้พระคุณ คือพระแม่คงคาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในหมู่บ้าน ซึ่งชาวตะเครียะได้อยู่อาศัยทำมาหากิน ทั้งบนดินและในน้ำได้อย่างมีความสุข บางคนเรียกพิธีกรรมนี้ว่า "ส่งเภา" หรือ "ส่งแพ"โดยเชื่อว่าเป็นการส่งโรคภัยไข้เจ็บเหล่านั้นให้พ้นไปจากหมู่บ้าน และยังเป็นการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ พระแม่คงคา พระแม่ธรณี และเจ้าที่ เจ้าทาง ผีบรรพบุรุษ ด้วยการส่งเสบียงอาหารไปให้เพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์พอใจ จะได้คุ้มครอง ดูแลชาวตะเครียะให้พ้นจากอันตราย ประกอบกับวิถีชีวิตของชาวตะเครียะ มีความเกี่ยวข้องผูกพันกับสายน้ำในลำคลองตะเครียะและทะเลสาบสงขลาเป็นอย่างมาก เช่น ในสมัยโบราณจะนำน้ำจากในทะเลสาบ ลำคลองตะเครียะ หรือสระน้ำของวัดมาใช้ในการอุปโภคบริโภค นอกจากนั้น การประกอบอาชีพทำนา การประมงยังต้องใช้น้ำในทะเลสาบและ ในลำคลองเป็นหลัก การดำรงชีวิตในสมัยก่อนนั้น มีการทำลายทรัพยากรแหล่งน้ำ เช่น การทิ้งสิ่งปฏิกูล ขยะลงในทะสาบ และลำคลอง จากการกระทำดังกล่าว จึงได้มีแนวคิดที่จะทดแทนพระคุณ ขอขมาแม่น้ำลำคลอง และทะเลสาบ โดยจัดให้มีพิธีส่งเภาขึ้น

การประดิษฐ์ "เภา" หรือ "แพ" ในอดีต เริ่มขึ้นก่อนวันงานประมาณ 2-3 วัน จะมีการระดมกำลังคนโดยแบ่งหน้าที่กันไปตามความถนัด ใครว่างเวลาไหนก็ไปช่วยในช่วงเวลานั้น งานไม้ งานแกะสลักเป็นของผู้ชาย แกนนำชุมชนบางส่วนมาช่วยกันหาวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีไม้ไผ่ หยวกกล้วย หลังคาจาก เชือก โดย

การเริ่มจากการตัดหยวกกล้วยขนาดที่พอเหมาะนำมาต่อเป็นแพ มีขนาดประมาณ 1 เมตร หรือ 1.5 เมตร จะมีเรือนศาลาอยู่ตรงกลางลำแพมีลักษณะและความคล้ายคลึงกับมณฑป ใช้สำหรับใส่สิ่งของเครื่องสักการบูชา โดยจัดทำกันในช่วงวันว่างจากการทำนา การจัดประเพณีส่งเภานั้น ไม่มีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรว่าเกิดขึ้นเมื่อใด แต่พอประมาณจากคำบอกเล่าของผู้รู้และผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมว่ามีมานานประมาณ 100 กว่าปีแล้ว ซึ่งในยุคแรกนั้นการส่งเภาต่างคนต่างทำเป็นแพเล็กๆ ไม่มีการประดับประดาเหมือนปัจจุบัน ทำแบบเรียบง่ายโดยการใช้ใบตาลทำเป็นหลังคามณฑปของแพ ไม่มีการแกะสลักหยวกกล้วยแล้วนำไปลอยในทะเล ต่อมาจึงมีการรวมตัวกันทำเป็นแพขนาดใหญ่หลังเดียว แล้วทุกคนนำสิ่งของมาใส่ในแพรวมกันแล้วทำพิธีส่งเภา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำทุกข์โศกโรคภัยในช่วงปีเก่าลอยไปกับเภา และรับแต่สิ่งที่ดีๆ ในปีใหม่ทุกปี (ขับ ศักดิ์ดี, (ปราชญ์ชาวบ้าน) , สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2558)
จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของนักวิจัยพบว่า เมื่อถึงวันที่ 31 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันเริ่มงานประเพณีลอยแพสะเดาะเคราะห์ที่ชาวตะเครียะรอคอยมาถึง ชาวตะเครียะได้ชักชวนเครือญาติพี่น้องเข้ามาทำบุญสวดมนต์ ณ วัดวารีป่าโมก ในค่ำคืนส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ นอกจากการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นการสมโภชแพนั้นจะมีการสวดเจริญพระพุทธมนต์ บทสวดมนต์ พระสูตร อาทิตตปริยายสูตร แล้วมีการแสดงและมโหรสพให้เพลิดเพลิน บางปีก็มีหนังตะลุง บางปีก็มีมโนราห์ ผู้คนมานั่งล้อมวงปูเสื่อกระจูด จ้องมองการแสดงด้วยความสนุกสนานตามคำขานขับของศิลปินนักการแสดง ซึ่งเป็นการถ่ายทอดบทประพันธ์ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับชาดกห้าร้อยชาติก่อนเป็นพระพุทธเจ้า บ้างก็มีมุขตลกขบขัน

จนกระทั่งถึงวันที่ 1 มกราคม ซึ่งเป็นวันขึ้นปีใหม่ ทุกครอบครัวจัดเตรียมข้าวปลาอาหารที่ต้องนำไปถวายวัดในงานวันประเพณีส่งเภาในช่วงเช้า มีการทำพิธีทางสงฆ์ และในช่วงบ่ายจึงเริ่มทำพิธีส่งเภาด้วยการแห่เรือแพที่เตรียมบรรจุสิ่งของมากมาย ได้แก่ ดอกไม้ ธูป เทียน เศษผ้า เศษเล็บ เศษผม สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ตามความเชื่อของตนที่จะอุทิศผลบุญนั้นให้แก่ใครบ้าง เช่น การบูชาพระแม่คงคา พระแม่ธรณี ผีญาติบรรพบุรุษ เป็นต้น แล้วตั้งจิตอธิษฐานตามความปรารถนาที่ใจต้องการหรืออยากจะให้ตนเองสมหวังในเรื่องใดก็กล่าวคำอธิษฐานนั้น พร้อมกับการนำเครื่องสักการะใส่ลงในแพเป็นอันว่าเสร็จสิ้นพิธีกรรมขั้นตอนในระดับบุคคลก่อนการส่งเภาลงสู่ทะเล พระสงฆ์คอยประพรมน้ำมนต์อยู่บริเวณเภาในพิธี ผู้เข้าร่วมก้มหัวลงพร้อมกับพนมมือไหว้ พระสงฆ์กล่าวคำอวยพร เป็นการสร้างเสริมความมั่นใจ และความสุขให้เกิดขึ้นแก่ผู้ที่ผ่านการประกอบพิธี

หลังจากการบูชาเภาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในเวลา 15.00 น. มีการแห่เภาเวียนรอบอุโบสถ 3 รอบ เป็นสัญลักษณ์การบูชาอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการบูชาพระพุทธเจ้า มีการหยุดเพื่อทำการอธิษฐานจิตอีกครั้งก่อนที่จะส่งเภาลงสู่ทะเล พร้อมกับการตัดสายสิญจน์ออกจากตัวเภา แจกจ่ายผู้เข้าร่วมการประกอบพิธีกรรม อันเป็นวัตถุมงคลที่ระลึกสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองว่า หากใครได้สายสิญจน์เก็บไว้กับตัวเหมือนมีสิ่งศักดิ์สิทธิคอยปกปักรักษา จากนั้นขบวนแห่กลองยาวเดินนำหน้า ตามด้วยนางรำและประธานในพิธี และชาวตะเครียะที่เป็นหญิงอาวุโสมักนุ่งผ้าถุงและเสื้อลูกไม้ ส่วนวัยทำงานและวัยรุ่นแต่งกายตามความสะดวกของตนเอง เดินนำเภาไปยังท่าน้ำแล้วจึงปล่อยเภาลงสู่ทะเลสาบสงขลา ถึงแม้การส่งเภาจะสร้างขยะจากเศษถุงพลาสติคบ้างแต่ในส่วนตัวเภาที่ทำจากกาบกล้วย ดอกไม้ ลำไม้ไผ่ จะค่อยๆ ย่อยสลายไปตามกาลเวลา และกลายเป็นอาหารให้กับกุ้ง หอย ปู ปลา ต่อไป

ภาพที่ 1 เภาที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมส่งเภาของชาวตะเครียะ ที่วัดวารีป่าโมกข์ ในวันที่ 31 ธันวาคม 2558-วันที่ 1 มกราคม 2559 (ถ่ายภาพโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559)

ภาพที่ 2 ขบวนแห่ของชาวตะเครียะที่มุ่งมั่นส่งเภาลงสู่ทะเลสาบสงขลาเพื่อลอยทุกข์โศกและสิ่งชั่วร้ายออกไปจากหมู่บ้านของตนที่วัดวารีป่าโมกข์ ในวันที่ 31 ธันวาคม 2558-วันที่ 1 มกราคม 2559 (ถ่ายภาพโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559)

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สภาพการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของชาวตะเครียะซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรมมีการทำนาปลูกข้าวและทำประมงพื้นบ้านในลำคลองและลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่ชาวตะเครียะต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ ได้ผลผลิตไม่เต็มที่เพราะไม่มีระบบการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถบังคับน้ำให้ครัวเรือนเกษตรกรมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ครั้นฤดูฝนผู้คนประสบกับปัญหาเรื่องน้ำท่วม ฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ หากฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาลจะไม่สามารถปลูกพืชได้ จึงต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ซึ่งนำไปสู่การผูกโยงไปถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องของพระแม่คงคา ผู้สร้างความสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นแก่ทรัพยากรในแหล่งน้ำ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ที่มีความสัมพันธ์โยงใยระหว่างคนกับธรรมชาติ ซึ่งมีรากฐานมาจากศาสนาพุทธ พราหมณ์ และภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนสมัยก่อน ที่ได้สร้างกระบวนการเรียนรู้และความตระหนักในคุณค่าของผืนแผ่นดิน แม่น้ำลำคลอง สอดคล้องกับความเชื่อและพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์:กรณีศึกษาบ้านจาน ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ของพระครูโพธิรัตนคุณ (2551) ว่า การสะเดาะเคราะห์มีความผูกพัน และสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านเป็นอย่างมาก เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจมิให้อยู่ในความประมาท ตลอดจนแก้ไขความเดือดร้อนให้หายไปได้ และป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนและคนในครอบครัวในภายหน้า เช่นเดียวกับการประกอบพิธีกรรมการส่งเภาของชาวตะเครียะที่มีความเชื่อกันว่า ในหนึ่งปีจะต้องมีการส่งเภาเพื่อการเสริมสร้างกำลังใจและความหวังในการทำการเกษตร หากปีไหนไม่มีการจัดทำพิธีกรรมก็จะเชื่อกันว่าการประกอบอาชีพทั้งการทำประมง และผลผลิตทางการเกษตรจะไม่ดี ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เป็นการต่อสู้ต่อรองกับธรรมชาติเพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว พิธีกรรมดังกล่าวจึงช่วยสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กล้าเผชิญกับอุปสรรค

เมื่อไม่อาจเอาชนะธรรมชาติได้ ชาวตะเครียะต้องหาวิธีสร้างขวัญและกำลังใจให้สามารถยืนหยัดเพื่อต่อสู้กับธรรมชาติให้ได้ ด้วยการจัดประเพณีส่งเภาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในพระแม่คงคาที่สามารถสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตได้ สอดคล้องกับสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Functionalism Theory) ของ Malimowski (1945) กล่าวว่า มนุษย์ต้องการที่พึ่งทางใจ มนุษย์คิดค้นระบบความเชื่อและพิธีกรรมขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและอธิบายต่อธรรมชาติรอบตัว พิธีกรรมต่างๆ ช่วยให้มนุษย์เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ลดความขัดแย้งและความวิตกกังวล ดังจะเห็นได้จากชาวตะเครียะที่มีความเชื่อในประเพณีส่งเภา จึงต้องจัดประเพณีนี้เพื่อให้คุ้มครองความปลอดภัยให้กับคนในชุมชนตะเครียะต่อไป เช่นเดียวกับการจัดประเพณีส่งเภาของชาวตะเครียะที่มีอิทธิพลต่อจิตใจสามารถสร้างวิถีพลังให้เกิดขึ้นในชุมชนในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการปัดรังความส่วนที่เป็นเคราะห์ให้หายไปจากชีวิตได้ อาจกล่าวได้ว่า วิถีชีวิตของชาวตะเครียะผูกพันกับสายน้ำเพราะวิถีเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาน้ำจากธรรมชาติมาโดยตลอด ประสบการณ์จากการประกอบอาชีพที่ต้องประสบกับอุปสรรคจากภัยธรรมทำให้ชาวตะเครียะต้องการผู้ปกป้อง คุ้มครองให้การประกอบอาชีพประสบความสำเร็จ ในขณะเดียวกันชาวตะเครียะยังมีความเชื่อเกี่ยวกับพระแม่คงคาเป็นความเชื่อภูมิปัญญาของบรรพชนในการสร้างความสมดุลระหว่างธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคมมนุษย์ เป็นหลักปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่ถ่ายทอดสู่ชาวตะเครียะจากรุ่นสู่รุ่นซึ่งเป็นกลยุทธ์ให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มิฉะนั้นแล้วสิ่งแล้วล้อมก็จะย้อนกลับมาทำร้ายตัวเองหากไม่ช่วยกันรักษา ซึ่ง ศิราพร ณ ถลาง (2556) อ้างถึงใน ศิราพร ณ ถลาง และ สุพิณ ฤทธิ์เพ็ญ (2558) ได้อภิปรายถึงแนวคิดเรื่อง "คติชนแท้" และ "คติชนเทียม"และได้อ้างถึง เรจินา เบนดิกส์ กล่าวว่า ยิ่งสังคมก้าวสู่ความเป็นสมัยใหม่ ผู้คนกลับหวนหาอดีตและรากเหง้า คติชนซึ่งเป็นร่องรอยของวิถีชีวิตแบบเก่าจึงเป็นวัตถุที่ผู้คน

แสวงหา ดังนั้นชาวตะเครียะจึงสร้างพิธีกรรมการส่งเภาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้คนในชุมชนได้มุ่งมั่นฟันฝ่าอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารสร้างการรับรู้ไปยังคนในชุมชนในอดีต และเป็นการสืบสานประเพณีอันเก่าแก่ที่จัดสืบทอดต่อเนื่องกันมาช้านาน อีกทั้งยังสร้างความรักความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชน ตลอดจนส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชน คนรุ่นใหม่และเยาวชนให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของบรรพชนและช่วยกันเผยแพร่ประเพณีให้ดำรงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ภายหลังการสิ้นสุดการทำงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาทั้งหมดจัดทำเป็นรูปเล่มแล้วจัดประชุมชาวตะเครียะหมู่ที่ 4 เพื่อส่งมอบข้อมูลจากงานวิจัยนำเสนอต่อชุมชน ซึ่งชาวตเครียะพอใจเป็นอย่างยิ่งที่งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการบอกเล่าเรื่องราวของชาวตะเครียะ สะท้อนตัวตนของชาวตะเครียะผ่านประเพณีส่งเภา ที่ไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตะเครียะ สามารถนำงานวิจัยนี้ไปเผยแพร่ผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวตะเครียะ ซึ่งมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำและได้ผูกโยงความเชื่อเข้ามาไว้ในการดำเนินชีวิตทำให้ชาวตะเครียะมีขวัญและกำลังใจในการดิ้นรนต่อสู้เพื่อฝ่าฟันอุปสรรคร่วมกันในการประกอบอาชีพซึ่งถือเป็นจุดแข็งและเป็นทุนทางสังคมของชุมชนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์และจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์สืบสานประเพณีดั้งเดิมนี้ให้คงอยู่สืบไป อีกทั้งยังนำไปใช้ในการวางแผนการจัดประเพณีนี้ให้เป็นจุดขายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาเรื่องวิถีชีวิตกับสายน้ำในประเพณีลอยแพสะเดาะเคราะห์ได้นำเสนอเฉพาะในประเด็นของชาวตะเครียะซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณหมู่ 4 เท่านั้น จึงควรศึกษาเปรียบเทียบประเพณีลอยแพสะเดาะเคราะห์ของตำบลอื่นๆ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งความเชื่อนี้อาจมีความสัมพันธ์กับชุมชนในหมู่บ้านอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงจึงน่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้มาพัฒนาชุมชนใกล้เคียงต่อไป

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจาก งบประมาณประจำปี 2558 ขอขอบคุณสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และขอขอบพระคุณหน่วยงานของรัฐที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตลอดจนชาว ตะเครียะทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

7. เอกสารอ้างอิง

เทพ สงวนกิตติพันธุ์. (2545). **ทักษะชีวิต: เพื่อความสุขและความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2557) .**ประเพณีลอยแพสะเดาะเคราะห์ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา**. เข้าถึงได้จาก www.m-culture.go.th.

พระครูโพธิรัตนคุณ. (2551). **ความเชื่อและพิธีกรรมสะเดาะเคราะห์: กรณีศึกษาบ้านจาน ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทธไธสง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

รุ่งรัตน์ ทองสกุล. (2549). **แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต**. เข้าถึงได้จาก *www.chiangkhan.com.*

ศิราพร ณ ถลาง และ สุพิณ ฤทธิ์เพ็ญ. (2558). **คติชนในบริบทข้ามพรมแดน งานปอยไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรัญญา เจริญหงส์ษา. (2557). **ลอยเรือสะเดาะเคราะห์ชาวมอญ**. เข้าถึงได้จาก www.manager.co.th.

องค์การบริหารส่วนตำบลตะเครียะ. (2558). **แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลตะเครียะ**. (พ.ศ.2556-2558).

Malinowski, B. (1944). **A Scientific Theory of Culture and Others Essays**. Chapel Hill, N. Carolina: The University of North Carolina Press.

บุคลานุกรม

ขับ ศักดิ์ดี. (2558, 21 พฤษภาคม). อายุ 80 ปี ปราชญ์ชาวบ้านตำบลตะเครียะ สาขาการประกอบพิธีกรรมตำบลตะเครียะ. บทสัมภาษณ์.

ชูเกียรติ กล้าศักดา. (2558, 30 กรกฎาคม). อายุ 28 ปี พนักงานมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชศรีวิชัย วิทยาเขต สงขลา. บทสัมภาษณ์.

ประพันธ์ ยมเทศ. (2558, 7 พฤษภาคม). อายุ 42 ปี ชาวบ้านตำบลตะเครียะ. บทสัมภาษณ์.

ประเสริฐ จันทร์ปาน. (2558, 12 กรกฎาคม). อายุ 49 ปี อดีตสมาชิกสภาองค์การบริการส่วนตำบล (อบต.). บทสัมภาษณ์.

พันธ์ คงจันทร์. (2558, 18 พฤษภาคม). อายุ 75 ปี เกษตรกรนาข้าว. บทสัมภาษณ์.

มานิต ขุนเปีย. (2558, 18 พฤษภาคม). อายุ 40 ปี เกษตรกรนาข้าว. บทสัมภาษณ์.

มาริกา แก้วดำ. (2558, 18 พฤษภาคม). อายุ 40 ปี ข้าราชการนักบัญชี. บทสัมภาษณ์.

ยงยุทธ อัตบุตร. (2558, 28 กรกฎาคม). อายุ 40 ปี ชาวประมงพื้นบ้าน. บทสัมภาษณ์.

วาสนา มะโนเสา. (2558, 12 กรกฎาคม). อายุ 54 ปี แม่บ้านตะเครียะ. บทสัมภาษณ์.

วิจิตร สุขสันต์. (2558, 20 พฤษภาคม). อายุ 79 ปี เกษตรกรนาข้าว. บทสัมภาษณ์.

ลาภ ศรีพิโรจน์. (2558, 28 กรกฎาคม). อายุ 38 ปี รับจ้างทั่วไป. บทสัมภาษณ์.

ศรีศักดิ์ สุขอนันต์. (2558, 21 พฤษภาคม). อายุ 54 ปี ประกอบกิจการส่วนตัว. บทสัมภาษณ์.

อ้ำ จันทร์คง. (2558, 31 กรกฎาคม). อายุ 82 ปี เกษตรกรนาข้าว. บทสัมภาษณ์.

กระแสสุขภาพดีในสถานบริการออกกำลังกาย

ศิริมาศ ทองลิ้นจี่[1] จุรีรัตน์ บัวแก้ว[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องกระแสสุขภาพดีในสถานบริการออกกำลังกายอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา งานชิ้นนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากผู้ใช้บริการจำนวน 11 คนและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ ถอดรหัส ตีความและสร้างข้อสรุป นำเสนอข้อมูลโดยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กระแสของการมีสุขภาพดี ได้รับความนิยมจากผู้คนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ให้ความสำคัญและเล็งเห็นประโยชน์ของการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพของตนให้แข็งแรง การเลือกวิธีการออกกำลังกายโดยใช้พื้นที่สถานบริการออกกำลังกายเพื่อการพัฒนาสุขภาพร่างกายของตนเองให้ดีขึ้นเป็นหนึ่งทางเลือกที่คอยอำนวยความสะดวกกับผู้ใช้บริการและสอดคล้องกับกระแสการดูแลสุขภาพในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้สถานบริการออกกำลังกายยังสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเมืองหาดใหญ่ที่หันมาสนใจและให้ความสำคัญในการดูแลเสริมสร้างสุขภาพของตนเองด้วยการออกกำลังกายมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: กระแสการดูแลสุขภาพ, แข็งแรงและดูดี, สถานบริการออกกำลังกาย

[1]สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
e-mail: lychee-2p@hotmail.com
[2]ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

Getting Healthy in Fitness Centers

Sirimas Thonglinjee[1] Jureerat Buawkaew[2]

Abstract

The objective of this qualitative study was to examine popularity of getting healthy in fitness centers among people in Hat Yai District, Songkhla Province. The data were collected through non-participant observations and in-depth interviews with 10 consumers. The data were categorized, deciphered, interpreted, concluded and presented using analytical description.

The study found that getting healthy is popular among consumers in Hat Yai District, Songkhla Province who see importance of benefits from working out and looking after their health. Fitness centers are chosen as places to facilitate their working out to improve their health that corresponds with the concept of looking after health in the present society.In addition, fitness centers reflect the way of life in Hat Yai City where people are interested in and give importance to looking after their health by doing more exercise.

Keywords: fit and firm, looking after health, fitness centers

[1]Human and Social Development Faculty of Liberal Arts Prince of Songkla University
e-mail:lychee-2p@hotmail.com
[2]Department of Educational Foundation Faculty of Liberal Arts Prince of Songkla University

1. บทนำ

การมีสุขภาพแข็งแรงเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของคนทุกเพศทุกวัยในสังคม ผู้ที่ออกกำลังกายเป็นประจำจะมีรูปร่างสมส่วนและมีบุคลิกภาพดีการออกกำลังกายได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายว่าสามารถช่วยเสริมสร้าง ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงสาธารณสุขได้รณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพของตนเอง โดยแนะนำให้ประชาชนออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที เป็นการกระทำใดๆ ที่ทำให้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย กระทำเพื่อเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพโดยตรงของบุคคลโดยทั่วไป ในจำนวนผู้ที่ออกกำลังกาย ประมาณ 16.3 ล้านคนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.7) นิยมออกกำลังกายโดยการเล่นกีฬา รองลงมาคือ เดิน วิ่ง เต้นแอโรบิคและออกกำลังกายประเภทอื่นๆ เช่น รำไม้พลอง โยคะ ไทเก๊ก รวมถึงการใช้บริการ ฟิตเนส เซ็นเตอร์ หรือสถานบริการออกกำลังกาย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551, หน้า 44)

กระแสการดูแลสุขภาพในสังคมยุคปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่งสังเกตได้จากจำนวนสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส เซ็นเตอร์ ในทุกๆ จังหวัดของประเทศไทย จากแบบสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าสัดส่วนของประชากรไทยที่อยู่ในช่วงอายุ 15-59 ปี ออกกำลังกาย เพิ่มขึ้นจาก 2% ในปีค.ศ. 2007 เป็น 16% ในปีค.ศ.2011 กระแสดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นต่อไปอีก จากกระแสนิยมการเล่นฟิตเนส หรือสถานบริการออกกำลังกายที่เพิ่มมากขึ้นในกลุ่มคนรุ่นใหม่ (กวีพล พันธุ์เพ็ง, 2558) โดยอาจได้รับอิทธิพลมาจากภาพลักษณ์ของบุคคลในอุดมคติ คือบุคคลที่ตนเองหรือสังคมให้ความชื่นชอบต้องการเอาแบบอย่าง ยกตัวอย่าง ดารา หรือบุคคลมีชื่อเสียง ซึ่งได้รับความชื่นชมอยู่แล้ว ผู้นั้นจึงกลายเป็นต้นแบบในอุดมคติ ที่ต้องการเอาเป็นแบบอย่างหรือนิยามความเป็นตัวตน ผ่านต้นแบบนั้น (อุ่นใจ เจียมบูรณะกุล, 2547, หน้า 138) รวมถึงสื่อและช่องทางต่างๆ ที่นำเสนอข้อมูล ข่าวสารเรื่องสุขภาพเพิ่มมากขึ้น อาทิ การดูแลเรือนร่างทั้งชายหญิง การบำรุงร่างกาย การออกกำลังกาย เป็นต้น โดยเราสามารถเข้าถึงช่องทางสื่อได้ อาทิ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ โปรแกรมโซเชียลมีเดียต่างๆ เป็นต้น

ความต้องการเปลี่ยนแปลงสุขภาพร่างกายของตนเองด้วยวิธีการต่างๆ จะต้องมีการใช้ความพยายามเพื่อสร้างแรงจูงใจและใช้ความอดทนมาก การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางสังคม การรับข้อมูลข่าวสารตลอดจนค่านิยมทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสุขภาพร่างกายในรูปแบบต่างๆ ความรู้สึกไม่พอใจหรือความรู้สึกภายในจิตใจ การใช้ชีวิตประจำวันสะท้อนความเป็นมนุษย์ยุคนี้ที่จะต้องมีเป้าหมาย โครงการเพื่อทำให้ "ดีขึ้น" พัฒนาไปในทางที่ดี ความไม่พึงพอใจจึงยังไม่มีที่สิ้นสุด นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงตนเองยังมีเงื่อนไขของการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตประจำวันทางเลือกที่มีความต่างของฐานะทางเศรษฐกิจ และการอธิบายหรือนิยามความสวยที่เหมาะกับตนเอง อันนำมาซึ่งความสบายใจและกำลังใจที่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเอง (อุ่นใจ เจียมบูรณะกุล, 2547, หน้า 148) ซึ่งเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงสุขภาพร่างกายตนเองนั้น ย่อมส่งผลให้ร่างกายถูกพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ร่างกายที่มีสุขภาพดีจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงปรารถนาและเป็นเรื่องที่ควรกระทำ สถานบริการออกกำลังกายจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเปลี่ยนแปลงสุขภาพร่างกายตามความปรารถนาของตนเองได้

เหตุนี้สถานบริการออกกำลังกาย (Fitness Center) เป็นธุรกิจที่มีการเจริญเติบโตเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 20 เป็นสถานที่ให้บริการบุคคลทุกเพศทุกวัยในการออกกำลังกายซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยอุปกรณ์ที่ใช้ออกกำลังกายและมีรูปแบบการออกกำลังกายที่หลากหลาย สถานบริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพอาจใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น เฮลท์คลับ (Health Club) ฟิตเนส เซนเตอร์ (Fitness center) เฮลท์ เซนเตอร์ (Health Center) ศูนย์กีฬา (Sports Center) เป็นต้น สถานบริการเหล่านี้เป็นสถานที่ที่จัดสร้างขึ้นมา

เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่มีความชื่นชอบในการออกกำลังกายเพื่อดูแลสุขภาพได้เข้ามาใช้บริการ ซึ่งอาจเป็นรูปแบบของการเป็นสมาชิกและผู้ใช้บริการทั่วไปซึ่งอาจแวะเวียนมาใช้บริการเป็นครั้งคราว ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกก็มีความหลากหลายทั้งรูปแบบเป็นรายเดือนหรือรายปี เป็นต้น (ยุทธนา ขันติยะ, 2545, หน้า 3)

สำหรับพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ถือเป็นอำเภอหนึ่งในภาคใต้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจการค้าและการบริการมีความทันสมัยอีกทั้งยังมีการพัฒนาให้เป็นเมืองที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้านสำหรับในพื้นที่ของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้มีผู้ประกอบการธุรกิจสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส เซ็นเตอร์ ที่มีการจดทะเบียนการค้าเปิดตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วทุกพื้นที่ มีการลงทุนของผู้ประกอบการรายใหม่ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจต่อการรักษาสุขภาพตนเองของผู้บริโภคอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการออกกำลังกายในสถานบริการออกกำลังกายที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ทั้งด้านสถานที่ เวลา อุปกรณ์ต่างๆ ความสะดวกสบาย ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันสถานบริการออกกำลังกายในอำเภอหาดใหญ่ ทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่และผู้ประกอบการรายย่อย มีจำนวนไม่น้อยกว่า 20 แห่ง [อัง (นามสมมุติ) , สัมภาษณ์วันที่ 14 ธันวาคม 2558]

จากปรากฏการณ์ข้างต้นผู้วิจัยจึงเกิดคำถามที่ว่า การมีสุขภาพดีตามความปรารถนาของคนในสังคมยุคปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยศึกษาผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการเพื่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาสุขภาพ ด้วยการออกกำลังกายในพื้นที่สถานบริการออกกำลังกายในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเพื่อทำความเข้าใจกับกระแสดังกล่าวรวมถึงความนิยมของคนในสังคมเมืองหาดใหญ่ในปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเรื่องการมีสุขภาพดีตามความปรารถนาของผู้บริโภคในสถานบริการออกกำลังกายอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานบริการออกกำลังกาย "*เดอะยิม*" (The GYM) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นสถานบริการออกกำลังกายที่เปิดให้บริการมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 15 ปี เป็นที่รู้จักในวงกว้างของสังคมคนหาดใหญ่ ทั้งนี้อำเภอหาดใหญ่มีความเป็นเมืองสูงสังเกตได้จากความเจริญก้าวหน้าอย่างรอบด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังมีสถานบริการออกกำลังกายที่มีชื่อเสียงก่อตั้งขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากกว่าอำเภออื่นๆ ภายในจังหวัดสงขลา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน คือ ผู้บริโภคที่เข้าใช้บริการสถานบริการออกกำลังกาย ตลอดจนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ ตีความ หาข้อสรุป และนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

1. การดูแลสุขภาพของคนหาดใหญ่ในสถานบริการออกกำลังกาย

สุขภาพแข็งแรงถือเป็นสิ่งที่คนทุกเพศทุกวัยพึงปรารถนา ซึ่งเหตุผลในการออกกำลังกายโดยส่วนใหญ่ของผู้ที่มาใช้บริการสถานบริการออกกำลังกายคือการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพโดยตรง เป็นการเพิ่มความแข็งแรงให้กับร่างกายของตนเอง จะเห็นได้จากกลุ่มคนที่มาใช้บริการมีความหลากหลายทั้งกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงานตลอดจนวัยผู้สูงอายุ เข้ามาใช้บริการของสถานที่แห่งนี้ [เบียร์ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์วันที่ 21 ธันวาคม 2558] สำหรับการออกกำลังกายหรือเคลื่อนไหวเป็นเวลาติดต่อกันอย่างน้อย 15-30 นาที หรือมากกว่า ช่วยให้ร่างกายมีเหงื่อ กระตุ้นการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกาย ส่งผลให้เกิดความสดชื่น ถือเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของการดำเนินชีวิตในแต่ละวันได้เป็นอย่างดี [เจ (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 24 ธันวาคม 2558] อีกหนึ่งเป้าหมายในการออกกำลังกายที่เห็นได้ชัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ การออกกำลังกายเพื่อการลดน้ำหนักหรือลดความอ้วน ความอ้วนเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ ซึ่งมีปริมาณไขมันที่สะสมในร่างกายมาเป็นระยะเวลานานจากพฤติกรรมการรับประทานอาหารต่างๆ ที่ให้พลังงานสูง ไขมันสูง มีน้ำตาลมาก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลให้ร่างกายมีไขมันมากยิ่งขึ้น เมื่อร่างกายเรามีปริมาณของไขมันที่มากเกินไปจะทำให้ร่างกายเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่างๆ ได้ง่ายขึ้น [แพน (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 24 ธันวาคม 2558] ซึ่งการออกกำลังกายสามารถช่วยลดปริมานของไขมันส่วนเกินในร่างกาย ทำให้ร่างกายมีสัดส่วนที่กระชับ สุขภาพแข็งแรงลดความเสี่ยงจากโรคภัย [นิว (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 10 มกราคม 2559] ทั้ง 2 สาเหตุที่กล่าวมานั้นถือเป็นเป้าหมายหลักๆ ของผู้ที่มาออกกำลังกายในสถานบริการออกกำลังกายที่เดอะยิม นอกเหนือจากนั้นยังมีสาเหตุอื่นๆ รวมอยู่ด้วย อาทิ การออกกำลังกายเพื่อสร้างกล้ามเนื้อ อยากมีรูปร่างที่ดูดี เพราะเมื่อรูปร่าง มีหุ่นที่ดี กระชับส่งผลให้ใส่เสื้อผ้าแล้วดูดี สวยงาม ตลอดจนมีความมั่นใจในการใช้ชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น [ท็อป (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 10 มกราคม 2559]

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการออกกำลังกายเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนอำเภอเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเป็นอย่างมาก เพราะประชาชนหันมาให้ความสำคัญ ใส่ใจต่อการรักษาสุขภาพของตนเองมากกว่าในอดีต นอกจากนั้นเป้าหมายของการออกกำลังกายของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะแตกต่างกันออกไป สามารถสรุปได้ดังนี้ การมาออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอเป็นเป้าหมายหลักของทุกคนทั้งชายและหญิงทุกเพศทุกวัย เพื่อลดน้ำหนัก ลดปริมาณของไขมันในร่างกาย ป้องกันโรคภัยไขเจ็บทำให้ร่างกายไม่เสื่อมโทรมก่อนวัยอันควร ส่วนวัตถุประสงค์อื่นๆ ซึ่งเป็นที่เรื่องที่คนสังคมกำลังให้ความสนใจและเป็นที่นิยม คือ การออกกำลังกายเพื่อการเปลี่ยนแปลงร่างกายตามความพึงพอใจในรูปร่าง ทรวดทรงของตนและตามกระแสนิยมในยุคปัจจุบัน

2. กระแสสุขภาพดีของคนหาดใหญ่ในสถานบริการออกกำลังกาย

สำหรับในพื้นที่ของ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีผู้ประกอบการธุรกิจสถานบริการออกกำลังกายทั่วทุกพื้นที่ มีการลงทุนของผู้ประกอบการรายใหม่ๆ ซึ่งมีราคาค่าเข้าใช้บริการค่อนข้างสูงถ้าเปรียบเทียบกับการออกกำลังกายในที่สาธารณะหรือสถานที่อื่นๆ แต่กลับได้รับความนิยมจากประชาชนในอำเภอหาดใหญ่มากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในสังคมหาดใหญ่ให้ความสนใจกับการรักษาสุขภาพของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีค่านิยมในเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี มีร่างกายในอุดมคติ ที่กำลังเป็นกระแสนิยมในสังคมเมืองหาดใหญ่ในปัจจุบัน

การให้คำอธิบายในเรื่องของการมีสุขภาพดีของแต่ละคน โดยเลือกวิธีการออกกำลังกายในการนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตนเองวางไว้ ซึ่งความต้องการของผู้บริโภคที่มาใช้บริการสถานบริการออกกำลังกาย "เดอะยิม" เพื่อทำกิจกรรมออกกำลังกายใช้เปลี่ยนแปลงสุขภาพร่างกาย รูปร่างสัดส่วนให้ตรงกับความพึงพอใจของตนเองหรือตามกระแสนิยมของสังคมในยุคปัจจุบันที่การมีรูปร่าง มีหุ่นที่มีความแข็งแรง ดูดีสัดส่วนที่กระชับนั้นหมายถึงการมีสุขภาพดี ซึ่งมีความสำคัญและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของตนเป็นอย่างมาก เสริมสร้างความมั่นใจในการดำเนินชีวิตของตนเองในแต่ละวันเพิ่มมากยิ่งขึ้น [แบม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม 2559] และความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสุขภาพร่างกายนี้ โดยหลักแล้วจะเป็นการลดน้ำหนักหรือลดความอ้วนซึ่งเป็นบุคคลที่จัดอยู่ในกลุ่มคนที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐาน โดยการอยากมีรูปร่าง มีหุ่นที่ผอมเพรียว ไร้ไขมันส่วนเกิน ร่างกายที่กระชับตามความนิยมที่กำลังเป็นที่นิยมในยุคปัจจุบัน เมื่อร่างกายปราศจากความอ้วน จะทำให้ลดความเสี่ยงในการเป็นโรคอื่นๆ ส่งผลให้มีสุขภาพที่ดี ร่างกายแข็งแรง ซึ่งค่านิยมดังกล่าวนี้อาจมีในเรื่องของการทำศัลยกรรมความงาม ดูแลหน้าตาและผิวพรรณรวมอยู่ด้วยเช่นเดียวกัน [ณัฐ (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2559]

สำหรับในปัจจุบันกระแสการดูแลสุขภาพที่กำลังได้รับความนิยมถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหันมาออกกำลังกายของคนในสังคมเป็นอย่างมาก จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการในสถานบริการออกกำลังกาย "เดอะยิม" พบว่าการมาใช้บริการของสถานบริการออกกำลังกายแห่งนี้ จัดเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการดูแลสุขภาพแต่ไม่ค่อยมีเวลาไปออกกำลังกายในสถานที่อื่นๆ เนื่องด้วยอุปกรณ์ เครื่องออกกำลังกายที่ครบครัน สถานที่ตั้งอยู่กลางใจเมือง ทำให้เดินทางสะดวก [เฟรม (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2559] สำหรับผู้ให้ข้อมูลบางส่วนได้รับแรงบันดาลใจในการออกกำลังกายมาจากดารา นักร้องนักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง อาทิ ชมพู่ อารยา, เจนี่ เทียนโพธิ์สุวรรณ มาเป็นต้นแบบในการออกกำลังกาย ดูแลรูปร่าง ซึ่งเราสามารถเห็นข้อมูลเหล่านี้ได้ตามสื่อ โปรแกรมโซเชียลมีเดียต่างๆ อาทิ เฟสบุ๊ค (facebook) อินสตาแกรม (instagram) [แนท (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2559] มีการอัพโหลดรูป คลิปวิดีโอต่างๆ ของการออกกำลังกายเพื่อสร้างสุขภาพ ร่างกายให้ดูดี สร้างหุ่นกระชับ อาจทำได้โดยการออกกำลังกายด้วยตนเองหรือการจ้างผู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอนในการออกกำลังกาย [อุ่น (นามสมมติ), สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2559] ด้วยความนิยมทางสังคมนี้สะท้อนออกมาเป็นความนิยมที่คนทั่วไปต้องการมีร่างกายตามบุคคลในต้นแบบ อาจเป็นเรื่องของการชื่นชอบในภาพลักษณ์ภายนอกของดารา นักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของร่างกายตนเองให้เป็นไปตามนั้น

จากคำอธิบายข้างต้นล้วนสะท้อนให้เห็นว่าการมีสุขภาพดี ร่างกายที่สวยงาม ไม่ได้เกิดขึ้นเองจากปัจจัยทางธรรมชาติหรือทางชีววิทยาที่กำหนดให้เป็นอย่างไร แต่การมีสุขภาพดี มีร่างกายที่สวยงามนั้นถูกกำหนดขึ้นมาโดยสังคม ซึ่งคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายจะได้รับอิทธิพลจากการนำเสนอผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ซึ่งมีส่วนในการนิยามความหมาย ภาพลักษณ์มาตรฐานของร่างกายชายหญิง ในปัจจุบันกระแสของการดูแลสุขภาพหันมาสนใจในเรื่องการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพและเปลี่ยนแปลงรูปร่างเป็นเรื่องที่ได้รับให้ความสนใจจากสังคม ผู้บริโภคหลายรายที่เข้าใช้บริการสถานบริการออกกำลังกาย เพราะการบริการที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภค เพื่อตอบสนองความต้องการมีสุขภาพที่ดี การสร้างกล้ามเนื้อและมีรูปร่างที่สมส่วน เพิ่มแข็งแรงและดูดี (fit and firm) การมาใช้บริการอาจมีแรงบันดาลใจมาจากตนเองหรือได้รับการชักจูงมาจากผู้อื่น ผู้บริโภคบางรายใช้บริการผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถหรือที่เรียกว่า "เทรนเนอร์" (trainer) มาคอยให้คำแนะนำและควบคุมการออกกำลัง

กายอย่างเหมาะสมและถูกวิธี กล่าวได้ว่าคนสมัยปัจจุบันมีความพยายามในเรื่องของการดูแลร่างกายตนเอง เสริมสร้างสุขภาพให้สมบูรณ์แข็งแรง การบริโภคสื่อ ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างหรือปรับเปลี่ยนตัวตนให้เป็นที่ยอมรับกับคนในสังคมอยู่ตลอดเวลา

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะเป็นประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจ วัตถุประสงค์ในการออกกำลังกายก็ต่างกันออกไปโดยมีทั้งการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การลดน้ำหนัก ป้องกันอาการเจ็บป่วยหรือมีแรงบันดาลใจอื่นๆ ในการออกกำลังกายเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้การออกกำลังกายทำให้เกิดความความแข็งแรง สนุกสนาน เพลิดเพลิน ลดความตึงเครียด นอกจากนี้การออกกำลังกายยังเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองต่อการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับ กาญจนศรี สิงห์ภู่ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การออกกำลังกายเป็นสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะมีอายุเท่าใด การศึกษาวิจัยในระยะหลังบ่งชี้ว่า การออกกำลังกายเป็นสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งในชีวิตที่ต้องทำเพราะจะทำให้เกิดผลดีต่อสุขภาพอีกหลายประการ อาทิ ทำให้สุขภาพแข็งแรง สมรรถภาพของหัวใจและปอดดีขึ้น สุขภาพจิตดีขึ้นอย่างถึงที่สุด ทำให้อายุยืนยาว โดยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดจากโรคภัยไข้เจ็บ นอกจากนั้นกระแสเรื่องการมีสุขภาพดีตามความปรารถนา ของผู้บริโภคในสถานบริการออกกำลังกายอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้บริโภคเล็งเห็นถึงคุณประโยชน์ของการรักษาสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย ซึ่งการออกกำลังกายในสถานบริการออกกำลังกายถือเป็นหนึ่งทางเลือกที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้บริโภคอำเภอหาดใหญ่ ที่ต้องการเสริมสร้างร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง มีเรือนร่างที่งดงามตามค่านิยมของสังคม สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง "ผู้หญิงและความงาม" ศิริพร ภักดีผาสุข (2553, หน้า 130) กล่าวว่าในสังคมวัฒนธรรมไทย อุดมการณ์ของความเป็นผู้หญิง ความงามนั้นใช้รูปลักษณ์เป็นสิ่งบ่งชี้ความพึงประสงค์ของผู้หญิงเป็นสำคัญ ต่างจากคตินิยมในวัฒนธรรมไทยที่จะพิจารณาคุณสมบัติอื่นๆ ด้วย อาทิ กิริยามารยาท ความประพฤติ นอกจากนี้ อุดมการณ์ดังกล่าวยังถูกผลิตซ้ำทางความคิดเกี่ยวกับความงามบางประการในปัจจุบันของสังคมไทย อาทิ ค่านิยมเรื่องความผอม ความอ่อนเยาว์ และในขณะเดียวกันรูปลักษณ์ที่กล่าวมาข้างต้นก็เสมือนกับคำนิยามของ ความมีสุขภาพดี เช่นเดียวกับวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) เชื่อว่าร่างกายเป็นเวทีของการแสดงออกซึ่งความเป็นปัจเจกบุคคล และเป็นเสมือนหน่วย (entity) หรือโครงการที่ไม่ได้มีลักษณะสำเร็จรูปแต่จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงโดยเจ้าของร่ายกายให้มีสุขภาพดี เปรียบเสมือนกับผู้บริโภคในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาที่เข้ามาใช้บริการสถานบริการออกกำลังกาย "เดอะยิม" เพื่อกระทำการพัฒนาสุขภาพร่างกาย ปรับเปลี่ยนรูปร่างทรวดทรงของตนโดยการออกกำลังกายให้สุขภาพแข็งแรง ได้สัดส่วนร่างกายตามความต้องการที่ตนเองพึงพอใจ การนิยามความหมายของการมีสุขภาพที่พึงประสงค์แบบใหม่นี้ตอกย้ำความคิดว่าผู้บริโภคจะพึงปรารถนาได้เมื่อตนเองสวย ดูดี การมีรูปร่างที่ดีจะทำให้เกิดความมั่นใจ ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นเองจากปัจจัยทางธรรมชาติหรือทางชีววิทยาที่กำหนดให้การมีสุขภาพดีเป็นอย่างไร แต่การมีสุขภาพดี มีร่างกายที่สวยงามนั้นถูกกำหนดขึ้นมาโดยสังคม ส่งผลให้คนในสังคมไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายจะได้รับอิทธิพลจากการนำเสนอผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ซึ่งมีส่วนในการนิยามความหมายต่างๆ แก่ภาพลักษณ์มาตรฐานของร่างกายชายหญิงอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าปรากฏการณ์ของกระแสการดูแลสุขภาพด้วยการออกกำลังกายผ่านพื้นที่สถานบริการออกกำลังกายที่เกิดขึ้นนั้นมีอิทธิพลต่อคนในสังคมไทยรวมไปถึงสังคมของอำเภอหาดใหญ่

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมในเรื่องพฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้วยการออกกำลังกายของประชาชนทุกเพศทุกวัยให้เพิ่มมากขึ้น และควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ออกกำลังกายโดยใช้สถานบริการออกกำลังกายกับผู้ออกกำลังตามที่สาธารณะ หรือประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อมูลหลายประการที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการสถานบริการออกกำลังกายหรือฟิตเนส เซ็นเตอร์ ทั้งรายเก่าและรายใหม่ ในการนำข้อมูลที่ได้ไปต่อยอดในการดำเนินกิจการของตนให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไปในอนาคต

6. เอกสารอ้างอิง

กวีพล พันธุ์เพ็ง. (2558). **กระแสนิยมการออกกำลังกายกับโอกาสของธุรกิจฟิตเนสไทยที่ไม่ควรมองข้าม**. เข้าถึงจาก: https://www.scbeic.com/th/detail/product/1347.

กาญจนศรี สิงห์ภู่. (2555). **คู่มือการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของประชาชน**. เข้าถึงจาก: http://jaisor.blogspot.com/2012/12/blog-post.html.

ยุทธนา ขันติยะ. (2545). **คุณภาพบริการของสถานบริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย.

ศิริพร ภักดีผาสุข. (2553). **วาทกรรม "ความเป็นผู้หญิง" ในนิตยสารสุขภาพและความงามภาษาไทย**. รายงานวิจัย. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). **การสำรวจพฤติกรรมการออกกำลังกายของประชาชน พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส จำกัด.

เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.

อุ่นใจ เจียมบูรณะกุล. (2547). **วาทกรรม "ความสวย" อัตลักษณ์วัฒนธรรมการบริโภค: กรณีศึกษานักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย.

108 มงคล พระบรมราโชวาท. (ม.ป.ป.). เข้าถึงจาก: http://region6.prd.go.th/main.php?filename=speech09

บุคลานุกรม

เจ (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 24 ธันวาคม 2558
ณัฐ (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2559
ท็อป (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 10 มกราคม 2559
นิว (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 10 มกราคม 2559
แนท (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2559
เบียร์ (นามสมมุติ) , สัมภาษณ์วันที่ 21 ธันวาคม 2558
แพน (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 24 ธันวาคม 2558
แบม (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม 2559

เฟรม (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2559
อุ่น (นามสมมติ) , สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2559
อัง (นามสมมุติ) , สัมภาษณ์วันที่ 14 ธันวาคม 2558

วัดผลและประเมินผลทางการศึกษา

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

คชานนท์ พงษ์ธัญการ[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ปีการศึกษา 2558 จำนวน 720 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทย และแบบทดสอบความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย เมื่อทำการปรับโมเดลแล้วปรากฏว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2 =8.17, df)=11 แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness-of-fit index: GFI)=1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness-of-fit index: AGFI)=0.99 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root mean Square Residual: RMR)=0.0058 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R Square ตัวแปรความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย (READ) มีค่าเท่ากับ 0.01 หรือร้อยละ 1 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน (READ) วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย คือ บรรยากาศในชั้นเรียน (ENVI) ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ-.26 โดยส่งผลในทางลบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน (READ) วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย คือ บรรยากาศในชั้นเรียน (ENVI) ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ.12 โดยส่งผลในทางบวก และปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย (READ) คือ ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (MOTI) ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ.19 โดยส่งผลในทางบวก

คำสำคัญ: นักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

[1]สาขาวิชา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
e-mail: kachanon_k125@hotmail.com

Casual Factors Influencing the ability to read Thai language of the Students at Chiangrai Technical College

Kachanon Phongthanyakan[1]

Abstract

The purposes of this study were to factors that influence both directly and indirectly on the ability to read the Thai language. The samples consisted of 720 students with vocational students, Bachelor's Degree in 2558 was selected by stratified random sampling. The study employed a quantitative approach. The survey method was used as a questionnaire of Causal factor affecting the ability to read Thai language, and to test the students. The obtained data were analyzed by LISREL model principle. Their variables were significantly different at.01 or 1% That the variables have relationship. The casual variables were relevant to ability to read Thai language of students at Chiangrai Technical College analysis found the constructed model was consistent to the empirical data with the Chi-square value of (χ^2 =8.17, df=11) differing from zero with statistically insignificant; the goodness-of-fit index GFI=1 appeared. Adjusted goodness-of-fit index (AGFI) was at 0.99, including the root mean squared residual RMR=0.0058 Considering coefficient prediction or R Square variant capable reading of Chiangrai Technical College students (Read equal) are to 0.01, 2. The Factors influencing the ability to meet the highest reading Thai language of Chiangrai Technical College students (READ) are the environment in class (ENVI) effect size of-0.26 with the result negatively. Factors that indirectly highest reading ability of Chiangrai Technical College (READ) are the environment in class (ENVI) with equal influence. As a result,.12 factors are in a positive way) And the factors that influence the maximum ability to read Thai language of students at Chiangrai Technical College (READ) is variable, achievement motivation (MOTI) with equal effect sizes.19 results are in a positive way.

Keyword: Students at Chiangrai Technical College

[1]Research and Education Evaluation Master of Education Chiang Rai Rajabhat University
e-mail: kachanon_k125@hotmail.com

1. บทนำ

การอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ ความสามารถในการอ่านจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนหากผู้เรียนรักการอ่าน สามารถอ่านได้อย่างแตกฉานก็จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นการสร้างนิสัยให้เกิดการเรียนรู้อย่างถาวรต่อเนื่องและตลอดชีวิตในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วและกาลังพัฒนาต่างเน้นให้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเสมือนเป็นปัจจัยที่ห้าของการดารงชีวิตของพลเมือง โดยส่งเสริมให้เด็กสนใจและใช้เวลาว่างเพื่อการอ่านทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนเพราะเชื่อว่าหากพลเมืองในประเทศมีความสามารถในด้านการอ่าน รู้จักเลือกนาความรู้และความคิดไปพัฒนาตนและประเทศแล้วประเทศก็จะเจริญรุ่งเรือง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 3) ในฐานะที่ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ภูมิปัญญาของชาติ เป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญในการสื่อสารร่วมกันของคนไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เป็นสื่อในการศึกษาเรียนรู้ภาษาไทยระดับที่สูงขึ้นและในการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่นโดยเฉพาะการเรียนรู้หากผู้เรียนสามารถอ่าน เขียนและใช้ภาษาได้ดีถูกต้องย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ให้ดีตามไปด้วย ในทางกลับกันหากเด็กมีปัญหาในด้านการอ่าน อ่านหนังสือไม่ออก อ่านไม่คล่อง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อการเรียนรู้และมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนตามไปด้วย คุณค่าของการอ่านเป็นที่ประจักษ์และยอมรับกันในทุกยุคทุกสมัย การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การพัฒนาสติปัญญา จินตนาการ และอารมณ์ ดังที่ Froncis P. Pobinson (1961) นักปรัชญาชาวอังกฤษกล่าวว่า "การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบรูณ์ (Reading maketh a full man) " เพราะฉะนั้นผู้ที่อ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมได้เปรียบและมีชีวิตที่ก้าวหน้า การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจสาหรับไขหาความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลกและถ้าได้นำเอาความรู้ที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้แก่ตน ชุมชนและสังคมแล้วบุคคลเหล่านี้ก็จะเป็นพลเมืองดีของสังคม สังคมใดที่ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นนักอ่านสังคมนั้นก็ย่อมเป็นสังคมแห่งปัญญาและพัฒนาไปสู่ความเจริญได้อย่างรวดเร็ว การอ่านนั้นได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมในสังคม ซึ่งส่งผลให้วัยรุ่นไทยในปัจจุบันซึมซับวัฒนธรรมการอ่านที่ต่างไปจากอดีตมากขึ้น การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยให้สังคมไทยพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ในทุก ปัจจัยไม่ว่าจะเป็นการคิดหรือกระทำสิ่งใดนั้นย่อมต้องอาศัยการอ่านเป็นสำคัญ วัยรุ่นไทยนับได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีบทบาทเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการอ่านเป็นอย่างดี เพื่อที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่ความเป็นสากลมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่จะเห็นได้ว่าการอ่านนั้นมีความจำเป็นต่อคนทุกระดับ เพราะไม่ว่าใครก็จำเป็นที่จะต้องอ่านกันทั้งนั้น การอ่านนั้นสามารถส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาของระบบสมองเพราะเมื่อคนเราอ่านมากเท่าไรสมองก็จะสามารถจดจำและพัฒนาได้มากขึ้นเท่านั้น การอ่านเพื่อพัฒนาการที่ดีนั้น ควรเริ่มตั้งแต่วัยเยาว์ การได้พบ ได้ฟัง ได้พูด หรือได้อ่านนั้นเปรียบเสมือนการได้ฝึกฝนทักษะการอ่านเบื้องต้นเป็นอย่างดี ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์ (2542)

วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย เป็นวิทยาลัยในสังกัดสถาบันอาชีวภาคเหนือ 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรี นักเรียนส่วนมากเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่น ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 15-20 ปี นักเรียนต่างมีวัฒนธรรมและพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกัน นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถการอ่านภาษาไทยที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยได้รับผิดชอบหน้าที่การสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการอ่านภาษาไทยของนักเรียนเป็นจำนวนไม่น้อย ส่วนมากจะอ่าน

อ่านไม่คล้อง สะกดคำไม่ถูกต้อง จับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ เพราะนักเรียนที่มีข้อบกพร่องด้านการอ่านจะคิดว่าเรียนในสายอาชีพจะมีแต่การปฏิบัติจึงเลือกที่จะเรียนต่อในสายนี้ จึงเป็นปัญหาที่ตามมากับตัวนักเรียนเมื่อได้เรียนแล้วไม่เป็นอย่างที่ตนเองคิดทำให้นักเรียนมีความไม่อยากเรียน ไม่อยากเข้าเรียนเพราะอายเพื่อนในห้องเรียน เพราะตนเองอ่านไม่ได้ อ่านไม่คล้อง จึงไม่เข้าเรียนและสุดท้ายก็พ้นสภาพการเป็นนักเรียน

จากปัญหาในเรื่องการอ่านของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับความสามารถการอ่านของนักเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์และลักษณะของครอบครัว บรรยากาศในชั้นเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติ ว่าตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ปัจจัยทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยการวิเคราะห์เส้นทาง ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าว จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้จัดกระบวนการต่างๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถอ่านภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ตามหลักของการอ่าน และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

3. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวนนักเรียน 1,628 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 720 คน (สุทธิมา เทียนงาม. 2546: 58) ซึ่งเสนอแนะว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดอย่างน้อย 20 เท่า ของพารามิเตอร์ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ จำนวน 36 พารามิเตอร์ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจึงเท่ากับ 720 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายโดยกำหนดตัวแปรแฝง และตัวแปรสังเกตได้ ที่จะศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรต้น 4 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ได้แก่

1. ตัวแปรต้น 4 ตัว ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัว และตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัว โดยตัวแปรแฝงภายนอก มี 2 ตัว ประกอบด้วย 1) ตัวแปรบรรยากาศในชั้นเรียน (ENVI) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมของครู (X1) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (X2) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X3) และ 2) ตัวแปรความสัมพันธ์และลักษณะของครอบครัว (INTER) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 2 ตัว ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (X4) การส่งเสริมการศึกษา (X5)

ส่วนตัวแปรแฝงภายใน มี 2 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (MOTI) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความกล้าแสดงออก (Y1) ความกระตือรือร้น (Y2) ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Y3) และ 2) ตัวแปรเจตคติ (ATTI) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความคิด (Y4) ด้านความรู้สึก (Y5) ด้านพฤติกรรม (Y6)

2. ตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง คือ ความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย (READ) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ คะแนนความสามารถการอ่านภาษาไทย (Y7)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จำนวน 720 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แยกตามสาขาวิชาและชั้นปี ดังนี้

1. สาขาวิชาเครื่องกล (ยานยนต์) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 67 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 62 คน และปีที่ 3 จำนวน 64 คน
2. สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง (เครื่องมือกล) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 49 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 25 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 26 คน
3. สาขาวิชาโลหะการ (เชื่อมโลหะ) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 37 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 18 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 9 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน
4. สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (อิเล็กทรอนิกส์) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 116 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 42 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 39 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 35 คน
5. สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (ไฟฟ้ากำลัง) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 115 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 45 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 39 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 31 คน
6. สาขาวิชาการก่อสร้าง (ก่อสร้าง) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 134 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 52 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 43 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 39 คน
7. สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (งานแมคคาทรอนิกส์) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 18 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 6 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 7 คน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ฉบับ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จำนวน 86 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 83 ข้อ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดและรูปแบบของการสร้างคำถาม

3. สร้างแบบสอบถามแต่ละตอนให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการสร้างตามวิธีการวัดเจตคติของ Likert มีลักษณะเป็นแบบมาตราการประเมิน 5 ระดับ

4. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ในกรณีที่ไม่มีความถูกต้องหรือไม่มีความเหมาะสม ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะจนกระทั่งแบบวัดทุกฉบับสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามของแบบวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) จำนวน 3 ท่าน การพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยการหาผลรวมของคะแนนในแต่ละข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อดูค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 จำนวน 83 ข้อ

6. นำแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 83 ข้อ ที่มีผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูล

7. จากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Analysis) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละด้าน (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยจะเลือกเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมาใช้ แล้วนำผลการตรวจแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

8. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของครอนบราค (Conbarch) โดยมีค่าความเชื่อมั่น.989

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. แบบทดสอบความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นแบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. กำหนดจุดมุ่งหมายการสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับความสามารถการอ่านภาษาไทย

3. ศึกษาทฤษฎี นิยาม เอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบเกี่ยวกับความสามารถการอ่านภาษาไทย โดยศึกษาจากหนังสือเทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2549: 93-160) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะขอบข่าย

4. เขียนความสัมพันธ์ของรูปแบบ จำนวนของแบบทดสอบ และนิยามปฏิบัติการตามทฤษฎีเพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบ เพื่อให้ครอบคลุมในการสร้างแบบทดสอบความสามารถการอ่านภาษาไทย

5. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จังหวัดเชียงรายฉบับนี้เป็นแบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

6. นำแบบทดสอบความสามารถการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อพิจารณาและตรวจสอบแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องของข้อสอบแต่ละข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่.67 ถึง 1.00

7. นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแล้ว มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ แล้วนำไปทดลองสอบ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนและหาคุณภาพของข้อสอบ

8. หาคุณภาพของข้อสอบรายข้อ โดยวิเคราะห์ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของตัวถูก แบบอิงกลุ่ม โดยคัดเลือกค่าความยาก (p) ตั้งแต่.20 ถึง.80 จะคัดเลือกไว้ ค่าที่ได้ คือ 0.43 ถึง 0.60 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่.20 ถึง 1.00 จะคัดเลือกไว้ ค่าที่ได้ คือ 0.25 ถึง 1

9. นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเที่ยงทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านภาษาไทย โดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardsom โดยแบบทดสอบมีค่าความเที่ยง.948

10. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำหนังสือขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลกับนักเรียน จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดังกล่าวไปติดต่อกับงานสารบัญวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายเพื่อจะเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและนัดหมายวัน และเวลาในการเก็บข้อมูล

โดยนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามวัน เวลาที่นัดหมาย ดังนี้

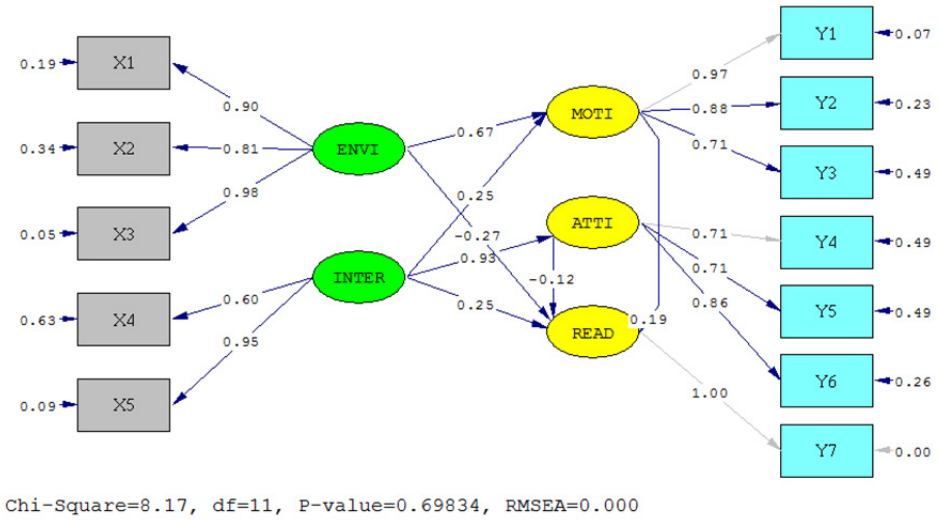
1. ประชุมชี้แจงครูและนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ ตลอดจนวิธีปฏิบัติในการแบบสอบถาม และตอบแบบทดสอบให้เข้าใจก่อนการตอบคำถามและการทดสอบ

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นในการดำเนินการควบคุมการทำแบบสอบถามและแบบทดสอบความสามารถการอ่าน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และแบบทดสอบและนำแบบสอบถามและแบบทดสอบทั้งหมดที่ได้เก็บข้อมูลมาตรวจเพื่อให้ได้คะแนนมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยการวิเคราะห์เส้นทาง

6. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่สงผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย พบว่า เมื่อทำการปรับโมเดลแล้วปรากฏว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2 =8.17, df)=11 แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่ปฏิเสธสมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness-of-fit index: GFI)=1.00 และมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness-of-fit index: AGFI)=0.99 และมีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (rootmean square residual: RMR)=0.0058 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย คือ บรรยากาศในชั้นเรียน ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ-.26 โดยส่งผลในทางลบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย คือ บรรยากาศในชั้นเรียน ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ.12 โดยส่งผลในทางบวก และปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย คือ ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ.19 โดยส่งผลในทางบวก และค่าค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือ R Square ตัวแปรความสามารถการภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย (READ) มีค่าเท่ากับ 0.01 แสดงว่าปัจจัยในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในปัจจัยความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย (READ) ได้ร้อยละ 1

รูปที่ 1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

ตัวแปรเหตุ	R^2	บรรยากาศในชั้นเรียน (ENVI)			ความสัมพันธ์และลักษณะของครอบครัว (INTER)			แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (MOTI)			เจตคติ (ATTI)		
ตัวแปรผล		TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	TD	IE
MOTI	0.81	0.67**	0.67	-	0.25*	0.25	-	-	-	-	-	-	-
ATTI	0.87	-	-	-	0.93**	0.93	-	-	-	-	-	-	-
READ	0.01	-0.14	-0.26	0.12	0.18	0.25	-0.07	0.19	0.19	-	-0.12	-0.12	-
ไค-สแควร์=8.17; p=0.70 df=11 AGFI=0.99 GFI=1.00 RMR=0.0058													

ค่าสถิติ *p <.05 **p<.01

6. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 อภิปรายผล

1. ตัวแปรด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดในทางลบที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยตัวแปรด้านบรรยากาศในชั้นเรียนสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ใน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งการที่ปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีค่าอิทธิพลทางตรงมากที่สุดในทางลบเกิดจากจำนวนของนักเรียนมีจำนวนมากต่อหนึ่งห้องเรียนมีจำนวน 40 คน ต่อจำนวนครู 1 คน ทำให้การสอนของครูภาษาไทยให้ความสนใจ ตักเตือน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาปัญหาด้านการอ่านรวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านอย่างไม่ครบทุกคนและทั่วถึงให้กับนักเรียน รวมทั้งนักเรียนไม่ค้นหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติม ไม่ร่วมกิจกรรมด้านการอ่านกับเพื่อนๆ และเมื่อมีเวลาว่างนักเรียนไม่ชักชวนกันไปห้องสมุดหรือร้านหนังสือเพื่อที่จะพัฒนาตนเองเพิ่มจากบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ ทองสว่างแจ้ง (2549) ที่อธิบายว่าบรรยากาศในชั้นเรียนประกอบด้วยพฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตหรืออารมณ์ของผู้เรียน และเยาวลักษณ์ ศรีสุนนท์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน และสาวิตรี อยู่สุม (2553: 103-105) ได้ศึกษาถึงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน ตัวแปรดังกล่าวสามารถ

อธิบายทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทยได้ร้อยละ 99.98 และมณีญา สุราช (2547: 120) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยเชิงสาเหตุของตัวแปรนอกเหนือทางสติปัญญาที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี พบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียน และKapalan (1959: 326) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศในห้องเรียนห้องของเด็กมัธยมและระดับมหาวิทยาลัยบรรยากาศที่เด็กกลุ่มนี้ต้องการ คือ ต้องการให้ครูสนใจปฏิกิริยาของเด็กพูดคุยเป็นกันเองกับนักเรียนทั้งในห้องและนอกห้องหรือให้ครูยกย่องเมื่อเด็กทำงานดี และผู้สอนควรให้อิสระแก่เด็กในการที่จะเสนอแนะบางอย่างหรือเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกบ้าง

2. ตัวแปรด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดในทางบวก โดยผ่านตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยตัวแปรด้านบรรยากาศในชั้นเรียนสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ใน 3 ด้าน คือ พฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งปัจจัยด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีค่าอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดในทางบวก ที่ส่งผ่านตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถวัดได้จาก ตัวแปรสังเกตได้ใน 3 ด้าน คือ ความกล้าแสดงออก ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งการที่ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าอิทธิพลรวมมากที่สุดในทิศทางบวกเกิดจากการที่นักเรียนไม่มีความกล้าในการอ่านหนังสือให้ผู้อื่นฟังในสถานที่ต่างๆ นอกจากนี้ยังไม่มีความตั้งใจ ไม่พยามยามที่จะพัฒนาตัวเอง ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการอ่านทบทวนบทเรียนมาก่อนที่ครูจะสอนในชั้นเรียนเช่นเดียวกับสมจิต ลุนสำโรง (2555) ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย เท่ากับ.321 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 คือผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูง ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่ำ และลิว (Liu, 1992) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่าน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับไฮสคูล จำนวน 1,849 คน แบ่งเป็นนักเรียนหญิง 1,003 คน นักเรียนชาย 846 คน จากผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

3. ตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มากที่สุดในทางบวก ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถวัดได้จากความกล้าแสดงออก ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งการที่ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าอิทธิพลรวมมากที่สุดที่เป็นบวกเกิดจากการที่นักเรียนไม่มีความกล้าในการอ่านหนังสือให้ผู้อื่นฟังในสถานที่ต่างๆ นอกจากนี้ยังไม่มีความตั้งใจ ไม่พยามยามที่จะพัฒนาตัวเอง ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการอ่านทบทวนบทเรียนมาก่อนที่ครูจะสอนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสันติกา ดวงจิต (2552) ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 3 พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อนิสัยรักการอ่าน และสาวิตรี อยู่สุ่ม (2553) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และMehrabian (1968) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความเป็นอิสระเป็นการเปิดโอกาสในด้านการคิดที่เป็นอิสระเลือกกิจกรรมที่แสดงความสำเร็จเป็นการค้นหากิจกรรมหรือวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้อย่างมีเหตุผลต้องการความสำเร็จเป็นการกระทำที่บุคคลรู้สึกว่าเมื่อ

ทำแล้วประสบความสำเร็จ การเลือกเสี่ยงในระดับที่เหมาะสมเป็นการกระทำที่บุคคลสามารถตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นไปได้มีความยากพอเหมาะกับความสามารถของตนการเลือกงานที่ยากและท้าทายความสามารถเป็นการคิดกิจกรรมที่ตนทำได้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลเป็นงานที่ท้าทายความสามารถ การเลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันและฝึกความชำนาญเป็นการเลือกกิจกรรมที่บุคคลคิดว่าน่าสนใจต้องการที่จะมีชัยชนะเมื่อมีการแข่งขัน การหวังผลระยะยาวเป็นการคิดการณ์ล่วงหน้าว่าจะประสบความสำเร็จอย่างมีระบบคิดหาวิธีการที่มุ่งจะทำสิ่งที่ต้องการให้ได้ ความผูกพันกับอนาคตมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นทางการมีการเลือกเพื่อนที่สามารถร่วมงานได้มีการรวบรวมข้อมูลก่อนการตัดสินใจ

6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และยังสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดตามกรอบการวิจัยและผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวิจัยและพัฒนาต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. สำหรับผู้บริหาร เป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนทั้งวิทยาลัย ทั้งนี้เนื่องจากการอ่านทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์และการอ่านที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นแต่ละช่วงวัยและอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดความสามารถในการอ่านของนักเรียนว่าต้องอ่านคล่องเขียนคล่อง ดังนั้นผู้บริหารควรคำนึงถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การมอบหมายครูประจำชั้นหรือครูที่สอนภาษาไทย โดยคำนึงถึงพฤติกรรมของครูควรเป็นแบบอย่างในการอ่านรักการอ่าน มีความสนใจคอยแนะนำช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านสำหรับด้านการบริหารเชิงนโยบายควรจัดให้มีแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านของวิทยาลัย เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านให้มีประสิทธิภาพทั้งระบบ นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือกระตุ้นให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่าน ช่วยกำกับติดตามดูแลเอาใจใส่และสนใจในการอ่านของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. สำหรับครู ควรให้ความสำคัญต่อการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการอ่าน เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านครูควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านตามหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ดังเช่น Froncis P. Pobinson (1961) ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ ได้ศึกษาเทคนิคการอ่านแบบ SQ3R เป็นการอ่านหนังสือวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านให้สูงขึ้นมีขั้นตอน 5 ขั้น ประกอบด้วยการอ่านสำรวจ การตั้งคำถามการอ่านอย่างรอบคอบการจดจำหรือท่องจำ และการทบทวนเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านเนื่องจากเจตคติส่งผลให้นักเรียนรักการอ่าน ชอบอ่านหนังสืออ่านหนังสือได้อย่างแตกฉานและมีประสิทธิภาพ

3. สำหรับผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน โดยผู้ปกครองควรสนใจคอยแนะนำ รับฟังความคิดเห็น กล่าวชมเชย ให้กำลังใจเมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน ร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นแนวทางสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรหาตัวแปรที่อยู่ในระดับของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา
2. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถการอ่านภาษาไทยของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ซึ่งเป็นตัวแทนนักเรียนในจังหวัดเชียงรายเท่านั้น แต่การส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเป็นเรื่องที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในทุกระดับทั้งวิทยาลัยของรัฐและเอกชนควรนำโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นอื่นๆ หรือในจังหวัดอื่นๆ เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับการแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์. (2542) "การอ่านและการสร้างความสามารถในการอ่าน," **วารสาร สารสนเทศ**. 4 (1): การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. 1-16; มกราคม-มิถุนายน, 2546. กรุงเทพฯ: บูรพาสาส์น.

เยาวลักษณ์ ศรีสุนนท์. (2552). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาสารคาม.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

_____. (2543). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2. สุวีริยาสาส์น.

_____. (2541). **เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียนและความสามารถทั่วไป**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 4. ชมรมเด็ก

วราภรณ์ ทองสว่างแจ้ง. (2549). **การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะ อุตสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมจิต ลุนสำโรง. (2555). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาสารคาม.

สันติกา ดวงจิต. (2552). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 3**. การวัดผลการศึกษา ว6ก6361 ม.มหาสารคาม.

สาวิตรี อยู่สุ่ม. (2553). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาสารคาม.

สุทธิมา เทียนงาม. (2546). **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ.

Froncis P. Pobinson (1961). **Effective Stady**. New York: Harper and Brothers.

Kaplan, Louis. (1959). **Mental Health and Human Relation in Educatio**n. New York: Harpen and Brothers.

Kuder, G. & Richardson, M. (1937). **The theory of estimation of test reliability.** Psychometrika.

Liu, Shung-Yi Sandy. (1992). **Familial and Psychological Effects on Students' Reading Achievments: Linear Structural Relations (LSREL) Approach**. Ph.D. (Education) Michigan: University of Illinois at Urbana Champaign.

ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย

ณิชลกานต์ นิทะโน[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับนักเรียนและตัวแปรระดับห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยศึกษาปัจจัยระดับนักเรียนและปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงรายและสร้างสมการพยากรณ์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ปี 2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,523 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 156 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ปี 2558 จำนวน 1,558 คน จาก 60 ห้องเรียน 60 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเรียนจากผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.877 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.882 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.892 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.837 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.934 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และ โปรแกรม HLM Edition for Windows

1. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียนและตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน

1.1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยระดับนักเรียนและตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (GPA) สูงสุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเท่ากับ.394 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 รองลงมา คือ เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (X3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเท่ากับ.337 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

1.2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยระดับห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (GPA) คือ พฤติกรรมการสอนของครู (TX1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เท่ากับ.330 มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.01 รองลงมา คือ บรรยากาศในชั้นเรียน (SX1) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เท่ากับ-.172 แต่ไม่นัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการวิเคราะห์ศึกษาปัจจัยระดับนักเรียนระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย

2.1 ผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) พบว่าค่าเฉลี่ยรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนทุกคนมีค่าเท่ากับ 2.595 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่าค่าเฉลี่ยดังกล่าวเป็นค่าที่มีความสำคัญ และเมื่อพิจารณาปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เข้าสู่สมการพบว่าการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X1) มีค่าเท่ากับ 0.252 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X2) มีค่าเท่ากับ 0.524 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (X3) มีค่าเท่ากับ 0.243 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effects) พบว่า ค่าส่วนที่เหลือของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน (U0) ค่าส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Ethnicity) (U1) ค่าส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (U2) ค่าส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (U4) มีความแปรปรวนระหว่างห้องเรียน อย่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ในระดับที่สูงกว่าระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน

ปัจจัยระดับนักเรียนร่วมกันพยากรณ์ หรืออธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ร้อยละ 16.483

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับห้องเรียนเมื่อนำเอาค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (B0) มาเป็นตัวแปรตาม เมื่อนำเอาตัวแปรระดับห้องเรียนเป็นตัวแปรอิสระและนำเอาค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (B0) เป็นตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 2.595 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 แสดงว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนยังเป็นค่าที่มีความสำคัญ และเมื่อพิจารณาปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ยบรรยากาศในชั้นเรียน (SX) มีค่าเท่ากับ.743 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 สำหรับผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effects) พบส่วนที่เหลือของสัมประสิทธิ์การถดถอยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (U0) มีความแปรปรวนระหว่างห้องเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่.01 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน

ปัจจัยระดับห้องเรียนร่วมกันพยากรณ์ หรืออธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้ร้อยละ5.0

คำสำคัญ: ปัจจัยพหุระดับ,ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย,ชาติพันธุ์

[1]สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
e-mail: ni_nithano58@hotmail.com

An Analysis of Multi-Level the achievement of Thai language Ethnic students in the Grade 9 in Chiang Rai.

Nichonkan Nithano[1]

Abstract

The purposes of this research to study the relationship between student-level and classroom level with the Thai achievement. Multi-Level the Thai achievement of Ethnic students in the grade 9 in Chiang Rai. And create equations to predict the influence of the Thai achievement of Ethnic students in the grade 9 in Chiang Rai.

The population in this study were 4,523 students of all 156 schools in the grade9 under Chiang Rai primary educational service area office in 2015. For data gathering 1,558 Primary Education students in the grade9 under Chiang Rai primary educational service area office in 2015. l were selected by the multi-stage random sampling technique during the academic in 2015. The research instruments drawn for this study were a test on students a questionnaire about the personal information of achievement. A questionnaire on the support about education of parents reliability at.877. A questionnaire on students the achievement motivation reliability at.882. A questionnaire on students' attitude to study Thai reliability at.892. A questionnaire on students the atmosphere in the classroom reliability at.837.

A questionnaire on students behavior of teaching reliability at..934. The data of multi-level analyses were systematically analyzed using SPSS for Windows and HLM Edition for Windows.

1. The results of the students' level may have the followings.

1.1 The results of the relationship between student-level and the dependent variable was the Thai achievement (GPA). It was also state that the achievement motivation. (X2), its sample correlation coefficient of.394. with significant difference of.01. the achievement motivation (X3), its sample correlation coefficient of.337. with significant difference of.01.

1.2 The results of the relationship between classroom-level and the dependent variable was the Thai achievement (GPA). It was also state that behavior of teaching (TX1), its sample correlation coefficient of.330. with significant difference of.01. the atmosphere in the classroom (SX1), its sample correlation coefficient of-. 172 and no significant difference.

2. The results of factors between student-level and classroom-level with the Thai achievement of Ethnic students in the grade9 in Chiang Rai.

2.1 The results of the test influence the fixed Effects (Fixed Effects) was the total

mean of students' Thai achievement at 2.595 with significant difference of.01 that it was significant difference (a non-zero value).and student-level with the Thai achievement, It was also state that the support about education of parents (X1), its regression coefficient of.252, with significant difference of.01. the achievement motivation. (X2), its regression coefficient of 0.524, with significant difference of.01. the achievement motivation (X3), its regression coefficient of.243, with significant difference of.01. And Random Effects was the total mean of students' Thai achievement (U0) the rest of the regression coefficients (Ethnicity) (U1). the rest of the regression coefficients the support about education of parents (U2). the rest of the regression coefficients attitude to study Thai. variance during classroom with significant difference of.01. And another factors had the higher the student level with the Thai achievement. Factors predictive on the student-level, with the Thai achievement is 16.483 percent.

2.2 The results of classroom-level, the mean of Thai achievement (B0) was dependent variable and classroom-level was independent variable. When I examined the results of the test influence the fixed Effects were the total mean of students' Thai achievement,its regression coefficient of 2.595 with significant difference of.01 that it was regression coefficient and the When I examined the factor of classroom-level with the Thai achievement, the mean of the atmosphere in the classroom (SX), its sample correlation coefficient of.743 with significant difference of.01. The results of Random Effects was the other regression coefficient of Thai achievement (U0), it had variance during schools with significant difference of.01. And another factors had the higher the student-level with the Thai achievement. Factors predictive on the student-level, with the Thai achievement is 5.0 percent.

Keyword: An Analysis of Multi-Level, The achievement of Thai language, Ethnic students

[1]Major Filed: Research and Educational Evaluation Chiang Rai Rajabhat University
e-mail: ni_nithano58@hotmail.com

1. บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย ภาษาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคนไทยทุกคน โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มสาระการวิชาภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐาน มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551: 5)

จังหวัดเชียงรายมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและภูเขา มีภูเขาสูงสลับซับซ้อนมีเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ และประเทศพม่า จังหวัดเชียงรายจึงมีความหลากหลายของประชากร รวมทั้งที่มีประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา ภาษา การอบรมเลี้ยงดู เฉพาะกลุ่มของตนเอง แต่ทุกคนต้องเรียนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรที่กำหนด

ในฐานะที่ผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาติพันธุ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธ์ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งในการวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามตัวเดียวด้วยตัวแปรอิสระหลายตัวที่เรียกว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการพยากรณ์ค่าของตัวแปรเกณฑ์เมื่อทราบค่าของตัวพยากรณ์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปโดยไม่ได้คำนึงถึงระดับของตัวพยากรณ์ ทั้งที่ตัวพยากรณ์เหล่านั้นเป็นข้อมูลพหุระดับ คือ มีทั้งข้อมูลในระดับตัวนักเรียนเอง และข้อมูลในระดับกลุ่ม จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลพหุระดับ โดยใช้การวิเคราะห์เพียงระดับตัวนักเรียนหรือตัวแปรระดับกลุ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาประกอบการเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และผู้วิจัยมีความสนใจว่าตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยศึกษาวิเคราะห์ตัวแปร 2 ระดับ คือ ตัวแปรระดับนักเรียนได้แก่ ชาติพันธุ์ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ตัวแปรระดับห้องเรียน ได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน ประสบการณ์สอนของครู และ พฤติกรรมการสอนของครู ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมต่างๆ อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาให้นักเรียนผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับนักเรียนและตัวแปรระดับห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย
2. ศึกษาปัจจัยระดับนักเรียนและปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย
3. สร้างสมการพยากรณ์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดเชียงราย มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 156 โรงเรียน มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 4,523 คน มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 221 ห้อง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ปี 2558 จำนวน 1700 คน (ศิริชัย กาญจนวาสี.การวิเคราะห์พหุระดับ, 2550: 59)

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1.ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งชั้นโดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นตัวกำหนดชั้น และใช้จำนวนห้องเป็นหน่วยสุ่ม

สพป. เขต 1 เชียงราย= (1700x619) /4523=232.655 ≈ 233 คน

สพป. เขต 2 เชียงราย = (1700x1065) /4523=400.287 ≈ 400 คน

สพป. เขต 3 เชียงราย = (1700x1690) /4523=635.197 ≈ 635 คน

สพป. เขต 4 เชียงราย= (1700x1149) /4523=431.859 ≈ 432 คน

2. ทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับฉลากชื่อโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละเขตพื้นที่โดยจะเอาจำนวนห้องในโรงเรียนทั้งหมด จากโรงเรียนในแต่ละกลุ่มจนได้จำนวนห้องเรียนที่ต้องการ ตามจำนวนที่ได้จากการเทียบสัดส่วน

ที่	โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย	จำนวนนักเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนโรงเรียน
1	โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1	233	10	10
2	โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2	400	21	21
3	โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3	635	15	15
4	โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4	432	14	14
รวม		**1,700**	**60**	**60**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ 2 ชุดคือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ โดยวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด.2545:45)

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปสำหรับนักเรียน ชาติพันธุ์ ผลการเรียน ในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1-2
2. แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ข้อคำถาม 7 ข้อ
3. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ข้อคำถาม 13 ข้อ
4. แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียน ข้อคำถาม 12 ข้อ
5. บรรยากาศในชั้นเรียน ข้อคำถาม 10 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครู

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประสบการณ์การสอน

2. พฤติกรรมการสอน ข้อคำถาม 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระระดับนักเรียนระดับห้องเรียนและตัวแปรตามได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายด้วยโปรแกรมSPSS

2. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ระดับห้องเรียนกับตัวแปรตามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียนระดับห้องเรียนและตัวแปรตามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

4. วิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระระดับนักเรียนระดับและห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยการวิเคราะห์พหุระดับซึ่งมีรูปแบบการวิเคราะห์ 2 ระดับคือ ระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป HLM (Hierarchical Linear Model)

4. ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียนและตัวแปรตามคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน

1.1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยระดับนักเรียนและตัวแปรตามคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (GPA) สูงสุดคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเท่ากับ.394 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 รองลงมาคือเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (X3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเท่ากับ.337 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

1.2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยระดับห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนพบว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (GPA) พฤติกรรมการสอนของครู (TX1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เท่ากับ.330 มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.01 รองลงมา คือ บรรยากาศในชั้นเรียน (SX1) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เท่ากับ-.172 แต่ไม่นัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการวิเคราะห์ศึกษาปัจจัยระดับนักเรียนระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3ในจังหวัดเชียงราย

2.1 ผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) พบว่าค่าเฉลี่ยรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนทุกคนมีค่าเท่ากับ2.595มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่าค่าเฉลี่ยดังกล่าวเป็นค่าที่มีความสำคัญ (มีค่าไม่เป็นศูนย์) และเมื่อพิจารณาปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เข้าสู่สมการพบว่าชาติพันธุ์ (ETHNICT) มีค่าเท่ากับ-.034 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X1) มีค่าเท่ากับ.252 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X2) มีค่าเท่ากับ.524 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (X3) มีค่าเท่ากับ.243 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effects) พบว่า ค่าส่วนที่เหลือของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน (U0) ค่าส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การ

ถดถอย Ethnicity (U1) ค่าส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (U2) ค่าส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (U4) มีความแปรปรวนระหว่างห้องเรียน อย่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ในระดับที่สูงกว่าระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนส่วนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X2) (U3) ไม่มีความแปรปรวนในระดับนักเรียน

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับห้องเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับห้องเรียนเมื่อนำเอาค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (B0) มาเป็นตัวแปรตาม

เมื่อนำเอาตัวแปรระดับห้องเรียนเป็นตัวแปรอิสระและนำเอาค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (B0) เป็นตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) พบว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 2.595 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 แสดงว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนยังเป็นค่าที่มีความสำคัญ และเมื่อพิจารณา ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ย บรรยากาศในชั้นเรียน (SX) มีค่าเท่ากับ 0.743 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01และ

สำหรับผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effects) พบส่วนที่เหลือของสัมประสิทธิ์การถดถอยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (U0) มีความแปรปรวนระหว่างโรงเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่.01 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน

2.3 ผลการวิเคราะห์ระดับห้องเรียน เมื่อนำเอาสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรระดับนักเรียนมาเป็นตัวเป็นตาม

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ที่นำเอาตัวแปรระดับห้องเรียนมาเป็นตัวแปรอิสระและนำเอาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของชาติพันธุ์ (B1) มาเป็นตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) ปรากฏว่า ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย อย่างนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรระดับห้องเรียนไม่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2.4 ผลการวิเคราะห์ระดับห้องเรียน เมื่อนำเอาสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรระดับนักเรียนมาเป็นตัวเป็นตาม

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ที่นำเอาตัวแปรระดับห้องเรียนมาเป็นตัวแปรอิสระและนำเอาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (B2) มาเป็นตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) ปรากฏว่าพบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยคือการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองมีค่าเท่ากับ 0.268 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

2.5 ผลการวิเคราะห์ระดับห้องเรียน เมื่อนำเอาสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรระดับนักเรียนมาเป็นตัวเป็นตาม

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ที่นำเอาตัวแปรระดับห้องเรียนมาเป็นตัวแปรอิสระและนำเอาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (B4) มาเป็นตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ (Fixed Effects) ปรากฏว่า พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย คือเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยมีค่าเท่ากับ.230 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

สำหรับผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effects) พบส่วนที่เหลือของสัมประสิทธิ์การถดถอยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย U0 บรรยากาศในชั้นเรียน (U2) มีความแปรปรวนระหว่างห้องเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่.01 ส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยชาติพันธุ์ (U1) ส่วนที่เหลือของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพฤติกรรมการสอนของครู (U4) มีความแปรปรวนระหว่างห้องเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่.05 แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ในระดับที่สูงกว่าระดับห้องเรียน ที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ปัจจัยระดับห้องเรียนร่วมกันพยากรณ์ หรืออธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้ร้อยละ 5.0 ซึ่งอธิบายได้น้อย

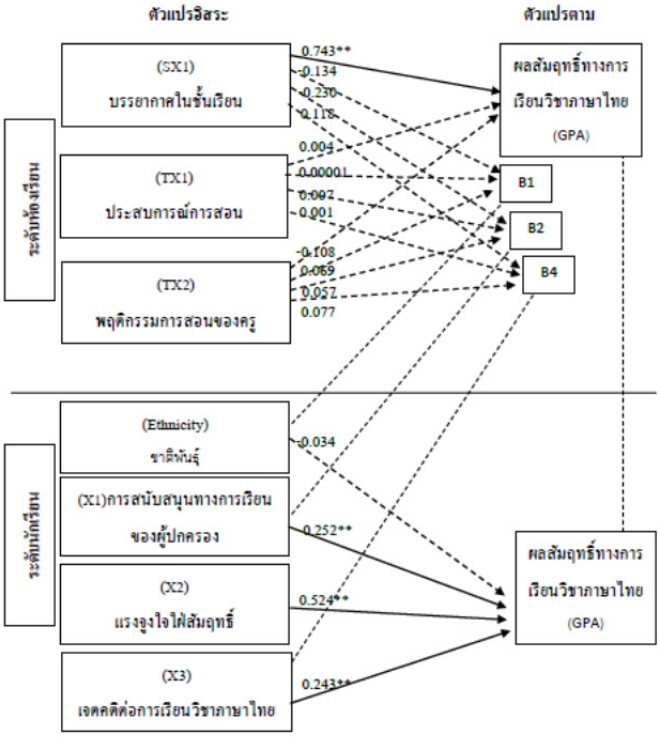
3. จากการวิเคราะห์ทั้งในระดับนักเรียนและระดับห้องเรียนสามารถนำมาแสดงผลการวิเคราะห์เป็นสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงรายรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

โมเดลระดับนักเรียน (Within-Class Model)

Z=2.595**+Ethnicity+ 0.252** (B2) + 0.524** (B3) +0.243** (B4) +R

โมเดลระดับห้องเรียน (Between-Class Model)

B0=2.595**+0.743** (SX1) + U0

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์พหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดเชียงราย

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เมื่อนำเอาตัวแปรระดับห้องเรียนเป็นตัวแปรอิสระและนำเอาค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (B0) เป็นตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลคงที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 2.595 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 แสดงว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนยังเป็นค่าที่มีความสำคัญ และเมื่อพิจารณา ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนพบว่า ค่าเฉลี่ย บรรยากาศในชั้นเรียน (SX) มีค่าเท่ากับ 0.743 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01และ จะเห็นได้ว่า บรรยากาศในห้องเรียน ห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีการผ่อนปรน ไม่ตึงเครียดเกินไป ผู้เรียนจะเรียนได้ดีมีความสบายใจในการเรียน แต่ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนตึงเครียด ครูเป็นคนเจ้าอารมณ์ เข้มงวดกวดขัน ผู้เรียนจะเกิด ความรู้สึกไม่อยากเรียน สมพร สุทัศนีย์ (2525 หน้า 202-204) สอดคล้องกับแนวคิดของ อารี พันธ์มณี (2544: 68) ได้สรุปเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ควรเป็นบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น การยอมรับการวางใจ การให้อิสระ ท้าทาย ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างให้เด็กมีความกล้าที่จะทำงานซับซ้อน และได้รับกำลังใจจากครู บรรยากาศในชั้นเรียนจึงมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมาก ห้องเรียนที่เป็นอิสระ ไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยเคร่งครัดจนเกินไป รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา และการจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างบ้าง การให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มก็จะเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนเรียงตามลำดับความสำคัญได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

ปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนคือ บรรยากาศในชั้นเรียน

บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ครู และผู้บริหารควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยดังแนวทางต่อไปนี้

1. ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย
2. ปัจจัยระดับห้องเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวรัตน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย ดร.ชัย สันกว๊าน และ นางรัตนา ทุนชิงชัย ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย อันเป็นผลให้การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณข้าราชการครูทุกท่าน ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบแบบสอบถามและจนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ไปด้วยดี

ท้ายสุดขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้องและเพื่อน ที่ได้สนับสนุน เป็นกำลังใจมาโดยตลอด และให้โอกาสผู้วิจัยในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

คุณประโยชน์อันมีค่าขอการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาในครั้งนี้ที่พึงมีต่อวงการวิชาการการศึกษาและผู้สนใจในโอกาสต่อไป ขอเป็นอานิสงส์แด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

7. เอกสารอ้างอิง

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่ 7**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). **การวิเคราะห์พหุระดับ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร สุทัศนีย์. (2525). **จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 202-204.

อารี พันธ์มณี. (2544). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ, 68.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย

นิชลา ศรีสุราษฎร์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๖ จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์และศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในครอบครัว ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6,590 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 41 โรงเรียน และจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 189 ห้องเรียน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 444 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัว โมเดลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร ตัวแปรสังเกตได้ 13 ตัวแปร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลริสเรล สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในครอบครัวของนักเรียน พบว่าเมื่อมีการปรับโมเดลแล้วปรากฏว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดย พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2=45.91, df=42) ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.31 ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ที่ว่า โมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness-of-fit Index: GFI=0.98) และมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness-of-fit Index: AGFI=0.97) และมีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual: RMR=0.029) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ กราฟ Q-Plot ชันกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่าโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัว จะเห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R Square ตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) มีค่าเท่ากับ 0.88 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) ได้ร้อยละ 88

2. เมื่อพิจารณาอิทธิพลในโมเดลพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดล ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน รองลงมาคือ ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดู และตัวแปรปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว ตามลำดับ

3. เมื่อพิจารณาอิทธิพลในโมเดลพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดล ได้แก่ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดู และตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม รองลงมาคือ ตัวแปรปัจจัยฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน

คำสำคัญ: ความรู้สึกผูกพันในครอบครัว, ปัจจัยเชิงสาเหตุ

[1]สาขาการวิจัยและการประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
e-mail: srisurattik@gmail.com

Causal Factors Affecting Family Bonding of Matthayom 3 Students in Schools under Secondary Educational Service Area Office 36 Chiang Rai Province

Nanichala Srisurat[1]

Abstract

The principal objective of this study was to investigate causal factors affecting family bonding of Matthayom 3 students in schools under Secondary Educational Service Area Office 36 Chiang Rai province, while the specific objectives were to examine degree of congruence of the developed model against the empirical data, and to study causal factors holding direct and indirect influence on the family bonding. The population was 6,590 Matthayom 3 students covering 189 classrooms from 41 schools. The samples were 444 Matthayom 3 students selected by multistage random sampling. The research instruments were questionnaire investigating causal factors affecting family bonding and the developed model consisting of 5 latent variables and 13 observable variables. The data was analyzed using Lisrel model. The findings showed that:

1. The developed family bonding of students model when adjusted the model, the findings indicated that the model was congruent with the empirical data judging from Chi-square value (χ^2=45.91, df=42) which held probability value as 0.31. The Chi-square value deviated from zero with no statistical significance that showed no rejection to the main hypothesis that the theoretical model was congruent with the empirical data and the Goodness-of-fit Index (GFI) was 0.98 close to 1, the Adjusted Goodness-of-fit Index (AGFI) was 0.97 close to 1, the Root Mean Squared Residual (RMR) was 0.029 close to zero, and Q-Plot graph showed higher sheer than the diagonal line which meant the causal factors model affected the family bonding. The model also showed congruence with the empirical data as the coefficient of determination or R-Square on family bonding variables (ATMFAM) was 0.88 that meant the model could describe the variance in the family bonding variables (ATMFAM) at 88%.

2. Analysis of influence level within the model, it was found that the variable showing the highest direct influence was student's economic. The subsequent were family environment, nurturing, and relationship of family members respectively.

3. The variables showing the highest indirect influence were nurturing and family environment, and the subsequent was student's economic status.

Keyword: Family Bonding, Causal Factors Affecting

[1]Educational Research and Evaluation Master of Education Chiang Rai Rajabhat University
e-mail: srisurattik@gmail.com

1. บทนำ

ความรักความผูกพันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการสร้างบุคลิกภาพของเด็กที่กำลังเจริญเติบโต ความมั่นคงของครอบครัวเป็นฐานสำคัญของความมั่นคงของสังคมและของประเทศชาติ ความผูกพันรักใคร่ภายในครอบครัว ความสำคัญของครอบครัว ความรักความผูกพันระหว่างลูกและพ่อแม่เป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต เป็นรากฐานของความเป็นปึกแผ่นของสังคม ของประเทศชาติ บ้านเมือง และของโลก

ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว เป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต รากฐานความปึกแผ่นแห่งสังคมของประเทศ และของโลก ทุกชีวิตที่อยู่ในสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว โดยเฉพาะในครอบครัวไทย ซึ่งประนอม รอดคำดี (2553: 82-93) ได้กล่าวว่า ครอบครัวของคนไทยส่วนมากยังมีความใกล้ชิดห่วงหาอาทรผู้ที่อุ้มชูกันและกันอยู่เสมอจนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ของชาวตะวันตกที่เลี้ยงลูกอย่างอิสระเสรีให้ลูกพึ่งตนเองตั้งแต่เล็กๆ ว่าสังคมตะวันออกประคบประหงมลูกซึ่งจะทำให้ลูกไม่รู้จักโตไม่ยอมพ้นจากพ่อแม่ และยังกล่าวต่อไปอีกว่า การแสดงออกถึงความผูกพันระหว่างแม่กับลูกจะรู้สึกได้จากสายตาขณะที่แม่จ้องมองลูก น้ำเสียงและคำพูดที่ใช้การลูบไล้สัมผัสส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งการทุ่มเทเวลาทั้งกำลังกายกำลังใจ แม้ว่าพ่อแม่บางคนจะไม่แสดงออกอย่างชัดเจนแต่สำหรับลูกแล้วจะสัมผัสได้ถึงสายใยสัมพันธ์ที่ได้รับอันจะส่งผลถึงการสนองตอบด้วยการแสดงความรัก รวมทั้งการขอคำปรึกษา แนะนำเมื่อมีปัญหาทางใจในช่วงที่ลูกเข้าสู่วัยเรียนและวัยรุ่นความผูกพันในครอบครัวจึงเป็นปฏิกิริยาสะท้อนระหว่างการแสดงออกของลูกตอบสนองต่อการที่พ่อแม่แสดงความห่วงหาอาทร รักใคร่ หวังดีต่อลูก เป็นเสมือนสามเหลี่ยมที่เป็นพลวัตมีความเคลื่อนไหวสะท้อนกลับไปมาตลอดเวลาระหว่างพ่อกับแม่ แม่กับพ่อ พ่อกับลูก ลูกกับพ่อ แม่กับลูก และลูกกับแม่โดยมีฐานของสามเหลี่ยมเป็นความผูกพันระหว่างพ่อแม่ถ้าพ่อกับแม่มีความสัมพันธ์รักใคร่ปรองดองแน่นแฟ้น ก็จะส่งผลถึงส่วนยอดของสามเหลี่ยม คือลูกมีความมั่นคง เติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป (ประนอม รอดคำดี, 2553: 82-93) ความผูกพันในครอบครัวที่พัฒนาขึ้น ในช่วงต้นของชีวิตนี้จึงมีความสำคัญและมีผลต่อพัฒนาการในวัยต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจัดเป็นช่วงชีวิตที่ต่อไปจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติทำหน้าที่สืบต่อจากผู้ใหญ่ในอนาคต วัยรุ่นจึงสมควรที่จะได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมจากครอบครัวให้ได้รับความรักความผูกพันจากพ่อแม่ เพื่อให้วัยรุ่นพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งในช่วงวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในชีวิตเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ด้านสังคมและด้านจิตใจ ถ้าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถผ่านไปได้ด้วยดีจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น

ครอบครัวเป็นการรวมกันของบุคคลที่มีความรักความผูกพัน มีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ครอบครัวจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นหน่วยแรกที่หล่อหลอมชีวิตของคนในครอบครัวให้การดูแลอบรมสั่งสอนหล่อหลอมพฤติกรรม การกระทำ ความคิดรู้สึก เรียกโดยรวมว่าช่วยหล่อหลอมบุคลิกภาพของมนุษย์ สร้างและพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในสังคม (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2545: 1) นอกจากนี้เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค ครอบครัวยังเป็นแหล่งช่วยเหลือให้สมาชิกฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ได้เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่อย่างปกติสุข สมาชิกในครอบครัวสามารถก้าวไปตามวงจรชีวิตได้อย่างไม่หยุดชะงัก ครอบครัวจึงต้องมีการปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวที่มีความสุขหรือสุขภาวะนั้น ก็จะส่งผลต่อสุขภาวะของสมาชิกเช่นกัน นั่นคือ การทำหน้าที่ของครอบครัวมีผลต่อสุขภาวะของสมาชิกแต่ละคน และสุขภาวะของสมาชิกแต่ละคนมีผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของ

ครอบครัว (Hanson & Boyd, 1996: 3) การทำหน้าที่ของครอบครัวตามแนวคิดเซอร์คัมเพลค นั้นประกอบด้วย 3 มิติ คือ ความผูกพันต่อครอบครัว ความสามารถในการปรับตัว และการสื่อสารในครอบครัว

จากการศึกษาภาวะความอยู่ดีมีสุขของประชาชนด้านชีวิตครอบครัวมีแนวโน้มลดลง (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, 2546: 2) โดยเฉพาะดัชนีด้านสัมพันธภาพที่อบอุ่นในครอบครัวมีค่าดัชนีลดลงจากร้อยละ 80.85 ในปี 2539 ลดลงเป็น 70.77 ในปี 2545 แสดงให้เห็นการอยู่ร่วมกันและความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวเริ่มเสื่อมสลาย ความผูกพันและความเกื้อกูลกันในครอบครัวเริ่มห่างเหิน อันเนื่องมาจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจบังคับให้สมาชิกในครอบครัวต่างต้องพึ่งตนเองมากขึ้น ขาดการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความผูกพันกันน้อยลง ความห่วงใยอาทร ความเสียสละ ความอดทนและพึ่งพาต่อกันลดน้อยลง ขาดความเข้าใจระหว่างคู่สมรส พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง หรือญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงทั้งในครอบครัวและในสังคมด้วยเช่นกัน (คลังปัญญาไทย, http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php. 2553) และจากการศึกษาผลกระทบของสถานภาพการสมรสและสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาต่อการติดยาบ้าของนักเรียนพบว่าการหย่าร้างของบิดามารดาทำให้นักเรียนเสี่ยงต่อการติดยาบ้าเป็น 1.8 เท่า นักเรียนที่สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาไม่ดีจะเสี่ยงต่อการติดยาบ้าถึง 3.14 เท่า (จรุง เมืองชนะ, 2542: 33)

จากการศึกษาของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2550: 3) พบว่า ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายประเด็น เช่น โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป จากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากยิ่งขึ้น เด็กถูกทอดทิ้งและมีความเครียดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว มีเวลาให้ครอบครัวน้อย ส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

จากการสำรวจความผูกพันในครอบครัวของโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย (ภัทรา สง่า, 2547: 3) พบว่า มีเพียงประมาณครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 53.4 ที่ผู้ปกครอง/ผู้เลี้ยงดูหลัก เห็นว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีลักษณะสมดุล เป็นครอบครัวที่สมาชิกมีความผูกพันกัน มีความร่วมมือกัน และการปรับตัวที่ดี ส่วนปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันในครอบครัว ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา/ผู้ปกครอง ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว สภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย จำนวนคนในบ้าน และภาวะวิกฤติในครอบครัว

การสื่อสารตามแนวคิดของเซอร์คัมเพลค หมายถึงการแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวเพื่อการให้ข้อมูล ความคิด ความรู้สึก แก่กันและกัน ครอบครัวที่มีทักษะการสื่อสารเชิงบวกช่วยให้ครอบครัวสามารถปรับตัวเผชิญต่อ สถานการณ์ความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากการสื่อสารในครอบครัวนั้นมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาการของสมาชิกในครอบครัวและครอบครัวโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่ครอบครัวมีบุตรวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นและครอบครัวจะต้องมีการปรับระดับความผูกพันในครอบครัวที่มีต่อกันให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมโดยการใช้ทักษะ
การสื่อสารที่ดี เพื่อให้สามารถพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตน เป็นอิสระจากบิดามารดาและยังคงระดับความผูกพันในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถปรับตัวและมีพัฒนาการที่ดีเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ

จะเห็นได้สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของครอบครัว และนำไปสู่ปัญหาของสังคมต่างๆ มากมาย หากครอบครัวไม่เข้มแข็งพอ การปกป้องคุ้มสมาชิกในครอบครัวให้รอดพ้นจากภัยรอบด้านจะทำได้ยาก และสภาพปัญหาสังคมก็นับว่ามีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความผูกพันภายในครอบครัวของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก จากครอบครัวใหญ่มาเป็น

ครอบครัวเล็กที่อยู่กันตามลำพังมากขึ้น ครอบครัวที่มีการแยกกันอยู่ หรือหย่าร้างกันมีจำนวนเพิ่มขึ้น บางครอบครัวยังได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลจากครอบครัวเดิมหรือญาติพี่น้อง แต่หลายครอบครัวต้องเผชิญชีวิตตามลำพัง ความสัมพันธ์ต่อกันภายในครอบครัวห่างเหิน มีสภาพต่างคนต่างอยู่มากขึ้น โดยมีการทำงานของพ่อแม่ การเรียนหนักของลูก สื่อต่างๆ และวัตถุเข้ามาแทนที่ความสัมพันธ์ใกล้ชิด ในครอบครัวที่เป็นปัญหาจะพบเด็กถูกทอดทิ้งตามลำพังหรืออยู่กับผู้อื่น แม้ในครอบครัวที่พ่อแม่ลูกอยู่ร่วมกัน เด็กก็จะถูกทอดทิ้งโดยไม่ตั้งใจได้มาก ในทางตรงข้าม บางครอบครัวที่พ่อแม่รักลูกมาก ห่วงใยมาก มีความคาดหวังมาก ก็มีส่วนทำให้เด็กเกิดความไม่มั่นคงทางจิตใจได้ ซึ่งเป็นเหตุทำให้เกิดความผิดปกติในบทบาทหน้าที่และความเป็นอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกผูกพันในครอบครัวข้างต้น จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะศึกษาที่เป็นโครงการวิจัยที่ใช้พื้นที่ในการศึกษากว้างระดับประเทศ ซึ่งความผูกพันแต่ละแห่งจะมีบริบทที่แตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของนักเรียนและปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อความผูกพันในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเป็นช่วงของวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก มีความสนิทสนมและตามเพื่อนมากกว่าครอบครัว มีการสื่อสารกับครอบครัวน้อยลง ทำให้ความผูกพันกับครอบครัวลดลง เพื่อนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นในการสร้างเสริมให้วัยรุ่นพัฒนาความผูกพันในครอบครัว เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตนอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งเทคนิคดังกล่าวนี้จะสามารถระบุถึงอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และผลจากการวิเคราะห์โดยเทคนิคนี้จะทำให้ได้สารสนเทศมากยิ่งขึ้น อันนำไปสู่การเข้าใจและแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี่มีมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย โดยวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันต่อครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย เพื่อให้การวิจัยบรรลุตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

(3.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 36 จังหวัดเชียงราย จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 41 โรงเรียน จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 189 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 6,590 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2556 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการกำหนดขนาดและขั้นตอนการสุ่มดังนี้

(1) สำรวจข้อมูลประชากรจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (จังหวัดเชียงราย) โดยจัดขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

(2) การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างก่อน ได้กลุ่มตัวอย่าง 377 คน โดยใช้แนวคิดของลินเดอแมน ซึ่งเสนอแนะว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดอย่างน้อย 20 เท่า ของตัวแปรอิสระ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973: 727) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 5

$$n=\frac{N}{1+Ne^2}$$

แทนค่า $$n=\frac{6590}{1\div 6590(0.05)^2}$$

$$\approx 377$$

จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีลำดับขั้นในการสุ่มดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และมีโรงเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยทำการสุ่มโรงเรียนมาร้อยละ 20 (โดยคำนวณตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างและประชากร) ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาด

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้นักเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยทำการสุ่มนักเรียนในแต่ละระดับชั้นและของทุกโรงเรียนในขั้นตอนที่ 1 มาร้อยละ 20 (โดยคำนวณตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างและประชากร) ของนักเรียนในทุกระดับชั้นและทุกโรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 444 คน ซึ่งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประมาณไว้ป้องกันความผิดพลาดและเพียงพอของข้อมูล ซึ่งอาจเกิดจากนักเรียนไม่ตั้งใจตอบแบบสอบถาม หรืออาจเกิดจากการตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกข้อ

(3.2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความผูกพันในครอบครัว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามข้อมูลสัมพันธภาพในครอบครัว

(3.3) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามตามลักษณะที่ต้องการวัด และจัดทำผังการออกข้อคำถาม

4. เขียนข้อคำถามของแบบสอบถามให้ครอบคุลมตามโครงสร้างของนิยามปฏิบัติการ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเองทุกชุดให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบของการใช้ภาษาและครอบคลุมของเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปร และพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้น (OIC) ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อความนั้นใช้ได้ พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1 ซึ่งถือว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์การคัดเลือก
แล้วนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ.50 แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้

6. ทำการแก้ไขเครื่องมือแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยอีกครั้งหนึ่งนำมาปรับปรุงจนแน่ใจว่าใช้ได้

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาดัชนีอำนาจจำแนก โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item Total Correlation) และการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficent) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ผลดังนี้

7.1 ด้านคุณภาพของความผูกพัน ได้แบบสอบถาม จำนวน 11 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.490 ถึง.727ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.838

7. 2 ด้านการส่งเสริมความเป็นตัวตน ได้แบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่. 440 ถึง.725 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.826

7.3 ด้านการสนับสนุนทางอารมณ์ ได้แบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.484 ถึง 772 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.907

7.4 ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ได้แบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.625 ถึง.700 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.855

7.5 ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุน ได้แบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.496ถึง.749 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.884

7.6 ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ได้แบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.410 ถึง.780 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.873

7.7 ด้านการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวทั้งกิจกรรมในบ้านและนอกบ้านได้แบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.377 ถึง.774 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.882

7.8 ด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุย ปรึกษาหารือ และตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆได้แบบสอบถาม จำนวน 13 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.253 ถึง.774 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.909

7.9 ด้านสมาชิกในครอบครัวแสดงออก ซึ่งความรัก และความเอื้ออาทรต่อกัน ทั้งทางกาย วาจา ใจได้แบบสอบถาม จำนวน 15 ข้อ มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่.447 ถึง.788 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ.928

8. จัดเตรียมแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 444 ฉบับ เพื่อนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย

(3.4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัย ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. จัดเตรียมแบบวัดและแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัย ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อถึงกำหนดเวลาที่นัดหมายกับโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยนำแบบวัด และแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อทำการชี้แจงให้นักเรียนทำแบบวัดและแบบสอบถามด้วยความเข้าใจ

4. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงผู้วิจัยตรวจสอบแบบวัดและแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาหลังจากคัดเลือกแบบวัดและแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์

5. นำแบบวัดและแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้ว มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. ทำการลงรหัสและนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและรายงานผลการวิจัย

(3.5) การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระเบียบวิธีการทางสถิติโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปรต่างๆ โดยการหาค่าทางสถิติพื้นฐานของคะแนน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการวิเคราะห์ KMO and Bartlett's Test

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยโปรแกรม LISREL ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวขอนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generally Weighted Least Squares หรือ WLS) กับวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate: ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าสถิติสำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 52-53)

3.1.1 ค่าสถิติไค-กำลังสอง (Chi-Square) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า x^2 มีค่าสูงมาก และมีนัยสำคัญทางสถิตินั้นคือ โมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Bad Fit) ซึ่งผู้วิจัยจะต้องดำเนินการปรับโมเดลต่อไปจนกว่าค่า x^2 จะมีค่าต่ำมากและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่ารูปแบบสอดคล้อง (Good Fit) หรือโมเดลตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

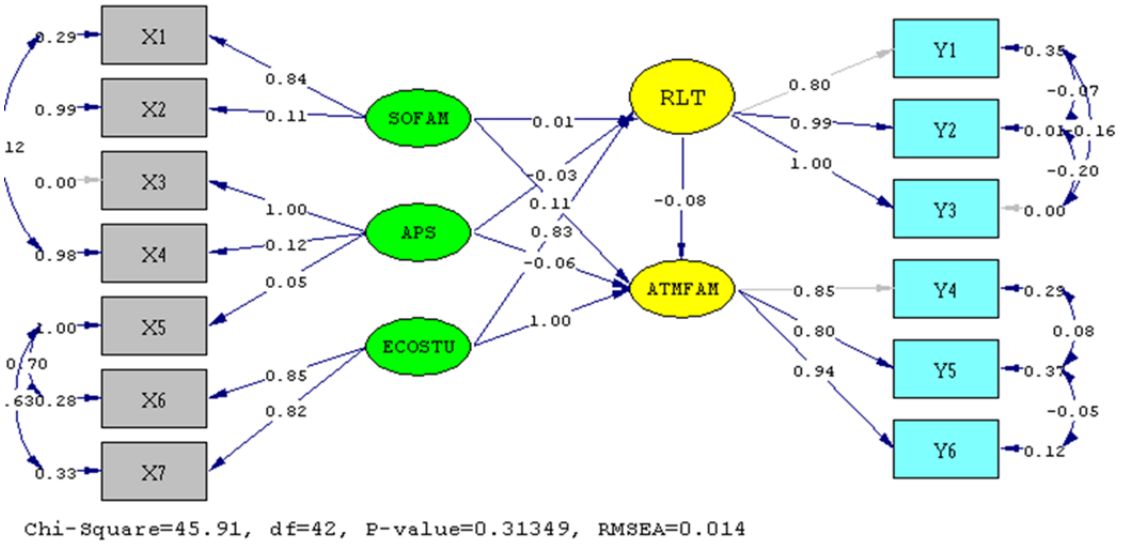
3.1.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-fit index: GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit index: AGFI) ถ้าค่าดัชนี GFI และ AGFI มีค่ามากกว่า 0.9 แปลได้ว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูล

3.1.3 ค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Square Residaul) ถ้าค่า RMR มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 แปลว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูล

3.1.4 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไคว-กำลังสอง โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงนั้นไม่สอดคล้องกับความจริง และเมื่อเพิ่มจำนวนพารามิเตอร์อิสระแล้ว ค่าสถิติมีค่าลดลงเนื่องจากค่าสถิติขึ้นอยู่กับประชากรและชั้นอิสระ RMSEA ควรมีค่าต่ำกว่า.05 หรือไม่เกิน.08 ซึ่งแสดงว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย พบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัว จะเห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R Square ตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) มีค่าเท่ากับ 0.88 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) ได้ร้อยละ 88

ภาพโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลตอความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดล คือ ตัวแปรด้านฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน (ECOSTU) ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) เป็นปริมาณ 1.00 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (SOFAM) ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) เป็นปริมาณ 0.11 ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดู (APS) ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) เป็นปริมาณ-0.05 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงน้อยที่สุดคือ ตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว (RLT) มีอิทธิพลต่อตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) เป็นปริมาณ-0.08

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดล คือตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (SOFAM) และตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดู (APS) ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) เป็นปริมาณ 0.00 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงน้อยที่สุดคือ ตัวแปรด้านฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน (ECOFAM) มีอิทธิพลต่อตัวแปรความผูกพันในครอบครัว (ATMFAM) เป็นปริมาณ-0.07

ตารางผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลตรงและอิทธิพลทางอ้อม

ตัวแปรเหตุ / ตัวแปรผล	R^2	SOFAM			APS			ECOFAM			RLT		
		TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE
RLT	0.69	0.01	0.01	-	-0.03	-0.03	-	0.83**	0.83	-	-	-	-
ATMFAM	0.88	0.11	0.11	0.00	-0.05	-0.05	0.00	0.93**	1.00	-0.07	-0.08	-0.08	-
ไค-สแควร์ = 45.91		p = 0 .31349		df = 42		GFI = 0.98		AGFI = 0.97		RMR = 0.02			

ค่าสถิติ * $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยโดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในครอบครัว ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูทางครอบครัว ปัจจัยด้านฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว และปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว อภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนมีอิทธิพลรวม และทางตรง ต่อความผูกพันในครอบครัวในทิศทางที่เป็นบวก โดยตัวแปรปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนสามารถวัดได้จากรายได้ของนักเรียนและสถานะการเงินของนักเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อความผูกพันในครอบครัว ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน พ่อแม่ก็ไม่ต้องออกไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัวไกลบ้านทำให้มีเวลาอยู่กับลูกได้มากขึ้นย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขในครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกันในครอบครัว ครอบครัวจึงมีบทบาทในการขัดเกลา อบรมบ่มนิสัย ให้นักเรียนรู้จักประหยัด รู้จักพอ รู้จักประมาณ ส่งผลให้เกิดความผูกพันในครอบครัวมากยิ่งขึ้น ซึ้งสอดคล้องกับ จรรยา สุวรรณทัต (2523) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ว่าสภาพเศรษฐกิจ สังคมในครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขในครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกันในครอบครัว พัชรี เวียงคำ (2543) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นพบว่า การที่บิดามารดามีการศึกษาค่อนข้างสูง (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป) ทำให้มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีรายได้ค่อนข้างมั่นคง และค่านิยมสังคมไทยที่ยอมรับสามีหรือบิดาเป็นผู้นำครอบครัวซึ่งสิ่งเหล่านี้น่าจะมีส่วนในการสร้างและเลือกสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัว เช่น การเลือกวิธีการอบรมเลี้ยงดู การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ลักษณะการสื่อสารในครอบครัว และการตรวจสอบบุตรเกี่ยวกับการคบเพื่อน และการที่มารดามีการศึกษาที่ดีทำให้มีโอกาสในการประกอบอาชีพเพื่อสนับสนุนฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและพัฒนาตนเองให้ทันสมัย ผจงจิตต์ พิทักษ์ภากร (2543) ได้ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยพื้นฐานครอบครัวเดิมของคู่สมรส การตัดสินใจเลือกคู่ครอง องค์ประกอบครอบครัวเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาครอบครัวที่มีต่อความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวงจรชีวิตครอบครัวกับความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 6 มิติ และมีน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ในแต่ละมิติไม่เท่ากัน ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ความมีน้ำใจและเอื้ออาทรซึ่งกันและกันการให้ความรักต่อกัน การมีบรรทัดฐานในครอบครัวร่วมกัน การมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันการทำกิจกรรมร่วมกัน และ

ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นวัย ซึ่งทั้ง 6 มิติมีองค์ประกอบหรือปัจจัยร่วมเพียงหนึ่งปัจจัย คือ ปัจจัยความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว ซึ่งมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรของปัจจัยได้ร้อยละ 60.81

ตัวแปรปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อความผูกพันในครอบครัวในทิศทางที่เป็นลบ โดยตัวแปรปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียนสามารถวัดได้จากรายได้ของนักเรียนและสถานะการเงินของนักเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อความผูกพันในครอบครัว เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีค่าครองชีพที่สูง จำนวนเงินที่นักเรียนรับจากครอบครัวในแต่ละวันไม่เพียงพอในการใช้จ่าย พ่อแม่ต้องทำงานมากยิ่งขึ้นมีเวลาอยู่บ้านกับครอบครัวน้อยลง ทำให้มีการพูดคุยกันในครอบครัว การทำกิจกรรมต่างๆในครอบครัวน้อยลง จึงส่งผลต่อความผูกพันในครอบครัวน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับ เมนโดซา (Mendoza,1996,pp.99-105) พบว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อมารดาและเด็ก ซึ่งได้แก่ ความยากจน ปัญหาในครอบครัว การไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง หรืออาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ จากสภาวะดังกล่าวส่งผลกระทบคือ ความเจ็บป่วย รายได้ไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดความเครียด ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียนมหาวิทยาลัยมหิดล (2552) การศึกษานี้พบว่าครอบครัวที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีสัมพันธภาพแบบสมดุลสูงกว่าครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทรา สง่า (2547) ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากครอบครัวในเขตเทศบาลต้องผจญกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจสูงกว่า และมีโอกาสใช้เวลาร่วมกันน้อยกว่าครอบครัวที่อยู่นอกเขตเทศบาล เพราะต้องมีการแข่งขัน ต่อสู้ และดิ้นรนในการทำมาหากิน เพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว (จรุง เมืองชน: 2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวในปี 2550 พบว่า ครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงในหลายประเด็น เช่น โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากยิ่งขึ้น เด็กถูกทอดทิ้งและมีความเครียดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว มีเวลาให้ครอบครัวน้อย ส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัย ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลทางลบ ต่อตัวแปรความผูกพันในครอบครัว อันเนื่องมาจากสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การพูดคุย การสื่อสาร การร่วมกิจกรรม การแสดงความรัก ความเอื้ออาทรกัน ทั้งทางกาย วาจา และใจกันน้อยลง ผู้ปกครองควรเป็นผู้ให้ความรักความผูกพัน ให้คำแนะนำ สนับสนุน กระตุ้นให้กับเด็กมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กมีความผูกพันกับครอบครัวมากยิ่งขึ้น การที่จะคิด แสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น

2. ครูควรสนับสนุน จัดบริการแนะแนวให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวให้กับนักเรียน สนับสนุนกิจกรรมเชิงปฏิบัติให้นักเรียนกับผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยกัน มีการพูด ปรึกษาหารือกันด้วยเหตุผล

3. ทางโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีเครือข่ายชุมชน มีส่วนร่วมในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัว ให้วางแผนในการดำเนินชีวิตครอบครัว ให้เตรียมความพร้อมทั้งเศรษฐกิจ ทักษะในการแก้ปัญหา ชีวิตครอบครัว ทักษะในการปรับตัวเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความผูกพันในครอบครัวกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ในเขตพื้นที่อื่นที่แตกต่าง
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนเพิ่มเติม
3. ในการศึกษาความรู้สึกผูกพันในครอบครัวของนักเรียนในครั้งต่อไป ควรหาปัจจัยหลายๆด้านมาศึกษาเพิ่มเติม

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนวทางตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความหวังดีเสมอมา จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายทุกท่าน ที่ให้ความรู้อันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลี้ตระกูล ดร.ประภาส ณ พิกุล และดร.ประเวศ เวชชะ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และนักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนเพื่อนๆ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างกำลังใจ จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ไปด้วยดี

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอน พระคุณนี้หาที่เปรียบมิได้ ตลอดจนขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกท่านที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาด้วยดีตลอดมา

7. เอกสารอ้างอิง

คลังปัญญาไทย. (2553). **ครอบครัวไทย**. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2553, จาก http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php.

จรรยา สุวรรณทัต. (2523,กุมภาพันธ์). **ครอบครัวสัมพันธ์**. คุรุปริทัศน์,6 (2),52-57

จรุง เมืองชนะ. (2542). **ผลกระทบของสถานภาพสมรสและสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาต่อการติดยาบ้าของนักเรียนชาย**. (วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร.

ผจงจิตต์ พิทักษ์ภากร. (2543). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประนอม รอดคำดี. (2553). **การแสดงออกถึงความผูกพันระหว่างแม่กับลูก**. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 (1), 82-93.

พัชรี เวียงคำ. (2543). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น**. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.

ภัทรา สง่า. (2547). **สถานภาพครอบครัวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2545). **จิตวิทยาการปรับตัว**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). **สัมพันธภาพในครอบครัวไทย.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. (2546). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันฯ.

Hanson, H. M., & Boyd, S. T. (1996). **Family Health Care Nursing: Theory, Practice, and Research**. New York: Davis.

Mendoza, F. S. (1996). **Socioeconomic, culture, and ethic issues in pediatrics**. In D. Bemstein, & S. P. Sheliv (Eds.), Pediatric (pp.99-105). Phailadelphia: Williams & Wilkins.

การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

นัฐตยา พงษ์เสือ[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูไทยที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 800 คน โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 400 คน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.993

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านคุณธรรมพื้นฐานความเป็นครูทั้ง 5 องค์ประกอบ อธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ร้อยละ 78.03 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2 =170.47, df=193) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่า 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.91 ค่าดัชนีรากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized RMR) มีค่าเท่ากับ 0.050 แสดงว่า โมเดลองค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง,คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21

[1]สาขาวิชา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
email: dokfin_7@hotmail.com

Characteristics of Thai Teacher Development in the 21st Century Chiangrai Primary Educational Service Area Office 3.

Nattaya Pongsuea[1]

Abstract

The purposes of this research were to development indicators characteristics of thai teacher in the 21st century Chiangrai Primary Educational Service Area Office 3 and to examine the consistency of the structural equation modeling of the characteristics of thai teacher in the 21st Century Chiangrai Primary Educational Service Area Office 3 and the empirical data. The sample used were 800 thai teacher in the 21st Century Chiangrai Primary Educational Service Area Office 3 of the academic year 2014 who were sampled from the multistage random sampling. The research instruments drawn for this study were the 5 rating scale questionnaire with the reliability at 0.993.

There were 5 factors of the characteristics of thai teacher in the 21st Century Chiangrai Primary Educational Service Area Office 3 consisting of measurement and evaluation, social interaction, spiritual teacher, the learning process and moral of teacher. The results indicated that the model of the futuristic thinking characteristics was fit to the empirical data with the goodness of fit statistics as follows: GFI=0.98, AGFI=0.91, RMR=0.050, and Chi-square=170.74 without the statistically differences at p.=0.87. This revealed that the model of the Characteristics of Thai Teacher in the 21st Century Chiangrai Primary Educational Service Area Office 3 was consistent with the empirical data.

Keyword: Second Order confirmatory factor analysis, Features teachers in the 21st century

[1]Research and Education Evaluation Master of Education Chiang Rai Rajabhat University
e-mail: dokfin_7@hotmail.com

1. บทนำ

จากจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ที่ได้มุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของคนไทย เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเจริญงอกงามให้แก่บุคคลในสังคม โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดที่มีมากมายหลายวิธีที่สามารถทำให้บุคคลมีความรู้ทางวิชาการ มีการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ ด้วยกระบวนการและการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในอดีตที่ผ่านมาการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อการพัฒนาในด้านวุฒิการศึกษา พุทธิศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษาเท่านั้น ซึ่งในยุคปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็น พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย สำหรับภาระหน้าที่สำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่อาจจำกัดเพียงเพื่อการให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้เรียนเท่านั้น หากแต่สิ่งที่จำเป็นและขาดไม่ได้ นั่นคือ การทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่มีความสอดคล้องกับการดำรงชีวิตอยู่ในสมัยใหม่ได้อย่างชาญฉลาดและมีความสุข รู้เท่าทันโลก รู้จักทางเลือก รู้จักการแก้ปัญหา การได้รับการพัฒนาทักษะและนิสัยที่รักการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (Life-Long Learner) รวมทั้งการมีทักษะที่เรียกว่า Relearning ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถในการลบล้างความรู้/ ความคิดที่ล้าสมัยออกไป แล้วเติมเต็มด้วยสิ่งใหม่ๆ ที่ทันสมัยกว่ามาทดแทนให้แก่ตนเอง

ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญคือ การเป็นผู้สอนให้นักเรียนรู้จักการฝึกคิด เป็นผู้ให้คำแนะนำแก่นักเรียน เป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวของนักเรียน ดังนั้น คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของครูจึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน ทั้งนี้เพราะคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครู จะมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจในตัวครู และอาจมีผลต่อการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ครูสอนด้วย บ้านเมืองดังพระราโชวาทของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพุธที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ.2526 ความตอนหนึ่งว่า "...อาชีพครูถือว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง และก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญได้นั้น จะต้องพัฒนาคน ซึ่งก็ได้แก่เยาวชนของชาติ เสียก่อน เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์ทุกด้าน จึงจะสามารถช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไปได้..." จากพระราโชวาทดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ที่เป็นครูนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เพราะครูเป็นผู้ปลูกฝังความรู้สึกความคิดและจิตใจและพัฒนาเยาวชนให้มีความเจริญในทุกๆ ด้าน บ้านเมืองจะมีความเจริญมั่นคงอยู่ได้ ก็เพราะประชาชนในชาติได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธีการพัฒนาคนจะดำเนินไปอย่างถูกต้องก็เพราะมีระบบการศึกษาที่ดี และระบบการศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็เพราะมีครูที่มีคุณภาพ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา,2553, หน้า 16)

หนังสือวิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความจำเป็นในการสร้างอารยธรรมมนุษย์ยุคต่อไปจึงต้องตกอยู่ที่มือครู เพราะ “มนุษย์เท่านั้นที่จะสอนความเป็นมนุษย์ได้” แต่ทั้งหมดนั้นครูจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด และเปลี่ยนกระบวนทัศน์ที่เป็นอยู่อย่างสิ้นเชิง

ครูได้รับการย่องย่องเชิดชูเกียรติมาโดยตลอด และยังเป็นบุคคลที่มีบทบาทความสำคัญยิ่งในการพัฒนามนุษย์ ดังนั้นบุคคลที่จะมาทำหน้าที่นี้จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดีพร้อม เช่น ความรู้ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการอบรมสั่งสอน เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้และเรียนรู้ร่วมกัน จัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะที่พึงประสงค์จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้นักเรียนเกิดความสุข และพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และประเมินผลการเรียนการสอนทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม ในอนาคตจึงต้องมีการเพิ่มเติมคุณลักษณะของครูบางประการเนื่องจาก

1. การก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งการสร้างเด็กให้เติบโตมาในศตวรรษที่ 21 อาจไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป เพราะสิ่งที่เคยเป็นมาอาจใช้ไม่ได้กับยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และปัญหาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่วันนี้คือ การศึกษาที่ยังล้าหลังต่อความต้องการของตลาดแรงงานอยู่หลายปี และยิ่งถูกซ้ำเติมความล้าหลังด้วยการหมุนของโลก รวมถึงการเขยื้อนเข้ามาใกล้ทุกทีของการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงถึงเวลาที่ต้องเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมจับต้องได้กันเสียที สอนเด็กอยู่กับธรรมชาติเมื่อโลกเปลี่ยน (ประชาชาติธุรกิจ, 2555, หน้า 6)

2. กระแสโลกาภิวัฒน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านวิสัยทัศน์ สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทั้งทางบวกและทางลบแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการดำรงชีวิต การเรียนรู้ สังคม ความรู้ สังคมปราชญ์และผลกระทบในการพัฒนาครู การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพครูอย่างสำคัญ (โฉมทัย อุดมบุญญานุภาพ, บทความคุณลักษณะครูรุ่นใหม่กับการปฏิรูปหลักสูตรผลิตครูในศตวรรษที่ 21)

ซึ่งจากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าอาชีพครูมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ สืบเนื่องมาจากการจัดการศึกษาของครูในยุคสมัยก่อนเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเกิดการท่องจำ เกิดจากการเรียนรู้ในหนังสือเพียงเล่มเดียว ครูเป็นผู้ป้อนองค์ความรู้ให้ โดยที่นักเรียนไม่ได้เกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไม่ได้ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่ได้ลงมือปฏิบัติเอง ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแล้วแต่ครูเป็นผู้จัดเตรียม วางแผนให้ ไม่ได้เกิดการวางกระบวนการเรียนร่วมกัน จัดการศึกษาโดยขาดการคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละบุคคลทำให้ผลการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันในการพัฒนาคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นจะต้องมีตัวชี้วัดคุณภาพของครู ดังต่อไปนี้ จำนวน 10 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการใช้ภาษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น ด้านการวัดและประเมินผลเพื่อครูจะได้มีศักยภาพที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเพื่อยกระดับขีดความสามารถของผู้เรียนและสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพที่จะแข่งขันกับนานาประเทศได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทย ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ คุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูไทยที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีโรงเรียนทั้งหมด 153 โรงเรียน ปีการศึกษา 2557 มีจำนวน

ครูผู้สอนจำนวน 1,691 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูไทยที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวนประชากร 1,691 คน โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตาราง ของ Yamane (1973: 727) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวนประชากร 1,691 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 316 คน เพื่อให้การวิจัยมีความแม่นยำ ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 800 คน โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 400 คน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำนวน 400 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูไทยที่ปฏิบัติการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จากจำนวนครูทั้งหมด 1,691 คน มาเป็นตัวแทนหรือกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณหาสัดส่วน จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วน

ขั้นตอนที่ 2 ทำการจับสลากรายชื่อโรงเรียนให้ได้ตามสัดส่วนจำนวนครูที่ได้ในแต่ละกลุ่มอำเภอ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการทำการวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อสร้างเป็นข้อคำถามที่มีลักษณะสัมพันธ์กับคุณลักษณะของครูไทย ในศตวรรษที่ 21 โดยสร้างเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ข้อคำถามจำนวน 73 ข้อ
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยทำการตรวจสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอคำแนะนำ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.66 ถึง 1.00 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาแบบสอบถามที่มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป จำนวน 73 ข้อ
5. รวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านป่าแดง จำนวน 10 คน และครูผู้สอนโรงเรียนบ้านป่าเหมือด (เสริมเกียรติวณิชราษฎร์บำรุง) จำนวน 20 คน รวมจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพ ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.993
7. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดพิมพ์จำนวน 800 ฉบับ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจำนวน 73 ข้อ ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ องค์ประกอบหลัก เนื่องจากในแต่ละองค์ประกอบไม่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้การแปลความหมายชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยทำการหมุนแกนแบบOrthogonal ด้วยวิธีแวริแมกซ์ (Varimax) ได้จำนวนองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละและความแปรปรวน และค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบ	หลังการสกัด			หลังการหมุน		
	ค่าไอเกน	ร้อยละความแปรปรวน	ร้อยละความแปรปรวนสะสม	ค่าไอเกน	ร้อยละความแปรปรวน	ร้อยละความแปรปรวนสะสม
1.	32.291	44.234	44.234	19.871	27.221	27.221
2.	12.597	17.257	61.491	16.896	23.145	50.366
3.	6.070	8.315	69.806	9.692	13.277	63.643
4.	4.036	5.529	75.335	7.479	10.245	73.888
5.	3.141	4.303	79.638	3.025	4.144	78.032
6.	1.756	2.406	82.044	2.295	3.144	81.176
7.	1.127	1.544	83.588	1.427	1.955	83.131
8.	1.061	1.453	85.041	1.394	1.910	85.041
KMO มีค่าเท่ากับ 0.925						
Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 57983.63 (Sig <.000)						

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 73 ตัวแปร สามารถจัดกลุ่มเข้าองค์ประกอบได้จำนวน 8 องค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) เกิน 1.00 ซึ่งแสดงว่าแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมด 73 ตัวแปร ได้มากกว่า 1.00 องค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมด 73 ตัวได้ร้อยละ 85.041

พบว่าเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบว่าตัวแปรแต่ละตัวควรอยู่ในองค์ประกอบใดใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป (โดยไม่พิจารณาว่าเป็นจำนวนบวกหรือจำนวนลบ) แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ สูงที่สุดบนองค์ประกอบนั้น พิจารณาถึงจำนวนตัวแปรที่ร่วมกันชี้วัดค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทำให้ได้องค์ประกอบของตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่เหมาะสมจำนวน 5 องค์ประกอบ

ประกอบด้วยตัวแปรทั้งสิ้น 41 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ทั้งสิ้น 78.032 % ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบที่ 6 7 และ 8 มีตัวแปรร่วมกันชี้วัดค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบไม่ถึง 3 ตัวแปร

องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบที่ปรับแล้วนี้ได้รับการตั้งชื่อให้สื่อความหมายได้สอดคล้องครอบคลุมรายการตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

องค์ประกอบ	ตัวแปร
1. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	1. ครูควรนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างถูกต้องและเหมาะสม 2. ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสนุกสนาน 3. ครูควรสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ 4. ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการใช้เครื่องที่มีเทคโนโลยีและสื่อดิจิตอล 5. ครูควรมีทักษะการสื่อสาร การบรรยาย การยกตัวอย่าง 6. การเลือกใช้สื่อและการนำเสนอ 7. ครูควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ด้านการวัดและประเมินผล	8. ครูควรมีการวางเป้าหมายและจุดประสงค์ในการสอนแต่ละครั้งอย่างชัดเจนและดำเนินการให้บรรลุผลตามที่ได้วางไว้ 9. ครูควรมีการประเมินผลนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง 10. ครูควรรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ 11. ครูควรมีความยุติธรรมและสามารถใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล 12. ครูควรมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร 13. ครูควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์การประเมินกระบวนการเรียนรู้ เกณฑ์การทดสอบความรู้ รวมถึงเจตคติของนักเรียนที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม 14. ครูควรมีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีและเครื่องมือที่หลายหลาย 15. ครูควรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้คู่คุณธรรม 16. ครูควรมีความรู้และความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการศึกษา 17. ครูควรใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียน 18. ครูควรให้ความรู้แก่นักเรียนเต็มความสามารถและปฏิบัติกับนักเรียนโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม 19. ครูควรมีทักษะการสื่อสาร การบรรยายและรู้หลักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง 20. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน

องค์ประกอบ	ตัวแปร
3. ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู (ต่อ)	22. ครูควรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้นักเรียน เรียนรู้จากการทำโครงงาน 23. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากกว่าการเรียนรู้ทฤษฎี 24. ครูควรมีความสามารถในการอธิบายและสื่อความได้อย่างเหมาะสม 25. ครูควรทำตนให้ศิษย์รัก ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความรักมีเมตตา และไม่ทำให้นักเรียนเกิดความกลัวและวิตกกังวลซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ 26. ครูควรมีความอดทน เพื่อส่งเสริมให้ศิษย์มีความคิดสร้างสรรค์ 27. ครูต้องรู้จักประสานความคิด สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา 28. ครูควรมีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ ทั้งการปฏิบัติในระดับสากลและในระดับท้องถิ่น 29. ครูควรมีความชำนาญในการแปลความหมายของข้อมูล เปรียบเทียบ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของข้อมูล สรุปและแสดงข้อมูลได้
4.ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	30. ครูควรมีความสามารถในการติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือ 31. ครูควรสร้างเครือข่ายต่างโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกัน 32. ครูควรปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี 33. ครูควรเป็นผู้ที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 34. ครูควรเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของชุมชน 35. ครูควรมีความสามารถผสมผสานความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ต่างๆ 36. ครูควรมีความกระตือรือร้นในการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น 37. ครูควรมีการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น 38 .ครูควรมีบทบาทนำด้านการสอนและวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและวิชาชีพร่วมกับผู้บริหาร
5.ด้านคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นครู	39. ครูควรมีความรอบรู้ มีทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ 40. ครูควรมีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริตมีเหตุผล 41. ครูควรช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา ควรให้คำปรึกษาแนะแนว
10 องค์ประกอบ	**41 ตัวแปร**

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง คุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่กลมกลืน

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	หมายเหตุ	ความหมาย
Chi-Square	เข้าใกล้ 0 (p>.05,ไม่มีนัยสำคัญ)	170.47 (p=0.87)	ผ่านเกณฑ์	โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
Chi-Square/df	<2.0	170.47/193=0.88	ผ่านเกณฑ์	
GFI	มากกว่า 0.9	0.98	ผ่านเกณฑ์	
AGFI	มากกว่า 0.9	0.91	ผ่านเกณฑ์	
Standardized RMR	เข้าใกล้ 0	0.050	ผ่านเกณฑ์	
RMSEA	<0.05	0.000	ผ่านเกณฑ์	

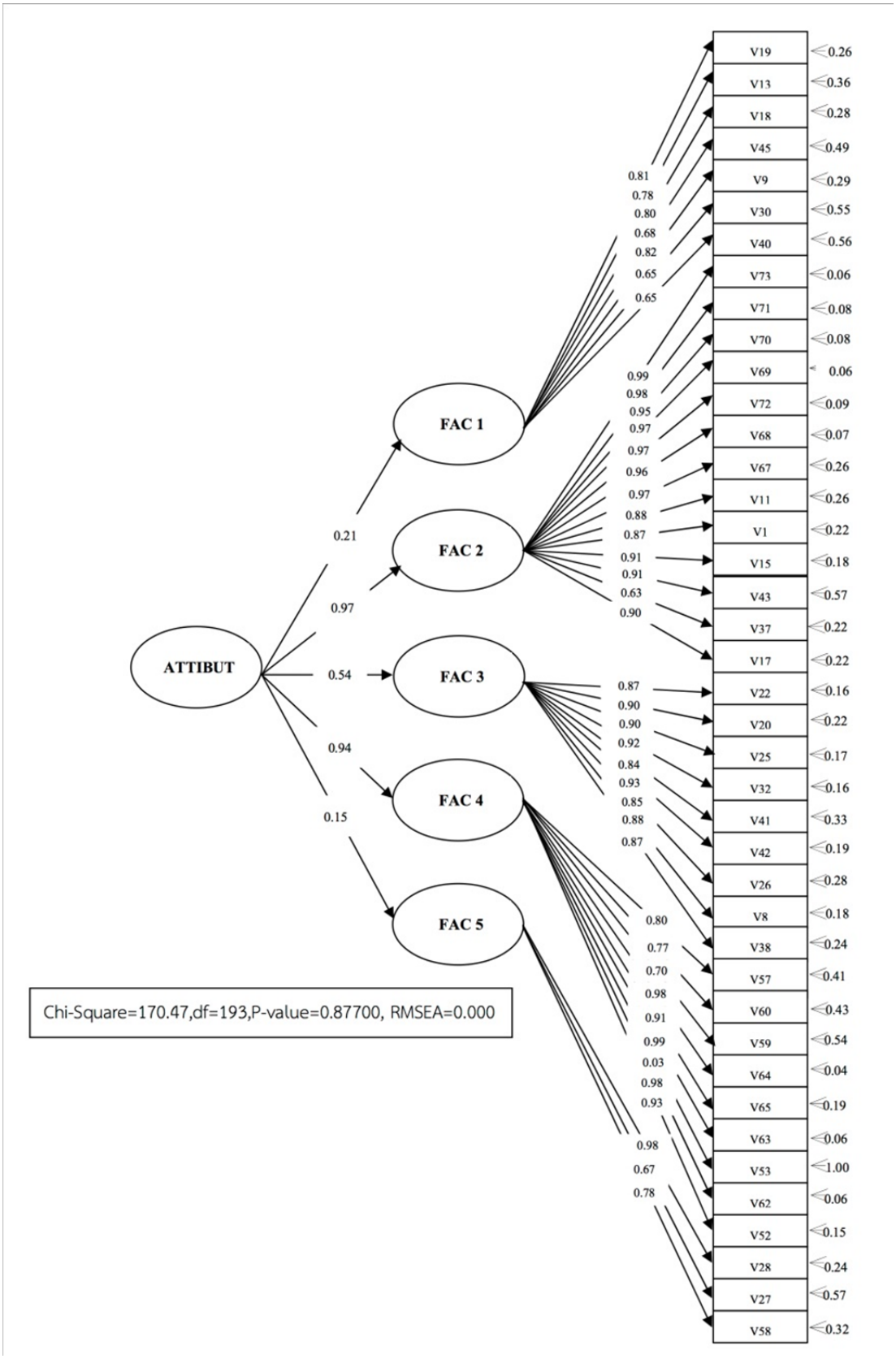
จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีค่าวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้แก่ ค่า χ^2 มีค่า 170.47 df มีค่า 0.88 p-value มีค่า 0.87 GFI มีค่า 0.98 AGFI มีค่า 0.91 RMR มีค่า 0.050 และ RMSEA มีค่า 0.000 สรุปได้ว่า โมเดลองค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่สร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 องค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทย ในศตวรรษที่ 21 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

องค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทย				
ตัวแปร	**สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบ**	**SE**	**t**	**R^2**
FAC1	0.21*	0.05	4.09	0.04
FAC2	0.97**	0.04	23.80	0.94
FAC3	0.54**	0.05	10.27	0.30
FAC4	0.94**	0.05	17.47	0.89
FAC5	0.15*	0.04	3.54	0.02
$\chi^{2=}$170.47, df=193, p-value=0.87, GFI=0.98, AGFI=0.91, RMR=0.050				

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมลิสเรล มีค่าวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้แก่ค่า χ^2 มีค่า 170.47 df มีค่า 193 p-value มีค่า 0.87 GFI มีค่า 0.98 AGFI มีค่า 0.921 และ RMR มีค่า 0.050 สรุปได้ว่าโมเดลองค์ประกอบอันดับที่สอง ที่สร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ จำนวน 41 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่อคุณลักษณะของครูไทย ในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด คือ 0.97 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ 0.94 รองลงมาเป็นองค์ประกอบด้าน การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีน้ำหนักองค์ประกอบ คือ 0.94 มีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ 0.89 และรองลงมา คือ ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.54 มีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ 0.30 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.21 มีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ 0.04 และด้านคุณธรรมพื้นฐานความเป็นครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่อคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 น้อยที่สุด คือ 0.15 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ 0.02

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทย ที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ผลวิจัยการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 73 ตัวแปร สามารถจัดองค์ประกอบได้ 8 องค์ประกอบ แล้วนั้น ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้เฉพาะตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเกิน.30 ซึ่งมีอยู่ 41 ตัวแปร ใน 5 องค์ประกอบ แล้วจึงนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอีกครั้งโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

2. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองตัวชี้วัดคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ เรียงลำดับโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านคุณธรรมพื้นฐานความเป็นครู โดยด้านการวัดและประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด พิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าความแปรปรวนร่วมเนื่องจากครูควรมีการวางเป้าหมายและจุดประสงค์ในการสอนแต่ละครั้งอย่างชัดเจนและดำเนินการให้บรรลุผลตามที่ได้วางไว้ ควรมีการประเมินผลนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง ควรรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ: 2548) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประเมินผลว่าวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ เป็นการศึกษาผู้เรียนแต่ละคนว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด และสมควรที่จะพัฒนาสมรรถภาพในด้านใด ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ จำนวน 41 ตัวแปร ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล มีความสำคัญต่อคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มากที่สุด ดังนั้นครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักของการวัดและประเมินผล มีการวางเป้าหมายจุดประสงค์ กฎเกณฑ์การะเมินที่ชัดเจน เพราะการวัดและประเมินผลเป็นส่วนสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการนำผลการวัดและประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาการของผู้เรียนโดยตรงและนำผลไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหาร สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในองค์กร โดยส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนา แก้ปัญหาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิจัยไปสร้างเป็นตัวชี้วัดในการประเมินพฤติกรรมครูในด้านต่างๆเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ให้มีความเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21

6. เอกสารอ้างอิง

เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม ภารดี อนันต์นาวี และคุณวุฒิ คนฉลาด. (2553). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องการศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562)**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สืบค้นจาก สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (จาก www.ksp.or.th/ksp2009/upload/ksp_kuru_research/files/2223-4625.pdf)

โณทัย อุดมบุญญานุภาพ. (2550, ธันวาคม 2). **คุณลักษณะครูรุ่นใหม่กับการปฏิรูปหลักสูตรผลิตครูในศตวรรษ 21**. สืบค้นจาก http://.thatpanom.com

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 255***2*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

ชมพูนุช ร่วมชาติ. (2548*)*. **อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2550-2559***)*. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (ม.ป.ป.). **การเรียนรู้ในยุคสมัยหน้า: ตอนรูปแบบและทฤษฎี การเรียนรู้อนาคต.** [อินเทอร์เน็ต]. สืบค้นเมื่อ 18 ก.ย.2556, จาก http://thanompo.edu.cmu.ac.th/load/journal/50-51/next-eneration%20f%20learning.pdf

พลสัณห์ โพธิ์ศรีทอง. **10 คุณลักษณะ ครูพันธ์ใหม่** .สืบค้นจาก [Online] Available HTTP: http://www.sammajivasil.net/nes11.htm

ภราดรวิเศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. (2553). **คุณภาพครูและคุณภาพการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย: http://www.escd.or/escd/document/seminar/../teacher_leader.doc.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

สมชาย โพธิ์แก้ว. (2547). **คุณลักษณะและความรู้ความสามารถที่พึงประสงค์ของครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2547-2557)**. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้นจาก สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (วจ 378.9593 ส42ค)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต4

พงศกร กากูล[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การสนับสนุนทางสังคม มโนภาพแห่งตน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 389 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่มิอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคม และแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มโนภาพแห่งตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.125 (SD=0.576) รองลงมา คือ การปรับตัวทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.118 (SD=0.591) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.688 (SD=0.778)

2. โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 0.37 ค่าความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 0.83 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.0069 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ค่าส่วนเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardize Residual) มีค่าเท่ากับ 0.61 รวมทั้งกราฟคิวพล็อต (Q-Plot) มีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุม ซึ่งโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยการปรับตัวทางสังคมได้ร้อยละ 92

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) คือ ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู (TE=0.85) รองลงมา ได้แก่ สภาพแวดล้อมใน, ความสัมพันธ์ในครอบครัว, การสนับสนุนทางสังคม, สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน, ฐานะทางครอบครัว, มโนภาพแห่งตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวทางสังคมมีทั้งหมด 8 ปัจจัย โดยทุกปัจจัยได้ส่งผลทางบวกทั้งหมด ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) คือ ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู (DE=0.60) รองลงมา ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว, การสนับสนุนทางสังคม, สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน, สภาพแวดล้อมในโรงเรียน, ฐานะทางครอบครัว, มโนภาพแห่งตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามลำดับ

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคมมีทั้งหมด 3 ปัจจัย โดยทุกปัจจัยได้ส่งผลทางบวกทั้งหมด ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งค่าอิทธิพลผ่านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (IE=0.37) รองลงมา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งค่าอิทธิพลผ่านมโนภาพแห่งตนและความสัมพันธ์ในครอบครัว และปัจจัยฐานะทางครอบครัวที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านมโนภาพแห่งตน ตามลำดับ

[1]สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
e-mail: Pongsakorn08@hotmail.com

The Factors Affecting Social Adaptation of Learning Disabilities Students (LD) attending Integrated Schools under the Chiangrai Primary Educational Service Area Office 4.

Pongsakorn Kakoon[1]

Abstract

The purposes of this research were to firstly study the factors which included the rearing, family income, family relationship, school environment, social supporting, self-conception, teachers relationship, friends relationship with the social adaptation of learning disabilities students (LD) , to secondly determine consistence between the casual theoretical model and empirical data, as well as to thirdly investigate the influences of total, direct, and indirect factors affecting social adaptation of learning disabilities students (LD). The sample were 389 learning disabilities students studying in the second semester on academic year 2015. The questionnaire were factor affecting social and social adaptation. Analysis data with mean, standard deviation and Path analysis approach. The result of research revealed as follows.

1. Self-conception was the highest average level ($\bar{X}$=4.125, SD=0.576) toward social adaptation ($\bar{X}$=4.118, SD=0.591) and the school environment was the least average level ($\bar{X}$=3.668, SD=0.778) ;

2. The model was accordance with the empirical data with Chi-square (χ^2) of 0.37, and probability level (p) of 0.83, the Goodness of Fit Index (GFI) of 1.00, the Adjust Goodness of Fit Index (AGFI) of 1.00, the Root Mean Squared Residual (RMR) of 0.0069, the Root Mean Squared error of Approximation (RMSEA) of 0.00, Standardize Residual of 0.61, and the dammar of Q-Plot with its diagonal line were not rejected. The model could explain the social adaptation factor of learning disabilities students (LD) at 92 percent;

3. The highest total factors influential for social adaptation of learning disabilities students (LD) was rearing (TE=0.85) towards school environment, family relationship, social supporting, teachers and student relationship, family income, self-conception and friends relationship respectively;

4. Direct factors affecting for social adaptation of learning disabilities students (LD) consist of 8 factors in adding affective. The highest direct factor for social adaptation of learning disabilities students (LD) was rearing (DE=0.60) towards family relationship, social supporting, teachers and student relationship, school environment, family income, self-conception and friends relationship respectively;

5. Indirect factors affecting for social adaptation of learning disabilities students (LD) consist of 3 factors in adding affective. The highest indirect factor for social adaptation of learning disabilities students (LD) was school environment indirect influence to teachers and student relationship and friends relationship (IE=0.37) towards rearing that indirect influence to self-conception and family relationship and family income indirect influence to self-conception respectively.

[1]Branch Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University.
e-mail: Pongsakorn08@hotmail.com

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน โดยได้ระบุไว้ในมาตราที่ 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (สำนักงานคณะกรรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 73) ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องมีความครอบคลุมไปยังกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ด้วย

จากการศึกษานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ปัจจุบันมีเด็กในกลุ่มนี้จำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาเรียนรู้ที่เรียกกันว่า "นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือ Learning Disability หรือ LD" ลักษณะของเด็กประเภทนี้มองโดยรวมจะเหมือนกับเด็กปกติ แต่ความสามารถในการเรียนรู้เป็นปัญหาในการเรียนการสอนของชั้นเรียน เด็กประเภทนี้นับวันจะมีปัญหามากขึ้นและครูผู้สอนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กประเภทนี้น้อยมาก ลักษณะของเด็กกลุ่มนี้จะมีความยุ่งยากในการเรียนวิชาต่างๆ เช่น การอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ เป็นต้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทั้งๆ ที่มีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ (ดารณี ศักดิ์ศิริ-ผล, 2549) ซึ่งจากสถิติจากข้อมูลสารสนเทศนักเรียนพิการเรียนร่วม สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปี 2556 พบว่า มีนักเรียนพิการเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป จำนวน 252, 182 คนใน 17, 932 โรงเรียน โดยในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 197, 258 คน คิดเป็นร้อยละ 78.22 ของจำนวนนักเรียนที่มีความพิการทั้งหมด (สำนักงานคณะการกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 13) ทำให้ทราบได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นส่วนใหญ่ของนักเรียนที่มีความพิการทั้งหมด ซึ่งหากครู ผู้บริหารและผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กประเภทนี้อาจทำให้เด็กเหล่านี้ถูกปล่อยปละละเลยและกลายเป็นปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรของชาติต่อไป

การศึกษาการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า เด็กประเภทนี้เป็นเด็กที่ขาดการจัดระเบียบความคิด การกระทำ ทำอะไรไม่เป็นขั้นเป็นตอน พฤติกรรมที่ปรากฏ ได้แก่ ไม่สามารถแบ่งเวลาในการทำงานให้สำเร็จตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย ทำงานไม่ถูกต้อง ไม่มีจุดหมายเดินพล่านไปรอบๆ ห้องเรียน ระเบิดอารมณ์รุนแรงโดยไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ มีภาพที่ไม่ดีต่อตนเอง ควบคุมความสนใจไม่ได้ นิสัยหงุดหงิด ความสนใจช่วงสั้น เข้ากับเพื่อนไม่ค่อยได้ ไม่รับผิดชอบต่องานส่วนรวม ขี้ลืม คุมอารมณ์ไม่อยู่ ชอบอยู่คนเดียวมากกว่าคบกับคนอื่นมีความวิตกกังวลใจ มีปัญหาในเรื่องพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ในด้านลบ (ชวลิต ชูกำแพง. 2546) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543: 4) ว่าเป็นเด็กที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วเท่ากับเด็กปกติ แต่เป็นเด็กที่เรียนในชั้นเรียนรวมกับเด็กปกติที่มักจะถูกครูมองว่าเป็นเด็กไม่ฉลาด โง่ ครูบางคนดุด่าเด็กด้วยคำพูดเชิงลบ ส่วนใหญ่เด็ก

เหล่านี้จะเป็นที่รังเกียจของครูและเพื่อนๆ ในโรงเรียน ตัวเด็กเองก็เกลียดโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนไม่เข้าใจเด็ก ส่งผลให้เด็กไม่อยากไปโรงเรียน เด็กบางคนปรับตัวไม่ได้ก็มีพฤติกรรมก้าวร้าว บางคนขว้างปาข้าวของเกเร สร้างปัญหาขึ้น ในโรงเรียน ถูกทำโทษ มีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่น ปลีกตัวออกจากสังคม ในที่สุดก็ไม่มาโรงเรียน ความบกพร่องด้านการเรียนรู้สามารถส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อการนับถือตนเอง ต่อการศึกษา ต่ออาชีพ และการใช้ชีวิตประจำวันของบุคคลคนนั้นได้ ตลอดจนกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวและความสัมพันธ์ทางสังคมต่างๆ ด้วย ดังนั้นพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมจึงถือว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากต่อเด็กที่ความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่จะส่งผลให้เด็กประเภทนี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวนมากในแต่ละโรงเรียน และในสภาพการจัดการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียนไม่ได้มีครูผู้ดูแลด้านการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ จึงทำให้ครูผู้สอนแต่ละท่านต้องสอนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ครูบางท่านอาจไม่มีความเข้าใจในสภาพการใช้ชีวิตในสังคมของเด็กกลุ่มนี้ จึงอาจมองเด็กกลุ่มนี้ว่าเป็นปัญหาหรือมีทัศนคติด้านลบต่อนักเรียนส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูที่อาจปล่อยปละละเลย หรือปล่อยให้เด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับการพัฒนาตามสิทธิที่ควรเป็น หรืออาจปล่อยให้สร้างปัญหาในห้องเรียนจนอาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ของห้องเรียนหากมีนักเรียนในกลุ่มนี้จำนวนมาก

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นประกอบกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม โดยเลือกศึกษารูปแบบของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งจะสามารถตรวจสอบสมมุตฐานที่ได้จากการศึกษาไว้ว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และสามารถบอกได้ว่าตัวแปรอิสระที่ศึกษานั้นมีค่าอิทธิพลต่อตัวแปรตามทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้วิจัยสันนิษฐานว่าตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ภายนอก และตัวแปรความสัมพันธ์ในครอบครัว มโนภาพแห่งตน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ภายในจะส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคม การศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าปัจจัยที่ศึกษามีค่าอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือไม่ ทำให้ทราบถึงเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวดังกล่าว และนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือจัดสถานการณ์ตามตัวแปรอิสระแต่ละตัวให้มีความเหมาะสมให้กับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อให้สถานการณ์ที่เหมาะสมเหล่านั้นส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทิศทางที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีพัฒนาการทางด้านการเรียนที่ดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพแวดล้อมใน-โรงเรียน การสนับสนุนทางสังคม มโนภาพแห่งตน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวทาง-สังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 2, 317 คน จากจำนวน 130 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 389 คน (กนกวรรณ เอี่ยมชัย, 2549: 82 ; อ้างอิงจาก Yamane. 1973: 727) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random) เริ่มจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกลุ่มประชากรแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มตามสังกัดอำเภอ แล้วกำหนดสัดส่วนของกลุ่มประชากร จากนั้นแบ่งกลุ่มตามสังกัดแต่ละอำเภอออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ แล้วทำการกำหนดสัดส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียนในแต่ละสังกัดอำเภออีกครั้ง จากนั้นทำการสุ่มการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับฉลากชื่อโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนแต่ละขนาดในแต่ละอำเภอจนได้จำนวนนักเรียนที่ต้องการตามจำนวนที่ได้จากการเทียบสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ-เรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Sacale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย จำนวนทั้งสิ้น 39 ข้อ แบ่งเป็น 8 ตอน ได้แก่ ด้านข้อมูลส่วนตัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการสนับสนุนทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านมโนภาพแห่งตน ด้านสัมพันธภาพระหว่างครู-กับนักเรียน และด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67- 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.931- 0.963 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.983

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Sacale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย จำนวนทั้งสิ้น 23 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67- 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.244- 0.752 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.896

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับต้นสังกัด
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ ยื่นขออนุญาตต่อผู้บริหารแต่ละโรงเรียนพร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาในการขอเก็บแบบสอบถามคืน ซึ่งในกระบวนการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำเป็นต้องขอความ-ช่วยเหลือจากครูวิชาการหรือครูพี่เลี้ยงประจำโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะไม่สามารถอ่านและตอบแบบสอบถามได้ ครูวิชาการหรือครูพี่เลี้ยงประจำโรงเรียนจะต้องเป็นผู้อ่านและทำการเก็บข้อมูลตามที่นักเรียนตอบ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายของครูดังกล่าวเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
3. ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากโรงเรียนที่ได้ไปขอเก็บข้อมูลเมื่อถึงกำหนดเวลานัดหมาย
4. นำแบบสอบถามที่เก็บมาได้มาตรวจให้คะแนน และนำค่าคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายงานผลการวิจัยต่อไป

การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐานและการทดสอบข้อตกลงเบื้อต้น และใช้โปรแกรม LISREL ในการทดสอบการความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรและการทดสอบการแจกแจงปกติ โดยพิจารณาค่าความโด่งและค่าความเบ้ที่ต้องมีค่าไม่เกิน 2.58 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงปกติ (สังวรณ์ งัดกระโทก, 2553: 53)
2. วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product- Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการ-วิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคม และการวิเคราะห์ KMO and Bartlett's test (สุภมาส อังศุโชติ. 2551: 97-98) ดังนี้

2.1 ค่า Kiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ดัชนีตัวนี้มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าจะเท่ากับ 1 เมื่อตัวแปรแต่ละตัวสามารถทำนายได้ด้วยตัวแปรอื่นโดยปราศจากความคลาดเคลื่อน

2.2 ถ้าค่า Bartlett's test of Sphericity มีนัยสำคัญ แสดงว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์ได้

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรม LISREL ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ดัชนีการตรวจสอบ (สุภมาส อังศุโชติ. 2551: 21-25) ดังนี้

3.1.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) ถ้าค่าไค-สแควร์ มีนัยสำคัญแสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่สอดคล้อง/กลมกลืนกัน ดังนั้นจึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า χ^2/df ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 2.00 หรือบางตำราอาจกล่าวว่าค่า ค่า χ^2/df ควรมีค่าน้อยกว่า 5.00

3.1.2 ค่า GFI (Goodness of FIT) และ AGFI (Adjust Goodness of Fit) โดยทั่วไปมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ค่า GFI และ AGFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า.90

3.1.3 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Squared error of Approximation: RMSEA) ค่า RMSEA ที่ดีมากๆ ควรมีค่าน้อยกว่า.05 ซึ่งค่าระหว่าง.05-.08 หมายถึง โมเดลค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าระหว่าง.08-.10 หมายถึง โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เล็กน้อย และค่าที่มากกว่า.10 แสดงว่าโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.1.4 RMR (Root Mean Squared Residual) ถ้าค่า RMR มีค่าน้อยแสดงถึงโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ค่า RMR ขึ้นอยู่กับหน่วยการวัดของตัวแปร เมื่อตัวแปรมีสเกลการวัดที่ต่างกันมาก ตัวแปรบางตัวที่มีสเกลการวัดกว้างจะทำให้ค่าเฉลี่ยของ Residual บิดเบือน ทำให้ค่าที่ได้ผิดไปด้วย ดังนั้นจึงอาจพิจารณาร่วมกับค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Residual) ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า จึงจะสรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ผลการวิจัย

1. ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มโนภาพแห่งตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.125 (SD=0.576) รองลงมา คือ การปรับตัวทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.118 (SD=0.591) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.688 (SD=0.778)

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ χ^2 =0.37, df=2) ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (p=0.83) , ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องมีค่าเข้าใกล้ 1 (Goodness- of- fit index: GFI=1.00) , ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้วมีค่าเข้าใกล้ 1 (Adjusted goodness- of- fit index: AGFI=1.00) , ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Root mean square residual: RMR=0.0069) , ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่ามีค่าต่ำกว่า 0.05 (Root Mean Squared error of Approximation: RMSEA=0.00) , ค่าส่วนเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานมีค่าต่ำกว่า 2.0 (Standardize Residual=0.61) รวมถึงการพิจารณากราฟคิวพล็อต (Q-Plot) ที่มีความชันกว่าเส้นทแยงมุม

3. ผลการศึกษาค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างโมเดลปัจจัย (R^2) ของปัจจัยที่นำมาศึกษาในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยการปรับตัวทางสังคมได้ร้อยละ 92 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของปัจจัยภายในแต่ละปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยมโนภาพแห่งตน, ความสัมพันธ์ในครอบครัว, สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนได้ร้อยละ 25, ร้อย-ละ 81, ร้อยละ 72 และร้อยละ 82 ตามลำดับ และค่าอิทธิพลรวม (Total Effect) ของปัจจัยอิสระทั้งหมด 8 ปัจจัยส่งผลทางบวก โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อการปรับตัวทาง

สังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) คือ ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (TE=0.85) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 รองลงมา ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน, ความสัมพันธ์ในครอบครัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01, การสนับสนุนทาง-สังคม, สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน, ฐานะทางครอบครัว, มโนภาพแห่งตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (TE=0.45, TE=0.23, TE=0.22, TE=0.19, TE=0.01, TE=0.01, TE=0.01) ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อการปรับตัวทางสังคมมีทั้งหมด 8 ปัจจัย โดยทุกปัจจัยได้ส่งผลทางบวกทั้งหมด ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) คือ ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (DE=0.60) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 รองลงมา ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01, การสนับสนุนทางสังคม, สัมพันธภาพระหว่างครูกับ-นักเรียน, สภาพแวดล้อมในโรงเรียน, ฐานะทางครอบครัว, มโนภาพแห่งตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (DE=0.60, DE=0.23, DE=0.22, DE=0.19, DE=0.08, DE=0.01, DE=0.01, DE=0.01) ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม (IE) ต่อการปรับตัวทางสังคมมีทั้งหมด 3 ปัจจัย โดยทุกปัจจัยได้ส่งผลทางบวกทั้งหมด ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งค่าอิทธิพลผ่านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่าง-เพื่อน (IE=0.37) รองลงมาได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่ส่งค่าอิทธิพลผ่านมโนภาพแห่งตนและความสัมพันธ์ในครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และปัจจัยฐานะทางครอบครัวที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านมโนภาพแห่งตน (IE=0.25, IE=0.00)

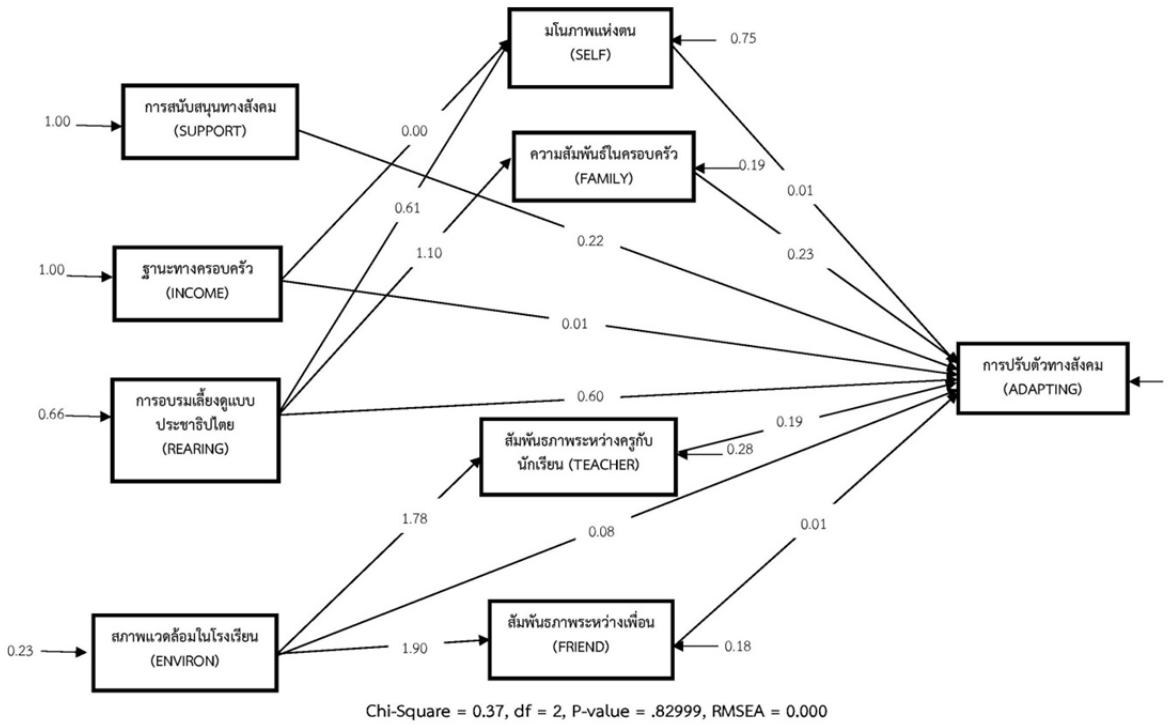
โดยสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลรวม (Total Effect) อิทธิพลตรง (Direct Effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่อง-ทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามตาราง และแผนภาพ

ตาราง อิทธิพลรวม (Total Effect) ค่าอิทธิพลตรง (Direct Effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effec) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตัวแปรผล	R^2	ตัวแปรสาเหตุ																						
		SUPPORT			INCOME			REARING			ENVIRON			SELF			FAMILY			TEACHER			FRIEND		
		TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
SELF	0.25	-	-	-	0.00	-	0.00	0.61*	-	0.61*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FAMILY	0.81	-	-	-	-	-	-	1.10**	-	1.10**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TEACHER	0.72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.78**	-	1.78**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FRIEND	0.82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.90**	-	1.90**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ADAPTING	0.92	0.22	-	0.22	0.01	0.00	0.01	0.85**	0.25**	0.60**	0.45	0.37	0.08	0.01	-	0.01	0.23**	-	0.23**	0.19	-	0.19	0.01	-	0.01
ค่าสถิติ $\chi^2 = 0.37$; p = 0.82999, df = 2, GFI = 1.00, AGFI = 1.00, RMR = 0.0069																								

*p < .05, **p < .01

แผนภาพ โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมสูงสุดต่อการ-ปรับตัวทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคม (DE= 0.60) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2.1 แสดงว่าวิธีการแนะนำสั่งสอนของผู้ปกครองที่ได้ปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งทางวาจาและการกระทำแบบประชาธิปไตย โดยนักเรียนได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น ความยุติธรรม มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและรับฟังความคิดเห็น คอยตักเตือนให้คำปรึกษาและกำลังใจ รวมถึงให้ความร่วมมือกับนักเรียนตามโอกาสอันสมควรที่เป็นไปในทิศทางที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีการปรับตัวทางสังคมที่ดีด้วย เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีผลโดยตรงต่อตัวนักเรียน เพราะผู้ปกครองถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทและอำนาจต่อนักเรียนมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังพฤติกรรมและทัศนคติ ซึ่งหากได้รับการปลูกฝังมาที่ดีตามหลักประชาธิปไตย พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นของลูก ไม่ใช้ความรุนแรงหรือบังคับขู่เข็นและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตัดสินใจตามโอกาสอัน-ควร จะส่งผลนักเรียนใช้ชีวิตอยู่บนหลักการของเหตุและผล เป็นคนที่เปิดใจกว้าง ยอมรับเรื่องราวใหม่ๆ ได้ง่ายและสามารถเรียนรู้กติกามารยาทของสังคมได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับกับสังคมได้เป็นอย่างดี ดังที่วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2544: 23-39) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูจะเป็นปัจจัยสำคัญที่เสมือนเบ้าหลอมให้คนมีลักษณะแตกต่างกัน เด็กจะค่อยๆ ซึมซับสิ่งที่เขารู้เห็น ได้ยินจากครอบครัวมาผสมผสานกับความคิดความเข้าใจของตนเอง ปรับเปลี่ยนมาเป็นแนวทางในการคิด ทัศนคติของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการของลูกมาก การที่เด็กจะเติบโตขึ้นมามีบุคลิกภาพลักษณะอย่างใดนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับพันธุกรรมแล้วการอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลให้เขามีบุคลิกภาพที่ดี มีการปรับตัวต่อปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและจะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องกับอรรณพ สว่างคำมี (2552: 127) ที่กล่าวว่า การที่ผู้ปกครองเลี้ยงดูเด็กโดยการให้ความรัก ความอบอุ่น ใช้เหตุผล ยอมรับในความคิด ให้อิสระกับเขาในการตัดสินใจด้วยตนเองตามความเหมาะสม จะทำให้เด็กมองตัวเองว่าเป็นคนมีคุณค่า มีความมั่นในตนเอง สอดคล้องกับกาญจนา คำเพราะ (2550: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ การอบรมเลี้ยงดู มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และสอดคล้องกับพัชรินทร์ ชมภูวิเศษ (2550: 104) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

นอกจากนี้ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยยังมีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อการปรับต่อทางสังคมด้วย (TE=0.85) จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ ปัจจัยมโนภาพแห่งตน และความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า หากครอบครัวมีการเลี้ยงดูตามหลักประชาธิปไตยตามที่ได้อภิปรายไปข้างต้นจะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจในทิศทางบวก แต่หากมีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ เช่น

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หรือการ-เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกต่อตนเองในทิศทางตรงกันข้าม และหากครอบครัวมีการ-อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะทำให้บุคคลในครอบครัวมีความเกี่ยวพัน รักใคร่ ปรองดองและสมาชิกในครอบครัวก็จะทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองอย่างสมบูรณ์ก่อให้เกิดความสุขในครอบครัว แต่หากมีการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบอื่นๆ จะทำให้บุคคลในครอบครัวมีความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว และก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างมโนภาพที่ดีต่อตนเองและความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวด้วย

ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคม (IE=0.37) โดยส่งค่าอิทธิพลผ่านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและผ่านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2.3 แสดงว่า สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวภายในโรงเรียน ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่ส่งผลต่อความรู้สึกหรือส่งผลให้นักเรียนแสดงออกมาทางพฤติกรรมหากเป็นไปในทางที่ดีจะส่งให้นักเรียนมีการปรับตัวได้ดีด้วย เนื่องจากการที่โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกัน เช่น ห้องเรียนมีความสะอาด โต๊ะเก้าอี้อยู่สภาพที่พร้อมใช้งาน มีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีมุมในการค้นคว้าหาความรู้ สภาพภายในโรงเรียนมีความร่มรื่นเย็นสบาย ปราศจากมลภาวะและกลิ่น จะช่วยให้นักเรียนไม่มีความเครียดและมีความ-พร้อมในการเรียนรู้และการอาศัยอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้การที่เพื่อนนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจกัน ให้โอกาสในการแสดงออกซึ่งความสามารถและความเป็นตัวตนของเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง ตลอดจนการที่ครูมีความรักใคร่เอื้ออาทรต่อศิษย์ พูดจาไพเราะสุภาพ ใจดีและเข้าใจในตัวนักเรียนแต่ละคน จะทำให้นักเรียนแต่คนมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองและสามารถเรียนรู้กติกาของสังคมได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวทางสังคมไปในทิศทางที่ดีด้วย ดังที่ อรรณพ สว่างคำมี (2552: 126) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมได้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ดีให้แก่เด็ก เช่น จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น สะอาด ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อนๆ รักใคร่และมีน้ำใจต่อกัน เด็กจะมีการปรับตัวทางสังคมที่ดี สอดคล้องกับอมรพรรณ ลิวติวงษ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเองและการปรับตัวทางสังคมของ นักศึกษาชันปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้รับสัมพันธภาพ-ในครอบครัวอยู่ในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอัญชลี ทองจันทร์ (2546: 107) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ดังนั้นครูจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองของนักเรียนว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีลักษณะแบบใด โดยครูควรชี้แจงถึงวิธีการและขั้นตอนให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง รวมถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เนื่องจากนักเรียนจะได้รับการปลูกฝังเรื่องลักษณะนิสัยและทัศนคติจากผู้ปกครอง ซึ่งหากผู้ปกครองมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมที่ดีขึ้น

1.2 ครูผู้ทำการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และครูผู้รับผิดชอบดูแลนักเรียนที่มีความ-ต้องการพิเศษแต่ละโรงเรียนควรนำผลการวิจัยไปศึกษาเพื่อพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความ-บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ให้มีความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคมได้อย่างเหมาะสม เพราะเด็กในระดับชั้นนี้เป็นเด็กที่กำลังเริ่มที่จะเรียนรู้ทั้งด้านงานวิชาการและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งค่าอิทธิพลผ่านสัมพันธภาพระหว่างครูและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีค่าอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคม ดังนั้นครูจึงควรศึกษาว่าควรจัดสภาพแวดล้อมอย่างไรให้เหมาะสมต่อการ-ปรับตัวทางสังคมของนักเรียน นอกจากนี้ครูควรศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีความเข้าใจซึ่งกันและกันหรือมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันนั่นเอง รวมถึงการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีการ-สร้างความรักใคร่กลมเกลียว สมัครสามัคคีในหมู่คณะ เพื่อให้นักเรียนมีความรักและผูกพันกัน ซึ่งจะส่งผลไปยังการปรับตัวทางสังคมที่ดีด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการกำหนดระดับชั้นหรือช่วงชั้นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่จะศึกษา เพราะนักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันมากอาจให้ผลการศึกษาที่แตกต่างกันมาก อาจทำให้ผลการวิเคราะห์มีความผิดเพี้ยนได้

2.2 ควรมีการจัดประเภทนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ออกเป็นด้าน คือ บกพร่องด้านการอ่าน บกพร่องด้านการเขียน และบกพร่องด้านการคิดคำนวณ ในขั้นตอนการสุ่มหาตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากขึ้นเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และทำให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับการ-ปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องในแต่ละด้านด้วย

2.3 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ความแปรปรวนสูง ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพิ่มเติมว่ามีปัจจัยอื่นใดที่จะสามารถร่วมกันพยากรณ์ปัจจัยกล่าวให้มีค่าสัมประสิทธิ์สูงขึ้น

2.4 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณและใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติในการกำหนดข้อมูลให้เป็นตัวเลขซึ่งอาจเป็นการศึกษาในมุมกว้าง ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วยเพื่อทำให้ทราบถึงรายละเอียดในการพัฒนานักเรียนเป็นรายจุด

6. เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ เอี่ยมชัย. (2549). **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิผลต่อความกังวลในการสอบขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย พยาบาลเครือข่ายภาคเหนือ**. วิทยาลัยพยาบาลพะเยา พะเยา ประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อรับการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กาญจนา คำเพราะ. (2552). **การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1**. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม ประเทศไทย.

ชวลิต ชูกำแพง. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรซ่อมเสริมทักษะเบื้องต้นในการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา**. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

ดารณี ศักดิ์ศิริผล. (2549*)*. **เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทั้งทางการเขียน การอ่านและการคำนวณ**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. (2550*)*. **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). การวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสาคาม ประเทศไทย.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2544). **การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). **ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี ปัญหาการเรียนที่แก้ไขได้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สังวรณ์ งัดกระโทก. (2553). **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการใช้โปรแกรมลิสเรลสำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุภมาส อังศุโชติ. (2551). **สถิติวิเคราะห์สาหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. กรุงเทพฯ: มิสชั่นมีเดีย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2533). **แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ป.4-5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551**. เอกสารอัดสำเนา

อมรพันธ์ ลิวติวงษ์. (2547). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

อัญชลี ทองจันทร์. (2546). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง**. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

อรรณพ สว่างคำมี. (2555). **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชาวเขา ในระดับช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2**. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชียงราย ประเทศไทย.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

โย ใจวงค์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 500 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ใช้โปรแกรม SPSS วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานและใช้โปรแกรม LISREL วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 35.83 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 63 ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.014 ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.000 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) เท่ากับ 0.97 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเป็นครูมืออาชีพได้ ร้อยละ 97 มีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ดังนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 คือ ด้านการสนับสนุนในสถานศึกษา มีขนาดอิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.77 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านคุณลักษณะภายใน มีขนาดอิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.15 ปัจจัยอิทธิพลรวมสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 คือ ด้านการสนับสนุนในสถานศึกษา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.72

คำสำคัญ: ครูมืออาชีพ, การสนับสนุนในสถานศึกษา, การพัฒนาตนเอง

[1]การวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
e-maol: yo_j1@hotmail.com

A Causal Model of Factors Affecting Professional Teacher in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2

Yo Jaiwong[1]

Abstract

The purpose of this research was to study and validate a causal relationship model of The Study of Factors Affecting Professional Teacher in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2. The samples consisted of 500 teachers in The Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 from multi-stage random samples. The research instruments used for collecting data were a questionnaire on factors affecting Professional Teacher in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2. Data were analyzed by descriptive statistical analysis through SPSS for Windows and the causal relationship model through LISREL

It was found that:

The result indicated that the model was consistant with the empirical data. Model validation of good fitted the model provide Chi-Square test of goodness of fit=35.83, df=63, P=1.00, GFI=0.99, AGFI=0.98, RMR=0.00, RMSEA=0.000 and R-SQUARE=0.97 The variables in the model accounted for 97 percent and affecting of Professional Teacher in Chiang-rai Primary Educational Service Area Office 2 as following: Direct affecting factor to Professional Teacher significant at.01 levels was Support in education institutions factor, highest affecting at 0.77. Indirect affecting factor to Professional Teacher significant at.05 levels was Feature factor, highest affecting at 0.15. Whole affecting factor to Professional Teacher in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 significant at 0.1 levels was Support in education institutions factor, highest affecting at 0.72

Keyword: Professional Teacher, Support in education institutions, Self-development

[1]Research and Educational Evaluation Chiang Rai Rajabhat University
e-mail yo_j1@hotmail.com

1. บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2554-2561) มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งระบุให้เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับ มาตรฐานสากล และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้นโดยวัดผลจากการผ่านทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและระดับนานาชาติ และเมื่อพิจารณายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของกระทรวงศึกษาธิการจำนวน 9 ข้อ จะพบว่าในบางยุทธศาสตร์ได้กำหนดให้มีการพัฒนาสถานศึกษาและองค์ความรู้ การพัฒนาครูทั้งระบบ และการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยในปัจจุบันที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) การพัฒนาครูยุคใหม่ 3) การพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ และการพัฒนา การศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้มุ่งเน้นคุณภาพของการศึกษาเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2555 ก: บทนำ)

จากนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ 1) จัดระบบและกลไกในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอน บริหารจัดการและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ระบบการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) จัดระบบการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553 ก: 17-28) นอกจากนั้นสาระการปฏิรูปสังคมและเศรษฐกิจ พบว่าในโลกยุคใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ครูจึงต้องมีบทบาทหน้าที่ซับซ้อนขึ้น มีความรู้ ประสบการณ์ และก้าวทันสถานการณ์โลกเป็นผู้มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ สามารถจัดระบบการเรียน การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ ต้องสอนโดยยึดพื้นฐาน ความรู้ ความสามารถ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ครูในอนาคตจึงต้องมีมาตรฐานคุณภาพในระดับครูมืออาชีพ ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในระดับสูง ดังนั้นครูจะต้องเตรียมพร้อมสำหรับสังคมยุคใหม่ ที่จะปรับเปลี่ยนไปทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยเชื่อว่าครูในปัจจุบันและอนาคตจะต้องมีคุณลักษณะโดดเด่น ดี เก่ง ทันโลก และเป็นครูมืออาชีพ (โณทัย อุดมบุญญานุภาพ. ออนไลน์. 2552) จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สรุปได้ว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนการบริหารจัดการ การพัฒนาครู/อาจารย์ การระดมทรัพยากรและการลงทุน และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยปัจจัยครูเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากครู/อาจารย์เป็นตัวร่วมเชื่อมโยงกับทุกปัจจัยไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ชุมชน ระหว่างกลุ่มครูด้วยกันเอง และที่สำคัญที่สุด คือ ผู้เรียน ดังนั้น ครู/อาจารย์ จึงเป็นเสมือนกุญแจสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ศักยภาพและมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551 ข: 13)

จากรายงานการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ประสิทธิภาพการใช้ครูของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2542 หน้า 5-8) พบว่า ประมาณ ร้อยละ 20 ของครู ไม่ต้องการที่จะเป็นครู เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจในการทำงานและทัศนคติต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานนั้นมากับความพึงพอใจ อันได้แก่ ความรู้สึกว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการ

ปฏิบัติงาน ครูทุกสังกัดมีความเห็นพ้องต้องกันว่ามีความก้าวหน้าน้อยกว่าเพื่อนร่วมรุ่นเดียวกัน ในเรื่องเงินเดือนรายได้และการเลื่อนตำแหน่ง นอกจากนั้นยังพบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานครูนั้น มีประเด็นบ่งชี้การด้อยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้แก่ เงินเดือนไม่พอ การขาดโอกาสที่ก้าวหน้า การไม่ได้การยอมรับจากสังคมและความปลอดภัยในชีวิต กรณีพื้นที่เสี่ยงภัยและทุรกันดาร จากผลการประเมินดังกล่าวทำให้เห็นว่าสถานภาพของวิชาชีพครูกำลังเสื่อมถอยลงไปทุกทีทั้งนี้การทำงานของแต่ละบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ ที่เป็นสิ่งกระกระตุ้นให้แต่ละคนทำงาน ผลงานจะดี มีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ในการทำงาน เช่น สถานที่ แสงสว่าง ระเบียบ กฎเกณฑ์ของสถานที่ทำงาน บรรยากาศ เวลาในการทำงาน เป็นต้น ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าจ้าง ค่าแรงเงินเดือน โบนัส ค่าสมนาคุณ ค่าตอบแทน รวมทั้งฐานะทางครอบครัว ฐานะทางสังคมการเป็นส่วนหนึ่งของงานและสังคม ตำแหน่งงาน หน้าที่การงานของแต่ละคนได้รับการยอมรับจากสังคม ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจ มีความรับผิดชอบมากขึ้น ส่วนปัจจัยภายในได้แก่ เจตคติต่องาน ความรู้สึกว่างานนั้นมีคุณค่าเป็นการรับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมก็จะทำให้บุคคลนั้นภาคภูมิใจ มีความรับผิดชอบมากขึ้น ส่วนความอิสระในการทำงาน สามารถใช้ความรู้ความสามารถได้เต็มที่ โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับบัญชา ไม่ได้รับการบีบบังคับจากผู้อื่น มีอิสระในการทำงาน เป็นมูลเหตุให้คนตั้งใจทำงานและมีความสุขในการทำงาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 หน้า 120)

ความเป็นครูมืออาชีพเป็นคุณลักษณะที่เป็นเป้าหมายหรือเป็นคุณลักษณะที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวของครูไทยดังคำกล่าวของ อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และบุหงา วชิรศักดิ์มงคล (2548, หน้า 13) ที่ว่าหากครูปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและปฏิบัติตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 เริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนแล้วก็จะเป็นการเรียกความเป็นมืออาชีพของครูกลับมาคุณภาพและมาตรฐานการประกอบวิชาชีพของครูก็จะสูงขึ้น ทำให้มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับนับถือและไว้วางใจจากสาธารณชนซึ่งมีครูจำนวนหนึ่งที่ได้พัฒนาตนเอง และปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพเรียกได้ว่าเป็นครูมืออาชีพ โดยได้รับการยกย่องจากองค์กรวิชาชีพซึ่งได้แก่ครูดีเด่น ครูต้นแบบ และครูที่ผ่านเกณฑ์และวิธีการเลื่อนวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ หรือครูเชี่ยวชาญ ครูเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในการสอน พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีจรรยาบรรณของวิชาชีพครู สามารถปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการจัดการเรียนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลไปยังผู้เรียนย่อมได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเป็นคนเก่ง เป็นคนดีและมีความสุข เพื่อเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปอันถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพดังที่ ปราณี จันทราราชัย (2550 หน้า 210-214) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นครูมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อความเป็นครูมืออาชีพ ได้แก่ ภูมิหลังของครู การสนับสนุนในสถานศึกษา และการพัฒนาตนเองของครู ข้อค้นพบดังกล่าว เป็นการสร้างความกระจ่างชัดเจนว่า การที่จะทำให้เกิดครูมืออาชีพ นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวครูเองเป็นหลัก ที่สำคัญที่สุดคือภูมิหลังของตนเองในเรื่องเจตคติต่อวิชาชีพครู คุณลักษณะส่วนตัว ความรู้ทางวิชาชีพ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ตามด้วยการพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะในการวิจัยและวิธีการเรียนรู้ ในขณะเดียวกับก็ต้องอาศัยปัจจัยด้านการสนับสนุนในสถานศึกษาที่เกิดจากตัวผู้บริหาร

สถานศึกษาและเพื่อนครูทั้งในเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนิเทศการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร และคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ธีรเชษฐ์ เปานาเรียง (2545 หน้า 121-122) พบว่าปัจจัยส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ของครูต้นแบบได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ให้การสนับสนุนทุกด้าน คอยให้กำลังใจและเปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือและคอยช่วยเหลือเป็นอย่างดี ครอบครัวของครูต้นแบบให้การสนับสนุน เข้าใจ คอยเป็นกำลังใจ และช่วยเหลือทุกด้าน ส่วนในด้านของคุณลักษณะครูต้นแบบจะมีความเป็นมิตร ใจดี เป็นกันเองกับผู้เรียนทุกคน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนางานด้านการเรียนการสอน รวมทั้งในด้านผู้ปกครองก็ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน

จากการศึกษาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และปัจจัยต่างๆเหล่านี้มีรูปแบบความสัมพันธ์ต่อกันอย่างไรบ้างแต่ละปัจจัยมีอิทธิพลทางตรงหรือทางอ้อมต่อความเป็นครูมืออาชีพเพียงใด โดยใช้การวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการสำหรับศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของตัวแปรชุดหนึ่ง มีหลักการที่สำคัญคือ การสร้างโมเดลเชิงสาเหตุและการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ตรวจสอบโมเดลที่สร้างขึ้น นอกจากนี้โปรแกรมลิสเรลยังตรวจสอบความสอดคล้อง หรือความตรงของรูปแบบได้หลายวิธี และได้รับการยอมรับว่าเป็นโปรแกรมที่มีประโยชน์มาก สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง สามารถตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของโมเดลการวิจัย รวมทั้งปรับโมเดลให้สอดคล้องกับความจริงได้ด้วย นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542, หน้า 7-8) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้วยการวิเคราะห์ Path Analysis โปรแกรม LISREL

2. วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,318 คน (ข้อมูลสารสนเทศ, ออนไลน์, 2557)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 500 คน

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยการใช้โปรแกรมลิสเรลต้องใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่พอสมควร ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล บูมส์มา

(Boomsma, 1983; อ้างอิงจาก นงลักษณ์วิรัชชัย. 2542 หน้า 311) กล่าวว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมอย่างน้อย 400 คน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 500 คน เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างโดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

2. การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน มีขั้นตอนดังนี้

2.1 แบ่งอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ออกเป็น 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่ลาว อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงป่าเป้า

2.2 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มอำเภอทั้งหมดผู้วิจัยสุ่มจากจำนวนทั้งหมด 5 อำเภอ มาเป็นตัวแทนหรือกลุ่มตัวอย่าง ในสัดส่วน 50 % ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มอำเภอทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{5 \times 50}{100} = 2.50 \approx 3 \text{ อำเภอ}$$

2.3 คำนวณหาจำนวนครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการเทียบสัดส่วนในแต่ละอำเภอ ดังนี้

$$\text{อำเภอพาน} = \frac{500 \times 428}{1{,}318} = 162.37 \approx 162 \text{ คน}$$

$$\text{อำเภอแม่สรวย} = \frac{500 \times 532}{1{,}318} = 201.82 \approx 202 \text{ คน}$$

$$\text{อำเภอเวียงป่าเป้า} = \frac{500 \times 358}{1{,}318} = 135.81 \approx 136 \text{ คน}$$

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรตาม 1 ตัว และตัวแปรต้น 4 ตัวแปร ได้แก่

1. ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงใน 1 ตัวแปร คือ ความเป็นครูมืออาชีพ วัดจากตัวแปร สังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ สมรรถนะในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน

2. ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร เป็นตัวแปรแฝงนอก 2 ตัวแปร และตัวแปรแฝงใน 2 ตัวแปร ดังนี้

2.1 ตัวแปรแฝงภายนอก มี 2 ตัวแปร ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะภายใน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัว ความรู้ทางวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาชีพครู (2) การสนับสนุนในสถานศึกษา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร การส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรแฝงภายใน มี 2 ตัวแปร ได้แก่ (1) การพัฒนาตนเอง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปรได้แก่ สมรรถนะในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ (2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ การศึกษาผู้เรียน การออกแบบและการวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพซึ่งเป็นรูปแบบเชิงสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีจำนวน 6 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ความเป็นครูมืออาชีพ ตอนที่ 3 คุณลักษณะภายใน ตอนที่ 4 การสนับสนุนในสถานศึกษา ตอนที่ 5 การพัฒนาตนเอง ตอนที่

6 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ในตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ระดับ 1.00 และนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นรายตอนตั้งแต่ตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 6 เท่ากับ 0.89, 0.91, 0.97, 0.92, 0.96 ตามลำดับ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และนัดหมายเวลาเพื่อรับแบบสอบถามกลับคืน
3. ได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 500 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ และความโด่ง ของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เป็นการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรทั้งหมดในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง เพื่อให้ได้เมทริกซ์ สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเข้าในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

2.3 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุตามโมเดลกรอบแนวคิดทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล Version 8.72 ทำการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยวิธีไลค์ลิฮู้ดสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate=ML) โมเดลที่ใช้วิเคราะห์ คือ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะภายใน ปัจจัยด้านการจัดกระบวนเรียนรู้ ปัจจัยด้านการพัฒนาตัวเอง และปัจจัยด้านการสนับสนุนสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และ ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพ ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

2.4 ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) ค่าสถิติในกลุ่มนี้ ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures)

ค่าสถิติ	เกณฑ์
Chi-Square	เข้าใกล้ 0 (p>.05, ไม่มีนัยสำคัญ)
Chi-Square/df	<2.0
GFI	เข้าใกล้ 1 (p>.97)
AGFI	เข้าใกล้ 1
Standardize RMR	เข้าใกล้ 0
RMSEA	<.05
Standardize Residual	<2.0
Q-Plot	ชันกว่าเส้นทะแยงมุม

2.5 ดัชนีดัดแปลงโมเดล (Model Modification Indices: MI) เมื่อพบว่าตัวแปรใดให้ค่าดัชนีดัดแปลงโมเดลสูง แสดงว่าตัวแปรนั้นควรทำการปรับสถานะของค่าพารามิเตอร์

2.6 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ ถ้าค่าประมาณที่ได้ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดใหญ่และโมเดลการวิจัยอาจจะยังไม่ดีพอ

2.7 สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Multiple Correlation and Coefficients of Determination) ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00 และค่าที่สูงแสดงว่าโมเดลมีความตรง

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตัวแปรเหตุตัวแปรผล	R^2	INNER			SUPPORT			DVLOP			MANAGE		
		TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	T	D	I
DVLOP	.67	1.0	1.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MANAGE	.78	1.1	.71*	.46	-	-	-	.44	.44	-	-	-	-
TEACH	.97	.28*	.13	.15	.72	.77	-	.07	.03	.0	.1	.1	-
ไค-สแควร์=35.83; p=0.99 df=63 GFI=0.99 AGFI=0.98 RMR=0.014													

หมายเหตุ *p<.05 **p<.01

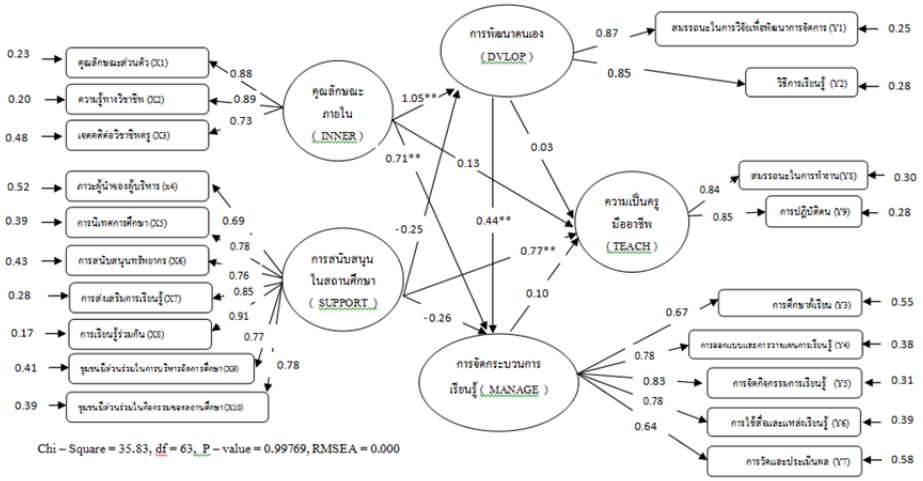
ผลการวิจัยสรุปได้ตามประเด็นสำคัญดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 35.83 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 63 ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว

(AGFI) เท่ากับ 0.98 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.014 ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.000 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) เท่ากับ 0.97 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความเป็นครูมืออาชีพได้ ร้อยละ97 มีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนในสถานศึกษา มีขนาดอิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.77
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยด้านคุณลักษณะภายใน มีขนาดอิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 0.15
3. ปัจจัยอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนในสถานศึกษา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.72

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงว่ารูปแบบเชิงสมมติฐานที่ศึกษามีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการสนับสนุนในสถานศึกษา อิทธิพลทางตรงต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.77 สูงเป็นอันดับหนึ่ง และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.72 หมายความว่า การสนับสนุนในด้านปัจจัยต่างๆ ทั้งในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม การเพิ่มอำนาจแก่ครู การกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงในแก่ครู และสนับสนุน ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูในการปฏิบัติงาน ด้านการนิเทศการศึกษาคือ ผู้บริหาร หรือศึกษานิเทศก์หรือระหว่างครูในสถานศึกษาช่วยเหลือแนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของครู ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการด้านสนับสนุนทรัพยากรคือ การจัดสรรและจัดหางบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้หรือเทคโนโลยีต่างๆ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ บรรยากาศภายในโรงเรียน คุณลักษณะของบุคคลากร สัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากร ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน คือ บุคลากรในสถานศึกษามีการ สนทนาประชุมปรึกษาหารือร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์สามารถสอนงานซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมอย่างเป็นกันเองกับทุกคน ด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาคือ การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนและช่วยเหลือในการวางแผน การดำเนินการ ตลอดจนการประเมินผลเพื่อพัฒนาสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านงบประมาณและทรัพยากร งานด้านวิชาการ งานด้านบริหารทั่วไป อีกทั้งงานด้านบุคลากร และด้านชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา คือ การที่สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนและช่วยเหลือในกิจกรรมเสริมหลักสูตร สนับสนุนวิทยากรจากปราชญ์ชาวบ้าน ตลอดจนการหางบประมาณสนับสนุน เพื่อให้ครูได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพอันส่งผลให้ครูมีความเป็นครูมืออาชีพมากขึ้นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการสนับสนุนในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพมากขึ้น ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พบว่า ภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารในการสนับสนุนครู ในด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นคือการนิเทศภายในสถานศึกษา (ชาญชัย อาจิณสมาจาร: 2548) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี จันทราราชัย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นครูมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การที่จะทำให้เกิดครูมืออาชีพนั้นต้องอาศัยปัจจัยด้านการสนับสนุนในสถานศึกษาที่เกิดจากตัวผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนครูทั้งในเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร การนิเทศการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร และคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สารวิน ควรหัตร์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และมาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะภายใน มีอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.13 สูงเป็นอันดับสอง มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยการพัฒนาตนเองและปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.15 ซึ่งหมายความว่า หากครูมีการเพิ่มพูนสิ่งที่เป็นคุณลักษณะภายใน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว คือ บุคลิกลักษณะของครูอันได้แก่ การมีความเมตตากรุณา ขยัน อดทน เสียสละ ยุติธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีกิริยามารยาทเรียบร้อย ตลอดจนประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบแบบ

แผนที่ดีงาม ซึ่งสิ่งสำคัญที่ทำให้ครูเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี ด้านเจตคติต่อวิชาชีพ คือ มีความเสียสละ มีเมตตากรุณา และต้องมีความอดทนอดกลั้นเป็นอย่างยิ่ง ครูควรมีความภูมิใจในอาชีพของตน ไม่ควรคิดว่าต่ำต้อยหรือด้อยเกียรติในสังคม และความรู้ทางวิชาชีพ คือ มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ผลิตสื่อและเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาสำหรับครู การวิจัยทางการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษา ปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ย่อมส่งผลทำให้ครูมีความเป็นครูมืออาชีพ อีกทั้งถ้าครูได้รับการพัฒนา ด้านสมรรถนะในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ คือ ครูสามารถวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของผู้เรียน คิดและหาวิธีการใหม่ๆหรือสื่อเพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านวิธีการเรียนรู้ คือ ครูศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ทักษะความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การอ่าน การฟัง การเขียน รู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี ต่างๆ การฝึกปฏิบัติ การทดลอง การเข้าฝึกอบรม ประชุมสัมมนา อีกทั้งถ้าครูศึกษาผู้เรียน การออกแบบและการวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล จะช่วยสนับสนุนทำให้ครูมีความเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับที่ ศักดิ์ชัย สุรกิจบวร (2549) กล่าวว่า คุณลักษณะของครูที่ดี คือ การมีความรัก มีความศรัทธาในวิชาชีพครูอันพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ครูมีความมุ่งมั่น พยายามปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จ ส่วน อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และบุหงา วชิระศักดิ์มงคล (2548) ได้สังเคราะห์กระบวนการผลิตและพัฒนาครู พบว่าคุณลักษณะครูดีตามแนวคิดนักวิชาการ ได้แก่ มีศรัทธาในวิชาชีพครู มีความรอบรู้มีความสามารถในการถ่ายทอด เป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่น มีความเป็นผู้นำ มีความเป็นนักพัฒนาที่ดี มีความอดทน มีระเบียบวินัย มีบุคลิกดี มีเมตตากรุณาและมีจรรยาบรรณครู สอดคล้องกับ ธีระพงศ์ แก่นอินทร์และคณะ (2549) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูโดยการวิเคราะห์ประวัติ ครูดีเด่นจากหนังสือประวัติครู พบว่าคุณลักษณะเด่นของครูดีจะต้องมีความตั้งใจทำงานอย่างจริงจังด้วยความรักและรับผิดชอบ มีความขยัน เสียสละ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน อุทิศเวลาให้แก่งานราชการ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีความเมตากรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต ร่าเริงแจ่มใส นอกจากนั้น ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2549) กล่าวว่าความเป็นครูมืออาชีพ (procession) มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ บุคคลนั้นต้องยึดถืออาชีพนั้นๆ ให้สอดคล้องกับวิชาชีพของคน ต้องมีความรู้ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีทักษะที่เหมาะสมต่อวิชาชีพนั้นบุคคลนั้นจะต้องมีจิตวิญญาณต่ออาชีพ กล้ารับผิดชอบและกล้าเผชิญต่อผลการกระทำอันเนื่องมาจากภารกิจที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี จันทราราชัย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นครูมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การที่จะทำให้เกิดครูมืออาชีพ นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวครูเองเป็นหลัก ที่สำคัญที่สุดคือภูมิหลังของตนเองในเรื่องเจตคติต่อวิชาชีพครู คุณลักษณะส่วนตัว ความรู้ทางวิชาชีพ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ สอดคล้องกับ เอมอร ดวงจันทร์โชติ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกมาตรฐาน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

3. ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.10 สูงเป็นอันดับสาม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ได้แก่ การศึกษาผู้เรียน การออกแบบ

และการวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล แสดงว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อความเป็นครูมืออาชีพโดยตรง ดังที่ วารีรัตน์ แก้วอุไรและคณะ (2547) ได้ข้อค้นพบจากการพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการสอน ขั้นพัฒนาการเรียนรู้ ขั้นสรุปโดยเสนอผลและกระบวนการของการเรียนรู้ และขั้นวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชัย ปัจจัยตา (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มาตรฐาน ที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน มีการปฏิบัติมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลในการพัฒนา มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีระบบ และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนรู้ทุกสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ เอมอร ดวงจันทร์โชติ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มาตรฐานการพัฒนาแผนการสอนให้ปฏิบัติให้เกิดผลจริง มาตรฐานความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน มาตรฐานการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา มาตรฐานการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ มาตรฐานความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานการจัดกิจกรรมการสอนโดยเป็นผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน มาตรฐานการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ มาตรฐานการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน และมาตรฐานการรายงานผลการเรียนการสอนโดยเน้นผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

4. ปัจจัยด้านการพัฒนาตนเอง มีอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นครูมืออาชีพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.02 สูงเป็นอันดับสุดท้าย และส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.05 โดยวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ ด้านสมรรถนะในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้คือ ครูสามารถวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของผู้เรียน คิดและหาวิธีการใหม่ๆหรือสื่อเพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านวิธีการเรียนรู้ คือ ครูศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ทักษะความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การอ่าน การฟัง การเขียน รู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี ต่างๆ การฝึกปฏิบัติ การทดลอง การเข้าฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การพัฒนาครูมืออาชีพนั้นครูจะต้องมีความสามารถด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ และหากครูได้ศึกษาและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้แก่ การศึกษาผู้เรียน การออกแบบและการวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล จะทำให้ให้ครูได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพอันส่งผลให้ครูมีความเป็นครูมืออาชีพมากขึ้น ดังที่ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและสถาบันการศึกษาทางไกล (2555) กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่

แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) ได้กำหนดให้นำการวิจัยมาใช้เป็นกระบวนการควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้และการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี จันทราราชัย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นครูมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อความเป็นครูมืออันขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวครูเองเป็นหลักด้วยการพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะในการวิจัยและวิธีการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอน

ครูผู้สอนควรทบทวนตัวเองและประเมินตนเองถึงความเป็นครูมืออาชีพ หรือประเมินสมรรถนะของตนเอง และควรพัฒนาตนเองคือ มีความเมตตากรุณา ขยัน เสียสละ อดทน ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย และประพฤติตนตามระเบียบแบบแผนที่ดีงาม มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีความรู้ทางวิชาชีพที่ดี ตลอดจนพัฒนาตนเองในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ โดยส่งเสริมให้ครูมีการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง มีการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครู มีการสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีม

1.2.2 จัดให้มีมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้การทำงานของครูในโรงเรียนให้ชัดเจนโดยระบุตัวบ่งชี้ที่เน้นการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน

1.3 สถานศึกษา

ควรให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เพื่อสร้างสัมพันธ์และมิตรภาพอันดีกับชุมชน และให้ชุมชนเห็นความสำคัญของสถานศึกษาที่มีต่อชุมชนและสร้างความเชื่อถือศรัทธากับชุมชน ตลอดจนจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบบูรณาการระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาสภาพวัฒนธรรมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และการทำงานแบบมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

7. เอกสารอ้างอิง

ขวัญชัย ปัจจัยตา. (2555). **การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2548). **การนิเทศการศึกษา.** กรุงเทพฯ: K&P Books.

โณทัย อุดมบุญญานุภาพ. (2552). **คุณลักษณะครูรุ่นใหม่กับการปฏิรูปหลักสูตรผลิตครูในศตวรรษ 21**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://images.busaramanee.multiply.multiplycontent.com. 10 มีนาคม 2555.

ธีรเชษฐ์ เปานาเรียง. (2545). **การจัดกระบวนการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของครูต้นแบบ สาขาวิทยาศาสตร์**: กรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์และคณะ. (2549). **คุณลักษณะของครูที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์หนังสือประวัติครู.** ในสรุปรายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู. (หน้า 86-102). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. โมเดลลีสเรล: **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเพทฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปราณี จันทราราชัย. (2550). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเป็นครูมืออาชีพในสถานศึกษาข้7นพื้น7 ฐาน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วารีรัตน์ แก้วอุไรและคณะ. (2547). **การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ในการประชุมทางวิชาการการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: เจริญผล.

ศักดิ์ชัย สุรกิจบวร. (มปป.). **ครูมืออาชีพ: สิ่งจำเป็นที่ควรมีและควรเป็น.** สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2549, จาก http://www.tde.snru.ac.th/userfiles/62.doc.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). **ครูมืออาชีพ: สิ่งจำเป็นที่ควรมีและควรเป็น**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.kruthacheen.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538682537&Ntype=2. 7 กุมภาพันธ์ 2555.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2542). **งานวิจัยเอกสาร เรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สารวิน ควรหัตร์. (2552). **คุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539). **เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

_____. (2542). **คู่มือสมาชิกคุรุสภา.** กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

_____. (2555 ข). **รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก: จังหวัดนครศรีธรรมราช**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

อมรวิชช์ นาครทรรพ. (2540). **ความฝันของแผ่นดิน.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตะวันออก.

อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และบุหงา วชิระศักดิ์มงคล. (2548). **รายงานกรวิจัย สังเคราะห์กระบวนการผลิตและพัฒนาครู**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เอมอร ดวงจันทร์โชติ. (2555). **การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

รันฎา เผ่ากันทะ[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนบน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 210 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา และโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค- สแควร์ (χ^2 =15.22, df=31) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness- of- Fit Index: GFI)=0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness- of- fit index: AGFI)=0.96 รวมทั้งค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (root mean square residual: RMR)=0.000 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา คือ ปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ ปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียน พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือ R Square ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ (TEACH) มีค่าเท่ากับ 0.85 แสดงว่าปัจจัยในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ (TEACH) ได้ร้อยละ 85

คำสำคัญ: พฤติกรรมการสอน, การศึกษาพิเศษ, ปฏิรูปการศึกษา

[1]สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
e-mail: randaphao@gmail.com

Factors Affecting Education Special Teachers' Teaching Behavior Guide by Education Reform in Northern

Randa Phaokantha[1]

Abstract

The purposes of this study are to examine investigate the direct and indirect influential factors affecting Education special teachers' teaching behavior guide by education reform. The subjects were 210 teachers at Education Special School in Northern in academic year 2558 B.E. selected by stratified random sampling. The tools consist of questionnaires about factors affecting education special teachers' teaching behavior guide by education reform. The obtained data were analyzed by Path Analysis principle. The findings are as follows the variables were relevant to education special teachers' teaching behavior guide by education reform. The constructed model was consistent to the empirical data with the Chi- square value of 15.22 (χ^2 =15.22, df=31) differing with the.01 level of significance ; the goodness- of- fit index (GFI) appeared at 0.99 ; the adjusted goodness- of- fit index (AGFI) was at 0.96 ; including the root mean squared residual (RMR) which appeared at 0.85 ; the influential value of the variable in the model appeared statistically significant at.01 ; the coefficient of prediction (R Square) of the education special teachers' teaching behavior guide by education reform appeared at 0.85 and this means that the variables in the model jointly explains the covariance of the education special teachers' teaching behavior guide by education reform at 85 percent. The factors that had the highest influences both direct & indirect on the education special teachers' teaching behavior guide by education reform are the characteristics of learners and the participation of parents respectively in which the latter gives the negative influence on the education special teachers' teaching behavior guide by education reform. The factor totally influencing the education special teachers' teaching behavior guide by education reform is characteristics of learners.

Keyword: Teaching behavior, Special Education, Education reform

[1]Branch: Education Research and Evaluation Education Faculty Chiang Rai Rajabhat University
e-mail: randaphao@gmail.com

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ เพราะพลเมืองที่ได้รับการศึกษานั้นจะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พลเมืองเหล่านี้ยังคงมีน้อยในประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มของคนพิการ กลุ่มของคนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตและคนด้อยโอกาส ที่พวกเขาเหล่านี้นั้นยังมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อที่จะได้ช่วยเหลือตนเอง และอยู่ในสังคมได้โดยไม่เป็นภาระให้กับผู้อื่น รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับคนกลุ่มนี้ จึงได้ระบุให้คนกลุ่มนี้มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 ในปัจจุบันภาพของคนพิการได้รับการเปลี่ยนแปลง คนพิการทุกประเภททั่วโลกได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างครบวงจรทั้งทางด้านการแพทย์ การศึกษา สังคมและอาชีพ เป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมให้คนพิการช่วยเหลือตนเองได้ มีการศึกษา การประกอบอาชีพ สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ เป็นผลทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่เป็นปัญหาของสังคมและสามารถดำรงชีวิตร่วมกับคนทั่วไปในสังคมได้อย่างมีความสุข บุคคลสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและจัดการเรียนรู้เพื่อสนองตอบความต้องการของกลุ่มคนพิการเหล่านี้ในด้านสถานศึกษา คือ ครูผู้สอน ดังนั้น จึงถือได้ว่าครูผู้สอนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางองค์กรการศึกษาพิเศษเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกันกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ส่งผลทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะหมวด 4 ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งถือว่าการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ในด้านการจัดการศึกษาถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ถือเป็นจุดปรับเปลี่ยน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 7- 8) จากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าครูลดบทบาทหรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น (ประเวศ วะสี, 2541)

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษา โดยปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครู มุ่งปรับและพัฒนาระบบการผลิต การฝึกอบรมและพัฒนาครูประจำการให้ครูมีศักยภาพ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นที่ยอมรับและเคารพยกย่องในสังคม โดยเฉพาะครูการศึกษาพิเศษหรือครูผู้สอนในโรงเรียนที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี แม้ว่าการศึกษาจะเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาครู แต่ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถตลอดจนคุณลักษณะต่างๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น องค์กรทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรครูอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความสามารถในการคิด แก้ปัญหาและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ และสาระของการปฏิรูปการเรียนรู้ ก็คือการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ได้จาก

ประสบการณ์จริง การฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีนิสัยรักการอ่าน ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใฝ่เรียนใฝ่รู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงต้องเป็นการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ และการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหาได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) การปฏิรูปการเรียนรู้จึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้จากเดิมที่ยึดตัวครูเป็นสำคัญ เปลี่ยนเป็นยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแทนและผู้เรียนที่เป็นเด็กพิการด้วยแล้ว ครูถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน สำหรับครูการศึกษาพิเศษนั้นต้องมีความรักศรัทธาในอาชีพ เข้าใจปรัชญาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรับรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครองและชุมชนได้ดี และสิ่งสำคัญที่สุด คือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่จะเกิดกับลูกศิษย์เป็นอันดับแรก ครูต้องมีความเชื่อว่า "คนพิการ สามารถพัฒนาได้และไม่เป็นภาระสังคม" จึงจะสามารถพัฒนากิจกรรม วิธีการ ตลอดจนสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสอนเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ของครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หมั่นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการดำรงชีวิตตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติในอนาคตแต่จากการปฏิรูปการศึกษา ส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนจากเดิมที่ยึดครูเป็นหลักเปลี่ยนเป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้มีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงนั้น

ดังนั้น การจะพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษให้มีคุณภาพ จะต้องให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้ มีความคิดและจริงใจมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียน มีความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เข้าใจแนวการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเฉพาะบุคคล สร้างผลงานในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนโดยคำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้การประเมินผลแนวใหม่ที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เน้นประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ข้อมูลที่จะนำไปพัฒนา และแก้ไขพฤติกรรมการสอนของครูการศึกษาพิเศษในอดีต ให้มีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษายังมีน้อยมาก

จากการศึกษาเหตุผล หลักการจากทฤษฎีและผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ ท่าน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย ด้านการบริหารของผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านลักษณะของผู้เรียน กับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยเลือกศึกษาสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เขตภาคเหนือตอนบน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งการวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการสำหรับการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของตัวแปรชุดหนึ่ง มีหลักการที่สำคัญคือ การสร้างโมเดลเชิงสาเหตุโดยใช้ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาและการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ตรวจสอบโมเดลที่สร้างขึ้น จากการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์เส้นทางแบบดั้งเดิมมาเป็นการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relationship Model: LISREL) หรือโมเดลลิสเรล (Lisrel Model) ซึ่งมีประสิทธิภาพ

และข้อตกลงเบื้องต้นน้อยกว่าและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดของการวิเคราะห์เส้นทางตามวิธีดั้งเดิม นอกจากนี้โปรแกรมลิสเรล (LISREL Program) ยังสามารถตรวจสอบความสอดคล้องหรือความตรงของรูปแบบได้หลายวิธี และได้รับการยอมรับว่าเป็นโปรแกรมที่มีประโยชน์มาก สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง ใช้ตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของโมเดลการวิจัย รวมทั้งปรับโมเดลให้สอดคล้องกับความจริงได้ด้วย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 7- 8) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREAL Program) ที่ใช้ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยจากโปรแกรม SPSS ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้รูปแบบโมเดลเพื่อใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งคาดว่าผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้น มีสิ่งกำหนดหรือสาเหตุหลายอย่าง สิ่งที่กำหนดเหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมในด้านต่างๆ กันทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้การวิเคราะห์สาเหตุหรือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปพัฒนาให้ครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษมีพฤติกรรมการสอนที่มุ่งเน้นถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลักต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ (Mixed Methods) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เขตภาคเหนือตอนบน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 7 แห่ง 460 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในเขตภาคเหนือตอนบน ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่- มอร์แกน (Krejcie & Morgan) ตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 210 คน ได้มาจาก***การสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)***

ทั้งนี้ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน โดยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น 5 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ได้แก่

1. ตัวแปรต้น 5 ตัว ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัว และตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวดังนี้

1.1 ตัวแปรแฝงภายนอก มี 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

1.1.1 ตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร (MANAGE) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำ (X1) และมนุษยสัมพันธ์ (X2)

1.1.2 ตัวแปรปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (PARENT) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (X3) การส่งเสริมการศึกษา (X4) และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (X5)

1.2 ตัวแปรแฝงภายใน มี 3 ตัวแปร ประกอบด้วย

1.2.1 ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน (ENVI) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน (X6) และบรรยากาศการทำงาน (X7)

1.2.2 ตัวแปรปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (COMMU) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (X8) และการสนับสนุนทางการศึกษา (X9)

1.2.3 ตัวแปรปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียน (CHARAC) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์กับครู (X10) ความสุขในการเรียน (X11) และพัฒนาการ (X12)

2. ตัวแปรตาม 1 ตัว ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง คือ พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา (TEACH) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (X13) ภาระงานของครู (X14) และการวัดและประเมินผล (X15)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1 ชุด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและด้านปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด โครงสร้างของปัจจัยที่ต้องการวัดและรูปแบบของการสร้างคำถาม

3. สร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบต่อจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษานำไปให้กับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามตัวแปร (Index of Item Objective Congruence: IOC) และการใช้ภาษา โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่ค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 ในแบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียน และปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำนวน 96 ข้อ

5. เพื่อนำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. จากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Analysis) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละด้าน (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) โดยจะเลือกเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มาใช้ แล้วนำผลการตรวจแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

6.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่.480 ถึง.957 (r $\geq$.20) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbrach's alpha coefficient) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ.9785

6.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีจำนวนข้อคำถาม 19 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่.478 ถึง.766 (r $\geq$.20) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbrach's alpha coefficient) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ.9477

6.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่.294 ถึง.918 (r $\geq$.20) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbrach's alpha coefficient) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ.9540

6.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่.389 ถึง.783 (r $\geq$.20) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbrach's alpha coefficient) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ.8850

6.5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียน มีจำนวนข้อคำถาม 13 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่.453 ถึง.790 (r $\geq$.20) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbrach's alpha coefficient) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ.9180

6.6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีจำนวนข้อคำถาม 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่.556 ถึง.794 (r $\geq$.20) และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbrach's alpha coefficient) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ.9400

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbrach's alpha coefficient) มีค่าความเชื่อมั่น.9880

8. นำแบบสอบถามที่ได้ไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

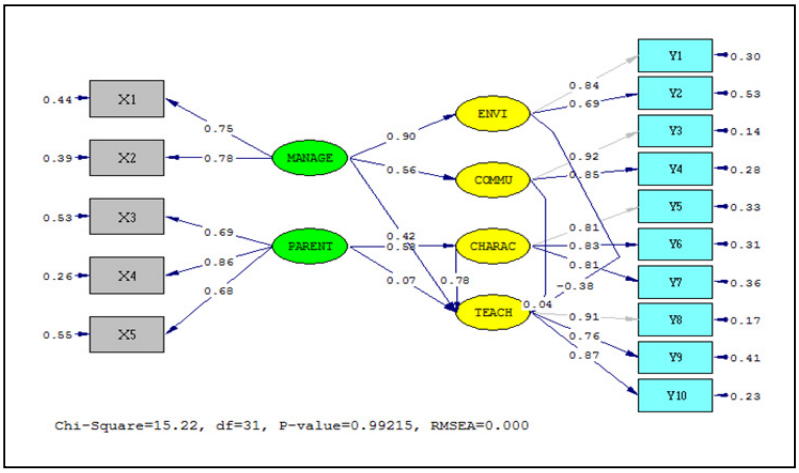
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน

ตัวแปรเหตุ / ตัวแปรผล	R^2	MANAGE			PARENT			ENVI			COMMU			CHARAC		
		TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE
ENVI	0.81	.90**	.90**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
COMMU	0.32	.56**	.56**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CHARAC	0.33	-	-	-	.58**	.58**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TEACH	0.85	.10	.42	-.32	.52**	.07	.45**	-.38	-.38	-	.04	.04	-	.78**	.78**	-

ไค- สแคว์=15, 22; p=0.99; df=31; GFI=0.99; AGFI=0.96; RMR=0.021

**p<0.1

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา และโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2 =15.22, df=31) แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness- of- Fit Index: GFI)=0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness- of- Fit Index: AGFI)=0.96 รวมทั้งค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean square Residual: RMR)=0.000 เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา คือ ปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา คือ ปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียน และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือ R Square ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ (TEACH) มีค่าเท่ากับ 0.85 แสดงว่าปัจจัยในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษ (TEACH) ได้ร้อยละ 85

ภาพที่ 1 โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ด้านลักษณะของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลทางตรงและค่าอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษามากที่สุดในทิศทางบวก โดยปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียนนั้นวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์กับครู ความสุขในการเรียน และพัฒนาการเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่เป็นโรงเรียนประจำเฉพาะทางแบ่งแยกตามลักษณะความพิการ ดังนั้น การที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครู ให้ความร่วมมือ เชื่อฟัง และไว้วางใจครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน มีความสุขในการเรียน การทำกิจกรรมพร้อมที่จะได้รับการพัฒนา และมีพัฒนาการทางร่างกายและสังคมที่ดีย่อมมีผลต่อการสอนของครูผู้สอนที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปได้อย่างราบรื่น มีอุปสรรคต่อการเรียนการสอนน้อย สอดคล้องกับพิกุล ถิตย์อำไพ (2548) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดและมีอิทธิพลต่อการสอนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษามาก ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงานมีค่าอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษามากที่สุดในทิศทางลบ โดยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในที่ทำงานนั้นวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน และบรรยากาศการทำงานเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่เป็นโรงเรียนประจำเฉพาะทางแบ่งแยกตามลักษณะความพิการ ดังนั้น การที่เพื่อนร่วมงานไม่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ไม่ให้คำปรึกษาในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ไม่มีความเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แบ่งปันสิ่งต่างๆ มีการแบ่งเป็นพรรคเป็นฝ่ายแล้ว ย่อมทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันมีปัญหา อีกทั้งการที่วัสดุ อุปกรณ์ หรือสถานที่ในการทำงานมีอุปสรรค ไม่เอื้อต่อการทำงานของครูแล้ว ย่อมส่งผลให้พฤติกรรมการสอนของครูมีอุปสรรค ไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอน หรือพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพของครู สอดคล้องกับ Cooper (2001) กล่าวว่าการพิจารณาความเครียดอันเนื่องมาจากการทำงานมักจะมีแหล่งกำเนิดมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการขาดการสนับสนุนทางสังคม (ภายในองค์กร) จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์เชิงลบ

ระหว่างบุคคลภายในองค์กรรวมทั้งการขาดการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาเป็นแหล่งกำเนิดความเครียดหลักของคนทำงานจำนวนมาก ตรงกันข้ามหากบุคคลได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่นภายในองค์กรมีมิตรภาพและมีความเชื่อใจระหว่างกันและกัน การสนับสนุนดังกล่าวจะมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาอาการทางจิตอันเนื่องมาจากความเครียดจากการทำงานและส่งผลดีต่อสุขภาพ นอกจากนี้ลักษณะบุคลกิภาพของบุคคลและลักษณะการทำงานของผู้นำภายในองค์กรก็มีผลต่อความเครียดในการทำงานด้วย เช่นกันอดิษฐสัย ศิริไปล์ (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกับความเครียดของข้าราชการครูอาจารย์ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตยานนาวา พบว่า สัมพันธภาพในการทำงานมีผลกับระดับความเครียดในการทำงานของครู

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีค่าอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษามากที่สุดในทิศทางบวก โดยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การส่งเสริมการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่ส่งผ่านปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียนที่วัดจากตัวแปรสังเกตได้ คือ ปฏิสัมพันธ์กับครู ความสุขในการเรียน และพัฒนาการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นถือว่ามีความสำคัญมากสำหรับเด็กเหล่านี้ซึ่งคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษในทุกๆ ด้าน ดังนั้น การดูแลเอาใจใส่ รับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการของเด็ก ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญทางการศึกษาของเด็ก หรือแม้กระทั่งการเข้ามามีบทบาทของผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทั้งยังมีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีความราบรื่น ทำให้ครูผู้สอนทราบในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เป็นการขจัดซึ่งอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง มีพัฒนาการทางการเรียนรู้และร่างกายที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ดังนั้น ผู้ปกครองถือว่าเป็น ตัวแปรที่สำคัญมากสำหรับการส่งเสริมเด็กพิเศษเหล่านี้ให้ได้รับการพัฒนาและมีการศึกษา สอดคล้องกับอรวรรณ เจาะประโคน (2551) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับของความผูกพันรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว กับการปรับตัวทางสังคม พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครองมีผลต่อการพัฒนาของเด็กในทุกๆ ด้าน รวมถึงการที่เด็กจะมีพัฒนาการในทักษะชีวิตด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพด้วย ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีแล้วย่อมช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเองและสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี มีความคิดเชิงเหตุผลและสามารถแก้ไขปัญหาได้ การอบรมเลี้ยงดูยังส่งผลต่อความรับผิดชอบ การมองโลกในแง่ดี การปรับตัว การกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ และสามารถช่วยเหลือตัวเองและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิราวัลย์ เรืองฤทธิ์ (2555) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าผู้ดูแลเด็กมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจึงมีโอกาสได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การที่ผู้ดูแลเด็กได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองทำให้ผู้ดูแลเด็กเกิดความภาคภูมิใจและมีความตั้งใจ นำความรู้ความสามารถมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ส่วนปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหารมีค่าอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษมากที่สุดในทิศทางลบ โดยปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหารนั้นวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำ และมนุษยสัมพันธ์ ของผู้บริหาร เนื่องมาจากบริหารงานของผู้บริหารนั้นเป็นสิ่งที่สามารถบอกทิศทางการทำงานของครูผู้สอนได้ว่าควรไปในทิศทางไหนตามคำชี้แจงของผู้บริหาร ทั้งนี้ การที่ผู้บริหารไม่มีวิสัยทัศน์ ทักษะการบังคับบัญชา การวางแผน กำหนดนโยบายการบริหาร การกำกับติดตาม สนับสนุน และประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดี อีกทั้ง

การที่ผู้บริหารไม่ส่งเสริมหรือสร้างขวัญกำลังใจ ไม่รับฟังความคิดเห็น ไม่ให้การช่วยเหลือครูในการแก้ไขปัญหาด้านการสอนหรือด้านต่างๆ แล้ว ย่อมส่งผลกระทบถึงพฤติกรรมการทำงานของครู สอดคล้องกับสนั่น ประจงจิตร และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2556) ที่ศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหาร ลักษณะงานของครู และแรงจูงใจในการทำงานของครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน พบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ลักษณะงานของครู และแรงจูงใจในการทำงานของครูส่งผลทางตรงต่อคุณภาพในการปฏิบัติงานของครู และดวงพร ว่องสุนทร (2556) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมากกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยด้านลักษณะของผู้เรียนมีความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมการสอนของครู อันเนื่องมาจากความแตกต่างของลักษณะความพิการและการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมของเด็ก ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญต่อลักษณะความพิการ สติปัญญา และอารมณ์ของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยขจัดอุปสรรคในการทำงานของครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญในการมีบทบาทส่งเสริมการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความสามารถทางการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างราบรื่น เกิดพัฒนาการทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับเด็กพิเศษได้อย่างรวดเร็วและไร้อุปสรรค ดังนั้น ครอบครัวควรให้การส่งเสริมดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และเป็นต้นแบบด้านการศึกษาให้แก่ผู้เรียน เช่น ให้ความสนใจและเอาใส่ใจในเรื่องการเรียนของนักเรียน สนับสนุนวัสดุหรืออุปกรณ์ด้านการเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้น สมาชิกในครอบครัวมีพัฒนาการด้านการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อเป็นแบบอย่างด้านการพัฒนาการศึกษาให้กับผู้เรียน
3. ครูควรพัฒนากระบวนการและเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับลักษณะความพิการของเด็กเป็นรายบุคคล มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ ให้กำลังใจแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคม เพื่อให้เกิดความกล้าแสดงออก

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบน โดยใช้การวิเคราะห์เส้นทางสำหรับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวเป็นภาพรวมของทุกขนาดโรงเรียน โดยมิได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างขนาดของโรงเรียน เพื่อให้ได้โมเดลที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละขนาดของโรงเรียน จึงน่าจะมีการศึกษาเพื่อพัฒนาโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษตามแนวปฏิรูปการศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างขนาดของโรงเรียน ประเภทความพิการ เพื่อประโยชน์ในการนำผลวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (ฉบับที่ 2) พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535**. กรุงเทพมหานคร: อรรถพลการพิมพ์.

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ดวงพร ว่องสุนทร. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี ประเทศไทย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศ วะสี. (2541). **แนวคิดปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญา ทางรอดจากความหายนะ**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสมศรี- สฤษดิ์วงศ์.

พิกุล ถิตย์อำไพ. (2548). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม ประเทศไทย.

พิราวัลย์ เรืองฤทธิ์. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นโยบายผู้บริหาร และความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสริมขวา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**, ปีที่ 1, 27- 41.

สนั่น ประจงจิตร และศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2556). ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหาร ลักษณะงานของครู และแรงจูงใจในการทำงานของครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน. **วารสารปัญญาภิวัฒน์**, ปีที่ 5, 41- 53.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552- 2561)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาพการศึกษา.

อดิษฐสัย ศิริไปล์. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของข้าราชการครู อาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตยานนาวา.** (ปัญหาพิเศษ รป.ม.). มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี ประเทศไทย.

อรวรรณ เจาะประโคน. (2551). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3.** (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม ประเทศไทย.

Cooper, Cary L. (2001). **Theories of Organizational Stress**. Oxford: Oxford University Press.

Kerjcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). **Determining Sample size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement**.

การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

วีราภรณ์ กาใจ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 (2) สังเคราะห์ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษา (3) ศึกษานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาและ (4) ศึกษาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ประชากร คือรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 123 โรงเรียน และผู้บริหารจำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูล และแบบสอบถามการนำผลการประเมินภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในภาพรวมจำแนกตามระดับสถานศึกษา พบว่า สมศ. ให้การรับรองสถานศึกษาระดับปฐมวัยร้อยละ 97.65 สมศ.ให้การรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 58.53 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนที่สมศ.ให้การรับรอง ร้อยละ 66.67 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำแนกตามที่ตั้ง สมศ.ให้การรับรอง โรงเรียนในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ใกล้เมือง ร้อยละ77.78 เมื่อจำแนกตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ระดับปฐมวัย กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานและกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรฐานการส่งเสริม ได้ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 56.32 และ 47.70 ตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ได้ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 63.01 และ 56.50 ตามลำดับ (2) ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม พบว่าระดับปฐมวัย ควรพัฒนาเด็กในด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม สุขภาพ สุขนิสัยตามวัย จัดกิจกรรมที่มีความปลอดภัย และจัดบุคลากรที่มีความรู้ด้านปฐมวัย ส่วนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมด้านสุขอนามัยที่ดี ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านการอ่านการเขียน การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ควรพัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน และมีการประเมินคุณภาพภายในจากสถานศึกษาและต้นสังกัด (3) การศึกษานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาพบว่าด้านผู้เรียนใช้วิธีการสอนแบบโครงงานด้านส่งเสริมด้านอาชีพ โครงการบ่อแก้วโมเดล ด้านจริยธรรมคุณธรรมโครงการยุวทูตความดี ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านโครงการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและท้องถิ่นด้านผู้บริหารการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบ "จิราธิวัฒน์"และ (4) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพบว่า การนำผลการประเมินไปใช้ในด้านกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานมีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ นำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 89.34 รองลงมาคือ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และระบบการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัดร้อยละ 88.71กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน

พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ร้อยละ 82.81 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมมีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือนำไปส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปร้อยละ 86.99

คำสำคัญ: การสังเคราะห์, การประเมินคุณภาพภายนอก, ประถมศึกษา

A Synthesis of Results of the External Quality Assessment, Round 3 (B.E. 2554-2558), of Schools under Chiang Mai Primary EducationService Area Office 2

Weeraporn Kajai

Abstract

The objectives of this research were (1) to synthesize results of the external quality assessment, round 3 (B.E. 2554-2558), of schools under Chiang Mai Primary Education Service Area Office 2; (2) to analyzerecommendations from the external quality assessment, round 3 (B.E. 2554-2558), of schools; (3) to study innovations or good practice guidelines of the schools; and (4) to study the application of results of the external quality assessment, round 3, in developing educational quality of the schools.

The research population comprised reports of the external quality assessment, round 3 (B.E. 2554-2558), of 123 schools under Chiang Mai Primary Education Service Area Office 2 and 123 school administrators. The employed research instruments were a data recording form and a questionnaire by getting IOC value more than 0.5 on the application of results of the external quality assessment, round 3, in developing educational quality of the schools. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

Research findings could be concluded as follows: (1) regarding the synthesis of overall results of the external quality assessment, round 3, as classified by school level, it was found that the Office for National Education Standards and Quality Assessment (ONESQA) certified 97.65 % of early childhood education level schools, while it certified 58.53 % of basic education level schools; when classified by school size, it was found that 66.67 % of certified schools were of the extra-large sized schools; when specified by school location, it was found that ONESQA certified 77.78 % of schools in San Sai district, Chiang Mai province, which were near the city of Chiang Mai; when classified by indicator standards, it was found that for early childhood education level schools, in the group of basic indicators and the group of promotion standard indicators, 56.32 % and 47.70 % respectively of the schools received the excellent assessment result; while for basic education schools, in the group of identity indicators and the group of promotion standard indicators, 63.01 % and 56.50 % respectively of the schools received the excellent assessment result; (2) regarding synthesis results of recommendations from the external quality assessment, round 3, of schools, it was found that recommendations for early childhood level schools were the following: the children should be developed in the aspects of intellectual, emotional, mental, social, health, and health habits appropriate for

their ages; safe activities should be provided for them; and the school personnel should have knowledge on early childhood education; while recommendations for basic education schools were the following: promotion should be given to the aspects of healthful living, morality and ethics and desirable values, reading writing, problem solving, analytic thinking, and synthesis thinking; there should be monitoring and supervision on a regular basis; the information system should be upgraded to be up-to-date; and there should be internal quality assessment by the school and supervising agency; (3) regarding the study of innovations and good practice guidelines of the schools, it was found that in the student component, it was the project based teaching method; in the vocational promotion, it was the Bo Kaew Model Project; in the morality and ethics component, it was the Young Virtuous Ambassador Project; in the indigenous culture component, it was the Local and Thai Culture Maintenance and Conservation Project; in the administrator component, it was the "Chirathiwat" Model of participatory administration; and (4) regarding the application of results of the external quality assessment, round 3, in developing educational quality of the schools, it was found that application of assessment results in the group of basic indicators was implemented at the top level, i.e. to develop learners to have good physical and mental health (89.34 %), followed by to develop learners' learning achievement and the internal quality assurance system of the school and supervising agency (88.71 %); while in the group of identity indicators, the implementation at the top level was that of application for developing the school to achieve its philosophy, resolution, mission, and objectives (82.81 %); in the group of promotion measure indicators, the implementation at the top level was that of application for promoting and developing the school to upgrade the standards, to keep the standards, and to develop it toward excellence which were in accordance with reform guidelines (86.99 %).

Keywords: Synthesis, External quality assessment, Primary education

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประเมินคุณภาพภายนอกมีความสำคัญและมีความหมายต่อสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนดังต่อไปนี้ 1) ส่งเสริมสถานศึกษาให้พัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง 2) เพิ่มความมั่นใจและคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่า สถานศึกษาจัดการศึกษามุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 3) สถานศึกษาและหน่วยงานที่กำกับดูแล มีข้อมูลที่ช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายมีข้อมูลสำคัญในภาพรวมเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาทุกระดับทุกสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินคุณภาพภายนอกจึงต้องประเมินตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยเริ่มต้นประเมินว่ามีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยการใช้ทรัพยากร จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ประหยัดและได้คุณภาพแล้วประเมินผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ได้กำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานสถานศึกษา และบุคคลว่ามีความสำเร็จที่วางไว้และได้คุณภาพตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด โดยประเมินจากร่องรอยหลักฐานทั้งจากการประเมินภายในเป็นรายบุคคล และภาพรวมสถานศึกษาจากผลงานของนักเรียนและครู (กรมวิชาการ, 2542, น. 12)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (สมศ) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) เป็นการประเมินเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบมากกว่ากระบวนการและคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษา ดังนั้นจึงได้กำหนดตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น ๓ กลุ่มตัวบ่งชี้ ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน 8 ตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ 2 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม 2 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554, น. 6-8) จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ไปแล้วนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ยังไม่ได้ทำการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสาม ของระดับเขตพื้นที่และมีความต้องการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายนอก ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นระเบียบวิธีการวิจัยที่ต้องการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยศึกษาวิเคราะห์จากงานวิจัยในปัญหาเดียวกันหลายๆเรื่องที่ทำไว้แล้วในอดีต การศึกษาและวิเคราะห์จะต้องทำอย่างมีระบบระเบียบเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อยุติของปัญหาการวิจัยนั้นๆ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์, 2540, น. 167)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยคาดหวังว่าผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ข้อเสนอแนะที่ดีและนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุง ให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2.2 เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2.3 เพื่อศึกษานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2.4 เพื่อศึกษาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 123 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 60 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 51 โรงเรียน โรงเรียนใหญ่ 6 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 6 โรงเรียน และ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล และแบบแบบสอบถาม

3.2.1. แบบบันทึกข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ได้แก่ ชื่อสถานศึกษา ระดับการศึกษาที่เปิดสอน จำนวนนักเรียน จำนวนครู ตอน 2 เป็นการบันทึกผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 1) ระดับคุณภาพของปฐมวัยและ สรุปผลการจัดการศึกษาในภาพรวม 2) ระดับคุณภาพของประถมและมัธยมศึกษาและ สรุปผลการจัดการศึกษา และ 3) จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ข้อเสนอแนะ นวัตกรรมหรือตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ด้านผลการจัดการศึกษา ด้านบริหารการจัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง และด้านการประกันคุณภาพภายใน ของระดับปฐมวัย และประถมและมัธยม

3.2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และระดับที่เปิดสอน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ นำไปปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติ ประกอบไปด้วย 2.1) กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน และ 2.2) กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และ 2.3) กลุ่มตัวบ่งชี้ส่งเสริมมาตรฐาน ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ นำแบบบันทึกข้อมูลและแบบสอบถามของงานวิจัยที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจดูความครอบคลุมและความเหมาะสมแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาและได้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3.3. การเก็บรวมรวมข้อมูล

3.3.1 รวมรวมรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 123 โรงเรียน ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.

3.3.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และกรอกข้อมูลลงในแบบบันทึกงานวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของการกรอกข้อมูลจนได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3.3.3 สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อนำมาแจกแจงตามประเด็นเนื้อหา

3.3.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทางไปรษณีย์ ส่วนโรงเรียนใดที่ยังไม่ได้แบบสอบถามผู้วิจัยจะทำการติดต่อไปยังโรงเรียนเหล่านั้นโดยตรง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.3.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และกรอกข้อมูลลงในตารางที่สร้างขึ้นในโปรแกรม Microsoft Officd Excel จนได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการสังเคราะห์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558)

4.1.1 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับปฐมวัย สมศ.ให้การรับรอง ร้อยละ 97.65 ส่วนระดับประถมและมัธยมศึกษา สมศ.ให้การรับรอง ร้อยละ 58.53 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ผ่านการรับรองส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำแนกตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ผ่านการรับรองส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.78, 66.67 และ 59.09 เป็นโรงเรียนในอำเภอสันทราย อำเภอแม่แตง และอำเภอแม่ริม จำแนกตามระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.53 และ 84.55 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี รองลงมาอยู่ในระดับดีมากร้อยละ 35.29 และ 4.88 จำแนกตามผลการประเมินตามมาตรฐานกลุ่มตัวบ่งชี้ของระดับการศึกษา พบว่า ระดับปฐมวัย กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานและกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรฐานการส่งเสริม ได้ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 56.32 และ 47.70 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ได้ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 63.01 และ 56.50

4.1.2 จุดเด่นระดับปฐมวัย สรุปได้ดังนี้ ด้านผลการจัดการศึกษา เด็กมีการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา เด็กมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สมวัย มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์ มีความอดทน ควบคุมอารมณ์ได้ ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม ผลการพัฒนาบรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา (จำนวน 49 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.29) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการบริหาร มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ (จำนวน 40 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 47.05) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา จัดประสบการณ์ครบ 4 ด้าน (จำนวน 60 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 70.58) ด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศตามระบบบริหารคุณภาพ (PDCA)

จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพภายในและมีการประเมินคุณภาพภายใน มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อย่างสม่ำเสมอ (จำนวน 65 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 76.47)

4.1.3 จุดที่ควรพัฒนาระดับปฐมวัย สรุปได้ดังนี้ ด้านผลการจัดการศึกษา เด็กควรได้รับการพัฒนาเรื่องสุขภาพที่ดี รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี (จำนวน 38 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.47) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ควรจัดสภาพแวดล้อม อาคารให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน พัฒนาระบบป้องกันความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน (จำนวน 45 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.94) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม ควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พัฒนาความคิดรวบยอด (จำนวน 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.41) ด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาต้องจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน มีการวัดและประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 23.53)

4.1.4 จุดเด่นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา สรุปได้ดังนี้ ด้านผลการจัดการศึกษา ผู้เรียนมีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ดำเนินวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 67 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.47) ด้านการบริหารจัดการศึกษา บริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำแผนโครงการ สอดคล้องกับแผนปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการบริหาร มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สะอาด ถูกสุขลักษณะ สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ (จำนวน 55 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.72) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาพัฒนาครูอย่างเป็นระบบโดยให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนาอย่างสม่ำเสมอ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลาง การออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (จำนวน 95 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 77.24) ด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี จัดระบบบริหารข้อมูลสารสนเทศ มีการกำกับติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการประเมินคุณภาพภายใน จัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในประจำปีอย่างต่อเนื่อง (จำนวน 97 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.86)

4.1.5 จุดที่ควรพัฒนา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ด้านผลการจัดการศึกษา ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นใน 5 กลุ่มสาระหลัก พัฒนาในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสังเกต การบันทึกสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนแบบโครงงาน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 56 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.52) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ควรมีการบริหารจัดการเรียนการสอนให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ พัฒนาการวัดผลประเมินผล กำกับติดตามเพื่อให้การบริหารงานบรรลุตามแผนที่กำหนดไว้ พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา (จำนวน 68 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.28) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินไปวางแผนพัฒนาพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (จำนวน 28 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.76) ด้านการประกันคุณภาพภายใน ควรพัฒนาการประกันคุณภาพ

ภายในให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดโดยมีการประเมินผลอย่างละเอียดและต่อเนื่อง มีการประเมินคุณภาพภายในจากสถานศึกษาและต้นสังกัดทุกปีการศึกษา (จำนวน 26 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.13)

4.2 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558)

4.2.1 ระดับปฐมวัย สรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้ ด้านผลการจัดการศึกษา ควรพัฒนาเด็กให้มีสุขภาพ และสุขนิสัยตามวัย มีมาตรการของความปลอดภัย ด้านอารมณ์และจิตใจ ควรจัดกิจกรรมในด้านสุนทรียภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริม ด้านการแสดงออก ควรจัดกิจกรรมสร้างเสริมวินัยและรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง การปรับตัวเข้ากับสังคม ด้านสติปัญญา ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (จำนวน 38 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.71) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ควรสรรหาบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดครูครบชั้นให้เป็นไปตามเกณฑ์ ควรจัดกิจกรรมเน้นความปลอดภัยสูงสุด (จำนวน 45 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.94) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม จัดกิจกรรมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองระดับปฐมวัย ควรจัดระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน (จำนวน 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.41) ด้านการประกันคุณภาพภายใน ควรกำหนดทิศทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดเน้น จุดเด่นของสถานศึกษา ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ควรจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ (จำนวน 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 23.53)

4.2.2. ระดับประถมและมัธยม สรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้ ด้านผลการจัดการศึกษา ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมให้รู้จักสุขอนามัยที่ดี ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมการคิดกระบวนการกลุ่ม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา กิจกรรมโครงงานครอบคลุมทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนายกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (จำนวน 56 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.52) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินตามบทบาทหน้าที่ให้สมบูรณ์และส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการติดตาม ตรวจสอบงานอย่างจริงจัง ควรจัดทำแผนงานโครงการ/กิจกรรม เพื่อส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง (จำนวน 68 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.28) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการนิเทศติดตาม การจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจัดทำแผนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-NET) (จำนวน 28 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.76) ด้านประกันคุณภาพภายใน ควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพ ควรจัดระบบบริหารและสารสนเทศตามระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (จำนวน 26 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.13)

4.3 ผลการศึกษานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา

4.3.1 ด้านผู้เรียน สรุปผลการศึกษานวัตกรรมได้ดังนี้ วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีสอนแบบโครงงานของโรงเรียนบ้านนาบุญโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ กระบวนการเรียนรู้โดยใช้เกษตรเป็นฐาน จัดทำโครงการเกษตรในโรงเรียนของโรงเรียนป่าจี้วังแดงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

การส่งเสริมอาชีพระหว่างเรียนให้กับผู้เรียน นำไปประกอบอาชีพได้ของโรงเรียนบ่อแก้ว ตามโครงการบ่อแก้วโมเดล อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ การส่งเสริมด้านจริยธรรมคุณธรรมให้กับผู้เรียนในโครงการยุวทูตความดีเฉลิมพระเกียรติฯ ของโรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมล้านนา โครงการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น ของโรงเรียนบ้านหัวฝาย และโรงเรียนวัดสันคะยอม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ กิจกรรมการบริหารจิตเจริญปัญญา กิจกรรมส้วมสุขสันต์ กิจกรรม อย.น้อย ของโรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

4.3.2 ด้านผู้บริหาร สรุปผลการศึกษานวัตกรรมได้ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบ "จิราธิวัฒน์: Green School Model" ของโรงเรียนเขื่อนแม่กวงจิราธิวัฒน์อุปถัมภ์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

4.4 ผลการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมและมัธยมศึกษา) จำแนกตามกลุ่มตัวบ่งชี้ พบว่า กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ นำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 89.34 กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาร้อยละ 82.81 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมมีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือนำผลไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ร้อยละ 86.99

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558)

ผลการสังเคราะห์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ สมศ. ให้การรับรอง ร้อยละ 97.65 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษาระดับปฐมวัย ที่ สมศ.รับรองจำนวนสถานศึกษามาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้เชิญโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา เข้ามาอบรมตามที่ สมศ.ประเมินและนำผลการประเมินในรอบสองมาใช้พัฒนาครู และโรงเรียนมีการพัฒนาเรื่องระบบประกันมากขึ้น ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับปฐมวัย จะดีกว่าผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) ที่ สมศ.ให้การรับรองระดับปฐมวัย ร้อยละ 82.72 (ภิรดี วัชรสินธุ์ และคณะ, 2555) สำหรับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมและมัธยมศึกษา สมศ.ให้การรับรอง ร้อยละ 58.53 ระดับประถมและมัธยมศึกษาที่ สมศ.ให้การรับรองสถานศึกษาน้อย เพราะการประเมินคุณภาพในรอบสามสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์ในกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ข้อที่ 5 ว่าด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนซึ่งทางเขตพื้นที่การศึกษาได้พัฒนาครูและนักเรียนในการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูอาจสอนไม่ตรงตามตัวชี้วัด นักเรียนคิดวิเคราะห์ไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินของ สมศ. ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับประถมและ

มัธยมศึกษา รับรองน้อยกว่าผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) ที่ สมศ.ให้การรับรอง ร้อยละ 83.27 (ภิรดี วัชรสินธุ์และคณะ, 2555)

จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่ผ่านการรับรองส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 66.67 ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความพร้อมในทุกด้าน ด้านบุคลากร ด้านผู้เรียน ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในรอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) สถานศึกษาระดับปฐมวัยขนาดใหญ่พิเศษได้รับการรับรองคุณภาพจาก สมศ. สูงถึงร้อยละ 98.45 (ภิรดี วัชรสินธุ์และคณะ, 2555)

จำแนกตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ผ่านการรับรองมากส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนใกล้เมือง ได้แก่ อำเภอสันทราย อำเภอแม่แตง และอำเภอแม่ริม ร้อยละ77.78, 66.67 และ 59.09 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานที่ตั้งใกล้เมือง รวมทั้งผู้ปกครอง โรงเรียน มีความพร้อม ไม่ห่างไกลความเจริญ การเดินทางสะดวก มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตเมืองได้รับการรับรองคุณภาพในสัดส่วนที่มากกว่าสถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง (ภิรดี วัชรสินธุ์และคณะ, 2555)

จำแนกตามระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า สถานศึกษาระดับปฐมวัย มีคุณภาพในระดับดีและดีมาก ร้อยละ 63.53 และ ร้อยละ 35.29 ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคลากรที่สอนไม่ตรงตามเอก และมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสองของระดับปฐมวัย ระดับดีและดีมาก ร้อยละ 70.72 ร้อยละ 18.90 (ภิรดี วัชรสินธุ์และคณะ,2555) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมและมัธยม มีคุณภาพในระดับดีและดีมาก ร้อยละ 84.55 และ ร้อยละ 4.88 ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีบุคลากรเพียงพอและสอนตรงตามเอก นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนผู้ปกครองให้ความสนใจ ซึ่งจากการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบสองของระดับประถมและมัธยม ระดับดีและดีมาก ร้อยละ 76.80 และ ร้อยละ 14.56 (ภิรดี วัชรสินธุ์ และคณะ, 2555)

จำแนกตามมาตรฐานกลุ่มตัวบ่งชี้พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินสถานศึกษาระดับปฐมวัย กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 56.32 กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 44.25 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 47.70 ระดับ ประถมและมัธยมศึกษากลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 48.07 กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ ระดับดีเยี่ยมร้อยละ 63.01 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 56.50 ที่เป็นเช่นนี้ ทั้งระดับปฐมวัย และระดับประถมและมัธยมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงมีผลการจัดการศึกษาในกลุ่มตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีเยี่ยม มีการบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ และมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดี

ระดับปฐมวัย จำแนกตามตัวบ่งชี้ พบว่ากลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน มีระดับคุณภาพดีเยี่ยม ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีร้อยละ 86.21 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ร้อยละ 82.76 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัดร้อยละ 75.86 กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีระดับคุณภาพดีเยี่ยม คือผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาร้อยละ 44.83 และผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาร้อยละ 43.68 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมมีระดับคุณภาพดีเยี่ยม คือ ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาร้อยละ 49.43และผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา 45.98 ที่เป็นเช่นนี้ส่วนใหญ่ มีกลุ่มตัวบ่งชี้ที่มีระดับคุณภาพดีเยี่ยมมาก เพราะสถานศึกษามีการ

เตรียมพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ผู้บริหารมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงส่งผลให้สถานศึกษาระดับปฐมวัยได้รับรองผลการประเมินมากถึง 83 โรงเรียน จาก 85 โรงเรียน

ระดับประถมและมัธยมศึกษา จำแนกตามกลุ่มตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้พื้นฐาน ระดับคุณภาพดีเยี่ยมสูงสุด คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ร้อยละ 91.87 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 86.99 และพัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด ร้อยละ 78.86 กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ ระดับคุณภาพดีเยี่ยมสูงสุดคือผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาร้อยละ 69.92 และผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ร้อยละ 59.10 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ระดับคุณภาพดีเยี่ยมสูงสุดคือ ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา ร้อยละ73.17 และผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐานร้อยละ 39.84 และที่เป็นเช่นนี้เพราะทุกกลุ่มตัวบ่งชี้อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม แต่ระดับคุณภาพในมาตรฐานกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังอยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 12.20 และประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 0.81 ซึ่งส่งผลให้ผลการประเมินสถานศึกษาได้รับรอง ร้อยละ 58.53 จำนวน 72 โรงเรียน จาก 123 โรงเรียน

5.1.1 จุดเด่น ระดับปฐมวัย

เด็กมีการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สมวัย มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์ มีความอดทน ควบคุมอารมณ์ได้ ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนา มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ครูมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา.จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผน สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศตามระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) และจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการศึกษาระดับปฐมวัยส่วนใหญ่มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลที่ดี ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแล มีการอมรมบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนเข้าใจหลักสูตรการเรียนการสอนระดับปฐมวัย และนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

5.1.2 จุดที่ควรพัฒนา ระดับปฐมวัย

เด็กควรได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาพที่ดี รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ มีการพัฒนาการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี พัฒนาทักษะการสื่อสารตามความคิด ประสบการณ์ ผ่านการบอกเล่า การวาดภาพหรือการเคลื่อนไหว และสถานศึกษาควรจัดทำมาตรการเฝ้าระวังความปลอดภัยที่เหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อม อาคารให้เอื้อต่อการเรียนรู้ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การเรียนรู้แบบบูรณาการ พัฒนาการความคิดรวบยอด การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ และการบูรณาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็กและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กอย่างหลากหลาย จัดประเมินเด็กให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารของสถานศึกษาขาดการบริหารอย่างมีระบบ ครูไม่มีประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่ดี ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา (ภิรดี วัชรสินธุ์และคณะ, 2555)

5.1.3 จุดเด่น ระดับประถมศึกษามัธยมศึกษา

ผู้เรียนมีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์ และสมรรถภาพทางกายแข็งแรง ปลอดจากปัญหาทางเพศ ยาเสพติด มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม จริยธรรม มีกิริยาเรียบร้อย ดำเนินวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เกิดผู้เรียนยุคใหม่ ครูยุคใหม่ และสถานศึกษายุคใหม่ คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการบริหาร มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมสะอาด ถูกสุขลักษณะ สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบโดยการอบรม สัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารบริหารงานแบบมีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษา ครู มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนให้ความมือร่วม ช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี

5.1.4 จุดที่ควรพัฒนา ระดับประถมศึกษามัธยมศึกษา

ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นใน 5 กลุ่มสาระหลักด้านการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสังเกต การบันทึกสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง การใช้เหตุผลจากการอ่าน การเขียน การนำเสนอผลงาน การเรียนแบบโครงงานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหาร ครู นักเรียน ยังขาดความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ใน 5 กลุ่มสาระ ครูไม่สอนตามตัวชี้วัด ควรเปลี่ยนจากการสอนบรรยายเป็นการสอนแบบโครงงาน ให้นักเรียนฝึกคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (ภิรดี วัชรสินธุ์และคณะ, 2555)

5.2. ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ด้านผลการจัดการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในด้านทักษะชีวิต การประกอบอาชีพที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพอย่างมีความสุข ด้านบริหารการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินตามบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการติดตาม ตรวจสอบอย่างจริงจัง ด้านการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการประกันคุณภาพภายใน ส่งเสริมให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายใน จัดให้มีการประชุมชี้แจง ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ มีการมอบหมายงาน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารและบุคลากรขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ ขาดความรับผิดชอบในงานประกันคุณภาพ การประกันคุณภาพของโรงเรียนยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอก ขาดการวางแผนที่ดี สถานศึกษาไม่ได้นำข้อเสนอแนะในการประเมินคุณภาพในรอบสอง มาเป็นแนวพัฒนาโรงเรียน (ภิรดี วัชรสินธุ์และคณะ, 2555)

5.3 ศึกษานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา ด้านผู้เรียน วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีสอนแบบโครงงาน ของโรงเรียนบ้านนาบุญโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ กระบวนการเรียนรู้โดยใช้เกษตรเป็นฐาน โครงการเกษตรในโรงเรียน ของโรงเรียนป่าจี้วังแดงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ การส่งเสริมอาชีพระหว่างเรียนให้กับผู้เรียน การปลูกสตอเบอรี่ การเลี้ยงไก่ไข่ การเพาะเห็ดนางฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ การผลิตน้ำดื่ม ตามโครงการบ่อแก้วโมเดล โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ การส่งเสริมด้านจริยธรรมคุณธรรมให้กับผู้เรียนในโครงการยุวทูตความดีเฉลิมพระเกียรติ

ของโรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. การส่งเสริมวัฒนธรรมล้านนา โครงการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น กิจกรรมตีกลองสะบัดชัย ฟ้อนเล็บ ฟ้อนเจิง ฟ้อนเทียน รำเชิง และนาฏศิลป์ไทย ของโรงเรียนบ้านหัวฝาย และโรงเรียนวัดสันคะยอม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่กิจกรรมการบริหารจิตเจริญปัญญา กิจกรรมส้วมสุขสันต์ กิจกรรม อย.น้อย ของโรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบ "จิราธิวัฒน์: Green School Model" ของโรงเรียนเขื่อนแม่กวงจิราธิวัฒน์อุปถัมภ์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานศึกษาเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจุดเด่นของโรงเรียนซึ่งจะเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนให้กับหลายโรงเรียน ซึ่งทำให้เห็นตัวอย่างที่ดีและเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นได้ศึกษาดูงานได้เป็นอย่างดี

5.4 ผลการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า จำแนกตามกลุ่มตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ นำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีร้อยละ 89.34 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนร้อยละ 88.71 และพัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด ร้อยละ 88.71 ตามลำดับ กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาร้อยละ 82.81 และพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาร้อยละ 66.40 ตามลำดับ กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมมีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือนำผลไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาร้อยละ 86.99 และใช้ดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา ร้อยละ 50.41 ที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ศึกษาจากการประเมินผลคุณภาพภายนอกในรอบสามแล้วนำผลการประเมินไปวิเคราะห์ในสถานศึกษาและนำผลไปใช้ ส่งผลให้ในด้านกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี เหมาะสมกับการเรียนรู้ เพื่อยกผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในตัวบ่งชี้ที่ 5ให้สูงขึ้น และนำไปใช้เตรียมความพร้อมในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มตัวบ่งชี้เอกลักษณ์ สถานศึกษาส่วนใหญ่ เน้นนำไปใช้ให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษากลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมสถานศึกษาส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศและเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และรองรับการประเมินในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1.1 สถานศึกษา ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (2554-2558) จากการสังเคราะห์ไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษา ควรนำข้อเสนอแนะจากประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (2554-2558) ไปใช้พัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษา

1.3 สถานศึกษาควรนำนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติจากงานวิจัยนี้ นำไปเป็นตัวอย่างเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

1.4 สถานศึกษาควรศึกษาการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของสถานศึกษาในสังกัด อื่นๆ เพื่อให้สถานศึกษามีตัวอย่างในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรศึกษาและทำวิจัยการสังเคราะห์นวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดี ของระดับเขตพื้นที่การศึกษาอื่นด้วย

2.3 ควรศึกษาและทำวิจัยการนำผลการประเมินไปใช้ในด้านกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมซึ่งมีระดับปฏิบัติสูงสุด

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วย ความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจุ้ย และ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ์ดี แสงประทีปทอง ที่เมตตารับเป็นศิษย์ และได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำให้ข้อคิดเห็น ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร.สุพักตร์ พิบูลย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และครูทุกท่านในโรงเรียนบ้านแม่ปั๋ง ที่ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ได้ให้ข้อมูลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาภายนอกรอบสาม มาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รุ่นพี่ และเพื่อนๆ แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาทุกท่านที่ช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวก ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ที่ให้ได้ความช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

7. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2542). **การประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). **ระเบียบวิธีวิจัยทาสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.

ภิรดี วัชรสินธุ์ และคณะ. (2555). **ผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง (พ.ศ.2549-2553)**. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **คู่มือผู้ประเมินเพื่อการประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: แม็ทช์พอยท์.

การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย

ศรัญญา ทะรินทร์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านเพื่อน ที่ส่งผลกับการมองโลกในแง่ดี เพื่อสร้างและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้โมเดลริสเรล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2556 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 41 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 6, 142 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 522 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย โมเดลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ตัวแปรสังเกตได้ 15 ตัวแปร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลริสเรล สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness-of-Fit Index: GFI) มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index: AGFI) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual: RMR) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ กราฟ Q-Plot ชันกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของตัวแปรของตัวแปรในโมเดล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R Square ตัวแปรการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนของการมองโลกในแง่ดีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ ร้อยละ 100

[1]สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
e-mail: saranya_tari@hotmail.com

3. เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดล คือ ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ตัวแปรด้านเพื่อน รองลงมา คือ ตัวแปรด้านชุมชน ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านโรงเรียน ตามลำดับ

3.1 เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงในโมเดล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ตัวแปรด้านเพื่อน รองลงมา คือ ตัวแปรด้านชุมชน ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านโรงเรียน ตามลำดับ

3.2 เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมในโมเดล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียนโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล รองลงมาคือ ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัวโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรปัจจัยด้านเพื่อนโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรปัจจัยด้านชุมชนโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตามลำดับ

คำสำคัญ: โมเดลเชิงสาเหตุ, ปัจจัยที่ส่งผล, การมองโลกในแง่ดี

Analysis of causal model of the factors that influencing on optimistic Of The Third Mattayomsuksa in The Secondary Educational Service Area Office 36 in Chiang Rai

Saranya Tarin[1]

Abstract

The purposes of this research were to study the relationship between personal factor, family factor, school factor, community factor and friend factor that affect to optimistic, to construct and examine consistency of hypothetical causal model with empirical data and to study direct effect and indirect effect of causal variables influencing optimistic. The samples selected by lisrel model stratified sampling were 522 students of the third mattayomsuksa students in The Secondary Educational Service Area Office 36 in Chiang Rai academic year 2013 from 41 schools and 6, 142 students. The research instruments was a questionnaire including optimistic of the third mattayomsuksa students in The Secondary Educational Service Area Office 36 in Chiang Rai. The models developed include 6 latent variables and 15 observed variables. The analysis was used by analyzing lisrel model principle. The results of the study showed that;

1. The friend factor had the positive relationship with optimistic, statistically significant at 0.05 level. And the personal factor had the positive relationship with optimistic, statistically significant at 0.01 level.

2. The causal model influencing on optimistic of the third mattayomsuksa students in The Secondary Educational Service Area Office 36 in Chiang Rai was consistent with empirical data (χ^2) different from 0. The goodness-of-fit index: GFI was near 1. The adjusted goodness-of-fit index: AGFI was near 1. Including the root mean squared residual: RMR was near 0. The Q-plot graph was steeper than the diagonal line, indicating that the model is consistent with empirical data. R Square in optimistic of the third mattayomsuksa students=1. Show that variables in the model explained the variance in the variables classroom research 100 percent.

3. The most influential variable on the optimistic is the friend variable factors. Next below is community variable factor, personal variable factor, family variable factor and school variable factor, respectively.

[1]Branch Research and Educational Evaluation Faculty of Education Chiangrai Rajabhat University
e-mail: saranya_tari@hotmail.com

3.1 Considering the direct effect the most influential variable on optimistic is the friend variable factor. Next below is community variable factor, personal variable factor, family variable factor and school variable factor, respectively.

3.2 Considering the indirect effects, the most influential variable optimistic is the school variable factors. Next below is family variable factor, friend variable factor, community variable factor, respectively.

Keyword: Factor, Optimistic

1. บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผลของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมามุ่งเน้นการพัฒนาด้านวัตถุ เกิดความไม่สมดุลกันระหว่างการพัฒนาทางด้านวัตถุกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ รวมทั้งทัศนคติและค่านิยมทางวัตถุยังเป็นแรงกระตุ้นให้พฤติกรรมของคนไทยเบี่ยงเบนไป ก่อให้เกิดปัญหา และความเสื่อมโทรมแก่สังคมไทย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรมเสื่อม ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ สุดท้ายก็ส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ถ้าคนในสังคมปรับตัวได้ไม่ทันตามสภาพการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จะส่งผลทำให้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมเต็มไปด้วยความตึงเครียด ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนผู้ป่วยทางจิตที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ไม่ว่าจะเป็นโรคประสาท โรคเครียด โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า รวมทั้งอัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มมากขึ้นเกือบสองเท่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545: 2-13) โดยเฉพาะวัยรุ่นจะเป็นวัยที่มี ความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายสูง เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็วในหลายๆ ด้านพร้อมกัน ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ชอบทำในสิ่งที่ท้าทายและมีความเป็นตัวของตัวเองมาก นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่กำลังแสวงหาความเป็นเอกลักษณ์ให้แก่ตนเอง จนบางครั้งมีความวิตกกังวล เคร่งเครียดเกี่ยวกับฐานะหรือบทบาทหน้าที่ของตนในชีวิต (พจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์, 2552: 2; อ้างอิงจาก คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2544: 37) ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการสร้างคนให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีภาวะจิตใจและอารมณ์ที่เข้มแข็ง รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น สามารถเผชิญกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้อย่างดีและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ กรมสุขภาพจิตได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ทำให้คนมีความสุขในชีวิต ก็คือ "การเป็นคนมองโลกในแง่ดี" ซึ่งการมองโลกในแง่ดีเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) โกลแมน (อรพินทร์ ชูชม, 2544: 43; อ้างอิงจาก Goleman, 1998) ได้กำหนดให้ การมองโลกในแง่ดีเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจูงใจตนเอง เมื่อบุคคลประสบกับอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่เลวร้าย และสามารถฟันฝ่าอุปสรรคหรือสถานการณ์นั้นได้ ก็จะทำให้บุคคลนั้น เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และจะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้าย เช่นเดียวกับที่ บาร์ออน (Bar-On, 1997) เสนอแนะว่าการมองโลกในแง่ดีเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ อีคิว (EQ) ที่จะช่วยจัดการชีวิตและสภาพแวดล้อมรอบด้านที่กดดันได้อย่างประสบความสำเร็จในสังคมไทย การที่เด็กจะมีการมองโลกในแง่ไหนนั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการถ่ายทอดทางสังคมที่ได้จากพ่อแม่ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับตัวแบบที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ครู อาจารย์ จะมีวิธีการคิดในลักษณะที่เป็นการมองโลกในแง่ดีและถ่ายทอดให้ เด็กอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ดังที่สุพัตรา สุภาพ (2536: 36) กล่าวว่าครอบครัวเป็นหน่วยสังคมที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสังคมหน่วยแรกที่มนุษย์จะต้องเผชิญตั้งแต่เกิดเติบโต จนตาย การวางพื้นฐานของมนุษย์ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ความคิดสติปัญญา ทางอารมณ์ และทางสังคม มาจากการอบรมของครอบครัวทั้งสิ้น และในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างครบถ้วนนั้น นอกจากการอบรมเลี้ยงดูแล้ว โรงเรียนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูจะมีส่วนช่วยให้เด็กได้พัฒนาการในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมของครูจึงมีความสำคัญด้วยเช่นกัน นอกจากนี้บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กนอกจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนแล้ว เพื่อนยัง

เป็นกลุ่มบุคคลหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความคิดเชิงบวก เกิดลักษณะนิสัยของการมองโลกในแง่ดี ดังที่ณรงค์ วิทย์ แสนทอง (ออนไลน์, 2555) กล่าวไว้ในบทความ คบเพื่อนคิดบวกเพื่อสร้างนิสัยการคิดเชิงบวก ว่าถ้าเพื่อนหรือคนรอบข้างเป็นคนคิดลบ คิดแต่สิ่งที่ไม่ดี มองโลกในแง่ลบ คิดว่าคนอื่นไม่ดี มองอะไรไม่ค่อยสร้างสรรค์ จนกลายทำให้คนที่อยู่รอบข้างมองทุกอย่างในด้านลบไปด้วย แต่ถ้าเพื่อนๆ หรือคนรอบข้างของเราเป็นคนที่ คิดบวก คิดสร้างสรรค์ เป็นคนที่มองทุกอย่างเป็นโอกาส เป็นคนที่สรรหาแต่สิ่งดีๆ เข้าในชีวิต เช่น ทุกวันคุยกันเรื่องที่ดีๆ เรื่องที่สร้างกำลังใจ เรื่องพัฒนาคน ปรับปรุงงาน เรื่องชื่นชมความดีของคนอื่น ชื่นชมความสำเร็จของคนอื่น เล่าสู่กันฟังเรื่องความภูมิใจในชีวิตของตัวเอง ฯลฯ บุคคลนั้นก็จะมีแต่สิ่งดีๆ เข้ามาในหัวและในใจอย่างแน่นอน เมื่ออยู่ในสังคมที่เป็นบวกไปนานๆ จะปรับตัวและซึมซับเอาลักษณะการคิดเชิงบวกเข้ามาโดยไม่รู้ตัว

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการมองโลกในแง่ดีเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งอยู่ช่วงวัยรุ่น และเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม มีความคิดของตนเองที่เป็นอิสระ อาจจะประพฤติตนไม่เหมาะสมได้ง่าย โดยไม่ไตร่ตรองถึงการกระทำต่อตนเองว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมอย่างไรบ้าง จึงเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ง่าย แต่ถ้าหากได้รับการปลูกฝังและการเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัว ได้อย่างเหมาะสม บรรเทาปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น และเป็นทั้งแรงผลักดันและแรงกระตุ้นให้พัฒนาการด้านอื่นๆ เป็นไปด้วยดี นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งเทคนิคดังกล่าว จะสามารถอธิบายหรือสนับสนุนถึงความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุและผล ที่มีต่อการมองโลกในแง่ดีทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคนี้จะทำให้ได้สารสนเทศที่มากขึ้น อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและการพัฒนาได้ตรงจุดมากขึ้นทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดความผาสุกในชีวิต ซึ่งส่งผลถึงประสิทธิภาพในการเรียน การทำงาน การแข่งขัน และการดำรงชีวิตอย่างสูง ตลอดจนมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านเพื่อน ที่ส่งผลกับการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เป็นการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2556 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 41 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 6, 142 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 522 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงรายแบบสอบถามในการวิจัยมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม วัดการมองโลกในแง่ดี ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี มี 5 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ฉบับที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัว ฉบับที่ 3 แบบสอบถามปัจจัย ด้านโรงเรียน ฉบับที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยด้านชุมชน และฉบับที่ 5 แบบสอบถามปัจจัยด้านเพื่อน รวมทั้งหมด 108 ข้อ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามตามลักษณะที่ต้องการวัด และจัดทำผังการออกข้อคำถาม
4. เขียนข้อคำถามของแบบสอบถามให้ครอบคุลมตามโครงสร้างของนิยามปฏิบัติการ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเองทุกชุดให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบของการใช้ภาษาและครอบคลุมของเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรแล้วนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ.50 แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้ พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Consistency) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1 ซึ่งถือว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์การคัดเลือก
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาดัชนีอำนาจจำแนก โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item Total Correlation) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ผลดังนี้ แบบสอบถามวัดการมองโลกในแง่ดี ได้แบบสอบถามจำนวน 25 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง.933-.939 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ.938 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แบบสอบถามจำนวน 23 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง.880-.892 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ.891 แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัว ได้แบบสอบถามจำนวน 23 ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง.897-.903 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ.903 แบบสอบถามปัจจัยด้านชุมชน ได้แบบสอบถามจำนวน 13 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง.781-.824 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ.817

แบบสอบถามปัจจัยด้านเพื่อน ได้แบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง.873-.922 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ.899

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยการทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 11 ฉบับ ฉบับละ 1 โรงเรียน
2. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 11 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายกำหนดเวลา
3. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยจัดเตรียมจำนวนเครื่องมือให้เพียงพอกับ กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งโดยอธิบายรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ
4. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบแต่ละข้อ ทำการลงรหัส (Coding) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
5. นำข้อมูลที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ต่อไปผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดการมองโลกในแง่ที่ดีที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วนำมาตรวจให้คะแนน จากนั้นจึงนำผลคะแนนไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล และการใช้โปรแกรมลิสเรลในการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

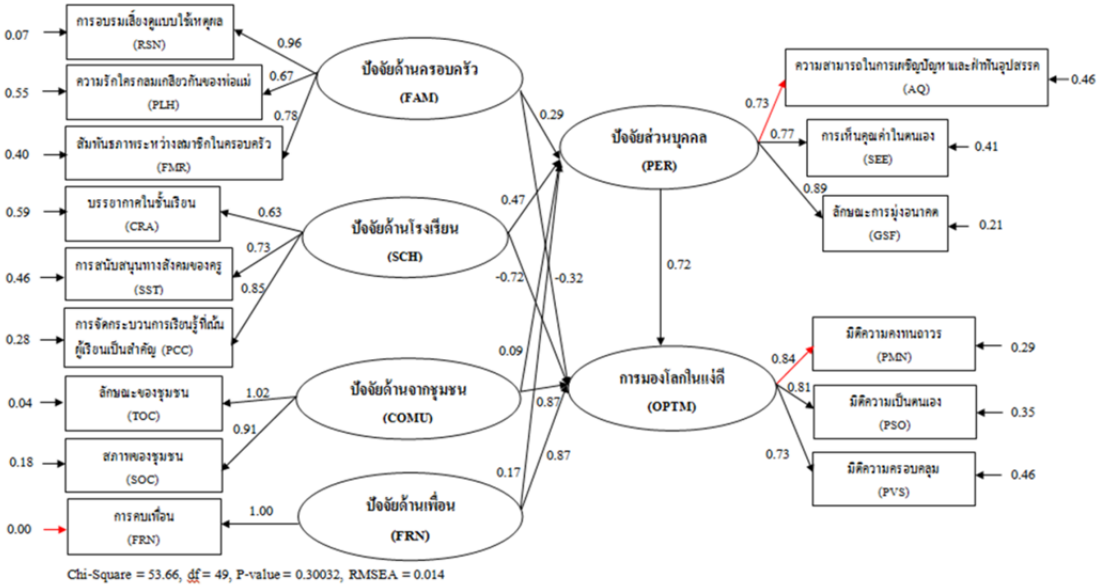
4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์โมเดลริสเรล เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย จากผลการวิเคราะห์เมื่อทำการปรับโมเดล ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงได้ดังตารางที่ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์เมื่อทำการปรับโมเดล

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	หมายเหตุ
Chi-Square	เข้าใกล้ 0	53.66 (p=0.30)	ผ่านเกณฑ์
	(p>.05, ไม่มีนัยสำคัญ)		
Chi-Square/df	< 2.0	53.66/49=1.09	ผ่านเกณฑ์
GFI	เข้าใกล้ 1 (>.97)	0.99	ผ่านเกณฑ์
AGFI	เข้าใกล้ 1	0.97	ผ่านเกณฑ์
Standardized RMR	เข้าใกล้ 0, <.05	0.016	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	เข้าใกล้ 0, <.05	0.014	ผ่านเกณฑ์
Q-Plot	ชันกว่าเส้นทแยงมุม	ชัน	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อทำการปรับโมเดลผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดย พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2=53.66, df=49) ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.30 ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness- of- fit Index: GFI=0.99) และมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness- of- fit Index: AGFI=0.97) และมีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual: RMR=0.016) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ กราฟ Q- Plot ชันกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแผนภาพอิทธิพล (Path Diagram) เป็นดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงรายที่สอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าผลรวมอิทธิพล (Total Effect) อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ของตัวแปรในโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดผลการวิเคราะห์แสดงดังในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลตรงและอิทธิพลทางอ้อม

ตัวแปรเหตุ / ตัวแปรผล	R^2	FAM			SCH			COMU			FRN			PER		
		TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE
PER	0.73	0.29	0.29	-	0.47	0.47	-	0.09	0.09	-	0.17	0.17	-	-	-	-
OPTM	1.00	-0.12	-0.33	0.21	-0.38	-0.72	0.34	0.93	0.86	0.07	0.99*	0.87	0.12	0.72**	0.72	-

ค่าสถิติ * p ≤ .05 ** p ≤ .01
Chi-Square = 53.66 , p = 0.30032 , df = 49 , GFI = 0.99 , RMR = 0.016

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดล คือ ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ตัวแปรด้านเพื่อน รองลงมา คือ ตัวแปรด้านชุมชน ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านโรงเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงในโมเดล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ตัวแปรด้านเพื่อน รองลงมา คือ ตัวแปรด้านชุมชน ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านโรงเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมในโมเดล พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียนโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล รองลงมาคือ ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัวโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรปัจจัยด้านเพื่อนโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตัวแปรปัจจัยด้านชุมชนโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ตามลำดับ

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน และปัจจัยส่วนบุคคล อภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรด้านเพื่อนมีอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง ต่อการมองโลกในแง่ดีในทิศทางที่เป็นบวกโดยตัวแปรด้านเพื่อนสามารถวัดได้จากการคบเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนและเพื่อน มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเรียน มีความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน และเพื่อนมีอิทธิพลต่อเด็ก ทั้งทางด้านการเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศและกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ รวมไปถึงทางด้านความคิดซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ วิทย์ แสนทอง (ออนไลน์, 2555) กล่าวไว้ในบทความ คบเพื่อนคิดบวกเพื่อสร้างนิสัยการคิดเชิงบวก ว่าถ้าเพื่อนหรือคนรอบข้างเป็นคนคิดลบ คิดแต่สิ่งที่ไม่ดี มองโลกในแง่ลบ คิดว่าคนอื่นไม่ดี มองอะไรไม่ค่อยสร้างสรรค์ จนกลายทำให้คนที่อยู่รอบข้างมองทุกอย่างในด้านลบไปด้วย แต่ถ้าเพื่อนๆ หรือคนรอบข้างของเราเป็นคนที่ คิดบวก คิดสร้างสรรค์ เป็นคนที่มองทุกอย่างเป็นโอกาส เป็นคนที่สรรหาแต่สิ่งดีๆ เข้าในชีวิต เช่น ทุกวันคุยกันเรื่องที่ดีๆ เรื่องที่สร้างกำลังใจ เรื่องพัฒนาคน ปรับปรุงงาน เรื่องชื่นชมความดีของคนอื่น ชื่นชมความสำเร็จของคนอื่น เล่าสู่กันฟังเรื่องความภูมิใจในชีวิตของตัวเอง ฯลฯ บุคคลนั้นก็จะมีแต่สิ่งดีๆ เข้ามาในหัวและในใจอย่างแน่นอน เมื่ออยู่ในสังคมที่เป็นบวกไปนานๆ จะปรับตัวและซึมซับเอาลักษณะการคิดเชิงบวกเข้ามาโดยไม่รู้ตัว

ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลรวมและทางตรงต่อการมองโลกในแง่ดี ในทิศทางที่เป็นบวก โดยตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลวัดได้จากความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะการมุ่งอนาคต ทั้งนี้อาจเป็นนักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้น มีความอดทน มีความพากเพียร มีความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบากมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต มีความสามารถในการคาดการณ์ไกล ซึ่งสอดคล้องกับ สโตรทซ์ (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2544: 103; อ้างอิงจาก Storltz. 1997) ที่ กล่าวว่า บุคคลที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคสูง จะเป็นบุคคลที่มองโลกใน แง่ดี มองปัญหาในด้านบวกและมีความคิดเป็นของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์พร ไชยพฤกษ์ (2550: 111) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์พหุระดับ พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะการมุ่งอนาคต ส่งผลทางบวกต่อการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์ (2552: 128) ได้วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนกงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค การเห็นคุณค่าในตนเอง ลักษณะการมุ่งอนาคต ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้นักเรียนได้มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพราะนักเรียนในวัยนี้เพื่อนจะมีอิทธิพลมากกว่าครู และผู้ปกครอง เป็นการช่วยให้นักเรียนและเพื่อนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ถ่ายทอดทัศนคติที่ดีให้แก่กัน และส่งเสริมกันไปในทางที่ดีต่อไป

2. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสุนนให้นักเรียนสามารถเผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ฝึกให้นักเรียนรู้จักมุ่งอนาคต และเห็นคุณค่าในตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ฝึกให้นักเรียนนำปัญหารอบตัว มาหาวิธีการแก้ไขปัญหา การสร้างเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการมองโลกในแง่ดี

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่าปัจจัยด้านเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ควรมีการศึกษาต่อว่าปัจจัยด้านเพื่อนส่งผลต่อการโมงโลกในแง่ดีในมิติด้านใดมากที่สุด และจากผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค การเห็นคุณค่าในตนเอง และลักษณะการมุ่งอนาคต อาจยังมีตัวแปรสังเกตได้อื่นๆ ที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพิ่มเติมได้ เช่น เพศ

6. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลี้ตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก และดร.ปรมินทร์ อริเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนวทางตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความหวังดีเสมอมา จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย และขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายทุกท่าน ที่ให้ความรู้อันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ประภาส ณ พิกุล อาจารย์ ดร. ประเวช เวชชะ และอาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวรัตน์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และนักเรียนทุกคนในกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในจังหวัดเชียงราย ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนเพื่อนๆ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างกำลังใจ จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ไปด้วยดี

7. เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----------. (2545). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2544). **วัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า 2000.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2555). **คบเพื่อนคิดบวกเพื่อสร้างนิสัยการคิดบวก**. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2555, จาก http://www.peoplevalue.co.th/index.php?lay=show&ac=article&Id=539104591&Ntype=7

พจนพร ถนอมวุฒิศักดิ์. (2552). **การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544**). เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ 3Q เพื่อความสำเร็จ**. กรุงเทพ: สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง ครีเอตีฟเบรน.

สุพัตรา สุภาพ. (2536). **สังคมและวัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุรีย์พร ไชยฤกษ์. (2550). **การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์พหุระดับ.** (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

อรพินทร์ ชูชม. (2544). **จากทฤษฎีสู่แนวทางปฏิบัติในการมองโลกในแง่ดี. วารสารพฤติกรรมศาสตร์**, 7 (1) , 43-52.

Bar-On, R. (1997). **EQ-I: Baron emotional quotient inventory**. Toronto: Multi-Health Systems Inc.

Goleman, D. (1998). **Working with emotion intelligence**. New York: Bantam Books.

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

สรรเพชญ สุขรัตน์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ด้านฝีมือดีและด้านจิตอาสาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย และ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 800 คน แบ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ 400 คน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 400 คน ใช้ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.976 ขั้นแรกทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป แล้วทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ของนักศึกษาแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ มีจิตอาสา และฝีมือดี ประกอบด้วย 9 ตัวแปร 71 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็นองค์ประกอบด้านมีจิตอาสา 5 ตัวแปร 42 ตัวบ่งชี้ คือ การสนับสนุนทางสังคม ความมุ่งมั่นพัฒนา การสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้ความสามารถของตน การอุทิศตนเพื่อสังคม และองค์ประกอบด้านฝีมือดี 4 ตัวแปร 29 ตัวบ่งชี้ คือ ความเหมาะสมในการเป็นช่างฝีมือ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน และบุคลิกภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนี AGFI มีค่าเท่ากับ 0.98 ค่าดัชนี RMR มีค่าเท่ากับ 0.0033 และค่าไค- สแควร์ เท่ากับ 1.96 (p=0.58) แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, ฝีมือดี, มีจิตอาสา, อัตลักษณ์

[1]สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
สถานที่ทำงานวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย
e-mail: supersyn_8@hotmail.com

The Confirmatory Factor Analysis of the Indicators Identity of Chiangrai Technical College's students.

Sanpetch Sukarat[1]

Abstract

The purposes of this research were to analyze the exploratory factor of the indicators in the voluntary and the skillful of Chiangrai Technical College's students and to examine the consistency of the structural equation modeling of the identity and the empirical data. The sample used were 800 vocational certificate student and high vocational certificate student of the academic year 2015 who were sampled from the stratified random sampling. The research instruments drawn for this study were the 5 rating scale questionnaire with the reliability at 0.976. Firstly, the data from the survey would be analyzed by the principal component analysis and made the orthogonal rotation by using the vorimax method is program then the confirmatory factor analysis was done by using path analysis. The results of the study were found as follows ;

There were 2 factors of the identity of Chiangrai Technical College's students consisting of the voluntary and the skillful. There were 9 variable 71 indicators, include the voluntary 5 variable 42 indicators are social support, commitment to development, family support, self efficacy and dedicated to social. And skillful 4 variable 29 indicators are appropriate to technician, commitment to work, skill and personality. The results indicated that the model of the indicators identity was fit to the empirical data with the goodness of fit statistics as follows: GFI=1.00, AGFI=0.98, RMR=0.0033, and Chi-square=1.96 without the statistically differences at p=0.58. This revealed that the model of the indicators identity of Chiangrai Technical College's students was consistent with the empirical data.

Keyword: confirmatory factor analysis, identity, skillful, voluntary

[1]Branch of Educational Research and Evaluation. Faculty of Education. Chiangrai Rajabhat University.
Work places: Chiangrai Technical College.
e-mail: supersyn_8@hotmail.com

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำกับติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษา มาตรา 47 กำหนดว่า ให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ประกอบด้วยการประเมินคุณภาพภายนอก การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดูแลการจัดการศึกษาสายวิชาชีพ รับผิดชอบในการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่สังคมต้องการ และให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ (ระดับเทคนิค) ให้มีคุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพ และเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. http://www. bsq.vec.go.th/course/course.html. 2556.)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ประกาศเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ซึ่งประกอบด้วย ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้าใจความหมายและการเก็บรวบรวมข้อมูลและเตรียมความ พร้อมด้านข้อมูลเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามดังนั้น จึงขอให้ความเข้าใจเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนตามปรัชญา ปณิธานวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด อัตลักษณ์ เป็นตัวบ่งชี้ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประเมินในสองรอบที่ผ่านมาที่ได้มี การตรวจสอบปรัชญาปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา ว่ามีการกำหนดไว้หรือไม่เท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติทุกสถานศึกษาจะต้องกำหนดไว้ตั้งแต่เมื่อก่อตั้งสถานศึกษา ส่วนการประเมินภายนอกรอบสามจะประเมินผลว่าตัวผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะเป็นไป ตามสาระที่กำหนดไว้ในปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจหรือไม่ ในการเก็บข้อมูลเรื่องอัตลักษณ์นั้น สถานศึกษาจะต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นมา เพื่อใช้ประเมินผลความเป็น อัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยอาจจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาคมภายในสถานศึกษา หรือทำแบบสำรวจความคิดเห็นจากบุคลากรภายใน ต่อคุณลักษณะของผู้เรียนที่สะท้อนปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจที่กำหนดหรือไม่ และให้ระดับคะแนนตามระดับผลกระทบที่ดีต่อชุมชนท้องถิ่น และระดับการยอมรับจากชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก ผลที่ได้จากการดำเนินการจะส่งผลดีให้สถานศึกษาได้ทบทวน พิจารณาและดำเนินการต่อไปอย่างมีเป้าหมายชัดเจน สำหรับระดับอุดมศึกษาสถาบันและคณะจะต้องกำหนดอัตลักษณ์เป็นเรื่องเดียวกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า "หนึ่งสถานศึกษา หนึ่งอัตลักษณ์" (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน))

วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยได้กำหนด **อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายไว้ว่า** **"ฝีมือดี มีจิตอาสา"** เพื่อผลิตนักศึกษาให้มีความรู้

ความสามารถตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการและทันต่อกระแสของการเปลี่ยนแปลง (แผนพัฒนาสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย 2558)

สถาบันอาชีวศึกษาต่างๆ ในปัจจุบันจึงพยายามสร้างจุดเด่นหรือจุดขายให้แก่สังคม เพื่อให้สังคมได้เห็นว่า เมื่อเข้าศึกษาในสถาบันนี้แล้ว ผลสุดท้ายหลังจบการศึกษาในแต่ละระดับขั้นของประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้วนักศึกษาของสถาบันการศึกษาของตนเป็นเช่นไร สิ่งเหล่านี้เรียกว่า "เป็นอัตลักษณ์ของนักศึกษา" เพราะเมื่อ อัตลักษณ์ของนักศึกษาที่สถาบันการศึกษามุ่งหวังให้เป็นไป สามารถเป็นไปได้เช่นนั้นโดยความร่วมมือของหลักสูตร สาขาวิชา ผู้สอน เครื่องมือหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา สภาพแวดล้อมและตัวผู้เรียน ย่อมเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับการตัดสินใจของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาศึกษา หรือการรับเข้าสู่ตลาดแรงงานต่างๆ

วิทยาลัยเทคนิคเชียงรายก็เป็นเช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่ได้พยายามสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษาให้แตกต่างจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ ให้สอดคล้องกับปรัชญาของวิทยาลัย " ฝีมือเด่น เน้นคุณธรรม นำเทคโนโลยีสู่ชุมชน" การวางแนวคิดสำหรับการพัฒนาไปสู่ความเป็นวิทยาลัยต้นแบบด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีภารกิจหลักในการผลิตนักศึกษาในสาขาต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรี การจัดการศึกษาในทุกระดับตามหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน ภายใต้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะของนักศึกษาที่พึงประสงค์ ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มีการจัดการศึกษาแยกตามแผนกวิชา จำนวน 7 แผนกวิชา ได้แก่ แผนกวิชาช่างยนต์ แผนกวิชาช่างกลโรงงาน แผนกวิชาช่างเชื่อม แผนกวิชาช่างไฟฟ้า แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ แผนกวิชาช่างก่อสร้าง/โยธา และแผนกวิชาช่างแมคคาทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยได้วางแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามวิสัยทัศน์ ที่ว่า "จัดการศึกษา ให้มีมาตรฐานวิชาชีพ ก้าวทันเทคโนโลยี มีคุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" การพัฒนาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย เพื่อพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ว่า "1.) ผู้เรียนมีคุณภาพ และได้มาตรฐานวิชาชีพ 2.) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงชีพโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3.) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 4.) ประชาชนได้รับการบริการและพัฒนาอาชีพ" โดยมุ่งเน้นพัฒนานักศึกษาให้เป็นตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ดังกล่าว

จากลักษณะและแนวทางการพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามกรอบเป้าประสงค์ของวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายดังกล่าวนั้น การกำหนดอัตลักษณ์หรือคุณสมบัติเฉพาะที่ผู้สำเร็จการศึกษาควรบังเกิดในตัวนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา ควรจะต้องมีกิจกรรมการส่งเสริมหรือพัฒนาที่เป็นรูปธรรม และมีการประเมินหรือตรวจสอบอย่างเป็นระบบว่าผู้เรียน หรือผู้สำเร็จการศึกษา ได้มีคุณสมบัติหรือผ่านเกณฑ์แล้วหรือไม่ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ดังนั้น การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับประเมินและตรวจสอบว่าผู้เรียน หรือผู้สำเร็จการศึกษา ได้มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์แล้วหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ได้องค์ประกอบที่ชัดเจน ตรงสภาพจริง ตามจุดมุ่งเน้นพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามอัตลักษณ์นักศึกษาของวิทยาลัย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ด้านฝีมือดีและด้านจิตอาสาของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3, 617 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของยามาเน่ (Yamane.1967:886) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน ที่ความเชื่อมั่น 95% ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวคิดของลินเดอแมน ซึ่งเสนอแนะว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดอย่างน้อย 20 เท่า ของตัวแปรอิสระ ซึ่งในการวิเคราะห์เส้นทาง ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่า ของพารามิเตอร์ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ไม่ต่ำกว่า 400 คน ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลตอบกลับเพียงพอในการวิเคราะห์และเพื่อให้การวิจัยมีความแม่นยำ ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 800 คน โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 400 คน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่1 กำหนดขนาดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละแผนกวิชา ขั้นที่ 2 สุ่มห้องเรียนจากแต่ละแผนกวิชา โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ขั้นที่ 3 สุ่มนักศึกษาจากแต่ละห้องเรียน เพื่อให้ได้นักศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากตามรหัสของนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตอาสา ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยครอบคลุมตัวแปรทั้ง 12 ด้าน จำนวน 75 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของความมีฝีมือดี ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยครอบคลุมตัวแปรทั้ง 5 ด้าน จำนวน 53 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.976

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการทำการวิจัย

2. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อสร้างเป็นข้อคำถามที่มีลักษณะสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยสร้างเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ข้อคำถามจำนวน 128 ข้อ

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น เสนอกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยทำการตรวจสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอคำแนะนำ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านโดยหารหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of Item Objective Congruence)

5. รวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.976

7. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดพิมพ์จำนวน 800 ฉบับ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดก่อนได้รับคืน ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 800 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ทำการตรวจให้คะแนนและนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยแบบสอบถามตอนที่ 1 คำนวณค่าความถี่ และร้อยละในแต่ละข้อรายการ แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่าง 800 คน โดยการสุ่มตามสัดส่วน ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก 400 คน กลุ่มที่สอง 400 คน โดยใช้ข้อมูลของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 จากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สองใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อระบุจำนวนองค์ประกอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย แยกด้าน ทั้งด้านมีจิตอาสาและด้านฝีมือดี โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลองค์ประกอบโครงสร้างตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง

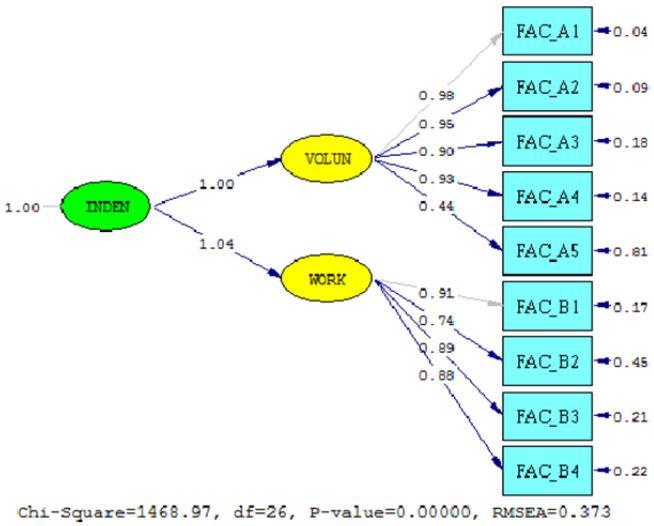
4. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจอัตลักษณ์ทั้ง 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 9 ตัวแปร 71 ตัวบ่งชี้ นำมาสร้างเป็นโมเดลองค์ประกอบ แล้วทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ความหมาย
Chi-Square	เข้าใกล้ 0 (p>.05, ไม่มีนัยสำคัญ)	1468.97 (p=0.00)	ไม่กลมกลืน
Chi-Square/df	<2.0	1468.97/26=56.50	
GFI	มากกว่า 0.9	0.55	
AGFI	มากกว่า 0.9	0.22	
Standardized RMR	เข้าใกล้ 0	0.092	
RMSEA	<0.05	0.37	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มีค่าวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้แก่ ค่า χ^2 มีค่า 1468.97 df มีค่า 26 p-value มีค่า 0.00 GFI มีค่า 0.55 AGFI มีค่า 0.22 RMR มีค่า 0.092 และ RMSEA มีค่า 0.37 สรุปได้ว่า โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายที่สร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในภาพที่ 1

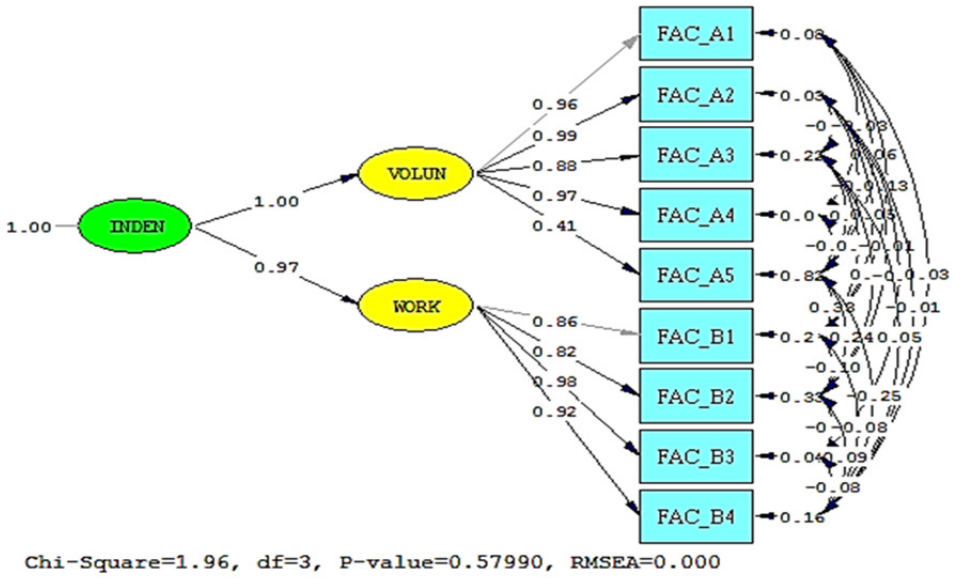
ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายที่ไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย พบว่าโมเดลยังไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลเพื่อให้โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้นด้วยวิธีการปรับค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรในเมตริกซ์ Theta-Epsilon คู่ที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงๆ ก่อน ซึ่งเป็นการกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปรคู่นั้นมีความสัมพันธ์กัน เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (เสรี ชัดแช้ม.2547: 23) ซึ่งโมเดลที่ปรับจะมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น โดยผู้วิจัยได้ทำการปรับเมตริกซ์ Theta-Epsilon จำนวนทั้งหมด 25 ครั้ง หลังการปรับพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ความหมาย
Chi-Square	เข้าใกล้ 0 (p>.05, ไม่มีนัยสำคัญ)	1.96 (p=0.58)	กลมกลืน
Chi-Square/df	<2.0	1.96/3=0.65	
GFI	มากกว่า 0.9	1.00	
AGFI	มากกว่า 0.9	0.98	
Standardized	เข้าใกล้ 0	0.0033	
RMSEA	<0.05	0.00	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย มีค่าวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้แก่ ค่า χ^2 มีค่า 1.96 df มีค่า 3 p-value มีค่า 0.58 GFI มีค่า 1.00 AGFI มีค่า 0.98 RMR มีค่า 0.0033 และ RMSEA มีค่า 0.00 สรุปได้ว่า โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ที่สร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังแสดงใน ภาพที่ 2 และตารางที่ 3

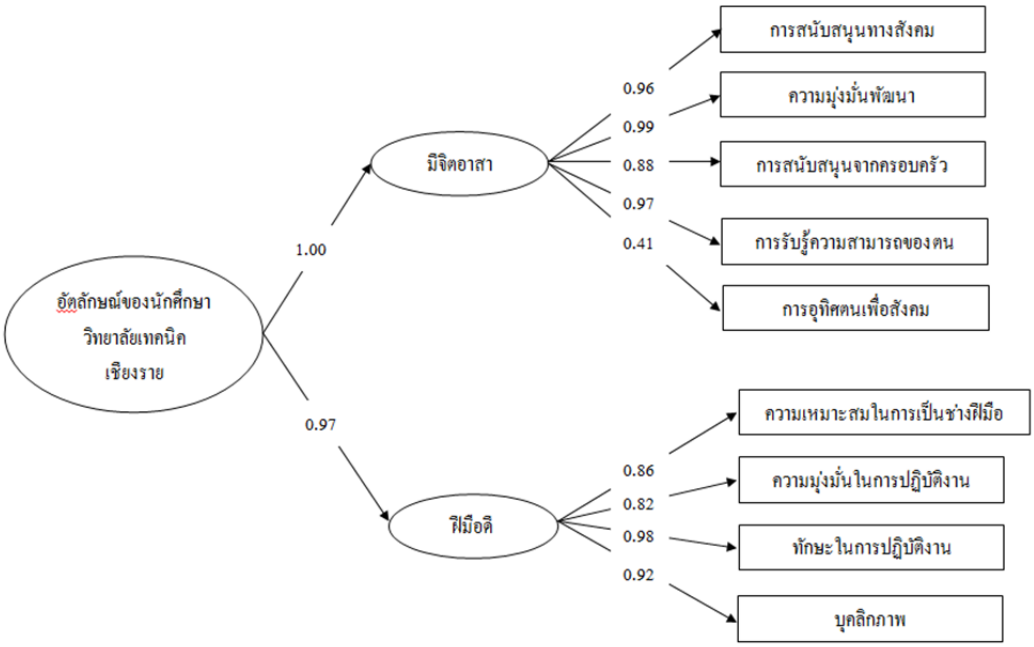
ภาพที่ 2 โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

องค์ประกอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย				
องค์ประกอบ	**สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบ**	**SE**	**t**	**R^2**
VOLUN	1.00**	0.04	25.84	1.00
FAC A1	0.96			0.92
FAC A2	0.99**	0.02	50.69	0.97
FAC A3	0.88**	0.03	31.30	0.78
FAC A4	0.97**	0.02	42.60	0.94
FAC A5	0.41**	0.05	8.99	0.17
WORK	0.97**	0.05	20.35	0.95
FAC B1	0.86			0.74
FAC B2	0.82**	0.05	17.90	0.67
FAC B3	0.98**	0.03	30.03	0.96
FAC B4	0.92**	0.04	21.82	0.84
หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p <.01				

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายมีทั้งสิ้น 2 องค์ประกอบ คือ มีจิตอาสาและฝีมือดี ประกอบด้วย 9 ตัวแปร (องค์ประกอบย่อย) แบ่งเป็นด้านมีจิตอาสา 5 ตัวแปร (องค์ประกอบย่อย) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.41 ถึง 1.00 และด้านฝีมือดี 4 ตัวแปร (องค์ประกอบย่อย) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง

0.82 ถึง 0.98 ตัวแปร (องค์ประกอบย่อย) ทุกตัวมีลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบเปลี่ยนไป และผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นโมเดลดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลชิงประจักษ์ ซึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ มีจิตอาสา เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายองค์ประกอบนี้คือ การสนับสนุนทางสังคม ความมุ่งมั่นพัฒนา การสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้ความสามารถของตน และการอุทิศตนเพื่อสังคม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธิดาชนก วงค์พิทักษ์ (2556) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้มีจิตอาสา คือ เป็นผู้ที่มีการอุทิศตนต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนและไม่ได้เกี่ยวข้องกับหน้าที่ที่ต้องทำแต่เป็นการทำด้วยความสมัครใจ ไม่นิ่งดูดายต่อการช่วยเหลือผู้อื่น กรมวิชาการ (ณัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์. 2550: 24; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. 2542) ได้มีการระบุคุณลักษณะที่สอดคล้องกับการมีจิตอาสา ในด้านแรก คือ การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ด้านที่สองคือ การเสียสละต่อสังคมที่แสดงออกถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเงิน เวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม และด้านที่สามคือ ความมุ่งมั่นพัฒนา คือพฤติกรรมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550: 30-32) ทำการแยกองค์ประกอบของจิตอาสาได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) การช่วยเหลือผู้อื่น 2) การเสียสละต่อสังคม 3) ความมุ่งมั่นพัฒนา และปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร์และคณะ (2553) เรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่ใช้

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยเป็นแบบวัดจิตอาสาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ เจตคติต่อจิตอาสา แรงจูงใจในการทำกิจกรรมอาสา การได้รับการสนับสนุนทางสังคม

โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลชิงประจักษ์ ซึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญรองลงมา คือ ฝีมือดี เป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักรองลงมา สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญที่อธิบายองค์ประกอบนี้คือ ความเหมาะสมในการเป็นช่างฝีมือ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน และบุคลิกภาพ เป็นต้น สอดคล้องกับ สมชาย แผลงศร (2548: 8) กล่าวว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะไม่สนองความต้องการของนายจ้างในสถานประกอบการเท่าที่ควร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถไม่สนองความต้องการของตลาดแรงงานยังมีสิ่งบกพร่องสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านทักษะ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ สอดคล้องกับ บรรจง ชูสกุลชาติ (2533: 11) ได้ศึกษาไว้ว่า ในระดับอนุปริญญาทุกสาขาวิชาจะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเป็นสำคัญ การมีความรู้ทางวิชาการนั้นไม่เพียงพอแต่รู้ภาคทฤษฎี แต่จะต้องมีความรู้ในการปฏิบัติจริง มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องมือ ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยสามารถจะใช้อุปกรณ์เครื่องมือเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดาราวรรณ ทองประวิชช์ (2537: 46-48) ได้ศึกษาไว้ว่า ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1. ร่างกายและอารมณ์ (Psychogenic and Temperament) สภาพร่างกายของบุคคล เช่นขนาดความแข็งแรง และพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะที่ผสมผสานก่อนให้เป็นบุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคล 2. สติปัญญาและความสามารถอื่นๆ (Intellectaul and Abilities) บุคคลจะแสดงพฤติกรรมส่วนหนึ่งตามความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ และใช้ทักษะเฉพาะด้าน เพื่อการแสดงเอกลักษณ์แห่งตน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 2 องค์ประกอบ จำนวน 9 ตัวแปร 71 ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย 1.องค์ประกอบด้านมีจิตอาสา มี 5 ตัวแปร 42 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม ความมุ่งมั่นพัฒนา การสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้ความสามารถของตน และการอุทิศตนเพื่อสังคม 2. องค์ประกอบด้านฝีมือดี มี 4 ตัวแปร 29 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ความเหมาะสมในการเป็นช่างฝีมือ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน และบุคลิกภาพ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปรด้านความมุ่งมั่นพัฒนาและทักษะในการปฏิบัติงานมีความสำคัญต่อ อัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายมากที่สุดของอัตลักษณ์แต่ละด้าน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อผลิตกำลังคนออกสู่สังคมต้องเน้นให้มีการปลูกฝังความคิดในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม และเน้นในการฝึกทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้มากที่สุดก็จะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของวิทยาลัย

2. ผู้บริหาร หรือ หน่วยงานที่ผลิตและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนักศึกษา สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้ครูเห็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษา และให้นักศึกษาเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมในการเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายและเป็นช่างที่ดีของสังคมต่อไป

3. วิทยาลัยควรนำคุณลักษณะจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการประเมินพฤติกรรมด้านต่างๆ ของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา ให้มีความเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา หน่วยงานที่ผลิต หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนักศึกษา สถานประกอบการ และผู้ปกครอง เพื่อจะได้ข้อมูลจากทุกภาคส่วนและจะได้ข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติการสอนที่มีบริบทในการปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกัน จะได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อมาวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่แท้จริงด้านอื่นๆ ที่อาจจะมี ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย

2. ควรมีการศึกษาอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย อย่างต่อเนื่อง เพราะในยุคปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การปฏิรูปการศึกษา

3. ควรมีการวิเคราะห์และจัดทำการวิเคราะห์องค์ประกอบอัตลักษณ์ของนักศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2 ซึ่งเป็นต้นสังกัดของวิทยาลัยเทคนิคเชียงรายจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและสถานศึกษาอื่นๆ ในสังกัดต่อไป

6. เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

ณัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

ดาราวรรณ ทองประวิชช์. (2548). **การพัฒนาบุคลิกภาพ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดาชนก วงค์พิทักษ์. (2556). **ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

บรรจง ชูสกุลชาติ. (2533). **การอาชีวศึกษาครบวงจรกับการพัฒนาคุณภาพของการอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.

ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร์. (2553). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. **วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์**, 3, 9-16.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. เข้าถึงจาก http://www.royin.go.th/dictionary/.

วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย. (2558). **แผนพัฒนาสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558**. เข้าถึงจาก http://www.ctc.ac.th/ctc/.

สมชาย แผลงศร. (2548). **ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชยการเจ้าพระยา**. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการกรมอาชีวศึกษา. (2556). **การจัดการอาชีวศึกษา.** เข้าถึงจาก http://www.bsq.vec.go.th/course.html.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ด้านการอาชีวศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

Yamane, Taro. (1967). **Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row.

หลักสูตรและการสอน

การศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน*

XIAN ZHANG[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง "ช้างไทย" เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน ขอบเขตของการศึกษาได้แก่ เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่บทอ่านภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย เรื่อง ความเปรียบที่เกี่ยวกับ "ช้าง" และเรื่อง "ช้าง" ในสำนวนไทย ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทั้งหมด 3 เรื่องนี้เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพ

ผลของการศึกษาพบว่า เรื่อง "ช้างไทย" เป็นเรื่องน่าสนใจสำหรับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพราะเป็นเรื่องภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ และความคิดของคนไทย จะใช้เป็นสื่อในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ให้ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ช้างไทย วัฒนธรรมไทย นักศึกษาชาวจีน

---

[1] "2013年在泰中国留学生超过1.2万人，中国已成为泰国最大的留学生生源国。" แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์เรื่อง การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The Study of Thai Language and Culture on "Thai Elephant" for Chinese Students

XIAN ZHANG

Abstract

This research has objectives to study the language and culture about Thai elephant, and use to teach Thai language and culture for Chinese students. The boundary of research is document and research about the language and culture on Thai elephant. The research tools are reading texts, include 3 topics: Text 1 Interesting words about Thai elephant, Text 2 Connotative meanings about "Elephant", Text 3 "Elephant" in Thai idioms. Author has offered all the 3 texts to experts to look for its effectiveness.

The study has revealed that Thai elephants is an interesting issue for teaching Thai as a foreign language, because it is a matter of culture, belief and opinion of Thai. Teaching the knowledge about Thai elephants is teaching an important Thai culture, and it could be linked to teach Thai language as well. Those Texts can be used as a medium of teaching Thai as a foreign language, reinforcing knowledge about language and culture of Thailand to Chinese students and support in teach Thai efficiently.

Keyword: Thai Elephants, Thai Culture, Chinese Students

1. บทนำ

ปัจจุบันนักศึกษาจีนที่มาเรียนที่ประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันหลายด้าน เช่น การค้าขาย การท่องเที่ยว และการศึกษา เป็นต้น ทำให้ชาวจีนได้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับคนไทย ซึ่งเห็นได้จากมหาวิทยาลัยและสถาบันต่างๆ ในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เปิดสอนภาษาไทยอย่างกว้างขวาง ปัจจุบันมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีจำนวนประมาณ 40 แห่ง สถาบันดังกล่าวส่วนใหญ่จะมีโครงการแลกเปลี่ยนกับสถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยส่งนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 หรือปีที่ 4 มาเรียนที่ประเทศไทยในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน สถิติของสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย (CHINANEWS. 2014: Online) ปรากฏว่าจนถึงปี พ.ศ. 2556 มีนักศึกษาจีนที่มาเรียนที่ประเทศไทยเป็นจำนวนกว่า 12,000 คน ซึ่งถือได้ว่านักศึกษาชาวจีนเดินทางมาศึกษาที่ประเทศไทยมีจำนวนมากที่สุด การค้นหาวิธีการสอนภาษาไทยให้นักศึกษาชาวจีนอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

ช้างเป็นสัตว์ประจำชาติของไทย คนไทยกับช้างมีความผูกพันกันมาช้านาน ความอุดมสมบูรณ์ของภูมิประเทศที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของช้าง ทำให้ประเทศไทยมีช้างอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก คนไทยสมัยก่อนจึงคุ้นเคยกับช้างและรู้จักนำช้างป่ามาฝึกใช้งาน ช้างเป็นสัตว์รูปร่างใหญ่ มีพละกำลังมาก แข็งแรงและเฉลียวฉลาด สามารถนำมาฝึกให้เชื่องเพื่อใช้ทำงานหนักได้ ช้างจึงได้ทำประโยชน์ให้คนไทยหลายอย่าง มีผู้ศึกษาวิจัยและนำเสนอการใช้ประโยชน์ของช้างไทย เช่น โซไรดา ซาลวาลา (2545: 30-31) อลงกรณ์ มหรรณพ และ ไพฑูรย์ พงศะบุตร (2553: 45-52) สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (2540: 10-20) และอารีย์ ทองแก้ว (2538: 1) โดยสรุปได้ว่าการใช้ประโยชน์จากช้างมีดังนี้ การใช้ช้างชักลากไม้ซุงในด้านอุตสาหกรรม การใช้ช้างเป็นพาหนะเพื่อเดินทางไกลและการใช้ช้างบรรทุกสิ่งของในการคมนาคม การใช้ช้างประกอบพิธีสำคัญ การใช้ช้างในการทำศึกสงคราม และการใช้ช้างสร้างสัมพันธไมตรีและแสดงออกถึงความร่วมมือกับชาติต่างๆ เป็นต้น แม้ในยุคปัจจุบัน บทบาทของช้างในด้าน ต่างๆ ที่กล่าวมาจะลดลงหรือหายไป แต่ก็ได้รับบทบาทใหม่เข้ามาแทนที่ นั่นคือการใช้ช้างเพื่อสร้างความสนุกสนานบันเทิง ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้างในประเทศไทย เช่น ปางช้าง สวนสัตว์ เป็นต้น

ช้างไทยมีความผูกพันกับชีวิตคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณมา ทำให้ภาษาไทยมีคำศัพท์ ความเปรียบและสำนวนที่เกี่ยวข้องกับช้างเป็นจำนวนมาก การทำความเข้าใจด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับช้างจะทำให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศเข้าใจภาษาที่เกี่ยวข้องกับ “ช้าง” ได้อย่างแท้จริง เนื่องจากวัฒนธรรมและภาษามีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น

การเสริมความรู้เรื่องวัฒนธรรมเกี่ยวกับช้างไทยพร้อมกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักศึกษาชาวจีนจึงเป็นสิ่งที่จะสนับสนุนให้นักศึกษาจีนมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมไทยและภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับ “ช้างไทย” ได้มากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างไทย
2. เพื่อสร้างบทอ่านภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

3. ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "ช้างไทย" จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะการสอนเรื่องวัฒนธรรมไทยและภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกัน และได้บทอ่านภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" จำนวน 3 บท ซึ่งสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาชาวจีนได้

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยได้แก่เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือบทอ่านและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 เรื่อง ดังนี้

ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย

ความเปรียบที่เกี่ยวกับ "ช้าง"

"ช้าง" ในสำนวนไทย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างไทย
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่บทอ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย ความเปรียบที่เกี่ยวกับ "ช้าง" และ "ช้าง" ในสำนวนไทย
3. นำบทอ่านที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของบทอ่าน

6. ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีผลการวิจัย 3 ประการ ได้แก่ ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย ความเปรียบที่เกี่ยวกับช้างไทย และสำนวนที่เกี่ยวกับช้างไทย ดังนี้

ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย

ช้างมีความผูกพันกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย การนำคำ "ช้าง" มาใช้ในภาษาไทยจึงมีจำนวนมาก คำศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวข้องกับช้างมีหลายคำ ดังนี้

1. คำศัพท์ที่ประกอบด้วย "คช" มีความหมายว่า "ช้าง" เป็นภาษาบาลีสันสกฤต และเป็นภาษาหนังสือ คำศัพท์ที่มีคำ "คช" อยู่ด้วย จะมีความหมายเกี่ยวกับช้าง เช่น **คชสาร** หมายถึง *ช้าง* **คชลักษณ์** หมายถึง *ลักษณะของช้างต่างๆ ซึ่งดีและชั่ว* และยังหมายถึง *ตำราแสดงลักษณะของช้างต่างๆ ซึ่งดีและชั่ว ถ้าได้ไว้จะให้คุณหรือโทษแก่เจ้าของ* **คชาธาร** หมายถึง *ช้างพระที่นั่ง* เช่น *เจ้าพระยาปราบหงสาวดี* เป็นคชาธารทรงของสมเด็จพระนเรศวร **คชาภรณ์** หมายถึง *เครื่องประดับช้าง* เช่น ผ้าปกกระพอง พู่หู ผ้าคลุมหลัง เป็นต้น **คชาชีพ** หมายถึง *คนเลี้ยงช้าง หมอช้าง ควาญช้าง* (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554: 223-224)

อลงกรณ์ มหรรณพและไพฑูรย์ พงศะบุตร (2553:30-31) ได้นำเสนอว่า **หมอช้าง** คือ *ผู้ที่มีความชำนาญในการจับช้าง* และ โซไรดา ซาลวาลา (2545: 26-27) ได้นำเสนอว่า **ควาญช้าง** คือ *ผู้เลี้ยงและขี่ช้าง คนบังคับช้าง* ควาญช้างเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดและใกล้ชิดช้างมากที่สุด

2. คำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องใช้ของควาญช้าง-**"ขอช้าง"** ขอช้าง หรือ ตะขอ เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของควาญช้างสำหรับใช้ควบคุมลงโทษและป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นจากช้าง โดยมีลักษณะประกอบด้วยขอโลหะแหลมและไม้ การใช้ขอสับนั้นควรใช้เฉพาะเวลาที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ดังที่ โซไรดา ซาลวาลา (2545:27) กล่าวว่า วิธีใช้ขอที่ถูกต้องคือใช้เกี่ยวหูหรือหัวช้างเบาๆ ช้างก็จะรู้ถึงความผิดของตนเอง เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ใหญ่ มีพละกำลังมาก ถ้าควาญช้างบังคับช้างโดยการใช้ขอสับตัวช้างแรงจะเกิดบาดเจ็บได้ ส่งผลทำให้ช้างไม่เชื่อฟังไม่ทำตามคำสั่ง ในภาษาไทยจึงมีสำนวนว่า "เหลือขอ" หมายถึง การใช้ขอมาบังคับช้างมากเกินความจำเป็น จึงทำให้ช้างมีนิสัยเกเรและดื้อ เปรียบกับเด็กดื้อมาก

3. คำลักษณนามของ "ช้าง" การใช้คำลักษณนามของช้างได้แสดงถึงความสำคัญของช้างในชีวิตคนไทย ภาษาไทยกำหนดคำลักษณนามของช้างหลายคำ ช้างไทยจะแบ่งเป็น 3 ประเภทได้ คือ ช้างป่า ช้างบ้าน และช้างหลวง ซึ่งเป็นช้างที่ขึ้นระวางแล้ว การใช้คำลักษณนามของช้างจะต่างกันตามประเภทของช้าง กัญจนา ศิลปอาชา (2558: 53) ได้กล่าวว่า ช้างของพระมหากษัตริย์หรือช้างที่ขึ้นระวางเป็นช้างหลวงนั้นใช้คำลักษณนามว่า **"ช้าง"** ช้างป่าใช้คำลักษณนามว่า **"ตัว"** เพราะหากินอย่างอิสระ ช้างบ้านหรือช้างที่ถูกเลี้ยงไว้ทั่วไปใช้คำลักษณนามว่า **"เชือก"** ตามลักษณะที่ถูกควาญเอาเชือกมาคล้องและฝึกจนเชื่อง

4. คำกริยาที่มีความหมายว่าตาย จะใช้ว่า **"ล้ม"** หมายถึง สัตว์ใหญ่ตาย เช่น ช้างสำคัญช้างนี้เจ็บหนัก ไม่กินอาหาร เกรงกันว่าจะล้ม

5. คำสรรพนาม **"ลูกช้าง"** เวลาคนไทยไปกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักจะเรียกแทนตัวเองว่า "ลูกช้าง" แทนที่จะใช้ *กระผม ดิฉัน หรือ ข้าพเจ้า* พัชรินทร์ (2539: 74) ได้อธิบายเหตุผลว่า ช้างมีความสำคัญและคุณประโยชน์สำหรับคนไทยมาก ช่วยเหลือในกิจการหลายๆ ด้าน ดังนั้นจึงเปรียบตัวเองเป็นลูกช้าง หมายถึงผู้ที่คอยรับใช้

ภาพที่ 1: ตัวอย่างบทอ่านเรื่อง ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย

ความเปรียบที่เกี่ยวกับ "ช้าง"

คนไทยมักนำคำว่า "ช้าง" มาเปรียบกับชื่อเรียกสิ่งของหรือบุคคลที่มีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกับช้างในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. ความเปรียบหมายถึง "ใหญ่" เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ และอวัยวะส่วนต่างๆ ของช้างก็มีลักษณะใหญ่โตไปด้วย เช่น หัวช้าง เท้าช้าง เป็นต้น ในภาษาไทยจึงมีชื่อเรียกสิ่งของที่มีลักษณะใหญ่เหมือนช้าง เช่น **มะม่วงหัวช้าง** จะเป็นมะม่วงขนาดใหญ่กว่ามะม่วงธรรมดา **หิ่งห้อยช้าง** เป็นหิ่งห้อยชนิดหนึ่งตัวใหญ่และสว่างกว่าหิ่งห้อย อื่นๆ ส่วนทางการแพทย์มีคำว่า **สิวหัวช้าง** หมายถึงสิวอักเสบชนิดหนึ่งที่มีขนาดใหญ่ **โรคเท้าช้าง** หมายถึง โรคชนิดหนึ่ง ทำให้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งมีหนังหนา หยาบ คล้ายหนังช้าง และมีขนาดโตขึ้น มักเป็นที่เท้าหรือขา มีอาการขาใหญ่โตคล้ายกับเท้าช้าง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554)

นอกจากชื่อเรียกสิ่งของแล้ว งานใหญ่ งานลงทุนลงแรงมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก หรือ เรื่องที่มีปัญหาแล้วปัญหานั้น เป็นเรื่องที่ยุ่งยากหรือแก้ยาก ก็เรียกว่า **"งานช้าง"** เช่น การสร้างระบบรถไฟฟ้า การจัดงานกีฬาโอลิมปิก (Olympic Games) ถือเป็นงานช้าง เป็นต้น

2. การเปรียบสิ่งของกับอวัยวะของช้าง ช้างเป็นสัตว์มีลักษณะกายภาพโดดเด่น เช่น มีงาช้างยาวสวยงามและมีงวงช้างยาวถึงพื้น ในภาษาไทยจึงเรียกชื่อสิ่งของหลายอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับอวัยวะต่างๆ ของช้าง ดังนี้

หูช้าง ใบหูของช้างมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เป็นแผ่นใหญ่และบาง อยู่สองข้างของหัวช้าง "หูช้าง" จึงประกอบในชื่อเรียกสิ่งของหลายอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับหูช้าง เช่น ศรัณย์ ทองปาน

(2554: 86-88) ได้นำเสนอว่า **กระจกหูช้าง** หมายถึง กระจกมองข้างที่อยู่มุมหน้าต่างสองข้างด้านหน้ารถยนต์ **ขนมหูช้าง** เป็นขนมชนิดหนึ่ง ทำจากข้าวเหนียวนึ่งตำคลุกน้ำตาล แผ่ยืดให้เป็นแผ่นบางๆ นำมาปิ้งให้กรอบอย่างข้าวเกรียบ มีชื่อว่า**ข้าวเกรียบหูช้าง**ด้วย **ปลาหูช้าง** เป็นปลาทะเลสวยงามชนิดหนึ่งตัวแบนๆ เวลาว่ายน้ำมีท่าทางอาการเหมือนหูช้างพัดอยู่ไปมา **ต้นหูช้าง** เป็นต้นไม้ยืนต้น มีใบใหญ่และมีรูปร่างเหมือนหูช้าง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554)

หางช้าง ช้างมีหางยาวเกือบถึงพื้น ที่ปลายมีขนสีดำ มีคำเรียกว่านชนิดหนึ่งว่า **ว่านหางช้าง** เป็นพืชมีลักษณะเหมือนกับหางช้าง มีความยาวคล้ายกัน มีใบเรียงอยู่สองข้างบนกิ่งเหมือนขนเส้นของหางช้าง

งาช้าง ในภาษาไทยมีชื่อเรียกผลไม้ต่างๆ ที่มีลักษณะเหมือนรูปงาช้างว่า **มะม่วงงาช้าง กล้วยงาช้าง** ซึ่งเป็นพันธุ์กล้วยที่มีลักษณะยาวและใหญ่ เป็นต้น

งวงช้าง งวงคือจมูกของช้าง ยาวถึงพื้น สิ่งของที่ตั้งชื่อตามลักษณะงวงช้าง ก็จะมีลักษณะยาว เช่น **กล้วยงวงช้าง** ลักษณะของเครือกล้วยนี้มีขนาดยาวถึงพื้น

3. ทางช้างเผือก ช้างเผือก หมายถึง ช้างที่มีลักษณะวิเศษและเป็นมงคล หรือเรียกว่า "คชลักษณ์" ปรามินทร์ เครือทอง (2553: 142-142) กล่าวว่า คชลักษณ์ของช้างเผือกได้แก่ ตาขาว เพดานขาว เล็บขาว ขนขาว พื้นหนังขาวหรือสีคล้ายหม้อใหม่ ขนหางขาว อัณฑโกสขาวหรือสีคล้ายหม้อใหม่ ช้างเผือกถือเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองสำหรับคนไทย คนไทยนำไปเรียกกลุ่มดาวที่มีแสงสว่างแผ่เป็นแถบยาวในท้องฟ้า มีแสงสีขาวด้วย คนไทยจึงเรียกแสงกลุ่มด้าวนี้ว่า **ทางช้างเผือก** คนจีนเรียกว่า银河เนื่องจาก银ในภาษาจีนหมายถึงสีเงินยวง 河หมายถึงแม่น้ำ แปลรวมคือ "แม่น้ำสีเงินยวง"

"ช้าง" ในสำนวนไทย

ภาษาไทยมีสำนวนเกี่ยวข้องกับช้างเป็นจำนวนมาก ซึ่งรวบรวมจาก ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ประเทือง คล้ายสุบรรณ์ (2554: 13-25) รัชนี ซอโสตถิกุล (2551: 61-80) สุวัฒน์ อัศวไชยชาญ (2550: 22-23) เอกรัตน์ อุดมพร (2546) และสุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (2540: 229-232) มีประมาณ 40 สำนวน ในการวิจัยครั้งนี้จะคัดเลือก 10 สำนวนมาให้นักศึกษาชาวจีนได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นสำนวนที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน บางสำนวนจะมีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกับสำนวนจีนตามการเปรียบเทียบจากวนิดา ตั้งเทียนชัย (2552) และพจนานุกรมภาษาจีน (现代汉语词典: 2012) ดังนี้

ขี่ช้างจับตั๊กแตน หมายถึง ลงทุนลงแรงหรือเวลาเป็นจำนวนมาก เพื่อทำในสิ่งที่จะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาจำนวนน้อย ซึ่งตรงกับสำนวนจีนว่า杀鸡用牛刀 แปลว่า "ฆ่าไก่โดยใช้มีดฆ่าโค" ซึ่งหมายถึงลงทุนเกินที่จำเป็น ไม่คุ้มค่า

ช้างตายทั้งตัวเอาใบบัวมาปิด หมายถึง ความผิดหรือความชั่วร้ายแรงที่รู้กันทั่ว จะปิดอย่างไรก็ไม่มิด จะต้องมีคนรู้ความผิดนั้น ซึ่งตรงกับสำนวนจีนว่า纸包不住火 แปลว่า "กระดาษไม่มีทางที่จะห่อไฟไว้ได้" หมายถึงความผิดหรือเรื่องไม่ดีไม่อาจจะปิดได้มิด

ช้างเท้าหน้า ช้างเท้าหลัง หมายถึง ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตาม ในภาษาจีนมีสำนวนที่มีความหมายเหมือนกัน คือ夫唱妇随หมายถึง "ผัวเมียเป็นเสียงเดียวกัน" กล่าวคือ เมียต้องตามหลังสามี

ช้างเผือกเกิดในป่า หมายถึง คนที่มีปัญญา เป็นคนดี มีความสามารถ มักมาจากชนบท แล้วมามีชื่อเสียงอยู่ในกรุง ซึ่งเป็นคนที่หาได้ยากเหมือนกับช้างเผือก นานๆ ครั้งถึงจะได้พบ "ช้างเผือกไม่เกิดในกรุง" ก็เรียก

ช้างสารชนกัน หญ้าแพรกก็แหลกลาญ หมายถึง คนใหญ่คนโตขัดแย้งมีปัญหากัน หรือผู้นำของแต่ละฝ่ายนั้นมีปัญหาทะเลาะกัน แต่ส่งผลให้ผู้น้อยหรือประชาชน หรือลูกน้องได้รับผลกระทบไปตามๆ กัน คล้ายกับสำนวนจีนว่า城门失火，殃及池鱼แปลว่า "ประตูเมืองเกิดเพลิงไหม้ เดือดร้อนถึงปลาในบ่อ" ประตูเมืองเกิดเพลิงไหม้ ชาวเมืองจะตักน้ำจากบ่อเพื่อดับเพลิง ทำให้ปลาในบ่อขาดน้ำจนแห้งตาย หมายถึงไม่มีความผิดแต่ก็เดือดร้อนไปด้วย

ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ หมายถึง ให้รู้จักพิจารณาลักษณะบุคคลหรือหญิงที่จะเลือกเป็นคู่ครองโดยดูจากนิสัยใจคอและความประพฤติของแม่ แม่เป็นอย่างไร ลูกสาวก็เป็นอย่างนั้น

ถี่ลอดตาช้าง ห่างลอดตาเล็น หมายถึง ดูเหมือนรอบคอบถี่ถ้วนแต่ไม่รอบคอบถี่ถ้วนจริง ประหยัดในสิ่งที่ไม่ควรประหยัด ไม่ประหยัดในสิ่งที่ควรประหยัด

เลี้ยงช้างกินขี้ช้าง หมายถึงการหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากหน้าที่การงานที่ทำ ซึ่งคล้ายกับสำนวนจีนว่า以权谋私หมายถึง พฤติกรรมที่นักการเมืองทุจริต ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจในมือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว และพรรคพวก เอาเปรียบประชาชน สำนวนนี้จึงหมายถึง หาประโยชน์โดยมิชอบจากงานที่ทำ หรือทุจริตในหน้าที่การงาน

เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง หมายถึง ทำเลียนแบบคนใหญ่คนโตหรือคนมั่งมี ทั้งๆ ที่ตนไม่มีกำลังทรัพย์หรือความสามารถพอ

อ้อยเข้าปากช้าง หมายถึง สิ่งของที่มีคุณค่าหากทำผิดพลาดจนตกไปในมือของผู้อื่นที่เขาต้องการมากๆ แล้ว ก็ยากที่จะได้กลับคืนมา ซึ่งตรงกับสำนวนจีนว่า肉包子打狗แปลว่า เอาซาลาเปาไส้เนื้อไปขว้างหมา ซาลาเปานี้จะเอากลับมาได้ยาก เนื่องจากเป็นอาหารที่หมาชอบ

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องช้างไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า เรื่องช้างไทยไทยเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากสำหรับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพราะมีเรื่องวัฒนธรรมแฝงอยู่ในนั้น ทั้งวิถีชีวิต สังคม ประเพณี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับ "ช้าง" ที่นำไปสอนให้นักศึกษาชาวจีนมี 3 เรื่อง ได้แก่ ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย ความเปรียบที่เกี่ยวกับช้างไทย และสำนวนไทยที่เกี่ยวกับช้าง จากการศึกษาได้พบความผูกพันระหว่างช้างไทยกับคนไทย วัฒนธรรม และทัศนคติของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

7. เอกสารอ้างอิง

กัญจนา ศิลปอาชา. (2558). **บันทึกของลูกช้าง**. กรุงเทพฯ: อินสปายร์.

โซไรดา ซาลวาลา. (2545). **ช้างผู้มีคุณ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ประเทือง คล้ายสุบรรณ์. (2554). **สำนวนไทย**. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.

ปรามินทร์ เครือทอง. (2553). **ช้างเล่มหนึ่ง**. กรุงเทพฯ: สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ.

พัชรินทร์. (นามแฝง) (2539. พฤษภาคม). ทำไมจึงเรียกตัวเองว่า "ลูกช้าง". **สารคดี**. 12 (135): 74.

วนิดา ตั้งเทียนชัย. (2552). **สำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้**. รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

รัชนี ซอโสตถิกุล. (2551). **สำนวนภาษิตและคำพังเพยของไทยที่นำสัตว์มาเปรียบ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ศรัณย์ ทองปาน. (2554). หูช้าง. ใน **ช ช้าง กับ ต ตน**. กรุงเทพฯ: สารคดี.

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. (2540). **ช้างไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มติชน.

สุวัฒน์ อัศวไชยชาญ. (2550). **ช้างไทย**. กรุงเทพฯ: ปลาตะเพียน. (หนังสือเด็กชุดภูมิใจไทย)

อลงกรณ์ มหรรณพ; และ ไพฑูรย์ พงศะบุตร. (2553). ช้าง. **ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๑๒**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดย พระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

อารีย์ ทองแก้ว. (2538). **ช้าง**. สุรินทร์: ภาควิชาประวัติศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

เอกรัตน์ อุดมพร; และ สิทธิโรจน์ วงศ์วิทยาเจริญพัฒนา. (2546). **๒,๐๐๐ สำนวนไทยพร้อมตัวอย่างการใช้**. วิสิทธ์ โรจน์พจนรัตน์. บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

CHINANEWS. (2014, January). **China Has Become The Largest Source of Overseas Students in Tailand**. Retrieved from http://www.chinanews.com/lxsh/2014/01-20/5754542.shtml.

中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2012). *现代汉语词典*. 第六版. 北京：商务印书馆。

ผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กิตติยาภรณ์ นามวงศ์พรหม

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักเรียน 80 คนโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ที่ใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การทดสอบที (t-test) แบบ Dependent และแบบ Independent

ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นยังมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความคงทน

Effects of the 7E Inquiry learning on Science learning achievement and Retention to 5th grade students

Kittiyaporn Namwongporm

Abstract

The purpose of research, 1) to compare the learning pretest and posttest 2) To compare the achievement of students in science subjects at Grade 5 has been teaching Inquiry 7th step tutorial regular and 3) to compare the learning retention in science between the 5th-grade students from Sriwittayapaknam school (Samutprakarn), who were taught by the 7E Inquiry learning and their peers who were taught by the regular approach. The sample consisted of 5th-grade students studying science in the 2 semester of the 2015. The samples were then divided into the experimental 2 group with 80 students in simple random sampling. The instruments used in the research were 1) The 7E Inquiry learning 2) achievement test and 3) retention test. The statistics used for the data analyses were dependent and independent t-test.

The results of the study were as follows:

1) The science learning of between the 5th-grade students after studying 7E Inquiry learning was significantly different at.05 levels.

2) The learning achievement in science between the students who were taught by the 7E teaching Instructional Model and their peers who were taught by the regular approach was significantly different at.05 levels.

3) The data analyses also showed that the students who were taught by the 7E Inquiry learning had significantly higher learning achievement and retention.

Keyword: 7E teaching Instructional Model, achievemen, retention

1. บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับประชาชนของประเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน โดยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์จะช่วยให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นอย่างมากและยังมีส่วนสำคัญให้มีการศึกษาค้นคว้าความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง (กรมวิชาการ, 2545) เพราะวิทยาศาสตร์เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งยังเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคนในการดำรงชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนผลผลิตที่ผู้คนได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและในการทำงานล้วนเป็นผลของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับศาสตร์อื่นๆ ทุกประเทศจึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา (Yager, 1993) และมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy for All) เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น โดยนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ มีคุณธรรม ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ไม่เพียงแต่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี ยังช่วยให้คนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์การดูแลรักษาตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ที่สำคัญอย่างยิ่งคือความรู้วิทยาศาสตร์ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถแข่งขันกับนานาประเทศและดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมโลก ได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545)

ในการศึกษางานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พยายามมุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการคิดเชื่อมโยงความรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) การสืบเสาะหาความรู้เป็นแนวคิดที่มีความซับซ้อนและมีความหมายแตกต่างกันไปตามบริบทที่ใช้และผู้ที่ให้คำจำกัดความ โดยศูนย์กลางของการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้นั้นมีต้นกำเนิดจาก นักวิทยาศาสตร์ ครูและนักเรียน (Budnitz, 2003) การสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ซึ่งกล่าวไว้ว่า เป็นกระบวนการที่นักเรียนจะต้องสืบค้น เสาะหา สำรวจตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่างๆ จนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย จึงจะสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของนักเรียนเอง และเก็บเป็นข้อมูลไว้ในสมองได้อย่างยาวนาน สามารถนำมาใช้ได้เมื่อมีสถานการณ์ใดๆ มาเผชิญหน้า (สาขาชีววิทยา สสวท, 2550) การใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ ขั้นการตรวจสอบความรู้เดิม (Elieitation) ขั้นเร้าความสนใจ (Engagement) ขั้นการสำรวจและค้นหา (Explore) ขั้นการนำความรู้ไปใช้ (Extension) ขั้นขยายความคิด (Elaborate) ขั้นการประเมินผล (Evaluate) และขั้นนำความรู้ไปใช้ (Extension) ของไอน์เซนคราฟต์ (Eisenkraft, 2003) ที่เป็นการสอนโดยเน้นการถ่ายโอนการเรียนรู้และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบความรู้เดิมของเด็กที่จะทำให้ผู้สอนค้นพบว่านักเรียนต้องเรียนรู้อะไรก่อน ก่อนที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาบทเรียนนั้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้เด็กเกิดทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล (ประสาท เนืองเฉลิม, 2550) ทำให้การนำรูปแบบการสอนนี้เป็นคุณลักษณะที่จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้พบปัญหาจากการสอนหลายด้าน การเรียนการสอน คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิมที่ใช้อยู่ไม่ได้สอบถามความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนได้รู้ว่ามีส่วนใดที่นักเรียนควรรู้ก่อนดำเนินการสอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้น้อย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหาที่ต่อเนื่องและเกิดความสับสนกับความรู้เดิมที่มีอยู่ ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ ทำให้คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน จากผลการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา (LAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.17 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1, 2558) และคะแนนเฉลี่ยรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2557 ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 (เอกสาร ปพ.5 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ, 2557)

จากความเป็นมาและปัญหาที่พบดังกล่าวข้างต้นและจากประสบการณ์ในการสอนของผู้วิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและนำการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเพิ่มความชัดเจนในเนื้อหาและต้องการศึกษาว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่ใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนอย่างไร เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบคงทนในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 4 ห้อง ห้องเรียนละ 40 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 160 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัด

สมุทรปราการ จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักเรียน 80 คน โดยวิธีสุ่มโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือทั้งหมด 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ที่ใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นเรื่องแรงและความดัน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและความดัน

3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและความดัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ได้ใช้แผนการทดลองแบบการทดลองแบบสองกลุ่ม (Nonrandomized Control Group Pretest Posttest Design) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538) ดังนี้ แบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่ม เป็นการทดลองที่ต้องสุ่มตัวอย่างจากประชากร แล้วแบ่งเป็น สองกลุ่มโดยที่กลุ่มหนึ่งใช้นวัตกรรม และอีกกลุ่มหนึ่งไม่ใช้นวัตกรรม มีการวัดก่อนและ หลังการทดลองด้วยเครื่องมือวัดชุดเดียวกัน

3.2 การดำเนินการทดลอง

สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร มา 2 กลุ่ม ทำการทดสอบก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มเพื่อตรวจสอบผลก่อนเริ่มการทดลองว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ จากนั้นทำการทดลองโดยการนำนวัตกรรมที่ทำขึ้นไปใช้สอน (ทดลอง) กับนักเรียนกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้ใช้นวัตกรรมที่ทำขึ้น แต่ทำการสอนตามปกติ เมื่อสอน (ทดลอง) จบตามแผนที่วางไว้ ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลชุดเดียวกันเพื่อดูผลหลังการสอน (ทดลอง) และนำผลคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง เว้นระยะ 2 สัปดาห์เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนโดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับการพัฒนาจนได้คุณภาพ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลตามกระบวนการที่กำหนดไว้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด จากนั้นวัดผลทั้งสองกลุ่มแล้วนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และเปรียบเทียบกันโดย ใช้สถิติ t-test แบบ t-dependent และ t-independent เพื่อสรุปผลการทดลอง ถ้ากลุ่มที่ใช้นวัตกรรมได้ผลดีกว่า แสดงว่านวัตกรรมนั้นใช้ได้ผล หรือกล่าวได้ว่านวัตกรรมนั้นใช้ได้ดีจริง

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น

ผลการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น

กลุ่มทดลอง	จำนวน	$\overline{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	14.58	3.45	-20.03
หลังเรียน	40	30.65	6.34	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาทางสถิติ t-test แบบ dependent ของการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น พบว่า ค่า sig. น้อยกว่า.05 จึงสรุปได้ว่าคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.65 ซึ่งมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนที่มีค่าเท่ากับ 14.58

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 5 เรื่องแรงและความดัน โดยใช้แผนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น กับแผนที่ใช้สอนตามปกติ

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและความดัน โดยใช้แผนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น กับแผนที่ใช้สอนปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 5 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติ

คะแนน	จำนวน	□	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	40	30.65	6.34	3.47
กลุ่มควบคุม	40	26.33	4.67	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาทางสถิติ t-test แบบ Independent ของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติ พบว่า ค่า sig. น้อยกว่า. 05 จึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น

แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และการคำนวณค่าเฉลี่ย พบว่า ค่าที่คำนวณได้ของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.65 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนค่าที่ได้จากการคำนวณของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.33

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แผนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น เรื่องแรงและความดัน หลังเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์

ผลการเปรียบเทียบความคงทนทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติ ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคงทนทางการเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติ

คะแนน	จำนวน	$\overline{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	40	30.10	5.24	3.26
กลุ่มควบคุม	40	26.43	4.82	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาทางสถิติ t-test แบบ Independent ของการเปรียบเทียบความคงทนทางการเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับการสอนแบบปกติเมื่อพิจารณาค่า sig. มีค่าเท่ากับ 0.02 จึงสรุปได้ว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มีความคงทนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.10 ซึ่งมากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีค่าค่าเฉลี่ยได้จากการคำนวณของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 26.43

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยแผนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นมีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อค้นหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการเรียนรู้สามารถเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ได้เร็วและยั่งยืน สามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง และกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น สามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์บรรลุวัตถุประสงค์ สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น อยากเรียนมีความสนุกสนานตื่นเต้น และกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และได้ผลสำเร็จตามหลักสูตรนั้น ครูผู้สอนต้องมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อการสอน อีกทั้งต้องใช้เทคนิคและกลวิธีในการสอนโดยการนำสื่อมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อบทเรียน อีกทั้งช่วยให้

นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรุณา อุสาพรหม (2553) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยแผนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นมีคะแนนหลังเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศรสุดา ชูพันธ์ (2548) พบว่า นักเรียนโดยส่วนรวมและจำแนกตามเพศที่เรียนด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานหลังเรียนโดยรวมและเป็นรายด้าน 3-7 ด้าน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น สามารถพัฒนานักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์และสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจเรียนมีความสนุกสนานตื่นเต้น ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามหลักสูตร ครูผู้สอนต้องมีการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการสอน อีกทั้งต้องใช้เทคนิคและกลวิธีการสอน โดยการนำสื่อมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อบทเรียน อีกทั้งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น การสืบเสาะเป็นยุทธศาสตร์การสอนที่มีประโยชน์ เพื่อตรวจสอบระดับความเหมาะสมระหว่างทฤษฎี /แนวคิดกับการอธิบายทางวิทยาศาสตร์ของสิ่งต่างๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธรรศญา รัตน์คุณากร (2555) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบการสืบเสาะความรู้ 7 ขั้น เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภิญโญ สงไพรสน (2553) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.01 โดยค่าดังกล่าวของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มีความคงทนทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีการทดสอบวัดความสามารถในการคงทนทางการเรียนหลังจากเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ คิดคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 30.10 มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.43 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีสาวนร่วมและเริ่มต้นการเรียนรู้ผ่านทางประสาทสัมผัส เช่น ได้ดู ได้ฟัง ได้พูดอภิปราย แสดงออกและได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ย่อมทำให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน มีความประทับใจและจำได้นาน ทำให้สามารถคงทนความรู้ได้นาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (Felder and Brent. 1997: 178-179) ที่ชี้ให้เห็นว่า การเรียนแบบกรวยการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้สิ่งต่างๆจะเกิดขึ้นได้ดี ต้องเริ่มต้นที่ การเรียนรู้ผ่านทางประสาทสัมผัส จะทำให้ความคงทนในการเรียนรู้และการเรียนอย่างแข็งขันทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เช่น การได้อภิปราย มีโอกาสพูดได้แสดงออกในสถานการณ์จำลองแบบต่างๆ รวมทั้งได้ลงมือปฏิบัติจริง ย่อมทำให้ผู้เรียนได้สนุกสนานในการเรียน และที่สำคัญคือ ความประทับใจและจำได้นาน การเรียนอย่างแข็งขันนี้ผู้เรียนได้เรียนผ่านทางกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด จะทำให้ความคงทนในการเรียนรู้คงอยู่หลังเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1.1 ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ให้ดี เนื่องจากในขั้นตรวจสอบความรู้เดิม ครูผู้สอนต้องจัดเตรียมคำถามให้เชื่อมโยงกับขั้นสร้างความสนใจเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ ดังนั้น ครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

1.3. ผู้สอนควรจัดกลุ่มของผู้เรียนแบบคละความสามารถให้อยู่ด้วยกัน และครูผู้สอนควรคอยกระตุ้นให้นักเรียนช่วยเหลือและปรึกษาหารือกันในระหว่างทำกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอื่น กลุ่มสาระการเรียนรู้และช่วงชั้นอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบและหาแนวทางในการพัฒนาวิธีการเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ในหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในระดับชั้นเดียวกันเพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

6. กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ดร.สุทธิพงศ์ บุญผดุง ประธานสาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อนี้ ขอขอบคุณ ดร. วิชาญ เลิศลพ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมานับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ดร.ชัยวัฒน์ วารี อาจารย์ผู้สอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อาจารย์ สมเกียรติ พรแสน ครู คศ.2 และอาจารย์ เดชนะ นิลพันธ์ ครู คศ.1 โรงเรียนวัดศรีจันทร์สาธุประดิษฐ์ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องแสดงความคิดเห็นต่อแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคำแนะนำอื่นๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้สอนผู้วิจัย สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

7. เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. 2545. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นนพื้นฐาน พุทธศักราช2544**. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

กรุณา อุสาพรหม. (2553). **ผลการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องแรงและความเคลื่อนที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธรรศญา รัตน์คุณากร. (2555). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บูรชัย ศิริมหาสาครและพัดชา กวางทอง. (2544). **คู่มือครูแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ป. 5.** กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ประสาท เนืองเฉลิม. (2550). "การเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะ 7 ขั้น". **วารสารวิชาการ**. 10 (4): 25-30

ฝ่ายวัดและประเมินผล. (2557). **เอกสาร ปพ.5 โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ**. สมุทรปราการ

พันธ์ ทองชุมนุม. (2547). **การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 2.** กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.

ภพ เลาหไพบูลย์. (2541). **แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ:** ศูนย์วัสดุการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภิญโญ สงไพรสน. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การสืบพันธุ์และการเจริญเติบโตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2546). **สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ:** ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น,

วรรณฉวี ธิโสภา. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศรสุดา ชูพันธ์. (2548). **การเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้และรูปแบบ สสวท. ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขั้นพื้นฐาน และความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. (2546). **คู่มือการวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์.** กรุงเทพฯ: องค์การค้าคุรุสภา.

สาขาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2550). **รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนากระบวนการคิดระดับสูงวิชาชีววิทยาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย** (Online).Available: http://www.ipst.ac.th/biology/Bio-Articles/mag-content10.html

สุภาพร ทาระขจัด. (2555). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวัฒน์ นิยมค้า. (2531). **ทฤษฎีและการปฏิบัติในการสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้.** กรุงเทพฯ: เจเนรัล บุคเซนเตอร์.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2545) **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. (2558). **ผลการสอบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา**,สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. สมุทรปราการ

เอมอร บูชาบุพพาจารย์. (2546). **"สอนวิทยาศาสตร์อย่างไร ให้เด็กๆเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง". วารสารคุรุ ศาสตร์.** 31 (3): 75-85. มีนาคม-มิถุนายน.

Budnitz, N. **What do we mean by inquiry?.** (2003). <http: //www.biology.duke.edu/cibl/inquiry/what_is_inquiry.htm.2003>

Eisenkeraft. (2003). "Arthure: Expanding the 5 E Model," **The Science Teacher**. 70 (6): 57-59.

R.M. Felder and R. Brent. (2010). **"The National Effective Teaching Institute: Assessment of Impact and Implications for Faculty Development."** *J. Engr. Education, 99* (2), 121-134

Yager, R.E. (1991). **"The constructivist learning model",** The science teacher. 58 (September), 52-57

การพัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ฐิติกานต์ แก้ววิเศษ[1] อาทิตยา ขาวพราย[2]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) เพื่อประเมินผลการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งก่อนและหลังการพัฒนา และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ 1) วิเคราะห์การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ 2) วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ และ 3) เปรียบเทียบความผลการทดลอง ก่อน-หลัง ใช้กระบวนการพัฒนา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะที่สำคัญในการคิดแก้ปัญหา และการจัดสภาพการณ์ภายนอกเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา หลังการทดลองใช้กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

[1]สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
e-mail: peeMaai@hotmail.com
[2]สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Development of Problem-solving Training Program to Improve Problem-solving Skills of Students under Phetchabun Primary Educational Service Area Office

Thitikarn Kaeowiset[1] Arthitaya Khaopraay[2]

Abstract

This study aimed to: 1) develop problem-solving training program to improve problem-solving skills of students under Phetcahbun Primary Educational Service Area Office; and 2) evaluate outcome of problem-solving training program to improve problem-solving skills of students under Phetcahbun Primary Educational Service Area Office. Participants were 60 students from schools that took part in the program. Research instruments included: 1) pre-and post-program evaluation survey; and 2) student's satisfaction level survey. Commercial software was used for statistical analysis including: 1) overall and individual analysis of implementation of the program's outcome using percentage and Standard Deviation; 2) overall and individual analysis of satisfaction level towards the program using percentage and Standard Deviation; and 3) comparing between pre-and post-implementation of the program's outcome using t-test.

The results revealed that the outcomes of student's problem-solving training program implementation were as the followings: 1) students were able to learn by using scientific skills to solve problems; and 2) students were able to set up an external environment to solve problems. The overall and individual post-problem-solving training program implementation's outcome were significantly higher than pre-problem-solving training program implementation's by 0.5. Students also showed the highest satisfaction level towards problem-solving training program.

Keyword: problem-solving training program, problem-solving skills, Phetchabun Primary Educational Service Area Office

[1]Program in Thai Faculty of Education in Phetchabun Rajabhat University
e-mail peeMaai@hotmail.com
[2]Program in General Science Faculty of Education in Phetchabun Rajabhat University

1. บทนำ

ในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นมักจะพบปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ปัญหาส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานปัญหาทางสังคม เป็นต้น ผู้คิดแก้ปัญหาจะต้องศึกษาถึงสาเหตุที่มาของปัญหา ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกัน และจะพยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อจะแก้ไข การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดให้แก่นักเรียน จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการพัฒนาการศึกษาเพราะการพัฒนาทักษะทางด้านการคิด เป็นพื้นฐานทางการเรียนที่สำคัญของทุกวิชา แต่ในระบบการจัดการเรียนศึกษาของประเทศไทยในขณะนี้กำลังประสบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ครูส่วนใหญ่มักสอนโดยเน้นการท่องจำ เน้นข้อมูลความจำเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในสภาพอื่นที่แตกต่างจากในห้องเรียน (แสงเดือน ทวีสิน. 2545: 190) และเนื้อหาที่สอนมีมากจนเกินไป ทั้งจุดประสงค์ ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการสอนเน้นการท่องจำมากกว่าความเข้าใจ นักเรียนจึงขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และยังพะวงกับคะแนนซึ่งเป็นสิ่งสมมติอย่างหนึ่ง จึงทำให้ขาดการพัฒนาทักษะในการคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2544: 47) พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของการศึกษาของเมืองไทยที่ปรากฏอยู่ทั่วๆ ไป คือ นักเรียนไม่พยายามคิด ชอบทำตามคำสั่งของครูและไม่มีความคิดเป็นของตนเอง ไม่พยายามฉีกกรอบความคิดหรือหาทางใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา จึงแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองไม่ได้ การคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่วุ่นวายสับสนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ทักษะการแก้ปัญหาจึงมิใช่เป็นเพียงการรู้จักคิดและรู้จักการใช้สมองหรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยมความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย (Eberle and Slanish, 1996 อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ. 2547: 15)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2557 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. 2558: 11) ทั้งนี้เพราะข้อสอบ O-NET จะเน้นกระบวนการคิด ซึ่งข้อสอบภายในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูจะเน้นให้นักเรียนอ่าน จด ท่องจำ ทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ขาดกระบวนการคิดแก้ปัญหา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้พัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 60 คน

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.2.1 กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษา แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ

2) จัดทำร่างกระบวนการพัฒนาฯ

3) จัดสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการพัฒนาฯ จำนวน 5 ท่าน

4) ปรับปรุงร่างกระบวนพัฒนาฯ

5) ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ คัดเลือกนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองนำร่อง

6) ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการทดลองใช้นำร่อง

7) ปรับปรุงร่างกระบวนการพัฒนาฯ แล้วจัดทำฉบับจริง

3.2.2 แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งก่อนและหลังการพัฒนา โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ

2) ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ และกำหนดกรอบในการสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ ลักษณะของแบบประเมินที่สร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4) นำแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ ที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ โดยตรวจสอบความตรง (Validity) และความเหมาะสมของเนื้อหาตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence) พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 นำมาปรับปรุงแก้ไข

5) ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ ให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ และการสร้างเครื่องมือมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ

3) กำหนดโครงสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ

4) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ โดยลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert

5) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ ที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของข้อคำถามและความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความคำถามแต่ละข้อ

6) ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยดำเนินการดังนี้

1) ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ ที่มีนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในทดลองใช้กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

2) ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการนำกระบวนการพัฒนาฯ ไปใช้

3) จัดกิจกรรมตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เป็นระยะเวลา 7 วัน วันละ 4 ชั่วโมง

4) ประเมินผลการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาฯ โดยใช้แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ

5) จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้นี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานและความพึงพอใจ

1) วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับโดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาฯ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า มีพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า พึงพอใจน้อยที่สุด

3) เปรียบเทียบความผลการทดลอง ก่อน-หลัง ใช้กระบวนการพัฒนาฯ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปกระบวนการพัฒนาได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์

ขั้นที่ 1 ขั้นของปัญหา
ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งสมมติฐาน
ขั้นที่ 3 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล
ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
ขั้นที่ 5 ขั้นลงสรุป

2. ทักษะที่สำคัญในการคิดแก้ปัญหา ได้แก่ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 13 ทักษะ

ทักษะที่ 1 การสังเกต (Observing)
ทักษะที่ 2 การวัด (Measuring)
ทักษะที่ 3 การคำนวณ (Using numbers)
ทักษะที่ 4 การจำแนกประเภท (Classifying)
ทักษะที่ 5 การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับสเปส และสเปสกับเวลา (Using space/Time relationships)
ทักษะที่ 6 การจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูล (Communication)
ทักษะที่ 7 การลงความเห็นจากข้อมูล (Inferring)
ทักษะที่ 8 การพยากรณ์ (Predicting)
ทักษะที่ 9 การตั้งสมมติฐาน (Formulating hypotheses)
ทักษะที่ 10 การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Defining operationally)
ทักษะที่ 11 การกำหนด และควบคุมตัวแปร (Identifying and controlling variables)
ทักษะที่ 12 การทดลอง (Experimenting)
ทักษะที่ 13 การตีความหมายข้อมูล และการลงข้อมูล (Interpreting data and conclusion)

3. การจัดสภาพการณ์ภายนอกเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา

3.1 จัดสถานการณ์ใหม่ๆ ที่มีวิธีการแก้ปัญหาได้หลากหลายวิธี
3.2 ควรเป็นปัญหาที่ผู้เรียนแสดงความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้
3.3 ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้
3.4 จัดบรรยากาศการเรียนการสอนหรือสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทางเปลี่ยนแปลงได้ไม่ตายตัว
3.5 ให้โอกาสผู้เรียนได้คิดอยู่เสมอ

4.2 ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ (N=60)

กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา	ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา				t	P
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง			
	$\overline{X}$	S.D	$\overline{X}$	S.D		
1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์	3.57	.55	4.58	.56	8.634	.05
2. ทักษะที่สำคัญในการคิดแก้ปัญหา	3.52	.55	4.60	.54	8.565	.05
3. การจัดสภาพการณ์ภายนอกเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา	3.57	.54	4.61	.56	8.646	.05
รวม	**3.55**	**.54**	**4.59**	**.55**	**8.615**	**.05**

P ≥.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการปฏิบัติงานหลังการทดลองใช้กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ (N=60)

กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหา	ความพึงพอใจ		แปลผล
	$\overline{X}$	S.D	
1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์	4.62	.56	มากที่สุด
2. ทักษะที่สำคัญในการคิดแก้ปัญหา	4.63	.55	มากที่สุด
3. การจัดสภาพการณ์ภายนอกเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา	4.69	.55	มากที่สุด
รวม	**4.64**	**.55**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

5.1.1 ผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะที่สำคัญในการคิดแก้ปัญหา และการจัดสภาพการณ์ภายนอกเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา อาจเนื่องจากวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีการที่นำมาซึ่งความรู้ความจริงที่เชื่อถือได้ นักวิทยาศาสตร์ใช้เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ความจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ทำนายปรากฏการณ์ธรรมชาติ และสามารถควบคุมปรากฏการณ์ธรรมชาติได้ ในปัจจุบันวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นที่ยอมรับของศาสตร์แขนงต่างๆ และได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวหน้าในศาสตร์แขนงต่างๆ เป็นอย่างมาก แม้ในทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ก็ตระหนักถึงคุณค่าของวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง และได้นำมาใช้เป็นแบบแผนในการแสวงหาความรู้ความจริงอย่างกว้างขวาง วิธีการทางวิทยาศาสตร์นี้นับเป็นจุดเริ่มต้นที่พัฒนาต่อไปเป็นวิธีการของการวิจัย สอดคล้องกับชาตรี เกิดธรรม (2542) ได้ระบุว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนได้ใช้คิดหาเหตุผล ในทำนองเดียวกัน จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2547) ได้มองว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์พัฒนามาจากการคิดหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ สำหรับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้กล่าวว่า วิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการที่อาศัยเหตุและผล ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ส่วนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสามารถและความชำนาญในการคิด เพื่อค้นหาความรู้ และการแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา กะมณี (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปลาค้าววิทยานุสรณ์ ที่ได้รับการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเพิ่มมากยิ่งขึ้น นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามศักยภาพ มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน กล้าแสดงออกและมั่นใจในตัวเอง อีกทั้งการพัฒนาทักษะกาคิดแก้ปัญหานั้นควรจัดสถานการณ์ใหม่ๆ ที่มีวิธีการแก้ปัญหาได้หลากหลายวิธี ควรเป็นปัญหาที่ผู้เรียนแสดงความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้จัดบรรยากาศการเรียนการสอนหรือสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทางเปลี่ยนแปลงได้ไม่ตายตัวและให้โอกาสผู้เรียนได้คิดอยู่เสมอ

5.1.2 ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลังการทดลองใช้กระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้องจึงทำให้

นักเรียนสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี จันทร์สวย (2551: 67-70) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีความมุ่งหมาย คือ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์มีความสามารถด้านทักษะการคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจกระบวนการพัฒนาการคิดแก้ปัญหาโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน อาจเนื่องมาจาก ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหามากยิ่งขึ้น กระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเห็น และทำให้สนุกกับการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rusbult, et al. (1998: 282-297) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการบูรณาการการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และการประยุกต์ใช้สำหรับการเรียนการสอน รูปแบบของการบูรณาการการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ถูกสร้างขึ้นในลักษณะของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่อยู่ในรูปแบบของกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า การบูรณาการการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนการสอนจะกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้อยากเห็น เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ การจำ และทักษะการคิด ทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนและเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 สถานศึกษาควรสนับสนุนสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

5.2.2 สถานศึกษาควรพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น งบประมาณแผนดิน ประจำปีงบประมาณ 2558 ภายใต้โครงการวิจัยแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่างๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคลากรหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรัสวิทย์ ปทุมมาศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์ และดร.สุเทพ ธรรมะตระกูล เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้แก่ผู้วิจัย

จึงขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

7. เอกสารอ้างอิง

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2547). **จันทร์เพ็ญนิพนธ์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ชาตรี เกิดธรรม. (2542). **การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดิสคัฟเวอรี.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น

นันทนา กะมณี. (2552). **การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปลาค้าววิทยานุสรณ์ ที่ได้รับการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี ประเทศไทย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

มยุรี จันทร์สวย. (2551). **ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

แสงเดือน ทวีสิน. (2545). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเส็ง.

สุวิทย์ มูลคำ. (2547). **กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา.** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. (2558). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2558**. เพชรบูรณ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **แนวคิดและประสบการณ์บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

Rusbult, C. E. Van Lange, P. A. M., Yovetich, N. A., Wildschut, T. & Verette, J. (1998). A functional

analysis of perceived superiority in close relationships. **Unpublished manuscript, University of North Carolina at Chapel Hill**, Chapel Hill, NC.

การใช้สื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา

ธนาพันธุ์ ณ เชียงใหม่[1] นภาลัย ศรีวิชัย[2]

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง "การใช้สื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา" มีวัตถุประสงค์อยู่ 2 ประการ คือ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ก่อน-หลัง จากการใช้สื่อออนไลน์ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้สื่อออนไลน์ในทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษจากการใช้สื่อออนไลน์ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษโรงเรียนห้วยอูน โรงเรียนบ้านอ้อน อำเภองาว จังหวัดลำปาง จำนวน 15 คน และโรงเรียนบ้านหลวงใต้ อำเภองาว จังหวัดลำปาง จำนวน 5 คน รวม 20 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง คณะผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้สื่อออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงบรรยาย โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คะแนนทดสอบของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการใช้สื่อออนไลน์ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ผลรวมการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านความพึงพอใจอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ =4.21)

คำสำคัญ สื่อออนไลน์ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด

[1,2]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Effects of Using Online Media to Promote English Listening and Speaking Skills for Elementary Teaching English Teachers

Thanapun Na Chiangmai[1] Napalai Srivichai[2]

Abstract

The research "Effects of Using Online Media to Promote English Listening and Speaking Skills for Elementary Teaching English Teachers" had two objectives 1) to compare English teachers' ability in listening and speaking skills on using online media before and after using a pre and posttest; and 2) to study the teachers' opinion in learning English satisfaction by using online media. Purposive sampling groups were selected from English teachers teaching in three primary schools with the total number of twenty people altogether. A sample was selected for 15 people from Huanuoon and Banaon School and 5 people from Banluangtai School, Luang Tai Sub-district, Ngao District, Lampang. Researchers administered the pretest and posttest with the questionnaire on their satisfaction gained after using online media.The statistics used consisted of descriptive statistics by means of frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. The findings revealed as following:-

1. The respondents were the teachers' achievement in posttest higher than pretest in listening and speaking skills on using online media. The difference between the means is statistically significant at o.5.

2. And the teachers' opinion in learning English satisfaction were the highly positive in ($\overline{X}$ =4.21)

Keywords: Online Media, Listening Skill,Speaking Skill

[1,2]Faculty of Education Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษให้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอนเพื่อเสริมทักษะภาษาอังกฤษ การฟัง-พูด จากการสำรวจทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีภาระงานด้านการเรียนการสอนมากจึงต้องการคำแนะนำเว็บไซต์ที่หลากหลาย เพื่อศึกษา พัฒนาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง เพื่อต้องการวางแผนกิจกรรมที่หลากหลายในการเรียนการสอน ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา สื่อทัศนูปกรณ์ช่วยให้ห้องเรียนสดใส ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ช่วยกำหนดความหมายของเนื้อหาให้ชัดเจน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ดังนั้นเพื่อให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนสื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความหลากหลาย น่าสนใจ และช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ภาษาอย่างรวดเร็ว โดยผู้สอนต้องสามารถเลือกใช้ ปรับและจัดการใช้สื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่จะเรียน สื่อที่สามารถนำมาใช้ในการเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษได้นั้น ได้แก่ เพลงภาพยนตร์และข่าวทางโทรทัศน์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำเร็จรูป และบทเรียนออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการจัดกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะการฟังและการพูด เนื่องจากกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในลักษณะที่ครบวงจร เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา และช่วยให้การเรียนภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ

รวมทั้งเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในชีวิตจริง กิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษได้นั้น ได้แก่ การฝึกออกเสียง เกม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และทัศนะศึกษาสื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จากงานวิจัยของ และงานวิจัยของนพมาศ หงษาชาติ. (2553) จากสาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการอบรมครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยบูณาการแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ กับกลุ่มตัวอย่างเป็นครู 20 คน จากโรงเรียน 18 โรงเรียน ใน 7 อำเภอ พบว่า ครูผู้สอนจบการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษเพียงร้อยละ 16.7 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ รัชดาวรรณ คงสัตย์. (2555) จากคณะศิลปะศาสตร์ สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของภาพยนตร์การ์ตูนภาษาอังกฤษต่อการสอนภาษาอังกฤษของเด็กไทยในวัยก่อนประถม ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 คน เป็นเด็กวัยก่อนประถม อายุ 4-7 ปี กลุ่มทดลอง 5 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยความสำคัญ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเสนอโครงการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาพร้อมทั้งส่งเสริมกระบวนการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ที่โรงเรียนในอำเภองาว จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการวิจัยที่จะได้จากการวิจัยนี้ จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างองค์ความรู้ให้กับการศึกษาของไทย และเป็นประโยชน์ให้กับบุคคลากรทางการศึกษา นักวิจัย นักศึกษา และบุคคลทั่วไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ก่อน-หลัง จากการใช้สื่อออนไลน์ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้สื่อออนไลน์ในทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยกำหนดแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังการทดลอง

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนห้วยอูน โรงเรียนบ้านอ้อน อำเภองาว จังหวัดลำปาง จำนวน 15 คน

2. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านหลวงใต้ อำเภองาว จังหวัดลำปาง จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการเรียนการสอนจาก เว็บไซด์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการฟัง-พูด ที่เป็นข่าวที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นการสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่เน้นพัฒนาด้านการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่คุณครูสอนให้ผู้ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้ การฟัง-พูดภาษาอังกฤษ โดยใช้สื่อออนไลน์ จำนวน 10 แผน แผนละ 2 คาบ รวมทั้งหมด 20 คาบ คาบละ 40 นาที เป็นเวลา 10 สัปดาห์ 2. แบบวัดความสามารถในการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษของครู ก่อนอบรม และหลังอบรม มีลักษณะปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 64 ข้อ เป็นข้อสอบการฟัง และอัตนัย 12 ข้อ เป็นข้อสอบการพูด 3.แบบวัดความพึงพอใจของครูต่อการอบรมด้านทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ และหาค่า IOC ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

2. ดำเนินการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยสอนกลุ่มทดลองด้วยตนเอง รวมระยะเวลา 10 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน-กันยายน 2557

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถทางการฟังภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยเปิด MP3 Audio จากเว็บไซด์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ข้อสอบจากเว็บไซด์ ได้แก่ learnenglishteens.britishcouncil.org examenglish.com/TOEIC และ esl.about.com เป็นต้น ส่วนแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ข้อสอบจากเว็บไซด์ s.org/Media/Tests/TOEIC เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

4. วิเคราะห์ผลจากคะนนการทดสอบวัดความสามารถทางการฟังภาษาอังกฤษ แบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน และนำมาเปรียบเทียบโดยวิธีทางสถิติ

4. ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง "การใช้สื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา" มีวัตถุประสงค์อยู่ 2 ประการ คือ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ก่อน-หลัง จากการใช้สื่อออนไลน์ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้สื่อออนไลน์ในทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษจากการใช้สื่อออนไลน์ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

คะแนนทดสอบของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการใช้สื่อออนไลน์ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตาราง ผลรวมค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการใช้สื่อออนไลน์ก่อนเรียนและหลังเรียน

ลำดับ	รายการประเมิน	Mean	SD
1	Pretest	30.15	2.661
2	Posttest	50.10	5.937

จากตารางที่ แสดงให้เห็นว่า คะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อยู่ที่ค่าเฉลี่ยที่ 50.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 5.94 จากผู้เข้าอบรมจำนวน 20 คน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 ซึ่งสะท้อนว่าการจัดอบรมประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพึงพอใจ

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ครูมีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการสื่อสาร สูงกว่าหลังอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากสื่อออนไลน์มีความทันสมัย มีความน่าสนใจ เพราะมีภาพ สี เสียง ผู้เรียนได้ฝึกการฟังพูดภาษาอังกฤษ มีกิจกรรมการฟังที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองต่อเนื้อหาในสิ่งที่ฟัง ฟังแล้วพูด ฟังแล้วอ่าน หรือฟังแล้วเขียน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการฟังอย่างมีจุดหมาย สอดคล้องกับการฟังในชีวิตประจำวัน อันจะทำให้เกิดความสามารถในการฟังมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของหลักการทางด้านความรู้สึกนึกคิดนี้ Brown การฟังในชีวิตประจาวันของคนเราจะเกิดขึ้นได้ใน 2 กรณี คือ การฟังที่ได้ยินโดยมิได้ตั้งใจในสถานการณ์รอบตัวทั่วๆ ไป (Casual Listening) การฟังอย่างตั้งใจและมีจุดมุ่งหมาย (Focused Listening) จุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการฟัง คือ การรับรู้และทา ความเข้าใจใน "สาร" ที่ผู้อื่นสื่อความมาสู่เรา ผลจากการอบรมของการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่าครูมีคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อยู่ที่ค่าเฉลี่ยที่ 50.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 5.94 จากผู้เข้าอบรมจำนวน 20 คน

ครูมีการพัฒนาการเรียนการสอนจากสื่อออนไลน์อย่างเห็นได้ชัด โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินแผนการสอน 3 ด้าน คือ ด้านครู ด้านบทเรียน และด้านนักเรียน ทำให้เห็นพัฒนาการในการสอนของครู จากผลการวิจัยพบว่า การติดตามผลจากการอบรมรมของครูของการศึกษาวิจัยนี้ ครูได้นำความรู้ไปปรับใช้

ในการพัฒนาการสอน จากแบบวัดประเมินแผนการสอน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นในภาพรวมว่า บทเรียน ครู และนักเรียน ที่ครูได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้น มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.27) ส่วนในด้านบทเรียนนั้น มีค่าอยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18) ในด้านของครูผู้สอน มีค่าอยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ =4.27) และในด้านของนักเรียน มีค่าอยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ =4.34) ในการวิจัยของ นพมาศ หงษาชาติ. (2553) จากสาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการอบรมครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยบูณาการแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ กับกลุ่มตัวอย่างเป็นครู 20 คน จากโรงเรียน 18 โรงเรียน ใน 7 อำเภอ พบว่า ครูผู้สอนจบการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษเพียงร้อยละ 16.7 ครูสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนท่องจำ การแปลคำต่อคำเป็นภาษาไทย และสอนคำศัพท์แบบแยกส่วน ด้วยปัญหาการวัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ ดังนั้น ครูต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็น มีหลักการในการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งมีความรู้ในศาสตร์ของการสอนภาษาอังกฤษ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ การสร้างการตื่นตัวให้กับผู้เรียนตลอดเวลา โดยใช้วิธีการตั้งคำถามของครูผู้สอน กระบวนการที่ครูนำไปใช้ขึ้นอยู่กับแนวคิด ในการจัดการเรียนการสอนที่ครูยึดเป็นหลัก ซึ่งทำให้ครูแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการสอน Bruner ดังที่ (อ้างถึงใน Leach and Moon, 1999: 5-6) ได้ให้ทัศนะว่า ความเชื่อเกี่ยวกับสอนจะเป็นที่สะท้อนออกมาให้ครูได้ปฏิบัติกับผู้เรียน การที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่หลักสูตรมุ่งหวังนั้น มีองค์ประกอบหลักคือ ครูจะต้องมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้กับการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน

สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา สื่อทัศนูปกรณ์ช่วยให้ห้องเรียนสดใส ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ช่วยกำหนดความหมายของเนื้อหาให้ชัดเจน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น ดังนั้นเพื่อให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนสื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความหลากหลาย น่าสนใจ และช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ภาษาอย่างรวดเร็ว โดยผู้สอนต้องสามารถเลือกใช้ ปรับและจัดการใช้สื่อต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่จะเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรมีนโยบายสนับสนุนการฝึกทักษะพูดภาษาอังกฤษของครู โดยให้ครูเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทาง Internet ได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา
2. ระยะเวลาทำการวิจัยควรเป็นช่วงเวลาสองภาคการศึกษา ทั้งภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2

7. เอกสารอ้างอิง

Cambridge ESOL Examinators in Collaboration with the British Council. (2009). **Top Tips For IELTS Academic**. UK.

Sean Power และ Thom Kiddle. (2552). **IELTS Pocketbook 50 เทคนิคพิชิต IELTS**. กรุงเทพ: อีแอลที เอ็ด ยูคชั่น (ไทยแลนด์).

ชายุดา จันทะปิดตา. (2556). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal**, ปีที่ 6, ฉบับที่ 2, เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2556.

ทิศนา แขมมณี. (2555) **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพ: บริษัทด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

อดิศา เบญจรัตนานนท์และคณะ. (กรกฎาคม ถึง ธันวาคม 2552). **กิจกรรมและสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ**. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5,175-178.

อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ. (2555). **เหลียวหลังแลหน้า การสอนภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษา

ธัญมา หลายพัฒน์[1] กิตติชัย สุธาสิโนบล[2] ประพันธศิริ สุเสารัจ[3] บุปผา ปลื้มสำราญ[4]

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบและพัฒนาขั้นตอนของการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนทักษะชีวิต จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2 คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ประกอบด้วยการสอนเนื้อหาในชั้นเรียน (Face to face) การให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์ตรง (Experience based) และการเรียนผ่านออนไลน์ (Technology based) มีคุณประโยชน์ (Utility) ต่อการสร้างทักษะผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องน่าสนใจ แต่ต้องประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของมหาวิทยาลัยและปัจจัยเอื้ออื่นๆ เช่น สัญญาณอินเตอร์เน็ท แหล่งฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้สูง (Feasibility) ขึ้นอยู่กับว่าจะนำไปใช้ในลักษณะใด ความคิดเห็นที่ได้จากการสังเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการยกร่างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาลำดับต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21

[1]นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
e-mail: thanma@g.swu.ac.th
[2]อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชา วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
[3]อาจารย์ที่ปรึกษารอง สาขาวิชา วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
[4]อาจารย์ที่ปรึกษารอง สาขาวิชา สุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The Development of Blended Learning Model for Enhancing 21st Century Life Skills of Health Education Undergrad Students.

Thanma Laipat[1] Kittichai Suthasinobon[2] Prapansiri Susaorat[3]
Bubpha Pluemsamran[4]

Abstract

This research aims to study the opinion of provide important information about the element and development stages of creating the blended learning model particular for the students of the Health Education Program of Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University. Using Qualitative Research By discussion groups (Focus group) from a major 8 experts in 4 academic areas: Curriculum and Instruction in blended learning, Life skills learning management, Learning assessment and Educational technology. From the study, it is found that: blended learning constructed from Face to face, Experience based and Technology based in order to enhance 21st Century Life Skills of Health Education Undergrad Students is interesting and Utility. The Feasibility depends on the university's context, Wi-Fi and workplace learning. The result brings to construct the model of Blended Learning Model for Enhancing 21st Century Life Skills of Health Education Undergrad Students on the next time.

Keyword: Blended Learning Model 21st Century Life Skills

[1]Candidates ph.D.Program in Educational Science and Learning Management Education Faculty. Srinakharinwirot University e-mail: thanma.laipat@gmail.com
[2]Major advisor Educational Science and Learning Management Education Faculty. Srinakharinwirot University
[3]Co advisor Educational Science and Learning Management Education Faculty. Srinakharinwirot University
[4]Co advisor Educational Science and Learning Management Physical Education Faculty. Srinakharinwirot University

1. บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นศตวรรษที่นำพากระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงไปสู่ทุกภูมิภาคของโลก ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี และส่งผลต่อภาคการเมืองในระดับนโยบายของประเทศต่างๆ ในการพัฒนาประชากรของตนให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขันกับนานาประเทศ ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกัน และไม่อาจอยู่นิ่งเฉยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ คำถามที่สำคัญเกี่ยวกับระบบการศึกษา และการพัฒนาคนคือประเทศไทยจะเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงอย่างไร คนไทยมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการจ้างงานในภาคธุรกิจและบริการในศตวรรษที่ 21 หรือไม่ ทำอย่างไรเราจะพัฒนาคน หรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง เพื่อรองรับการจ้างงานในภาคธุรกิจและบริการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) ข้อที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อการพัฒนาทางสังคม มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งพบว่าในปัจจุบันยังประสบปัญหาด้านคุณสมบัติของบัณฑิตที่ไม่มีความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติงานในภาคธุรกิจ บริการ และอุตสาหกรรมดังที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 11 ว่า ระดับอุดมศึกษาคุณภาพของบัณฑิตอยู่ในระดับดี

แต่ในภาพรวมยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ผู้สำเร็จระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา มีความสามารถและสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553: 6-8) ทำให้เกิดการว่างงาน และความขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน เนื่องจากไม่สามารถนำบุคลากรที่มีอยู่ไปใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งและมีภารกิจหลักในการสร้างความรู้ สร้างคน และสร้างสังคม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2555: 3) โดยเฉพาะการสร้างความรู้ เพราะการศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาสำหรับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว

ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญ จาการทบทวนเอกสารผู้วิจัยพบว่า รูปแบบหนึ่งที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะแบบผสมผสาน (DET) เป็นทางเลือกใหม่สำหรับการจัดการศึกษาที่มีการผสมผสานจุดแข็งของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแบบเข้าด้วยกันมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในระดับอุดมศึกษา (อดุลย์ ภัยชำนาญ, วิชัย นภาพงศ์ และผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. 2557: 11; นฤมล รอดเนียม: 2555: 83-89; อายเทคิน และคนอื่นๆ (Aytekin and others. 2012: 336; เชน (CHEN: 2012: 210) โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากมีวิธีการที่หลากหลายในการสอนเนื้อหาในชั้นเรียน (Face to face) การให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์ตรง (Experience based) และการเรียนผ่านออนไลน์ (Technology based) เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และทุกโอกาสที่ผู้เรียนต้องการ (ราชกิจจานุเบกษา. 2542: 8)

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้นมีลักษณะของการผสมผสานแนวคิดปรัชญาการศึกษา สัดส่วนการผสมผสาน และการผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น จึงมีลักษณะที่ไม่ตายตัวและต้องการองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจและหาวิธีการพัฒนารูปแบบการผสมผสานที่เหมาะสมเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา

2.2 พัฒนาขั้นตอนของการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ขอบเขตการวิจัย เครื่องมือวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบการวิจัยเป็นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group)
2. ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนทักษะชีวิต จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประเด็นคำถามที่ใช้ในการจัดกลุ่มสนทนาที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน
4. วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการไว้ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีรายละเอียด ดังนี้

4.1. ขั้นตอนศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา รายละเอียด ดังนี้

4.1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกับทักษะชีวิตในศตวรรษที่21 เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ความต้องการของโรงเรียน และความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1.1ศึกษาปรัชญาของกลุ่มสารัตถะนิยม พิพัฒนาการนิยม และสรรคนิยม แนวคิด ทฤษฎี การจัดการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยม ได้แก่ แนวคิดของบรูเนอร์ ที่อยู่ในกลุ่มพุทธินิยม แนวคิดของสกินเนอร์ที่อยู่ในกลุ่มพฤติกรรมนิยม และแนวคิดของโคมส์ ที่อยู่ในกลุ่มมนุษยนิยม และการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาที่ตอบสนองผู้เรียนหลายแบบ การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

4.1.1.2ความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในศตวรรษที่21 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตในศตวรรษที่21

4.1.2ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา

4.2. ขั้นสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 ร่างประเด็นคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ การสอนเนื้อหาใน

ชั้นเรียน (Face to face) การให้นิสิตฝึกประสบการณ์ตรง (Experience based) และการเรียนผ่านออนไลน์ (Technology based)

4.2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

4.2.3 การจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนทักษะชีวิต จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2 คน

4.2.4 การทดสอบความแม่นตรงและความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า และวิเคราะห์ข้อมูลขณะจัดกลุ่มสนทนาแล้วนำไปเขียนรายงานเพื่อบรรยายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้และคุณประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

4. ผลการวิจัย

หลังจากดำเนินการสนทนากลุ่มแล้ว นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสร้างข้อสรุปความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา ได้แก่ คุณประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน และการจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์สำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา รวมถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า

ทักษะชีวิตของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา 4 ด้าน เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การจัดการกับความเครียด ความตระหนักรู้ในตน และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นิสิตยังขาดการคิดแบบมีวิจารณญาณ

การจัดการด้านอารมณ์ความเครียด เช่น ไม่ค่อยอดทนในการรับฟังผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น เช่น การคิดแบบตนเองถูกเสมอ ขาดความรับผิดชอบ ขาดการนึกถึงผู้อื่น และใช้เทคโลยีอย่างเหมาะสม ซึ่งทักษะเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ใช้แนวคิดการตอบสนองผู้เรียน 4 แบบ ได้แก่ ชอบสงสัย ชอบจดตาม ชอบทดลองทำ และชอบเงื่อนไข จะต้องเริ่มจากคำถามว่า ทักษะที่มุ่งให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น ผู้สอนจะต้องสร้าง ผ่านกิจกรรมใด ตอบสนองความเป็นปัจเจก หรือลีลาการเรียนรู้แบบใด

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีคุณประโยชน์ต่อการสร้างทักษะผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องน่าสนใจ แต่ต้องประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของมหาวิทยาลัยและปัจจัยเอื้ออื่นๆ เช่น สัญญาณอินเตอร์เน็ท แหล่งฝึกประสบการณ์ที่เหมาะสม

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีความเป็นไปได้สูงขึ้นอยู่กับว่าจะนำไปใช้ในลักษณะใด เช่นสื่อเสริม สื่อเติม หรือสื่อหลัก ปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ ได้แก่ นิสิตมีมือถือใช้ทุกคน มหาวิทยาลัยมีสัญญาณไวไฟ

(WiFi) รองรับ ใช้แอพอื่นๆ หรือเครื่องมืออื่นเพิ่มเติม เช่น เฟสบุค (Facebook) ไลน์ (Line) กูเกิ้ลดอค (Google doc.)

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ปรับตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนามีรายละเอียดเพิ่มเติมในแต่ละประกอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน และการจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์ข้อมูล ส่วนสัดส่วนการผสมผสานขึ้นอยู่กับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ของผู้วิจัยที่จะนำไปกำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนาที่ได้จากการสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นขั้นตอนแรกของพัฒนาขั้นตอนของการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการยกร่างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป ดังแสดงด้วยแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่จะนำไปใช้ในการยกร่างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่มเป็นไปตามองค์ประกอบทักษะชีวิตที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นและมุ่งพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานอันมีองค์ประกอบสำคัญมาจากแนวคิดทฤษฎีจากนักจิตวิทยากลุ่มต่างๆ ที่ผ่านการพิสูจน์ทดสอบทดลองเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ทางการศึกษาและตอบสนองการสร้างความรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของของนักวิชาการทางการศึกษาที่อยู่ในกลุ่มพุทธินิยม พฤติกรรมนิยม มานุษยนิยม และ แนวคิดร่วมสมัย 4 กลุ่ม ได้แก่ บรูเนอร์ สกินเนอร์ โคมส์ และแมคคาธีร์มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน แสดงด้วยภาพประกอบ 2 ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงแนวคิดจากกลุ่มพุทธินิยม, พฤติกรรมนิยม, มานุษยนิยม และแนวคิดการผสมผสานที่นำไปใช้ในงานวิจัย

การออกแบบและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้นเป็นไปตามลักษณะขององค์รวม (Holistic approach to learning) มีความหลากหลาย เป็นทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน และการจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์ สอดคล้องกับแนวคิดของบาบาร่า อลัน (Alan. 2007: 1) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมเนื่องจากได้ผสมผสานแนวทางต่างๆ ไว้ด้วยกัน ได้แก่ การเผชิญหน้า การใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านออนไลน์ หรือผสมผสานระหว่างการเรียนในชั้นและแหล่งฝึกงาน ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบเดิมของบองค์และเกรแฮม (Bonk and Graham. 2006: 5) เขากล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานมีลักษณะที่เป็นระบบการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงของการเรียนในชั้นเรียนกับการเรียนผ่านคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียน ซึ่งมีพัฒนาการจากเดิมที่มีแค่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ที่มีครูและนักเรียนในอดีต ซึ่งมีเทคโนโลยีเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยมาก

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญ จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะไม่ตายตัว ทั้งรูปแบบ กิจกรรม หรือแหล่งเรียนรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของสังคมแห่งเทคโนโลยี ดังที่รงฮวย (Huang. 2008: 66-78) กล่าวว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานควรจะเปลี่ยนให้สอดคล้องกับยุคสมัยด้วย กล่าวคือ เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาคือการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้เข้ากับลีลาของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การมีทักษะที่นำมาใช้ได้ถูกกาลเทศะ

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีคุณประโยชน์ ซึ่งแกริสันและวาแกน (Garrison, D, & Vaughan, N. 2008: 5) ได้นำไปใช้ในบริบทของอุดมศึกษาและได้กล่าวว่า การเรียนในห้องเรียนใช้การสื่อสารด้วยการพูด ส่วนการเรียนผ่านออนไลน์ใช้การสื่อสารด้วยการเขียน ซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นอกจากจะให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้ว ยังต้องคำนึงถึงบริบทของมหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งแนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน อาจดูเหมือนเป็นสิ่งที่เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน แต่ในทางปฏิบัติแล้ว จะมีความซับซ้อนมากกว่านั้น

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีความเป็นไปได้สูงในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาเนื่องจากมีการนำไปใช้กับนิสิตในหลักสูตรและรายวิชาอื่นมาแล้วในระดับปริญญาตรี ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ นฤมล รอดเนียม (2555: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเชิงทดลองเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับนักศึกษาสาขาพลศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ ส่วนอิสแมน อาย เทคิน และคนอื่นๆ (Isman Aytekin and others. 2012: 340-341) ได้ทำการศึกษาเชิงทดลองเกี่ยวกับประสิทธิผลของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเรื่อง การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการสอนของนักศึกษาครู (Using Blended Learning in Developing Students Teachers Teaching Skills)

ส่วนลักษณะที่ไม่ตายตัวของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น อยู่ที่การออกแบบสัดส่วนการผสมผสานและกิจกรรมการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับบริบทของมหาวิทยาลัย แหล่งทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ดังนั้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยที่จะต้องนำไปกำหนดให้เห็นเป็นรูปธรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้จากการสนทนากลุ่ม คือ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิตในศตวรรษที่21ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ซึ่งทักษะดังกล่าวอาจมีความแตกต่างจากนิสิตหลักสูตรอื่นๆ ดังนั้น ควรมีการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) ว่านิสิตต้องการให้มีกิจกรรมการเรียนรู้แบบใดที่สอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้ของตนเอง

ปัจจัยเอื้อที่ต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ระบบสัญญาณอินเตอร์เน็ทต้องพร้อมรองรับ การดาวน์โหลดไฟล์ ช่วงเวลาที่นิสิตใช้สืบค้นและเรียนรู้ การยอมรับการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ ของผู้เรียน ทัศนคติเกี่ยวกับเพิ่มภาระงานของผู้เรียน พฤติกรรมการเรียนที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น นิสิตไม่ค่อยเข้าดูบทเรียนที่ผู้สอนสร้างขึ้น ซึ่งแก้ปัญหาได้โดยผู้สอนต้องสร้างกิจกรรม ใช้สื่อที่ตอบสนองความต้องการ สนใจ และเข้าถึง เนื่องจากนิสิตจะใช้เฉพาะแอพลิเคชั่น (Application) ที่ตนเองสนใจเท่านั้น รายละเอียดปลีกย่อยเหล่านี้เป็นประโยชน์และตรงกับวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น และจะนำไปใช้ในการยกร่างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เหมาะสมกับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาสุขศึกษาเป็นลำดับต่อไป

6. เอกสารอ้างอิง

นฤมล รอดเนียม. (2555**). รายงานการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้การวิจัยเป็นฐานร่วมกับกลยุทธ์เพื่อนช่วยสอนที่มีต่อการพัฒนาจิตวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาสาขาพลศึกษาสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชุมพร.** ชุมพร: สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2555). **ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชกิจจานุเบกษา. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.** เล่ม 116/ตอนที่ 74 ก/หน้า 1/19 2542. กรุงเทพ: องคก์ารรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง** (พ.ศ.2552-2559). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

อดุลย์ ภัยชำนาญ; และวิชัย นภาพงศ์; และผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (2556). การพัฒนารูปแบบการสอนแบบผสมผสานในรายวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา. **วารสารวิชาการอัล-ฮิก มะฮฺมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา**.3 (6) : 11-22.

Allan Babara. (2007)**. Blended learning: tools for teaching and training**. London: Facet Publishing.

Aytekin and others. (2012). **Using Blended Learning in Developing Students Teachers Teaching Skills.** TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology. 11 (4) :.336-342.

Bonk and Graham. (2006**). The Handbook of Blended Learning environments: Global Perspectives, Local Designs**, Sanfrancisco: Jossey-Bass/Pfeiffer.

CHEN WEI-FAN. (2012). WEI-FAN. **An Investigation of Varied Types of Blended Learning Environments on Student Achievement: An Experimental Study.** Int'l J of Instructional Media. 39 (3) : 205-212.

Huang Ronghuai. (2008). **Towards a Design Theory of Blended Learning Curriculum.** ICHL: 66-68.

การพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

พรพิมล อ่อนศรี[1] อาทิตยา ขาวพราย[2]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) เพื่อประเมินผลการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ทั้งก่อนและหลังการพัฒนา และแบบสอบถามความพึงพอใจของครู เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ 1) วิเคราะห์การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ 2) วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ และ 3) เปรียบเทียบความผลการทดลอง ก่อน-หลัง ใช้กระบวนการพัฒนา โดยการทดสอบค่าที (t- test)

ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ประกอบด้วย การเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินตามสภาพจริง หลังการทดลองใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 และครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน, ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

[1]สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
e-mail: onsri_porn03@yahoo.com
[2]สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Development of Teacher Training Program to Improve Student-centered Teaching Methods of Teachers under Phetchabun Primary Educational Service Area Office

Pornpimon Onsri[1] Arthitaya Khaopraay[2]

Abstract

This study aimed to: 1) develop teacher training program to improve student-centered teaching methods of teachers under Phetcahbun Primary Educational Service Area Office; 2) evaluate outcome of teacher training program to improve leaner-centered teaching approach of teachers under Phetcahbun Primary Educational Service Area Office. Participants were 30 teachers from schools that took part in the program. Research instruments included: 1) pre-and post-program evaluation survey; and 2) teacher's satisfaction level survey. Commercial software was used for statistical analysis including: 1) overall and individual analysis of implementation of the program's outcome using percentage and Standard Deviation; 2) overall and individual analysis of teachers' satisfaction level towards the program using percentage and Standard Deviation; and 3) comparing between pre-and post-implementation of the program's outcome using t-test.

The results revealed that the outcomes of teacher training program to improve student-centered teaching approach were as the followings: teachers were able to: 1) prepare student-centered teaching; 2) carry out student-centered teaching; and 3) conduct authentic assessment. The overall and individual post-student-centered approach training program's outcome were significantly higher than pre-student-centered approach training program's by 0.5. Teachers also showed the highest satisfaction level towards student-centered approach training program.

Keyword: teacher training program, student-centered teaching approach, Phetchabun Primary Educational Service Area Office

[1]Program in Mathematics Faculty of Education in Phetchabun Rajabhat University
e-mail onsri_porn03@yahoo.com
[2]Program in General Science Faculty of Education in Phetchabun Rajabhat University

1. บทนำ

ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวทางสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ในปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ลงมือปฏิบัติ และสามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งเป็นหลักการหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ เปลี่ยนจากการสอนแบบดั้งเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เป็นการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้การประเมินตามสภาพจริงมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนมากที่สุด และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นการประเมินตามสภาพจริง เน้นความร่วมมือ และเน้นรูปแบบการเรียนรู้ (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์. 2544: 1)

ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 แล้วก็ตาม แต่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษายังคงมีปัญหาและไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีเหตุปัจจัยหลายประการ ซึ่งหนึ่งในจำนวนนั้นที่ถือเป็นสาเหตุสำคัญคือการจัดการเรียนรู้ยังคงเน้นที่ครูเป็นศูนย์กลาง ครูส่วนมากยังคงเชื่อมั่น และคุ้นเคยอยู่กับการถ่านทอดความเชี่ยวชาญของตนให้ลูกศิษย์ ครูคือผู้รู้ดีที่สุด และมีอำนาจที่สุดในห้องเรียน (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2547) และจากผลการนิเทศติดตามและประเมินผลความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2558 พบว่า การออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย อยู่ในระดับพอใช้ (รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. 2558: 44) ทั้งนี้เนื่องจากครูส่วนมากยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอนหลายวิชา นอกจากนี้ยังมีภารกิจงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้เวลาในการเตรียมสอนไม่เพียงพอ ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาและสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในด้านเทคนิค ทักษะการสอนที่หลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 เพื่อประเมินผลการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.2.1 กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษา แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ

2) จัดทำร่างกระบวนการพัฒนาฯ

3) จัดสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการพัฒนาฯ จำนวน 5 ท่าน

4) ปรับปรุงร่างกระบวนพัฒนาฯ

5) ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ คัดเลือกครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองนำร่อง

6) ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการทดลองใช้นำร่อง

7) ปรับปรุงร่างกระบวนการพัฒนาฯ แล้วจัดทำฉบับจริง

3.2.2 แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งก่อนและหลังการพัฒนา โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ

2) ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ และกำหนดกรอบในการสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ ลักษณะของแบบประเมินที่สร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4) นำแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ ที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ โดยตรวจสอบความตรง (Validity) และความเหมาะสมของเนื้อหา ตลอดจน

ภาษาที่ใช้ โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence) พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าต่ำกว่า 0.50 นำมาปรับปรุงแก้ไข

5) ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ ให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ และการสร้างเครื่องมือมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ

3) กำหนดโครงสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ

4) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ โดยลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert

5) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ ที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของข้อคำถามและความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความคำถามแต่ละข้อ

6) ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7) นำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยดำเนินการดังนี้

1) ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ ที่มีครูเป็นกลุ่มตัวอย่างในทดลองใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2) ประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการนำกระบวนการพัฒนาฯ ไปใช้

3) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และชี้แจงครูเกี่ยวกับการนำกระบวนการพัฒนาฯ ไปใช้ในโรงเรียน โดยดำเนินการอบรมเป็นเวลา 3 วัน

4) ครูนำกระบวนการพัฒนาฯ ไปทดลองใช้ในโรงเรียนของตนเอง โดยใช้เวลาในการทดลอง 3 เดือน

5) นิเทศครูเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ เพื่อปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน หรือจุดด้อย เดือนละ 1 ครั้ง

6) ประเมินผลการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาฯ โดยใช้แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฯ

7) จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้นี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานและความพึงพอใจ

1) วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาฯ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับโดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51- 5.00 แปลความว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51- 4.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาฯ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51- 5.00 แปลความว่า พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51- 4.50 แปลความว่า พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 แปลความว่า มีพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.50 แปลความว่า พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.50 แปลความว่า พึงพอใจน้อยที่สุด

3) เปรียบเทียบความผลการทดลอง ก่อน-หลัง ใช้กระบวนการพัฒนาฯ โดยการทดสอบค่าที (t- test)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปกระบวนการพัฒนาได้ดังนี้

1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ

1.2 ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.4 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน

1.5 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามหลัก CIPPA Model

1.6 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.7 จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน

1.8 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1.9 ติดต่อแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือโสตทัศน์วัสดุต่างๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.10 เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้

1.11 ห้องเรียนหรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ใหม่

2. การจัดการเรียนรู้

2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจการเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.4 ดูแลให้ผู้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

2.5 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.6 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่

2.7 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

2.8 ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่างๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น

2.9 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น

2.10 ให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.11 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูลเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.12 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

3. การประเมินตามสภาพจริง

3.1 สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน

3.2 สัมภาษณ์ผู้เรียนเมื่อพบปัญหาหรือสงสัย

3.3 รวบรวมข้อมูลการเรียนของผู้เรียนตามสภาพจริง

3.4 ตรวจผลงานของผู้เรียนอยู่เสมอ

3.5 ใช้แบบทดสอบในการประเมินผลของผู้เรียน

3.6 มีการประเมินผลตามสภาพจริงทั้งกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.2 ผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ (N=30)

กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนของครู	ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนของครู				t	P
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง			
	$\overline{X}$	S.D	$\overline{X}$	S.D		
1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้	3.65	.56	4.59	.55	8.624	.05
2. การจัดการเรียนรู้	3.65	.55	4.62	.56	8.639	.05
3. การประเมินตามสภาพจริง	3.53	.55	4.59	.54	8.628	.05
รวม	**3.61**	**.53**	**4.60**	**.55**	**8.630**	**.05**

P ≥.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการปฏิบัติงานหลังการทดลองใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ (N=30)

กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนของครู	ความพึงพอใจ		แปลผล
	$\overline{X}$	S.D	
1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้	4.62	.56	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนรู้	4.61	.54	มากที่สุด
3. การประเมินตามสภาพจริง	4.64	.55	มากที่สุด
รวม	**4.62**	**.55**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

5.1.1 ผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย การเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2542: 24-25) ซึ่งได้กล่าวว่า บทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตาม CIPPA Model โดยครูจำนวนมากยังเคยชินอยู่กับบทบาทเดิม คือ การเป็นผู้บอกเล่า ถ่ายทอด อธิบาย เนื้อหาความรู้ให้ผู้เรียน และผู้เรียนจำนวนมากก็เคยชินกับการเป็นผู้ฟังรับความรู้และจำความรู้ การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อครูและผู้เรียนทั้ง 2 ฝ่าย อย่างไรก็ตาม ผู้ที่จำเป็นต้องเริ่มต้นก่อนก็ควรเป็นครู เพราะครูเป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว

โดยครูจะต้องมีการเตรียมการสอน เลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง

5.1.2 ผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลังการทดลองใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมการสอน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประเมินตามสภาพจริงมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร อ่อนปุย (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคม จังหวัดยโสธร พบว่า ก่อนการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คือ ครูขาดความรู้ความสามารถในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ขาดความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการสอน และสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ หลังจากได้พัฒนาโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูผู้ร่วมสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ 1) ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความเข้าใจในเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้น 2) ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพวิชาที่สอน 3) ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถนำแผนการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของวิชาที่สอนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน อาจเนื่องมาจากครูต้องการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของตน เพราะยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งควรได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เนินผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเนื้อหาตามแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ครูควรได้รับการพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านการวัดและประเมินผลแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนา พบว่า ควรพัฒนาเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ครูควรศึกษาเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจน พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่งเสริมจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้สื่อและแผนการเรียนรู้ พัฒนาระบบการวัดและ

ประเมินผลตามสภาพจริง ผู้เรียนมีความรู้ในการจำแนกข้อมูล การคิดวิเคราะห์ คิดแบบสร้างสรรค์ด้วยตนเอง มีการพัฒนาการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาทักษะความรู้ในรายวิชาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ ส่งเสริมการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้เต็มศักยภาพ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 เพิ่มความถี่ในการนิเทศครูที่เข้าร่วมโครงการ

5.2.2 โรงเรียนควรสนับสนุนสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น สื่อ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

5.2.3 สถานศึกษาควรศึกษาปัญหาและความต้องการของครู เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น งบประมาณแผนดิน ประจำปีงบประมาณ 2558 ภายใต้โครงการวิจัยแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่างๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคลากรหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรัสวิทย์ ปทุมมาศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์ และดร.สุเทพ ธรรมะตระกูล เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

7. เอกสารอ้างอิง

ทิศนา แขมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลซิปปา (CIPPA MODEL). **วิชาการ**. 2 (5) , 3-27.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวิริยาสาส์น.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2547). **การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพ: เลิฟแอนด์ลิพเพรส.

ศศิธร อ่อนปุย. (2546). **การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมหาชนะชัย สังกัดกรมสามัญ จังหวัดยโสธร.** (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม ประเทศไทย.

สุวัฒน์ ศรีจันทวงค์. (2550). **แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลย ประเทศไทย.

สมศักดิ์ ภู่วิดาวรรธน์. (2544). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**. เชียงใหม่: The Knowledge Center.

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. (2558). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2558**. เพชรบูรณ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2.

การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

ภัทราพร ใจใหญ่[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและสร้างชุดกิจกรรม และหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้ชุดกิจกรรม และแบบวัดความพึงพอใจของชุดกิจกรรม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมโดยใช้ E_1/E_2 และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วยทั้งหมด 4 หน่วย มีประสิทธิภาพ 72.95/73.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ70/70 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม 1, รูปแบบซิปปา 2

[1]สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

An Integrated Activity Package for English Communication Skills Development Reading and Writing entitled "Happy Vacation" by using CIPPA MODEL for Pratomsuksa 5 in Singkompittaya School, Thapla District, Uttaradit Province

Phatraporn Jaiyai[1]

Abstract

The purposes of this research were to design and construct an activity package for English communication skills development reading and writing entitled "Happy Vacation" by using CIPPA MODEL for Pratomsuksa 5 students of Singkompittaya School. The experimental group consisted of 20 students studying in the 2nd semester of the 2015 academic year obtained by specific purpose sampling. The research instruments consisted of an English activity package, an achievement test, and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed through percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results showed that the English activity package contained 4 units: Important days, Summer holidays, Traveling to Laos, and My wonderland. The package lasted a total of 16 hours for learning. The efficiency of the package was 72.95/73.10 which met the prescribed criterion of 70/70 and the students' satisfaction towards the package was significant at the high level.

Keyword: An Integrated Activity Package for English Communication Skills Development 1, CIPPA MODEL 2

[1]Curriculum and English Teaching in Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

1. บทนำ

ในปัจจุบัน คงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าภาษาอังกฤษนั้นได้กลายเป็นปัจจัยที่สำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ในศตวรรษที่ 21 ที่มีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสารในโลกแห่งการแข่งขันแบบไร้ขอบเขต ช่วยให้คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันหรือมีความเข้าใจที่ตรงกัน และยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการศึกษา การแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน การประกอบอาชีพ และความเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรมอื่นๆ ที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้เข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาต้องยอมรับกันว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านภาษาอังกฤษทั้งๆ ที่คนส่วนใหญ่ผ่านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกันมาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย ซึ่งหลายฝ่ายเห็นว่าสาเหตุหนึ่งที่เป็นเช่นนั้น ก็เป็นเพราะคนไทยไม่ค่อยมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทยไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องมาจากนโยบายการสอนภาษาที่สองของระบบการศึกษาไทยยังไม่ชัดเจนและไม่มีการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555)

การสอนทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ เป็นทักษะที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบผลสำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถอ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง แต่การจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านและการเขียนของโรงเรียนสิงห์คอมพิทยายังประสบปัญหาอยู่มาก ดังงานวิจัยในชั้นเรียนของสิริยาภรณ์ สว่างจิตร์ (2555) พบว่า ปัญหาการอ่านและการเขียนของนักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร นอกจากนี้ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ คือ นักเรียนอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนอยู่ในระดับต่ำ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนสิงห์คอมพิทยาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนประสบปัญหาเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียน เนื่องจากนักเรียนร้อยละ 80 ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้ จึงส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน อ่านจับใจความไม่ได้ ไม่สามารถเขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของตนเองและเรื่องใกล้ตัว ไม่สามารถเขียนแสดงความคิดหรือเขียนสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ ทำให้ไม่สามารถบอกได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร นอกจากนี้ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2557 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.00 (โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา, 2557) ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยวิชาอื่นๆ จึงควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานและนำไปต่อยอดองค์ความรู้ในการเรียนภาษาอังกฤษที่สูงขึ้นของนักเรียน

จากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่า การพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการเขียนสามารถใช้ชุดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาทักษะการอ่านและการเขียนดังกล่าวได้ มีผู้วิจัยหลายท่านได้สร้างและนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไปใช้พัฒนาและแก้ไขปัญหาการอ่านและการเขียนของนักเรียน จากผลการศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเพลิดเพลินกับการเรียนการสอน นักเรียนได้สนุกกับการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน

ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งกันและกัน จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น นอกจากนี้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้อีกด้วย

นอกจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นแล้ว ควรจะมีทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ชุดกิจกรรมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) ซึ่งพัฒนาโดยรองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แขมมณี (2542) รูปแบบซิปปา เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างกระตือรือร้น โดยใช้กระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นักเรียนได้ฝึกกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต จนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการใช้ชุดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบซิปปา ผู้วิจัยหลายท่านได้ใช้รูปแบบดังกล่าวในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติวรดา รัตนวรรณ์ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษรูปแบบซิปปา เรื่อง My Routine และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช รัตนแย้ม (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA เรื่อง Travel to Save the Earth กล่าวคือ รูปแบบซิปปาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่ได้รับความสนใจ และง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนมากขึ้น มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน สนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ และนักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการในการเรียนรู้ต่างๆ

อย่างไรก็ตาม การสอนทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษยังประสบปัญหาอยู่หลายด้าน โดยทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 2 ทักษะ ควรได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหาดังกล่าว พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของโรงเรียน สิงห์คอมพิทยายังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายระดับชั้น โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากความรู้พื้นฐานด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ นักเรียนอ่านคำศัพท์หรือสำนวนประโยคไม่ได้และไม่ถูกต้อง อีกทั้งยังขาดความเข้าใจในการอ่าน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งการใช้ชุดกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนของนักเรียน และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพตรงกับความสนใจของนักเรียน มีคุณภาพ ความมั่นใจ ศักยภาพกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งในและนอกชั้นเรียน และยังช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษสู่ระดับชั้นที่สูงขึ้นอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ตามเกณฑ์ 70/70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูลระหว่างและหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอ ท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 เรื่อง Important days	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยที่ 2 เรื่อง Summer holidays	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยที่ 3 เรื่อง Traveling to Laos	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยที่ 4 เรื่อง My wonderland	เวลา 4 ชั่วโมง
เวลารวม 16 ชั่วโมง	

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา จำนวน 45 ข้อ
3. แบบวัดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ถึงโรงเรียนที่ผู้วิจัยต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา กับกลุ่มทดลองโดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างเรียนและหลังเรียน เริ่มตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2559

3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ทำการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ และวัดความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิป โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา ด้วยการนำคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนมาคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้ E_1/E_2

3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการทดลองได้ดังนี้

1. ผลการออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมดจำนวน 4 หน่วย จำนวน 16 ชั่วโมง โดยมีผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจความถูกต้องของชุดกิจกรรม ความเหมาะสมระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดผลและประเมินผล และนำมาคำนวณ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ดัชนีความสอดคล้องของชุดกิจกรรม หน่วยที่ 1-4 มีค่าดัชนีความสอดคล้องของชุดกิจกรรมมีคุณภาพเหมาะสม และมีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2. ผลการเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียน (E_1) ของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรม	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	เกณฑ์ร้อยละ	(E1%)
หน่วยที่ 1 เรื่อง Important days	50	36.55	2.24	70	73.10
หน่วยที่ 2 เรื่อง Summer holidays	50	36.60	2.01	70	73.20
หน่วยที่ 3 เรื่อง Traveling to Laos	50	36.30	2.96	70	72.60
หน่วยที่ 4 เรื่อง My wonderland	50	36.45	2.39	70	72.90
เฉลี่ย	200	145.90	8.84	70	72.95

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E2)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	(E2%)
	50	36.5500	13.0403	73.10

จากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระสิทธิภาพชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 72.95/73.10 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70/70

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) แสดงตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรม

เกณฑ์ความพึงพอใจระดับมาก	$\overline{X}$	S.D.	n	df	t	p-value
3.75	4.4225	0.47141	20	19	6.380	0.000

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบ ซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.47 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีอยู่ 4 หน่วย ใช้เวลาในการดำเนินการเรียน จำนวน 16 ชั่วโมง ซึ่งลักษณะของชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเป็นชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยใช้รูปแบบซิปปา การจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ จะเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมนั้นจะเน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษด้วยตนเอง นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ทุกคนได้ช่วยกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้นักเรียนยังได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา และการแสวงหาความรู้ร่วมกันในกลุ่ม เมื่อนักเรียนได้ฝึกใช้ทักษะด้านการอ่านและการเขียนจนชำนาญแล้ว นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในด้านการสื่อสารทั้ง 2 ทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทิน จำปาจีน (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) เรื่อง Environments สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรชร บุญเริ่ม (2554) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่อง About Me ซึ่งรูปแบบของชุดกิจกรรมของผู้วิจัยทั้ง 2 ท่าน เน้นให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนในชั้นเรียน เกิดความรู้ที่คงทนมากขึ้น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนสามารถฟังบทสนทนา เรื่องสั้น พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้นักเรียนยังมีความกระตือรือร้นในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ อีกด้วย

2. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 72.95/73.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่า ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยใช้รูปแบบซิปปา ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น และนักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี แซ่โซ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Animals and Things โดยใช้รูปแบบซิปปา ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมรวมเท่ากับ 70.10/70.33 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกรียงไกร ราวิชัย (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมตามรูปแบบซิปปา (CIPPA Model) โดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เรื่อง Farm World ผลการวิจัยพบว่า การใช้ชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษแบบซิปปา (CIPPA MODEL) มีค่าประสิทธิภาพ คือ 77.53/77.71 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือ 70/70

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Happy Vacation โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการได้รับการจัดการเรียนรู้ในระดับพึงพอใจมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ธีรสถิตธรรม (2553) ศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบซิปปา ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบซิปปาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทา กุมภา (2553) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ตรีสุคนธ์ สังข์ทอง (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเรื่อง Festivals ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ เรื่อง Festivals อยู่ในระดับมาก

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.วรางคณา สุตินและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิรพรรณ ทองมาก ที่ให้คำแนะนำและรวมทั้งให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะข้อคิดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เกรียงไกร ราวิชัย. (2557). **ผลการจัดกิจกรรมตามรูปแบบซิปปา (CIPPA Model) โดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เรื่อง Farm World สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.** (ปริญญานิพนธ์). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

จินตนา ธีรสถิตธรรม. (2553). **การสร้างชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบซิปปา.** (ปริญญานิพนธ์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฐิติวรดา รัตนวรรณ์. (2556*).* **รายงานการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษรูปแบบซิปปา เรื่อง My Routine ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. สืบค้นจาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=122131&bcat_id=16

ตรีสุคนธ์ สังข์ทอง. (2557). **การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษเรื่อง Festivals สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. สืบค้นจาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=128735&bcat_id=16

ทิศนา แขมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซิปปาโมเดล. **วารสารวิชาการ**, 217, 164-168.

_____. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงนุช รัตนแย้ม. (2558). **รายงานการพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ CIPPA เรื่อง Travel to Save the Earth สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** สืบค้นจาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=130280&bcat_id=16

นันทา กุมภา. (2553). **พัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** (ปริญญานิพนธ์). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นิรชร บุญเริ่ม. (2554). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่อง About Me.** (รายงานผลการวิจัย). ยโสธร: โรงเรียนยโสธร.

ปราณี แซ่โซ. (2554). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Animals and Things โดยใช้รูปแบบซิปปา**. สืบค้นจาก http://www.vcharkarn.com/blog/64545

โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา. (2557). **รายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสิงห์คอมพิทยา**. อุตรดิตถ์: โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555, 8 มกราคม). พ.ศ. 2555 ปีแห่งการพูดภาษาอังกฤษ. **ผู้จัดการรายวัน**. สืบค้นจาก http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx

สิริยาภรณ์ สว่างจิตร์. (2555). **การอ่านและการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ.** (*วิจัยในชั้นเรียน).* อุตรดิตถ์: โรงเรียนสิงห์คอมพิทยา.

สุทิน จำปาจีน. (2550*).* **การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) เรื่อง Environments ชั้นประถมศึกษาปีที่** *6.* สืบค้นจาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=43499&bcat_id=16

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียน เรื่องอาหารและสารเสพติด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เยาวลักษณ์ เกษรเกศรา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องอาหารและยาเสพติดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดย ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัด การเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1) อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 32 คน ซึ่งได้รับการเลือกสุ่มแบบกลุ่ม การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความสามารถในการทำงานร่วมกัน แบบสัมภาษณ์ (กึ่งโครงสร้าง) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบ t-test Dependent Sample ผลการศึกษาพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและยาเสพติด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.45/81.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
3. ความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับคุณภาพดี
4. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์พบว่านักเรียนสนุกสนานและมีความสุขกับการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ รู้สึกตัวเองมีคุณค่าเพราะได้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มทุกขั้นตอน ชุดกิจกรรมช่วยส่งเสริมให้มีความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะทุกคนเข้าใจว่าการทำงานของตนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดคะแนน ของกลุ่ม นอกจากนั้นชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือยังช่วยให้นักเรียนได้กล้าแสดงออกและแสดงความคิดเห็นเพราะต้องผลัดเปลี่ยนกันนำเสนอหน้าชั้นและสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมต่อไปในอนาคตได้

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือ, ความสามารถในการทำงานร่วมกัน,ชุดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ

The Development of cooperative activities package towards the achievement and team work ability of students on Food and Drug Learning Science Content Grade 8 students.

Yaowaluck Gasongetsara

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop the learning cooperative activities package for Mathayomsuksa II students to the efficiency standard at 80/80; 2) to compare the students' learning achievement before and after learning through cooperative activities package; 3) to study the ability to work together of students with cooperative activities package; 4) to study on the management of cooperative learning. The sample of this study were 32 students studying in grade 8 room 1 at Anuban Meamoh School in the second semester of academic year 2015, selected by simple random group. The research was conducted by way of One Group Pretest-Posttest Design. The instrument used for collecting data were cooperative activities package, achievement test, assessment test on ability to work together, semi-structured Interviews. The statistics for data analysis was percent, mean, standard deviation and t-test dependent sample.The results of the study indicated that:

1. The learning science activity package gave efficiency standard: 82.45/81.07.
2. The achievement of students in science studying with cooperative activities package after studying was higher than before studying at the.01 level of significance.
3. The ability to work together of the students in science studying with cooperative activities package was the highest level.
4. The opinion of the students to the management of cooperative learning. Students were enjoying cooperative learning. Feel yourself valuable because anyone could participate in the working group process. The working group process to promote unity and could help find solutions to the group because everyone understood that their score affect an increase or decrease in the average of the group. The working group process could also allow students to express their opinions and assertive due to the rotation must be presented to the class and would help develop the skills of students live together in the future.

Keyword: cooperative learning, the ability to work together, cooperative activities package

1. บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้และผลผลิตต่างๆที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากความรู้ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ และศาสตร์อื่นๆ กุณฑรี เพ็ชรทวีพรเดช (2550, หน้า 20) ได้กล่าวไว้ว่า วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิด เป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถใน การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ เห็นได้ว่าประเทศที่เจริญแล้วมีการพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง โดยมี บทเริ่มต้นของการพัฒนานี้มาจากการศึกษา

ด้วยเหตุนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จึงได้จัดให้มีสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มสาระหนึ่งของหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนให้ได้รับทั้งความรู้ กระบวนการและเจตคติ ผู้เรียนทุกคนได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้สนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีความสงสัยเกิดคำถามในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับโลกธรรมชาติรอบตัว มีความมุ่งมั่นและมีความสุขที่จะศึกษาค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้เพื่อรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล นำไปสู่คำตอบของคำถาม สามารถตัดสินใจด้วยการใช้ข้อมูลอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารคำถาม คำตอบ ข้อมูลและสิ่งที่ค้นพบจากการเรียนรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (กระทรวงศึกษาธิการ: หน้า 4)

ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์นั้น สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ไว้สรุปได้ดังนี้คือ ต้องให้ผู้เรียนได้คิดลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แก้ปัญหาเอง โดยที่ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือกระทำมากกว่า ที่จะเป็นผู้บอกเล่าเนื้อหาให้นักเรียนได้จดจำ เรื่องราวต่างๆ โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ ประสบการณ์เดิม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่นักเรียนได้รับรู้มากก่อนเข้าสู่ห้องเรียน การเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นระหว่างที่นักเรียนมี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเหล่านั้น นอกจากนี้ยังได้คาดหวังว่า เมื่อนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้วจะสามารถแสวงหาความรู้รวมทั้งมีทักษะในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ได้พัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง ได้รับการพัฒนาเจตคติทางวิทยาศาสตร์ มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์สามารถสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ ย่อมมีแนวทางที่หลากหลายและแตกต่างกันไปตามสภาพและลักษณะเนื้อหาวิชา ดังที่ ภพ เลาหไพบูลย์ (อ้างใน ฉันทนา กองตองกาย, 2554,หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า "การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการย่อมมีแนวทางที่หลากหลายและแตกต่างกันไปตามสภาพและลักษณะเนื้อหาวิชา กล่าวคือ ไม่มีวิธีการใดดีที่สุดวิธีเดียวที่ จะใช้ได้ดีสำหรับผู้เรียนทุกคน" สอดคล้องกับ Slavin (1995: p 49-69) สรุปได้ว่าผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้และดัดแปลงวิธีสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยนำแนวคิด เทคนิค และวิธีการเข้ามาช่วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และเข้าถึงแก่นของความรู้เปิดโอกาสให้

ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างจริงจังมีการร่วมมือกันระดมความคิด ภายในกลุ่ม ถือเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ได้ฝึกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ได้พัฒนาทักษะการคิด ค้นคว้า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การตั้งคำถาม ตอบคำถาม การใช้ภาษา การพูด นอกจากนั้นยังได้ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การยอมรับกันและกัน การเป็นผู้นำและผู้ตาม (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2550: หน้า 121) ซึ่งสอดคล้องกับ (Imel Susan 1994: p 4) กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการ ในการพัฒนาผู้เรียนดังนี้ คือ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของผู้เรียน พัฒนาความคิดของผู้เรียน เกิดเจตคติที่ดีในการเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิก ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกัน ฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขึ้น ส่งเสริมทักษะทางสังคม ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีการปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น

นอกจากนั้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมาประเทศไทยได้จัดสอบเพื่อประเมินผลนักเรียนในโครงการ PISA 2015 มีการประเมินสมรรถนะด้านการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ (Collaborative Problem Solving หรือ CPS) ที่นักเรียนต้องใช้ทั้งทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานแบบร่วมมือกับเพื่อนร่วมกลุ่ม ในการทำภารกิจที่กำหนดในข้อสอบให้สำเร็จลุล่วง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.),2558) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าร่วมกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มที่มีตั้งแต่สองคนขึ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแบ่งปันความเข้าใจที่มี และรวบรวมความรู้ ทักษะและความพยายามเข้าด้วยกันกันเพื่อแก้ปัญหา สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงมีความสำคัญต่อ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในปีการศึกษา 2557 ที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 63 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้คือร้อยละ 70 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1), 2557, หน้า18) และจากการสำรวจหน่วยการเรียนรู้ที่มีปัญหามากที่สุดคือ เรื่องอาหารและยาเสพติด ฉะนั้นจึงต้องเร่งพัฒนาและหาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งจากการสังเกตการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียน เมื่อให้นักเรียนจัดกลุ่มทำกิจกรรม นักเรียนจะเลือกอยู่กลุ่มเดียวกับเพื่อนที่ตนเองสนิท ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่นๆในห้อง ขาดการวางแผน นักเรียนบางคนไม่ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ภาระงานจึงตกอยู่กับนักเรียนบางคนในกลุ่มเท่านั้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบผสมผสานระหว่างวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับการเรียนแบบร่วมมือเข้ามาเสริมในบางขั้นของการเรียนในรูปแบบกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างแท้จริง ได้ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกเป็นผู้นำ ผู้ตามกลุ่ม ฝึกการทำงานประสบความสำเร็จ ฝึกทักษะทางสังคม โดยได้เลือกใช้เทคนิควิธีการต่างๆให้เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ นอกจากนั้นยังเป็นแนวทาง

ในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆ ส่งผลให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและยาเสพติด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและยาเสพติด
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องอาหารและยาเสพติด
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องอาหารและยาเสพติด

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1) ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 65 คน ซึ่งจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

3.2 นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง สื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้เรื่องอาหารและสารเสพติด โดยชุดกิจกรรมที่สร้างจะใช้เทคนิคการเรียนแบบผสมผสานระหว่างวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลายวิธี โดยชุดที่ 1 สารอาหารและพลังงานที่ต้องการ ใช้เทคนิค การสอน Jigsaw ชุดที่ 2 อาหารที่ให้พลังงาน ใช้เทคนิคการสอน GI ชุดที่ 3 การตรวจสอบสารอาหารในข้าวหลาม ใช้เทคนิคการสอน STAD ชุดที่ 4 อาหารที่ไม่ให้พลังงาน ใช้เทคนิคการสอน GI ชุดที่ 5 การทดสอบวิตามินจากผลไม้ในท้องถิ่น ใช้เทคนิคการสอน STAD และชุดที่ 6 สารเสพติดและผลต่อร่างกาย ใช้เทคนิคการสอน TGT

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ครูจัดให้นักเรียน ที่ส่งเสริมนักเรียนได้ร่วมมือกันในการเรียนเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในรูปแบบกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ โดยนำเอาเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือเข้ามาเสริมในบางขั้นของการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นการนำเสนอข้อมูล (Class presentation) 2.ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) 3. ขั้นสำรวจและทำงานร่วมกัน (Exploration and Teams) 4. ขั้นการอธิบายผล (Explanation) 5. ขั้นการทดสอบ

(Quizzes) 6.ขั้นการขยายความรู้ (Elaboration) 7. ขั้นปรับปรุงคะแนน (Individual improvement scores) 8. ขั้นการประเมินและตัดสินผลงานกลุ่ม (Evaluation and Team recognition)
ความสามารถในการทำงานร่วมกัน หมายถึง พฤติกรรมการเรียนในการทำงานกลุ่มของนักเรียน พฤติกรรมที่ประเมินได้แก่ การวางแผนการทำงานร่วมกัน การให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น ความกระตือรือร้นในการทำงาน ความรับผิดชอบในหน้าที่ตลอดจนการนำเสนอผลงาน ซึ่งจะประเมินโดยครูผู้สอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากคะแนนจาก การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดความสามารถด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจ, ด้านการนำไปใช้, ด้านการวิเคราะห์และด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง/การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยดำเนินการโดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1) วิเคราะห์จากหน่วยการเรียนเรื่อง อาหารและสารเสพติด รวมทั้งการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แล้วดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจำนวน 6 ชุด โดยชุดกิจกรรมที่สร้างจะใช้เทคนิคการเรียนแบบผสมผสานระหว่างวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลายวิธี โดยชุดที่ 1 สารอาหารและพลังงานที่ต้องการ ใช้เทคนิคการสอน Jigsaw ชุดที่ 2 อาหารที่ให้พลังงาน ใช้เทคนิคการสอน GI ชุดที่ 3 การตรวจสอบสารอาหารในข้าวหลาม ใช้เทคนิคการสอน STAD ชุดที่ 4 อาหารที่ไม่ให้พลังงาน ใช้เทคนิคการสอน GI ชุดที่ 5 การทดสอบวิตามินจากผลไม้ในท้องถิ่น ใช้เทคนิคการสอน STAD และชุดที่ 6 สารเสพติดและผลต่อร่างกาย ใช้เทคนิคการสอน TGT จากนั้นนำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเวลา ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดในการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนกับชุดกิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการประเมินคุณภาพพบว่ามีค่าเท่ากับ 4.83 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยมีวิธีการดังนี้ การทดลองหนึ่งต่อหนึ่ง ผลการตรวจสอบชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 77.50/75.83 ขั้นการทดสอบแบบกลุ่มย่อย ผลการตรวจสอบชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 78.54/78.50 ขั้นทดลองภาคสนาม ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 82.45/81.07

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาหารและสารเสพติด มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 50 ข้อ จากนั้น นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.87 จากนั้นนำแบบทดสอบไป Try out ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ซึ่งผ่านการเรียนรู้เรื่องอาหารและสารเสพติดมาแล้ว จากนั้นนำมาหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยมีค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.21-0.80 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.20-0.68 แล้วคัดเลือกข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ จากนั้นหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ซึ่งมีความเชื่อมั่น 0.85 เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 ต่อไป

3. แบบประเมินความสามารถในการทำงานร่วมกัน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าชนิด 3 ระดับ โดยประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ประเมินโดยครูผู้สอน รายละเอียดการประเมินจะแบ่ง

ออกเป็น 1. การวางแผนการทำงาน 2. การให้ความร่วมมือ 3. การแสดงความคิดเห็น 4. ความสนใจกระตือรือร้นในการทำงาน 5. ความรับผิดชอบในหน้าที่ 6. การนำเสนอผลงาน ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบประเมินความสามารถในการทำงานร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นและรายละเอียดในการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง เพื่อใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบสัมภาษณ์ (กึ่งโครงสร้าง) ใช้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยดำเนินการโดย กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างข้อคำถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกำหนดหัวข้อที่จะถามให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย / รวบรวมคำถามที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องความเหมาะสม และความตรงของข้อคำถาม แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest ได้ขั้นตอนการเก็บข้อมูลรวบรวมดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ
2. อธิบายวิธีการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการสอนด้วยชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 6 ชุดๆละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง โดยขณะที่นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่ม ครูผู้สอนจะประเมินความสามารถในการทำงานร่วมกันของกลุ่ม
4. ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับก่อนเรียน
5. สัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แบบสัมภาษณ์ (กึ่งโครงสร้าง)
6. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

4. ผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและยาเสพติดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.25/81.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและสารเสพติด สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ	ประสิทธิภาพ
ชุดที่ 1 สารอาหารและพลังงานที่ต้องการ	84.28/81.07
ชุดที่ 2 อาหารที่ให้พลังงาน	81.43/80.71
ชุดที่ 3 การทดสอบสารอาหารในข้าวหลาม	81.79/80.36
ชุดที่ 4 อาหารที่ไม่ให้พลังงาน	82.14/81.07
ชุดที่ 5 การทดสอบวิตามินจากผลไม้ในท้องถิ่น	82.50/81.43
ชุดที่ 6 สารเสพติดและผลต่อร่างกาย	82.57/81.79
เฉลี่ยรวม	82.45/81.07

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องอาหารและยาเสพติด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

ตารางที่ 2 คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อาหารและสารเสพติด สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	n	$\overline{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	32	10.88	2.45	13.47**
หลังเรียน	32	20.44	3.74	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องอาหารและสารเสพติด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. ความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับคุณภาพดี

ตารางที่ 3 ความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มที่	การวางแผนการทำงานร่วมกัน (3 คะแนน)	การให้ความร่วมมือ (3 คะแนน)	การแสดงความคิดเห็น (3 คะแนน)	ความกระตือรือร้นในการทำงาน (3 คะแนน)	ความรับผิดชอบในหน้าที่ (3 คะแนน)	การนำเสนอผลงาน (3 คะแนน)	รวม (18 คะแนน)	เฉลี่ย (3 คะแนน)	ระดับคุณภาพ
1	2.67	2.67	2.33	2.33	2.67	2.33	15.00	2.50	ดี
2	2.67	2.33	2.67	2.67	2.67	3.00	16.01	2.67	ดี
3	2.67	2.67	2.67	2.67	2.67	2.67	16.02	2.67	ดี
4	2.67	2.67	3.00	2.67	2.67	3.00	16.68	2.78	ดี
5	2.67	2.67	2.33	2.33	2.67	2.33	15.00	2.50	ดี
6	2.00	2.33	2.67	2.67	2.67	2.67	15.01	2.50	ดี
7	3.00	3.00	2.67	2.67	2.67	3.00	17.01	2.84	ดี
8	2.67	3.00	2.67	2.67	2.67	3.00	16.68	2.78	ดี
เฉลี่ย	2.63	2.67	2.63	2.54	2.67	2.75	15.88	2.66	ดี

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ($\overline{X}$ =2.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี

4. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์พบว่านักเรียนสนุกสนานและมีความสุขกับการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ รู้สึกตัวเองมีคุณค่าเพราะได้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มทุกขั้นตอน ชุดกิจกรรมช่วยส่งเสริมให้มีความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะทุกคนเข้าใจว่าการทำงานของตนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดคะแนนของกลุ่ม นอกจากนั้นชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือยังช่วยให้นักเรียนได้กล้าแสดงออกและแสดงความคิดเห็นเพราะต้องผลัดเปลี่ยนกันนำเสนอหน้าชั้นและสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมต่อไปในอนาคตได้

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและยาเสพติดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.45/81.07 ทั้งนี้เป็นเพราะชุดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ดำเนินการสร้างตามหลักการสร้างชุดกิจกรรมอย่างมีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์เนื้อหาของกิจกรรม กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการสอน อีกทั้งผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ทั้งในภาพรวมและในส่วนย่อยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการ

วิจัย ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงาน วิจัยของ สุวิวรรณ แสงยะรักษ์ และพจนีย์ เสงี่ยมจิตต์ (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องการดำรงชีวิตของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 83.25/82.81 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ ศรีวิไล (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องพืช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบผสมผสาน ระหว่างวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับ การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.06/ 84.11 เป็นไปตาม เกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการจัด การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและยาเสพติด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง อาหารและยาเสพติด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สร้างด้วยเทคนิค การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้หลายเทคนิควิธี เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา อีกทั้งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งพาและเกื้อกูลกันในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม คละความสามารถ เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนมีความเพลินเพลินในการเรียนและเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเดช ม่วงนิกร (2551, หน้า 99-100) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง สถิติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรูปแบบการสอนผสมผสานระหว่างแบบ 5E กับ STAD ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนผสมผสานระหว่างแบบ 5E และ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องอาหารและสารเสพติด อยู่ในระดับคุณภาพดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม เป็นรูปแบบการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติจริงร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม โดย การแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นแบบคละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 4 คนประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ทำให้กิจกรรมการเรียนของกลุ่มนักเรียนมีลักษณะแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในการจัดการเรียนนักเรียนมีพฤติกรรม ในการวางแผนการทำงาน การปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม มีการพูดคุยปัญหาในการ ทำกิจกรรม มีความกระตือรือร้นในการทำงาน แสดงความคิดเห็นและมีการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม เป็นที่สังเกตว่านักเรียนที่เก่งมักจะเป็นผู้นำของกลุ่มเสมอและจะพยายามช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อนกว่าภายในกลุ่ม เพื่อให้ได้คะแนนสูงหรือผลการทำกิจกรรมของกลุ่มดี จึงส่งผลให้กิจกรรมการเรียน การปฏิบัติและการทำกิจกรรมต่างๆมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 174) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกภายในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และสอดคล้องกับการวิจัยของ สุกัญญา จันทร์แดง (2556, บทคัดย่อ) เรื่อง ผลการจัด การเรียนด้วยชุดการสอนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงาน

ร่วมกัน วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบร่วมมือ มีพฤติกรรมในการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดีมาก

4. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นความคิดเห็นเชิงบวก ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการพัฒนาทักษะในการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบของนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและมีทักษะในการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบ็นจา อ่อนท้วม (2544, หน้า 19) ที่กล่าวถึงการทำงานเป็นกลุ่มเป็นการทำงานแบบมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน มีการร่วมมือและประสานงานกันในกลุ่ม เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จไม่ใช่ต่างคนต่างทำตามความพอใจ สุดท้ายคือการมีผลประโยชน์ร่วมกัน ในส่วนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการช่วยเหลืองานกลุ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงและมากที่สุด ผู้เรียนได้พูดคุย ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกันขึ้น สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2541: หน้า 29) ได้กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย สนุกสนานจะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนชอบทำงานกลุ่มเพราะได้ทำกิจกรรมต่างๆ ได้ปรึกษาหารือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมาพร ทาระเวท (2556, หน้า 9) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องระบบร่างกาย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องระบบร่างกายอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการศึกษากลุ่มย่อย ครูควรเน้นให้นักเรียนตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทของตนเองขณะทำงานกลุ่ม การให้ความร่วมมือและแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่ม รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่เรียนอ่อน เพื่อให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ

2. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูควรศึกษาเทคนิคการจัดการความขัดแย้งเพิ่มเติม ทั้งนี้เพราะหากครูผู้สอนได้นำเทคนิคการจัดการความขัดแย้งมาใช้ได้ทันท่วงทีในระยะแรกที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น ก็จะเป็นการลดอุปสรรคในการเรียนรู้ของนักเรียน และครูควรจัดเตรียมคำถามที่สัมพันธ์กับความสนใจของผู้เรียนและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีมั่นใจในการทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

ควรมีการศึกษา โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคต่างๆ ในรายวิชาวิทยาศาสตร์เนื้อหาอื่นต่อไป และควรศึกษาโดยนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมาพัฒนาร่วมกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความคงทนในการ เรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

6. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กุณฑรี เพ็ชรทวีพรเดช. (2550). **สุดยอดวิธีสอนวิทยาศาสตร์นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่.** กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ฉันทนา กองตองกาย. (2554). **การใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิศนา แขมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. (2549). **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและการพัฒนา**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เบ็ญจา อ่อนท้วม. (2544). **กลวิธีในการทำงานเป็นกลุ่ม.** มหาวิทยาลัยพายัพ.

ปฐมาพร ทาระเวท. (2556). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องระบบร่างกาย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วารสารศรีวนาลัยวิจัย, ปีที่ 2 ฉบับที่ 4.

รุ่ง แก้วแดง. **การปฏิวัติการศึกษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2541.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.**กรุงเทพฯ:ต้นอ้อ.

วันวิสาข์ ศรีวิไล. (2555). **การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องพืช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบผสมผสาน ระหว่างวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับ การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD**. บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). **การแก้ปัญหาแบบร่วมมือ (Collaborative Problem Solving (CPS).** [แผ่นพับ]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1). (2557). **รายงานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน.** ลำปาง: โรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ (ชุมชน 1).

สุกัญญา จันทร์แดง. (2556). **ผลการจัดการเรียนด้วยชุดการสอนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกัน วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**.บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุรเดช ม่วงนิกร. (2551). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตาม แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง สถิติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรูปแบบการสอนผสมผสานระหว่างแบบ 5E กับ STAD**. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิวรรณ แสงยะรักษ์ และ พจนีย์ เสงี่ยมจิตต์ (2555). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องการดำรงชีวิตของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

Imel, Susan. (1994). **Guidelines for Working with Adult Learners.** ERIC Document Reproduction Service No.: ED 377313.

Slavin, Robert E. (1995). **Cooperative Learning Theory, Research and Practice**. 2nd ed. Massachsetts: A Simom & Schuster.

ผลการศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาร่วมกับกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิสารดา ฉิมน้อย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาร่วมกับกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้กิจกรรม จิตตปัญญาศึกษาร่วมกับกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้งสองกลุ่ม

โดยให้ ประชากรในการวิจัยคือนักเรียนระดับชั้นศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูนปีการศึกษา 2558 จำนวน 525 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยคือแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ ตามรูปแบบของของ โรเบิร์ต มาซาโน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสังเกตการณ์ทำงานกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test dependent) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเดียวกันและไม่มีอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่าการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และพบว่าเมื่อทำการทดสอบการคิดวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

คำสำคัญ: ทักษะการคิดวิเคราะห์ จิตตปัญญาศึกษา

Developing critical thinking skills by studying with a contemplative activity. Student Science Project Grade 2

Wisarada Chimnoi

Abstract

This research aimed to develop critical thinking skills of students from the contemplative activity with Science Project. Of high school students at Grade 2 during the group activities. Contemplative Education with Science Project to develop critical thinking skills to students in the control group, the project activities to develop critical thinking skills as well. To study the development of critical thinking skills to compare the two groups.

The population in this study were students at Grad 2 study of the Chak kham khanatorn school Lamphun province in 2016 number of student 525 people and a sample of the selected model. Research Tools Test analysis Following the formation of the Robert Masanori observation form. Observational work group The statistics used in data analysis were mean, standard deviation and t-test independent.

The results showed that the activity Contemplative Education Students group were averaged to test critical thinking more significant at the 0.05 level, and found that when test analysis between the experimental group and the control group. found that the experimental group had developed critical thinking skills than students in the control group.

Keyword: contemplative activity, critical thinking

1. บทนำ

จิตตปัญญา (contemplative education) เป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด มุมมองต่อชีวิต โดยมีเป้าหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความคิดคือสามารถคิดได้อย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้มีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและปัญญา (ปราณี อ่อนศรี, 2557)

กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ ซึ่งมีกระบวนการได้มาซึ่งความรู้ 3 ลักษณะ คือ การฟังอย่างลึกซึ้ง การน้อมสู่ใจอย่างใคร่ครวญ และการเฝ้ามองตามความเป็นจริง (ปราณี อ่อนศรี, 2557 อ้างถึง วิจักขณ์ พานิช, 2550) ผ่านการใช้กิจกรรม ได้แก่ การนั่งสมาธิ การเจริญสติภาวนา สุนทรียสนทนา การสะท้อนคิด การฟังอย่างลึกซึ้ง รวมถึงกิจกรรมทางศาสนา

เนื่องจากกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เกิดความฉลาดในด้านต่างๆ ดังนั้นการนำกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษามาใช้ในการพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนน่าจะทำให้เกิดผลการพัฒนาทักษะการคิดในด้านต่างๆ สูงขึ้น

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การนึกคิด ดู สิ่งต่างๆอย่างใคร่ครวญ อย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องราวต่างๆอย่างมีเหตุผลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2542) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ คือการแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยการระบุ จำแนก แยกแยะ ข้อมูลในสถานการณ์ที่เป็นแหล่งคิดวิเคราะห์ ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น หรือจุดเด่น จุดด้อย ในสถานการณ์เป็นการจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยของเรื่องราวนั้นๆ

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวว่าองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. การตีความ ความเข้าใจ และให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการ
2. การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่วิเคราะห์
3. การช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างถาม
4. การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ค้นหาคำตอบได้ว่า อะไรเป็นเหตุให้เรื่องนั้นเชื่อมกับสิ่งนี้ได้อย่างไร เรื่องนั้นใครเกี่ยวข้อง มีการส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นอย่างไร

การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการใช้ปัญญา หรือใช้ความคิดนำพฤติกรรม ผู้คิดวิเคราะห์เป็นจึงสามารถใช้ปัญญานำชีวิตได้ในทุกเรื่อง การคิดวิเคราะห์เป็นการจำแนกแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง/เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อค้นหาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น (กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ., 2551) โดยมีกระบวนการนำไปพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล
2. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล
4. แยกแยกข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เห็นองค์ประกอบของสิ่งที่วิเคราะห์
5. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ
6. นำเสนอผลการวิเคราะห์
7. นำผลการวิเคราะห์มาสรุปตอบคำถามตามวัตถุประสงค์

จากความเกี่ยวข้องของการใช้ปัญญาในการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาน่าจะส่งผลต่อสติปัญญาทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาร่วมกับกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาร่วมกับกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายปีการศึกษา 2558 จำนวน 80 คน อายุระหว่าง 13-14 ปี โดยแบ่งเป็นห้องเรียนสองห้อง ซึ่งเป็นห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งสองห้อง กลุ่มตัวอย่างได้รับการสุ่มเลือกจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และได้สุ่มเลือกแบบคละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองห้อง ตัวอย่างประชากรห้องหนึ่งหรือกลุ่มตัวอย่างที่ 1 เป็นนักเรียนกลุ่มควบคุม ได้ใช้การสอนโดยกิจกรรมการคิดวิเคราะห์อย่างเดียว ส่วนตัวอย่างประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ 2 หรือกลุ่มทดลองได้ใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาร่วมกับกิจกรรมการคิดวิเคราะห์

การวิจัยนี้ได้ออกแบบกิจกรรมในรายวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยจัดการเรียนรู้แบบโครงงานวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาและทำการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ดังกล่าวโดยมีขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน

ออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจิตตปัญญา กิจกรรมการเรียนการ
สอนเพื่อการพัฒนาทักษะการคิดวิคราะห์ร่วมกับการเรียนในรูปแบบโครงงานวิทยาศาสตร์ โดยครูเริ่มจากอบรมจิตตปัญญาศึกษา การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาร่วมกับการพัฒนากิจกรรมการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งหมดสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยแล้วนำมาออกแบบการวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ

ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ในห้องเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ได้นำกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์ส่วนกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ ได้มีกระบวนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ (1) หาประเด็นหลักโดยนักเรียนเป็นผู้เลือกประเด็นหลัก ที่สนใจในการดำเนินโครงงานเอง (2) กำหนดคำถามที่สนใจ (3) ออกแบบการทำโครงงาน (4) ลงมือทำโครงงานและเก็บข้อมูลที่ได้ (5) วิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อลงข้อสรุปจาก ข้อมูล และ (6) การเผยแพร่ผลงานผ่านการนำเสนอ นอกจากนี้ยังมี การพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผลและทักษะทางวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมผ่านการเขียนผังเหตุผล เพื่อช่วย

วิเคราะห์หาความเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นระยะๆ ในระหว่าง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนส่วนกลุ่มตัวอย่างที่สอง นำกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการเตรียมนักเรียนในห้องเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ 2 เพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนก่อนมีการเรียนการสอน ก่อนการปฏิบัติโครงงานประมาณ 10-30 นาที จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการคิดวิเคราะห์โครงงานในแนวทางโครงงานวิทยาศาสตร์ ทำสื่อการเรียนการสอนเพื่อการคิดวิเคราะห์ กิจกรรมได้แบ่งออกเป็นกิจกรรมในชั้นเรียน และกิจกรรมนอกชั้นเรียน ดังนี้

กิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งมีการจัดบรรยากาศให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งจะเริ่มจากกิจกรรมจิตตปัญญา เป็นระยะเวลา 10-60 นาที โดย มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาจิตใจ ความคิด อารมณ์ภายในตนเองเพื่อส่งเสริมให้เกิด 1) การนั่งสมาธิ ภาวนา 2) การเจริญสติ 3) สุนทรียสนทนา 4) การสะท้อนคิด 5) การฟังอย่างลำซึ้ง 6) กิจกรรมอื่นๆ ส่วนกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ ได้มีกระบวนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ (1) หาประเด็นหลักโดยนักเรียนเป็นผู้เลือกประเด็นหลักที่สนใจในการดำเนินโครงงานเอง (2) กำหนดคำถามที่สนใจ (3) ออกแบบการทำโครงงาน (4) ลงมือทำโครงงานและเก็บข้อมูลที่ได้ (5) วิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อลงข้อสรุปจากข้อมูล และ (6) การเผยแพร่ผลงานผ่านการนำเสนอ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผลและทักษะทางวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมผ่านการเขียนผังเหตุ-ผล เพื่อช่วยวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นระยะๆ ในระหว่าง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

กิจกรรมนอกชั้นเรียน เมื่อนักเรียนกำหนดประเด็นหลักได้แล้ว ครูได้นำนักเรียนลงพื้นที่เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน และชุมชน การเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษางานวิจัย นักเรียน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตรวจสอบการพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยตรวจการจำแนกแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง/เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อค้นหาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น (กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้)

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบ

ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอน ในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ตรวจสอบสิ่งใดที่สำเร็จตามแผน สิ่งใดที่ไม่สำเร็จและสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องต้องปรับปรุงแก้ไข การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ดังนี้ 1) การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน โดยเน้นไปที่การสังเกตพฤติกรรมทางการทำงาน การอภิปราย และการนำเสนอโครงงาน อีกทั้งยังทำการสังเกตทักษะการคิดวิเคราะห์โดย การใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (1) ประเด็นหลักในการทำโครงงาน การกำหนดคำถามที่สนใจ นักเรียนสามารถหาประเด็นหลักโดยความเข้าใจบริบท และขอบเขตของปัญหาที่เกิดขึ้น นักเรียนมีการค้นคว้าเพื่อหาทฤษฎีมารองรับ หามุมมองที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือประเด็นการทำโครงงาน สามารถตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบที่เป็นระบบและมีหลักการ (2) การออกแบบการทำโครงงาน นักเรียนหาความเป็นเหตุและผลในการทำโครงงาน สามารถค้นคว้าข้อมูลเพื่อหาวิธีการที่นำไปสู่วิธีการดำเนินการออกแบบการทำโครงงานได้อย่างถูกต้องมีความน่าเชื่อถือในการค้นคว้าหาคำตอบ (3) ลงมือทำโครงงานและเก็บข้อมูล นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นตรวจสอบความถูกต้อง (5) วิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อลงข้อสรุปจาก ข้อมูล นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองว่ามีแนวโน้มการเกิดขึ้นอย่างไร เพราะอะไร การมีนัยยะแฝงอยู่ในผลการทดลองนั้น (6) การเผยแพร่ผลงาน

ผ่านการนำเสนอ นักเรียนสามารถสรุปประเด็นการนำเสนอผลงานเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจโครงงานที่นักเรียนทำอยู่ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มทดลองที่ใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

ทดสอบ ก่อนเรียนหลังเรียน	N	Mean	S.D.	% of Mean	t	Sig
ก่อนเรียน	38	14.35	3.12	52.87	19.07	0.05
หลังเรียน	38	22.11	2.32	72.52		

จากตาราง ผลการเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มทดลองที่ใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มทดลองที่ใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเดียวเท่านั้น

กลุ่ม	N	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		คะแนนเฉลี่ยของผลต่าง
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	MD
กลุ่มทดลอง	40	14.35	3.12	22.11	2.32	7.99
กลุ่มควบคุม	40	13.90	3.90	21.01	2.54	7.11

จากตารางเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองได้ทำคะแนนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนพบว่ามีความแตกต่างด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้รับผลสำเร็จในการพัฒนานักเรียนผ่านการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาน่าจะเป็นผลเนื่องจากนักเรียนได้รับแรงผลักดันภายใน และกระตุ้นให้มีการคิดอย่างไคร่ครวญ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่างๆ ที่สัมผัสกับสิ่งใกล้ตัว เกิดแรงจูงใจอันเป็นผลมาจากการเริ่มพัฒนา

จากภายในผ่านกระบวนการกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ สอดคล้องกับประเวศ วะสี (มปป.) กล่าวว่ากิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการศึกษาที่ทำให้เข้าใจด้านในของตัวเอง รู้ตัว เข้าถึงความจริง ทำให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่น เกิดความเป็นอิสระ ความสุข ปัญญา และความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ด้านปัจจัยความสำเร็จ ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดคือ ครูที่ต้องให้ความรัก เอาใจใส่ ดูแลกันอย่างใกล้ชิด การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนผู้ปกครอง การให้ความเข้าใจ การพูดอย่างอ่อนโยนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัย มีความสุขในการเรียน ส่งให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

ส่วนทักษะการคิดวิเคราะห์เมื่อมีการวัดผลเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนมากกว่ากลุ่มควบคุมแต่ไม่ต่างกันทางสถิติอาจเนื่องจากครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียนคุณครูประจำวิชาได้เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างดีทั้งห้องควบคุมและห้องทดลองทำให้ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ส่วนนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาโครงงานจึงทำให้นักเรียนมีคะแนนที่ดีและไม่แตกต่างกันทางสถิติ

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา (สกว.และธนาคารกสิกรไทย) ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ขอบพระคุณนายสกล ทะแกล้วพันธุ์ และผู้บริหารโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ขอขอบพระคุณ คุณครูวิสารดา ฉิมน้อยที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนในการจัดทำงานวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ชุติมาคำบุญชูและทีมงานศูนย์พี่เลี้ยงมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่ให้การสนับสนุนและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตลอดมาจนกระทั่งงานวิจัยได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

7. เอกสารอ้างอิง

ปราณี อ่อนศรี. (2557). จิตตปัญญาศึกษา: การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์ในศตวรรษที่ 21. บทความวิชาการ, **วารสารพยาบาลทหารบก**. ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย.) 2557

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (2551). **ทักษะการคิด**. เอกสารความรู้. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วิมล ทองผิว. (2556). **การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการสอนผังกราฟฟิคสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและการพัฒนาหลักสูตรคณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

ศิราวัลย์ อินทามระ[1] อุษา คงทอง[2] พิทักษ์ นิลนพคุณ[3] กันต์ฤทัย คลังพหล[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) พัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Hair และคณะ (1998) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 วิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้ โปรแกรม LISREL Version9.1 Activation Code: 0826-F30C-1BA3-6C9D ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยสังเคราะห์ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการสอนและทฤษฎีการพัฒนารูปแบบกิจกรรม ตรวจสอบรูปแบบกิจกรรมเบื้องต้นโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัย เชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนโพธิ์ทอง "จินดามณี" จังหวัดอ่างทอง จำนวน 60 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ดำเนินการวิจัย 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการออกกำลังกาย การบริโภคอาหาร การอบรมเลี้ยงดู มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.96 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายนานาชาติ (ICSPFT) และแบบวัดพฤติกรรมสุขภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดี่ยวแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย 1) สุขภาพกาย 2) สุขภาพจิต 3) สุขภาพสังคม 4) สุขภาพอารมณ์ และ 5) สุขภาพปัญญา โดยองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ร้อยละ 75.70

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลทางตรงต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านตัวนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การออกกำลังกาย และการบริโภคอาหาร 2) ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดู 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในและภายนอกโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สภาพสังคม และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อยู่ในเกณฑ์ที่ดี (โดยพิจารณาจากผลการตรวจสอบค่าสถิติของรูปแบบ ได้แก่ ค่าไคสแควร์=311.47 ค่า p-value=0.96 ค่า df=192 ค่า GFI=0.99 ค่า AGFI=0.95 ค่า RMR=0.06 และค่า RMSEA=0.05)

3. รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีหลักการสำคัญ คือ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อปรับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย ให้เหมาะสมตามเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณะสุขและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โครงสร้างของรูปแบบประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมให้ความรู้ กิจกรรมนำความรู้มาใช้ฝึกปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมออกกำลังกาย และในแต่ละกิจกรรม เน้นผู้เรียนประเมินพฤติกรรมด้วยตนเอง มีขั้นตอนดำเนินการ คือ 1) ขั้นสร้างให้ความรู้ความเข้าใจ 2) ขั้นนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติ 3) ขั้นการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 4) ขั้นฝึกปฏิบัติกิจกรรมออกกำลังกาย ผลการประเมินความสอดคล้อง ของรูปแบบกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าระหว่าง 0.80- 1.00

4. ผลการนำรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองใช้พบว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมสุขภาพทั้ง 5 ด้าน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: 1.รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพ 2.นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

[1]นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี
e-mail: Sirawan_in@hotmail.com
[2]อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี
[3]อาจารย์ที่ปรึกษารอง สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี
[4]อาจารย์ที่ปรึกษารอง สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี

The Development of An Activity Model for Promoting Health Behaviors of Grade 8 Boy Students under The Secondary Educational Service Area Office 5

Sirawan Intamara[1] Usa Kongthong[2] Phithack Nilnopkoon[3]
Kanreutai Klangphahol[4]

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the components and causal factors affecting the health behaviors of grade 8 boy students, 2) develop an activity model for promoting health behaviors of grade 8 boy students, and 3) study the implementation of an activity model for promoting the health behaviors of grade 8 boy students. The research conducted into 3 stages; stage 1: study the components and causal factors affecting the health behaviors of grade 8 boy students which the sample was 600 respondents of grade 8 boy students under Secondary Educational Service Area office 5, sample size was followed and selected by multi-stage sampling by Hair and others (1998). The instrument for data collection was a 5-rating scale questionnaire on the components and causal factors affecting the health behaviors of grade 8 boy students with the reliability of 0.97. The data were analyzed by LISREL version 9.1 Activation Code: Activation Code: 0826-F30C-1BA3-6C9D. stage 2: develop an activity model for promoting health behaviors of grade 8 boy students by synthesizing the resutts of phase 1 and teaching theories and development theories of an activity model. Then examined preliminary activity by 5 experts and assessed the content validity Stage 3: study the results of an activity model for promoting health behaviors of grade 8 boy students by experimental research with the sample 60 students of Phothong "Jindamani" school, Ang Thong province, selected by simple random sampling and divided for experiment group 30 students and controlled group 30 students. The research was conducted 10 weeks. The research instruments for data collecting such as questionnaire on exercise behavior, food consumption behavior and nurturing with reliability at 0.96 and physical capacity test related the health of international (ICSPFT) and the test on health behavior with reliability at 0.95. The statistics used for data analysis were mean, S.D., Repeated Measures one-way ANOVA with at a significant level of.05.

The findings were as follows:

1) The components and causal factors affecting the health behaviors of grade 8 boy students consisted of 1) physical health, 2) mental health, 3) social health, 4) emotional health and 5) intellectual health. These 5 components explained the variations of the health behaviors of grade 8 boy students at 75.70 percent.

2) The causal factors affected directly the health behaviors of grade 8 boy students consisted of 1) student factor had the highest mean in exercise and foods consumption 2) family factor had the highest mean in rearing 3) internal and external social environment factor had the highest mean in society conditions. These factor accordance with empirical data at a good level (considering the statistical data of model namely Chi-Square=311.47, p-value=0.96, df=192, GFI=0.99, AGFI=0.95, RMR=0.06, and RMSEA=0.05)

3) The model of activities for strengthening the health behaviors of Grade 8 boy students had key principles as should be adapted appropriate behavior of foods consumption, exercised. Based on criteria of ministry of public health and ministry of tourism and sports. The model structure consisted of 4 key activities such as knowledge, practices for application, group relations and exercise, each activities focused on student and self assessment following procedures 1) stage of knowledge and comprehensions 2) stage of practices for application 3) stage of activity practices for group relations 4) stage of exercise. The results of congruent evaluation of activity model for the health behaviors of Grade 8 boy students, has consist values from 0.80 to 1.00

4) The implementation of an activity model for promoting the health behaviors of grade 8 boy students revealed that the development of health behaviors for 5 components of the experiment group were higher than the controlled group at the level of statistical significance.05.

Keywords: 1.Model to Promoting. The Health, 2.Grade 8 Boy Students.

[1]Doctoral students account,Currieulum and Instruetion Valaya Alonkon Rajabhat University Pathum thani Provinee
[2]Major advisor Currioulum and Instruetion Faeulth of Edueatin Valaya Alonkon Rajabhat University Pathum thani Provinee
[3]Co advisor Currioulum and Instruetion Faeulth of Edueatin Valaya Alonkon Rajabhat University Pathum thani Provinee
[4]Co advisor Currioulum and Instruetion Faeulth of Edueatin Valaya Alonkon Rajabhat University Pathum thani Provinee

ความสำคัญของปัญหา

มนุษย์จัดเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดของสังคม ทุกชุมชนจึงได้พยายามทุกวิถีทางเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นสมาชิกของตนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ และศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และถือเป็นนโยบายของรัฐบาลที่มีการดำเนินการมาตลอดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 ถึง 2559 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะปานกลางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ในด้านความคิดที่ยึด "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวเอง สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมรวมถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นคนเก่ง คนดี มีระเบียบวินัย รู้หน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ปัจจุบันปัญหาโรคอ้วนและสมรรถภาพทางกายต่ำมีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจากการศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่าวัยรุ่นอเมริกามี ปี 2013 เด็กอายุ 10-19 ปี ปัญหาน้ำหนักเกินมาตรฐานและโรคอ้วนสมรรถภาพทางกายต่ำเพิ่มจากปี 2004 ถึงร้อยละ 45 และจากการสำรวจเด็กในวัยเรียนของประเทศไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมามีภาวะน้ำหนักเกินหรือภาวะอ้วนสมรรถภาพทางกายต่ำร้อยละ 18.3 ในเพศชายและพบมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองจะพบมากกว่าในเขตชนบท (กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2554) จากการประเมินจากผลการประเมินโรงเรียนสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ทุกเขต ทดสอบสมรรถภาพเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ทราบถึงระดับสมรรถภาพทางกายของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีการทดสอบสมรรถภาพทางกายทุกระดับชั้นเรียน รายงานกรมพลศึกษากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ภาคเรียนละ 1 ครั้งผลการทดสอบสมรรถภาพ 5 ปีที่ผ่านมา นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 สมรรถภาพทางกายทดสอบทั้ง 8 รายการไม่ได้เกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 14.3 (กรมพลศึกษา, 2555) และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โรคอ้วนเป็นเหมือนสัญญาณเตือนของโรคเรื้อรังหลายชนิด เช่น โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคเบาหวาน และโรคมะเร็งบางชนิด ซึ่งโรคเรื้อรังเหล่านี้เป็นสาเหตุการตายที่สำคัญและเป็นปัญหาสุขภาพของประชาชนไทยในปัจจุบัน สาเหตุของโรคอ้วนอาจมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวิถีการดำเนินชีวิตคนไทยที่นับวันจะใช้แรงกายลดลง นำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนการใช้แรงกาย ใช้ชีวิตแบบสุขสบายและมีพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ให้พลังงานและมีปริมาณไขมันสูง อัตราการเกิดโรคอ้วนของวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เช่นเดียวกับวัยอื่นๆ โรคอ้วนมีผลกระทบต่อวัยรุ่นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ เศรษฐกิจและสังคมซึ่งผลกระทบนี้เกิดได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผลกระทบระยะสั้นได้แก่ ขาดความกระฉับกระเฉง มีปัญหาเรื่องกระดูกและข้อ การทรงตัว ขาดความมั่นใจ ซึมเศร้า แยกตนเองออกจากสังคม เป็นต้น

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว สรุปได้ว่านักเรียนชายจะเป็นโรคอ้วนและสมรรถภาพทางกายต่ำมากกว่านักเรียนหญิง และเป็นนักเรียนชายอายุ 14- 15 ปี ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อมุ่งหวังให้พฤติกรรมของนักเรียนชายได้รับการปลูกฝัง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตปกติ มีพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีการเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสมและปลอดภัยจนเป็นสุขนิสัย สามารถเพิ่มสมรรถภาพ ลดการเจ็บป่วย เป็นผู้มีสุขภาพทางกาย ทางจิต ทางสังคม ทางปัญญา และทางอารมณ์ที่ดี ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบัน

และในอนาคตเพื่อให้ปัญหาลดน้อยลง โดยอาศัยการวิเคราะห์เหตุบนพื้นฐานของประเด็นปัญหาเพื่อสามารถกำหนดแนวทางการจัดการปัญหาให้เหมาะสมกับวิธีชีวิต เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของสังคมไทย อันจะทำให้การเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพในนักเรียนชายไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นิยามศัพท์

1. รูปแบบกิจกรรม หมายถึง แบบแผนดำเนินการจัดการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบตามทฤษฎีหรือหลักการ และได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดกิจกรรม โดยมีโครงสร้างที่สัมพันธ์กับระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบ

2 รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพ หมายถึง แนวปฏิบัติจะสนับสนุนและเสริมสร้างให้เกิดความสำเร็จในการเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชายที่มีสมรรถภาพต่ำประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 ให้ความรู้เรื่องออกำลังกายสบายสุขภาพ กิจกรรมที่ 2 การบริโภคอาหารที่พอดี กิจกรรมที่ 3 กลุ่มสัมพันธ์ฉันกับเธอ กิจกรรมที่ 4 โปรแกรมสถานีออกกำลังกายสับเปลี่ยนครบวงจร

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ปะกอบ และปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่กรศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 600 คน ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของ Hair และคณะ (1998)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โมเดลสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยโปรแกรม LISRL Version 9.1

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.1 สังเคราะห์ใช้ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการสอนและทฤษฎีการพัฒนารูปแบบกิจกรรม ทิศนา แขมมณี (2555) วารินทร์ รัศมีพรหม (2542) จอยและเวลล์ (Joyec & Well, 1986) สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.2 ยกร่างรูปแบบกิจกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

2.3 แก้ไขปรับปรุง

2.4 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องโดยแบบประเมินค่า มีค่าระหว่าง 0.80-1.00

2.5 ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพ

ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์ทอง "จินดามณี" จังหวัดอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยกรสุ่มอย่างง่ายที่มีสมรรถภาพทางกายต่ำ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพ 4 กิจกรรม 1.ให้ความรู้เรื่องการออกกำลังกายการบริโภคอาหาร 2. การบริโภคอาหารที่พอดี 3.กลุ่มสัมพันธ์ 4.สถานีออกกำลังกายครบวงจร

3.2.2 แบบวัดพฤติกรรมสุขภาพ

3.2.3 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์ กับ สุขภาพ (ISSPFT)

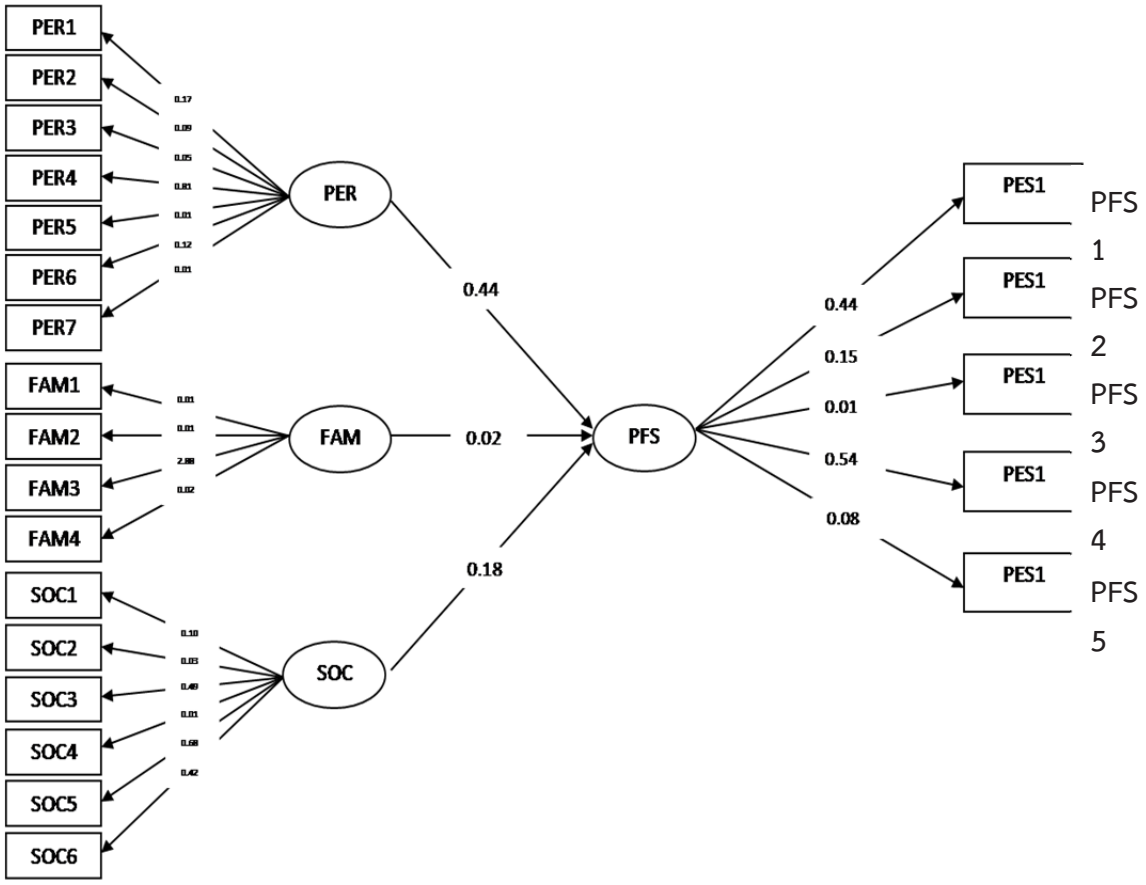
3.2.4 แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และการอบรมเลี้ยงดู

3.3 การทดลองแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 30 คน คือ กลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มควมคุมปฏิบัติกิจกรรมฝึกทักษะ กีฬาฟุตบอล บาสเกตบอล และฟุตซอล โดยวันจันทร์ เล่นกีฬาฟุตบอล วันพุธ เล่นกีฬาบาสเก็ตบอล วันศุกร์ เล่นกีฬาฟุตซอล กลุ่มทดลองฝึกเกมส์กลุ่มสัมพันธ์ และสถานีออกกำลังกายครบวงจร ฝึกสัปดาห์ละ 30 นาที คือวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 15.30- 16.40 น. เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์

3.4 การวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดี่ยววัดซ้ำ (One-way ANOVA Repeated Measure)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

Chi-Square=311.47, df=192, P-value=0.09648, RMSEA=0.024

ภาพที่ 1 องค์ประกอบและปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

สัญลักษณ์ตัวแปรแฝง ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ

PFS หมายถึง พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน

องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ PER หมายถึง ปัจจัยด้านตัวนักเรียน FAM หมายถึง ปัจจัยด้านครอบครัว SOC หมายถึง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในและภายนอกโรงเรียน

สัญลักษณ์ตัวแปรสังเกต ประกอบด้วย 22 ลักษณะบ่งชี้

PFS1 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้สุขภาพจิต PFS2 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้สุขภาพสังคม

PFS3 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้สุขภาพปัญญา PFS4 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้สุขภาพกาย

PFS5 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้สุขภาพอารมณ์ PER1 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้พฤติกรรมการบริโภคอาหาร

PER2 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้เจตคติต่อสุขภาพ PER3 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ความรู้ความเข้าใจ

PER หมายถึง ลักษณะบ่งชี้พฤติกรรมการออกกำลังกาย PER5 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ทักษะและการปฏิบัติตนด้านสุขภาพ PER6 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา

PER7 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพ FAM1 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้อาชีพของผู้ปกครอง

FAM2 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้รายได้ของผู้ปกครอง FAM3 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้การอบรมเลี้ยงดู

FAM4 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้การศึกษาของผู้ปกครอง SOC1 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ความสัมพันธ์นักเรียน กับ โรงเรียน SOC2 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียน กับชุมชน SOC3 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้การรับข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ SOC4 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้บรรยากาศภายในโรงเรียน SOC5 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้สภาพสังคม SOC6 หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ ความร่วมมือของครูกับนักเรียน

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตามโมเดล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบและปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 1 องค์ประกอบ พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน (PFS) องค์ประกอบย่อย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ปัจจัยด้านตัวนักเรียน (PER) ปัจจัยด้านครอบครัว (FAM) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในและภายนอกโรงเรียน (SOC) โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์ (χ^2-test) เท่ากับ 311.47 ค่าองศาอิสระ (Degrees of Freedom: df) เท่ากับ 192 ระดับความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีเปรียบเทียบความกลืน (Comparative Fit Index: CFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) และค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และ 0.95 ค่ารากของเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าเท่ากับ.05 ส่วนค่ามาตรฐานรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.06 จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าโมเดลสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตัวแปรภายนอก	B	SE	t	ความเที่ยง	ตัวแปรภายใน	B	SE	t	ความเที่ยง
Student-Level (Within Group)									
PER					PFS				
PER 1	0.17	0.05	17.30*	0.14	PFS1	0.44	0.13	5.81	0.25
PER 2	0.09	0.05	17.30*	0.99	PFS2	0.15	0.20	3.39	0.25
PER 3	0.05	0.05	17.30*	0.10	PFS3	0.01	0.05	17.24*	0.29
PER 4	0.81	0.89	10.36	0.81	PFS4	0.54	0.05	17.23*	0.46
PER 5	0.01	0.05	17.30*	0.14	PFS5	0.08	0.05	17.03*	0.11
PER 6	0.12	0.05	17.15*	0.62					
PER 7	0.01	0.05	17.30*	0.10					
FAM									
FAM1	0.01	0.05	17.29*	0.97	**PFS=0.4400*PER + 0.02224*FAM + 0.1851*SOC, R^2=0.757**				
FAM2	0.01	0.05	17.17*	0.63					
FAM3	2.88	0.37	10.06	0.19					
FAM4	0.02	0.05	17.26*	1.13					
SOC									
SOC1	0.10	0.05	17.19*	0.90					
SOC2	0.03	0.05	17.28*	0.45					
SOC3	0.49	0.05	15.64	0.16					
SOC4	0.01	0.05	17.29*	0.68					
SOC5	0.68	0.05	12.00	0.21					
SOC6	0.42	0.05	13.89	0.25					
chi-square=311.47, df=192, P-value=0.09648, RMSEA=0.05									

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน (PFS) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตคือ สุขภาพจิต (PFS1) สุขภาพสังคม (PFS2) สุขภาพปัญญา (PFS3) สุขภาพกาย (PFS4) สุขภาพอารมณ์ (PFS5) โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.44, 0.15, 0.01, 0.54 และ 0.08 เรียงตามลำดับ โดยสุขภาพกาย (PFS4) มีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมา คือสุขภาพจิต (PFS1) และมีความแปรผันร่วมกับการพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน (PFS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีสมการพยากรณ์เชิงโครงสร้างในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ PFS=0.4400*PER + 0.02224*FAM + 0.1851*SOC, R^2=0.757

แสดงว่าตัวแปรปัจจัยด้านตัวนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในและภายนอกโรงเรียน, สมการทำนายพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนได้ร้อยละ 75.70

องค์ประกอบปัจจัยด้านตัวนักเรียน (PER) ส่งผลกระทบต่อตัวแปรสังเกตดังนี้ การบริโภคอาหาร (PER1) เจตคติต่อสุขภาพ (PER2) ความรู้ความเข้าใจ (PER3) การออกกำลังกาย (PER4) ทักษะและการปฏิบัติตนด้านสุขภาพ (PER5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา (PER6) ความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพ (PER7) โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.17, 0.09, 0.05, 0.81, 0.01, 0.12 และ.0.01 เรียงตามลำดับ โดยการออกกำลังกาย (PER4) มีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาก็คือ การบริโภคอาหาร (PER1) และมีความแปรผันร่วมกับปัจจัยด้านตัวนักเรียน (PER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

องค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว (FAM) ส่งผลกระทบต่อตัวแปรสังเกต คือ อาชีพ (FAM1) รายได้ของผู้ปกครอง (FAM2) การอบรมเลี้ยงดู (FAM3) การศึกษา (FAM4) โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.01, 0.01, 2.88 และ 0.02 เรียงตามลำดับ โดยการอบรมเลี้ยงดู (FAM3) มีค่าน้ำหนักมากที่สุด และมีความแปรผันร่วมกับด้านครอบครัว (FAM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

องค์ประกอบปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในและภายนอกโรงเรียน (SOC) ส่งผลกระทบต่อตัวแปรสังเกต คือ ความสัมพันธ์ นักเรียน กับ โรงเรียน (SOC1) ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียน กับชุมชน (SOC2) การรับข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ (SOC3) บรรยากาศภายในโรงเรียน (SOC4) สภาพสังคม (SOC5) ความร่วมมือของครูกับนักเรียน (SOC6) โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.10, 0.03, 0.49, 0.01, 0.68 และ 0.42 เรียงตามลำดับ โดยสภาพสังคม (SOC5) มีค่าน้ำหนักมากที่สุด และมีความแปรผันร่วมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในและภายนอกโรงเรียน (SOC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ระยะที่ 2 รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีหลักการคือ เป็นรูปแบบการ ฝึกปฏิบัติ เพื่อการปรับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การออกกำลังกายให้เหมาะสม โครงสร้างของรูปแบบประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมให้ความรู้ กิจกรรมฝึกปฏิบัติเพื่อการนำความรู้ไปใช้ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมออกกำลังกาย และในแต่ละกิจกรรม เน้นผู้เรียนประเมินพฤติกรรมด้วยตนเอง มีขั้นตอนดำเนินการ คือ 1) ขั้นให้ความรู้ความเข้าใจ 2) ขั้นปฏิบัติโดยนำความรู้ไปใช้ 3) ขั้นการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และขั้นฝึกปฏิบัติกิจกรรมออกกำลังกาย ผลการประเมินความสอดคล้อง ของรูปแบบกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาพรวมมีค่าระหว่าง 0.80-1.00

ระยะที่ 3 ผลการประเมินการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากนั้นผู้วิจัยได้นำรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น และเครื่องมือในการวิจัย คือ รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย 4 กิจกรรม กิจกรรมที่ 1 ความรู้เรื่องออกกำลังกายสบายสุขภาพ กิจกรรมที่ 2 การบริโภคอาหารที่พอดี กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ฉันกับเธอ กิจกรรมที่ 4 สถานีออกกำลังกายแบบสับเปลี่ยนครบวงจร แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้าน สุขภาพทางกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านสุขภาพสังคม ด้านสุขภาพปัญญา และด้านสุขภาพอารมณ์ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ (ICSPFT) ประกอบด้วย 8 รายการ คือ 1.วิ่งเร็ว 50 เมตร 2.ยืนกระโดดไกล 3.แรงบีบมือ 4.ลุก-นั่ง 30 วินาที 5.ดึงข้อ 6.วิ่งเก็บของ 7.ความอ่อนตัว 8.วิ่งระยะไกล ผู้วิจัยได้นำรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์ทอง “จินดามณี” ปีการศึกษา 2559 ถึง 2558 ที่มีสมรรถภาพทางกายต่ำด้วยความสมัครใจ จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

คือกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ ทดลอง 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ เวลา 15.30- 16.40 น. เริ่มตั้งแต่ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2559 ถึง วันที่ 9 เมษายน 2559 ผลการวิเคราะห์ รายละเอียดดังนี้

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมสุขภาพและสมรรถภาพทางกาย ที่สัมพันธ์กับสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมสุขภาพระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในแต่ละช่วงเวลาการทดสอบ (ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และหลังการทดลองสัปดาห์ที่ 10)

สุขภาพองค์รวม	ก่อนการทดลอง				หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5				หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 10				F	P
	กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)		กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)		กลุ่มทดลอง (n=30)		กลุ่มควบคุม (n=30)			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
สุขภาพทางกาย	24.97	1.85	23.73	1.76	26.40	1.54	25.00	1.53	27.53	1.22	25.67	1.37	72.32	0.00
สุขภาพทางจิต	27.63	1.07	26.60	0.89	27.64	0.80	26.70	1.08	29.00	0.95	26.75	1.17	62.82	0.00
สุขภาพทางสังคม	29.87	1.17	30.47	1.01	29.30	1.37	28.70	1.29	30.20	1.10	29.67	0.99	15.91	0.00
สุขภาพทางอารมณ์	28.63	1.21	29.33	1.67	28.60	1.61	27.50	1.22	28.64	1.09	27.53	1.20	27.85	0.00
สุขภาพทางปัญญา	29.87	1.01	30.00	1.13	29.97	1.06	28.70	1.26	31.10	1.09	30.43	0.01	37.86	0.00

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของพฤติกรรมสุขภาพระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และหลังการทดลองสัปดาห์ที่ 10 พบว่าพฤติกรรมสุขภาพทุกด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการทดสอบสมรรถภาพที่สัมพันธ์กับสุขภาพของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในระยะเวลาต่างกัน

สมรรถภาพ	กลุ่ม	n	ก่อนการทดลอง		หลังสัปดาห์ที่ 5		หลังสัปดาห์ที่ 10		F	P
			$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
วิ่ง 50 เมตร	ทดลอง	30	9.04	1.70	8.25	0.24	7.78	.29	81.48	0.00
	ควบคุม	30	9.32	0.20	9.12	0.15	8.26	.22		
ยืนกระโดดไกล	ทดลอง	30	163.73	2.82	174.10	2.78	187.23	6.27	337.21	0.00
	ควบคุม	30	163.90	2.73	170.03	1.13	177.17	2.15		
แรงบีบมือ	ทดลอง	30	24.18	0.99	25.69	0.59	28.41	2.63	41.31	0.00
	ควบคุม	30	24.19	1.04	24.99	0.76	26.05	.95		
ลุก-นั่ง 30 วินาที	ทดลอง	30	18.77	0.73	23.03	1.10	25.53	.97	477.38	0.00
	ควบคุม	30	19.00	0.69	19.93	0.94	23.60	1.45		
ดึงข้อ	ทดลอง	30	1.83	0.38	2.93	0.45	4.87	.57	562.15	0.00
	ควบคุม	30	1.77	0.43	2.27	0.45	3.67	.88		
วิ่งเก็บของ	ทดลอง	30	12.45	0.10	11.88	0.39	11.37	.24	421.82	0.00
	ควบคุม	30	12.46	0.07	12.39	0.07	11.75	.32		
ความอ่อนตัว	ทดลอง	30	3.25	0.65	4.83	0.32	6.83	.59	568.86	0.00
	ควบคุม	30	3.21	0.68	3.82	0.56	5.10	.89		
วิ่ง 1, 000 เมตร	ทดลอง	30	5.95	0.51	4.90	0.43	4.53	.32	308.25	0.00
	ควบคุม	30	5.94	0.47	5.44	0.27	4.74	.33		

จากตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยของความสามารถในการวิ่ง 50 เมตร ของกลุ่มทดลอง ก่อนทดลอง หลังทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 9.04 วินาที 8.25 วินาที และ 7.78 วินาที และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 9.32 วินาที 9.12 วินาที และ 8.26 วินาที ตามลำดับ

แสดงค่าเฉลี่ยของความสามารถในการยืนกระโดดไกล ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 163.73 เมตร 174.10 เมตร และ 187.23 เมตร และของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 163.90 เมตร 170.03 เมตร และ 177.17 เมตร ตามลำดับ

แสดงค่าเฉลี่ยของความสามารถในการบีบมือ ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดสอบ หลังการทดสอบสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 24.18 กิโลกรัม 24.18กิโลกรัม และ 26.05 กิโลกรัม และของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 24.19 กิโลกรัม 24.99 กิโลกรัม และ 26.05 กิโลกรัม ตามลำดับ

แสดงค่าเฉลี่ย ของความสามารถในการลุก-นั่ง 30 วินาที ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 18.77 ครั้ง 23.03 ครั้ง และ 25.53 ครั้ง และของกลุ่มควบคุม

ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 19.00 ครั้ง 19.93 ครั้ง และ 25.53 ครั้ง ตามลำดับ

แสดงค่าเฉลี่ย ของความสามารถในการดึงข้อ ของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 1.83 ครั้ง 2.93 ครั้ง และ 4.87 ครั้ง และของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 1.77 ครั้ง 2.27 ครั้ง และ 3.67 ครั้ง ตามลำดับ

แสดงค่าเฉลี่ยของความสามารถในการวิ่งเก็บของ ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และหลังสัปดาห์ที่ 10 คือ 12.45 วินาที 11.88 วินาที และ 11.37 วินาที และของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 12.46 วินาที 12.39 วินาที และ11.75 วินาที ตามลำดับ

แสดงค่าเฉลี่ยของความสามารถในความอ่อนตัว ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 3.25 เซนติเมตร 4.83 เซนติเมตร และ 5.10 เซนติเมตร และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 3.21 เซนติเมตร 3.82 เซนติเมตร และ 6.83 เซนติเมตร ตามลำดับ

แสดงค่าเฉลี่ยของความสามารถในการวิ่ง 1, 000 เมตร ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ 10 คือ 5.95 นาที 4.90 นาที และ 4.53 นาที และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 5 และ10 คือ 5.94 นาที 5.44นาที และ 4.74 นาที ตามลำดับ

อภิปรายผล

อภิปรายผลของการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมสุขภาพประกอบด้วยกัน 5 ด้าน คือ สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม สุขภาพปัญญา และสุขภาพอารมณ์ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เนื่องจากนักเรียนสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน ลักษณะกิจวัตรประจำวันต่างกัน ถึงจะได้เรียนรู้ที่เหมือนกันก็ตาม จึงทำให้พฤติกรรมสุขภาพโดยใช้แบบประเมินตนเองมีค่าแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านแล้วกลุ่มทดลองจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการบูรณาการเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้นักเรียนที่มีสมรรถภาพมีสุขภาพที่ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับเพนเดอร์ (2006) กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างสุขภาพประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลโดยตรงต่อการเพิ่มระดับความสมบูรณ์ และการบรรลุเป้าหมายในชีวิตของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม และสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2551) กล่าวว่า การดำเนินพฤติกรรมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ นั้นจะต้องมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การกินอาหารที่ถูกต้องการจัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ ทั้งทางกายภาพ ทางชีวภาพ และทางสังคม มีความปลอดภัยและความเอื้ออาทรต่อกันและการเรียนรู้ที่ดีเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้สนุก เกิดปัญญา มีอิสรภาพ ทำให้มีความสุขและมีแรงจูงใจอยากเรียนรู้ กล่าวโดยสรุปก็คือการใช้รูปแบบเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จะให้ได้ผลที่ดีนั้นจะต้องให้ความรู้มุ่งสู่การปฏิบัติและการวัดและประเมินผลต้องมีทั้งแบบสอบถามประเมินตนเองและแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายโดยมีผู้เชี่ยวชาญทดสอบจึงจะได้ผลที่เที่ยงตรงและถูกต้องกากการศึกษาผลของการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ 8 รายการ ได้แก่ วิ่ง 50 เมตร ยืนกระโดดไกล แรงบีบมือ ลุก-นั่ง 30 วินาที ดึงข้อ

วิ่งเก็บของ ความอ่อนตัว และวิ่ง 1, 000 เมตร ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองสัปดาห์ที่ 10 กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพทุกตัวแปรเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่เล่นกีฬา บาสเก็ตบอล ฟุตบอล และฟุตซอล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ได้แก่ องค์ประกอบของร่างกายความเร็ว พลังกล้ามเนื้อ ความแข็งแรง ความทนทาน ความอดทน ความคล่องแคล่ว ความอ่อนตัว ระบบไหลเวียนโลหิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของร่างกายกลุ่มทดลอง ฝึกตามสถานีการออกกำลังกายสับเปลี่ยนหมุนเวียนครบวงจรมีการพัฒนาองค์ประกอบของร่างกายโดยใช้สมรรถภาพทางกายเป็นตัวชี้วัด คือผลการวิจัย พบว่าภายในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยหลังการทดลองสัปดาห์ที่ 10 มีค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกายจากก่อนการทดลองแต่เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองไป พบว่า ค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกายเพิ่มขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนที่สมรรถภาพต่ำไม่ได้เข้าสถานีการฝึกก็จะมีสมรรถภาพต่ำเหมือนเดิม แต่ผลการทดลองระหว่างกลุ่มสมรรถภาพทางกายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วกลุ่มทดลองจะมีค่าสมรรถภาพทางกายมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งตามหลักการของวิทยาลัยเวชศาสตร์การกีฬาแห่งสหรัฐอเมริกา (ACSM, 2000) โดยการกำหนดความหนักของงานระหว่าง 55-85% ของอัตราการเต้นหัวใจสำรอง ซึ่งเป็นความหนักของงานในระดับที่สามารถพัฒนาสมรรถภาพทางกายและเพิ่มความสามารถในการเผาผลาญพลังงานในร่างกายได้เป็นอย่างดี

2. ความอ่อนตัวกลุ่มทดลอง ฝึกตามสถานีการออกกำลังกายแบบครบวงจรมีการพัฒนาความอ่อนตัวเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่เล่นกีฬา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของกองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2550) พบว่า ความอ่อนตัว อยู่ในระดับปานกลางและดี เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้มีการอบอุ่นร่างกายและการผ่อนคลายกล้ามเนื้อก่อนและหลังการฝึกตามโปรแกรมการออกกำลังกายแบบหมุนเวียน โดยการยืดเหยียดกล้ามเนื้อทุกส่วน เป็นการเพิ่มมุมการเคลื่อนไหวของข้อต่อทีละน้อยสามารถลดความเสี่ยงการบาดเจ็บที่จะเกิดขึ้นจากการออกกำลังกายได้ ดังที่ สุพิตร สมาหิโต (2550) ได้กล่าว่า การพัฒนาทางด้านความอ่อนตัวทำได้โดยการเหยียดกล้ามเนื้อและเอ็นหรือใช้แรงต้านทานในกล้ามเนื้อและเอ็นต้องทำงานมากขึ้น การเหยียดของกล้ามเนื้อสามารถทำได้ทั้งแบบหยุดนิ่งอยู่กับที่หรือแบบเคลื่อนที่ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดควรใช้การยืดเหยียดของกล้ามเนื้อในลักษณะอยู่กับที่ คือ อวัยวะส่วนแขน ขาหรือลำตัวจะต้องเหยียดจนกว่ากล้ามเนื้อจะรู้สึกตึง ซึ่งสอดคล้องกับชูศักดิ์ เวชแพศย์และกันยา ปาละวิวัธน์ (2536) กล่าวว่า การเพิ่มความอ่อนตัวต้องค่อยๆ เคลื่อนไหวช้าๆ จนกระทั่งกล้ามเนื้อและเนื้อเยื่อต่างๆ ถูกยืด จนมีความรู้สึกเจ็บจากการยืด อยู่ในท่านี้ประมาณ 8-10 วินาที กระทำซ้ำกัน 5-6 ครั้ง ผลดีที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อทำการยืดทุกวัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสว่างจิต แซ่โง้ว (2551) ได้ทำการศึกษาผลการฝึกสถานีการออกกำลังกายแบบวงจรที่มีต่อสุขสมรรถนะของเด็กที่มีภาวะน้ำหนักเกิน พบว่า หลังการทดลอง 10 สัปดาห์ กลุ่มทดลองที่ฝึกด้วยสถานีการออกกำลังกายครบวงจรดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทุกตัวแปร อาทิ ความอ่อนตัว เป็นต้น

3. ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อกลุ่มทดลอง ฝึกตามสถานีการออกกำลังกายแบบครบวงจรมีการพัฒนาความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่เล่นกีฬา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของกองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2550) พบว่า ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อท้องและหลังส่วนล่าง

อยู่ในระดับปานกลางและดี และความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อแขนไหล่ อยู่ในระดับปานกลางและดี เนื่องจากโปรแกรมการออกกำลังกายแบบหมุนเวียนมีการพัฒนาความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ใช้แต่ละสถานี ทำจำนวนหลายๆ ครั้งติดต่อกันเป็นเวลาประมาณ 30 นาที ต่อสถานี ทำให้เกิดการพัฒนาความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ซึ่งสอดคล้องกับสุพิตร สมาหิโต (2550) กล่าวว่า ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเป็นความสามารถของกล้ามเนื้อ ซึ่งทำให้เกิดความตึงตัวเพื่อใช้แรงในการยก หรือดึงสิ่งต่างๆ ส่วนความอดทนของกล้ามเนื้อเป็นความสามารถของกล้ามเนื้อในการออกแรงให้วัตถุเคลื่อนที่ติดต่อกันเป็นระยะเวลานานๆ หรือหลายๆ ครั้งติดต่อกันได้ ความอดทนของกล้ามเนื้อสามารถเพิ่มได้มากขึ้นโดยการเพิ่มจำนวนครั้งในการปฏิบัติกิจกรรม ดังจะเห็นได้ว่าการออกกำลังกายแบบหมุนเวียนสามารถช่วยพัฒนาความอดทนและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อควบคู่ไปด้วยกันเมื่อมีระยะเวลาการฝึกนานขึ้นความอดทนและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น

4. ความอดทนของระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจกลุ่มทดลอง ฝึกตามสถานีการออกกำลังกายแบบครบวงจรมีการพัฒนาความอดทนของระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่เล่นกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของกองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข (2550) พบว่า ความอดทนของระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจ อยู่ในระดับปานกลางและดี เนื่องจากการฝึกตามสถานีการออกกำลังกายแบบครบวงจรเป็นการออกกำลังกายแบบสถานีที่ช่วยพัฒนาความอดทนของระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจได้เป็นอย่างดี โดยใช้เวลาประมาณ 20-30 นาทีต่อเนื่องกัน อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน มีความหนักที่เหมาะสม คือ 55-85% ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุดและเป็นไปตามหลักการของวิทยาลัยเวชศาสตร์การกีฬาแห่งสหรัฐอเมริกา (ACSM, 2000) โดยการกำหนดความหนักของงานระหว่าง55-85% ของอัตราการเต้นหัวใจสำรอง ซึ่งเป็นความหนักของงานในระดับที่สามารถพัฒนาสมรรถภาพทางกายและเพิ่มความสามารถในการเผาผลาญพลังงานในร่างกายได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับชูศักดิ์ เวชแพศย์ (2545) กล่าวว่า การออกกำลังกายแบบแอโรบิกเป็นการฝึกปอดหัวใจ และหลอดเลือดให้ทำงานดีขึ้น ปรับตัวรับงานหนักเป็นเวลานานๆ ได้ และนั่นคือผลจากการฝึก ซึ่งสอดคล้องกับกรมพลศึกษา (2554) กล่าวถึงการออกกำลังกายแบบแอโรบิกว่า เป็นกิจกรรมการออกกำลังกายที่ต้องใช้ออกซิเจนจำนวนมาก ขณะออกกำลังกายต้องใช้กล้ามเนื้อกลุ่มใหญ่ๆ อย่างต่อเนื่องในระยะเวลานานพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในร่างกายโดยเฉพาะการทำงานของกล้ามเนื้อ การทำงานของระบบไหลเวียนเลือดและการหายใจ เป็นที่ยอมรับทั่วไปในวงการแพทย์และวงการวิทยาศาสตร์การกีฬาว่าการออกกำลังกายแบบสถานีนี้เป็นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพอย่างแท้จริงเพราะเป็นการออกกำลังกายที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อระบบการทำงานของหัวใจ และการไหลเวียนของโลหิต (Cardiovascular system) ระบบการหายใจและปอด (Respiratory system) รวมทั้งยังเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ อีกทั้งช่วยเผาผลาญไขมันส่วนเกินในร่างกาย และช่วยลดไขมันในเส้นเลือดได้อีกด้วยและสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิทย์ คงมนต์ (2554) ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกแบบสถานีที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพก่อนการฝึกและหลังการฝึก 10 สัปดาห์ของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05ในรายการความอดทนของระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการนี้มีสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพดีขึ้น ดังนั้นทางโรงเรียนควรมีการสนับสนุนและขยายผลรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพในนักเรียนกลุ่มอื่นๆ ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการพัฒนาต่อยอดจากโครงการนี้และกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโดยจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการออกกำลังกายให้มากขึ้นด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนหญิงในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีสมรรถภาพทางกายต่ำ และทั้งนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงในช่วงชั้นอื่นๆ ต่อไป

2) ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพในรูปแบบอื่นๆ ที่ประกอบด้วยกีฬาที่หลากหลายและมีระยะเวลาการฝึกมากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเผาผลาญไขมันส่วนเกิน

เอกสารอ้างอิง

กรมพลศึกษา. (2555). **กิจกรรมการทดสอบและส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย.** กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนา พลศึกษา สุขภาพและนันทนาการ.

กระทรวงสาธารสุข. (2553). **พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553.** นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

กระทรวงสาธารณสุข. (2554). **กรมอนามัย พระราชบัญญัติ กระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550.** นนทบุรี กระทรวงสาธารณะสุข

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศุกราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทสไทย จำกัด.

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2554) **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559).** กรุงเทพฯ: ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

ชูศักดิ์ เวชแพศย์ และกันยาปาละวิวัธน์ (2550). **สรีรวิทยาการออกกำลังกาย.** พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์

ทิศนา แขมมณี. (2545). **กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้องใจ.** กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ

ประเวศ วะสี. (2551).**บนเส้นทางใหม่ การส่งเสริมสุขภาพอภิวัฒน์ชีวิตและสังคม.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:หมอชาวบ้าน.

วารินทร์ รัศมีพรหม. (2542). **การออกแบบและการพัฒนาระบบการสอน.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วรวิทย์ คงมนต์. (2551). **ผลของการฝึกแบบสถานีที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนป่าโมกวิทยาภูมิอ่างทอง**วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สว่างจิต แซ่โง้ว. (2551).**ผลการฝึกโปรแกรมการออกกำลังกายแบบวงจรที่มีต่อสุขสมรรถนะของเด็กที่มีภาวะน้ำหนักเกิน**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพิตร สมาหิโต. (2550).**แบบการทดสอบสมรรถภาพทางกาย.**กรุงเทพฯ: พรานนกการพิมพ์.

American College of Sports Medicine. (2000). **ACSM'S Guidelines for Exercise Testing and Prescription.** (6ed.) New York:Lippincott William and Wilkins.

Hair, J.F., Anderson, R. E., Tatham, R.L., and Black, W.C. (1998).**Multivariate data analysis.** New Jersy: Prentice Hall.

Joy, B. & Weil, M. (1996). **Model of Teaching.** (5 ed.). Boston: Allyn and Bacon

Pender, N.J. Murdaugh, C.L. & Parsons, M.A. (2006).**Health Promotion in Nursing Practice.** 4et la., New Jersey: Pearson Education, lnc.

การสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง จังหวัดอุตรดิตถ์

ศิรินภา อยู่เจริญ[1]

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ 1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง จังหวัดอุตรดิตถ์ 2. เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม ในระดับ 70/70 3. เพื่อวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมหลังจากการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านน้ำอ่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 คน โดยได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดกิจกรรม เรื่อง On Holidays 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน 4. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมโดยใช้ E_1/E_2 และ 5.การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง On Holidays 1) ได้ชุดกิจกรรมทั้งหมด 4 ชุด ประกอบด้วย เรื่องWonderful Places เรื่อง Let's Make the Plan เรื่อง Asking and Giving the Directions เรื่อง My Family Activities and Entertainments 2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดกิจกรรม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน

2. ผลการหาประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 76.50/74.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70/70

3. ผลการวัดระดับความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรม เรื่อง On Holidays ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม 1, ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2, การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3

[1]สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

A Construction of an English Activity Package for Communication Entitled "On Holidays" Using Theory of Cooperative Learning for Pratomsuksa Six Students of Bannamang School, Uttaradit Province

Sirinapa Yucharoen[1]

Abstract

The objectives of the research are 1) to construct an English activity package for communication entitled "On Holidays" Using Theory of Cooperative Learning for Pratomsuksa Six Students of Bannamang School, Uttaradit Province 2) to evaluate the efficiency of the package at 70/70 level. 3) to examine the satisfaction level after used the activity package. The objects were 20 students chosen by purposive sampling from Prathomsuksa 6 students of Bannamang School in the second semester in 2015.The research instruments were 1) an English activity package for Communication entitled "On Holidays" Using Theory of Cooperative Learning contained 4 units. 2) lesson plan of an activity package entitles "On Holidays" 3) the achievement pre-test and post-test. 4) the satisfaction questionnaire. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation E_1/E_2, and t-test.

The results showed that the English activity package for Communication skill and cooperative learning entitled "On Holidays" consisted of 4 units: Wonderful Places, Let's Make the Plan, Asking and Giving the Directions and My Family Activities and Entertainments including the lesson plans of activity package and the achievement pre-test and post-test. The efficiency of an instructional package was 76.50/74.50, which was higher than the set standard of 70/70. It was also found that the students' satisfaction towards the package was at high level and with.05 level of significance.

Keyword: Activity Package 1, English for Communication Skills 2, Theory of Cooperative Learning 3

[1]Curriculum and English Teaching in Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมาเป็นระยะเวลานาน จะเห็นได้จากรายงานค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของทุกปีจะไม่เกินร้อยละ 50 ซึ่งในปีที่ผ่านมาผลคะแนนสอบประจำปีการศึกษา 2557 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าค่าเฉลี่ยในวิชาภาษาอังกฤษอยู่ที่ร้อยละ 36.98 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2557) ซึ่งคะแนนค่าเฉลี่ยออกมาค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนในรายวิชาอื่นๆ จากข้อมูลดังกล่าว ได้มีการวิจัยและศึกษามาโดยตลอดว่าสาเหตุของปัญหาเป็นอย่างไร ซึ่ง (นงนภัส สุวรรณบุต, 2554, 2) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนใหญ่สาเหตุเกิดจากตัวผู้เรียน เช่น ผู้เรียนไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ กลัวพูดผิด หรือปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการเรียน เช่น ผู้เรียนมีโอกาสในการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันน้อยและปัญหาจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เช่น ผู้สอนขาดเทคนิคและวิธีการในการเลือกและจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับ (สุวรรณี พันธุ์พรึกส์ และณัลลิกา มหาพูนทอง, 2550, 2) สนับสนุนว่า ทั้งปัญหาผู้เรียนสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นการสอนไวยากรณ์และท่องศัพท์ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษแบบการสื่อสารได้ อีกทั้ง (ทัศนพรรณ แย้มคง, 2551, 3) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ปัญหาที่พบทุกโรงเรียนคือ ผู้เรียนเป็นผู้รับข้อมูลมากกว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ผู้เรียนไทยมักจะนั่งนิ่งๆ ในห้องเรียน พูดตามผู้สอน ใช้วิธีท่องจำบทเรียน ซึ่งเป็นวิธีที่ขัดต่อการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปัญหาที่สำคัญอีกประการคือผู้เรียนไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ทำให้ผลการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง หรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง

ปัญหาดังกล่าวมานี้ได้สอดคล้องกับปัญหาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำอ่าง จังหวัดอุตรดิตถ์ ไม่คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ คือ 1) ผู้เรียนไม่มีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ทำให้ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ 2) ขาดแคลนครูสอนภาษาอังกฤษ ครูไม่จบสาขาวิชาภาษาอังกฤษโดยตรง ส่วนใหญ่จะเป็นครูประจำชั้นที่จบสาขาไม่ตรง ที่มีหน้าที่สอนทุกวิชาและมีทักษะประสบการณ์น้อย ไม่มีเทคนิคการสอน 3) ขาดอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เช่น สื่อไม่สามารถสร้างเงื่อนไข หรือไม่สามารถสร้างสถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดสิ่งเร้ากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน เนื้อหายากเกินไป ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ทักษะในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไม่เป็นไปตามที่คาดหวังสอดคล้องกับผลทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน หรือ โอเน็ต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนบ้านน้ำอ่างฯ คิดเป็นร้อยละ 36.98 (รายงานวิชาการโรงเรียนบ้านน้ำอ่างฯ, 2557) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ และควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างเร่งด่วน จากสภาพปัญหาและสาเหตุด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหานี้ พบว่าวิธีที่จะช่วยแก้ไขปัญหาได้คือ ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ ซึ่งชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้นี้เป็นสื่อการสอนที่ประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมประเมินผลการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ระพินทร์ โพธิ์ศรี, 2550, 3-4) ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะ

ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังที่ (วรางคณา พิชญ์สังคม, 2554, 9) ได้ศึกษาพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก และ (ทัศนีย์ เทียมศรี, 2555, 109-110) ได้ศึกษาพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการพูดสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการเรียนด้วยชุดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการพูดสื่อสารเป็น 3.70 เท่า และนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (theory of cooperative learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับกระบวนการฝึกทักษะเพื่อการสื่อสาร ทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบสำคัญที่จะนำมาช่วยประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ได้ คือ เน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะการแสดงออกร่วมกันในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบ ตลอดจนช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (ทิศนา แขมมณี, 2555, 98-99) สรุปว่า ทฤษฎีนี้สามารถนำมาประยุกต์กับการเรียนการสอนครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่อภิปรายมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นที่ต้องสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งนำทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือมาประยุกต์ใช้ ประกอบกับทุกทักษะ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และชุดกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างรากฐานที่ดีทางด้านความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อวิเคราะห์และหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับ 70/70
3. เพื่อวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างทดลองกับชุดกิจกรรมก่อน มีการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) จากนั้นเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้กับประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 คน ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (specific purpose sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่า ผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านน้ำอ่างนี้ เป็นกลุ่มที่มีปัญหาในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ ปัญหาด้านการสื่อสาร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งควรได้รับการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง จังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมมี จำนวน 20 ชั่วโมง 4 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย

ชุดกิจกรรมมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ช่วงชั้นที่ 2 และคู่มือครูการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และวิเคราะห์เนื้อหา และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จากหนังสือ เอกสาร และหลักฐานการสร้างชุดกิจกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรม

1.2 ออกแบบชุดกิจกรรม โดยที่ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดจุดประสงค์ประจำชุด วิเคราะห์ระบบการเรียนรู้ วิเคราะห์พฤติกรรมย่อยในชุดกิจกรรมแต่ละชุด และปรับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดให้เป็นจุดประสงค์เชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ออกแบบชุดกิจกรรมมีจำนวน 4 ชุด ดังนี้

หน่วยที่ 1 เรื่อง Wonderful places	จำนวน 5 ชั่วโมง
หน่วยที่ 2 เรื่อง Let's Make the Plan	จำนวน 5 ชั่วโมง
หน่วยที่ 3 เรื่อง Asking and Giving Directions	จำนวน 5 ชั่วโมง
หน่วยที่ 4 เรื่อง My Family Activities and Entertainments	จำนวน 5 ชั่วโมง

1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของชุดกิจกรรม ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ช่วยตรวจสอบ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง

มีขั้นตอนสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2.2 นิยามทักษะและเนื้อหาที่จะวัด

2.3 จัดทำแบบทดสอบฉบับร่าง โดยการกำหนดจุดตัดผ่าน กำหนดคะแนน เวลา และจำนวนข้อที่เหมาะสม ทำตารางออกแบบการสร้างแบบทดสอบ

2.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความแม่นตรงเชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ความแม่นตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ และค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

3. แบบวัดความพึงพอใจในการเรียน ให้นักเรียนกรอกแบบวัดความพึงพอใจหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมทั้งหมดแล้ว ซึ่งแบบวัดความพึงพอใจ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ

3.2 กำหนดกรอบเนื้อหาความพึงพอใจ ได้แก่ ความพึงพอใจทางด้านเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และเลือกประเด็นที่จะวัดความพึงพอใจ รวมถึงกำหนดวิธีการวัดประเด็น

3.4 จัดทำแบบวัดความพึงพอใจฉบับร่าง

3.5 ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความแม่นตรงเฉพาะหน้า และความแม่นตรงเชิงเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง และประเมินความสามารถของนักเรียนก่อนการทดลองใช้จริง โดยนำชุดกิจกรรมมาทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นรายบุคคล และกลุ่มย่อย 3-5 คน ที่มีความสามารถอยู่ในระดับเดียวกันหรือสูงกว่ากับประชากร

2. ผู้วิจัยได้ทำการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดกิจกรรมมี จำนวน 20 ชั่วโมง 4 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 ชั่วโมง และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะเริ่มสอนตั้งแต่ วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2559 ปีการศึกษา 2558

3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองชุดกิจกรรมทั้งหมดแล้ว ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความพึงพอใจในการเรียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ด้วยการหาค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC)

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมโดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการทำกิจกรรมก่อนและหลังเรียน E_1/E_2 จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในการวิจัยในครั้งนี้ใช้เกณฑ์ตามมาตรฐานกำหนด 70/70 ด้วยการทดสอบค่าที

3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง ทั้งหมด 4 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยที่1 เรื่อง Wonderful places ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 เรื่อง Let's Make the Plan ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 เรื่อง Asking and Giving Directions ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง หน่วยที่ 4 เรื่อง My Family Activities and Entertainments ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง รวมเวลาในการใช้ชุดกิจกรรม 20 ชั่วโมง ชุดกิจกรรมนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล นำมาคำนวณ หาค่าดัชนีสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีสอดคล้องเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง หลังการใช้ชุดกิจกรรมมีค่าร้อยละของค่าเฉลี่ยเลขคณิต สรุปว่า ประสิทธิภาพระหว่างเรียนและหลังเรียน เท่ากับ 76.50/74.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70

3. ผลการวัดระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.39 ซึ่งถือว่านักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ตามแนวคิดของ ระพินทร์ โพธิ์ศรี (2550: 1) ซึ่งสื่อการสอนจะประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการใน การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมการประเมินผลการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมนี้มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) กิจกรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 เรื่อง Wonderful places ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 เรื่อง Let's Make the Plan ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 เรื่อง Asking and Giving Directions ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง และหน่วยที่ 4 เรื่อง My Family Activities and Entertainments ใช้เวลาเรียน 5 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการใช้ชุดกิจกรรม จำนวน 20 ชั่วโมง ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน จำนวน 1 ชั่วโมง และชุดกิจกรรมได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำให้ชุดกิจกรรมมีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมนี้โดยอาศัย หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มาใช้กับใช้ชุดกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสื่อสารภาษาอังกฤษมีการสอดแทรกในทุกกิจกรรม ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540: 123- 140) สรุปว่า การเรียนการ

สอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษา (use) ตามความมุ่งหมายในสถานการณ์ต่างๆ และแม้จะให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency) แต่ก็มิได้ละเลยความถูกต้องของภาษา (accuracy) และการเรียนการสอนในแนวนี้ เน้นการทำกิจกรรม เพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ (ชญาณ์นันท์ หลิมวิไล, 2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รายงานการพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง My School โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน เนื่องจากนักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนโดยใช้สถานการณ์จริง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย 2) ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาประยุกต์ใช้ในชุดกิจกรรมครั้งนี้ พบว่า นักเรียนเกิดการมีปฏิสัมพันธ์อันดีกันภายในกลุ่ม มีการช่วยเหลือกัน รวมถึงการแบ่งงานกันตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ทำให้งานสำเร็จจนบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้ สอดคล้องกับ (ชานนท์ ภาคภูมิพงศ์, 2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันเรื่อง "Everyday Activities" โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลหัวดง (ป.ฟักอังกูร) พบว่า ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนที่ใช้กิจกรรมร่วมมือกลุ่มสัมพันธ์ และให้ความร่วมมือในการเรียนเป็นอย่างดี

2. ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 76.50/74.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าระดับ 70/70 ทั้งนี้เนื่องมาจาก ชุดกิจกรรมส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (หทัยกาญจน์ วงษ์แก้ว, 2552, 67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง "My Village" โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประเภทแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองเขียว ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ระหว่างการใช้และหลังการใช้ชุดการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประเภทแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.76/79.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 70/70 อีกทั้งยังสอดคล้องกับ (กัลย์สุดา สุปินตา, 2555) การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง MY FAMILY โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจริมอนุสรณ์ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 74.38/74.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ระดับ 70/70

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการใช้ชุดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3125 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เนื่องจากชุดกิจกรรมนี้ออกแบบ และสร้างเพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมเสริมการเรียนที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ สร้างความเพลิดเพลินสนุกสนานให้กับนักเรียน ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดได้ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกกิจกรรมการร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ และให้คำแนะนำ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน สมาชิกในกลุ่มมีความกระตือรือร้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูล

ซึ่งกันและกัน ทำให้การปฏิบัติงานให้สำเร็จไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับ (ไพรินทร์ พรวนแก้ว, 2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค CIRC เรื่อง My happy family กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ (พระชายชาญ วงศ์ภักดี, 2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษ เรื่อง My School โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประชารัฐวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยทำให้กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 สามารถนำชุดกิจกรรมนี้ไปดัดแปลง หรืออาจนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน และเขียนให้เป็นไปตามศักยภาพของนักเรียน เป็นการถ่ายทอดความรู้ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ ตลอดจนข่าวสารข้อมูลต่างๆ และมุ่งให้นักเรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นพื้นฐานการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

2. การสร้างชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง On Holidays โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ช่วงชั้นที่ 2 ดังนั้น โรงเรียนหรือครูผู้สอนอาจนำแนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรมนี้ ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้กับนักเรียนในชั้นอื่นๆ ได้

3. ครูควรศึกษารายละเอียดของชุดกิจกรรม สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ให้เข้าใจ และจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้ครบตามที่ระบุไว้ หรืออาจมีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนดำเนินไปอย่างมีลำดับขั้นตอน และบรรลุตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

1. ควรมีการสร้างชุดกิจกรรม สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในเรื่องใกล้ตัวกับชีวิตประจำวันของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการสร้างชุดกิจกรรม สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในระดับชั้นต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร

3. ควรมีการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาและสื่อสารทางภาษาเกี่ยวกับเนื้อหาอื่นๆ เช่น My Country, My Friends, My Free times เป็นต้น

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ์ อินทจักร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิรพรรณ ทองมาก กรรมการ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ชี้แนะ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจ ความทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

7. เอกสารอ้างอิง

กัลย์สุดา สุปินตา. (2555). **การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง MY FAMILY โดยใช้ทฤษฎีการ สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจริมอนุสรณ์ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1, สำนักงาน. (2557). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O- NET) ปีการศึกษา 2557**. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษา. อุตรดิตถ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1.

ชญาณ์นันท์ หลิมวิไล. (2557). **รายงานการพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง My School โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ชานนท์ ภาคภูมิพงศ์. (2557). **การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เรื่อง"Everyday Activities" โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือสำ หรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลหัวดง (ป.ฟักอังกูร).** (หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ทิศนา แขมมณี. (2555). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทัศนพรรณ แย้มคง. (2551). **การสร้างแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในธุรกิจสำหรับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 โรงเรียนดรุณาราชบุรีพาณิชยการ.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทัศนีย์ เทียมศรี. (2555). **การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นงนภัส สุวรรณบุต. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พระชายชาญ วงศ์ภักดี. (2557). **การสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษ เรื่อง My School โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประชารัฐวิทยาคารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ไพรินทร์ พรวนแก้ว. (2555). **เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค CIRC เรื่อง My Happy Family กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ระพินทร์ โพธิ์ศรี. (2550). **ก. สถิติเพื่อการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฯ.

_____. (2551). **การสร้างชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้.** คณะครุศาสตร์. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

วรางคณา พิชญ์สังคม. (2554). **การพัฒนาชุดการเรียนแบบร่วมมือที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). **แนวคิดและเทคนิควิธีสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณี พันธุ์พรึกส์ และ ฌัลลิกา มหาพูนทอง. (2550). **การศึกษาความสามารถ ปัญหาและความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเชิงธุรกิจและอุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

หทัยกาญจน์ วงษ์แก้ว. (2552). **การพัฒนาชุดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง My Village โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประเภทแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนบ้านหนองเขียว.** วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอน). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สมเกียรติ อินทสิงห์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการรูปแบบการสร้างมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการรูปแบบการสร้างมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ และ 2) ศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์มโนทัศน์ทางหลักสูตร และเจตคติต่อการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ในภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 57 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้หมู่การเรียน (Section) เป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบบทดสอบวัดมโนทัศน์ และแบบวัดเจตคติ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที ส่วนในเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอข้อมูลและมโนทัศน์ ขั้นที่ 2 ทดสอบมโนทัศน์ ขั้นที่ 3 สรุปยืนยันมโนทัศน์ ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ปรากฏผลว่า
   2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาหลังการเรียนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี
   2.2 มโนทัศน์ทางหลักสูตรของนักศึกษาหลังการเรียนคิดเป็นร้อยละ 81.93 สูงกว่าเกณฑ์ 70% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
   2.3 เจตคติของนักศึกษาต่อการเรียนรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร หลังการเรียนอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนการสอน, การคิดวิเคราะห์, การสอนมโนทัศน์

[1]สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
e-mail: somkiart.int@cmu.ac.th

Development of Instructional Process by Integrating Concept Teaching Approaches and Analytical Thinking Teaching Principles for Teaching Profession Students at Chiang Mai University

Somkiart Intasingh[1]

Abstract

The purposes of this research were to develop and to study results of implementing an instructional process by integrating concept teaching approaches and analytical thinking principles for teaching profession students at Chiang Mai University. The samples were 57 students who registered in the course 100205 Curriculum Design and Development in the second semester of the academic year 2015. They were selected by cluster random sampling. The instruments consisted of lesson plans, analytical thinking ability tests, curriculum concept test, and attitude test. Mean, percentage, standard deviation and t- test were used for analyzing quantitative data, and content analysis with descriptive explanation was used for analyzing qualitative data. The findings were as follows:

1. The developed instructional process consisted of 4 steps, namely: 1) present data and concepts 2) test for concepts 3) confirm concepts, and 4) analyze relations. This instructional process was verified by specialists.
2. The results of implementing the developed instructional process were:

2.1 Analytical thinking ability of students after using the developed instructional process was at a good level.

2.2 The curriculum concept of students after using the developed instructional process was 81.93% which was higher than the criterion 70% at the.01 level of significance.

2.3 Students' attitude to learning in this course after using the developed instructional process was at a good level.

Keywords: Instructional Process, Analytical Thinking, Concept Teaching

[1]Curriculum and Instruction Branch, Faculty of Education, Chiang Mai University
e-mail: somkiart.int@cmu.ac.th

1. บทนำ

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งหวังผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล ให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่ากำลังคนที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากลได้ (สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558) ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมุ่งสร้างกระบวนการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ออกแบบหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่วางไว้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาภายใต้การกำกับของรัฐ จัดการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกมารับใช้สังคมมาอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีนั้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับคุรุสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล และควบคุมมาตรฐานของวิชาชีพทางการศึกษา ในมาตรฐานของวิชาชีพครูนั้น คุรุสภาได้ประกาศ ข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 กำหนดว่า ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐานความรู้ 11 มาตรฐาน ได้แก่ ความเป็นครู ปรัชญาการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรม จิตวิทยาสำหรับครู หลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (ราชกิจจานุเบกษา, 2556, น. 67) ซึ่งหนึ่งในมาตรฐานที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูก็คือ มาตรฐานความรู้ด้านหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรของคณะฯ จึงได้จัดทำกลุ่มวิชาแกน (บังคับ) โดยมีรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ที่มุ่งเสริมสร้างนักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ตามมาตรฐานของวิชาชีพครู และเป็นการเตรียมความพร้อมในการนำความรู้ไปใช้จริงในอนาคตต่อไป

รายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนวิชาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียน ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่สำคัญและจำเป็นสำหรับวิชาชีพครู ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ และระดับของหลักสูตร ทฤษฎีหลักสูตรและระบบหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร โครงสร้าง มาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรระดับการเรียนการสอน ปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559) ซึ่งนักศึกษาวิชาชีพครูจะต้องนำเอาองค์ความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนต่อไป อย่างไรก็ตามเนื้อหาสาระในรายวิชานี้มีรายละเอียดเป็นจำนวนมาก และเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ที่เพิ่งเริ่มเข้ามาศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย การทำความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ของหลักสูตรจึงเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมโนทัศน์สำคัญต่างๆ ของหลักสูตร ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจที่เป็นความคิดรวบยอด จำเป็นต้องอาศัยตัวอย่าง แนวคิด มุมมองที่หลากหลายในการทำความเข้าใจ ต้องอาศัยการฝึกคิดวิเคราะห์ เพื่อ

จำแนก แยะแยะ จัดหมวดหมู่ หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ก่อร่าง (Form) มโนทัศน์ขึ้นมาได้ ทั้งยังต้องนำเอามโนทัศน์ต่างๆ มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อสร้างเป็นมโนทัศน์ที่ซับซ้อน (Complex concept) มากขึ้นด้วย (Eggen & Kauchak, 2001) หากอาจารย์ผู้สอนยังคงใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และไม่ออกแบบกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกคิดวิเคราะห์และสร้างมโนทัศน์ ก็อาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระของรายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรนี้ได้ดีเท่าที่ควร รวมทั้งนักศึกษาอาจเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในองค์ความรู้ที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรได้ และอาจมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนในรายวิชานี้ ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเท่าที่ควร ซึ่งอาจส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครูในอนาคตต่อไปได้

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดการสอนมโนทัศน์ (Concept teaching approaches) ที่ระบุว่า มโนทัศน์ของผู้เรียนจะสามารถสร้างขึ้นได้ต้องอาศัยตัวอย่าง (Examples) ที่มีคุณภาพและมีปริมาณมากพอ กระตุ้นการรับรู้และการคิดของผู้เรียนที่สามารถนำไปสู่การเปรียบเทียบความเหมือน ความต่าง และสร้างคุณลักษณะสำคัญ (Critical attribute) ของมโนทัศน์นั้น (Tennyson, Youngers, & Suebsonthi 1983; Joyce & Weil, 1985; Arends, 2009) การสอนมโนทัศน์ยังต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดสอบมโนทัศน์ของตนเองด้วยว่า สิ่งเร้า เรื่องราว ตัวอย่าง หรือสาระที่พบนั้นจัดอยู่ในขอบเขตหรือหมวดหมู่ความสัมพันธ์ที่กำหนดหรือที่ตนคิดไว้หรือไม่ แล้วจึงสรุปยืนยัน (Confirm) มโนทัศน์ด้วยตนเองอย่างมั่นคง ซึ่งมีปัจจัยสำคัญหลายประการที่ส่งผลต่อการสร้างมโนทัศน์ ทั้งมิติด้านความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน สภาพบริบทแวดล้อม ความพร้อมในการรับรู้และแปลความหมาย เป็นต้น (Glynn, 2007; James & Scharmann, 2007; Arends, 2009) และอีกหนึ่งแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนานักศึกษาได้ คือ หลักการสอนคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking teaching principles) ที่มุ่งจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกให้แยกแยะ เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ พิจารณาความเหมือนและต่าง วิเคราะห์ความสำคัญ หลักการ และความสัมพันธ์ต่างๆ โดยใช้คำถามกระตุ้นการคิด อาทิ 5W1H คำถามระดับสูง ใช้การอภิปรายถกเถียง แลกเปลี่ยนมุมมองที่หลากหลายแตกต่าง ใช้สถานการณ์ เรื่องราว หรือสื่อต่างๆ ช่วยกระตุ้นการคิด รวมทั้งใช้กราฟิกต่างๆ ช่วยในการแยกแยะและหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้ (นาตยา ปิลันธนานนท์, 2542) ซึ่งการคิดวิเคราะห์สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในมโนทัศน์มากขึ้น และช่วยขยายขอบเขตของมโนทัศน์ให้มีมุมมองที่กว้างและลุ่มลึกขึ้น (Eggen & Kauchak, 2001) รวมทั้งการคิดวิเคราะห์ยังเป็นความสามารถ (Ability) ที่ผู้เรียนถ่ายโอน (Transform) ไปใช้ในการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ต่อไปได้ด้วย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่นำเอาแนวคิดการสอนมโนทัศน์มาบูรณาการร่วมกับหลักการสอนคิดวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ที่ผู้วิจัยได้รับผิดชอบจัดการเรียนการสอน ซึ่งน่าจะช่วยให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ดี มีมโนทัศน์ทางหลักสูตรที่ถูกต้อง และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน อันจะส่งผลให้สามารถสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยพิจารณาจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มโนทัศน์ทางหลักสูตร และเจตคติต่อการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์หมายถึง ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานความคิดมาจากการผสมผสานแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอข้อมูลและมโนทัศน์ ขั้นที่ 2 ทดสอบ
มโนทัศน์ ขั้นที่ 3 สรุปยืนยันมโนทัศน์ ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ศักยภาพทางสมองของนักศึกษาในการจำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบ พิจารณาความเหมือนและต่าง หาความสำคัญ หลักการ และความสัมพันธ์ของเรื่องราวหรือองค์ประกอบต่างๆ วัดโดยแบบทดสอบอัตนัย

มโนทัศน์ทางหลักสูตร หมายถึง ความคิดรวบยอดในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งอยู่ในหัวข้อเนื้อหาที่ผู้วิจัยรับผิดชอบจัดการเรียนการสอน วัดโดยแบบทดสอบปรนัย

เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร อันเป็นผลมาจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ วัดโดยแบบวัดเจตคติ

นักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหาในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระใน 4 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 14 คาบ คาบละ 1.5 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 21 ชั่วโมง

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ทั้ง 3 หมู่การเรียน (Section) จำนวน 128 คน ซึ่งคละสาขาวิชาเอก

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 หมู่การเรียนที่ 1 จำนวน 57 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มโนทัศน์ทางหลักสูตร และเจตคติต่อการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ออกแบบโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ จำนวน 14 แผน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (Pilot study) แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. แบบทดสอบอัตนัยวัดความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ จำนวน 14 ชุด ตามลักษณะการคิดวิเคราะห์ของ Bloom ใน 3 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์หลักการ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อของคาบเรียน และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item-objective congruence; IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 และนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสม

3. แบบทดสอบปรนัยวัดมโนทัศน์ทางหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง เพื่อประเมินมโนทัศน์ของนักศึกษาในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เป็นแบบปรนัย ข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยแบบทดสอบได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาความน่าเชื่อถือ โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบัค พบว่า แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 นอกจากนั้นแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23-0.91 และมีค่าความยากตั้งแต่ 0.26-0.74

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียน เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก สมเกียรติ อินทสิงห์ (2554) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบรวมทั้งหมด 30 ข้อ โดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเกี่ยวกับความ

เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ ตั้งแต่ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จสิ้นในแต่ละคาบเรียนแล้ว ก็จะดำเนินการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ท้ายคาบเรียนนั้นๆ และเมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ทั้ง 14 คาบแล้วจึงทำการทดสอบมโนทัศน์ และวัดเจตคติต่อการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการบรรยายเชิงพรรณนา โดยกำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยตรวจประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาเทียบกับรูบริค (Rubric) ที่กำหนดไว้ โดยกำหนดเกณฑ์ว่า ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับดี ขึ้นไป

สำหรับเกณฑ์การแปลผลการประเมินระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กำหนดดังนี้

ร้อยละ 90- 100	หมายถึง	ดีมาก
ร้อยละ 70- 89	หมายถึง	ดี
ร้อยละ 50- 69	หมายถึง	พอใช้
ร้อยละ 0- 49	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

2. มโนทัศน์ทางหลักสูตร ผู้วิจัยตรวจคะแนนการทดสอบมโนทัศน์ทางหลักสูตร กำหนดเกณฑ์ว่า ผู้เรียนจะต้องมีคะแนนการทดสอบ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70

3. เจตคติของนักศึกษาต่อการเรียนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50- 5.00	หมายถึง	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50- 4.49	หมายถึง	ดี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50- 3.49	หมายถึง	เฉยๆ
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50- 2.49	หมายถึง	ไม่ดี
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00- 1.49	หมายถึง	ไม่ดีมาก

โดยการแสดงความรู้สึกต่อข้อความเชิงบวกและเชิงลบ ได้กำหนดการวิเคราะห์ดังนี้

1) การให้คะแนนข้อความที่เป็นเชิงบวกของแบบวัดเจตคติ ให้คะแนนดังนี้

ตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
ตอบ เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ตอบ ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ตอบ ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ตอบ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

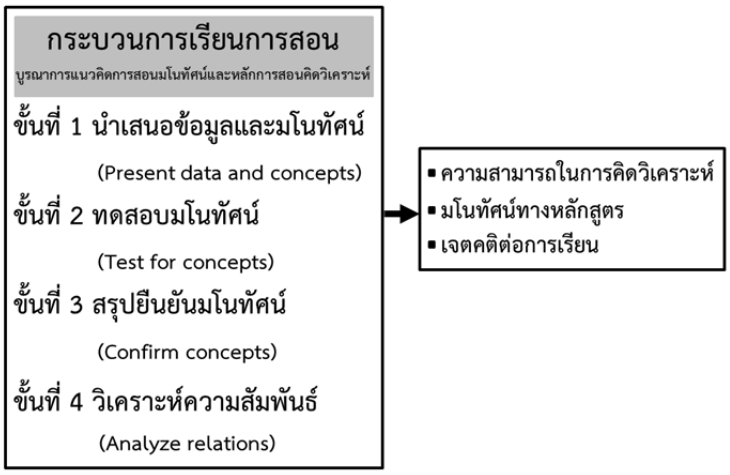
2) การให้คะแนนข้อความที่เป็นเชิงลบของแบบวัดเจตคติ ให้คะแนนดังนี้

ตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1
ตอบ เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ตอบ ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3
ตอบ ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
ตอบ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5

เมื่อได้ผลการตอบของแบบวัดเจตคติรวมทั้งฉบับแล้ว จึงหาคะแนนเฉลี่ย จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลความหมายข้างต้นที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 นำเสนอข้อมูลและมโนทัศน์ (Present data and concepts) ขั้นที่ 2 ทดสอบมโนทัศน์ (Test for concepts) ขั้นที่ 3 สรุปยืนยันมโนทัศน์ (Confirm concepts) และขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analyze relations) นำไปสู่การเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มโนทัศน์ทางหลักสูตร และเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ผลการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยวิเคราะห์แนวคิดการสอนมโนทัศน์และหลักการสอนคิดวิเคราะห์ แล้วนำมาสังเคราะห์สร้างหลักการของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งนำไปสู่ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 นำเสนอข้อมูลและมโนทัศน์ (Present data and concepts) เป็นการนำเสนอข้อมูลและมโนทัศน์สำคัญในหัวข้อที่จะจัดการเรียนการสอน พิจารณาคุณลักษณะสำคัญของมโนทัศน์ เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนตามบริบทที่เหมาะสมกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 เพื่อการก่อตัวของมโนทัศน์นั้นๆ

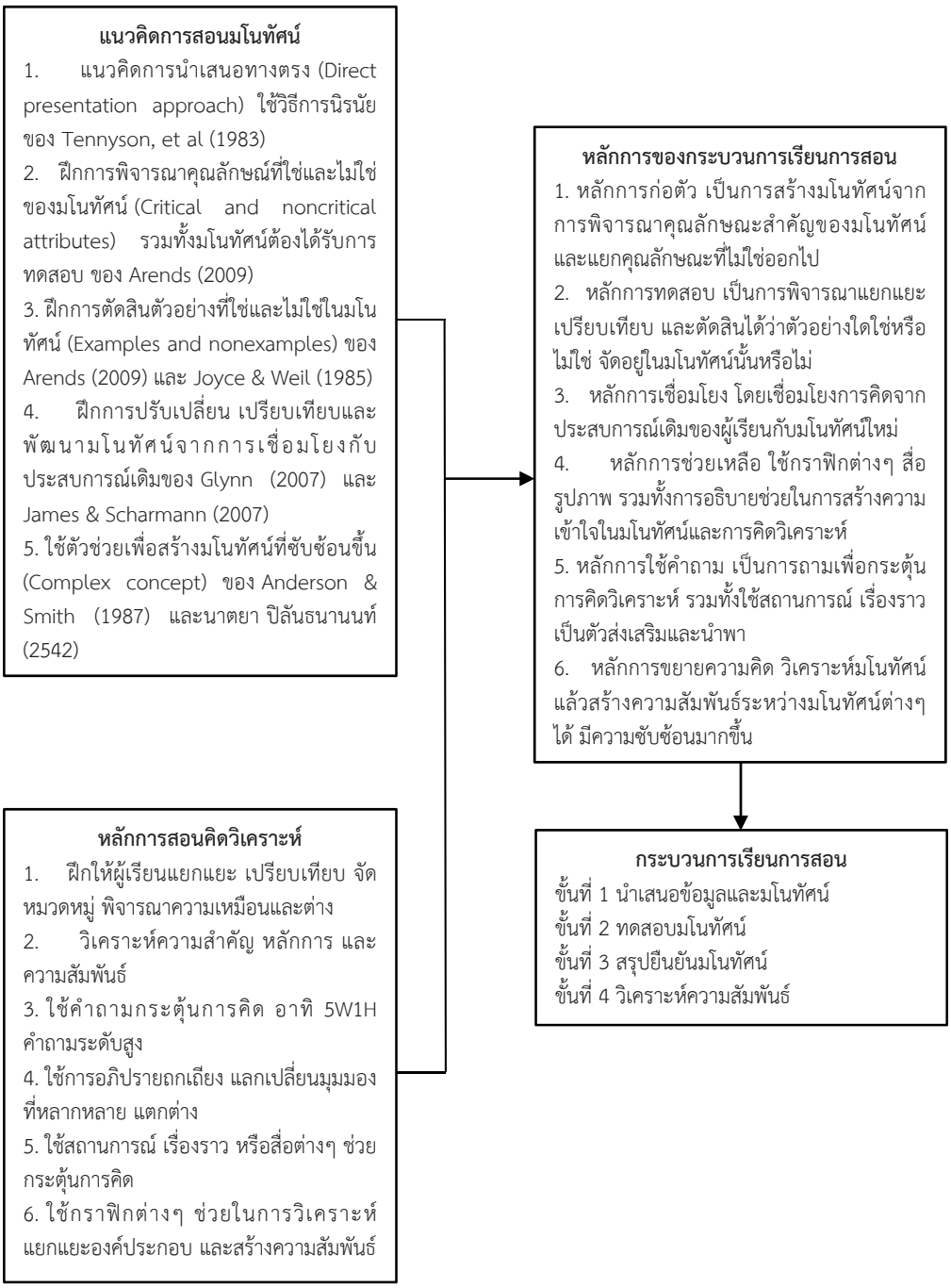
ขั้นที่ 2 ทดสอบมโนทัศน์ (Test for concepts) เป็นการยกตัวอย่างประกอบการจัดประเภททั้งตัวอย่างที่เข้าพวก และตัวอย่างที่ไม่เข้าพวก วิเคราะห์โดยแยกแยะและเปรียบเทียบลักษณะร่วมและลักษณะต่างของตัวอย่างที่กล่าวถึง และฝึกให้ผู้เรียนสามารถยกตัวอย่างประกอบเองได้ โดยคิดด้วยตนเอง ใช้คำถามกระตุ้น มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 สรุปยืนยันมโนทัศน์ (Confirm concepts) เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์นั้นอีกครั้ง เพื่อยืนยันความถูกต้องของมโนทัศน์ มีการใช้กราฟิกต่างๆ ร่วมสรุปมโนทัศน์ที่ชัดเจน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analyze relations) เป็นการจำแนก แยกแยะ จัดหมวดหมู่ของมโนทัศน์ต่างๆ หาความเชื่อมโยงสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ภายในและภายนอกของมโนทัศน์ โดยมีสถานการณ์ เรื่องราว สื่อ เป็นตัวกระตุ้นการคิด และใช้กราฟิกต่างๆ ช่วยพิจารณาความสัมพันธ์มโนทัศน์ต่างๆ ด้วย เพื่อขยายขอบเขตความรู้และมุมมองทางหลักสูตรให้กว้างขวางและลุ่มลึกขึ้น

กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ของกระบวนการเรียนการสอน หลักการของกระบวนการเรียนการสอน ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมหลักของกระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

โดยสรุปกรอบแนวคิดในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

2) **ผลการนำกระบวนการเรียนการสอนไปใช้** พิจารณาได้จาก

2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาหลังการเรียน โดยการวัด 14 ครั้ง (คะแนนเต็มครั้งละ 10 คะแนน) ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา จำนวน 57 คน

ครั้งที่	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	8.19	81.94	0.94	ดี
2	7.96	79.62	0.95	ดี
3	9.21	92.13	0.75	ดีมาก
4	6.03	60.31	0.91	พอใช้
5	6.69	66.94	0.99	พอใช้
6	8.11	81.07	0.98	ดี
7	8.13	81.25	0.89	ดี
8	7.57	75.71	0.89	ดี
9	9.02	90.17	0.92	ดีมาก
10	7.86	78.57	0.88	ดี
11	7.02	70.18	0.92	ดี
12	8.05	80.53	0.79	ดี
13	8.27	82.68	0.94	ดี
14	8.05	80.53	0.82	ดี
รวม	**7.87**	**78.69**	**0.90**	**ดี**

จากตารางที่ 1 แสดงว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 78.69) หากพิจารณาในรายครั้ง พบว่า นักศึกษาทำคะแนนในครั้งที่ 3 และ 9 ได้ในระดับดีมาก ครั้งที่ 4 และ 5 อยู่ในระดับพอใช้ นอกนั้นนักศึกษาทำคะแนนได้ในระดับดี

2.2 มโนทัศน์ทางหลักสูตรของนักศึกษาหลังการเรียน วัดโดยแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางหลักสูตร (คะแนนเต็ม 40 คะแนน) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบมโนทัศน์ทางหลักสูตรหลังการเรียนกับเกณฑ์ 70% (คะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็น 28 คะแนน)

คะแนน	n	$\bar{x}$	ร้อยละ	S.D.	t	p
หลังการเรียน	57	32.77	81.93	3.66	9.831**	.000

**p<.01

จากตารางที่ 2 แสดงว่ามโนทัศน์ทางหลักสูตรของนักศึกษาหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าเกณฑ์ 70% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยได้คะแนนเฉลี่ย 32.77 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.93

2.3 เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น วัดโดยแบบวัดเจตคติ ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อข้อความแสดงเจตคติต่อรายวิชา 100205 ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

ข้อความ	ระดับความรู้สึก	
	$\bar{x}$	S.D.
1. รายวิชา 100205 ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เป็นวิชาที่น่าสนใจ	4.32	0.62
2. นักศึกษาอยากให้ถึงเวลาเรียนรายวิชานี้เร็วๆ	3.78	0.77
3. นักศึกษาเรียนรายวิชานี้ด้วยความรู้สึกเหมือนถูกบังคับ*	3.85	0.83
4. เมื่อมีเวลาว่าง นักศึกษามักจะทบทวนเนื้อหาในรายวิชานี้	3.43	0.74
5. นักศึกษาชอบอ่านบทความเกี่ยวกับหลักสูตรทางการศึกษา	3.61	0.90
6. เวลาเรียนรายวิชานี้ นักศึกษารู้สึกง่วงนอน*	4.26	1.03
7. นักศึกษาอยากเรียนรายวิชานี้ทุกสัปดาห์	3.84	0.92
8. รายวิชานี้เป็นรายวิชาที่น่าเบื่อ*	4.11	0.84
9. นักศึกษาชอบทำบันทึกย่อหรือสรุปเนื้อหาสาระที่สำคัญในรายวิชานี้	4.37	0.93
10. รายวิชานี้เป็นรายวิชาที่เข้าใจยากที่สุด*	3.59	1.06
11. นักศึกษามักจะมีข้ออ้างของการไม่อยากมาเข้าเรียนรายวิชานี้เสมอ*	4.15	0.76
12. รายวิชานี้ช่วยเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้กับนักศึกษา	4.78	0.71
13. นักศึกษาเรียนรายวิชานี้ด้วยความกระตือรือร้น	4.35	0.76
14. ถ้ามีโอกาสเรียนต่อ นักศึกษาจะเลือกเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นอันดับสุดท้าย*	3.88	0.95
15. การเรียนรายวิชานี้ทำให้นักศึกษารู้สึกท้อแท้*	3.89	0.92
16. นักศึกษาชอบฟังการบรรยายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ	3.78	0.88
17. รายวิชานี้ทำให้นักศึกษาไม่อยากมามหาวิทยาลัย*	3.95	0.66
18. นักศึกษาสนุกกับการเรียนรายวิชานี้	4.67	0.68
19. การเรียนรายวิชานี้เป็นการเสียเวลาเปล่า*	4.58	0.61
20. นักศึกษามีความสุขที่ได้เรียนรายวิชานี้	4.36	0.73
21. นักศึกษาเรียนรายวิชานี้ด้วยการท่องจำมากกว่าเรียนด้วยความเข้าใจ*	4.01	1.10
22. หลังจากที่เรียนรายวิชานี้ในชั้นเรียนแล้วนักศึกษามักจะค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรอ่านอยู่เสมอ	4.15	0.90
23. รายวิชานี้ทำให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความคิดกว้างไกล	4.78	0.71
24. หยิบเอกสารรายวิชานี้ขึ้นมาทีไร อยากจะร้องไห้ทุกที*	3.94	0.99
25. นักศึกษาจะดีใจมาก ถ้าวันไหนที่อาจารย์งดสอนรายวิชานี้*	3.98	1.10
26. รายวิชานี้เป็นรายวิชาที่ทำคะแนนได้ยากมากที่สุด*	3.73	1.29

27. รายวิชานี้มีองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพครู	4.89	0.69
28. การทดสอบในรายวิชานี้บ่อยๆ ไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจได้ดีขึ้น*	3.92	1.07
29. นักศึกษาที่เรียนรายวิชานี้ได้ดี มักจะเรียนรายวิชาอื่นๆ ได้ดีด้วย	4.84	0.98
30. นักศึกษาชอบไปชมงานนิทรรศการหรือโครงงานเกี่ยวกับหลักสูตร	4.22	0.91
โดยรวม	**4.17**	**0.88**

*ข้อความแสดงความรู้สึกเชิงลบ

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีเจตคติต่อการเรียนในรายวิชา 100205 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย=4.17 และ S.D.=0.88)

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการนำกระบวนการเรียนการสอนไปใช้ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี มีมโนทัศน์ทางหลักสูตรหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 70% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนนั้น อาจเนื่องมาจากผู้สอนได้ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่พัฒนาขึ้น อันประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) นำเสนอข้อมูลและมโนทัศน์ 2) ทดสอบมโนทัศน์ 3) สรุปยืนยันมโนทัศน์ และ 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการที่ค่อยๆ เริ่มการเรียนรู้จากประเด็นที่มีความซับซ้อนน้อยไปสู่ซับซ้อนที่มากขึ้น ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการคิดวิเคราะห์พิจารณาตัวอย่างอย่างหลากหลาย อภิปรายแลกเปลี่ยนร่วมกันในชั้นเรียน โดยผู้สอนใช้คำถามสถานการณ์ เรื่องราว เหตุการณ์ข่าว สื่อต่างๆ ช่วยในการเรียนการสอน รวมทั้งใช้กราฟิกต่างๆ ช่วยในการเรียนรู้ อาทิ ผังมโนทัศน์ เมตริกซ์วิเคราะห์ ผังใยแมงมุม แผนภาพ Venn-Euler เป็นต้น ตลอดจนให้ความสำคัญกับโครงสร้างทางความคิดเดิมของผู้เรียน เพื่อเชื่อมโยงปรับเปลี่ยนและขยายมโนทัศน์ให้กว้างขวางขึ้น สอดคล้องกับที่ Bligh (2000) ; McKeachie, (2002) และ Nilson (2010) ที่กล่าวว่า ในการออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์นั้น ผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เรียงลำดับ (Sequence) จากง่ายไปหายาก จากซับซ้อนน้อยไปหามาก (Simple to complex) ฝึกการแยกแยะองค์ประกอบ เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ และใช้กราฟิกต่างๆ ช่วยเสริมการเรียนรู้ โดยพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน บริบทสถานศึกษา และสิ่งที่อยากให้ผู้เรียนบรรลุ โดยเฉพาะการสร้างมโนทัศน์นั้นจะต้องใช้ตัวอย่างที่หลากหลายและมีปริมาณมากพอเพื่อสนับสนุนมโนทัศน์ที่ถูกต้อง (Arends, 2009) ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามมีผลการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ครั้งที่ 4 และ 5 นักศึกษามีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาในส่วนนี้เป็นหน่วยการเรียนเรื่อง "ทฤษฎีหลักสูตร" ซึ่งมีข้อความเชิงนามธรรมจำนวนมาก มีหลักทฤษฎีของนักวิชาการหลายท่าน อาจทำให้นักศึกษาความเข้าใจในมโนทัศน์และฝึกคิดในเรื่องนี้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งผู้สอนจะต้องนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเรียนการสอนที่เน้นมโนทัศน์ ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกที่จะหยิบยกตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับช่วงวัย สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จึงจะทำให้การสร้างมโนทัศน์มีความถูกต้องชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งควรใช้รูปภาพ กราฟิกต่างๆ เข้ามาใช้ในการเรียนการสอนด้วย

2. ในกรณีที่เนื้อหาสาระที่จัดการเรียนการสอนมีความซับซ้อนและผู้เรียนทำความเข้าใจได้ยาก เช่น ในเรื่องทฤษฎีหลักสูตร และพื้นฐานความคิดด้านปรัชญาการศึกษาต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้สอนควรใช้ภาษาสื่อสารในการเรียนการสอนอย่างไม่เป็นทางการ มีการยกตัวอย่างประกอบที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและโต้ตอบในชั้นเรียนให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจและเกิดมโนทัศน์ได้ อันจะส่งผลให้นำไปสู่การคิดวิเคราะห์ได้ถูกต้องและชัดเจน

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มทักษะ ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนบ่อยๆ จึงจะเกิดเป็นความชำนาญและคล่องแคล่วได้ต่อไป ผู้สอนควรจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์หลายครั้ง มีการวัดและประเมินเพื่อสะท้อนผลสู่การปรับปรุงแก้ไขการเรียนทุกครั้ง จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ดีได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการสอนมโนทัศน์แบบอื่น อาทิ รูปแบบการสร้างมโนทัศน์ (Concept attainment model) ที่มีลักษณะการสอนแบบอุปนัยต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเสริมสร้างความสามารถในการคิดด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแบบองค์รวม เป็นต้น

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยการสนับสนุนจากสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมทั้งนโยบายการส่งเสริมการวิจัยการเรียนการสอนของคณาจารย์โดยการนำของผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

7. เอกสารอ้างอิง

นาตยา ปิลันธนานนท์. (2542). **การเรียนรู้ความคิดรวบยอด (Concept Learning)**. กรุงเทพมหานคร: แม็ค.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2559). **รายการกระบวนวิชาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. สืบค้นเมื่อ 24 มิ.ย. 2559, เข้าถึงจาก https://mis.cmu.ac.th/tqf/coursepublic.aspx

ราชกิจจานุเบกษา. (2556). **ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖**. สืบค้นเมื่อ 6 พ.ค. 2559, เข้าถึงจาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2556/E/130/65.PDF

สมเกียรติ อินทสิงห์. (2554). **การประเมินหลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่.** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สำนักวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย.

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2558). **มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558**. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2559, เข้าถึงจาก http://www.eqd.cmu.ac.th/Curr/doc/mua/standard_curr_bachelor%2058.PDF

Anderson, L. M. & Smith, E. L. (1987). **Teaching Science**. In V. Richardson-Koehler (Ed.), *Educator's handbook: A research perspective.* New York: Longman.

Arends, R. I. (2009). **Learning to teach.** (8th ed.). New York: McGraw-Hill.

Bligh, D. A. (2000). **What's the use of lectures?.** San Francisco: Jossey-Bass.

Bloom, B. S. (1956). **Taxonomy of educational objectives, the classification of educational goals- Handbook I: Cognitive domain**. New York: McKay

Eggen, P. D. & Kauchak, D. P. (2001). **Strategies for teachers: Teaching content and thinking skills**. Massachusetts: A Pearson Education Company.

Glynn, G. (2007). The Teaching with analogies model: Build conceptual bridges with mental models. **Science and Children**, 44 (8) , 52-55.

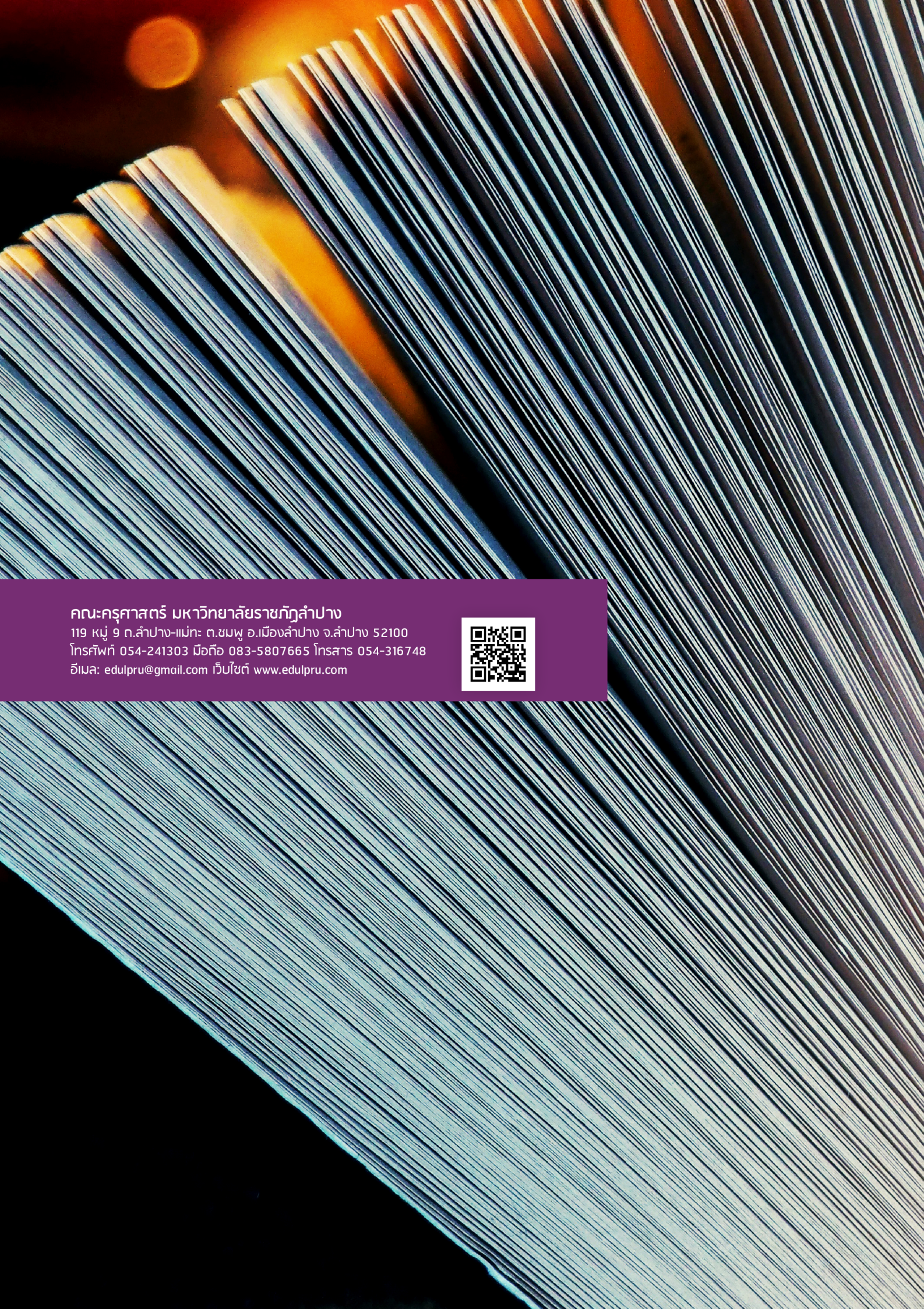
James, M. & Scharmann, L. (2007). Using analogies to improve teaching performance of preservice teachers. **Journal of Research in Science Teaching**, 44 (4) , 565-585.

Joyce, B. & Weil, M. (1985). **Models of teaching.** (2nd ed.). N.J., Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

McKeachie, W. J. (2002). **Teaching tips: Strategies, research, and theory for college and university teachers.** (11th ed.). Boston: Houghton Mifflin.

Nilson, L. B. (2010). **Teaching at its best.** (3rd ed). San Francisco: Jossey-Bass.

Tennyson, R., Youngers, J., & Suebsonthi, P. (1983). Concept learning by children using instructional presentation forms for prototype formation and classification-skill development. **Journal of Educational Psychology**, 75, 280-290.

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
119 หมู่ 9 ถ.ลำปาง-แม่ทะ ต.ชมพู อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง 52100
โทรศัพท์ 054-241303 มือถือ 083-5807665 โทรสาร 054-316748
อีเมล: edulpru@gmail.com เว็บไซต์ www.edulpru.com